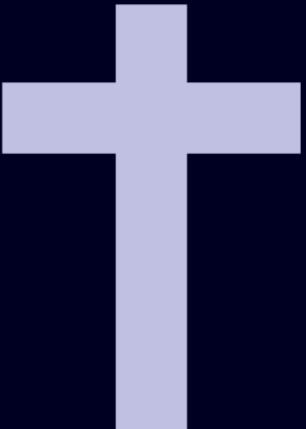

Edolo Bible

Ruth and the New Testament in the Edolo Language of Papua
New Guinea

**Edolo Bible
Ruth and the New Testament in the Edolo Language of Papua
New Guinea
Sampela hap Buk Baibel long tokples Edolo long Niugini**

copyright © 2010-2022 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Edolo

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-06-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Jul 2025 from source files dated 19 Jun 2025

688323a7-0b01-555d-b52f-07c624ea681b

Contents

FRT	1
Uludi	2
Madiu	9
Maga	82
Yone	124
Abosolo	177
Golosi	240
Age Desalonaiga	248
Agedu Desalonaiga	255
Filimono	259
Yameise	261
Age Yone	270
Agedu Yone	277
Osoda Yone	278
Yudi	280

[book name]

in the Edolo language of Hela Province,
Papua New Guinea

First Edition

Illustration on cover by ...

Illustrations on pages ... © 1996 David C Cook. Used with permission.

Illustration on page ... by Gordon Thompson © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Illustration on page ... by Graham Wade, © United Bible Societies, 1989.

Illustrations on pages ... by Horace Knowles, © The British & Foreign Bible Society, 1954, 1967, 1972, 1995.

Illustrations on pages ... by Horace Knowles revised by Louise Bass, © The British & Foreign Bible Society, 1994.

Illustrations on pages ... by Louise Bass © The British & Foreign Bible Society, 1994.

Illustration on page ... by Birney Boyd. Used with permission.

© Wycliffe Bible Translators, 2025

120 (LUK), 150 (REV)

Printed at ...

ISBN ...

Uludi Ado Dëdëi Dibe Amoïe Neala Olelo Oboba

Beba gowegi sedalu dibe amoda dofä hedabifali dialea. Uludi eda Moaba udia salea Isilale fii sosogo afädëma fii. E neala, ea segea Moaba ami salea egoa amo baagoi. Baagosebegi, ea egoame sali amo made digila awäla sigi nebegi, Naëomi e hile Yuda fii segea obégëi. Obégësebegi eege Naëomi bégëla helegela asi. Uludi eada Isilaleie Gode neeve amo hawala sulo. Hobeala e dolö elöma filahilä, gini Debidiie Yaye sulo. Debidi eda Isilale ilile gini dafidilo hedabi afädë nelo.

Dia Uludia hamoi sedalu gowe nideseda, dofä hedabifali nabulömelë. Dafidida, Uludi e asigi afädë negei made sulo. Gasoda, ea Isilaleie Godemage ie egoame sali amomage edefadetalä boba hamoi sulo. Ea mala hamoloda, Godea Isilale ilima ado säla negei i amo, ea dofä bégëla hamolo sulo. Amase, diliage dilile iso asigia Gode dofä boba hamosa nea, dilile damelë nefolalebe amoli boba hamosa namialo. Beba gowea gomalä ulufala olei dialea. Udia dolö wagadi made nefolalebe amolia Godeie galu neala gaulahilä, Godeie udia dolö nefolalebe amolibalä maala baamalola ulufai. Dolö wagadi made nefolalebe amoli afädëa mala amo gadola hamoseda, Isilale fii ilia mala hamolo amo baagila moholöi bimolömelë.

Naëomia yöi meli

(Uludi 1)

Elimelegeie udiala efegele äudä amolali Moaba asi

¹ Isilale udia dolö beaha aligilo gini maadeia, gudi mogelo amoliamu beaha nebegi, Yuda segea ami sege eso edefadetalä maala sidë i edefade gelola misi. Amala hamosebegi dolö Yuda fii afädë Bedeleheme ami sulo amo gäheo i odoa sege näiadodi Moaba namolö bobala asi. Dolö asi amoïe udiala ie dolö malö äudä amola ili biyidia asi.

² Dolö amoïe éida Elimelege, ie udiada Naëomi, malö äudä amolele éida Malonole Gillionole. Ili sosogoda Efalada, Yuda fiië gaamu edefade Bedeleheme diba amilahilä Moaba namolö bobala asi.

³⁻⁵ Ili gäheo i nabülası afädë gadoi ami nelo. Ami nea Elimelege baagoi. Baagosebegi Naëomila, ie malö äudä amolali, hilido nelo. Hilido nea efegele äudä amolea Moaba udia amogi nii. Dolisä äudä amolele éida Obale Uludile. Ele neala ami salea Gillionole Malonole helegela ami baagoi. Egoage efegele äudä amolege baagoibua Naëomi hido ami sulo.

Naëomi e Bedeleheme obégëse amo gadola Uludige bégëi amo

⁶ Naëomi e ami salea nabelebe Dafidilo Geloia ie udia dolö neala obeägilasila dafidi esoi dilo amo fisila molö naha dialeala säi amo nabi. Amo nabalahilä efege idia didalo äudä amola ili Moaba digila moholöla daiai.

⁷ Naëomila efege idia didalo äudä amolali segea ami sulo amo digila, Yuda segea moholö afiai.

⁸ Afiai amo afiahalea gaso, idiafa amila Naëomia efege idia äudä amolema sähalea, Alida hali segea diemebalä samolö obégëmalo. Alia nemage baagoi amolimage mala hedabi hamosa nelo amo gadola Dafidilo Geloilage alima hedabi hamomolömelë.

9-10 Dafidilo Geloia ali ugila negemäia. Dolö elöma fimolö mosalo. Amala hamoseda, Dafidilo Geloia ali hedabola ugila negemolömelä säla iahagola säla i. Amala säla iaha nelolahilä, Naëomia udia äudä amole helegela neala mimilahilä, ali hä samialola säla i. Amala säi amole udia äudä amolea düisa nea Naëomima gelolafali sähalea, Alida made obëgëmolö. Dïe sosogo neebea di awäsego gadola nihilägila moholömelä säi.

11 Amala säsebegi, Naëomia säla obëgësalea, Nie nidiwi ali-e, alida wila dofä hali mosöa obëgëmäiala helësësamelë. Nebaläda alida edo nea moholö. Ali nimäia na dolö malö elö sogobamolöi gabule. Alida mosöa bahila obëgëmalö.

12-13 Na walio gasigi dolö fila awäla malö äudä sogobalahilä amea ali nimäiale. Neda sesalebe made gabule. Ali hali segea bahila obëgëmalö. Malö äudä amea ali nimäialahilä beaha samolöle. Elea ali nimäiala helësëla samolöle. Nie nidiwi ali-e, Dafidilo Geloia nema edefade baagi i amo gadola alimage amai amogi bobaësamelë säi.

14 Amala säi amo nabalahilä elea bu elö düi. Düisa nelolahilä Obaea egoame sali Naëomi gaula mimilahilä, mosalo, hawiola sälahilä hii segea obëgëi. Uludia egoame sali gaula nea, neda dofä obëgëmolö mademelëlä säi.

15 Amala säsebegi, Naëomia ema säla obëgësalea, Dïe disama amoda hä hile sosogo neebeage hile gode neebeage obëgëi amo gadola dige obëgëmalola säi.

16 Amala säsebegi, Uludia säla obëgësalea, Dia ne bahila obëgëmalola sämabu. Di awäsego gadola ne moholömelë. Di fisebea amige ne samolömelë. Di sosogo neebe amoge ne sosogo namolömelë. Dïe Gode neebe amoge nie Gode namolömelë.

17 Di baagosebea amige ne baagomolömelë. Baagosebea amida baumäiamelë. Baagoeamu ali neala hido hido hïdolasimäia. Na ado walio säi amo gadola made bëgëla hamoseda, Dafidilo Gelo edefade neebe amea nema yöi imäiamelëlä säla i.

18 Amala säsebegi, Naëomia beahamelebe, Uludia ebalä moholöla gelosebegi, ea ado säla made,

19 amilasilahilä udia äudä amole awäla Bedeleheme besela galai.

Naëomi eda edefademalä bobasëibalä maala, Bedeleheme gaamugi besela galai

Besela galasebegi, Bedeleheme udia dolö nefolalo amolia fudugilahilä udiafalä amolia sähalea, E! Goda Naëomi gabule ma, nowëla säi.

20 Amala säsebegi, Naëomia säla obëgësalea, Nema Naëomila sämabu. Nema Malala sämo. Gode Edefade Sulubadelaie Gelo neebe amea nema gamogai yafie hamola, nihinege neala gamogalasimelë.*

21 Amo gala ne wila awähaleada, neda nelebo yafie nobai asi gaso, walio Dafidilo Geloia sigi obëgësaleada, memalä ne badumu misimelë. Gode Dafidilo Sulubadelaie Gelo neebe amea yöi amo gadoi i ameada edoie nie ei Naëomila sämölö gabula säla i.

22 Goweda Naëomi efege idia Uludile Moaba sege dïgilä obëgëla misi amoie ado dialea. Ele Bedeleheme ami besela galasolo amo gala eladi gadoi eida bali dafidi sagai dilo amo mi gäwila damusa nebegi besela galai.

Uludia Boasaea sagaia molö hogola asi

* **1:20:** Naëomi nilile ado sälada obeägisä. Amase, Malada nilile ado sälada, Gamogaila sämola säi.

2

(Uludi 2)

Uludi e Boasaïe sagaia hamoi hamosa nelo

1 Dolö dafidilo ëi sälo afädë amoïe ëida Boasa. Eda Naëomiïe egoa Elimelege baagoi amoïe sosogo fii afädëfali nelo.

2 Segeyo afädëgi Uludia Naëomiïa nabahalea, Na eladi gadoi ëi bali sagaia damulo neebe amolia damula hamoi hamosa neebea ami damui didigafui dibe amo misila audulela nabi. Afädëa ie baagido hobeala misila aligi misialola sämölöla helësësamelëla säi. Amala säsebegi, Naëomia säla obëgësalea, Nïe nidiwi-e, dia amamalola säla i.

3 Amo nabalahilä Uludi e awäla hamoi hamolo amoli baagido hobeala eladi gadoi bali gägä neala gagaula awäha nelo. Eladi gadoi bali sagai dilo amoda Elimelege sosogo Boasaïe sagai dilo.

4 Boasa hi e Bedelehemë nelolahilä maala besela galai. E besela galahalea ie hamoi hamosa nefolalo amolima sähalea, Dafidilo Geloi e dilibälä namäiamelëla säi. Amala säsebegi, ie hamoi hamolo nefolalo amolia emage, dige Dafidilo Geloa ugila negemäiamelëla säi.

5 Boasaea ie hamoi sigi aligilo nelo amoma nabahalea, Udia dolisä neebe gagoweda nowëla nabi.

6 Amala nabasebegi, hamoi sigi aligilo amea säla obëgësalea, Udia dolisä goda Moaba segeala Naëomibalä wi misi amo gabio.

7 Ea nema nabahalea, Hamoi hamolo dolö nefolalebego baagido eladi gadoi bali gägä didigafui difolalebe amo misila aligi hobeala mudulela nabasio. E yosefalï maala hamoi hamosamu nelo gaso, holöfali hele fila awälahilä bu hamosa neagomelëla säi.

8 Amala säsebegi, Boasaea ema sähalea, Udia dolisä-o, sagai odoagi nofe dabiala auloeo. Gui udia hamoi hamolo nefolalebe go ilibalä eladi gadoi bali gägä gomu misisa namiyal.

9 Dolö hamoi hamose golia hamosego abidi hamosebelela fädäla bealahilä udiáfali golibalä gedola hamoi hahamola awäha namiyal. Na dolö wi nefolalebe golima, dima nafade hamoloeola säimelë. Di ödä haläseda, ilia ödä iigi usi dié bimolömelë amogi mualola säi.

10 Boasaea amala säsebegi, Uludia nagadaia gumusula dia idogolahilä ema sähalea, Dia nema mala hedabi go hamosegoda mi edoïe amaha. Neda sege wagadi made fii udia misi saleawela säi.

11 Amala säsebegi, Boasaea säla obëgësalea, Dïe digua baagolahilä salea mala hedabi, diguamema hamoila säi amo nabimelë. Dia die dieme diadoge die segege dïgilä udia dolö dia dawa made beahage melëlo madebalä namolö misila säi amo nabimelë.

12 Dia mala hedabi hamoi amoïe Godea dimage amo gadola hamomäia. Isilaleïe Dafidilo Geloi Godea dige amo gadola sigi neëgi, ie augia hawa musügä namolö misi goïege bidi edefade nimäiamelëla säla i.

13 Uludia säla obëgësalea, Dolö edefade-e, neda die hamoi hamolo udia sefolalebe amolibälä afädëdi made sulo amo, dia oböla, ado hedabi nebalä säse goeada, ne neala gelolasimelëla säla i.

14 Molö molö fu besela galasebegi Boasaea Uludima bu sähalea, di guwi maala salea beledi wahalo gadoi difolalebe gowegi gelebi ödägi gela molö misiela säi. Amala säsebegi, Uludi e hamoi hamolo amolibälä maala sebegi,

Boasaea eladi gadoi bali gobei odoa amogi Uludi muäia neala ï. ï amo naala bolesalea odoa fea digai.

¹⁵ Uludi e molö naha maadelahilä awäla eladi gadoi bali amo bu misila aligi awäha nelo. Uludi e awäse amo gaalu, Boasaea ie hamoi hamolo dolö amolima sähalea, Uludia eladi gadoi bali doboi dibeadi gogi nelea maaseda, ema nemomabio.

¹⁶ Doboi dibeä ami eladi gadoi bali gogi damusaleada odoa e neala gaumäia damula gui guila aligi mosalo. Amo neala gausegida dilia ema nimabula sälöeola säi.

Nelebo besela galai amoëe Uludia Naëomima säla ï

¹⁷ Uludia eladi gadoi bali amo misisa nebegimu eso digala deadi. Ea misisa maadelahilä, e molöie eladi gadoi bali amo dobila hedefala mogela negei. Amoëe yöida gilo nabülsäi gadoi.

¹⁸ Uludia eladi gadoi bali amo ägüla awäla mosöa egoamema olei. Esoa helesalea molö nahalea fea digai ägüi amoge egoamegali muäia neala ï.

¹⁹ Amo gadola hamoi amo bealahilä, Naëomia Uludima nabahalea, Dia walio eladi gadoi bali misila hamoi hahamola awäha nelogoda, dolö nowëa sagaia hamosa nelola nabi. Dolö dima hedabi hamolo gomada, Godeie obeägilasiloea eege obeägilasimäiameläla säi. Amala sälebe, Uludia säla obögësalea, na eladi gadoi bali sagaia hamoi hamosa nelo amoda, dolö afädë Boasaea sagaia hamosolomeläla säla ï.

²⁰ Ea amala säla iäsebegi, Naëomia sähalea, Dafidilo Geloi neeve ameada baagoi amolibaläge sebe welibaläge hamomolömeläla säla negei amoda asialo made neeve ameada Boasa eege obeägilasimäiala sähawela säi. Naëomia bu sähalea, Boasa goda dofä nili sosogofali fii afädë neamelë. Alï fidila negemolöge beaha namolöge mala dibé amo gadolada dolö goea hamomolömeläla säla ï.

²¹ Amala säsebegi, Uludia sähalea, Eage nema ado afädë gomalä säsio. Neda ie hamoi hamolo uidia amolibalä hamoi hahamola awäha nea, eladi gadoi bali ilia hamola wagasola amo misila wagamalola säimelë.

²² Amala sälebe, Naëomia Uludima sähalea, Nidiwi-e, säi go gadola wäla Boasaie hamoi hamolo uidia nefolalebegobalä gedola eladi gadoi bali, ie sagaia guimu hamosa namialo. Dolö elöie eladi gadoi bali sagaido nofe dabiala awäsedä, di neala nafadelasimolö dië bimolömeläla säla ï.

²³ Uludia Boasaie hamoi hamolo nefolalo amolibalä eladi gadoi bali gagäge widi gagäge modoala dobola nelelegela awäha nelo amolia hamola wagala afiase amo gadola eage misila wagala asi. Uludi eda egoame sali amobalämu nelo.

Boasaea Uludima mala hedabi hamoi amo

3

(*Uludi 3*)

Naëomia Uludiee dolö hogosamela säi

¹ Segeyo afädëgi Naëomia Uludima sähalea, Naye, na dima ado afädë sähago. Dolöbalä hedabola fodögila filo amo gadola fimäia, na dië dolö afädë hogosameläla säla ï.

² Dia helësësebele. Eladi gadoi bali sagaia ie hamoi hamolo uidafalü golibalä dilia hamoi hamolasisa nelo dolö amoda Boasamelë. Eda dofä nili sosogofali nea. E walio gasigi awäla eladi gadoi bali gagä amo dobisa namolömele.

³ Di nigime hëmalo. Amalahilä weli gafisigäi negelahilä fagulo hedabifali salugamalo. Amalahilä eladi gadoi bali gägä dobisa neebea ami awäla Boasaea di melëoea musügä namialo. Ea hamoi hamosa maadela e molö ödäle muäia fu īala namialo.

⁴ Naha maadelahilä e diasebe amo abododi diasebelela fädäla bealahilä, ie fagulo figi geleä gauia adala emo sëgëa ami midialo. Amala hamoseda gomälä hamomalola hï fädäla säla imolömelëla säla ī.

⁵ Amala säsebegi, Uludia säla obëgësalea, Dia säsego gadola na hamomolömelëla säi.

⁶ Amala sälahilä, Uludia egoame salia hamomalola säi amo gadola hamosa maadelahilä, eladi gadoi bali gägä dobisa neebea ami asi.

Boasaea Uludi ugila negemolömelëla säi

⁷ Boasa e hamoi hamosa nelolahilä molö ödä mai. Naala asigi dusugala awäla salea hä süwiasebegi, eladi gadoi bali hedefala dobi nelegela fedai dilo amo agesugi ami adi. Amala adi dibegi, Uludi e geleä geleäla awäla Boasaë fagulo figi dibe amo bidigi geleä gauia adala ie emo sëgëa ami adi.

⁸ Gasi mogogi Boasa e adi besusalea fudugila beahamelebe, udia afädë ie emo sëgëa ami maala adi dibe meli.

⁹ Bealahilä ea nabahalea, Di nowë! A, Neda Uludi, die hamoi hamolo udia amomelë. Die fagulo bidia ne gesumäiamelëla säi. Amoie mida, dida Elimelegeëe sosogofali gabugi, dia ne sigi aligila ugila negemäiamelëla sähalea säi.

¹⁰ Boasaea amo nabalahilä Uludima sähalea, Nidiwi, Dafidilo Geloia dima hedabi hamomäia. Dia walio hamoi ameada dafidi hamosa nelo amo baagila awäla hedabi hido elöi hamoimelë. Malisä yafie nefolalea. Odoa nelegei yafie negelo, odoa busadäo, amoligi afädëa di nimäiala made helësëi gabu.

¹¹ Nidiwi-e, asigi säösämabu. Udia dolö wi nefolalebe sulubadelaeada, dida udia hedabifali saleala sähä. Dia nema hamomäiala säsebe amoda, na hamosa maademolömelë.

¹² Dia säi amoda dofä. Neda digua baagoi amoie sosogo. Na di beaha namolö gasoda, dolö di beaha namolöi afädë neamelë. Amomadale dafidi fädäla nabulö.

¹³ Walioda gui wäla midialo. Diala aiyo yosefali ne awäla dolö amea abilia säsebelela fädäla nabulömelë. Ea di sigi namolöla säseda, amo dofea. Ea haboimelëla säseda, Dafidilo Geloieë ëigi nea sähawé. Sosogoea beaha aligilo mala dibe amo gadola hamomolöda nie dibe amo gadola hamomolömelë. Walioda sege yomäia beahalea gui midialola säla ī.

¹⁴ Uludi e Boasa dibeä ami adi amo udia dolöea melëloeala helësëla Boasaea fodolofali nowela yosefali musügä mosalola säi amo gadola aabela nowei. Mida, e udia dolöea made bimäia.

¹⁵ Nowesebegi, Boasaea ema sähalea, Dia fagulo go idogoi fösimola säi. Amo gadola Uludia fösisebegi, Boasaea eladi gadoi bali gägä amogi adu äudä ï, amoie yöida gilo nabülesi äudä gadoi amo ägümäai. Uludia bali gägä amo ägümäia Boasaea nigila ägusi. Uludi e amo ägula asi baagido Boasa e Bedeleheme gaamugi asi.

¹⁶ Obëgëla awäla egoame sali mosöa sebea ami besela galasebegi, egoame sali amea nabahalea, Nidiwi, gelola abilia hamoila nabi. Amala nabasebegi, Uludia Boasaea säi amoge hamoi amoge hulu sulubadela säla īha maadei.

17 Ea säla wagahalea sähalea, Boasaea di sebea obögësalea memälä ne badumu obögëmäiala made beasila, eladi gadoi bali gägä adu äudä i ägüi amo golmelä säi.

18 Amala säsebegi, Naëomia Uludima sähalea, Nafege udia, di holöfali beaha samialo. Walio Boasaea hamosebego abilia hamola dafogäsebelela bimolömelë. Boasaea abilia hamogimolöi walebelela bimolöie idi hogosamu nea. Beagolese amo gadolada e hele samolömelä säi.

Dafidilo Geloia Naëomi ugila negei amo

4

(Uludi 4)

Boasaea Uludi nii

1 Boasa e awäla udia dolö gedolo segea nogila digalo idiafa ami sulo. E ffi heleia made Elimelegeie sosogo elö säi amo maaha neebe meli. Boasaea dolö amoma sähalea, Ae, nedoo, na dima ado holöfali afädë sädeläla di gui samolö misiä säi. Dolö amo maala sebegi

2 Boasaea segea ami dolö beaha aligilo nabülası nefolalo amoli maala fiftigimalola säi. Amala säsebegi, ili maala sefolalo.

3 Ea ie sosogo amoma sähalea, Naëomi Moaba asi nelo amo bahila misi saleamelë. Eada alile sosogo Elimelegeie sege nalä amo dolö afädëa nimäiala helësësaleamelë.

4 Amaimo, dia helësmäia säla iahago. Sege amo dia nimolö helësëeda, beaha aligilo nabülası sefolalebe gowe ilile siigi sämo. Neda di baagia gabugi sege amo dia nimäia. Made nimolö galëda, haboila sämola säi. Amala säla iasebegi, dolö amea säla obögësalea, Sege amo na nimolömelä säi.

5 Amalebe Boasaea ema sähalea, Dia Naëomiie sege nimolö galëda, Moaba udia Malonoie udia didalo Uludige digali nimalo. Amalahilä sege amoda baagoi amoie sosogoie ëigi diamäiala säi.

6 Ea ado amala sälebe dolö amea sähalea, Dofä, sege amoda nïe. Gaso, na neaseda, sege amo nïe malöie made diamolö gabugi, na made nimolö ne haboimelë. Dihü helësëe amo gadola hamomalola säi.

7 (Siiba Isilale ilile malada gowe gadola hamolo negei. Udia didaloie ado sähaleage, amase, sege nalä nimolöie ado sähaleage, amogi bidigi bu made sämölö wagahagola säla ulufahalea, emo usililo giila bidi nelo dolö amogali ilö negei.)

8 Dolö amea Boasama, dia bidia nimalola säla, ie emo usililo amo giila egali i.

9 Amala iasebegi, Boasaea beaha aligilo nabülası sefolalo amolimage, udia dolö odoa maala sefolalo amolimage sähalea, Dili sulubadela sefolalebeweie sidaia sähago. Elimelegeie segege nelegei dafidi dilo amoge, amase, malö äudä Malonole Gilionolele segege nelegei dilo amoge Naëomia beaha nelo nelebo amoda na neahawe.

10 Amase, Moaba udia Uludida Malono baagoi amoie udia didalo sulo amoge na neahawe. Amala hamosebeweada baagosalea sege nalä dibe amoda Malono hile ëigimu ie sosogoie diamäia. Baagoi amoie sosogo afädë sebe amoliada ie ëi amo helësëa namäiamelë. Na walio säi amoda diliage nabala siiage beala helësësamelä säi.

11 Amala säsebegi, dolö nabülası sefolalo amoliage, udia dolö bea misi sefolalo amoli sulubadelaea sähalea, Ä, nili sulubadelaea beala helësësamelë. Udia go die mosöa awäaseda, Dafidilo Geloia ugila negesegi niliile Isilaleie naye mäü Eleselole Eleale gadoi samäiamelë. Elea malö malei sogobai amo gadola

udia goeage malö malei sogobamolömelë. Amase, dihüdida Efalada sosogo amoie ëi sälö nea, Bedeleheme udia dolö beaha aligilo dafidilo namolömelë.

¹² Dafidilo Geloia dolisä go alima aligila malö ägusebe ameada Yuda Damalalea malö sogobai nilile mäu Felese sosogo gadoi di sosogo namiäiamelëla säi.

¹³ Segeyo amo gala Uludi nealahilä Boasaie udia salea. Dafidilo Geloia ele neala obeägilasila Uludi e fagulo hagui sebe meli. Amalahilä ea dolö malö afädë neegela ägüi.

¹⁴ Udia sefolalo amolia Naëomima sälä iahalea, Dafidilo Geloiee ëi gauia adadi. Ea di dihüdo samiäiala fisigisila made. Dïe diaye afädë di beaha namiäia i gabumelë. Malö goeada Isilale udia dolö beaha aligilo dafidilo namolömelë.

¹⁵ Difiege udiaeä dima boba hamosebegoeada dia dolö malö gifalädaläa gadoi sogobai amai galebeda, amolima boba hamolabio amoda gidogolahilä, dïe diefege idiaeä dima boba hamoi gabugo. Amaimo, ea malö walio ägüi goeada di gelolasila, sigi aligila beaha aliligi awäha nea, di udia sali hamomolömelëla sälä ï.

Boasage ie mäu nelo amoige

¹⁶ Naëomia malö dubo amo sogobala fufuia alogola nea obëbësa nelo. Amalahilä malö amoda Naëomia beaha nelo.

¹⁷ Udia ga made sefolalo amolia sälä sogosalea, Naëomigali dolö malö afädë sogobala i gabuwela säi. Amala sälahilä malö amoie ëi Obedi negei.

Hobeala Obediie malöda, Yesi, Yesiie malöda Debidi.

¹⁸⁻²² Goweda Felese sosogo awäha nea Debidi besela galai amo dialea. Feleseie malöda Hesolono. Hesolonoie malöda Alama. Alamaie malöda Aminadaba. Aminadabaie malöda Nasono. Nasonoie malöda Salomon. Salomonie malöda Boasa. Boasaie malöda Obedi. Obediie malöda Yesi. Yesiie malöda Debidi. Amala fifi misi dialea. Hä amo.

Ado Mala Hedabi Madiuea Dëdëi Amo Ado Dëdëi Dibe Amoïe Neala Olelo Oboba

Ado Mala Hedabi Madiuie bebagi dëdëla negei dibe amogida, gomalä säi dialea. Asialo made ado dafidi säla negei amogida, Godea hamomolömelälage, ïmolömelälage säla negei amoda, Yesu e misi amoma gausiala digai. Yesueada Yu udia dolömu damula moholö made, udia dolö mogela made, sulubadela damula moholö misi.

Madiuie bebagi ado dëdëla negei amogi mi gäwila dëdëida, Melia Yesu neegela ägü amoge, Yonea Yesu ödägi gei amoge, mugabe Saidania Yesu fedogola meli amoge, dëdëla negei dialea. Amase, elöda, Yesu e Galili nea, ado mala säla olelela aliligi asi amoge, udia dolö oloi difolalo amoli neala wahila didigila asi amoge, dëdëla negei dialea. Yesu e Galili sege digila nawesa namolö awäla Yalusaleme besela galai amoge, salele afädëgi hamosa nelo amoge, e baagola bedefasebegi, Godea e nowela ifosi amoge, amoli dëdëla negei dialea.

Ado Mala Hedabi ameada, Yesu eda säla olelelo edefademalä nelo amo neala ulufai dialea. Yesueada Godeëi mala säla negei dibe amoda, geloi iso gäwi gowe gadoi dialeamelälage, amase, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea ami gowe gadoi dialeamelälage, gelola ulufadigisa nelo.

Yesuea mala olelesa nelo amoda Madiuea geloi iso gäwi bia amoli gegedola dëdëla negei amoda gowe.

Age - Yesu e segebidaia ami fedala salea, udia dolö Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebe amo mi hamola nefolalebe amolile asigi afädë hedabola negela namolöge, hamoi hamomolöge, hedabi dibe amomu salugamolöge, hobea Godebalä namolöge, amoli säla olelesa nelo. (Hogoli 5-7)

Agedu - Yesuie bëgëla aulo nefolalo amoli hamoi hamomolö afufumäia, Yesuea ilima gomalä hamomalola säla i dialea. (Hogoli 10)

Osoda - Yesuea Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea amida gowe gadoi dialeamelëla ado besula yafie säla iaha nelo. (Hogoli 13)

Biyidu - Yesu dofä bëgëla aulo nefolalebe amolida, gowe gadoi namolö dialeamelëla säi. (Hogoli 18)

Bi - Yesuea segeyo aligila wagahalea hamomolö amoge, amase, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea ami moholö amoge, ado säla negei amo dialea. (Hogoli 24-25)

*Yesu Gelesoïe yaua mäu aliligi misi amolile ëi
(Ulugu 3.23-28)*

1 Dëdëla negei difolalebe golida, Yesu Gelesoïe yaua mäu aliligi misi amolile ëi dialea. Yesu Gelesoïe yaua mäuda Abalahama Debidile nelo.

2 Abalahamaë malöda Aisaga. Aisagaë malöda Yeigaba. Yeigabaë malöda Yuda, ie edoolali nefolalo amoli.*

3 Yudaë malöda Felesele Selale. Elele emeda Damala. Amase, Feleseëi malöda Hesolono. Hesolonoë malöda Alama.

4 Alamaë malöda Aminadaba. Aminadabaë malöda Nasono. Nasonoë malöda Salomon. Amase,

5 Salomonë malöda Boasa. Boasaë emeda Elehaba. Boasaë malöda Obedi. Obedië emeda Uludi. Obedië malöda Yesi. Amase,

---

* **1:2:** Yudala ie edoolalida Isilale sosogo giwilasi besela galai amoë yaua mäuda amoli.

- 6** Yesiie malöda beaha aligilo Gini Debidi.
 Debidiie malöda Solomono. Dafidi Solomonoie emeda Uliae udia sulo.*
7 Solomonoie malöda Elehoboama. Elehoboamaie malöda Abia. Abiae malöda Asa.
8 Asaie malöda Yehosafada. Yehosafadaie malöda Yeholama. Yeholamaie malöda Usia.
9 Usiae malöda Yodama. Yodamaie malöda Ahasa. Ahasaie malöda Hesegia.
10 Hesegiaeie malöda Manasa. Manasaie malöda Amono. Amonoie malöda Yosaea.
11 Yosaeiaeie malöda Yehoiagini, ie edoolali nefolalo amoli. Amo gaaluda, Isilale ili sigi awäla Babilonomu gala digi nefolalo amo.
12 Ili Babilonomu gala digi nefolaloa amilada, Yehoiaginiie malöda Sealadiele. Sealadieleie malöda Selubabele.
13 Selubabeleie malöda Abiuda. Abiudaie malöda Eliagimi. Eliagimiie malöda Asolo.
14 Asoloie malöda Sadogo. Sadogoie malöda Agima. Agimaie malöda Eliudi.
15 Eliudiie malöda Eleasala. Eleasalaie malöda Madani. Madaniie malöda Yeigaba.
16 Yeigabaie malöda Yosebe. Yosebeda Meliie egoa. Meliada Yesu neegela ägüi. Yesumada Gelesola sälo amo.* Amala aliligi misi.
17 Ei amolida Abalahama neloa amila maala Debidi neloa amilada damo silasi nelo. Debidilahilä Isilale udia dolö ili Babilonomu gala digia amilage damo silasi nelo. Oböla Babilono gala digia amila Afädë Memelei e misia amilage damo silasimu nelo.

*Melia Yesu Geleso neegela ägüi
(Ulugu 2.1-7)*

18 Yesu Geleso ägüla maasolo amo gala, gomalä hamoi. ie eme Meli eda Yosebegali olei sulo. Yosebea, aso, made neala sebegi, Eleloi Gesamia malödubo i amo, ili sefolalo amolia beagolei.

19 Egoa Yosebe eda dolö mogoi ameada, udia dolö nefolalebe amolia Meli e hewalasiloea, eada geleä musügä Meli fisimolöla helëesa nelo.

20 Amala helëselä, e adi simasia beahaleamelebe, Dafidilo Geloie selesaia fii afädë ulufadigilahilä, Yosebema ado säla iahalea, Debidiie malö Yosebe-e, Meli die udia samiäia nimolö amoda bedämabio. E fagulo hagui sebe amoda Eleloi Gesamia negesimele.

21 Eada dolö malö afädë neegela ägümölömelë. Neegela ägülahilä, ie ei Yesu negemalo. Mida, ea ie udia dolö nafade hamoi amoli hëla fisila damula moholömeläla säla i.*

22 Dafidi, Dafidilo Geloia ie bea säloma aligila bea säla negei amo gadola gausiala digamolöie, nelebo sulubadela amala hamoi.

23 Bea säla negei amoda gowe. Dolisä dolöbalä made nawelo afädëa fagulo hagui sulolahilä, dolö malö neegela ägümölömelë. Malö amoie ei Emanuale

* **1:6:** Dëdëla negei dibe adogogi udia odoa ei difolalebegoda fii odoa dili gaso, Isilalema fila misi amolile ei. Damalale Elehabaleda fida Gainana. Uludi eda fida Moaba. Amase, Solomonoie eme Badasiba afädëfali emuda Isilale udia. Gasoda, dafidi eda Hidi sosogo dolö afädë Uliama fila asi.

* **1:16:** Gelesoda Giligi ado. Hibulu ado sälada Mesaeala sälo. Gelesole Mesaeale nilile ado sälada Afädë Memelei. * **1:21:** Yesuda Giligi ado. Hibulu adoeada Yasua. Nilile ado sälada Godea damula aulo.

negemolömelä säla dëdëla negei dialea. Ëi amoëe mida gomalä, Gode nilibälä nea.

Aisaea 7.14

²⁴ Yosebe adi nowela awälahilä, Dafidilo Geloïïe selesaia fiia ema ado sää amo gadola bégela, ea Meli nii.

²⁵ Neasebegi, Melia malö made ägüla maala saleada, Yosebebalä made nawela sulo. Giso ägüla maasebegida, Yosebea malö amoëe ëi Yesu negei.

2

Sege wagadi made eso maasidola dawadigi dolöea bea misi

¹ Heledo eda beaha aligilo gini nelo amo gaalu, Yudia segea gaamu afädë ëi Bedelehememe ami Melia Yesu neegela ägüi.* Ägüsebegi, dolö odoa gasumili melöle mala dawadigi nefolalo amoli sege wagadi made eso maasidola maala Yalusaleme besela galai.

² Besela galalahilä, ilia sähalea, Yu udia dolöie beaha aligilo gini namolöie malö dubo neegela ägüi amoda, abidi dialea. ïe gasumili eso maasido neebe amo bealahilä, nilia ïe ëi gauia adamolö mofiaimeläla sää.

³ Ado amala sää amo nabalahilä, beaha aligilo Gini Heledo e asigi säösäosa nelo. Amase, Yalusaleme ami nefolalo amoli sulubadelaeage, amalamu helësësa nefololo.

⁴ Säösölahilä, Heledoea Yu udia dolöie gobela ïlo busa nefolalo amolige, amase, mala dawadigi nefolalo amolige gegedomalolahilä, ilima nabahalea, Afädë Memelei amoda sege abidi neegela ägümölöla nabi.

⁵ Amala nabasebegi, ilia säla obëgëslea, Yudia segeamadi gaamu afädë ëi Bedelehememeläla sää. Amala säsebe amoëe mida, bea sälo nelo amea säla dëdëla negei dibe amoda gowe.

⁶ Bedelehemee, Yuda sege dibe amogida, dida Yuda segeëe gaamu ilibia edefade difolalebe amoli hawa made. Dige sege edefademelä. Amoëe mida, dima aligila beaha aligilo afädë besela galamolömelä. Eada sugua sibi sigi aligilo amo gadola, nïe Isilale udia dolö sigi namolömeläla

säla dëdëla negei dialeala sää.

Maiga 5.2

⁷ Amala säi amo nabalahilä, Heledoea geleä musügä dolö dawadigi eso maasidola mofiai amoli welahilä, ea ilima fädäla nabahalea, dilia gasumili amoda abola melila nabi.

⁸ Nabala, ili Bedelehememe mosalolahilä, ea ilima sähalea, Dilia malö amo hedabolafalï hogolahilä beagoleseda, nage ïe ëi gauia adamolö moholöie nema säla ïïa wegi obëgëmälola Säla ï.

⁹ Gini amea amala sää amo nabala, ili afiahä dibegi, gasumili dafidi eso maasido meli amo dafidi awäla, malö dibeä ami aumala aligisi.*

¹⁰ Ilia gasumili amo bealahilä, ilile iso asigila edefademalä obeägimolö besela galai.

¹¹ Aumala aligisi neebe amo bealahilä, dolö amoli mosö afädë neebe amoëe mumusogi nogila digai. Digalahilä, ilia malöge ïe eme Melige bealahilä, gimusula dia digala sefolalea, malö amoëe ëi gauia adaha sefolalo. Amalahilä, ilia igi gologe, i heale gobesegi höba gafisigä hedabi baëla aligilo amoge,

* **2:1:** Gini Heledo ameada, Yudia segege, sege odoa Yudia ga madela dilo amoge, Heledo eamu beaha nelo gasoda, eda Olomoë Gini edefade ëi Sisala sälo amo hawa nelo. * **2:9:** Yalusaleme Bedelehemeda mia made made, holöbö gilomida gödöläsi gadoi, Dodomonala Aya gadola.

amase, i afädëe heale sïgä gäha made misiäia hëlo ëi muwege, galu amoli ägüi amo somodala Yesugali i.*

¹² Amo somodala īalahilä, ili hili segea obëgësaleada, ili misi idigi made, idi elögi obëgëi. Amoë mida, ilia simasia beahaleamelebe, Godea ilima sähalea, Heledo neebeamadida obëgëmabiola säi amo nabala.

Fisäla Isibi asi

¹³ Dawadigi dolö amoli afiaibua, Yosebea simasia beahaleamelebe, Dafidilo Geloïie selesaia fii afädë maala ulufadigilahilä sähalea, Di nowela malölle emele sigi, dili fisäla Isibi mosalo. Awäla neëgi, na dima bu elö säla ïmolöie ami beaha namialo. Mida, Heledoea malö go nufudadigmolöie hogomolömeläla säi.

¹⁴ Amala säsebegi, Yosebe nowela malölle emele sigi, gasigi fisäla Isibi asi.

¹⁵ Isibi awälähilä, eda Heledo baagomäialahilä Isibimu nelo. Amoda dafidi Dafidilo Geloia ie bea säloma aligila bea säla negei amo gausiala digamolöie, amala hamoi. Bea säla negei amoda gowe.

Nie nafege Isibi segeala na weimelëla
säla dëdëla negei dialea.

Hosea 11.1

Malësä malei nufudadidigisa maadei

¹⁶ Heledoeada dolö dawadigi amolia e gadiaboi gabula helësëlahilä, e edefademalä mihaläi. Edefademalä mihalälahilä, Bedeleheme amige, amase, sege Bedeleheme ga madela sebea amige, dolö malësä gäheo i äudä sulo amolige, gäheo i äudä, aso, made baagi sulo amolige, sulubadela ea nufudaha maademalola säi. Dolö dawadigi amolia gasumili mi gäwila neia idogoomeläla säla i amo helësëla, amala nufualai.

¹⁷ Amo hamoi amoda bea sälo Yelemaeaea dafidi bea säla negei amo gausiala digai. Amoë säla negei dibe amoda gowe.

¹⁸ Alama gaamugi ado afädë säsebe, ado amoda edefade didigaola düisa neebe amoda nabaha nea. Eleseloea ie malöläligi düisebe amo. Ili hä maade amea, afädëa e neala adoea aeasisila made sämäiala helësësa saleala säla dëdëla negei dialea.

Yelemae 31.15

Yosebelali Isibila obëgëi

¹⁹ Heledo baagoibua, Yosebe Isibi ami nea simasia beahaleamelebe, Dafidilo Geloïie selesaia fii afädë maala ulufadigilahilä

²⁰ ema sähalea, Di nowela malölle emele sigi Isilale segea mosalo. Mida, malö amo nufulöla helësësa nefolalo amolida, hä, baagosa maadeimeläla säi.

²¹ Amala säsebegi, Yosebe e nowela malölle emele sigi, Isilale segea obëgëi.

²² Ili obëgësalea, Yosebea Agelausada ie eedo bedefade Yudiae beaha aligilo gini neamelëla säi amo nabalahilä, eda ami obëgëmolö bedäi. Bedäla nebegi, ea simasia beahaleamelebe, Godea ema mosabiosebegi, e Galili awälähilä,

²³ Nasalese gaamugi ami awäla sulo. Amala hamoi amoda bea sälo nefolalo amolia bea säla negesalea, Eda Nasalese fii neala sämolömeläla dafidi säla negei amo gausiala digai.

3

Ödägi gelo Yonea ado mala säla iaha nelo (Maga 1.2-8; Ulugu 3.1-18; Yone 1.19-28)

* ^{2:11:} Nelebo ohodoa i amolida gädili elögi bidi edefadea nea aulo.

1 Gäheo i odoa nelolahilä*, ödägi gelo Yone e Yudiamadi sege nafade udia dolö aligisia made ami maala ulufalahilä, ado mala säla iaha nelo.

2 Ea säla iahalea, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebe amo ga made dibe amea, dili asigi besumalola säla iaha nelo.*

3 Godea bea sälo Aisaeama aligila Yoneie dafidi bea säla negesalea sähalea, Sege nafade udia dolö aligisia made ami nea, afädëa uuala wesalea, Dafidilo Geloi misiäia idi daiala hamogilasimalo. Æ idida mogola fodolasimalola sähä neameléla säla dëdëla negei dialea.

Aisaea 40.3

4 Yone eda sugua gamele hilä fagulo hamoi amo salugalahilä, sugua gafodo gadoia malibu negela nelo. Eada galiawage, äwi ödäge naha nelo.*

5 Udia dolö Yalusalemelage, Yudia sege dibe amo sulubadelagilage, sege ödä Yodona ga made dibe amlilage, Yone neebea maahamu nelo.

6 Ilia nafade hamoi amo säla sisiasbegi, ea ili ödä Yodonagi gesa nelo.

7 Felesi dolö amolige, Sadiusi dolö amolige yafie Yonea ili ödägi gemäia maaha neebe amo bealahilä, ea ilima sähalea, Dilida baagolo nubaïe malö nebegö, Godea së ia idogomolö amogi, made naala fisäla moholömeléla dilima nowëa säla iasio.

8 Dili dofå asigi besuimeléla dilile mala olela, gägä ulufala negemalo.

9 Dilia dihilidomu sähalea, Abalahamada nilile mäü nelola sämölö dialeala helësemabio.* Na ado afädë säla iahago. Nabuö! Godea igi difolalebe gowegi neala gaulahilä, Abalahamaïe yaua mäü hamolasimolöi neamelé.

10 I nefolalebe mia ami gabi negesisi dialea. I gägä hedabi made negelo nefolalebe amolida, sulubadela abalahilä, nulogi gobesa maademolömelé.

11 Nada dilia asigi besui amoë ödäea ulufala gelasilomelé. Hobea ne baagia afädë moholö amoda, ne holöfälimele neebewe gadoi made, eda ilibia edefade neamelé. Na ie emo usililo gaumolö dofea made neawe. Eada Eleoi Gesamiage, nulo söaeage dili gelasimolömelé.

12 Eada eladi gadoi ei widiïe gägä dobilahilä, isole düle mogemäia nelebo gasala sadia adogolo nama gadoi afädë gaula nea. Mogesa maadelahilä, ea widi gägä amo negelo mosöa ami negesilahilä, ie widi dobilo sege amo gëgelë doala digilahilä, dü fisi amoli nulo usilo made, wisamu neebea ami gobemolömeléla Yonea säi.

Yonea Godeëe malö Yesu ödägi gelasi

(Maga 1.9-11; Ulugu 3.21-22)

13 Segeyo amo gaalu, Yesu e Galilila ödä Yodona dibe ami maala, e Yonea ödägi gelasimäia misi.

14 Maasebegi, Yonea Yesuea oböla asigi bedefala ödägi made gemolöla sämäia, ea nabahalea, Dia ne ödägi gemolöi dialea gasoda, na di ödägi gemäia, ne neebea misilela nabi.

* **3:1:** Giligi adoda Segeyo amo gaalula dëdëla negei dialea gaso, hogoli agedu baaggiada hogoli osodaë gäheo i nabülasi äudäie odoai gödölesi gadoi nelo. * **3:2:** Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebela säi amoge, amase, Godea Beaha Maadela Sigi Neebela säi amoge, ado amole säi amoda Gode eda dofå udia dolöle nelebo sulubadela dibe amolele gini namolöla säi. * **3:4:** Ado egowea fagulo gäige molö naha neloge säi ameda, Yone eda bea sälo dolö afädë Elaia gadoi galea. Agedu Gini 1.8ge, Malagai 4.5ge, Madiu 11.14ge, amase, 17.10-13ge bimalo. * **3:9:** Ilia Abalahamada nilile mäü nelola ado amala sälo ameda, së molö dibe ami made naala, sisigala moholöla helësölo amea, Yonea amala helësemabio säi.

¹⁵ Amala nabasebegi, Yesuea säla obögësalea, Walio amala hamomäiamelë. Mala go hamosaleada, Godea hamesebe amoda hamosa maademolö di-alala säi. Amala säsebegi, Yonea ema üi.

¹⁶ Yonea Yesu ödägi gei. Yesu ödägilä agesua fodolo aliga adogoi amoile, mu doga negelahilä, ea haea maliabu hagila digalo amo gadola, Godeëe Gesami digala edaia fisebe amo meli.

¹⁷ Amo gaalu, selesaia mosöala ado afädë säia idogosalea, Egoweda nïe malö, na boba hamosa neawe. Ema edefademalä obeägïsa neawela säi.

4

Mugabe busaea Yesuea nafade hamomabelela fedogola bimolöë misi (Maga 1.12-13; Ulugu 4.1-13)

¹ Amala hamosebegi, Godeëe Gesamia Yesu e sege nafade udia dolö aligisia made ami sigi fedala ifosi. Ifosi nebogi mugabe busaea Yesuea nafade hamomabelela fedogola bimolö misi.

² Yesu e segeyo nabülesi biyidia, gasi nabülesi biyidia, molö made naala neamu, sïdëa baagoi nelo.

³ E amala sïdëa baagoi nebogi, nafade hamomäia fedogola melëlo busa amo maalahilä sähalea, Di dofä Godeëe malö nea galëda, igi difolalebe gowema beledi hamomalamola säi.

⁴ Amala säsebegi, Yesuea säla obögësalea, Ado säla dëdëla negei dibe amea sähaleada, namolö ilo amoda molö nase amea udia dolögali namolö ilo mademelë. Ado sulubadela Godeëe nafiala maase ameamu namolö nelola säi dialeala säi. *Mala Bu Eegei 8.3*

⁵ Amala säla obögësebegi, mugabe busaea, Yesu sigi gaula Gode hïle nafolai gaamu Yalusaleme ami awäla, Godeëe mosöa ilibiafali gadogo ifosilahilä,

⁶ ema sähalea, Di dofä Godeëe malö nea galëda, dia hä, wila nila sadia idogomo. Amoëe ado afädë säla dëdëla negei dibe amea sähaleada, igia ðie emo daualoea, Godea ie selesaia fii amolima ðie säsisegi, ilile naaboea di sogobala gauia adogomalamolämäela säla dëdëla negei dialeala säi. *Gë Udälo 91.11-12*

⁷ Amala säsebegi, Yesuea säla obögësalea, Ado elö säi dibe ameada, gomalä säla dëdëla negei dialea. Dafidilo Geloi, ðie Gode neebe amo, fedogola bimabiola säla dëdëla negei dialeala säi. *Mala Bu Eegei 6.16*

⁸ Amala säsebegi, mugabe busaea Yesu e segebi daia ga gadogo sigi fedalahilä, gädili dibe amo sulubadelage, ilile nelebo hedabi difolalebe amoge olesa maadei.

⁹ Olesa maadelahilä, ea Yesuma sähalea, Dia ne mia gumusula dia di-galahilä, nïe eï gauia adaseda, nelebo sulubadela beasebe egowelida, dia beaha namiäia imolämäela säi.

¹⁰ Amala säsebegi, Yesuea säla obögësalea, Saidani! Di moholöi mosö. Godeëe bebagi ado säi dibe amea sähaleada, Dafidilo Geloi, ðie Gode neebe amo, dia iemu eï gauia adogola iemu hamoi hamomalola säla dëdëla negei dialeala säi. *Mala Bu Eegei 6.13*

¹¹ Amala säla obögësebegi, mugabe busaea Yesu dígila asi. Asibua, selesaia fii Yesu neebea maala, ilia e ugila negei.

Yesuea Galili ami hamoi mi gäwila hamosa nelo (Maga 1.14-15; Ulugu 4.14-15)

¹² Yone e galabaia mosöa neala säi amo nabalahilä, Yesu e Galili segea obögëi.

13 Obögëla awälähilä, e Nasalese gaamugi ami made aligila, Gabaniama gaamugi namolö asi. Amoda, Galili oeabo edefade dibe amoie agesua Gabaniama gaamugi ami namolö asi. Sege amoda Sebulunilele Nafadalilele sege dilo.*

14 Amo hamoi amoie Godea ie bea sälo Aisaeama aligila, bea säla negei amo gausiala digai.

15 Sebuluni segege, Nafadali segege, ëi odoa, idi oeabo edefade dibe amadi amogi aulo sege dibe amoge, ödä Yodona dëgëla alomodi sege dibe amoge, amase, Disiligi Galili ami udia dolö fii odoa yafie maala sefolalebe sege amoge, Sebulunilele Nafadalilele segemu.

16 Segea ami, udia dolö gasimi sagai edefadegi nefolalo amoliada, yo digalo edefademalä melimelë. Baagoloë sege augi hawa nefolalo amolimada yo digala besela galaimelëla säla dëdëla negei dialea.

Aisaea 9.1-2

*Yesuea dolö biyidia seme digisa nebegi wei
(Maga 1.16-20; Ulugu 5.1-11)*

17 Segeyo amo gaalu, Yesuea mi gäwila säla iahalea, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebe amo ga made dibe ameada, dilia asigi besumalola säla iha nelo.

18 Yesu e Galili oeabo edefade dibe amoie agesudilä awäha nea, ea seme digilo dolö äädä elowole ëole meli. Elöda Saimono, ie ëi elöda Fida, ie edoo Ädulule meli. Eleada oeabo edefade amogi seme digisa nelo.

19 Ele beala, Yesuea elema sähalea, Alia seme nelo amo gadola, udia dolö nimäia, na alima neala oleledelä. Ne bëgëla misiëla säi.

20 Amala säsebegi, elea elele selëgë amoli dígila, fodolofalë e bëgëla asi.

21 Amila awähalea, ea edoole edoole elö nkeebe meli. Elöda Sebediïe malö Yamese, amase, elöda ie edoo Yone. Elea elele eedobalä ödä dudaia selëgë hamogisa nkeebe meli. Bealahilä, Yesuea ele wesebegi,

22 elea ödä duge, eedoge dígila, fodolofalë Yesu bëgëla asi.

*Yesuea ado mala säla olelela digi, oloi wahila didigisa nelo
(Ulugu 6.17-19)*

23 Yesuea Galili sege sulubadelagi nawesa neada, ilile gedolo mosöa säla olelesalea, Beaha Maadela Sigi Neebe amoie Ado Mala Hedabi säla olelela digi, udia dolö amoligi olo elö elöla oloi wahila digi, amase, domalo nalafadela nawei amoli sulubadela wahila didigisa nelo.

24 Amala hamosa nelo amo, udia dolö Siliamadi nefolalo amoli sulubadela nabaha maadei.* Nabalahlilä, ilia udia dolö olo elö elöla oloi amolige, edefade sësa difolalo amolige, amase, mugabe fedai difolalo amolige, amulämei difolalo amolige, fii si sefolalo amolige, sulubadela neala gaula e neebaa maasebegi, ea amoli wahisa maadei.

25 Udia dolö yafie Galili amilage, Gaamu Nabülasimadilage, Yalusalemelage, Yudiamadilage, ödä Yodona näiado alömodilage, e bëgëla afiai.

5

*Obeägësa neala säi
(Ulugu 6.20-23)*

* **4:13:** Siiba Isilale sosogo äädä Sebulunilele Nafadalileda, Galili oeabo agesugi ami filo. Gaso, Yesu e nkeebe amo gaalu, sege amoda Galili Bolobinisi amogi dilo. * **4:24:** Segeyo Olomoea Yuda beaha nelo amo gaaluda, Galilile Isilalelemadida holbö bolobinisi edefade ameada, Olomo iliada Bolobinisi Siliala sälo.

¹ Yesuea udia dolö yafie negegila nefolalebe amo bealahilä, e gau afädëgi fedala, segebidaia ami sulo.* Amala sebegi, ie bëgëla aulo amoli e sebea ami mafusebegi,

² ea mi gäwila nafi dagala ilima säla olelesalea sähalea,*

³ Odoaea asigigi helësësalea, næ iso asigi doflea made gabula helësësa nefolalebe amolida, obeägisä nea. Mida, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebe amoda ilile dialeamelë.

⁴ Diisa nefolalebe amolida, obeägisä nea. Mida, Godea ili bobasëla aealasi-molömelë.

⁵ Hili nagadaiala aligilo nefolalebe amolida, obeägisä nea. Mida, sege dibe amo sulubadela Godea iligali imolömelë.

⁶ Sidëä baagosa neebe amolia molöle ödäle gelola hamese amo gadola, mala mogoi hamomolö gelola hamesebe amolida, obeägisä nea. Mida, Godea ili neala nobalasisa maademolömelë.

⁷ Odoa bobasëla ugila negelo nefolalebe amolida, obeägisä nea. Mida, Godea ili bobasëla ugila negemolömelë.

⁸ Asigi gagadelai amolida, obeägisä nea. Mida, ilia Gode bimolömelë.

⁹ Daluloë hamoi hamosa nefolalebe amolida, obeägisä nea. Mida, ilima Godeëi malö neala sämolömelë.

¹⁰ Mala mogoi hamolo amoë sé naha nefolalebe amolida, obeägisä nea. Mida, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebe amoda ilile dialeamelë.

¹¹ Dilia ne bëgëla mofiasbegoe, dolö odoaea dili gagadesäge, sëlasisege, ado nafade elö elöla wäfälä säsäla dili hololösege, mala amoli gadoi dilima hamoseda, dili obeägisä nea.

¹² Dilia edefademalä obeägisä namialo. Mida, selesaia mosöa dilile bidi edefade negei dialea. Dili maadeia, bea sälo dafidi nefolalo amoliage sé amo gadola wäla naha nefolalomeläla säla i.

Dilida èbile yo digalole gadoila säi

(*Maga 9.50; Ulugu 14.34-35*)

¹³ Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Udia dolö sulubadelaïe èbii gadoida, dili nebgomelë. Èbii hëdälo amo hogosa heleseda, edoea bu hëdälasimolö gabu. Èbii nafade amo gadoida, iso gäwi madela, nagadaia sadia gasegi, udia dolöe emoea daiasalomelë.

¹⁴ Udia dolö sege sulubadelagi nefolalebe amolile yo digalo gadoida, dili nebgomelë. Gaamu afädë segebidaia dibe amoda, hagumolöi made dialea.

¹⁵ Amase, afädëa gamali yola sagasilahilä, falo hawa negelo mademelë. Amala negelo made, aulidaia negesegi, mosö amogi difolalebe amoli yo digaha maadelo.

¹⁶ Amo gadola, dilile yo digalo udia dolöea bimäia, yo digalasimolö dialea. Dilia mala hedabi hamose amo beala, ilia, dilile Diado selesaia mosöa neebe amoë ei gauia adamäiala säla i.

* **5:1:** Yu ilile malada, dawadigi amolia udia dolöma säla olelesaleada salea sälo. Madiu 13.2; 24.3; Ulugu 4.20 bimalo. * **5:2:** Madiu 4.23-25eage, amase, Madiu 9.35eage sähaleada, Yesueada hamoi nofe äudä hamosa nelola säi dialea. Amolegi ageda, ea udia dolö ilima säla olelesa nelo. Amase, ageduda, oloj elö elöla difolalo amolige neala wahila digisa nelo. Amo gadola, Madiu 5-7 amo nilia beaseda, Yesuea udia dolöma säla olelesalea, Godea Beaha Maadela Sigi Neebe amoë säida, ado nahui dialea. Hobevalada, Madiu 8-9gi Yesuea oloj difolalo amoli wahisa nelola sedalu säi amo dialeamelë. Yesuea ado sedadela bia säi Madiu bebagi dëdëla negei dibe amoligida, ageda go. Yesuea segebidaia fedala salea säi. Ado amoda Hogoli 5-7 amogi dialea.

Mosese nebegi Ado säla negei amoïe Yesuea säla olelei

¹⁷ Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Mosese nebegi Ado säla negei amoige, bea sälo nefolalo amolia mala olelesa nelo amoige, na haila digimolöie misi gabula helésämbio. Na haila digimolöie made misi. Ilia Ado säla negei amo gausiala digamolöie ne misi neawe.

¹⁸ Na dilima dofä sähago. Naga föige, mu giwige dibe amo gaalu, Mosese nebegi Ado säla negei dibe amogi ado damui afädëge, dudumu afädëge, dofä made hogosa helei. Ado dëdëla negei dibe amo gausiala digamäia, mala amo diamolöi diamolömelë.

¹⁹ Amaimo, afädëa mala säla negei amogi, mala holöfali afädë memälä gabula, damula, amase, odoaeage damumäia olelelo neeve amoda, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea ami emada, dofä gidogofali neala sämölömelë. Amo gadola made, afädëa mala säla negei amo gadola hamola, odoaeage hamomäia olelelo neeve amoda, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea ami emada, ilibia edefadela sämölömelë.

²⁰ Amai gabugi, na dilima ado afädë säla iahago. Dilia mala mogoi hamomolö amoda, mala dawadigi nefolalebe amoliage, Felesi dolö nefolalebe amoliage hamolo amo gadola made, dilia ili baagila awäla made hamoseda, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea ami dofä made nogila digamolömelëla säla i.

*Yesuea yöla habobalo amo hamogimolöie ado säi
(Ulugu 12.57-59)*

²¹ Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Siibafali udia dolö nefolalo amolima ado sälo dilia nabelo amea sähaleada, Udia dolö baagomäia nu-fuabio. Afädëa amala hamoseda, gudimolö dië bimolömelëla sälo.

²² Amai gaso, na dilima säla iahago. Afädëa ie edoobalä mihaläseda, gudimolö dië bimolömelë. Amase, afädëa ie edooma dida dofea madela nolealeseda, Galisolö dolö neevea ami sigi awäla gudimolömelë. Gasoda, afädëa ie edooma dida nafadefali asigi maade nebegola säseda, heli segea nulo gobei dibe amä moholömelë.

²³ Amaimo, dia nelebo imolöie gobela ilo aulidaia negemolö nea, dië didooea dima nelebo afädëgi habobai neala helésäla obégëseda,

²⁴ hä, nelebo imolö gaui amoda, gobela ilo auli ga made ami negesia, dafidi dië didoo neevea dalumolö mosalo. Dalula asi obégëlahilä, nelebo imolö negei amo imalo.

²⁵ Ado nii dolö afädëa dibalä gudimolöie awähala säseda, aso, gudimolö segea ami made besela galala, idiafa ebälädale fodolofali hamogimalo. Gudimolöie sigi awäsedea, gudi mogelo dolö neeve amoma di gaula ialahilä, mogelo dolö ameada di dadi gaui amolima ialahilä, di galabaia mosöa ami ifosiloea.

²⁶ Na dima dofä sähago. Amala hamoseda, dia nafade hamoi amoie bidi nelo amo gadola neaha maademäia, galabaia mosöa ifosi neamu, made moholömelëla säla i.

Yesuea udia fa neloie säi

²⁷ Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Ado säi dilia nabelo amea sähaleada, Udia dolö fa nimabiola sälo.

²⁸ Amai gaso, na dilima gomalä säla iahago. Dolö afädëa udia siia beala gesami awäsedea, udia amo hä asigia fa niimelë.

29 Dïe si dafädi goea di neala digalasiseda, beselala sadia gamalo. Dïe domaloie sosogo gogi afädë maade nea, namolöda dofea galea. Dïe domalo sulubadela aligisa maadei neëgida, heli segea sadia idogomolö amoda, nafade gabugi.

30 Amase, dïe naabo dafädi goea di neala digalasiseda, naabo amo damula sadia gamalo. Dïe domaloie sosogo gogi afädë maade nea, namolöda dofea galea. Dïe domalo sulubadela aligisa maadei neëgida, heli segea moholö amoda, nafade gabugila sälä ï.

*Yesuea dolöea udia nii fisiloie säi
(Madiu 19.9; Maga 10.11-12; Ulugu 16.18)*

31 Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Ado elö sälo amoda gowe. Dolö afädëa ie udia fisiseda, ea beba dëdëla, ie udiamama imolö dialeala säi gabio.

32 Amai gaso, na dilima sälä iahago. Dolö afädëie udiaeä dolö elöbalä mala nafade hamoigi made, ie udia amo fisiseda, ie udia amea dolö fa nimäia fa nimalalasimelë. Dolö afädëa dolö elöie udia memalä fisi amo neaseda, ameage udia amo fa nimolömelëla sälä ï.

Yesuea migaläa diigila sälöie säi

33 Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Siibafali udia dolö nefolalo amolima ado sälo dilia nabelo amea sähaleada, Migaläa diigila ado gelola sälä negei amoda, made fisila, Dafidilo Geloima migaläa diigila ado gelola sälä negei amoda, hamomalola sälä.

34 Amai gaso, na dilima sälä iahago. Migaläa diigila ado gelola sälä negemabio. Mudaiala sälä diigimabio. Mida, mudaiada Godeie beaha aligilo filo dialeamelë.

35 Naga föigige sälä diigimabio. Mida, naga föida Godeie emoea emesaia idala filo dialeamelë. Amase, Yalusalemege sälä diigimabio. Mida, Yalusalemeda beaha aligilo Gini Edefade neeve amoie gaamumelë.

36 Dihile busa sälä, migaläa diigila ado gelola sälä negemabio. Mida, dia busa hili afädë neala dihi falemolöige, yabumolöige ulimelë.

37 Afädë hamomolö galëda, ü, ailemu sämalo. Ado odoage baala säseda, ado amo baala sälo amolida, mugabe busa nafadefalimadila maasebe amo sähamelëla sälä ï.

*Dilia hamola obögëmabiola säi
(Ulugu 6.29-30)*

38 Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Ado säi dilia nabelo amea sähaleada, Afädëa elöie si besela digiseda, ie siige besela digilomelë. Amase, afädëa elöie bese besela digiseda, ie besuge besela digilomelëla sälä.

39 Amai gaso, na dilima sälä iahago. Afädëa dilima nafade hamoseda, dilia bu dabemabio. Afädëa dïe ba dafädimadi nufudaseda, ba näiadogoge olemaloo.

40 Afädëa dibalä gudimolöie di sigi awähalea, dïe fagulo sedi imola säseda, dïe gögï fagulo daia salugalo amo bu baala imalo.

41 Dolö afädëa dima gelola egedidigila ie nelegei ägüla, di gilomida afädëgi mosalaseda, diada, oböla, gilomida äädägi mosalo.*

42 Afädëa nelebo afädë imola säseda, hä egali imalo. Amase, afädëa hobeä iduläie bidi negesagola säseda, auaula baagi imabiola sälä ï.

* **5:41:** Gilomida afädëla sälä amoda, holöbö Dodomonala Dauba gadolaë säi.

*Yesuea ado nii neebe amo boba hamomalola säi
(Ulugu 6.27-28, 32-36)*

⁴³ Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Siiba ado sälo dilia nabelo amea sähaleada, Odoa nefolalebe amolibalä boba hamosaleada, dibalä ado nii nefolalebe amolibalä habobala namialola sälo.

⁴⁴ Amai gaso, na dilima gomälä säla iahago. Dilibalä ado nii nefolalebe amolibalä boba hamolahilä, dili neala sélasisa nefolalebe amoli hedabomäia, Godema adolasisa namialo.

⁴⁵ Ameada, dilile Diado selesaia mosöa neebe amoïe malö neala ole-molömelë. Mida, eada nafade hamolomage, hedabi hamolomage, ie eso neélasilo neada, mala mogoi hamolomage, mala mogoi made hamolomage, sege digalasilo nea.

⁴⁶ Dili boba hamolo amolimu boba hamoseda, dilia bidi edo nimolö. Dagisi muni nelo nefolalebe amoliage amo gadola hamolo nea madele.

⁴⁷ Dilia dilile didoo amolimamu haeafula aeahaleada, odoada baagila aulole. Udia dolö Gode helësölo made nefolalebe amoliage amo gadola hamolo nea madele.

⁴⁸ Amai galëda, dilile Diado selesaia mosöa mogoi hedabi neebe amo gadola, dilige mogoi hedabi namialola säla i.

6

Yesuea odoa ugila negeloïe mala olelei

¹ Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Dili hedabola. Gode helësela mala hedabi hamosaleada, udia dolö nefolalebe amolile sidaia dili bimäiala, made hamomalo. Amala hamoseda, dilile Diado selesaia mosöa neebe amea diligali bidi imolö dibe amo imolöi made bimolömelë.

² Amaloea, gumusui nefolalebe amoligali nelebo afädë iaseda, odoa ilile sidaia gugusämäiala gelola uuala säla imabio. Asigi fea negelo nefolalebe amolia ili bimäialahilä, gedolo mosöage, idiafage, odoaea ilile ei gauia adamäia, amala hamolo nea. Na dilima dofä sähago. Amoïe bidida hä nii aguimelë.

³ Amaimo, dilia afädë gumusui neebe amogali afädë iahaleada, naabo dafädia hamosebe amo naabo fefeädia made bimäia,

⁴ musügä imalo. Amala iaseda, dilile Diadoea dili hido hïdolaea musügä hamose beaha neebe amea, diligali bidi imolömelä säla i.

*Yesuea Godema adolo mala amo olelei
(Ulugu 11.2-4)*

⁵ Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Dili nefolalebegoea Godema adosaleada, udia dolö asigi fea negelo nefolalebe amolia hamolo amo gadola hamomabio. Ilile asigiada, udia dolö odoa nefolalebe amolia bimäialahilä, gedolo mosöage, idi edefade osogoloage, nowela nea Godema adomolömu hamelo nea. Na dilima dofä sähago. Amoïe bidida hä nii aguimelë.

⁶ Amala hamolo amo gadola made, dilia Godema adomolö neada, dihilile mosö hogoli afädëgi nogila digala idi gala digilahilä, dilile Diado siia bimolöi made neebe amoma adomalo. Amala adosedä, dilile Diadoea dili hido hïdolaea musügä hamose beaha neebe amea, diligali bidi imolömelë.

⁷ Dilia Godema adosaleada, udia dolö odoa Gode helësölo made nefolalebe amolia memalä säla dabolo amo gadola sämabio. Amolia sedade olögöla adose ameada, Godea nabulöla helësölo.

⁸ Dilida ili gadoi namiabio. Dili nefolalebegoea nelebo sulubadela nimolöi amolida dilile Diadoma aso, adola made neëgi, dafidi eadale dawadigisa maadei neamelë.

⁹ Dilia Godema gomalä adomalo.

Nilile Naado selesaia mosöa nebego, dïe ëi amo eleloï hïdö elöi namiäia hamesa.

¹⁰ Dïe Beaha Maadela Sigi Neebe amoge misiäia hamesa neawe. Dia hamese amo, selesaia mosöa nefolalebe amolia hamolo amo gadola, nagaadaia nefolalebe niliäge hamodelä hamesa neawe.

¹¹ Segeyo walioë molö molö amo, dia walio ïmalo.

¹² Odoa ilia nilima asiala hamosegi fisilo amo gadola, diage nilia nafade hamoi amoli hëla fisimalo.

¹³ Nilii neebeawi fedogola bimolö made negesimalo. Mugabe busa nafadefalii neebe amoda, dia neala yolasimalo.

¹⁴ Amaimo, udia dolö odoaea dilima asiala hamoi amo hëla fisiseda, dilile Diado selesaia mosöa neebe amea dilia asiala hamoi amoge hëla fisimolömelë.

¹⁵ Gasoda, udia dolö odoaea dilima asiala hamoi amo made hëla fisiseda, dilile Diadorea dilia asiala hamoi amoge made hëla fisimolömelä sälä i.

Yesuea molö made naala namolöie mala olelei

¹⁶ Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Dilia Gode helësëla molö made naala neada, udia dolö odoa asigi fea negelo nefolalebe amolia odagi augia idala aligilo amo gadola namiabio. Udia dolö amolia ili molö made naala aialo gabula helësemäia, ilia ilile odagi nigime hëla made aligilo nea. Na dilima dofä sähago. Amoë bidida hä nii aguimelë.

¹⁷ Amai gaso, dilia molö naala made aiala, dilile odagi nigime hëlahilä, busagia weli negemalo.

¹⁸ Amala hamomolö amoë mida, udia dolö odoa ilia, dili beala molö made naala aialo gabula made helësemäia. Dilile Diado siia bimolöi made neebe ameamu aialo gabula helësemäia. Amala hamoseda, dilile Diadorea, dili hïdö hïdolaea musügä hamose beaha neebe amea, diligali bidi ïmolömelä sälä i.

Nelebo hedabi selesaia mosöa gafedela negeloë malala säi

(Ulugu 12.33-34; 11.34-36; 16.13)

¹⁹ Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Nagadaiawi gasiämoea nülo dibea wige, asömalö gaisa baasia wige, fa nelo amolia mosö dagabola fa nelo neebea wige, dilile nelegei hedabi gafedela negesa namiabio.

²⁰ Amala hamolo dibea wi made, selesaia mosöa gasiämoea made nülo dibea amige, asömalö gaisa made baasia amige, fa neloea mosö dagabola made fa neasia amige, dilile nelegei hedabi gafedela negesa namialo.

²¹ Mida, die nelegei hedabi negei sege dibea amida, dïe bobahëla helësëlo amoda segea amimu diamolömelë.

²² Siida domaloë yo digalo gamali gadoi nea. Dilile si hedabi neëda, dilile domalo sulubadelagi yo digaha maadei namolömelë.

²³ Amase, dilile domalogi yo digalo neebe amo gasimi sagai diëda, gasimi sagai amo, edela gasimi sagalomelë.

²⁴ Afädëa dafidilo äudäe galabaia hamoi gadoi hamolasimolö ulimelë. Ea elö amoma bimolö habobahalea, elö amo boba hamomolömelë. Elö amo hedabola ugila negesalea, oböla, elö amo memalä gabula helësemolömelë. Dilia Godeiäge, muniiäge, helegelaie galabaia hamoi gadoi hamolasimolö ulimelë sälä i.

*Asigia sääsäoloë säi
(Ulugu 12.22-31)*

²⁵ Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Amoïeda na dilima säla iahago. Molôle ödäle edo molödula säla, dili namolö goie asigia sääsäola helësëmabio. Amase, fagulo edo salugamolödulage , dilile namolö amoïge domaloïge asigia sääsäola helësëmabio. Molö aso, nigia galahilä, udia dolö namolö amoda dafidilo madele. Amase, faguloge aso, nigia galahilä, domaloda dafidilo madele.

²⁶ Haea hagila nawiaha dibe amo bimo. Haea amolida molö hawage sagalo made, molö faige gegedola negelo made, amase, negelo mosöage negelo made. Amalo gasoda, dilile Diado selesaia mosöa neebe amea hilima molö iaha neamelë. Haea amoli holöbö gidogola, udia dolö dili dafidilo nebego madele.

²⁷ Dili neebe gogi afädëa hile namolö amoïemu asigia sääsäola helësëseda, sääsäola helësëse amea, ie namolö amo fu holöfali baala edadelasimolöledu. Amamolö ulimelë.

²⁸ Faguloë asigia sääsäola namolö amoda edoëe. Mama amoli memalä bäulahilä, gägä negelo amo abeahäla fedaha aliglodula helësëmo. Ilia hamoige made hamolo, amase, efëge made nolo neamelë.

²⁹ Amai gaso, na dilima säla iahago. Nelebo yafie negelo Solomonoda, ie fagulo hedabifali salugalo amoda, ilile momadói hido elöi amo gadoi made nelö.

³⁰ Giisige, mamage, memalä bäui walio nefolalebe amolida, aiyo dolöea damula nulogi gobelo neamelë. Asigi afädë holöfali negei nefolalebela dilie, Godea giisi mama nefolalebe amolida memalä momadolasilo. Amo gadola made, dofä baagila awäla, dili nefolalebegoge fagulo gämäia ïmolö madele.

³¹ Amaimo, nilia molôle ödäle edo molödulage, fagulo edo salugamolödulage säla, dilia asigia sääsäola namiabio.

³² Amo gadolada, udia dolö Gode helësëlo made amolia, nelebo amoli gadoi helësësamu aligilo nea. Amalo gaso, dilile Diado selesaia mosöa neebe ameada, dili nefolalebegoea nelebo amoli nimolöi dibe amoda dawadigi neamelë.

³³ Amaimo, ie Beaha Maadela Sigi Neebe amore, ea dilia hamomäia hamesa neebe amoledale hogosa namialo. Amala hogosa aligiseda, ea nelebo amoli amo sulubadela dilima baala ïmolömelë.

³⁴ Amai galé, walio neada dilia aiyoëe asigia sääsäola namiabio. Aiyoïeda, segeyo aiyo hi asigia sääsäosa namolö. Segeyo afädëëe yöi dibe amoda amoïemu dialeamelefäla säla i.

7

*Odoaea hamose amo mogemabiola säi
(Ulugu 6.37-38, 41-42)*

¹ Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Godea dilia hamosebego mogeloea, odoaea hamosebe amo dilia made mogemalo.

² Mida, dilia odoaea hamose amo beala memelelo amo gadola, Godeage dilia hamose amo beala memelemolömelë. Amase, dilia odoa beala mogelo amo gadola, dili bealage amo gadola wäla mogemolömelë.

³ Amaimo, dihile sihidoa i gäi gadoi dibe amo helësëla made, dia oböla didooëe sihidoa gëgelë holöbö diëgi beasegoda edoëe.

⁴ Dilia dihile sihidoa i gäi gadoi dialea wäla, oböla dilile didooma sähalea, Dile sihidoa gëgelë holöbö dibe alogo neahagola abeahäla sämolö gabu.

⁵ Asigi fea negelo nefolalebelä dilia, dihilile sihidoa i gäi gadoi dibe amodade neadigilahilä, hobeala dilile didooïe sihidoa gëgelë holöbö dibe amo hedabola beala nimolöi bimolömelë.

⁶ Nelebo Godema odala ilo dibe amogi, dilia ügülogali ïmabio. Amase, bageïe isogi momado hedabi helebe nää difolalebe amoli suguagali sadia gala ïmabio. Amala hamoseda, ilia nelebo hedabi amo emoea daiasala nolealelahilä, dili mihimolömelëla säla ï.

*İmola sämölöge, hogomolöge, idi gai dugimola sämölöge
(Ulugu 11.9-13; 6.31)*

⁷ Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, İmola edëgësa namialo. İmola edëgësedä, diligali ïmolömelë. Hogosa namialo. Hogosa aligiseda, dilia beagolemolömelë. Idi gai dugimola säha namialo. Idi gai dugimola säha aligiseda, dili digamäia idi gai dogasimolömelë.

⁸ Mida, udia dolö sulubadelaea imosa neebe amolia nimolömelë. Hogosa neebe amea beagolemolömelë. Amase, idi gai dugimola säha neebe amoma idi gai doga negesimolömelë.

⁹ Malö eedo nefolalebe dilile malöea, wahalo imola säseda, dili afädëa igi neala ïmolöle.

¹⁰ Amase, malöea seme imola säseda, dili afädëa waadima neala ïmolöle.

¹¹ Amai dihili dili nafade hamolo nea gaso, dilile malöma nelebo hedabi ïmolö asigilo. Amo gadola made, dilile Diado selesaia mosöa neebe amea, imola säsebe amoma nelebo hedabi dofä baagila awäla ïmolömelë.

¹² Mala sulubadela odoaea dilima hamomäiala hamelo amo gadola, amase, diliage odoa ilima amo gadola wäla hamomalo. Mida, Mosese nebegi ado säla negei dibe amoïege, bea sälo nefolalo amolia ado säla negei dibe amoïege, amoligi ado säi dibe amoïe iso gäwida gomelëla säla ï.

*Dilida idi doga negei dedeleigi digamalola säi
(Ulugu 13.24)*

¹³ Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Idi doga negei dedelei holöfaliги nogila digamalo. Mida, nafadelo segea aulo idi doga negeida edefade dialea, amase, idı amoge uahabai dialea. Udia dolö yafieda amogimu awäha nea.

¹⁴ Amai gaso, namolöi namolö segea aulo idi doga negeida dedelei holöfali dialea, amase, idige nelebolei dialea. Udia dolö afädë afädëlaeamu amo beagolelo neala säla ï.

*Wäfali bea sälo nefolalebe amolile säi
(Ulugu 6.43-44; 13.25-27)*

¹⁵ Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Wäfali bea sälo nefolalebe amoli helësëla, idihë namialo. Ili sugua sibi aeai gadoi, dili neebea mulo nea gaso, iso asigida nufudaha maadelo ilua ügülo gadoi nea.

¹⁶ Ilile gägä negeseebe amo dilia bealahilä, wäfali bea sälo gabula helësemolömelë. Gufaeo gadoi neebe amomada, gägä hedabi ëi gelebi negesegi failole. Amase, buudi äyo ëfë gadoi amomada äfæeo gägä negesegi failole.

¹⁷ I hedabi nefolalebe amoli sulubadelaada gägä hedabi negelo nea. Gaso, i nafade nefolalebe amoliada gägä nafade negelo nea.

¹⁸ I hedabi nefolalebe amoliada, gägä nafade negemolö uli nea, amase, i nafade nefolalebe amolia gägä hedabi negemolö uli nea.

¹⁹ I gägä hedabi negelo made nefolalebe amoli sulubadela sagai eedoea abalahilä, nulogi sadia galo.

20 Amaimo, dilia ilile gägä negesebe amo bealahilä, golida wäfali bea sälo gabula helësëmalö.

21 Sulubadelaea ne wesalea, Dafidilo Geloi-e, Dafidilo Geloi-ela säha nefolalebe amolida, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea ami made nogila digamolö. Nie Naado selesaia mosöö nkeebe amea hamesebe amo gadola hamosa nefolalebe amolimu nogila digamolömelë.

22 Godea gudimolö segeyeo amo gala, udia dolö yafiea nema sähalea, Dafidilo Geloi-e, Dafidilo Geloi-e, die eëigila nilia ado mala säla ïmelë. Amase, nilia die eëi säla mugabe fedai nesila digisa aligilo. amase, geloi melölo made gadoi yafiege die eëigila hamosa nelo amodala sämölömelë.

23 Amala säseda, na ilima sähalea, Dilida na dofä dawa made. Mala nafade hamolo dili, ne neebeawi made, bahila afiamola sämölömelëla säla ï.

*Dolö äädäea mosö uliie säi
(Maga 1.22; Ulugu 6.47-49)*

24 Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Amaimo, sulubadelaea na ado säsewe nabala bëgëla hamose amolida, dolö afädë asigi gäwia igidaia mosö uli amo gadoi nefolalea.*

25 Amala uli nebegi, sege edefade digala, ödä bëi nedala, fo guula maala, mosö amoma gelola nidäla asi gaso, made dagaboi. Mida, igi boboga salala igau sagai nelo amea.

26 Amaimo, sulubadelaea na ado säsewe nabala, made bëgëla hamose amolida, dolö asigi made gäwi afädëa ödä bosedaia mosö uli amo gadoi nefolalea.

27 Amala uli nebegi, sege edefade digala, ödä bëi nedala, fo guula maala, mosö amoma gelola nidäla awäsebegi, mosö dagabola digala nafademolöi nafadeimelëla säla ï.

28 Yesuea ado amoli sulubadela sähä maadesebegi, udia dolö yafie negegila nefolalo amolia ea olelei amo nabala, asigigi fudugisa sefolalo.

29 Mida, ado säla negei olelo nefolalo amolia säla olelelo amo gadola made, eada geloi gaulahilä, geloi hido elöi säla olelei amogi.

8

*Yesuea dolö gudubu hamoi afädë wahilasi
(Maga 1.40-44; Ulugu 5.12-14)*

1 Yesu e segebidaia amila digasebegi, udia dolö yafie nefolalo amoli e bëgëla asi.

2 Awäha nebegi, dolö afädë gudubu hamoi nelo amo Yesu neebea maala, emo gumu sasagaia idogola salea sähalea, Dafidilo Geloi-e, dia ne wahimäiala helësëseda, hä dia ne wahilasimolöi nebegola säi.*

---

* **7:24:** Giligi adoea dëdëida, igidaia mosö ulila säi. Mida, Isilale iliada igidaia mosö olelo amo helësëla amala säi. Niliada igaudaia mosö olelo amo gadola. * **8:2:** Yu ilile Ado säla negei ameada, afädë ole amo gadoi gudubu hamoi galëda, eda Godeie siigi nigime baaila sälo. Hä, hii helësësalea, e olo amo hogosa helesa maadeila helësëseda, gobela ilo nkeebe amo bea aulo. Ilia beahaleamelële, oloi wahi galëda, ilia sähalea, Dolö amoda Godeie siigi hä hëëmelëla sälo. Gobela ilo 13-14gi bimalo.

³ Amala sääsebegi, ie naabo mogodigia gala, dolö amo diigisa nea sähalea, Na amala helësëa, wahimola säi. Amala sääsebegi, dolö gudubu hamoi amo hä fodolofalï wahisa madei.*

⁴ Amalahilä, Yesuea ema sähalea, Dofä elöma säloeo. Gobela ilo dolö neebea ami di siia bimäia olemolö mosalo. Amalahilä, di wahi go udia dolöma olemolöie, Mosesea nelebo odala ïmalola säla negei dibe amo gadola, nelebo afädë odala ïmalola säla ï.

*Yesuea ami beaha aligilo afädëie hamoi hamolasilo wahilasi
(Ulugu 7.1-10)*

⁵ Yesu e amila awäla, Gabaniama gaamugi besela galasebegi, Olomo ilile ami hädali afädë beaha aligilo afädë Yesu neebea maalahilä, ema hähäfilila sähalea,

⁶ Dafidilo-o, nïe hamoi hamolasilo e nïe mosöa oloi dialea. ie naabo emo baagola së edefademuä sälähilä, fologomolö ulü dialeamelëla säi.

⁷ Amala sääsebegi, Yesuea ema sähalea, Na e wahilasimolö awähamelëla säi.*

⁸ Amala sääsebegi, ami beaha aligilo amea säla obögësalea, Ai. Dafidilo-o, neda dofëa made ameada. Di ne gadoiie mosöa nogila digamolö holöbö dofëa made gabugi, dia adoeamu säsämäia. Amaseda, nïe hamoi hamolasilo amo wahimolö.

⁹ Nage ne beaha aligilo ami geloi nefolalebe amoli hawala aligilomelë. Amase, ami dolö odoa nefolalebe amoliage ne hawala aligilomelë. Na afädëma mosöla säseda, e aulomelë. Elöma misiäla säseda, e mulomelë. Na nïe galabaia hamoi gadoi hamolasiloma gowe hamomola säse amo gadola hamolomelëla säi.

¹⁰ Amala sää amo nabala, Yesu e edefademuä fudugilahilä, udia dolö e bëgëla maaha difolalo amolima sähalea, Na dilima dofä gelola sähago. Isilale segea afädëa asigi afädë egewe gadola negei neebe na made melimelë.

¹¹ Na dilima gowe sähago. Udia dolö yafie eso maasidolage, eso digasi-dolage maala, illia Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea ami Abalahamala Aisagalaga Yeigabala ilibälä molö gegedola naha sefolamolömelë.

¹² Amai gaso, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea ami namiäia, Godea udia dolö dafidi memelei nefolalebe amolida, Godea hailahilä, gasimi sagai dibe amì, sogobala sadia idogomolömelë.* Amida, ili düisalea, bese ali nalëgësa namolömelëla säi.

¹³ Amala sälähilä, Yesuea ami beaha aligilo amoma sähalea, Hä, mosalo. Dia asigi afädë negei neebe go gadola hamomolömelëla säi. Amala säia gai amore, amì beaha aligilo amoie hamolasilo amo hä, wahi.

*Yesuea udia dolö yafie wahilasisa nelo
(Maga 1.29-34; Ulugu 4.38-41)*

¹⁴ Yesu e Fidaïe mosöa awälähilä, Fidaïe esöa udia hëgi olo oloi dibe melii.

¹⁵ Bealahilä, ea udia amoie naabogi diigisebegi, dafidi olo hëgi dilo amo damulebe, udia amea nowelahilä, Yesuea emolö muäia daiai.

* **8:3:** Yu ilile ado afädë säla negei amea sähaleada, Dia gudubu hamoi amoma diigiseda, dige Godeie siigi nigime baaila sälo. Amala sälo gasoda, amo gala Yesuea naaboea dolö amoma diigisebegi, hëeda nigime made baai. Eada dolö amoie olo amomu wahilasila nigime hëi. * **8:7:** Yu ilida dolö fii odoaie mosöada aulo made. Mida, Godeie siigi ilima nigime baalola helësëalea. Abosolo 10.28 bimalo. Amalo gaso, Yesuea amogi fudugila made helësëla, ea Olomo dolöea mosöa awähala säi. * **8:12:** Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebe amoie malöla säi amolida Isilale udia dolöie säi.

16 Deadi eso digase gaalu, udia dolö nefolalo amolia mugabe fedai nefolalo amoli Yesu neebea sigi mofiai. Sigi mofiasbegi, Yesuea ado säi ameamu mugabe yafie nesila didigila digi. Amase, udia dolö oloi difolalo amoli sulubadela wahisa maadesa nelo.

17 Ea amala hamoi amoda, Godea ie bea sälo Aisaeama aligila, bea säla negei amo gausiala digai.

Nilile oloi amo hi neala gaui.

Olo elö elöla nilima baa amoli ea neala gaula asila
säi amo dëdëla negei dialea.

Asaera 53.4

*Yesuea, e bëgëla moholö amoë mala säi
(Ulugu 9.57-62)*

18 Uidia dolö yafiea e amalela nefolalebe amo bealahilä, Yesuea sähalea, Ödä edefade dibe gowe dëgëla alogodigogi afiadila säi.

19 Amala säsebegi, mala dawadigi afädë Yesu neebea maalahilä, ema sähalea, Säla Olelelo-o, di awäsebe go gadola, ne di bëgëla maahagola säi.

20 Amala säsebegi, Yesuea ema säla obëgësalea, Ilua ügülo sefolalebe amoli dilo mosöda, naga hagali galea. Amase, haea sefolalebe amolile dilo mosö galea. Amai gaso. Dolöie Malö eda busa fugulo negela dilo mosö fu maademelëla säi.

21 Amala säsebegi, bëgëla aulo elöea ema nabahalea, Dafidilo-o, na nïe naado dafidi baumolö obëgëmalamolö dofealela nabi.

22 Amala nabasebegi, Yesuea ema säla obëgësalea, Baagoi difolalebe amolia hilile baagoi baumäia. Dida ne bëgëla misiëlä säi.

*Yesuea fole ödälema nemoi
(Maga 4.35-41; Ulugu 8.22-25)*

23 Yesu e ödä duugi fila awäsebegi, ie bëgëla aulo amolige ebalä asi.

24 Ili asi oeabo mogogi nebegi fo edefade gelola maase amea ödä aidagula du dabeldelä hamose meli. Amala hamosebegi gaso, Yesu eda adi elaboi dilo.

25 Adi elaboi dibegi, ie bëgëla aulo amolia awälähilä Yesu e didiigisalea, Dafidilo Geloi-e! Nilü hä ödäea nalä baagomolö gabu! Dia ugila negemolöie di hä nowemo!

26 Amala säsebegi, ea säla obëgësalea, Asigi holöfali negei nefolalebela dili-e, edogi bedäha dialeala säi. Amala sälähilä e nowelähilä, fole ödälema nemosebegi, fo bogelela ödä hä, aumalasi.

27 Dolö amolia fudugilahilä sähalea, Dolö goweda nowë gadoidu. Folea ödäleada ie ado nabelo gabula säi.

*Yesuea dolö äudä mugabe fedai nebegi nesila digi
(Maga 5.1-20; Ulugu 8.26-39)*

28 Yesu e Galili oeabo amo dëgëla näiadodi alomodi awäla, Gadala segea besela galai. Besela galaha nebegi, baagoi baulo igi äbä difolalebeamadila, dolö äudä mugabe fedai maaha nebegi, Yesuea ele gausiala digai. Dolö äudä amolea udia dolö nufudala iälalemolöi gabugi, idi amogida udia dolö aulo made.

29 Elea Yesu gausiala digalahilä, gelola üälala sähalea, Godeie malö, dia alima abilia hamomolö misi. Së imolö segeyo fu aso, made besela galaia, alidale dafidi së imolö misilela säi.

30 Amo gaalu, holöbö ga madela amida, sugua yafie moosa nefolalo.

³¹ Hä, dolö äudä amolema mugabe fedai amolia Yesuma sähalea, Dia nili nesila digimolö galëda, nili sugua nefolalebe gagowelima nogila fedamolö mosöla sämola säi.

³² Amala sääsebegi, ea mugabe amolima dili mosöla säi. Amala sääsebegi, mugabe amolia dolö äudä amole amilahilä, sugua amolima fedai. Fedasebegi, sugua nefolalo amoli sulubadela gau domaladi gelola baluluia digafula, oeabogi nogisebegi, ödäea naha maadei.

³³ Amo bealahilä, sugua sigi aligilo nefolalo amoli fisäla baluluia afufuhilä, gaamugi besela galala hamoi amo sulubadela säla ialahilä, dolö äudä dafidi mugabe fedai nelo amolege, säla iaha maadei.

³⁴ Säla i amo nabala, udia dolö gaamugi ami nefolalo amoli sulubadela Yesu neebea afialahilä, ilia e beala, ema sähalea, Dida nilile segeawi namolö mademelë. Bahila mosöla säi.

9

Yesuea dolö fii si afädë wahi (Maga 2.1-12; Ulugu 5.17-26)

¹ Yesu e dudaia filahilä, oeabo dibe amo dëgëla obëgëlahilä, gaamu hï aligisia ami besela galai.*

² Besela galasebegi, dolö odoaea dolö afädë fii si sulo amo dafudaia gaula misi. Maasebegi, ilile asigi afädë negei amo bealahilä, Yesuea dolö fii si amoma sähalea, Nïe malö, asigi gelomalo. Dia nafade hamoi amolida na hësa maadeimelëla säi.

³ Amala sääsebegi, mala dawadigi dolö odoa nefolalo amolia asigiamu helësësalea, dolö goweada Gode gagadesa neala helësësa nefolalo.

⁴ Ilia amala helësësa nefolalebe amo bealahilä, Yesuea ilima sähalea, Dilile iso asigigi nafade helësësa dibegoda mi edoë!

⁵ Aabei sämölöda abodo! Dia nafade hamoi amoli hësa maadeila sämölö amole, ma, nowela nawesa namiëla sämölö amole.

⁶ Amai gaso, Dolöie Malö Namolö Misi amea nagadaiawi nea, udia dolöea nafade hamoi amo hëla digimolöie geloi gaula neebe amo dilia helësemäia olesagomelëla säi. Amala sälähilä, ea dolö fii si amoma sähalea, Nowela, die dafu neala gaula dihi mosöa mosöla säi.

⁷ Amala sääsebegi, e hä hï mosöa asi.

⁸ Amala hamose amo beala, udia dolö yafie nefolalo amoli bedäi. Bedälahilä ilia sähalea, geloi hido elöi we gadoi dolöma ilo gabula säla, Godeëi ei gauia adogo.

Yesuea Madiu wei (Maga 2.13-17; Ulugu 5.27-32)

⁹ Yesu e amila awähalea, dolö afädë, eida Madiu, eda dagisi muni nelo mosöa ami sebe meli. Bealahilä, Yesuea ema sähalea, Ne bëgëla misiëla säi. Amala sääsebegi, Madiu e nowela, Yesu bëgëla asi.

¹⁰ Yesu e wäla Madiuia mosöa molö naha sebegi, dagisi muni nelo amolige, dolö yafie mala nafade hamolo amolige maala, Yesula, ie bëgëla aulo amolaliblä, molö naha sefolalo.

---

* ^{9:1:} Segeyo amo gaalu, sege gaamu Gabaniama amida Yesu e aligilo.

11 Amala naaha sefolalebegi, Felesi dolö amolia bealahilä, ie bëgëla aulo amolima nabahalea, Dilile säla olelelo goea, dagisi muni neloge, mala nafade hamologe, golibalä molö naaha sebegoda edoïela nabi.*

12 Amala säi amo nabala Yesuea sähalea, Udia dolö oloi made nefolalebe amolida alögoda neebea aulo made. Oloi sefolalebe amolimu alögoda neebea aulomelë.

13 Dili afialahilä, Dafidilo Geloïie bebagi ado dëdëi dibe gowe helësëmalo. Amoda gomalä,

Na nelebo elö elöla nufudala ïmolö amo hamela made, bobasëla ugila nege-molö amo hamesala
säla dëdëla negei dialea.

Hosea 6.6

Ne misiweda, udia dolö mala mogoi hamolo nefolalebe amoli wemolö misi made. Udia dolö mala nafade hamolo nefolalebe amoli wemolö misimelëla säla ï.

*Yesuea molö made naaha aligilo amoie säi
(Maga 2.18-22; Ulugu 5.33-39)*

14 Segeyo amo gaalu, Yoneïe bëgëla aulo nefolalo amoli Yesu neebea maalahilä, ema nabahalea, Niliage, amase, Felesi dolö nefolalebe amoliage, nilia molö made nalä aligilo amogi, die bëgëla aulo nefolalebe golia molö made naala, made aligilo goda mida edoïela nabi.

15 Amala nabasebegi, Yesuea ilima säla obëgësalea, Dilia dolö afädëa udia neahalea, dolö udia nelo amoie damelë hì ebalä gedola nea, asigia yöi gadoi neada ifolole. Amalo made gaso, ili neebea amila odoaea e sigi moholö segeyo fu besela galaseda, segeyo amogi ili molö made naala namolömelë.

16 Afädëa fagulo goofo nuligi fagulo gähe baala asogelo made. Amala baala asogeseda, fagulo gähe goofogi baala asogei amo edela nulilo.

17 Amase, afädëa wani ödä gähe dibe amo, i sugua meme gafodoea hamoi goofogi söga salelo mademelë. Amala hamoseda, wani ödä gähe amea sugua meme gafodoea hamoi goofo amo dusulahilä, wani ödä amo awäha maadela, meme gafodoea hamoi i amoge nafademolöi nafademolömelë. Amala hamoloea, wani ödä gähe dibe amoda, meme gafodoea hamoi i gähe amohi gadoigi söga salaseda, helegela hedabi dië melëlola säi.*

*Beaha aligilo afädëe idiwige, udiaeae Yesuie fagulogi diigi amoge
(Maga 5.21-43; Ulugu 8.40-56)*

18 Yesuea aso, Yoneïe bëgëla aulo amolibälä adosa nebegi, beaha aligilo dolö afädëe maalahilä, Yesuie emo mia emo gumu sasagala fia idogolahilä sähalea, Nie nidiwi hädamadefalä hame doala asi dialea. Di maala, die naaboea e diigiseda, e wahila galamolöla säi.

* **9:11:** Felesi iliada gowe gadola made hamomolöla säla negeida malei bëgëla hamolo. Ilia helësësaleada, dolö afädëa säla negei amo made bëgëla hamoseda, ea Godeie siigi nafade hamoi neala helësëlo. Amase, dolö fii odoa amobälä seëda, amolige Godeie siigi nigime baai neala sälo. Felesi ilia helësësaleamelebe, dolö odoa Olomoie hamoi hamolasila dagisi muni neaha nefolalo amolida, Godeie siigi nigime baai neala helësëlo. Amoie mida, segeyo sulubadelagi amoliada Olomo dolö Gode made helësëlo amolibälä nawesa neë melëlo amogi. * **9:17:** Yu ilia sugua meme nufudala gafodo amo hololo. Amala hamolahilä, i edefade amogida wani ödä amo gögödëla salelo. Ilia wani ödä gähe amo hedabola gamogamäia, meme gafodo amogi gögödëla negesila, segeyo holöbö sedade aligilo. Amala negesi diëgi, wani ödä amo hì nobala bolela fedalo. Wani ödä gähe amo meme gafodo goofo amogi gögödëla negeseda, sugua meme gafodo i amo dusulomelë.

19 Amala säsebegi, Yesu e nowela e awäse amo gadola awäsebegi, ie bëgëla aulo amolige e awäse amo gadola asi.

20 Awäha nebegi, udia afädë gäheo i giwilasi heale olo olosamu aligilo amea Yesüe baagido awälahilä, ie fagulo sedade gäi amoë bidigifali diigi.

21 Ea hido sähalea, Na ie fagulogimu diigiseda, ne wahimolö gabula säi.

22 Amala hamosebegi, Yesuea besuia imogola, e bealahilä sähalea, Nie nidiwi-e, asigi gelomalo. Dihì asigi afädë negei amea, di hä wahigomelëla säi. Amala säi amole, udia amo aabela wahi meli.

23 Amila awäla, Yesu e beaha aligilo dolö amea mosöa nogila digai. Nogila digalahilä beahaleamelebe, fëla gälo dolö odoage, udia dolö yafie gegedola didigaosalea goba fedaha dibe amoge beala,

24 ea sähalea, Dili afiaha maademo. Udia malö holöbö goda baagoi made. Süwia adi dialeamelëla säi. Amala säsebegi, ilia Yesubalä ösa dilo.

25 Amasebegi, udia dolö nefolalo amoli segea nesila digalahilä, Yesu e ie dilo hogoligi ami nogila digalahilä, udia malö holöbö amoë naabogi nabeleia wesebegi, nowela galai.

26 Yesuea hamoi amo sege amomadi nefolalo amoli sulubadelaea nabala daidoi.

Yesuea dolö si golai äudä, nafi dofogai afädëla wahilasi

27 Yesu e amila awäha nebegi, dolö äudä si golai nelo amolea e baagiala bëgëla maaha nea, gelola uuala sähalea, Debidiië malö-o, dia alii bobasémola säi.*

28 Yesu e awäla mosöa nogila digasebegi, dolö äudä amole e sebea ami maasebegi, Yesuea dolö äudä amolema nabahalea, Alile si na wahimäiala helésela, ali asigi afädë negei nealela nabi. Amala nabasebegi, elea säla obögëslea, Ä, Dafidilo-o. Alia asigi afädë negeimelëla säi.

29 Amala säsebegi, Yesuea elele siigi diigisalea sähalea, Hali asigi afädë negei neebe gohi gadola hamomolöla säi.

30 Amala sälähilä, elele si amo hedabola fisigäsebegi, Yesuea elema gelolafalï sähalea, Go hamoi goda, dofä elöma säla imabiola säi.

31 Amala säla i gaso, ele awähalea, Yesuea elema hamoi amo, sege amomadi nefolalo amolia nabaha maademäia säla iia awäha nelo.

32 Dolö äudä amole doadigila awäse amo gaalu, udia dolö odoaea dolö afädëma mugabe fedalahilä, ado adomolö uli nelo amo, sigi misi.

33 Mugabe fedai amo nesila digisebegi, dolö adomolö uli amea ado adoi. Amala hamosebegi, udia dolö yafie gegedoi nefolalo amolia fudugilahilä sähalea, Isilale segeawi dofä go gadola hamose afädë melëlo made nelo amo neawemelëla säi.

34 Amala säsebegi, Felesi dolö nefolalo amolia sähalea, Mugabe amoli sulubadeliae dafidiloea geloi iasebegi, ea mugabe nesila digisa neamelëla säi.*

Yesuea udia dolö amoli bobasëi

35 Yesu e gaamu sulubadelagige, sege sulubadelagige, nawesa neada. Ilile gedolo mosöa ami säla olelesalea, Beaha Maadela Sigi Neebe amoë Ado Mala Hedabi amo säla olelela digi, olo elö elöla olio difolalo amoli wahila digi,

* **9:27:** Yu ilia helësëaleada, Godea Afädë Memelei ie udia dolö sigi obögëmolöla säi amoda, Debidiië sosogoga moholöla helësei. Dolö si golai äudä amolea helësëaleage, Yesu eda Isilale dolöea misiäia beaha nelo amo gabula helësähilä, elea Debidiië malö-ola säi. * **9:34:** Mugabe sulubadeliae dafidiloda Saidani.

amase, domalo nalafadela nawei amoli sulubadela wahisa maadela aligi nawesa nelo.

³⁶ Ea udia dolö yafie gegedoi nefolalebe amoli beala bobasëi. Mida, ili sugua sibi sigi aligilo maadeia, hilido aligilo amo gadola nea, asigia säosäola, nalahoi nefolalebe amo beala.

³⁷ Amo bealahilä, ea ie bëgëla aulo amolima sähalea, sagaia molö bëi yafie dialea gaso, molö bëi amoë hamoi hamola gegedolasimolö dolöda ede made gabumelë.

³⁸ Amai gabugi, sagai eedo hii ie sagaia hamoi hamomolö fisiga gamäia, dilia ema adosa namialola säla i.

10

Bëgëla aulo giwilasi amolile ëi (Maga 3.13-19; Ulugu 6.12-16)

¹ Yesuea ie bëgëla aulo giwilasi amoli wela misialolahilä, Mugabe fedai nefolalebe amoli nesila digimäiage, olo elö elöla olo difolalebe amoli wahimäiage, domalo nalafadela nawei sefolalebe amolige, sulubadela wahisa maademäia, ea ilima geloi i.

² Abosolo giwilasi amolile ëida gowe ili.* Dafidida Saimono, ie ëi elö Fidala sälo amoë edoo Äduluge, Sebediie malö Yamesege, ie edoo Yonege.

³ Filibige, Badolomiuge, amase, Domassage, dagisi muni nelo Madiuge, Alibiasaë malö Yamesege, Dadiusige.

⁴ Selodo sosogo Saimonoge, Yudasa Isagaliada, ea Yesu hololölo amolali memelei.

Yesuea dolö giwilasi amoligali hamoi i (Maga 6.7-13; Ulugu 9.1-6)

⁵ Yesuea dolö giwilasi amoli hä, afiamalolahilä, ea ilima gomalä säla i.* Dili awähalea, udia dolö fii odoa sebea aulo idigi mosabio. Samelia gaamu difolalebeamadi amogige digamabio.

⁶ Ami made awäla, dilida Isilale udia dolö ili sugua sibi dabadigi gadoi nefolalebea animu mosalo.

⁷ Awälähilä, ado mala säla iahalea, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebe amo ga made dialeameläla säla ïmalo.

⁸ Amase, olo difolalebe amoli wahila digi, hame doala asi difolalebe amoli wahila digi, gudubu hamola nawei sefolalebe amoli wahila digi, mugabe fedai sefolalebe amoli nesila digila digisa namialo. Walio dilia nelebo nii gaula neebe goda, bidia made, memalä nii amo gadola, memalä ïmalo.

⁹ Dilia afiahalea, muni gologe, silibage, benige afädë muni salelogi salala, made gaula mosalo.

¹⁰ Dili afiahalea aduge, fagulo elö baalage, emo usililogé, galiamoge, made gaula mosalo. Mida, hamoi hamolo neebe amogalida, molö ïmolö dialea.

¹¹ Dili afiala gaamu afädëgige, sege afädëgige besela galasegi, afädëa dili nihüligila diahala säsebelela bimolö mosalo. Besela galasegi, diahala säse dolö amobalämu diaha nelolahilä, moholö fu besela galasolo amo gala, giso sege amo digila mosalo.

---

* **10:2:** Nilile ado adola abosoloda, säla ïmolö mosöla säsegä aulo. * **10:5:** Yesuea ado sedadela bia säi Madiu bebagi dëdëla negei dibe amoligida, ageduda go. Ea säi amoda ie bëgëla aulo amolia udia dolöma Godeie ado mala säla olelela awäsebea ami nea, gomalä hamomalola säla i. Ado amoda 10.5-42 amogi dialea.

12 Dili mosö amogi nogila digahalea, udia dolö amolima, dalulo dilibalä diamäiamelëla säla imalo.

13 Udia dolö mosö amogi sefolalo amolia obeägilä dili gauia idaseda, dalulola säla i amo ilibalä diamialamalo. Ilia amala made hamoseda, dalulo säla i amo dihilima obégémäia nea nimalo.

14 Mosö afädëgi sefolalebe amoliage, gaamu afädëgi nefolalebe amoliage, dili midilö mofiamola made säla, dilia ado säsebegoge made nabaseda, dilile emogi dao baai amo fëfela salalahilä, mosalo.*

15 Na dilima dofä sähago. Memelela gudimolö segeyo besela galasolo amo gala, Sodomo ilibaläge, Gomola ilibaläge memelela gudimolö amo gadola made, dofä baagila awäla, gaamu amogi nefolalebe amolibalä, gelolafalï memelela gudimolömelëla säi.

*Neala sélasimolö elö elöla moholömelëla säi
(Maga 13.9-13; Ulugu 21.12-17)*

16 Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Nabuö! Na dili Sugua sibifalï gadoi, ilua ügilo nefolalebea ami mosalahagomelë. Dilia hamosego hamosaleada, amo helésëla hedabola hamomalo. Dilia sigo sigosa neada, asigige gagadelai namialo.

17 Dolö odoa nefolalebe amoli helésëla, idihë namialo. Ilia dili, ilile galisölö dolö amolile naabogi gausimolömelë. Amase, ilile gedolo mosöa amige, ilia dili fëgämolömelë.

18 Dilia ne bëgëla mofiasibe goïe, beaha aligilo gini nefolalebea amige, gamane beaha aligilo nefolalebea amige, sigi awäsedä. Dilia meli amoge nabi amoge, ilimage, fii odoa nefolalebe amolimage säla imalo.

19 Ilia dilibalä gudimolöie sigi awäsedä, nilia ado abodo sämolödu, nilia ado abeahäla säla obégémolödula asigia säösäola helésëmabio. Segeyo sämolö fu amogida dilia sämäia Godea olese amo sämolömelë.

20 Mida, dihili ado sämolö mademelë. Dilile Diadoïe Gesamia dihilima aligila säläsimalömelë.

21 Dolöea ie edoo nufudala baagomäia gaula ïmolömelë. Malö eedoeage hïle malö amo gadola wäla hamomolömelë. Amase, malöeage ie eedo emeblebalä habobala nufudala baagomäia gaula ïmolömelë.

22 Nie ëi dilima dibego beala, sulubadelaea dilima bimolö habobamolömelë. Amai gaso, afädëa aso maadela, wagamäialahilä gelolamu aligiseda, e damula moholömelë.

23 Dili gaamu afädëgi neëgi neala sélasiseda, fisäla gaamu elögi afiamalo. Na dilima dofä sähago. Dilia Isilaleie gaamu dibe sulubadelagi, hamoi hamomolö difolalebe amo, dofä made hamosa maadeia, Dolöie Malö amo moholömelë.

24 Bëgëla aulo neebe ameada, ie olelelo neebe amo dabiala aulo made. Amase, galabaia hamoi gadoi hamolasilo neebe ameada, ie dafidilo neebe amo dabiala aulo mademelë.

25 Amaimo, bëgëla aulo neebe ameada, ie olelelo neebe amo gadoi namolöda dofea. Amase, galabaia hamoi gadoi hamolasilo neebe ameage, ie dafidilo neebe amo gadoi namolöda dofeamelë. Ilia mosö eedo neebe amoma ëi Belesabulula sälo nea galëda, ie malö nefolalebe amolimage, dilile ëi nafadefalï nafadela sämolö gabula säi.*

* **10:14:** Udia dolö amolia, nilia asiala hamoi gabula helésëmäia, ie bëgëla aulo amolia amala olela hamomalola säi. Maga 6.11; Abosolo 13.51ge bimalo. * **10:25:** Belesabuluie ëi elöda, Saidani. Madiu 12.22-28 bimalo.

*Godebalämu bedämölö dialea
(Ulugu 12.2-7)*

26 Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Dilia dolö amolibala bedämabio. Nelebo sulubadela walio dabela negei difolalebe amolida, hobeala ulufadigisa maademolömelë. Amase, nelebo sulubadela walio musügä negei difolalebe amolige, hobeala dawadigisa maademolömelë.

27 Na walio gasimi sagaia nea ado sälä iäse weda, dilia eso neë dibeä ami nea, säsewe gadola bu eegela sähä namialo. Geleä sédäwala säse nabasegoda, dilia mosö daiowa nea, udia dolöma uuala sälä iaha namialo.

28 Gesamila made, domalomu baagomäia nufidelö nefolalebe amolibala bedämabio. Gasoda, domalo gesamile helegela heli segea nafademolö neebe Gode amabalämu bedämalo.

29 Haea nelësa gigiso gadoi äudäda, bidi holöfälä muni giwi afädë gadoia nelo. Amai gaso, dilile Diadoea haea holöfälä amoda hedabola sigi aligilo nea. Haea amoligi afädë nagadaia baagoseda Godea asigisa nea.

30 Amase, dilile busagia busa hilii nebegoge, sulubadela nidesa maadei neamelë.

31 Amaimo, dilia bedämabio. Haea gigiso gadoi sefolalebe amolida holöbö gidogolahilä, dilida abulümi hamoi nebegoe madele.

*Gelesoie neawela sämolöge, Gelesoma baagi ïmolöge
(Ulugu 12.8-9)*

32 Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Afädëa udia dolö sefolalebe amolile siigi nea, neda Gelesoie neawela sälä ulufaseda, amase, nage näe Naado selesia mosöa neebe amoë siigi, amo gadola wäla sämolömelë.

33 Amaimo, afädëa udia dolö sefolalebe amolile sidaia, neda e sosogo mademelëla säseda, nage näe Naado selesia mosöa neebe amoë sidaia, dolö amoge ne sosogo mademelëla sämolömelëla sää.

*Udia dolöea Yesu edefade boba hamomolö
(Ulugu 12.51-53; 14.26-27)*

34 Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Diliada na sege sulubadelagi dalulo ïmolöe gaula misi gabula helësemabio. Dalulo ïmolöe gaula misi made, nada nudulo helebe gaula misimelë.

35 Na mogemolö misi amoda gomalä,
malöea ie eedobaläge,
idiwia ie emebaläge, amase,
malö udiaeä egoamebaläge.

36 Dolöe ado niida, hile mosöa aligilo amoli namolömelë. *Maiga 7.6*

37 Afädëa ne boba hamoi amo holöbö gidogolahilä, ie eedole emele boba edefade hamoseda, eda ne sosogo namolö dofua mademelë. Amase, afädëa ne boba hamoi amo holöbö gidogolahilä, ie malö boba edefade hamoseda, eegë ne sosogo namolö dofua mademelë.

38 Amase, afädëa hile i fügäi neala gaula, ne bëgëla made maaseda, amoge ne sosogo namolöda dofua mademelë.*

* **10:38:** Amo gaalu, Olomo iliada fii odoaeage, amase, memalä hamoi hamolasilo nefolalo amoliage nafade hamosegi nufulö galëda, iliada ili i fügäigimu baala negelo. Iliada dolö i fügäigi baala negemolö amohi, sege e baala negemolöia ami i fügäi amo gaula mosalalo. Yesuea i fügäi neala gaula aulola sää amoda ado besula sähalea, Udia dolö dofä ja bëgëla aulo neebe amoliada, baagomolömadì namolö gabula helësemäia sää.

39 Afädëa hïle namolö amo gaula fëdöla aligimolö amomu helësëeda, ie namolö amo hogosa helemolömelë. Gaso, afädëa hïle namolö amo ne helësëla fisiseda, ea ie namolö amo gaula namolömelëla säi.

*Udia dolöea Geleso sosogo ugila negeseda, ilia bidi nimolö
(Maga 9.41)*

40 Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Afädëa dilima, nihiligila namolö mofiamola säseda, nege ebalä namolö misiëlä sähagomelë. Amase, afädëa nema, haligila namolö misiëlä säseda, ne fisiga welo amoge ebalä namolö misiëlä sähagomelë.

41 Amaimo, afädëa goweda bea sälo gabula helëselahilä, ea mosöa sigi aligiseda, eege, bea saloea bidi nease amo gadoimu nimolömelë. Amase, afädëa dolö goweda mala mogoi hamolo neebela bealahilä, ea mosöa sigi aligiseda, eege, dolö mala mogoi hamolo amea, bidi nease amo gadoimu nimolömelë.

42 Dolö afädëa nïe bëgëla aulo holöbö gidogo neebe amo, nïe bëgëla aulo gabula helësëla, amogali gögi ödä osala iäseda, na dilima dofä sähago, dolö amoda dofä bidi nimolömelëla sähagola säi.

11

*Ödägi gelo Yonea ie bëgëla aulo amoli Yesu neebea mosaloi
(Ulugu 7.18-35)*

1 Yesuea ie bëgëla aulo giwilasi amolima amala hamomolömelëla säla iälahilä, e amila awäla, ilile gaamu difolalebe amoligi nawesa nea, udia dolö ilima ado mala säla iädigì, säla olelela digisa namolö asi.

2 Ödägi gelo Yone e galabaia mosöa nea, Gelesoea hamoi hamosa neamelëla säi amo nabalahilä, Yonea ie bëgëla aulo amolima sähalea, Yesuma ado gomalä nabulö mosalola säi. Amala säsebegi, ili Yesu neebea awälahilä,

3 ema nabahalea, Afädë moholömelëla säi amoda dile, ma, nilia elö beaha namolöledula nabi.

4 Amala nabasebegi, Yesuea säla obëgësalea, Dili obëgëlahilä, ado nabi amoge, siia meli amoge, Yonema säla ïmalo. Säla iahaleada,

5 Si golai nefolalo amolige, siia beaha maadela, emo nafadei sefolalo amolige, emesala nawela, amase, gudubu hamoi sefolalo amolige, wahisa maadela, gëhe gai sefolalo amolige, hä, nabaha maadela, baagoi difolalo amolige, nowelasisa maadela, amalahilä, udia dolö busadäoi nefolalebe amolima Ado Mala Hedabi säla iaha neebeola sämalo.*

6 Udia dolöea ne beala, ilile asigi afädë negei amo made digase amoliada, obeägisä neamelë säi.

7 Amala säsebegi, dolö misi amoli awäse amo gaalu, Yesuea udia dolö gegedola nefolalo amolima Yoneie helësëla sähalea, Sege nafadeia udia dolö aligilo made dibea ami afiai amoda, dilia edo bimolö afiai. Dili afiai amoda, foëa giisi sedade fologosebe amo bimolö afiaile.

8 Amai made galëda, dilia edo bimolö afiai. Dolöea fagulo hedabifalimu salugai neebe amo bimolö afiaile. Nabuö. Fagulo hedabifalii amo gadoi salugalo neebe amolida beaha aligilo ginia mosöa dilo neamelë.

* **11:5:** Godea Isilale udia dolö ugila negemolöie nelebo amo gadola hamomolömelëla Aisaeaea bea säla negei. Aisaea 35.1-7; 61.1-4 bimalo.

9 Dili afiai amoda edo bimolö afiai. Bea sälo afädë neebe amo bimolö afiaile. Ä, amomelë. Amai galëda, na hä dilima sähago. Bea sälo weada, bea sälo odoa baagila asi neamelë.

10 Ie helësäla, gomalä dëdëla negei dialea. Nabuö. Nie ado säla ilo eda, die dafidila mosalamolömelë. Dida e baagia emesala nawesa namolöie, ea die idi fodolasimolömelëla säi dialea.

11 Na dilima dofä sähago. Udiaea neegela ägüi amoli sulubadelada, ödägi gelo Yone neebe amo gadoi maade, ilida holöbö gidogofalii. Amai gaso, dolö afädë Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea ami holöbö gidogofalii neebe ameada, Yone baagila asi neamelë.

12 Ödägi gelo Yonea, ado mala mi gäwila säla iha neloamila maala, hä, walio wegida, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea ami neala sëlasila, dolö nafade nefolalebe amolile geloia neala gaumolöie nudusa nea.*

13 Amaimo, bea sälo sulubadela nefolalo amoliage, amase, Mosesea Ado säla negei ameage, bea säsäla maaha nelolahilä, giso Yone neebea ami besela galai.

14 Amaimo, dilia ilile ado nabala asigi afädë negemolö galëda, Elaia moholömelëla säla dëdëla negei amoda, Yone emelë.

15 Afädë gëhe galea galëda, nabualo.

16 Udia dolö walio neebe weli ado abodo gadoima oodo beala sämolödu. Ilida malësäea magaia gaamugi salea, malësä odoama uuala säia gala sähalea,

17 Nilia dilile bädama dülasilebeda, dilia amogi made gosasio.

Nilä oböla dilile bobasëi gë udälasilebege, dilia amogi bobasëla düila made nelomelëla
sälo amo gadoida ili nea.

18 Amaimo, Yone e maala neada, molö made naala, wani ödäge made naala nebegi, ilia eda mugabe fedai neala sälomelë.

19 Amalahilä, Dolöie Malö amo maala neada, ea molöge wani ödäge nahä nebegi, ilia sähalea, Dolö neebe goweada molö badoia nalä, wani ödäge edefade nülo nea. Amase, ea dagisi muni nelobaläge, mala nafade hamolo amolibaläge damelë hamola aligilo neebe gowe bimola sälomelë. Amalo gaso, Godeie asigi falagasei ulufadigisebe ameada, dofä dibe amo ulufadigi-molömelëla säla i.

Gaamu odoagi udia dolöea asigi afädë made egei nelo (Ulugu 10.13-15)

20 Gaamu odoagi, Yesuea melëlo made gadoi yafie hamoi gaso, udia dolö ami nefolalo amolia asigi besula made nefolalo. Amala hamosebegi, Yesuea ilima nemola sähalea,

21 Golasini Gaamugi neebe udia dolö dili asigii gabu. Amase, Bedesaida udia dolö neebe dilige, asigii gabu. Mida, dili neebea ami geloi melëlo made gadoi hamoi amo gadola, gaamu Daia Saidonolemedi dafidi hamoi galebeda, ilia asigi besula, nafade edefade hamoi amoële ulufala, hewai fagulo salugalahilä, nisibu uula filabio.

---

* **11:12:** Damo gowegi dibe amoda, Giligi adoea ulufala fädäla made säi. Be, dolö odoaea helësäsaleada, Yesuea säi amoda, sosogo odoa ilia Olomo ilibälä nudulahilä fisigämölö gabu. Nelebo amala hamose ameada, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebe amo nagadaia digamäia, Gode hii idi hamogimolö gabula helësëi.

²² Amaimo, na dilima säla īahago. Memelela gudimolö segeyo besela galasolo amo gala, Daia ilibaläge Saidono ilibaläge memelela gudimolö amo gadola made, dilibalä dofä baagila awäla, gelola gudimolömelé.

²³ Amase, Gabaniamä dilige, Godea dili gauia adogosegi selesaia mosöa fedamolö gabula helësësale. Ai, dilida heli segea gidogofali digamolömelé. Geloj melëlo made gadoi dili neebea hamoi amo gadola, Sodomo ami dafidi hamoi galebeda, Sodomo gaamu amoda aso, walio diëgi amalabio.

²⁴ Gaso, na dilima säla īahago. Gudimolö segeyo besela galasolo amo gala, Sodomo ilibalä gudimolö amo gadola made, dofä baagila awäla, dilibalä gelola gudimolömelä säla ī.

Yesuea dili ne neebea hele fimolö mofiamola säi

(Ulugu 10.21-22)

²⁵ Segeyo amo gala, Yesuea sähalea, Mudaiaïege, nagadaiaïege Dafidilo Geloi di nebegó. Naado-o, na die ëi gauia adaha. Mida, asigi falagasei nefolalebe amolimage, nagadaia mala dawadigi nefolalebe amolimage, dia amolima musügä negelahlä, oböla, malësä gadoi nefolalebe amolima nelebo amoli ulufala olei amogi.

²⁶ Ae, Naado. Dih i amala hamomolö helësëi amo gadola, hamoi gabumelë.

²⁷ Yesuea aso sähamu nea sähalea, Nïe Naadoea nelebo sulubadela nema gausisa maadeimelë. Afädëa Malö eda gowe neala dawadigi mademelë. Naadoea hïdomu dawadigi nea. Afädëa Naado eda gowe neala dawadigi made neamelë. Malö eamu hïdo dawadigi nea. Amase, Malöea ie Eedo olemolö helësësebe amolima olesegi, iliage e gowe gabula dawadigisa neamelë.

²⁸ Dili sulubadelaea nelebo yöi dibe amoli, baagi sëla gaula nefolalebelä dili, ne neebea mofiamo. Mofiaseda, na diligali hele fimolö amo ïmolömelë.

²⁹ Nelebo gaula dusugamolöie sugua gao daia i damui muugia begelo amo gadola, dilia nïe ado hawala nea, nema dawa nimalo. Mida, na dolö odoama hame negela aligiloge, nïhi nagadaiala nea mala hamologe neawe. Ameada, dili hele fimolö beagolemolömelë.

³⁰ Amala hamomolö amoë mida, nïe i damui dilile mugia negemolö amoda häuai made, aabei gaumolömelë. Nelebo dihili gaumäia na ïmolö amoda yöi made, hageai dialeala säla ī.

12

Segeyo Sabadagi hamoi made hamolo amoë Yesuea säi

(Maga 2.23-28; Ulugu 6.1-5)

¹ Holöbö ede made nelolahilä, segeyo Sabada gafegi, Yesu e eladi gadoi ëi widi sagai mogogi awäha nelo. Awäha nea, ie bëgëla aulo amoli sïdëa baagosebegi, widi amoë gägä amo faila nana awäha nelo.*

² Amala nasebe amo, Felesi dolö nefolalo amolia bealahilä ema sähalea, Segeyo Sabada gafegi made hamomalai amoda, die bëgëla aulo golia hamosa neebe gowe bimola säi.*

* **12:1:** Segeyo Sabadada Yu udia dolö ilile hele aligilo segeyoge, amase, Godeie ëi gauia adalo segeyoge dilo. Godea sege fõi dibe amo sulubadela segeyo gafeiagi hamosa maadelahilä, segeyo gifalädalügi hï e hele sulo. Isilale udia dolö ilia amo gadola hamomäia, ea segeyo Sabada daiai. Segeyo Sabada Edolo nilläda gafela sälo. Mi Gäwi 2.2-3ge, Sigi Obëgëi 20.8-11ge bimalo. * **12:2:** Yu ilile Ado säla negei ameada, segeyo Sabada gafegi hamoi hamolo madela säla dofogala negei dilo. Hamoi amo gadoi hamomolöie Ado säla negei amea sähaleada, Bëi faila negelo amogi ilia made hamomolöla säla dofogai dilo. Sigi Obëgëi 34.21 bimalo. Amala säla negei dilo amo Yesueü bëgëla aulo amolia damui.

3 Amala säsebegi, ea ilima säla obëgësalea, Debidige, ie dolö odoa amolige, südëa baagosalëa, Debidia hamoi dëdëla negei dibe amo dilia made meli neale.

4 Debidi e Godeëe balai mosöa nogila digalahilä, beledi Godegali odala i dibe amo nealahilä, hige, ie dolö odoa amoliage mai. Ado säla negei ameada, Beledi amoda odoaea nülo made, gobela ilo nefolalebe amoliamu nülo negei.

5 Ado säla negei dibe amogi dëdëla negei dibe amo dilia made melile. Gobela ilo nefolalo amolia Segeyo Sabadagi Godeëe mosöa ami nea, Sabada segeyo damusa aligilo. Gaso, iliada asiala made hamoi.

6 Na dilima säla iähago. Neebe egoweada, Godeëe mosö baagi neamelë.

7 Bebagi dëdëla negei dibe amogi afädëda gowe.

Na nelebo nufudala imolö hamela made, bobasëla ugila negemolö amo hamesala
säla dëdëla negei dialea.

Hosea 6.6

Amaimo, ado amoë mi gowe gadoila helësëi galebeda, dilia udia dolöea asiala made hamoi nefolalebe amolima, dilia asiala hamoi gabumelëla sälo made aligilabiomelë.

8 Amoïeda Dolöe Malö amo hii eda segeyo Sabada gafeëe Dafidilo neala säla i.

*Segeyo Sabadagi Yesuea dolö afädëëe naabo nafadei wahilasi
(Maga 3.1-6; Ulugu 6.6-11)*

9 Yesu e amila awäla, ilile gedolo mosö afädë neebea ami nogila digai.

10 Mosö isogi ami dolö naabo nafadei afädë maala sulo. Dolö odoa nefolalo amolia Yesuma dia nafade hamoila sädelähilä, ilia ema nabahalea, Segeyo Sabada gafegi wahilasimolöda dofeale, ma, dofea madelela nabi.

11 Amala nabasebegi, Yesuea säla obëgësalea, Dili neebe gogi afädëëe sugua sibi afädë Sabada segeyo gafegi dögöigi digai diëda, sugua sibi eedoea made sogobala fisiga adamolöle.

12 Sugua sibida holöbö gidogolahilä, dolöda dafidilo edefade neebe amo behale. Amai ameada, segeyo Sabadagi hedabi hamomolö amoda dofeala säi.

13 Amala sälähilä, ea dolö amoma sähalea, Dïe naabo mogodigimola säi. Dolö amea ie naabo mogodigia gasebegi, bu hedabola obëgëlahilä, naabo näiadio hedabi amo hii gadoi wäla hedaboi meli.

14 Amala hamosebegi, Felesi dolö amoli segea doadigila awälähilä, Yesu nufulö abilia hamomolödula säla didiäha dilo.*

Yesu eda dofä Godeëe hamoi hamolasilo nea

15 Yesuea ilia e nufulö didiäha dibe amo helësëlahilä, sege amo dígila asi. Dígila awäsebegi, udia dolö yafie nefolalo amolige e awäse amo gadola mofiasbegi, ea udia dolö oloi amoli sulubadela wahisa maadela aligi awäha nea,

16 ea ilima sähalea, Eda gowe gabiola odoama säla imabiola säla i.

17 Ea amala hamoi amoda, bea sälo Aisaeaea bea säla negei amo gausiala digai. Ea bea säla negei amoda gowe.

18 Nie hamoi hamolasilo na memelei amoda neebe gowemelë. Na ema boba hamolahilä, obeägisä neawe. Na nie Gesami ema namolö mosöla sämölömelë. Ea, na memelemolö amo gowe gadoi galeamelëla säla,

* **12:14:** Felesi dolö ilia helësësalea, oloi wahisbeweda hamoi hamolo gadoila helësëi. Amahaleada, ea segeyo Sabadagi oloi made wahimäiala dofogai. Amogida, Felesi ilia ema habobalahilä, Yesu e nufulöie idi hogosa nelo amo. Ulugu 13.14ge, Yone 5.16-18ge bimalo.

- udia dolö sege elö elölägi sefolalebe amoli sulubadelama säla iaha namolömelë.
- ¹⁹ Eada gégésadialage, uualage made sämolö. Amase, idiafage ea ado säse made nabulömelë.
- ²⁰ Eada fise dagabomolöie wäbäla digase amoge, ea made dagabomolömelë. Eada gele wai uliliги nneebe amoda made usila digimolömelë. Hamoi mogola hamomolö amo baagila mosäia, eada mogola hahamogisamu namolömelë.
- ²¹ Udia dolö fii elö elölä nefolalebe amolia ie ēi helësela, sisiläfüla beaha nefolamolömelëla säla dëdëla negei dialea.

Aisaea 42.1-4

*Iia Yesu eda, Belesabulubalä nea hamosa neala säi
(Maga 3.20-30; Ulugu 11.14-23; 12.10)*

²² Segeyo amo gala odoaea dolö afädëma mugabe fedalahilä, si nafadela ado adomolö uli nelo amo, Yesu neebea ami sigi misi. Sigi maasebegi, Yesuea dolö amo wahilasilahilä, ado maade amea ado adola, siia fädäla meli.

²³ Amasebegi, udia dolö yafie gegedoi nefolalo amoli fudugilahilä sähalea, Wae! Egoweda Debidiie malöledula säi.*

²⁴ Amala säi amo nabalahilä, Felesi dolö nefolalo amolia sähalea, Dolö goea mugabe fedai nesila digisegogda, mugabeie dafidilo neada, Belesabuluea geloi i amo gaula nea, nesisa nemelëla säi.

²⁵ Amala helësela sähä dibe amo Yesuea helësähilä ilima sähalea, Gädili afädäe hilimu moge mogela nuduseda, amo nafademolömelë. Amo gadolamu, gaamu afädëge mosö afädëge hilimu moge mogela nuduseda, amolege geloi made namolömelë.

²⁶ Amaimo, Saidania Saidani nesila digilo galebeda, hii ebalä moge mogela aligilabio. Amala aligiseda, ea beaha maadela sigi nneebe amo abeahäla namolödu.

²⁷ Na Belesabuluie geloigi nea mugabe fedai nesila digilo amo dofä galëda, dilibälä aligilo amolia, mugabe fedai nesila digisa nelo amoda nowëa ugila negesa nelo. Dilibälä aligilo amolia, dilia asiala helësei amo ulufala olelo nea.

²⁸ Amaimo, na Godeie Gesamia geloi iäse amea mugabe fedai nesila digisa nea galëda, Godea Beaha Maadela Sigi Neebe amo dili nneebe hä besela galai dialega gabula helësemalo.

²⁹ Amase elöda, afädëa dolö geloi nneebe amoie nelegei fa nimolö helëseda, dolö geloi nneebe amodale dafidi made nafodola negesiseda, dolö amoie mosöa digala, ie nelegei dibe amoligi abeahäla fa nimolödu. Dafidi e nafodola negesilahilä, hobeala ie mosöa nelegei difolalebe amo fa neaha maademolöi bimolömelë.

³⁰ Afädë e nebalä made nea galëda, hii nebalä ado nii nea. Amase, afädëa nebalä made gedolasiseda, ea dusula afiahä maademäia nesila digisamelë.

³¹ Amaimo, na dilima säla iahago. Udia dolöea nafade hamoi amoge, gagadei amoge, sulubadelama hëla fisimolömelë. Amai gasoda, afädëa Gesami gagadeseda, amoda made hëla fisimolömelë.

³² Afädëa Dolöie Malö e gagadela ado nafadela säsedä, amo hëla fisimolömelë. Gasoda, afädëa Eleloï Gesami e gagadela säsedä, amo walioge, hobealage made hëla fisimolömelëla säi.

*Iia gägä negelo
(Ulugu 6.43-45)*

* **12:23:** Madiu 9.27 bimalo.

33 Aso, Yesuea säi amo, uda negela made, sähamu nea sähalea, Dilia i afädë hedabi neebela helésëeda, ie gägäge hedabila helésëmalo. Be, dilia i afädë nafade neebela helésëeda, ie gägäge nafadela helésëmalo. I afädëa gägä negesebe amo bealahilä, i gowe gadoi neebela helésëlomelë.

34 Dilida baagolo nubaïe malö nebego. Dihili dili nafade nea, ado hedabida abilia sämolö gabu. Iso asigigi nobala adugasebe amo gadoi nafi idigila säla ulufadigilo.

35 Afädë hedabi neebe ameada hile iso asigigila hedabi dibe amo gadoi ulufadigilo nea. Amase, afädë nafade neebe ameage hile iso asigigila nafade dibe amo gadoi ulufadigilo nea.

36 Na dilima sähago. Memelela gudimolö segeyo besela galasolo amo gala, udia dolöea ado galone made memälä säi amoda, mi edoë säila säla obégëmolömelë.

37 Mida, dihi ado säi ameamu, dihi mögoi neala sämolömelë. Amase, dihi ado säi ameamu, dihi asiala hamoila sämolömelëla Yesuea säi.

Dolöea hamomolöi made gadoi afädë hamomola säi (Maga 8.11-12; Ulugu 11.29-32)

38 Amala sääsebegi, mala dawadigi odoa nefolalo amoliage, Felesi dolö odoa nefolalo amoliage Yesuma sähalea, Säla Olelelo-o, dia dolöea hamomolöi made gadoi afädë nilia melëdelä hamomola säi.

39 Amala sääsebegi, Yesuea säla obégëslea, Udia dolö walio nefolalebe welia nafademu hamosa nea, udiaeä dolö fisilo amo gadola Godeie mala fisilo amolia, dolöea hamomolöi made gadoi afädë hamomola sälo. Amalo gaso, dolöea hamomolöi made gadoi afädë bea sälo Yonama hamoi amomu ilima olemolömelë.

40 Yona e seme edefade afädëie isogi segeyo ohodoa gasi ohodoala dilo amo gadola, amase, Dolöie Malö amoge segeyo ohodoa gasi ohodoala naga hawa diamolömelë.*

41 Gudimolö segeyo besela galasolo amo gala, Niniba udia dolöea walio udia dolö nefolalebe welibalä nowela aligilahilä, ilima dofua made hamoimelëla sämolömelë. Mida, ilia Yonaea Godeie ado mala säla i amo nabalahilä, asigi besusa maadei amea. Amaimo, walio gui nebego eda Yona nelo amo gadoi made, baagila asi neamelë.

42 Gudisolo amo gala, gädili Siba udia dolö beaha aligilo gini udia amea nowela aligilahilä, walio nefolalebe welibalä, dofua made hamoimelëla sämolömelë. Mida, udia amea Solomono asigi falagasei neebe amoëe ado nabulöie, wagadi made hile segeala naba misimelë. Nabuö. Afädë walio gui nebego eda, Solomono nelo amo gadoi made, baagila asi neamelëla säi.

Mugabe afädë bu obégëi (Ulugu 11.24-26)

43 Yesuea aso, sähamu nea sähalea, Dolö afädëma mugabe fedai amo doadigila awäsedä, mugabe amo sege falaia awälahilä, e hele fimolöie sege hogosa nea, afädë made beagolelomelë.

44 Made beagolesegii, hidomu sähalea, Mosö digila misia ami obégëmolöla sälomelë. Awäla mosöa besela galala beahamelële, mosö badumu, gëgelë doala, nelebo sulubadela hedabola negesi diëgi beagolelomelë.

45 Bea negesiä, bu doadigila awälahilä, hii eda holöbö hedabilahilä, mugabe gifalädalä nafadefalä nafade nefolalo amoli ea sigi obégëla ebalä awäla nogila

* **12:40:** Yona 1.17 bimalo.

digalahilä, mosö amogi aligilo. Amaimo, dolö amo dafidi nafade nelo amo baagila, hobeala nafadeifalä nafade aligilomelë.

Walio udia dolö nafademu hamosa nefolalebe gowe ilimage amo gadoi wäla hamomolömeläla säi.

*Yesueü eme edoolalida nowë
(Maga 3.31-35; Ulugu 8.19-21)*

46 Yesuea udia dolö gegedoi nefolalo amolima adosa nebegimu, ie eme edoolali ebalä ado adamolöö segea maala nefolalo.

47 Amala nefolalebegi, afädëa ema sähalea, Dëe dieme didoola ilia dibalä ado adamolöö segea godogoi misi nefolalebela säi.*

48 Amala säsebegi, Yesuea dolö amoma säla obögësalea, Nïe nemedabodo, nïe nedoolalida nowë gabula säi.

49 Amala sälahilä, ea ie bëgëla aulo amolima naabo sögödigila sähalea, Nïe neme nedoolalida nefolalebe gowe ilimelë.

50 Mida, udia dolöea nïe Naado selesaia mosöa neeve amea hamee amo gadola hamosa nefolalebe amolida nïe nedooige, nïe nalifige, nïe nemege, amoli nefolaleameläla säi.

13

*Yesuea ado besula, molö gägä fefëila säi
(Maga 4.1-9; Ulugu 8.4-8)*

1 Segeyo amo galamu, Yesu e mumusogila segea doadigila fedalahilä, oeabo edefade dibe amoie agesua ami sulo.

2 Sebegi, udia dolö yafie mafula gegedolahilä, e sebe amo nogöla amalei. Nogöla amalesebegi eda ödä dudaia fila fedala sulo. Sebegi, udia dolö gegedoi amolida oeabo agesua ami nefolalo.

3 Yesu e amala salea, ea ado besula mala yafie säla iahalea, Dolö afädëa gägä sagaido fefëila aliligi asimelë.*

4 Fefëila aliligi awäha nebegi, gägä odoa idiafa daala negei dibegi, haea maalahilä neala naha maadei.

5 Gägä odoa igi naga abelëidaia daala negelahilä, fodolofalii duulu fedala bäui

6 gaso, eso neëla galasebegi, difi moholö ulisalea, bausosa maadei.

7 Amase, gägä odoa efë äyo gägäi neebea ami daala negesebegi, efë äyo gägäi amo bäulahilä, widi duulu fedasebe amo dabiala yau hai nelo.

8 Gägä odoa naga hedabi dibeä ami daala negei amo bäulahilä gägä negeimelë. Odoaea hädali afädë negei. Odoaea nabüla gafeia negei. Amase, odoaea nabüla ohodoa negeimelë.

9 Afädë gëhe galea galëda, hä nabualola säi.

*Yesuea edo helësëla ado besula sämolö mi dibegi säi
(Maga 4.10-12; Ulugu 8.9-10)*

10 Amala säsebegi, Yesueü bëgëla aulo amolia e sebea ami maalahilä nabahalea, Dia udia dolöma ado besulamu säla iaha nebegoda, edoie amahala nabi.

* **12:47:** Dawadigi dolö odoaea helësëaleada, damo goweda Madiu hii dëdëi made, goda hobeala dolö elöea ado Maga 3.32gi amoge, Ulugu 8.20gige dibe amolebalä gaalumäiale dëdëila helësëi. * **13:3:** Madiugi Yesuea ado sedadela bia säi dëdëi amo gadola, osoda dëdëida go. Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebe amoie mala sähaleada, ado besulamu malei sähä nelo. Ado amoda 13.3-52 amogi dialea.

11 Amala nabasebegi, Yesuea säla obögësalea, Mida, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebe amoie helësëmolöda, dafidi odoa ulufadigi made, musügä negei dilo amo, odoa ilima made i. Dilima ïmelë.

12 Amoïeda, afädëa nelebo afädë gaula neeve amomada, odoa baala ïasegi, yafie gaula namolömelë. Amase, afädëa nelebo afädë made gaula holöfalimelë gaula neeve amoda haila nimolömelë.

13 Na odoa ilima ado besula säla ilo amoie mida, ilia beaha gaso, made bease amoiege, nabaha gaso, made nabala helësëe amoiege amala sälomelë.

14 Amaimo, Aisaeaea bea säla negei ilima gausiala digasebe amoda gowe. Dilia nabahamu nea gasoda, fädäla made helësëmolömelë. Dilia beahamu nea gasoda, galone gowe gabula made beagolemolömelë.

15 Amoie mida, udia dolö amolile asigi dofogai nea. Ili gëhe gai gadoia hedabola made nabelo nea. Ilile siige dofogai nea. Ilia siia beala, gëhe nabala, asigia helësëla besusa galebeda, amoda na ili wahilasilabiola säla dëdëla negei dialea.

Aisaea 6.9-10

16 Amai gaso, dilia obeägisa nea. Mida, dilile siia beala, amase, gëheage hä nabahagomelë.

17 Amai na dilima dofä sähago. Siiba bea sälo yafieage, amase, asigi mogoi nefolalo yafieage, dilia beasego gadola wäla edefademalä bimolö helëselahilä gaso, made meli nefolalo. Dilia nabasego gadola wäla edefademalä nabulö helëselahilä gaso, made nabi nefolalola säi.

*Ado besula säi amoie mi fädäla säi
(Maga 4.13-20; Ulugu 8.11-15)*

18 Yesuea amo sälahilä sähalea, Amai galëda, gägä fëfëlo amoie ado besula säi amo nabuo.

19 Beaha Maadela Sigi Neebe amoie ado mala afädëa nabala fädäla made helësëseda, mugabe busa nafadefalä maalahilä, ado mala ie asigigi fëfëi amo fedela neala gaula aulomelë. Eda molö gägä idiafa daala negei amo gadoi nea.

20 Molö gägä igi naga abelëi dibea daala negei amo gadoida, afädëa ado mala nabala aabela obeägilä neala gaulomelë.

21 Amalahilä gaso, e difi moholö ulila sedade made aligilomelë. Ea ado mala neala gauj amoie yöi beasege, amase, odoaea e neala sëlasisege, ea fodolofalä dëgilä aulo nea.

22 Molö gägä äyo gägäi efë neebea daala negei amo gadoida, afädëa ado nabaha nea gaso, nagadaia namolö amo säosäola helësëmolöge, nelegei yafie dibë amo asigia negesa maademolöge, amea ea ado mala nabi amo dabiala yau hahalea, gägä made negelo nea.

23 Molö gägä naga hedabi dibea daala negei amo gadoida, afädëa ado mala nabala helësëlo amole. Ea gägä hedabola negelo amoleda, hädali afädëge, nabülasi gafeiage, nabülasi ohodoage negela digisa aligilo neala säi.

Ado besula giisi nafade afädëe säi

24 Yesuea ado besula udia dolöma aso, elö sähalea, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea amida gowe gadoi dialea. Dolö afädëa hile sagaia eladi gadoi eï widiie gägä hedabi amo fëfëla sadia gogoi.

25 Amala hamoi gaso, ili sulubadela adi elaboi difolalebegi, ie ado nii dolö maalahilä, widi gägä sadia gogoi dibea ami gägä nafade widi gadoi sadia gogola negesia moholöi asi.

26 Widi baula, gägä negese amo gaalu, giisi nafade widi gadoi amoge gedola bäui neebe meli.

27 Sagai eedoë hamoi hamolasilo amolia e neebea awälahilä, ema säla iähalea, Dafidilo, dia sagaia widi gägä hedabimu hadia gogoi walebelei gaso, giisi nafade bäui neebe amoda abododila maala bäui neadula säi.

28 Amala säsebegi, ea säla obëgësalea, Goda ado nii afädëa sagai gabugola säi. Amala säsebegi, hamoi hamolasilo amolia ema nabahalea, Nilia awälahilä giisi nafade amoli besela digidulela nabi.

29 Amala nabasebegi, ea säla obëgësalea, Ai. Giisi nafade amo walio besela digisegi, widi hii elä beselaloea.

30 Faimolö fu besela galamäia, helegela amala gegedola fedamäia amilasmalo. Amala fisigisilahilä, hobeala faimolö dolö amolima sähalea, Giisi nafade amoli dafidi beselala, gobemolöie dobosa maadelahilä, hobeala widi hii e damula gegedola negelahilä, nïe molö negelo mosöa ami negemalola sämolömeläla säila säi.

Ado besula masada gägäiege, beledi edelo yidiiege säi

(Maga 4.30-32; Ulugu 13.18-21)

31 Yesuea udia dolöma ado besula elö sähalea, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea amida gowe gadoi dialea. Dolö afädëa masada gägä gaula awälahilä, hii sagaia sagai.

32 Gägä amoda holöfalifälimelë. Bäuseda, hawa hëhela odoa dägöala sagai dibe amo gadoi made, amoda i gadoi baulomelë. Baula fedaha nelolahilä, edefade neëda, haea sefolalebe amoli mafula adomo amogi gilifa hamola dilomeläla säi.

33 Yesuea ilima aso, ado besula elö sähalea, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea amida gowe gadoi dialea. Udiaea balawa edefade falodaia besigala salala, amo edelasilo ei yidi amo gegoala naaboseda, balawa sulubadela edela bolela fedalola säi.

Ado besulamu säla i

(Maga 4.33-34)

34 Yesuea udia dolö gegedoi nefolalo amolima ado säi amo sulubadela, memälä made säla, ado besulamu säla i.

35 Ea amala hamoi amoda, dafidi bea sälo afädëa bea säla negei amo gausiala digai.

Na nafi dagala ado besula säla ïmolömelë. Sege föi dibe sulubadela mi gäwila

hamoia amila musügä negei difolalo amoligi säla ïmolömeläla säla dëdëla negei dialea.

Gë Udälo 78.2

Ado besula Giisi nafade säi amoie mi fädäla säi

36 Yesuea ado mala säla iala, udia dolö gegedoi amoli amilahilä, e mosöa awäla sebegi, ie bëgëla aulo amoli maalahilä ema sähalea, ado besula sagaia giisi nafade bäui säi amoie mi fädäla säla ïmola säi.

37 Amala säsebegi, Yesuea säla obëgësalea, Dolöea gägä hedabi fëfëla sadia gogola aliligi asi amoda, Dolöe Malö amo neamelë.

38 Sagai amoda, naga föi dibe wemelë. Gägä hedabi amoda, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea amoie malö nefolalebe amomelë. Amase, gägä nafade amoda, mugabe busa nafadefaliitie udia dolö nefolalebe amomelë.

39 Ado niia gägä nafade fëfëla sadia gogoi amoda, mugabe busa neamelë. Molö amo faimolö fuda, segeyo aligila wagamolö amomelë. Molö amo faila negemolöie hamoi hamolo amolida, selesaia fiimelë.

40 Giisi nafade amo beselala dobola nulogi gobelo amo gadola, segeyo aligila wagasolo amo galada, amo gadola wäla hamomolömelë.

41 Amala hamomolö amoda, Dolöie Malö amea, Beaha Maadela Sigi nee-bea ami nelebo digalasilo sulubadela, udia dolö asigi afädë negei amolia nafade hamomäia digalasilo amolige, nafade hamolo nefolalebe amoli sulubadelage, haila fisimäia, ie selesaia fii amoli fisiga gamolömelë.

42 Amala hamolahilä, ilia udia dolö amoli nulo edefade wisebea ami sogobala sadia idogoseda, Ami ili düsalea bese ali nalögësa namolömelë.

43 Amala hamosegi, Udia dolö asigi mogoi amolida, Eedoea Beaha Maadela Sigi Neebea ami nea, ilida eso neë yo gadoi nefolamolömelë.

Afädë gëhe galea galëda, hä nabulö galeala säi.

Ado besula muni nagagi musügä negeëi säi

44 Yesuea aso sähamu nea sähalea, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea amida gowe gadoi dialea. Muni musügä negelo amo gadola sagai afädëgi musügä negei dilo. Amala dibegi, dolö afädëa beagolei. Beagolelahilä, bu gesusilahilä awäla, e hïdö elöla obeägilä, nelebo hï gaui amoli sulubadela bidi nelea awäha nelolahilä, sagai amo bidia niimelë.

Ado besula bage isogi momado hedabi helebe näia gadoëi säi

45 Amase elöda, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea amida gowe gadoi dialea. Bidi nelo dolö afädëa bageëi isogi momado hedabi amo gadoi helebe näia dibe amo nimolöie hogosamu aligilomelë.

46 Amala hogosolo amo gala, ea helebe näia afädë hedabi hïdö elöi aye negei amo beagolelahilä, ea nelebo hï gaui amoli sulubadela bidi nelea awäha nelolahilä, helebe näia amo bidia niimelë säi.

Ado besula selégëi ado säi

47 Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Amase elöda, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea amida gowe gadoi dialea. Dolö odoaea selégë oeabo dibeä ami digisebegi, seme yafie elö elöla digai.

48 Selégë digi amogi nobasebegi, selégë digilo dolö amolia agesua deala gaula fedala negesila salea, seme hedabi amolida falodaia negesalea, nafade amolida sadia gaimelë.

49 Segeyo aligila wagasolo amo gala, amo gadola wäla hamomolömelë. Selesaia fii nefolalebe amoli maala, Asigi mogoi udia dolö amoli amilasilahilä, nafade hamolo amoli neala nafolala gegegdolasimolömelë.

50 Amala hamolahilä, udia dolö nafade hamolo amoli nulo edefade wisebea ami sogobala sadia idogomolömelë. Amida, ili düsalea bese ali nalögësa namolömelë säi.

51 Yesuea ie bëgëla aulo amolima nabahalea, Na ado säi amoli sulubadela dilia helësei nefolalealela nabi. Amala nabasebegi, ilia ema, Äla säi.

52 Amala säsebegi, Yesuea ilima sähalea, Amai galëda, mala dawadigi sulubadela Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebe amoie dawadigila bëgëlo nefolalebe amolida, mosö eedoea hï nelegei musügä negelo mosöala nelebo gähe hädamade negeile, siiba negeile helegela gaula segea doadigila aulo amo gadoida amoli neala säi.

Nasalese udia dolöea Yesu hamei made nelo (Maga 6.1-6; Ulugu 4.16-30)

53 Yesuea ado amoli besula sähä maadelahilä, amila dígila awäla

54 hī e ēdēia gaamugi ami obögëi. Amala obögëlahilä, ea ilile gedolo mosöa ami ilima mala säla olelesebegi, ilia asigigi fudugisa sefolalo. Ilia sähalea, Dolö gowea dawa weda, abidi niidu. Geloi melëlo made gadoi hamola nowesebeweda, abidi galudu.

55 Eda mosö olelo amoie malö madele. Emeïe ëida Meli, amase, ie edooda Yamese, Yosebe, Saimono, Yudasafulo madele.

56 Amase, ie elefila ili sulubadelada, nilibälä sefolalebe gowe madele. Ea nelebo amolida gelola abidi dibegi niidula säi.

57 Ilia amala säla, ema bimolö habobalahilä, hamei made nelo. Amasebegi gaso, Yesuea ilima sähalea, Bea sälo neebe amoda hile segeafalige, hile soso-gofaligige, ei maade neala säi.

58 Sege amogi fii amolia asigi afädë made negesebegi, ea ami geloi melëlo made gadoi yafie made hamola nelo.

14

Ödägi gelo Yone baagoi

(Maga 6.14-29; Ulugu 3.19-20; 9.7-9)

1 Amo galada, Galili udia dolö beaha aligilo Heledo eada nelebo Yesuea hamosa neala säi amo nabi.*

2 Nabalahilä, ea ie hamoi hamolasilo nefolalo amolima sähalea, Goda ödägi gelo Yone gabugo. E bauia amila nowela galai ameada, ea geloi melëlo made gadoi hamomolöie geloi gaula nebegola säi.

3-4 Dafidi Heledoea edoo Filibüe udia Helodiasa fedela nii. Amala fedela nii amogi, ödägi gelo Yonea Heledoma dia didooie udia asiala fedela niimelëla sähä nelo. Amala sähä nelo amogi, Heledoea Yone galabaia mosöa nafodola negei.

5 Amala sähä nelo amogi, Heledoea Yone nufulö helësëi gaso, udia dolöbalä bedäi. Mida, ilia Yone eda bea sälo neala helësëlo amogi.

6 Amala hamolahilä, Heledo e ägula misi segeyo amo besela galasebegi, Helodiasaie idowi amea udia dolö gegedoi sefolalebe mogogi ami nea sigoi. Sigosebe amo beala Heledoea edefademalä obeägilahilä,

7 udia malö amoma migalja diigila ado gelola sähalea, Dia ïmola säse amo gadoida ïmolömelëla säla ï.

8 Amala sälebe, ie eme amea gomalä sämalola säsebegi, idowi amea sähalea, Walio gogi wäla ödägi gelo Yoneie busa damula falodaia negela ïmola säla ï.

9 Amala säla iäsebegi, gini e asigia yöia idogolahilä gaso, ea migalja diigila ado gelola säla ï amoge, udia dolö ebalä gegedola molö naha sefolalebe amolige helësëla, ea udia malö amea säi amo gadola odoama hamomalai.

10 Amala hamomalalahilä, odoa ili galabaia mosöa fisiga gasebegi, ilia Yoneie muugi damui.

11 Damula falodaia gaula maalahilä, udia malö amo hüma iäsebegi, ea emema ïmolö gaula asi.*

12 Amala hamosebegi, Yoneie bëgëla aulo nefolalo amolia maala, ie domalo gaula awäla bausilahilä, ilia Yesuma sämolö asi.

Dolö dausini biaeä molö mai

(Maga 6.30-44; Ulugu 9.10-17; Yone 6.1-13)

* **14:1:** Heledoie ei elöda Ädibasa, eada Galili sege beaha nelo. Eda Gini Heledoie malö, Melia Yesu neegela ägüi amo gaalu nelo amo. Madiu 2 bimalo. * **14:11:** Yone busa damula falodaia gaula misialola säi amoie mida, Helodiasaea helësësaleada, Yone dofä nufi gabula helësëmolöie amala säi.

13 Ilia Yone nufimelëla säi amo Yesuea nabalahilä, sege e neloa amo dígila, e hido dudaia fila sege dolö afädë maadeia ami asi. Amala asibua, udia dolö nefolalo amolia Yesu hä asimelëla säi amo nabalahilä, ilile gaamu amoli dígila, Yesu asi amo bëbëgëla nagadabodo afiai.

14 Yesu e ödä dudaiala agesua daala aligilahilä beahamelebe, udia dolö yafie nefolalebe amo beala, ili bobasëlahilä, ilile olo i difolalo amoli wahilasina nelo.

15 Segeyo amo gala deadisebegi, ie bëgëla aulo amoli Yesu neebea maalahilä ema sähalea, Hä deadifali gabu. Nilida sege molö maadeia neebe amo, udia dolö nefolalebe gowe ili dusula awälahilä, molö bidia nimolöie sege holöfali ga made dibeä ami hogola aliliä afiamalamola säi.

16 Amala sääsebegi, Yesuea ilima säla obëgësalea, Ai. Ilida moholöi made gabu. Ili molö muäia dihili ïmalola säi.

17 Amala sääsebegi, ilia ema säla obëgësalea, Niliida beledi bia, seme äudä amomu wi galeala säi.*

18 Amala sääsebegi, Yesuea sähalea, Amo ne neebeawi gaula misiäla säi.

19 Gaula maasebegi, ea udia dolö nefolalo amoli giisidaia fifigimalolahilä, beledi bia amola seme äudä amola gaula mudaia sida adogola nea, Godema nesegei. Nesegelahilä, ea beledi dagabodasila, ie bëgëla aulo amolima ïasebegi, ilia udia dolö sefolalo amoligali sogoi.

20 Amala sogoi amo, ili sefolalo amoli sulubadela naala bolesalea, odoa fea digai amo ie bëgëla aulo amolia gegedola, adu giwilasi salala nobala negei.

21 Molö mai amoli, udia malöla nidela made, dolömuda dausini bia gadoia mai.

Yesu e ödädabodo asi (Maga 6.45-52; Yone 6.16-21)

22 Amalahilä, fodolofali Yesuea udia dolö nefolalo amoli dusula afiamalola sämölölahilä, ie bëgëla aulo amolima sähalea, Dilidale dudaia fila, ödä dëgëla alogodi afiamalola säi.

23 Amalahilä, ea udia dolö amolima dusula hä afiamalolahilä, e Godema adomolöie hido segebidaia ami fedai. Hä, gagasila digase amo gaalu, Yesu e hidofali nelo.

24 Amala neebe amo gaalu, du amo asi mia made awäha nebegi, du awäse amoëe busamadila fo gelola guula maalahilä, ödä aidagusebe amea du amo besu.

25 Amala hamosebegi, sege yomolö amo gaalu, Yesu e ie bëgëla aulo awäha dibeä ami ödädabodo misi.

26 Ilia e ödädabodo maasebe amo bealahilä, edefademalä fudugila emo gigisëla bedäi. Ilia fudugila sähalea, Wae! Gosogoda mugabe gabula sälähilä, ili bedäla üala dodogöi.

27 Amala üala dodögösebegi, Yesuea fodolofali ilima sähalea, Bedämabio. Asigi gelomalo. Weda nemelëla säi.

28 Amala sääsebegi, Fidaea sähalea, Dafidilo-o, di galëda, di neebea gui ne ödädabodo misiäla sämola säi.

29 Amala sääsebegi, ea misiäla säi. Misiäla sääsebegi, Fida e dudaia amila ödädabodo Yesu neebea ami moholö asi.

---

* **14:17:** Yu iliada beledi amoli hamosaleada bobogalada hamolo made. Beledi biala säi amoda dolö äudäeamu molöi gadoi.

30 Amala asi gaso, fo gelola guula maase amo beala fudugila bedälebe, ödägi besela digala usabodelä hamosebegi, Fida hii uuahalea, Dafidilo Geloi-e, ne nabelela nimola säi.

31 Amala säsebegi, Yesuea fodolofalii naabo mogodigia gala gaula nea sähalea, Asigi afädë holöfali negei-e, abilideläie asigi äudä negeila nabi.

32 Amalahilä, ele dudaia fia adogoi amole fo guula maaha nelo amo boogelei.

33 Amasebegi, ie bëgëla aulo dudaia sefolalo amolia Yesuüe ëi gauia adalahilä sähalea, Dida dofä Godeëe malö nebegola säi.

*Yesuea Genesaledi ami olo i difolalo amo wahi
(Maga 6.53-56)*

34 Amala hamolahilä, ili oeabo edefade amo dëgëla agesua amila awäla, sege ëi Genesaledi ami besela galai.

35 Besela galasebegi, udia dolö nefolalo amolia e beala Yesu gabula helësëlahilä, ilia sege ga made difolalo amoli sulubadelama säla sogosebegi, olo i difolalo amoli sulubadela Yesu neebea ami sigi maaha maadei.

36 Sigi maalahilä, ilia ema gelola sähalea, Oloi difolalebe gowe ilia die fagulo bidigimu diigimäiamelëla säi. Amo gadola, Yesuüe fagulogi diigi amoli sulubadela hä, wahisa maadei.

15

Godeëe Ado säla negei dibe amea mäu ilia aialo mala dilo amo baagila asi dialea

(Maga 7.1-13)

1 Amala hamosebegi, Felesi dolö odoa nefolalo amolige, mala dawadigi odoa nefolalo amolige, Yalusalemela Yesu neebea ami maala, ilia ema nabahalea,

2 Dë bëgëla aulo amoliada nilile mäu ilia siiba aialo mala negei amo damula, naabo nigime hëla made molö nülo amoda mi edoielä nabi.*

3 Amala nabasebegi, Yesuea ilima säla obégësalea, Dilia dilile aialo mala siiba negei gomu helësëlahilä, Godea hamomalai amo damulo amoda mi edoie.

4 Godea sähalea, Dë diado diemele hedabola helësëla, elele ado nabala hamomalola säi dialea. Amase elöda, afädëa eedole emele gadiaboseda, baagomäia nufulö dialeala säla negei dialea.

5 Amai gaso, Afädëa hïle nelegei amogi, eedole emele ugila negemolö nea, dilia gomälä sälo, Nelebo goweda Godegali odala i dialeala säseda,

6 ea eedo helësëla hedabola ugila negemolöie, made sälo. Dilia mala amala hamolo goeada, dilile siiba aialo mala negei amo hamosalea, Godeëe mala säla negei amo neadigila fisilo gabu.

7 Asigi fea negelo dili, bea sälo Aisaeaea dilile hedabola bea sähalea,

8 Udia dolö amolia nema asigi wagadi made ga negesilahilä, adoeamu nïe ëi gauia adalo nea,

9 Ilia olelesaleada, dolöfääea mala säla negei amomu olelelo nea. Amaimo, ilia nïe ëi memälä gauia adalo nebegola

bea säla dëdëla negei dialeala Yesuea säla i.

Aisaea 29.13

* **15:2:** Bëgëla aulo amolile naabo nigime baaia molö nasebegi made. Yu ilia nelebo afädë Godeëe siigi nigime baai gauledula helësëlahilä, hili ili Godeëe siigi nigime baaloeala bedälo. Amala helësëlahilä, hili aialo mala säla negei amo gadola, Godeëe siigi nigime baai made namiäia, ilia dafidi naabo nigime hëlahilä, hobeala molö nülo.

*Udia dolö Godeëe siigi nigime baaloë säi
(Maga 7.14-23)*

10 Yesuea udia dolö mofiamalolahilä, ea ilima sähalea, Dilia nabala hed-abola helèsämalo.

11 Nelebo nafiadi digasebe ameada, udia dolö Godeëe siigi nigime baalo made. Nelebo isogi dilo nafiadila segea doadigila awäse ameada, udia dolö Godeëe siigi nigime baalomeläla säi.

12 Hobeala ie bëgëla aulo amolia Yesu neebea maalahilä sähalea, Dia ado säi amo nabala, Felesi dolö nefolalo amolile iso asigigi gäwisalea sësebe amoda dihi melilela säi.

13 Amala säsebegi, Yesuea säla obëgësalea, Nelebo sulubadela nïe Naado selesaia mosöa neebe amea, made sagai amoda, soomo aala digisa maademolömelé.

14 Felesi dolö ilida gamelä, helèsëmabu. Hili ili si golai nea, dolö odoa nefolabe amoli naabogi gaula sigi aulo nebego. Si golai elöea si golai elö naabogi gaula sigi awäha neëgi, helegela balagula döögögi digalomefela säi.

15 Amala säsebegi, Fidaea säla obëgësalea, Ado besula säi amoë, mi, dia nilima awala säla ìmola säi.

16 Amala säsebegi, Yesuea säla obëgësalea, Dilige asigi made gäwi nelo amo gadoi wäla neale.

17 Nelebo nafia digase amoda isogi digalahilä, segea doadigila aulo amo dilia dawa made neale.

18 Amai gaso, nafiadila segea doadigila awäse amoda, iso asigigila besela galasebe amea, udia dolö Godeëe siigi nigime baalomelä.

19 Mida, iso asigigila besela galalo amoda asigi nafadege, udia dolö baagomäia nufulöge, udia dolö fa nimolöge, hilimu nafade odoa hamomolöge, nelegei fa nimolöge, wäfalí sämölöge, odoama ado nafadela sämölöge.

20 Mala nafade amolia udia dolö Godeëe siigi nigime baalomelä. Amalo gaso, naabo nigime hëla made, molö nülo ameada, udia dolö Godeëe siigi nigime baalo mademeläla säi.

*Gainana udia afädëa Yesuma dofä asigi afädë negei
(Maga 7.24-30)*

21 Sege amo dëgila, Yesu e Daiamadige Saidonomadige asi.

22 Ami awäsebegi, Gainana udia afädë segea ami sulo amo Yesu neebea maalahilä, ema uuala sähalea, Debidië malö-o, ne bobasëla ugila negemo. Nïe nidiwima mugabe fedalahilä, e neala nafadesaleameläla säi.

23 Amala säsebegi, Yesuea ema ado afädë made säla obëgëla nebegi, ie bëgëla aulo amoli Yesu neebea maalahilä ema sähalea, Udia gowea nili baagia aligila uuala aligi maasebego mosalamola säi.

24 Amala säsebegi, Yesuea säla obëgësalea, Isilale udia dolö sugua sibi dabadigi gadoi nefolalebe amolilemu ne fisiga wei neawela säi.

25 Amala säsebegi, udia amea Yesu neebea maalahilä, e mia emo gumu sasagalä salea, ema sähalea, Dafidilo-o, ne ugila negemola säi.

26 Amala säsebegi, Yesuea säla obëgësalea, Malö ilile molö negeiwegida ügülogali sadia gala ìmolöda doflea madela säi.*

* **15:26:** Yesueada udia amo emesala eegela gadiabola säi made. Eada Ado Mala Hedabi dafidi Isilale-madidale daidola nabaha maadelahilä, hobeala fii odoa ilia nabuäiala helësëi. Amala helësëlahilä, ea ado besula Isilale helësëla malöla säi. Amase, fii odoa amoli helësëla ügülogala säi. Amala säi gaso, Yesuea udia amoë asigi besui amo bealahilä, ea e ugila negei.

²⁷ Amala sälebegi, udia amea sähalea, Dafidilo, amo dofä. Gasoda, ügüloie eedoea molö nahalea dusula digase amoda, ügüloea nülola säi.

²⁸ Amala säsebegi, Yesuea ema säla obëgësalea, Udia-o, dia asigi afädë negei goda edefade. Dili hamesebego gadola hamomolömelä säi. Yesuea ado säia gai fu amogi wäla udia amoie idowi amo hä wahi.

Yesuea udia dolö yafie oloi wahi

²⁹ Yesu e sege amo dögila, Galili oeabo dibe amoie agesuadi awäha nelolahilä, gau fedala deadigia adogola e ami sulo.

³⁰ Ami sebegi, udia dolö yafie e neebea ami gegedolahilä, ilia emo nafadeige, si golaige, domalo nafadeige, nafi dofogaige, amase, olo elö elöla oloige, sulubadela ie emo mia gaula mafula negesebegi, ea ili wahisa maadei.

³¹ Amala hamosebegi, udia dolö gegedoi amolia beahamelebe, nafi dofogai odoa amoli ado adola digi, domalo nafadei amoli wahila digi, emo nafadei amoli nawela digi, si golai nefolalo amolia beasebe amo bealahilä, ili fudugilahilä, ilia Isilaleie Gode neebe amoie ei gauia adaha nefolalo.

Dolö dausini biyidiaea molö mai

(Maga 8.1-10)

³² Yesuea ie bëgëla aulo amoli wela mofiamolahilä ilima sähalea, Udia dolö nefolalebe gowe ili asigii gabumelë. Mida, nebalä hä segeyo ohodoa nelo amea, ili molö maade gabu. Sïdëa baagoi amola wäla mosöla sämolöda, na made hamesa. Idiafaa ili si dädäbëlela digaloeala säi.

³³ Amala säsebegi, ie bëgëla aulo amolia ema nabahalea, sege nafade udia dolö aligisia made wi, udia dolö yafie gegedoi nefolalebe weli, molö molö amo abidi nimolödula nabi.

³⁴ Amala nabasebegi, Yesuea ilima nabahalea, Beledi aboläia galebela nabi. Amala nabasebegi, ilia säla obëgësalea, Beledi gifalädaläia, seme nelësa naabo safo gabula säi.

³⁵ Amala gabula säsebegi, Yesuea udia dolö amoli nagadaia fifigimalai.

³⁶ Amala sälähilä, ea beledi gifalädaläia amoge seme amoge gaula nea, Godema nesegei. Nesegelähilä, dagabodasila ie bëgëla aulo amolima iasebegi, ilia udia dolö sefolalo amoligali sogoi.

³⁷ Udia dolö sulubadela sefolalo amolia molö dofear naha maadelahilä, fea digai amo adu gifalädaläagi salala nobala negei.

³⁸ Udia malöla nidela made, molö mai amolida dausini biyidia sefolalo.

³⁹ Amalahilä, Yesuea udia dolö gegedoi amoli afiaha maademalolahilä, e öddä duugi fila sege ei Magadani asi.

16

Ilia Yesuma dolöea hamomolöi made gadoi afädë hamomola säi

(Maga 8.11-13; Ulugu 12.54-56)

¹ Felesi dolö nefolalo amolige, Sadiusi dolö nefolalo amolige, Yesu neebea ami maalahilä, ilia Yesu e fedogola ema sähalea, Nilia di Godeëe hamoi hamolo gabula melëdelä, dia dolöea hamomolöi made gadoi afädë selesaia mosöla misi dia nilima olela hamomola säi.

² Amala säsebegi, ea säla obëgësalea, [Deadi eso fidila digahalea, mu bëla obëgësedä, dilia hä, esomolö gabula sälo.

³ Amase elöda, sege yose gaalu, gelë muugi baala bëla gasimi sagaseda, dilida walio hä fo maala, sege digamolö gabula sälomelë. Amaimo, dilia mu giwigi bealahilä, amo gadola hamomolö gabulada helësëlo gaso, walio

hamosebe amo beala, mi goweëe hamosebelia dilia dawa made nefolalebegola säi.]*

4 Udia dolö walio nefolalebe welia nafademu hamosa neeve ameada, udiaeä dolö fisilo amo gadola Godeëe mala fisilo neeve amoliada, dolöea hamomolöi made gadoi afädë hamomola sälo. Amalo gaso, dolöea hamomolöi made gadoi afädë Yonama hamoi amomu ilima olemolömelä säi. Amala sälahilä, ili digila e bahila moholöi asi.

*Felesi dolöle Sadiusi dolölele beledi hamolo yidila säi
(Maga 8.14-21)*

5 Bögëla aulo amoli oeabo edefade dibe amo dëgëla näiado alömodi besela galahamelebe, beledi afädë made ägüla elabola misi meli.

6 Amaimo, Yesuea ilima sähalea, Felesi dolölele Sadiusi dolölele beledi edelo yidi amo heläsela, idihë nea hedabola beaha namialola säi.

7 Amala säsebegi, ilia hilidomu didiähalea, Nilüa beledi made ägüi amoëe säsebela didiähä dilo.

8 Hilidomu didiähä dibe amo Yesuea dawadigi nea, ilima sähalea, Asigi afädë holöfälä neigeila dili, dilia beledi maade gabula didiäsebegoda edoëe.

9 Dilia dawadigi made nelo amo, Aso, amo wälasimu nelo amo neagole. Beledi bia amea dausini biaeä nalähilä, fea digai amo dilia adu aboläiagi salala nobala negei. Amoda dilia elaboi neale.

10 Amase elöda, beledi gifalädalä amea dausini biyidiaea nalähilä, fea digai amoda dilia adu aboläiagi salala nobala negei. Amoge dila elaboi neale.

11 Na dilima belediäe säi made amo, dilia dawadigi made nebegoda edoea. Felesi Sadiusilele beledi edelo yidi dibe amoëe hedabola idihë namialola säla i.

12 Amala säsebegi, ilia heläsësaleamelebe, ea hedabola idihë namialola säi amoda beledi neala edelo yidiëe made säi gabu. Felesi dolöle Sadiusi dolölea mala säla olelesebe amoëe säi gabula helësëi.

*Fidaea sähalea, Afädë Memelei amoda di nebegola säi
(Maga 8.27-30; Ulugu 9.18-21)*

13 Yesu e Sisalia Filibai gaamumadi awäla besela galalahilä, ea ie bögëla aulo amolima nabahalea, Udia dolö nefolalebe amolia Dolöie Malö amoda nowë neala sähä difolalebela nabi.

14 Amala nabasebegi, ilia säla obögësalea, Odoaeada ödägi gelo Yone neala säla digi, odoaeada Eläia neala säla digi, amase, odoaeada Yelemaea galë, bea sälo elö galë neala säla digisa difolaleamelä säi.

15 Amala säla obögësebegi, ea ilima nabahalea, Amai, diliada ne nowëla neala sähä dialeala nabi.

16 Amala nabasebegi, Saimono Fidaea säla obögësalea, Afädë Memelei amoda dimelë. Dida Gode namolöi neeve amoëe malö nebegola säi.

17 Amala säsebegi, Yesuea säla obögësalea, Yonaëe malö Saimono-o, dida obeägïsa nea.* Mida, dia walio säi amoda nagadaia dolöea dima olei made. Nië Naado selesaia mosöa neeve amea oleimelë.

---

* **16:3:** Dawadigi dolö odoaea helësëaleada, ado [gomalä] holela negeida, Madiu hï dëdëi made, goda hobeala dolö elöea dëdëila helësëi. * **16:17:** Giligi adoda Yonaëe malö Saimonola säla dëdëla negei. Amase, Yone 1.42gida Yoneëe malö Saimonola säla dëdëla negei.

18 Amaimo, na dima sähago. Dïe ëida Fida. Igi amodaia nïe udia dolö Godea wela ifosisi nefolalebe amoli na ulimolömelë. Olasegi, baagomolö amoie geloi ameada made nufuda salala salolemolömelë.*

19 Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebe amoie idi gai dogelo gii amo na dima ïmolömelë. Dia naga föidaia wi hamomolö madela sälä negese amoda, Hebenige made hamomolömu dialea. Amase, dia naga föidaia hamomolö dialeala sääsebe amoda, Hebenige hamomolömu dialeala sää.

20 Amala sälahilä, ea ie bëgëla aulo amolima gelola sähalea, Afädë Memelei moholömelëla sälä negei amoda ne neawemelë, odoama sälä ïmabiola sää.

Yesu e baagola nowemolömelëla sää

(Maga 8.31-9.1; Ulugu 9.22-27)

21 Segeyo amila nofela, Yesuea mi gäwilafalï, ie bëgëla aulo amolima fädäla sälä iahalea, Ne Yalusaleme moholö neamelë. Ami awäsedä, dolö dafidilo asigi gäwi nefolalebe amoliage, gobela ilo busa nefolalebe amoliage, amase, mala dawadigi nefolalebe amoliage, ne edefademuä sëlasimolömelë. Amala hamolahilä, ilia ne baagomää nufudasegi, segeyo äudä nelolahilä osodagi ne nowemolömelë. Amala hamomolö galeamélëla sää.

22 Amala sääsebegi, Fidaea Yesu e sigi aliga galahilä nemola sähalea, Dafidilo Geloi-e, amala sämabu. Dima dofä amala made hamomolömelëla sää.

23 Amala sääsebegi, Yesu e besuia imogola Fidama sähalea, Ae. Saidani, ne neebeawi namolö made. Mosö. Dia nïe idiafa dofogasebego. Diada Godea helésëlo amo gadola made, dolöfæea helésëlo wäla helésësebela sää.

24 Amala sälahilä, Yesuea ie bëgëla aulo amolima sähalea, Afädëa ne awäsewe gadola moholö helésëeda, hü hamea hamela helésëlo amo fisila, hile i fügäi gaula, ne bëgëla moholö dialea.

25 Mida, afädëa hile namolö amo gaula fëdöla aligimolö helésëeda, ie namolö amo hogosa helemolömelë. Amai gaso, afädëa hile namolö amo ne helésëla fisiseda, ea ie namolö amo hü gaula namolömelë.

26 Afädëa nagadaia nelegei sulubadela neala gaula nea hü e baagosedä, nagadaia nelegei amea e abeahäla ugila negemolödu. Amase, afädëa bidi edo iahahilä, hile namolö amo hü bu nea obëgëmolödu.

27 Amala sääsebe amoie mida, Dolöie Malö amea ie Eedoë yo digalo hüdo elöi amo salugalahilä, ie selesaia fiibälä moholömelë. Maasegi, ea udia dolö sulubadela gali hili hamoi amo gadola bidi ïmolömelë.

28 Na dilima dofä sähago. Dolö odoa walio gui nefolalebe gowe ili baagola made, aso, neëgi wäla Dolöie Malö amo, ie Beaha Maadela Sigi Neebe amobalä maase amo bimolömelëla sää.

17

Yesüe domalo bedefala elöi neebe meli

(Maga 9.2-13; Ulugu 9.28-36)

1 Segeyo gafeia nelolahilä, Yesuea Fidge, Yamesege, Yameseë edoo Yonege, ili sigi awäla segebi edefadedaia gadogofalï fedala hilidofalï nefolalo.

2 Ami nefolalea beahaleamelebe, ilile sidaia Yesüe domalo bedefala hüdo elöi neebe meli. Ëe odagi eso si gadoi neëla, ie fagulo gäi amoge falela yo digai hüdo elöi neebe meli.

3 Amo bealahilä, ilia beahaleamelebe, Mosesele Elaiale maala ulufadigilahilä, Yesubalä adosa neebe meli.

---

* **16:18:** Giligi adoea Fidaëe ëida igi ëibalä ga madefalï dialea.

⁴ Amo bealahilä, Fidaea Yesuma sähalea, Dafidilo Geloi-e, nili wi neebewe hedabi gabu. Na sege mosö ohodoa oledule. Elöda die, elöda Moseseie, elöda Elaiaiela nabi.

⁵ Ea ado amo, aso, sähä nebegi wäla, gelë häu faleifali hido elöia ili neebeadi maala dabelahilä, gelë amoie isogila ado afädë sähalea, Egoweda nie malö, na boba hamosa neawe. Ema edefademalä obeägäsamelë. Dilia ie ado nabualola säi.

⁶ Ado säi amo nabala, bögëla aulo amoli edefademalä fudugila bedälähilä, nagadaia gumusula dia didigafui.

⁷ Amala difolalebegi, Yesu e ili difolalebea ami maala didiigisalea, Bedämabu. Nowemola säi.

⁸ Amala didiigisebegi, sida adogola beahaleamelebe, dolö elö maade, Yesu e hidomu neebe meli.

⁹ Ili segebidaia amila digafiah dialea, Yesuea ilima gelola sähalea, Dolöie Malö amo bauia amila, aso, made nowela neëgida, dilia meli amo odoama säla ìmabiola säi.

¹⁰ Amala säsebegi, bögëla aulo amolia Yesuma nabahalea, Mala dawadigi nefolalebe amolia Elaiadale dafidi moholöla sälo amoda mi edoëla nabi.

¹¹ Amala nabasebegi, ea säla obëgësalea, Elaia eda dofä moholö. Eada nelebo sulubadela hahamogisa namolömelë.

¹² Gaso, na dilima sähago. Elaia eda misi. Misi gaso, udia dolö nefolalo amolia e gabula helësëla made, ilia hamomolö helësëi amo gadola hamosa nelomelë. Amo hamosa nelo amo gadola wäla, Dolöie Malö eege neala sëlasimolömelä säi.

¹³ Amala säsebegi, bögëla aulo amolia helësësalea, ado ilima säsebe amoda ödägi gelo Yoneie säsebela helësëi.

*Yesuea maalibu afädëma mugabe fedai nesila digi
(Maga 9.14-29; Ulugu 9.37-43)*

¹⁴ Ili aifiala, udia dolö gegedoi dibea ami besela galasebegi, dolö afädë maala Yesu mia emo gumu sagasala salea

¹⁵ sähalea, Dafidilo Geloi-e, nie malö bobasëmo. E amulämehilä, së yafie nüłomelë. E amulämësalea nulo gobéiage, ödägige digalasisamu aligilo.

¹⁶ Amaimo, die bögëla aulo amoli nefolalebea e sigi misi gaso, ilia e wahilasmolöi made gabiola säi.

¹⁷ Amala säsebegi, Yesuea säla obëgësalea, Udia dolö asigi afädë made negela asiala hamolo walio nefolalebela dili, ne dilibalä segeyo aboläia namolödu. Segeyo aboläiagi na dilile yöi gaula namolödu. E ne neebea sigi misiela säi.

¹⁸ Sigi maasebegi, Yesuea mugabe amoma nemosebegi, mugabe amo doadigila asi. Amala asi amole, malö maalibu amo hä fodolofali wahi.

¹⁹ Hobeala, bögëla aulo amoli Yesu e hidomu neebea ami maalahilä, ema nabahalea, Amai nilia mugabe nesila digilibe iliawai amoda edoeadula nabi.

²⁰⁻²¹ Amala nabasebegi, ea ilima sähalea, Dilia asigi afädë negei nebegoda, holöfali negei nebegoea amaimelë. Na dilima dofä sähago. I masada gagä holöfali dibe amo gadoi asigi afädë negela nea, segebi gowema sähalea, Guilahilä gagowedi gasi gamola säseda, gasi gamolömelë. Amase, dilia afädë hamomolö asusugai iliawaiida maade bimolömelä säi.*

* **17:20-21:** Dawadigi dolö odoaea helësësaleada, damo 21da Madiu hï dëdëi made, goda hobeala dolö elöea ado Maga 9.29gi dibe amabalä gaalumäiae dëdëila helësëi. Amoda gomalä [Nellebo afädë hamosebe amea made, molö made naala nea, Godema adosebe ameamu mugabe fedai gowe gadoi nesila digimolöi dialeamelëla säi.]

*Yesuea e baagola nowemolömelëla bu elö säi
(Maga 9.30-32; Ulugu 9.43-45)*

²² Yesua ie bögëla aulolali Galili ami gegedosebegi, Yesuea ilima sähalea, ilia Dolöie Malö e dolögali gaula ïmolö segeyo hä besela galasebewe.

²³ Gaula iaseda, ilia e nufudala baagomolö, gasoda, segeyo ädä nelolahilä, osodagi e nowela moholömelëla säi. Amala sääsebegi, ili asigia yöia idodogoi.

Yesuea gobela ilo mosö amoie dagisi muni negei

²⁴ Yesula, ie bögëla aulo amolali awäla, Gabaniamma gaamugi besela galala, ili ami nebegi, gobela ilo mosö amoie dagisi muni nelo nefolalo amolia, Fida neebea maalahilä ema nabahalea, Dïe säla olelelo neebe ameada dagisi muni negelolela nabi.

²⁵ Amala nabasebegi, Fidaea säla obögësalea, Ä, negelomelëla säi.

Amala sälähilä, Fida e mosö amoie mumusogi nogila digala adola made nebegi, Yesu eadale Fidama nabahalea, Saimono, dia abilia helësëssebe. nagadaiaie gini nefolalebe amolia, dagisi muni neasebe amo nowëa nea negelo. Ilile malöaledu, ma, odoaeaaledu nabi.

²⁶ Amala nabasebegi, ea säla obögësalea, Odoaea gabiola säi. Amala sälebegi, Yesuea ema sähalea, Amai galëda, hilile malöeada dagisi muni made ïmolömelë.

²⁷ Amai gaso, alia ili neala habobalasiloea, dia oeabo dibea ami seme däamolö mosalo. Amaimo, seme dafidi dease amoie nafigida, muni giwi afädë dië bimolömelë. Ameada gobela ilo mosö amoie dagisi muni dïege nïege negemolö dofua bimolömelë. Amo neala gaulahilä, alïle dagisi muni ilima ia mosalola säi.

18

*Baagila asi neebe amo nowëla nabi
(Maga 9.33-37; Ulugu 9.46-48)*

¹ Segeyo amo gala, bögëla aulo amoli Yesu neebea maalahilä, ema nabahalea, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea ami baagila awäla neebe amo nowëdu nabi.

² Amala nabasebegi, Yesuea malö holöbö wela, ilile sidaia ifosilahilä

³ sähalea,* Na dilima dofä sähago. Dilile asigi bedefala, malësä gowe gadoi made aligiseda, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea ami made nogila digamolömelë.

⁴ Hi e nagadaiala, malö holöbö gowe gadoi neebe ameada, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea ami baagila asi nea.

⁵ Amase elöda, afädëa nïe eigi malö holöbö gowe gadoi neebe amoma, haligila namolö misiëlä säseda, nemage haligila namolö misiëlä sähagomelë.

⁶ Afädëa malö holöbö nema asigi afädë negei gowelihi afädë neala digalaseda, éfëa igi edefademalägi begela, bidi näiadea ie muugia begelalahilä, ödäea muäia duhulugi hadia idogosedu, ie hedabida amomelëla säi.

*Mala nafadea asigi afädë negei nafadelo amoie säi
(Maga 9.42-48; Ulugu 17.1-2)*

⁷ Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, odoaea asiala hamomäia, nagadaia dolö nefolalebe amolia digalasilo amoie, ili asigii gabu. Digalasilo amolida

* **18:3:** Yesuea ado sedadela bia säi Madiu bebagi dëdëla negei dibe amoligida, biyiduda go. Yesuea ie bögëla aulo amolia mala abodo bögëla hamomäia sähä nelo. Ado amoda 18.3-35 amogii dialea.

dofä moholöi galea gaso, nelebo amoli hamomäia, doga negelo dolö amo asigii gabu.

⁸ Dïe naaboea galëge, emoea galëge, di neala digalasiseda, damula sadia gamalo. Naabo elö amo mauäi, emo elö amo mauäi neebe amoda, namolöi namolöi dibeä ami nogila digamolöda, dofea galea. Naabo äudä galëge, emo äudä galëge, nulo usilo made dibeä sadia idogomolö amo nafade gabugi.

⁹ Amase, dïe siia di neala digalasiseda, beselala sadia gamalo. Si afädëfali galëda, namolöi namolöi dibeä ami nogila digamolöi amoda, dofea galea. Si helegela galëda, heli segea nulo gobei dibeä ami sadia idogomolö amo nafade gabugila säi.

*Ado besula sugua sibi afädë nafolala asila säi
(Ulugu 15.3-7)*

¹⁰⁻¹¹ Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Dilia malësä goweligi afädë memalä gadoi gabula helësëmabio. * Na dilima sähago. Malësä go ilile selesaia fii nefolalebe amolida, nüe Naado selesaia mosöa neebe amoë odagia amimu aligilo nea.*

¹² Dilia abilia helësësebe. Dolö afädëa ie sugua sibi hädali afädë foi nelo amoligi, afädë nafolala asi galëda, eedo amea, nabülesi sëgëlaasië odoai sëgëlaasi amoli, felea ifosilahilä, afädë nafolala asi amo hogola aulo madele.

¹³ Na dilima dofä sähago. Hogola asi amo beagoleseda, sugua sibi odoa made nafolala asi amoligi obeägi amo gidogolahilä, sugua sibi afädë beagolei amogi, edefademalä obeägi.

¹⁴ Amo gadola wäla, dilile Diado selesaia mosöa neebe amea malësä goweligi afädë dabadigmäia made hamesa neamelëla säi.

*Dima didoo afädëa asiala hamosegi hamomolö
(Ulugu 17.3-4)*

¹⁵ Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Die didooea dima nafade afädë hamoseda, hüdo neebea ami awälähilä, halidomu nea, ea asiala hamoi amo olemaloo. Dia ado säsebe amo ea nabaseda, dia didoo hä sigi obëgëgimelë.

¹⁶ Ea dia ado säsebe amo made nabaseda, dolö afädë galë, äudä galë dibalä awähæamalo. Amoë mida, äudäea galë, ohodoaea galë ea asiala gowe hamoila sämäia ado säi dibe amo gadola mogomalo.

Mala Bu Eegei 19.15

¹⁷ Amala hamosegi, dolö amea ilia säse amo made nabala auauseeda, udia dolö Godea wela ifosisi nefolalebe amolima sämälo. Amala hamosegige, dolö amea ilia säse amoge hä, made nabala auauseeda, dilia Gode helësëlo made amolimage, amase, dagisi muni nelo amolimage mala hamolo amo gadola, dolö amoma hamomalola säi.

¹⁸ Amaimo, na dilima dofä sähago. Dilia nagadaia nea hamomolö madela säsebe amoda, Hebenige hamomolö mademu dialea. Amase, dilia nagadaia hamomolö dialeala säsebe amoda, Hebenige hamomolömu dialea.

* **18:10-11:** Giligi adoeada malësä gowe illa säi (damo goëge, damo 6iege, amase, damo 14iege) afädëdi go gadoida Maga 10.42 amogida, nüe bëgëla aulo hollöö gidogo neebe amola säi. Ado amo beaseda, Yesuea malësäemu helësëla made, ie bëgëla aulo odoa amolige helësëla säi bimolö. * **18:10-11:** Dawadigi dolö odoaea helësëaleda, damo 11da Madiu hü dëdëi made, goda hobeala dolö elöea Ulugu 19.10 gaula maala dëdëila helësëi. Amoda gomalä [Mida, Dolöe Malö ameada udia dolö dabadigi nefolalebe amoli sigi obëgëmolö misimelë.]

19 Amaimo, na dilima ado elöge sähago. Nagadaia wi nea, diligi äudäea ado afädë negela Godea afädë gowe hamomäiala säla, ema adoseda. Nie Naado selesaia mosöa neeve amea, hamomalola säse amo gadola hamomolömelë.

20 Amaimo, äudäea galëge, ohodoa galëge, nüe eigi gedola neëda, ne ili mogogi ami namolömelëla säi.

Ado besula e damelëa asiala hamosegi made hëlo nelola säi

21 Amala säsebegi, Fida e Yesu neebea maalahilä, ema nabahalea, Dafidilo Geloi-e, nedoo afädëa nema nafade hamoseda, na aboläiagi hëmolödu. Ma, Gifalädalialaledula nabi.

22 Amala nabasebegi, Yesuea ema säla obögësalea, Nada gifalädaliamula made säha. Nada nabülasi gifalädaliae odoai gifalädaliamelëla sähago.

23 Amoïe mida, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea amida gowe gadoi dialea. Beaha aligilo gini afädëa ie hamoi hamolasilobalä bidi negei dilo amoda, hä mogomolöila helësëimelë.

24 Ea mogodelä hamosebegi, ie hamoi hamolasilo afädëbalä muni edefade nidemolö asusugai bidi negelo amo, e neebea sigi misimelë.

25 Hamoi hamolasilo amea bidi negei amo beselala ïmolöi made ameada, ie dafidiloea dolö odoama sähalea, Muni bidi negei amo beselala ïmolöie, hä eege, ie udiage, ie malöge, amase, ie nelegei dibe amo sulubadelage, muni neaha maademalola säi.

26 Amala säi amo nabalahilä, hamoi hamolasilo amea e mia emo gumu sasagala salea, fudugila sähalea, Made habobala, aso, beaha namialo. Na dihima sulubadela beselala iaha maademolömelëla säi.

27 Amala säla obögësebegi, hamoi hamolasilo amoïe dafidilo amea bobasësalea, e mosalolahilä, bidi negei amo häi.

28 Amala hamosebegi, dolö amo doadigila fedahamelebe, dolö afädë ebalä hamoi gaalu hamolasilo amo gausiala digai. Dolö amea ebalä ie bidi holöfali negei dilo. Ea dolö amoïe muugia fëdöla gaula nea sähalea, Nie muni bidi negei amo hä beselala ïmola säi.

29 Amala säsebegi, ebalä bidi negelo amea, gumusula dialea fudugila sähalea, Made habobala, beaha namialo. Na die go beselala ïmolömelëla säi.

30 Amala säsebegi gaso, bidi negelo dolö amea beaha namolö made helësëla, elö amea bidi negei amo beselala ïmäia, e galabaia mosöa ifosi.

31 Amala hamosebegi, hamoi hamolasilo odoa nefolalo amolia ea hamose amo beala, ilia edefademalä habobai. Habobalahilä, ilile dafidilo neebea awäla, nelebo sulubadela hamoi amo ema awala säla iaha maadei.

32 Dafidilo amea ie hamoi hamolasilo amo misialolahilä, ema sähalea, Hamoi hamolasilo nafade di, dia nema fudugila säi amea, die bidi negei amo na häsa maadeimelë.

33 Na di bobasëi amo gadola, diada dibalä hamoi gaalu hamolo amoge bobasëmolöi galea madelela säi.

34 Amala sälähilä, dafidilo amea edefade habobalahilä, ie bidi negei amo hulu beselala iaha maademäia, dolö amo galabaia mosöa sëlasilo dolö amoli-gali gaula awäla ifosi.

35 Dili hädo hëdolaea didooea asiala hamoi amoli iso asigigila made hëseda, nie Naado selesaia mosöa neeve ameage, dolö dafidiloea hamoi amo gadola wäla, dilima hamomolömelëla säla i.

19

Dolöea udia nii fisiloë säi (Maga 10.1-12; Ulugu 16.18)

1 Yesuea ado amo säha maadelahilä, Galili sege dügila ödä Yodona dëgëla alömodi Yudia segeamadi asi.

2 Udia dolö yafiege e awäse amo gadola bëgëla afiai. Maasebegi, ea olo amoli wahilasisa nelo.

3 Felesi dolö nefolalo amoli Yesu neebea maalahilä, ilia e fedogola beala sähalea, Galonegige, galone madegige, nilile ado säla negei dibe ameada, dolö afädëa ie udia fisisimöö dialeala säi dialeale, ma, madelela nabi.

4 Amala nabasebegi, Yesuea säla obëgësalea, Mi gäwila hamosolo amo gala, Godea udiale dolölé äudä hamoila säla dëdëla negei dibe amo dilia made meli neale.

5 Ea aso, elö sähalea, Amala hamoi ameada, dolöea ie eedole emele dügila, ie udiabalä gedola nea, ele domalo afädëfali namolö madele.

6 Amalo amo, ele äudä nelo amo fisila, ele afädëfali aligilomelë. Amoë mida, Godea gedolasila ele afädëfali namiäia dilasi amo, dolöea hido hïdolasimabiola säi.

7 Amala säsebegi, Felesi ilia ema nabahalea, Amai galëda, Mosesea ado säi dibe amea sähalea, Dolö afädëa udia nii amo fisisaleada, beba dëdëla ialahilä, fisisimöö dialeala säi amoda, abilia säidula nabi.

8 Amala nabasebegi, ea ilima säla obëgësalea, Dilile iso asigi geloi dibe amoë, Mosesea udia nii fisisimöö dialeala säi gabio. Gaso, mi gäwila hamoia amida amo gadola hamolo negei made.

9 Amoë mida na dilima sähago. Dolö afädëa ie udia amea dolö elöbalä mala nafade hamosegi made, memalä fisila, udia elö neaseda, ea udia elö amo fa nimolömeläla säi.

10 Amala säsebegi, ie bëgëla aulo amolia ema säla obëgësalea, Dolöea udiama amo gadola hamomolö galëda, udia nimolöda doflea made gabula säi.

11 Yesuea ilima säla obëgësalea, Ado walio säseweda, sulubadelaea neala gaumolöi made dialea. Ado nimäia Godea geloi i amoliamu nelo.

12 Nabuö. Dolö udia made nimolö mi elö elöi salea. Odoada, emea neegela ägüsolo amo gala udia nimolöi made, neegela ägüi. Odoada, dolöea ili iso neadigi nea. Amase, odoaeada, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebe amomu asigisalea, udia made neala aligilo. Säla olelesewe nabala, neala gaumolöi galëda, neala gaumalola säi.

Yesuea malësä e mia misiäiala säi (Maga 10.13-16; Ulugu 18.15-17)

13 Udia dolö odoa nefolalo amolia, ilile malö Yesuëe naaboea diigila, Godema adomäia e neebea sigi maasebegi, ie bëgëla aulo amolia ilima halala nemola dofogai.

14 Amala nemosebegi, Yesuea ilima sähalea, Dofogamabu. Malësä ne neebea misiäiala beasimo. Mida, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea ami, malësä gowe ili gadoi neebe amolile dialeamelë.

15 Amala sälahilä, malësä amoli naaboea diigilahilä, e sege amo digila asi.

Malësä nelegei yafe negelo afädëa Yesuma nabi (Maga 10.17-31; Ulugu 18.18-30)

16 Segeyo afädëgi, dolö afädë Yesu neebea maalahilä ema nabahalea, Säla Olelelo-o, ne namolöi namolö neala gaumolöie, hamoi hedabi abodo gadola hamomolöö dialeadula nabi.

¹⁷ Amala nabasebegi, Yesuea ema säla obögësalea, Mala hedabi amoie dia nema edoie nabaha. Afädë emu hedabi nea. Di namolöi namolö dibea ami nogila digamolöila helësëeda, nilia hamomalai amoli hamosa namialola säi.

¹⁸ Amala säsebegi, dolö amea naba obögësalea, Amoda abodowedula nabi. Amala nabasebegi, Yesuea säla obögësalea, Baagomäia nufuabio, udia dolö fa nimabio, nelegei fa nimabio, wäfali sämabio,

¹⁹ amase, dïe diadole diemele hedabola helësëela, elele ado nabala hamalo, dihidi boba hamolo amo gadola, odoa dibalä nefolalebe amoli boba hamomalola säi.

²⁰ Amala säsebegi, malisä amea säla obögësalea, Amolida na sulubadela hamosa maadei. Gaso, Nema maadeda edodula nabi.

²¹ Amala nabasebegi, Yesuea ema sähalea, Di hedabi mogoifalï namolöila helësëeda, die nelegei dibe amo bidi neaha maademolö mosö. Amalahilä, bidi nease muni amoda, dolö busadäoi nefolalebe amoligali imalo. Amala hamoseda, di Hebeni ami bidi nimolömelë. Amalahilä, né bëgëla misialola säi.

²² Ado säi amo nabalahilä, malisä amea asigigi vöia idogolahilä asi. Mida, ie nelegei yafie dilo amogi.

²³ Amo beala Yesuea ie bëgëla aulo amolima sähalea, Na dilima dofä sähago. Nelegei yafie negelo dafidilo dolö nefolalebe amolida, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea ami nogila digamolöda, häuai galeamelë.

²⁴ Na dilima bu elö sähago. Sugua gamele nusi galabagi nogila digamolö häuai amo gadoi made. Gaso, nelegei yafie negelo dafidilo dolö nefolalebe amoli, Godea Beaha Maadela Sigi Neebea ami nogila digamolöda, häuai baagila asi dialeamelëla säi.

²⁵ Amala säi amo nabalahilä, bëgëla aulo amoli edefademalä fudugilahilä sähalea, Amai damula aulo nowëa neala gaula namolödula säi.

²⁶ Yesuea ilima siila neamu sähalea, Udia dolöea hamomolöi made amoda. Godea sulubadela hamomolöimu neamelëla säi.

²⁷ Amala säsebegi, Fidaea ema naba obögësalea, Amai, niliada, nilile nelegei sulubadela fisisa maadelahilä, di bëgëla misi amo, nilia edo nimolödula nabi.

²⁸ Yesuea ilima sähalea, Na dilima dofä sähago. Namolö gähegi aligisolo amo gala, Dolöie Malö amo ie beaha aligilo filo hedabi hido elöidaia fissa, ne bëgëla mulo dilige sigi aligilo filo giwilasidaia ami salea, Isilale sosogo giwilasi amoli sigi aligmolömelë.

²⁹ Amase, sulubadelaea nïe ëi helësëela, ilile mosöge, edooge, elefige, eedoge, emege, malöge, segege, fisila. Dïgilä misi amoliada, dïgilä misi amo gadola hädali afädë nealahilä, namolöi namolöge nimolömelëla säi.

³⁰ Yafie dafidila nefolalebe amolida neala hobeahalea, hobeala nefolalebe amolida neala dafidimolömelëla säi.

20

Dolöea gelebi sagai dibea hamoi hamoi amoie ado besula säi

¹ Yesuea ado aso, sähamu nea sähalea, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea ami gowe gadoi dialea. Segeyo afädëgi yosefalï sagai eedo afädëa, dolö odoaea gägä negelo gelebi sagaia ami ie hamoi hamolasimäia ea bidi imolöie hogola asi.

² Ea dolö odoa beagolelahilä, ili ado afädë negela sähalea, Segeyo walioëe bidi muni giwi siliba afädë afädëla sogodeläla sälahilä, ie gelebi sagaia ami afiamaloi.*

³ Amaimo, eso neëla udigise amo gaalu, magaia gaamugi awäla beahaleamelebe, dolö odoa memalä nefolalebe meli.

⁴ Bealahilä, ea ilima sähalea, Na muni bidi mogola idulä, dilige gelebi sagaia ami afiamaloi.

⁵ Amo nabala ilige hamoi hamomolö afiai.

Amase, eso mogogige, odoa nebegi ea amo gadola sälahilä, eso bëgise gaaluge, ea bu elö amo gadola wäla hamoi.

⁶ Hä, deadise amo gaalu bu awähamelebe, dolö odoa, aso, memalämü nefolalebe meli. Bealahilä ea ilima nabahalea, Segeyo sedade amoda memalä aligila waeasei goda mi edoielä nabi.

⁷ Amala nabasebegi, ilia säla obëgësalea, Afädëa nilüma hamoi hamomolö made säsebegi nefolaleawela säi. Amala säla obëgësebegi, ea ilima sähalea, Dilige gelebi sagaia ami afiamalola säi.

⁸ Hä, deadi së gämolö amo gaalu, sagai eedo amea ie hamoi sigi aligilo amoma sähalea, Hamoi hamosa nefolalo amoli mofiamalolahilä, deadi maala hamoi amolidale budi iïa nedala, yose maala hamoi amoli iäla wagamalola säi.

⁹ Dolö odoa deadifali misi amoli maala, ilia muni giwi siliba afädë afädëla nii.

¹⁰ Amala neasebegi, dafidi awäla hamolo amoli maala ilia helësëaleada, muni baagila awäla nimolö gabula helësëi. Gaso, iliage muni giwi siliba afädë afädëla nii.

¹¹ Muni amo neala gaula awälahilä, ilia sagai eedo amoma habobala

¹² sähalea, Dolö hobeafalï deadi misi amolia aoa afädëmu hamoi hamolo amolige, dia nilibälä dafidi misi gadoi hamola, muni afädëdila sogosio. Niliada yosefali awäla hamosa nea, eso neëa hëgisebe amoma bibisa hamosa nelola sähä dilo.

¹³ Amala sähä dibegi, sagai eedo amea iligi dolö afädëma sähalea, Nedoo, na dima asiala made hamoi. Dia muni giwi siliba afädë afädëla nimolöie nebalä ado afädë negei madele.

¹⁴ Di hä, igo gaula mosalo. Dolö gowe hobeafalï misi amoma, digali i amo gadola ïmolö hamesamelë.

¹⁵ Nihile munia niihamese amo gadola hamomolö dialea madele. na mala hedabi hamosa neeve wegi, Oböla, dia mudiahalela säi.

¹⁶ Amala sälahilä, Yesuea säla wagala sähalea, Hobeala nefolalebe amolida neala dafidisalea, dafidila nefolalebe amolida neala hobeamolömelëla säla i.

Yesuea e baagola nowemolömelëla bu elö säi (Maga 10.32-34; Ulugu 18.31-34)

¹⁷ Yesu e Yalusaleme moholöie afiahalea, ea ie bëgëla aulo giwilasi amolima hilidomu aliga gala nea sähalea,

¹⁸ Nabahale. Nilü Yalusaleme afiahamelë. Ami neëgi, Dolöie Malö amo gobela ilö busa nefolalebe amolimage, mala dawadigi nefolalebe amolimage gaula ïmolömelë. Amala gaula iäsegí, ilia e baagomäia nufualola sämölömelë.

---

* **20:2:** Muni giwi silibala säi amoda dolö afädëa segeyo afädëgi hamoi hamola muni budi nelo amo gadoi. Giligi adoeada *denaliusala* sälo.

19 Amalahilä, fii odoaea e gadiabola, ëfë damuia fëgälahilä, e baagomäia i fügägi baala negemäiaë, ilia iligali gaula ïmolömelë. Amala hamoseda, segeyo äudä nelolahilä, osodagi e nowemolömeläla säi.

Dafidilo namolöïe nabi

(Maga 10.35-45)

20 Hobea Sebediïe udia amola ie efegele äudä amolali Yesu neebea maalahilä, udia amea emo gumu sasagala fia idogola salea, e ema afädë ëdëgëi.

21 Amalebe, Yesuea ema nabahalea, Dia edo hamesala nabi. Udia amea sälä obëgësalea, Dïe Beaha Maadela Sigi Neebea amida, nïe malö äudä, elöda dïe naabo dafädimadi, elöda dïe naabo fefeädimadila samiäiala sämola säi.

22 Amala säsebegi, Yesuea sähalea, Dilia nabasegoda, dawa made nea, fuduia nabasebe. Na ödä iigi usi molö neebewe gadola, alia molöi gabulela nabi. Amala nabasebegi, elea ema sälä obëgësalea, Aliada molöi neawela säi.

23 Molöi neawela säsebegi, ea elema sähalea, Aliada nïe ödä iigi usi dibë amo dofä molöi nea. Gaso, ali elöda nïe naabo dafädimadi, elöda nïe naabo fefeädimadila samiäiala sämölöda, nïe made. Naadoea gowe samiäiala daiai amea sämölömeläla säi.

24 Amola säi amo nabala ie bëgëla aulo nabüla amolia elema habobai.

25 Amasebegi, Yesuea ili sulubadela mofiamolahilä sähalea, Fii odoa beaha aligilo neebe amoliada, ie udia dolö beaha aligilo neada, gelola beaha aligilo nea. amase, ilile ëi sälö neebe amoliada, udia dolö bobasëla made, ilile ado bëgëmäia gelola sigi aligilo amoda dilia dawa.

26 Ilia hamolo amo gadola, dilia made hamomolö. Dili neebe gogi afädëa ëi sälö namolöila helësëeda, ea dilile hamoi memalä ugila negela hamolasilo namolömelë.

27 Amase, afädëa dafidilo namolöla helësëeda, eda dilile memalä galabaia hamoi gadoi hamolasilo namolömelë.

28 Amo gadola, udia dolöea Dolöïe Malö amoë hamoi hamolasimäia misi made. Ea ilile hamoi hamolasila ie namolö amo udia dolö yafiegali fisiga gala, ili sigi obëgëmolö misimelëla säi.

Yesuea dolö si golai äudä wahilasi

(Maga 10.46-52; Ulugu 18.35-43)

29 Yesula ie bëgëla aulolali Yaligola afiasebegi, udia dolö yafie ili bëgëla afiai.

30 Afiahalea dialea beahamelebe, dolö si golai äudä idi agesua ami sebe meli. Elea Yesu baagila awäsebela säi amo nabalahilä, uuala sähalea, Dafidilo-o, Debidiïe malö-o, alii bobasëmola sälä uuaha sulo.

31 Elea amala uuasebegi, udia dolö gegedoi amolia elema nemola sähalea, Adomabu. Gameläla sälä nemoi. Nemosebegi gaso, elea gelola uuahalea, Dafidilo-o, Debidiïe malö-o, alii bobasëmola uuaha sulo.

32 Amala uuasebegi, Yesu e maala beaha nea, ele welahilä sähalea, Na alima edo hamomäia helësëebela nabi.

33 Amala nabasebegi, elea ema sähalea, Dafidilo-o, dia alïle si fisigälasimäiamelëla säi.

34 Amala säsebegi, Yesuea ele bobasëla, elele sihidoa diigi. Diigi amole fodolofalë si fisigälä fädäla bealahilä, ele Yesu bëgëla asi.

21

*Yesu e beaha aligilo gini gadoi hamola Yalusaleme asi
(Maga 11.1-11; Ulugu 19.28-40; Yone 12.12-19)*

¹ Ili Yalusaleme besela galamolö ga madela, Olibebi neebea ami sege Bedefagi besela galamolöie yauabia nea, Yesuea bëgëla aulo äudä dafidi mosalolahilä

² elema sähalea, Gaamugi ami awäla besela galala beahamelële, sugua dögi aseme, ie malö daiadigile begela negei neë aabela bimolömelë. Beaseda, fisigälähilä ne neebeawi sigi misialo.

³ Afädëa alima ado afädë säseda, gomalä sämalo. Dafidiloea welebalä hamolöö galeamelölä sämalo. Amala säseda, ea fodolo sähalea, Hä sigi mosöla sämolömelölä säi.

⁴ Dafidi Dafidilo Geloia bea säloma aligila bea säla negei amo gadola gausiala digämäia amala hamoi. Säla negei amoda gowe.

⁵ Saionoë idiwima sähalea, Bimo.* Die beaha aligilo gini amoda di neebea maasebe. Hi e nagadaiala aligilo nea, sugua dögidaia fila maasebe. Sugua dögi üdilidaia fila maasebegola sämalola

säla dëdëla negei dialea.

⁶ Amala säsebegi, ie bëgëla aulo amole awäla, Yesuea hamomalola säi amo gadola hamoi.

⁷ Elea sugua dögi aseme üdilile sigi maalahilä, amoledaia elele fagulo daia salugalo amo giila fösisebegi, Yesu e amoledaia fila fedai.

⁸ Amala fedala fise amo gaalu, udia dolö yafie gegedoi amolia ilile daia salugalo fagulo neala idiafa föla digi, odoaea fasela bäu gadoi dagabola gaula mafula föla digisa nelo.

⁹ Udia dolö gegedoi amoli Yesu awäse amo gadola dafidila awäha nelo amoliage, hobeala maaha nelo amoliage, uuala säsäla awähalea, Agua. Nesege. Godeie ei gauia adadi.

Debidüe malöma sähago. Afädë Dafidilo Geloüe eëgila maahago Godea e neala obeägilasimäia.

Hosana. E ilibia neebe amoë ei gauia adadila
sässäla afiai.

Gë Udälo 118.25, 26

¹⁰ Yesu e Yalusaleme awäla besela galasebegi, udia dolö ami nefolalo amoli sulubadelaea fudugila bedälähilä sähalea, Dolö goweda nowëdula sähä dilo.

¹¹ Amala sähä dibegi, udia dolö gegedoi amolia sähalea, Goda bea sälo Yesu. Eda Galili segeie gaamu Nasalese dolömelölä sähä dilo.

*Yesuea Godeie mosöa awäla hamoi
(Maga 11.15-19; Ulugu 19.45-48; Yone 2.13-22)*

¹² Yesu e awäla Godeie mosö yala isogi nogila digalahilä beahamelebe, bidi neadigi, bidi nimolöie negela digisa dibe amoli sulubadelaea nesila digisa nelo. Muni bedefalo auli amolige, amase, haea maliabu gadoi bidi neaha aligilo amolile filo auli amolige, neala besula besigadasi.*

¹³ Ea ilima sähalea, Ado säla dëdëla negei dibe amea sähaleada, Nie mosö amoda Godema adolo mosö dialeala sämolömelölä säla dëdëla negei dialea gaso, dilia fa nelo musügä aligilo igi äbä gadoi hamosebela säi.

---

* **21:5:** Saionoë idiwila säi amoda, Yalusaleme udia dolöla helësemäia säi. * **21:12:** Dolö odoaea Godeie mosöe yala isogi nelebo nea digahaleada, Godeie mosöa muni negei ameamu nelo. Iliada Olomolele Giligilele muniada nelo made. Dolö amolia haea neasebe amolige, amase, nelebo odoaa neasebe amolige, nelebo amoli Godegali odala ilo.

14 Ea amala sälahilä Godeëe mosöa ami nebegi, si golaige emo nafadeige mofiasbegi, ea ili wahisa nelo.

15 Gobelä ilo busa nefolalo amoliage, mala dawadigi nefolalo amoliage, Yesuea hedabi hamose amo bealahiläge, amase, malësä nefolalo amolia Godeëe mosöamadila dägö digala sähalea, Agua. Nesege. Godeëe ei gauia adadi. Debidii malöma sähagola sääsbe amo nabalahiläge, ilia habobai.

16 Habobalahilä, ilia Yesuma nabahalea, Ilia sääsigo dia nabasebelela nabi. Amala nabasebegi, Yesuea ilima sää obögësalea, Ä. Ado afädë sää dëdëla negei dibe amoda gomälä.

Malësä nelësa amolige, malö dodo naha sefolalebe amolige, ilile nafiala dia die ei gauia adamäia hedabolafalä oleleimeläla sää dëdëla negei dialea. Dilia ado amala sää negei dibe amo made meli nealela nabi.

17 Amala nabalahilä, Yesuea ili dígila gaamugi amila doadigila awäla Bedani midilö asi.

Yesuea äfääeoma nemosebegi bausoi

(Maga 11.12-14, 20-24)

18 Diala yosefalä nowela, gaamugi obögësalea e sïdëa baagoi.

19 Awähalea beahaleamelebe, idi agesua ami äfääeo afädë neebe beala, ea i mia ami bea awähamelebe, gägä afädë maade, bäu badumu neebe meli. Gägä maade beala, ea äfääeo amoma sähalea, Dia gägä hobeala dofä made negemäiameläla säi. Amala säi amore, fodolofalä bausoi.

20 Bausosebegi, ie bëgëla aulo amolia beala fudugilahilä nabahalea, Äfääeo amo fodolofalä bausoi amoda abeahäladula nabi.

21 Amala nabasebegi, Yesuea ilima sää obögësalea, Na dilima dofä sähago. Asigi äudä negela made, asigi afädë negela aligiseda, äfääeoma na walio hamoi amo gadola, diliage hamomolömelä. Amoda afädë amomu made, dilia segebi neebe amoma dihü dagabola awäla, ödä duhulu daia digamola säseda, dilia sää amo gadola hamomolömelä.

22 Dilia Godema adosalea, asigi afädë negela, nelebo afädë ïmola edëgësedä, dilia edëgëse amo gadoi wäla nimolömeläla säi.

Yesu dia hamosebego nowëa hamomalai hamosala nabi

(Maga 11.27-33; Ulugu 20.1-8)

23 Yesu e Godeëe mosöa nogila digalahilä, ado mala sää olelesa nebegi, gobela ilo busa nefolalo amoliage, udia dolöle dafidilo asigi gäwi nefolalo amoliage, e neebea maalahilä ema nabahalea, Dia nelebo hamosebego, nowëa hamomalai hamosa. Nilia nabedelä, dia sää ïmo. Go hamomäia, geloi go nowëa iäsiola nabi.

24 Amala nabasebegi, Yesuea ilima sää obögësalea, Nage dilima ado afädë nabahago. Dilia sää obögësedä, nelebo na hamosebeweda, gowea hamomalai hamosa neameläla sämölömelä.

25 Yonea ödägi gesa nelo amoda abidila misi. Selesaia mosöala misile ma dolömadila misilela nabi. Amala nabasebegi, hilido didiähalea, Nilia selesaia mosöalala säseda, ea nilima nabahalea, Amai galëda, ema asigi afädë made negei goda edoïela nabulö gabu.

26 Amase, nilia dolömadilala sämölö gaso, nili udia dolöbalä bedäsebe. Mida, ili sulubadelaea helësësalea, Yone eda bea sää nelola helësësa nefolaleala didiäi.

27 Amala didiälahilä, ilia Yesuma säla obëgësalea, Nilïa dawa mademelëla säla obëgëi. Dawa mademelëla säla obëgësebegi, ea ilima sähalea, Amai galëda, nage nelebo na hamosebewe gowea hamomalai hamosa neala dilima made säla ìmolömelëla säi.

Ado besula eedo afädëe malö äudäea hamoi säi

28 Yesuea sähalea, Dilia edo helësësebe. Dolö afädë nelo amoë malö äudä sulo. Dolö amea ie malö abulümi amoma sähalea, Dia walio awäla gelebi sagaia hamoi hamosa namialola säi.

29 Amala sääsebegi, malö amea ie eedoma haboila sälähilä gaso, hobeala asigia degela oböla hamola asi.

30 Amasebegi, dolö amea ie malö elö neebea ami awälähilä, elö amoma säi amo gadola wäla säi. Sälebe malö elö amea säla obëgësalea, Naado, hamola awähadiola sälähilä gaso, made awäla fisi.

31 Amai, eedo amea hamomaloj amo gadola, malö abodoea nabala hamoila nabi. Amala nababebegi, ilia säla obëgësalea, Abulümiala säi. Amala säla obëgësebegi, Yesuea ilima säla obëgësalea, Na dilima dofä sähago. Dagisi muni nelo nefolalebe amoliage, idigi nawela susugu hamolo udia nefolalebe amoliage, dilida dígila, ilidale dafidila Godea Beaha Maadela Sigi Neebea ami afiahagomelëla säi.

32 Amoë mida, Yone e dili neebea maalahilä, ea idi mogofalii amo ole-sebegi gaso, dilia dofä gabula helësëla made nelomelë. Dagisi muni nelo amoliage, idigi nawela susugu hamolo udia amoliage, ea ado mala sääsebe amo nabalahilä, ea säse amo dofä gabula helësëimelë. Ilia amala helësësebe amo, dilia bealahilä gaso, dilia asigi besula, dofä gabula helësëla made nelomelëla säi.

*Ado besula sagai oodola beaha namialola säi
(Maga 12.1-12; Ulugu 20.9-19)*

33 Yesuea sähalea, Ado besula elö sääsebewe nabualo. Dolö sege eedo afädëa sagai sagala, yalala amalelahilä yala amo dimelë. Yala isogi ami gelebi gägä emesala fësëla salimolöi naga dögöi. Dögöla negesilahilä, sagai idihë nea beaha aligilo mosö holöbö ilibia ola fedalahilä negesi.* Amala hamolahilä, ea dolö odoama sähalea, Sagai oodola beaha namialola säsilahilä, hii e sege wagadi made asimelë.

34 Gelebi gägä hä, faimolö segeyo ga madesebegi, sagai eedo amea ie hamoi hamolasilo amoli mosalolahilä, sagai oodola beaha aligilo amolima ie gägä odoa faila ìmola sämolö mosaloi.

35 Amala sämolö awäsebegi, sagai oodola beaha aligilo amolia hamoi hamolasilo amoli gaulahilä, elö amo nufudala iälalei, elö amo nufudala baagoi, amase, elö amo igia nufi.

36 Amala hamosebegi, sagai eedo amea ie hamoi hamolasilo odoa, dafidi fisiga gai amoli gadoi made, hobeala yafie fisiga gasebegi afai. Gaso, sagai oodola beaha aligilo amolia, dafidi hamoi amo gadola wäla hamoi.

37 Hobeafalii, sagai eedo amea hile malö amo fisiga gai. Eedo amea helësähilä sähalea, Iliada nïe malö we hawala nea, mogola hamomolöla helësësala säi.

---

* **21:33:** Godea ie Isilale udia dolöma hamosebe amoë, gelebi sagaila säla ado besula Aisaea 5.1-2gi säi dibe amo nealahilä Yesuea säla i. Ado besui amoë mida gomalämelë. Dolö sagai sagalola säi amo gadoida, Godea hii emelë. Amase, gelebi sagai amo gadoida Isilale udia dolömelëla säi.

38 Hile malöfali maase amo bealahilä, sagai oodola beaha aligilo amolia hilido didiähalea, Goda sagai eedo amoie malöfali gabugo. Eedoie nalä negei nillia nimolöe, e nufidedila säla didiäi.

39 Amala sälahilä, ilia e gaula sagai amoie yala baagido sadia gala nufudala baagoimelé.

40 Amoda amala hamoi amo, sagai eedo amea maalahilä, sagai oodola beaha aligilo amolima, edo hamomolö gabula nabi.

41 Amala nabasebegi, ilia ema säla obégësalea, Ea dolö nafade amoli neala nafadela nufudadigimolömelé. Amalahilä, gägä faimolö fu besela galasolo amo gala, faila mogelo dolö amolia oodola beaha namiäia, sagai amo ilima ïmolömeläla säi.

42 Amala säsebegi, Yesuea ilima sähalea, Dilia ado säla dëdëla negei dibe amoda made meli neale.

Mosö olelo amolia igi galone hamomolöi made gabula memelela fisi amoda, galone geloi dafidilo gelola besela galai neamelé. Dafidilo Geloia hamogilebeda, nilia siia bealahilä budugisa neala säla dëdëla negei dialea.

Gë Udälo 118.22-23

43 Amoie na dilima sähago. Godea Beaha Maadela Sigi Neebe amo dili neebea guila neala gaula awälähilä, amoie gägä negelo udia dolö amolima ïmolömelé.

44 Igi amodaia afädë digase digase amoda, igi amea dusudasila fisi-molömelé. Amase, igi gowea, udia dolö eegeseda, hä eegela fisimolöi fisi-molömeläla säi.*

45 Amala säsebegi, gobela ilo busa nefolalo amoliage, Felesi dolö nefolalo amoliage, ea ado besula säsebe amo nabalahilä, amoda ilile säsebela helësei.

46 Ilia Yesu gaudeläla idi hogoi gaso, udia dolö nefolalebe amolia Yesuda bea sälo neala sähä dibe amogi bedäi.

22

*Ado besula udia neahalea molö giala daiala negeila säi
(Ulugu 14.15-24)*

1 Yesuea ado besula ilima bu elö sähalea,

2 Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea amida gowe gadoi dialea. Beaha aligilo gini afädëa ie malö udia neasebegi, molö giala daiala negei.

3 Daiala negesa maadelahilä, ea ie hamoi hamolasilo amolima sähalea, Udia dolö giwi säi amoli walio misiäia bea mosaloi. Bea asi gaso, giwi säi amoli moholö haboi.

4 Habosebegi, ea hamoi hamolasilo odoama mosalolahilä sähalea, Na giwi säi amolima gomalä sämalo. Molö molö daiala negei dialea. Nie sugua gao gawalige, üdili säfei odoa hedabige giala dagabodasila negela, nelebo sulubadela daiala negei dialea. Udia neaseweie molö molö misiäia säla ïmolö mosalola säi.

5 Säla ïmolö awäsebegi, giwi säi amolia nabalahilä gaso, auaula afiai. Dolö afädëda, hile sagaia asi. Amase, elöda hile sidua mosöa asi.

6 Odoa made asi amoliada, ie hamoi hamolasilo amoli gaulahilä, nafadela nufudala baagoi.

* **21:44:** Dawadigi dolö odoaea helësëaleda, damo gogi dëdëi goda Madiu hü made dëdëi gasoda, dolö elöea hobeala dëdëi gabula helësei. Ulugu 20.18 bimalo.

7 Amala hamosebegi, beaha aligilo gini amea mihalälahilä, ie ami dolö amoli mosalolahilä, ilia nufidelo dolö amoli nufudaha maadelahilä, ilile mosö gobesa maadei.

8 Amalahilä, ea ie hamoi hamolasilo amolima sähalea, Molö giala daiala negei dialea gaso, na molö na misialola giwi säi amoli moholö amo dofea made gabu.

9 Idi osogoloa ami awälahilä, udia dolö gausiasebe amolima, udia neaseweie molö molö misiäala sämölö mosalola säi.

10 Amala säsebe amo nabala, hamoi hamolasilo amolia idigi awäla, udia dolö gausiai amoli sulubadela neala gegedoi. udia dolö nafadege hedabige molö molö maala, mosö amo nobai.

11 Udia dolö amoli maala sebegi, beaha aligilo gini amea mofiai sefolalebe amoli bimolöie digalahilä beahamelebe, dolö afädë udia neahalea fagulo gälo amo made gäi misi sebe meli.

12 Amo bealahilä ea ema nabahalea, Nedoo, udia neahalea fagulo gälo amo made gäi goda, abilia misi saleala nabi. Amala nabasebegi, dolö amea ado säla obögäla made sulo.

13 Ado made säla obögësebegi, beaha aligilo gini amea ie hamoi hamolasilo amolima sähalea, ie naabo emole helegela nafodolahilä, gasimi sagai dibeä ami sadia idogomo. Amida, ili dëisalea bese ali nalëgësa namolömelä säi.

14 Nabuöl! Yafie wei gaso, afädë afädëla memelei amomu nogila digai gabiola säi.

*Dagisi muni ïmolö gabule, ma, made ïmolö gabulela nabi
(Maga 12.13-17; Ulugu 20.20-26)*

15 Felesi dolö nefolalo amoli afialahilä ado afädë negemolöie didiähalea, Yesuea ado säse amohü e gaumolöie ado abilia säla oodomolödula didiähä dilo.

16 Amala didiälahilä, ilia ilile bëgäla aulo nefolalo amolige, Heledoie sosogo nefolalo amolige, Yesu neebea mosaloi. Ili awäla ema sähalea, Säla Olelelo-o, nilienda dia ado dofämu sälola helësësamelë. Amase, dia Godeie mala säla olelese goge, mogolafali säla olelesa. Dia dolö odoabalä made bedälo ameeda, dia mogolamu olelelola helësësamelë.

17 Amalo gabugi, dia helësësebe amo nilima säla ïmäia. Beaha aligilo Gini Sisa neebe amomada, dagisi muni ïmolö dialeale ma maadelela nabi.

18 Amala nabasebegi, Yesuea ilile asigi nafade dibe amo helësëlahilä, ea ilima sähalea, Asigi fea negelola dilia, edoie ne fedogola beaha.

19 Muni dagisi negelo giwi gogi nema olemola säi. Amala säsebegi, ilia muni giwi afädë gaula maala ema i.

20 İasebegi, ea ilima nabahalea, Muni giwi egowegi dolö busa dibe gowege, ei dëdëi dibe gowege, nowëe gabula nabi.

21 Amalebe ilia sähalea, Sisaëla säi. Amala säsebegi, Yesuea ilima sähalea, Nelebo Sisaëda Sisa hüma ïmaloo. Godeieda Gode hüma ïmalola säi.

22 Amala säi amo nabala ili fudugilahilä, e digila bahïla afiai.

*Sadiusi dolö amolia baagoi nowelo amoie Yesuma nabi
(Maga 12.18-27; Ulugu 20.27-40)*

23 Segeyo amo galamu, Sadiusi dolö nefolalo amolia Yesuma afädë nabulöie e neebea ami misi. Sadiusi iliada udia dolö baagoi amoli made nowemolöla sälo.

24 Ilia ema nabahalea, Säla Olelelo-o, Mosesea sähaleada, Dolö baagoi amea malö made sogobala baagoi galëda, baagoi amoie edooea udia didalo amo

bedefala nealahilä, edoo baagoi amoë malö sogobamolö dialeala säla dëdëla negei dialea.

²⁵ Amaimo, niligi edoolali gifalädalïa nefolalo amoligi, abulümi amea udia nii amo malö made sogobala baagosebegi, oböla öoea amea udia amo nii.

²⁶ Neala nea, amo gadola wäla hamosebegi, edoo agedu amoge, osoda amoge baagolebe, sosogo gifalädalïa amoli sulubadela baagola mimisa maadei.

²⁷ Amala baagosa maadeibua, udia amo hobealafalï baagola wagai.

²⁸ Amo gadola hamoi amo, ili sulubadelaea udia afädë amomu neala salea baagosa maadei. Amai, hobealafalï baagola nowela galasolo amo gala, udia amoda, dolö gifalädalïa amoligi afädë abodoweïe udia samolödula nabi.

²⁹ Amala nabasebegi, Yesuea ilima säla obögësalea, Ado säla dëdëla negei dibe amoge, Godeë geloi dibe amoge, made dawadigi neebe goeada, dilia asiala helésäla säsebego.

³⁰ Amoëeda, udia dolö baagoi amoli nowela galaseda, udiage made neala, dolöge made fila, Selesaia mosöa selesaia fii nefolalebe amoli gadoi namolömelë.

³¹ Amaimo, baagoi amoli nowemolö amoë, Godea dilima ado säi dëdëi dibe amoda, aso, nidela made neale.

³² Ea sähalea, Neda Abalahama, Aisaga, Yeigabala ilile Gode neawela säi amo dëdëla negei dialea. Gode eda baagoi amolile Gode made, eda made baagoi nefolalebe amolile Gode neamelëla säi.

³³ Udia dolö ami gegedoi nefolalo amolia ea ado säi amo nabala, asigigi fudugisa nefolalo.

*Nilia hamomalai dibe amogi, edefadeda abododula nabi
(Maga 12.28-34; Ulugu 10.25-28)*

³⁴ Yesuea ado säi amea, Sadiusi ilia säla obögëla made nefolaleamelëla säi amo nabala, Felesi dolö nefolalo amoli gegedolahilä,

³⁵ ili sosogo amogi dolö afädë mala säla negei amo olelelo amea, Yesuea ado asiala säsebelela bimolöie, ea ado afädë fedogola nabi.

³⁶ Ea nabahalea, Säla Olelelo-o, Ado säla negei dibe amogi, nilia hamomalai edefade dibe amoda abododula nabi.

³⁷ Amala nabasebegi, Yesuea ema säla obögësalea, Dafidilo Geloi die Gode neebe amo die bobaeage, gesamiage, asigiaje, boba hamomalo.

³⁸ Nilia hamomalai dibe amoligi, edefade dafidilo gelolada amomelë.

³⁹ Amase, agedu gowege amo gadoimelë. Dihidi boba hamolo amo gadola, odoa dibalä nefolalebe amolige boba hamomalo.

⁴⁰ Mosesea ado säla negei dibe amoge, bea sälo nefolalo amolia bea säla negei dibe amoge, amoli sulubadela ado äädä amolegimu begedidigila gosai dialeamelëla säi.

*Yesuea Felesi ilima, Afädë Memelei moholömelëla säla negei amoë nabi
(Maga 12.35-37; Ulugu 20.41-44)*

⁴¹ Felesi dolö amoli gegedoi nefolalebegi, Yesuea ilima nabahalea,

⁴² Afädë Memelei amoëeda, dilia abilia helësäsa. Eda nowëe malö neala nabi. Amala nabasebegi, ilia säla obögësalea, Debidiëe malöla säi.

⁴³ Amala säla obögësebegi, ea ilima nabahalea, Amai galëda, Godeëe Gesamia Debidima helësälasisbegi, Debidia oböla e Dafidilo Gelila säi amoda abiliadu. Debidia gomalä säi.

44 Dafidilo Geloia nïe Dafidilo Geloima sähalea, Na die ado nii nefolalebe amoli di hawala namiäia, dida nïe naabo dafädimadi awäla salea, beaha samialola

säi.

45 Debidia hï ema e Dafidilo Geloila säi galëda, eda Debidiië malöda abeahälädula nabi.

46 Amala nabasebegi, afädëa ema ado säla obégëmolöi made meli. Amasebegi, segeyo amilanofela, ili bedähalea, ema ado afädë nabala made nelo.

23

*Felesi dolöle mala dawadigi dolölele mala
(Maga 12.38-39; Ulugu 11.43, 46; 20.45-46)*

1 Hobeala, Yesuea udia dolö gegedoi amolimage, ie bëgëla aulo amolimage

2 sähalea, Mala dawadigi dolö amolige, Felesi dolö amolige Moseseë filodaia saleamelë.*

3 Amaimo, ilia dilima ado säse amo sulubadela, dilia nabala bëgëla hamomolöi galea. Gaso, ilia mala hamose amo gadolada, dilia made hamomalo. Mida, hili made hamosalea, adoeamu sälo gabugi.

4 Iliada nelebo yöi gaumolöi made amo neegilahilä, häuala gaulo amo, dolöle gïdädaia negesilo amogida, hilile naaboea didigila yöi amolï gaumolölä made helësöjomelë.

5 Ilia nelebo sulubadela hamose amoda, dolöea bimäiala hamolo. Iliada nelebo salelo amogi ado damui dëdëla salalahilä, odagia baala, naabogige gälo. Ilia salelo sugua gafodo amoda bobogalamu gälo nefolalo. Ilia fagulo sedade gäi amoë bidigi ëfë gadoi begedidigilo amoda, ilia ëfë sedadeamu begedidigilo nefolalo.*

6 Iliada molö nasebea amige, gedolo mosöa amige, dafidilo filo dibeaa animu fimolö hamelo.

7 Iliada magaia gaamugi, udia dolöea ilima, di go gabiola sämäiage, säla olelelola sämäiage hamelo.

8 Amalo gaso, dolöea dilima säla olelelola sämölöi mademelë. Mida, afädë emu dilile säla olelelo nea. Dili sulubadela didoo didoolalali neamelë.

9 Amase, nagadaiaawi neada, dolö afädëma dilile diadola sämabio. Mida, afädë emu dilile diado nea. Amoda selesaia mosöa neamelë.

10 Odoaea dilima dafidilo busala sämölöi mademelë. Mida, dilile Dafidilo afädë nea. Amoda Afädë Memelei neeve amo amomelë. (Guwi wagai)

11 Dilile busa edefade neeve amolida, dilile hamoi ugila negela hamolasilo namolömelë.

12 Afädëa hï e ilibialo amoda, neala nagadaialasisalea, amase, afädë hï e nagadaialo amoda, ilibialasimolömelëla säi.

* **23:2:** Moseseë filodaia saleamelëla säi amoda, Ado säla negei amo Mosesea udia dolöma olelesa nelo amo gadola, mala dawadigi dolö amoliage, Felesi dolö amoliage amo gadola säla olelesa nefolalo amoë säi. *

23:5: Ilia sisigila sähalea gälo amoda, Yu dolö ilia hamolo. Iliada ado damui odoa dëdëlahilä, nelebo salelo amogi salelo. Amo dëdëla sali amoda, ilile naabo fefeädimadige gäla, ilile odagiage baalo. Sigi Obégëi 13.9, 16; Mala Bu Eegei 6.8; 11.18 amoli bimalo. Amase elöda, Yu iliada ado Nidei 15.37-41gi dibe amo bëgëla, ëfë hilile fagulo gäi amoë bidigi begedidigilo. Amalo gaso, Yesuea sähalea, Mala dawadigi dolöge, Felesi dolöge, sisigila sämölöe nelebo gälo amoda, edefade bobogamu gälo, amase elöda, ëfë sedademu ilile fagulo bidigi begedidigilo. Mida, udia dolöea bimäiala, ilida, hä, dofä Godeëe Ado säla negei amo bëgëlo gabula sämäia amalola säi.

Yesuea mala dawadigi dolömage, Felesi dolömage mala nafade ilia hamosebe amoie säi

(Maga 12.40; Ulugu 11.39-52; 20.47)

13-14 Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Asigi fea negelo, mala dawadigi dolöla, Felesi dolöla dili, asigii gabu. Mida, dilia Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea ami udia dolöle odagia gala didigilo. Dihili dilida made nogila digahalea, dilia udia dolö nogila digadelä hamose amolile idi gala didigilomelë.*

15 Asigi fea negelo, mala dawadigi dolöla, Felesi dolöla dili, asigii gabu. Dolö afädäamu dili bögëla aulo namiäiaë, dilida duhulu dibeamadige, sege föi dibeamadige nawesa aligilo. Amaimo, e hä bögëla aulo aligiseda, e heli segei malö dili gadoi hamolasilo. Gasoda, ie mala nafadea dili baagila aulomelë.

16 Dihili dili si golai nea, dolö odoa nefolalebe amoli idi olelo nebego. Dili asigii gabu. Mida, dilia sähalea, Afädäa gobela ilo mosöla säla, migalïa diigila ado gelola säla negeseda, amoda memälä melëlo. Gaso, afädäa gobela ilo mosöa golola säla, migalia diigila ado gelola säla negeseda, amoda ea säi amo gadola hamomolö dialeala sälo.

17 Dilida asigi maade, si golai gabu. Godeie siigi hedabifalida abodo. Golo amo hedabi gabule, ma gobela ilo mosö amo hedabi gabule. Diliada dawa, goloda gobela ilo mosöa dibe amoie, Godeie nafolala hamolo.

18 Amase, dilia elö sähalea, Afädäa gobela ilo aulila säla, migalïa diigila ado gelola säla negeseda, amoge memälä melëlo. Gaso, afädäa auli amodaia nelebo odala i amola säla, migalïa diigila ado gelola säla negeseda, amoda ea säi amo gadola hamomolö dialeala sälo.

19 Dilida si golai gabu. Godeie siigi hedabifalida abodo. Nelebo gobela ilo amo hedabile ma, auli amo hedabile. Diliada dawa, nelebo gobela ilo amo aulidaa dibe amoie, Godeie nafolala hamolo.

20 Ami gabugi, afädäa aulila säla, migalïa diigila ado gelola säla negeseda, eada auli amoge, nelebo sulubadela aulidaia dibe amoge säla, migalïa diigila ado gelola säla negelo.

21 Amase, afädäa gobela ilo mosöla säla, migalïa diigila ado gelola säla negeseda, eada mosö amoge, mosö amogi aligilo amoge säla, migalia diigila ado gelola säla negelo.

22 Afädäa selesaia mosöla säla, migalïa diigila ado gelola säla negeseda, eada Godeie beaha aligilo filo amoge, filo amodaia sebe amoge säla, migalïa diigila ado gelola säla negelo.

23 Asigi fea negelo, mala dawadigi dolöla, Felesi dolöla dili, asigii gabu. Mida, nelebo nelësa sagaia neebe amo sulubadela amogi, nabülsü mogelalahilä, nabü afädë neala Godegali ilo gaso, Ado säla negei dibe amogi ado edefadeda, dilia buludola fisi. Buludola fisi amolida gowe ili. Mogola hamologe, bobasëla ugila negeloge, amase, asigi afädë negeloge buludola fisi. Nabü afädë Godegali ilo dafidi säi amo made fisila, dilia ado edefade gowe ili hahamosa nelo galebeda, dofealabio.

* **23:13-14:** Dawadigi dolö odoaea helësëaleada, ado odoage damo amogi dialeala helësëi. Ado amoda gomalä. [14 Asigi fea negelo, mala dawadigi dolöla, Felesi dolöla dili, asigii gabu. Mida, dilia udia didalo sebe amoli dahila neala, ilile mosöa nelebo dibe amo fa neala gaula aulo nea. Dilile asigi musügä negesilahilä, adoeamu Godema sedadela adolo nea. Amala hamosebe amoie, dili së edefade muäia baala ïmolömelë.] Maga 12.40 bimalo.

²⁴ Dihili dili si golai nea, dolö odoa nefolalebe amoli idi olelo nebego. Diliada molö gobei nahalea, eeme nelësa seëgi, amo neadigilo gaso, molö gobeigi sugua gamele seëgi, amola wälada sübä dëgilomelë.

²⁵ Asigi fea negelo, mala dawadigi dolöla, Felesi dolöla dili, asigii gabu. Diliada gaaboge faloge daia baagido gomu hëlo gabu. Gaso, isogida dilia dihilile asigi made sigi aligila, molö fa nelo amea nobai gabumelë.

²⁶ Felesi si golai di, gaabo isogi dafidi nigime hëmalo. Amala hamoseda, daia baagido goge gëgelë baai made bimolömelë.

²⁷ Asigi fea negelo, mala dawadigi dolöla, Felesi dolöla dili, asigii gabu. Dilida baagoi bauia beni faleia hëi amo gadoi gabugo. Baui daia amoda hedabifalï beaha gaso, isogi dolö baagoi amolile giwi amoge, nelebo sulubadela nigime baala nobai dialea.

²⁸ Amo gadola wäla, dilile domalo beala udia dolöea asigisaleada, dilida dolö mogoi gabula asigilo gaso, dilile isogida asigi fea negeloge, mala nafademu hamologe nobai gabugo.

²⁹ Asigi fea negelo, mala dawadigi dolöla, Felesi dolöla dili, asigii gabu. Diliada bea sälö amoli baulo mosö olala, amase, dolö mala mogoi hamolo amoli baulo mosö amoge momadolo gabio.

³⁰ Dilia sähaleada, Nili nilile mäüla ili nefolalo amogi galebeda, nilia ili ugila negela bea sälö ilile heale made digalabiola sälö.

³¹ Amala sälö ameada dilia olesalea, dilida bea sälö nufidelo amolile malö gabula olelomelë.

³² Amalo gabugi, dilia dilile diadola ilia mala hamolo amo gadola, hamola wagamalo.

³³ Dilida baagolo nubage, nubaëe malöge nebego. Godea dilibalä gudisegi, dili heli segea moholö amoda abeahäla sisigala moholö gabu.

³⁴ Amai gabugi, nabuö. Na bea sälöge, dolö asigi falagaseige, amase, mala dawadigi dolöge dilima fisiga gamolömelë. Odoada dilia nufudala baagola, odoada i fügäigi baala negemolömelë. Amase, odoada dilile gedolo mosöa ami fëgälahilä, ili nesila gaamu afädëgila doadigila awäla, gaamu elögi nesila fisiga gamolömelë.

³⁵ Amoë mida, dolö mogoi nagadaiaawi nefolalo odoaea nufi amoli sulubadelaë heale digai amoda dilimamu diamolömelë. Mi gäwila dolö mogoi Aibeledale heale digaia amila maala, Belegaeiae malö Segelaeage, dolö dilia gobela ilo mosöle gobela ilo aulile adeba ami nufi amoë heale digaia ami, ili sulubadelaë heale digai amoda dilimamu diamolömelë.

³⁶ Na dilima dofä sähago. Nafade egoweli sulubadela hamoi amoë bidi nimolö amoda, udia dolö walio nefolalebe welia nimolömelëla säi.

Yesuea Yalusaleme bobasëi (Ulugu 13.34-35; 19.41-44)

³⁷ Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Yalusaleme-e, Yalusaleme-e, bea sälö nefolalo amoli nufudala baagologe di. Amase, dolö digali fisiga wei amoli igia nufideloge di. Haea gagalugoea ie malö augia hawa neala gafedela musügä negelo amo gadola, segeyo aboläiagi gadola, na die malö goli neala gegedolasideläi gaso, dihili habosio.

³⁸ Nabuö. Godea dilile mosö digila awäla, mosö amo memalä diamolömelë.

³⁹ Na dilima sähago. Dilia ne bu elö made beala nelolahilä, dilia sähalea, Afädë Dafidilo Geloïie eëgila maahago, Godea e neala obeägïlasimäiala säsölo amo gala, dilia ne bimolömelëla Yesuea säla i.

24

*Godeie mosö nafademolömelëla säi
(Maga 13.1-2; Ulugu 21.5-6)*

¹ Yesu e Godeie mosöamadila awäha nebegi, ie bëgëla aulo amoli e neebea maalahilä, ilia ema, Godeie mosö amoli bimola säi.

² Amala säsebegi, ea ilima säla obëgësalea, Egoweli beahale. Na dilima dofä sähago. Igi elö daia dadagulula fedai golida, sulubadela mugulula digaha maademolömelëla säi.*

*Yöi yafie moholömelëla säi
(Maga 13.3-13; Ulugu 21.7-19)*

³ Yesu e Olibebidaia sebegi, ie bëgëla aulo amoli hilidomu maalahilä nabahalea, Dia nilima säla ïmo. Dia säi amo abola besela galamolödu. Dafidi nelebo edodale besela galasegi, nilia amo bealahilä, di hä, ulufadigimolö amoge, aligila wagamolö amoge, ga made gabula helësëmolöla nabi.

⁴ Amala nabasebegi, Yesuea ilima säla obëgësalea, Odoaea dili dahila neloea, idihë namialo.

⁵ Mida, dolö yafie maalahilä nüe ëi säla, Afädë Memelei Geleso amo ne misi neawela sälähilä, udia dolö yafie dahila nimolö moholömelë.

⁶ Amase, sege ga madefalii nudusalea ado goba nabase amogige, sege wagadi made nudusalea wabula säse amo nabase amogige, dili fudugila bedäloea, asigi sigi namialo. Nelebo amala hamomolö dialea gaso, amoda aso, aligila wagamolö mademelé.

⁷ Fii elöle elöle nudula digi, gamane elöle elöle nudula digisa namolömelë. Amase, sidë iige, fogolige sege odoagi moholömelë.

⁸ Nelebo amoli sulubadela hamomolö amoda, udiaea malö ägümolö salea, mi gäwila sëlo amo gadoi bimolömelë.

⁹ Amo gala, dili gaula neala sëlasila, nufudala baagomolömelë. Nie ëigi nefolalebego bealahilä, udia dolö fii odoa amoli sulubadelaea dilima bimolö habobamolömelë.

¹⁰ Segeyo amo gala, yafiea nema asigi afädë negei amo dëgila awälahilä, ilia hilimu bimolö habobala, odoama gaula ïmolömelë.

¹¹ Amase, wäfali bea sälo yafiege maalahilä, udia dolö yafie dahila nimolömelë.

¹² Mala nafade edese amea, udia dolö yafiea boba hamolo amo gögüla badilimolömelë.

¹³ Amamolö gaso, afädëa aso maadelahilä, wagämäiala gelola aligiseda, e damula moholömelë.

¹⁴ Fifi asi sefolalebe amoli sulubadelaea nabaha maademäia, Beaha Maadelä Sigi Neebe amoëe Ado Mala Hedabi amo sege föi sulubadelagi säla daidosa maademolömelë. Amala daidosa maadeseda, aligila wagamolömelëla säi.

*Nellebo yöi ayägöloi bimolö amoëe säi
(Maga 13.14-23; Ulugu 21.20-24)*

¹⁵ Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Amamolö gabugi, dilia bea sälo Danialoea nelebo yöi ayägöloi amoëe säla negei amo Godeie mosö dië beaseda, (ado egowe nidese ameada hedabola helësëmalo)

---

* ^{24:2:} Yesuea ado sedadela bia säi Madiu bebagi dëdëla negei dibe amoligida, biida go. Ea segeyo aligila wagamolö amoëe sähä nelo. Ado amoda 24.2-25.46 amogi dialea.

16 Yudia segea sefolalebe amolida, segebi dibe a mi fisäla baluluia afufu-malo.

17 Amo gala, afädë mosö figidaia sebe amea digalahilä, mumusogi ie nelegei nea digamabio.

18 Amase, afädë sagaia neebe amea, fagulo daia salugalo negei amo mosöa nea obögëmabio.

19 Segeyo amo gala, udia fagulo hagui sefolalebe amolige, malö dubo dodo iaha sefolalebe amolige, asigii gabu.

20 Fisäla moholö amoda i bäu giisalea gögi mulo amo gala galëge, amase, hele filo segeyo Sabada gafegi galëge muloea, dilia Godema adosa namialo.

21 Mida, segeyo amo gala yöi edefade elö elöla yafie maala negei dië bimolömelë. Sege föi dibe sulubadela mi gäwila hamoia amila yöi amo gadoi made meli. Amase, hobeage bu elö made bimolömelë.

22 Amaimo, amo gala Godea segeyo obobagilasi made galebeda, udia dolö sulubadela fisilabio. Amalabio gaso, udia dolö hü memelei amoli helësöhilä, obobagilasimolömelë.

23 Segeyo amo gala, afädëa dilima sähalea, Bimo. Afädë Memeli amo misi neala säsäge, gagowei misi neamelëla säsäge, dofä gabula helësemabio.

24 Amoë mida, wäfali Afädë Memeli gadoi odoage, wäfali bea sälö odoage moholömelë. Amala maalahilä, ilia udia dolö Godea memelei nefolalebe amoli dahila neala hamomabelela bimölöie, dolöea dofä hamomolöi made gadoige, hido elöige hamosa namolömelë.

25 Nabuö. Amo made hamola neebe amo gaalu, na dilima säla iahagomelë.

26 Amaimo, afädëa dilima sähalea, Nabuö. Sege udia dolö aligilo made dibe a mi neala säseda, ami mosabio. Amase, afädëa sähaleada, Mosö hogoli afädëgi nogila digai saleala säseda, dofä gabula helësemabio.

27 Mida, sege yabagelela eso maasidola maala, eso digasido amige yo digalo amo gadola, Dolöie Malö amo ulufadigisolo amo gala, amo gadola wäla ulufadigimolömelë.

28 Baagoi domalo dibe a mi haea säsäli gadoi gegedomolömelëla säi.

Hobeala Dolöie Malö ulufadigimolö

(Maga 13.24-27; Ulugu 21.25-28)

29 Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Segeyo amogi yöi yafie elö elöla amo hamosa maadei amole, eso usila, aube made neëla, amase, gasumili mudaiala besela didigafulahilä, muugi nelebo geloi hido elöi amoge neala fogolasimolömelë.

30 Amala hamosegi, Dolöie Malö amoë nofe elöi amo mudaia ulufadigisegi, sege dibe sulubadelagi nefolalebe amoli didigaomolömelë. Ilia beahalea, Dolöie Malö amo geloi amole, yo digalo hido elöifali amolebalä, mu baidildaia maala neë bimolömelë.

31 Amase, fulloea gelola fuuse amo gaalu, ea ie selesaia fii amolima mosalolahilä, udia dolö hü memelei sege föi sulubadelagi, agesu näiado nefolalebe amolige, näiado nefolalebe amolige, neala gegedolasimalola sämolömelëla säi.

Yesuea äfääeoë ado säi

(Maga 13.28-31; Ulugu 21.29-33)

32 Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Diliada äfääeoë mala amogi helësemalo. Äfääeo fësëgësisila, bäu gähe bobagiseda, dilia helësësalea, sege esomolöda ga made gabula helësölemelë.

33 Amo gadola wäla, nelebo sulubadela säsewe gadoi hamose dilia beaseda, amoda hä, ga made, suägisa gabula helësemalö.

34 Na dilima dofä sähago. Udia dolö walio nefolalebego baagola made nefolalegi wäla, nelebo säi amoli sulubadela hamosa maademolömelë.

35 Mu giwige, naga föige hogosa helemolö gaso, nïe adoda dofä made hogosa helemolömelëla säi.

*Dolö afädëa gowe gala hamomolöla dawa madela säi
(Maga 13.32-37; Ulugu 17.26-30, 34-36)*

36 Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Amala hamomolö amoda segeyoge, aoage afädëa dawa mademelë. Selesaia fii iliage, Malöeage dawa mademelë. Naadoea hïdomu dawadigi neamelë.

37 Dolöie Malö ulufadigisolo amo gala, Noaë segeyogyi hamoi amo gadola wäla hamomolömelë.

38 Ödä bëi made maala nebegi, ilia molö ödäge nadigi, udia neadigi, dolö fila awäla digisa nebegi, Noa ödä sibigi fila fedamolö segeyo amo besela galaimelë.

39 Ilia dawa made nebegi, ödä bëi maala ödäea sulubadela mai. Dolöie Malö ulufadigisolo amo galage, udia dolöea amo gadola wäla hamosa namolömelë.

40 Segeyo amo gala, dolö äudä sagaia neëgi, elö amo neahalea, elö amo dígila moholömelë.

41 Udia äudä wahalo däilaha neëgi, elö amo neahalea, elö amo dígila moholömelë.

42 Amai gabugi, dilile Dafidilo segeyo gomo gala moholö gabula, dilia dawa made ameada, dili idihë namialo.

43 Ado gowe helësemalo. Mosö eedoea fa nelo dolö gasigi gowe gala moholöla helësei galebeda, ea idihë neëgi, ie mosö dagabola fa nea digamäia fu made iyalbiomelë.

44 Amai amea, Dolöie Malö moholö amoda, dilia gowe gala moholö gabula helësei made neëgi, e moholö ameada, diliage daiaha namolö dialeala säi.

*Ado besula hamoi hamolasilo hedabiëge nafadeëge
(Ulugu 12.41-48)*

45 Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Hamoi hamolasilo asigi falagaseige, nulügäige neeve amea, ie dafidiloea hïle mosöa hamoi hamolasilo odoa sigi namiäia, ilile molö segeyo hï daiala negeifaligi mogela ilo amoda abodowedu.

46 ie dafidilo amo maalahilä beahalea, hamoi hamolasilo amea, hamoi amo gadola wäla hamosa neë beaseda, hamoi hamolasilo amo obeägisa namolömelë.

47 Na dilima dofä sähago. Dafidilo amea hamoi hamolasilo amoma ie nelegei sulubadela sigi namialamolömelë.

48 Amaimo, hamoi hamolasilo nafadea asigiamu helësësalea, nïe dafidilo aso, deegela, fodolo made moholöledula helësélahilä,

49 ea hamoi gaalu hamolasilo nefolalebe amoli nufudala, gagaolo ödä nülo dolöbalä molö ödäle naha aligilomelë.

50 Amai gabugi, hamoi hamolasilo amea e segeyo gowegi, aoa gowegi moholöla helësei made neëgi, ie dafidilo amo moholömelë.

51 Maalahilä, ea hamoi hamolasilo amo neala nafademolöi nafadelasila, e asigi fea negelobalä namialamolömelë. Amida, ili düisalea bese ali nalëgësa namolömelëla säi.

25

Ado besula udia dodola nabülasie säi

1 Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Segeyo amo galada, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea amida, gowe gadoi diamolömelë. Udia dodola nabülasia ilile elamu amoli neala gaula, udia nimolö dolö amo gausiamolöie afiai.

2 Udia amoligi biada asigi maade, amase, biada asigi gäwi.

3 Udia asigi maade amoliada, ilile elamu gaula afiai gaso, amabalä weli osala nafolala, gaula made afiai.

4 Amasebegi, udia asigi gäwi amoliada, weli ödä iigi söga salala nafolala, ilile elamubalä gaula afiai.

5 Udia nimolö dolö amo fodolo made maasebegi, ili süwiala waola, sulubadela adidi difolalo.

6 Gasi mogogifalä, afädëa uuahalea, Uuaa. Udia nimolö dolö amoda hä, misi gabio. E gausiamolöie afiamalola uuai.

7 Amala uuasebegi, udia dodola amoli sulubadela nowelahilä, ilile elamu amoli hahamogilahilä gaui.

8 Amasebegi, asigi maade amolia asigi gäwi amolima sähalea, Dilia weli gogi nili gögödëla imo. Nilile elamu usidelä hamosebela säi.

9 Amala säsebegi, asigi gäwi amolia säla obögësalea, Ai. Weli wegida dilila nililada dofëa made. Bidi neasea ami awäla, dilida dihililie bidia nimalola säi.

10 Amala säsebegi, ili weli nea asi amo gaalu, udia nimolö dolö amo besela galai. Amasebegi, daiai udia amolida ebalä awäla, udia neahalea molö edefade nasebea ami digala, idi gai.

11 Hobeala, udia dodola odoa amoli maala, ilia sähalea, Dafidilo, dafidilo, nili idi gai dogasimola säi.

12 Amala säsebegi, ea säla obögësalea, Na dilima dofä sähago. Dilida na dawa madela säi.

13 Amamolö gabugi, dilia segeyoye aoage dawa made neebe ameada, idihë namialola Yesuea säi.

Ado besula hamoi hamolasilo ohodoaie säi (Ulugu 19.11-27)

14 Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Hebeni Beaha Maadela Sigi Neebea amida, gowe gadoi diamolömelë. Dolö afädëa e sege wagadi made moholö awähalea, ie hamoi hamolasilo amoli misialalahilä, ilia ie nelegei sigi namiäiae, ilile naabogi gausisi.

15 Ea afädëma muni giwi siliba dausini bia i. Elömada muni giwi dausini äudä i, amase, elömada dausini afädëfalä i. Ilile asigi dibe amo gadola, afädë afädëlama muni sogola gausisi. Amala hamola negesilahilä, e asi.

16 Awäsebegi, dolö dausini bia nelo ameada, fodolofalä awäla bisinesi hamosa neada, dausini bia elö neala baai.

17 Amase, dolö dausini äudä nelo ameage, amo gadola hamosalea, dausini äudä elö neala baai.

18 Amai gaso, dolö dausini afädë nelo ameada awäla, ie dafidiloie muni giwi dausini amo naga dögölahilä, naga isogi musügä negesi.

19 Segeyo holöbö ede nelolahilä, hamoi hamolasilo amolile dafidilo amo obögëla, ea muni i amoie, ilibalä ado fädäla sämölöie misi.

20 Dolö muni giwi dausini bia nelo amea, dausini bia előge baala nii amo gaula maala nea sähalea, Dafidilo, dia negali dausini bia i. Ameada, na dausini bia elő neala baai amo gowemelä.

21 Amala sälebegi, ie dafidilo amea ema sähalea, Hamoi hamolasilo hedabie, dia hamoi hedabolafalí hamoi gabu. Dida asigi nulgäi. Dia nelegei holöfali go hedabola madélela sigi nelo goeada, dia nelegei edefade sigi namiäiale imolömelé. Di nebalä obeägisa namolöie misiela säi.

22 Amala säsebegi, dolö dausini äudä nelo ameage maala nea sähalea, Dafidilo, dia negali dausini äudä i. Ameada, na dausini äudä elö neala baai amo gowemelé.

23 Amala sälebegi, ie dafidilo amea ema sähalea, Hamoi hamolasilo hedabie, dia hamoi hedabolafalí hamoi gabu. Dida asigi nulgäi. Dia nelegei holöfali go hedabola madélela sigi nelo goeada, dia nelegei edefade sigi namiäiale imolömelé. Di nebalä obeägisa namolöie misiela säi.

24 Amala säsebegi, dolö muni giwi dausini afädë nelo ameage maala nea sähalea, Dafidilo, dida dolö aabela habobalo amo na dawa. Dia made sagaia amida, dia molö nelo. Sege dia molö gägä made fefëia amige, diada molö gegedola negelo.

25 Amalo ameada, ne bedähalea. Ne awäla, die muni giwi amo na naga dögöla negei. Die muni amoda gowemelé.

26 Amala säsebegi, ie dafidiloea ema säla obögësalea, Hamoi hamolasilo nafade di, dida habobame. Dia helësësalea, sagai na made sagaia ami na molö nelo, amase, sege na molö gägä made fefëia amige, nada molö gegedola negelola helësëile.

27 Amala helësei galëda, dia bëgi dolöbalä nïe muni negesi galebeda, ne obögëla maala, baai muni amola nealabio.

28 Amai amea, muni giwi dausini afädë ea gaula neebe go neala, dausini nabülsi galebe amogali imalo.

29 Amoëeda, sulubadelaea nelebo afädë gaula neebe amolimada, odoa baala iäsegì, yafie gaula namolömelé. Gaso, afädëa nelebo afädë made gaula neebe amonada, holöfälìmelé gaula neebe amoda hailsa nimolömelé.

30 Hä, hamoi hamolasilo nafade goda sege gasimi sagai dibeä amä sogobala sadia idogomalo. Amida, ili diisalea bese ali nalëgësa namolömelä sääla säi.

Dolöie Malöea udia dolö sulubadela mogemolö

31 Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Dolöie Malö amo, ie yo digalo hido elöi salugalahilä, selesaia fii sulubadelabalä maasolo amo gala, e ie beaha aligilo filo hedabi hido elöidaia samolömelé.

32 Fifi asi sefolalebe amoli sulubadela, ie odagia maala gegedolasisegi, sigi aligilo ilia sugua sibile sugua memele nafolala mogelo amo gadola, eada udia dolö mogela,

33 sugua sibida dafädimadi negela, sugua memeda fefeädimadila nege-molömelé.

34 Amo gala, beaha aligilo Ginia ie dafädimadi nefolalebe amolima sähalea, Nie Naadoea neala obeägilasi dili-e, dili misië. Godea Beaha Maadela Sigi Neebea ami digamalo. Amoda sege föi dibe sulubadela mi gäwila hamoia amila dilile daiai dilo.

35 Mida, ne siidëa baagoi nebegi, dilia ne molö i. Ne ödä haläi nebegi, dilia ne ödä i. Amase, ne näiadodi dolö gabugi, dilia ne mosöa sigi asi.

36 Ne fagulo maade nebegi, dilia ne fagulo i. Amase, ne oloï dibegi, dilia ne sigi nelo. Ne galabaia mosöa nebegige, dilia ne bea misila sämolömelé.

37 Amala säsegi, mogola hamolo nefolalo amolia ema säla obögësalea, Dafidilo Geloi-e, di siidëa baagoi nebegi, nilia abola beala, di molö iäso. Di ödä haläi nebegi, nilia abola di ödä iäso.

38 Amase, di näiadodi dolö nebegi, nilia abola di mosöa sigi awäśio. Di fagulo maade nebegi, nilia abola digali fagulo īasio.

39 Amase, di oloi dibegige, galabaia mosöa nebegige, nilia di abola bea awäsiola nabulömelë.

40 Amala nabasegi, Gini amea ilima säla obögësalea, Na dilima dofä sähago. Dilia nelebo sulubadela nïe nedoolaligi afädë holöbö gidogofali neeve amoma hamoi amoda, dilia nema hamoila sämölömelë.

41 Amala säsegì, ea fefeädimadi nefolalebe amolima sähalea, Nemola fisi udia dolöla dili, dilida ne neebewi made, bahila afiala, nulo usilo made dibeä ami moholö mosö. Nulo amoda mugabe busa amoëge, ie hamoi hamolasilo amolilege daiai.

42 Mida, ne sïdëa baagoi nebegi, dilia ne molö made i. Ne ödä haläi nebegi, dilia ne ödä made i.

43 Amase, ne näiadodi dolö gabugi, dilia ne mosöa made sigi asi. Ne fagulo maade nebegi, dilia ne fagulo made i. Amase, ne oloi dibegige, galabaia mosöa nebegige, dilia ne made bea misila sämölömelë.

44 Amala säsegì, iliage naba obögësalea, Dafidilo Geloi, di sïdëa baagoi nebegige, di ödä haläi nebegige, di näiadodi dolö gabugige, di fagulo maade nebegige, di oloi dibegige, amase, di galabaia nebegige, nilia amo abola bealahilä, di made ugila negesiola nabulömelë.

45 Amala nabasegi, ea ilima säla obögësalea, Na dilima dofä sähago. Dilia nelebo sulubadela afädë holöbö gidogofali neeve amoma made hamoi amoda, dilia nema made hamoila sämölömelë.

46 Amai gabugi, ilida së nahamu namolöia ami moholömelë. Gaso, mogoi hamolo amolida namolöi namolö dibeä ami moholömelëa Yesuea säla wagai.

26

*Busa dolö amolia Yesu baagomäia nufulöla didiäha dilo
(Maga 14.1-2; Ulugu 22.1-2; Yone 11.45-53)*

1 Yesuea ado amoli sulubadela säha maadelahilä, ie bëgëla aulo amolima sähalea,

2 Segeyo äudä namolö gabulahilä, Baagila Asi Segeyo besela galamolö amoda dilia dawa.* Hä, Dolöie Malö amo i fügäigï baala negemäia, odoaïe naabogi gausimolömelëa säi.

3 Segeyo amo gala, gobela ilo busa nefolalo amola, udia dolöie asigi gäwi dafidilo nefolalo amolali, gobela ilo Busa Edefade, amoëe ëida Gaifasa, amoëe mosöa gegedoi.

4 Ilia Yesu abeahämola oodolahilä, nufudala baagomäia gaumolödula geleä didiäha difolalo.

5 Ilia sähalea, Amamolö gaso, Segeyo Edegi gedosolo amo gala made, udia dolöea gelola üala dodogöla sälöeala säi.

*Udia afädëa Yesuëe busagia weli söga negei
(Maga 14.3-9; Yone 12.1-8)*

6 Yesu e sege Bedani ami gudubu hamoi Saimonoea mosöa sebegi,

7 udia afädëa weli hedabi gafisigäi hido elöi muni edefadea nelo amo gaula, e sebea ami misi. Yesu e ami molö naha sebegi, udia amea weli ödä i igia hamoigoi osala negei dilo amo, ie busagia söga negei.

* **26:2:** Baagila Asi Segeyola säi amoda, Isilalei malö made nufudala, baagila awäla, Isibüe dolö malö abulümi amoli nufudaha maadei amoëe helësëla obégëlo segeyola säi.

8 Amala hamoi amo, ie bëgëla aulo amolia bealahilä, ilia habobala sähalea, Faaegasebegoda edoiedu.

9 Ameada bidi edefade nealahilä, muni amo busadäoigali iälabiola säi.

10 Yesuea ilia habobasebe amo dawadigi nea, ea ilima sähalea, Dilia e edoie yölasisa. Eada nema mala hedabi hamosebemelë.

11 Busadäoida dilibalä namolöi namolömelë. Gaso, neda dilibalä namolöi namolö mademelë.

12 Udia amea nie domalogi weli negei amoda, ne baumolö amoie daiai.

13 Na dilima dofä sähago. Ado Mala Hedabi gowe sege föi sulubadelagi sälä olelesaleada, e helësëlahilä, ea hamoi amoge sälä ïmolömelëla säi.

Yudasaea Yesu hololömolöie ado afädë negela üi

(Maga 14.10-11; Ulugu 22.3-6)

14 Giwilasi amoligi afädë, ie èida Yudasa Isagaliada, e gobela ilo busa neebea ami awälahilä,

15 ea nabahalea, Na e dilile naabogi gausideläie, diliada negali edo ïmolö gabula nabi. Amala nabasebegi, ilia muni giwi siliba nabülsasi ohodoa nidelahilä, egali i.*

16 Segeyo amilanofela, ea Yesu ilile naabogi gausimolöie fu hogosa nelo.

Yesu e ie bëgëla aulo amolibalä molö naaha dilo

(Maga 14.12-21; Ulugu 22.7-14, 21-23; Yone 13.21-30)

17 Segeyo Edefadegi beledi edelo yidila made gobela molö amoie segeyo bu agesolo amo gala, bëgëla aulo amoli maalahilä, Yesuma nabahalea, Dia Baagila Asi Segeyo molö molö amoie, nilia abidi daiamäia hamesebela nabi.

18 Amala nabasebegi, Yesuea sähalea, Gaamugi awälahilä dolö amoma gomalä sämalo. Sälä Oleleloea sähalea, Nie fuda hä, ga made gabugi, nie bëgëla aulolali, Baagila Asi Segeyo amoie molö molö amo na dibalä nuduläla sällä sämalola säi.

19 Amala säsebegi, bëgëla aulo amolia Yesuea säi amo gadola hamola, Baagila Asi Segeyo amoie molö molöe daiai.

20 Deadifali, Yesu e giwilasi amolibalä molö naaha sefolalo.

21 Ili molö naaha sefolalea, ea sähalea, Na dilima dofä sähago. Dili sebegogi afädëa ne hololöla odoiae naabogi gausimolömelëla säi.

22 Amala säsebegi, ilile asigia edefade yöia idogolahilä, hido hïdolaea ema sälä didigahalea, Dafidilo Geloi-e, nale, ma nalela sälä didigai.

23 Amala sälä didigasebegi, Yesuea sälä obögësalea, Dolö nebalä falogi naabo gaalu digai ameada, ne hololöla odoiae naabogi gausimolömelë.

24 Ie sälä dëdëla negei dibe amo gadola, Dolöie Malöda baagomolö. Gaso, Dolöie Malö e hololöla odoiae naabogi gausise dolö amoda, asigii gabumelë. E emea made neegela ägüi galebeda, e hedabi aligilabiomelëla säi.

25 Yudasa, e hololöla odoiae naabogi gausimolö amea nabahalea, Sälä Olelelo-o, nalela nabi. Amala nabasebegi, ea ema sähalea, Dihü säse gomelëla säi.

Yesuea beledile wani ödäle ie bëgëla aulo amoligali ii

(Maga 14.22-26; Ulugu 22.15-20; Age Golidi 11.23-25)

* **26:15:** Muni giwi siliba nabülsasi ohodoa go, walioda aboläiadu nilia dawa made. Goda holöbö muni edefade. Hamoi hamolo dolöea aube bia gadoigige, gafeia gadoigige bidi nelo amo gadoi. Madiu 27.9-10 amoge bimalo.

26 Ili molö naaha sefolalea, Yesuea beledi afädë nealahilä, Godema nesegei. Nesegelelahilä, ea beledi dagabodasila, bëgëla aulo amoligali iahalea, Goda nä domalomelëla säi.

27 Amala sälahilä, ea gaabogi usi amo neala gaula nea, Godema nesegelelahilä, iligali iahalea, Dili sulubadelaea go hä, gobe dadagabola mualo.

28 Goda nä healemelë. Asialo made ado elöi säla negemolöie healemelë. Nafade hamoi amoli hämäia, udia dolö yafiegali besigahawe.

29 Na dilima sähago. Segeyo wila nofela, ne wani ödä bu elö made naala nelolahilä, Naadoea Beaha Maadela Sigi Neebea ami nea, dilibalä bu elö molömelëla säi.

30 Amala sälahilä, ilia gë afädë udälahilä, Olibebia afiai.

*Fidaea Yesu dawa madela sämolömelëla säi
(Maga 14.27-31; Ulugu 22.31-34; Yone 13.36-38)*

31 Olibebia afiahalea, Yesuea ilima sähalea, Walio gasigi, dili sulubadelaea, nema hamosebe amo beahalea, dilile asigi afädë negeigo digamolömelë. Mida, ado säla dëdëla negei dibe amea sähaleada,

Na sugua sibi sigi aligilo nufudasegi, sugua sibida fisäla dusudasila afufumolömelëla säla dëdëla negei dialea.

32 Amamolö gaso, ne nowelasisegi, na dili baagila, nedale Galili monholömelëla säi.

33 Amala säsebegi, Fidaea ema säla obögësalea, Dima hamosebe amo bealahilä, sulubadelaei asigi afädë negei amo digaseda, neda dofä made amamolömelëla säi.

34 Amala säsebegi, Yesuea ema sähalea, Na dima dofä sähago. Walio gasigi gagalugo gawalia made gäla neëgi, dia ne dawa madela nafi bu ohodoala sämolömelëla säi.

35 Amasebegi, Fidaea ema sähalea, Neda dibalä gaalu baagomolö galëge, ameada na di dawa madela dofä made sämolömelëla säi. Ëe bëgëla aulo amoli sulubadelaeage amalamu säla didigai.

*Yesu e Gesemani sagaia Godebalä adoi
(Maga 14.32-42; Ulugu 22.39-46)*

36 Yesu e ilibalä sege ëi Gesemani besela galalahilä, ea bëgëla aulo amolima sähalea, Ne holöbö gasi gala Godema adose gaaluda, dili wi sefolamialola säi.

37 Amala sälahilä, Fidage, Sebediie malö äudä amolege, ea ili sigi awälahilä nea, ëe iso asigia yöia idogola, säösäosa nelo.

38 Amala nea, ea ilima sähalea, Nie iso asigia edefademalä yöia idogosalea, ne baagomolö gabumelë. Dili gui nea, nihiligila idihë namolölamelëla säi.

39 Amala sälahilä, e holöbö gasi gala, nagadaia gumusula dia idogola dialea, Godema sähalea, Nie Naado, asiamolö fu galëda, gaabogi usi molö amo na asiamäia. Amamäia gaso, na hameise amo gadola made, dia hameise amo gadola hamomäiamelëla säi.

40 Amala sälahilä, ea ëe bëgëla aulo sebea ami awäla beahaleamelebe, ili süwia adi dibe amo bealahilä, ea Fidama nabahalea, Dilia nebalä aoa afädë idihë namolö ulisebele.

41 Nafadea dili fedogola melëloea, idihë nea, Godema adosa namialo. Dofä. Asigida hamomolöila helësäa neago gaso, domaloda wäbëai nebegola säi.

42 Amala sälahilä, e bu agedu obögëla, Godema adosalea, Nie Naado, go made asiala, muäia galëge, dia hameise amo gadola hamomäiamelëla säi.

43 Amala sälahilä, e bu obögëla maala beahaleamelebe, ili süwia adi dibe meli. Mida, ilile si gafodo amo hä, gadugisalea amai.

44 Ili ami bu elö dígila awälahilä, ea bu osoda Godema dafidi säi amo gadola wäla säi.

45 Amala sälahilä, ie bëgëla aulo amoli sebea ami bu obögëla, ea ilima sähalea, Dili süwiamu diala, hele saleale. Bimo. Fu hä, ga madesebegó. Dolöie Malö amoda, nafade hamolo amolile naabogi hololöla gausisebemelë.

46 Dili hä, nowemo. Afiadi. Bimo. Dolöea ne hololöla odoaïe naabogi gausimolö amo hä, ga made misi neebemelëla säi.

Yesu odoaïe naabogi gausi

(Maga 14.43-50; Ulugu 22.47-53; Yone 18.3-12)

47 Yesuea ado amo aso, sähä nebegi, giwilasi amoligi Yudasa e misi. Dolö maleia nudulo helebege baialage gaula, ebalä mofiai. Gobela ilo busa amoliage, udia dolöie asigi gäwi dafidilo amoliage, dolö amoli misialai.

48 E hololöla ilile naabogi gausilo amea, ilima dafidi daiala säla iahalea, Na dolö gaula mimise amoda emelé. E gaumalola säla i.

49 Ili maalahilä, e hä, Yesu neebea fodolofali maala sähalea, Säla Olelelo-o, di go gabiola sälahilä, e gaula mimi.

50 Mimisebegi, Yesuea ema sähalea, Nedoo, dia hamomolö misi amoda hä, hamomola säi. Amala säsebegi, dolö amoli maala, Yesu hä, gaula fëdöi.

51 Amalebegi, dolö afäde Yesubalä nelo amea, ie helebe besela neawehilä, gobela ilo Busa Edefade amoë hamoi hamolasilo amo nufudala, ie gëhe dagala sali.

52 Amala hamosebegi, Yesuea ema sähalea, Dia helebegó dihi negeia ami negela obögëmo. Mida, dolö sulubadelaea helebea nudumolöie gauseda, helebea ili nufudala baagosa maademolö gabu.

53 Na nïe Naadoma nabaseda, eada waliomu selesaia fii yafie, ami giwilasi amo baagila asi amolida, nema fisiga wemolömelë. Na ema amala nabulö ulila helësëbele.

54 Gaso, na amala nabaha galebeda, ado säla dëdëla negei dibe amo gadola, amala hamomolöi dialeala säi amo made gausiala digalabiola säi.

55 Amo gala, Yesuea gegedoi amolima sähalea, Fa nelö gaumolöie mulo amo gadola, nüdulo helebege baialage gagaulahilä, ne gaumolö misile. Segeyo sulubadelagi, nada Godeëie mosöö säla oleesa sulo amogi, dilia ne made gaui amoda.

56 Gaso, bea sälo amolia ado säla dëdëla negei dibe amo gadola gausiala digamolöie, nelebo sulubadela amala hamosamelëla säi. Amala säsebegi, bëgëla aulo amoli sulubadelaea e dígila fisäla awäha maadei.

Ilia Yesuma gudi nabi

(Maga 14.53-65; Ulugu 22.54-55, 63-71; Yone 18.13-14, 19-24)

57 Yesu gaui amolia gobela ilo Busa Edefade Gaiafasa neebea ami, e sigi asi. Mala dawadigi dolöge, asigi gäwi dafidilo dolöge, ili ami gegedoi nefolalo.

58 Fida e holöbö hobbeala baagiala e bëgëla awäla, gobela ilo Busa Edefadeëie mosö yala isogi digalahilä, hä, wagasebe amo bimolöie, hamoi hamolasilo amolibalä beaha sulo.

59 Gobela ilo busa amoliage, Galisölö dolö amoli sulubadelaeage, e baagomäia nufulöie, dolö odoaea wäfälï, Yesuea asiala hamose melëlo amo sämäiala hogoi.

60 Hogosebegi, yafiea wäfalï, ea asiala hamose melëlo amo säla misi gaso, e nufulöle mi made meli. Made beasebegi, giso hobealafalï, dolö äudä maalahilä

61 sähalea, Egowaia sähaleada, Na Godeëe mosö go haila digilahilä, segeyo ohodoagi bu ulimolöimelëla säimelëla säi.

62 Amala säsebegi, gobela ilo Busa Edefadea nowela aligilahilä, Yesuma nabahalea, Dia ado afädë made säla obëgësale. Elea dima säsegoda, abeahämola sähadula nabi.

63 Amala nabasebegi gaso, Yesu e ado saula sulo. Amasebegi, gobela ilo Busa Edefade amea ema sähalea, Gode namolöi neeve amoëëigi, dia nilima fädäla sämola sähä. Afädë Memelei amoda, dile. Dida Godeëe malölala nabi.

64 Amala nabasebegi, Yesuea ema säla obëgësalea, Dihü säse gomelë. Gaso, na dilima sähago. Hobealada, Dolöö Malö Geloi Edefade amoëënaabo dafädimadi filahilä, e mu baidiliada maaha neë bimolömelëla säi.

65 Amala säsebegi, gobela ilo Busa Edefade amea, hile fagulo gadelaha nea sähalea, Ea Gode gagadela säsebego. Odoama ea hamoi amoëë nali made nabedelämelë. Hädamade ea Gode gagadela säsebe amo dilia hä, nabi amomelë.

66 Dilia abilia helësëbelä nabi. Amala nabasebegi, ilia säla obëgësalea, Eda hä, nufudala baagomolö dialeala säi.

67 Amala sälahilä, ilia Yesu e odagia gofedela gagalala, e nufudala iälalei. Odoaeada e naabo gafea nufudalahilä

68 sähalea, Afädë Memelei, dolö di nufudase egoweda nowë gabu. Dihü bea säla sämola sähä nelo.

Fidaea Yesu dawa madela säi

(Maga 14.66-72; Ulugu 22.56-62; Yone 18.15-18, 25-27)

69 Amo gala, Fida e segea yala isogi nogila digasia ami sebegi, hamoi hamolasilo dolisä afädë maalahilä ema sähalea, Dige Galili dolö Yesubalä nawesa aligilo amo gabula säi.

70 Amala säsebegi gaso, Fidaea dolö sulubadelaie sidaia ne madela sälahilä sähalea, Ado dia säse goda, na dawa mademelëla säi.

71 Amala sälahilä, e yala baagido idi dagaboomadi awäha nebegi, hamoi hamolasilo dolisä elöea e bealahilä, ami nefolalebe amolima sähalea, Dolö egoweda Nasalese dolö Yesubalä nawesa aligilo amo gabula säi.

72 Amala säsebegi, Fidaea migalä diigila, bu elö ne madela gelola sälahilä sähalea, Dolö amoda na dawa mademelëla säi.

73 Hobeala, dolö odoa ami nefolalebe amolia maalahilä, Fidama sähalea, Dida dofä amoligi gabu. Dia adosebegoea dihüdi ulufadigisebegomelëla säi.

74 Amala säsebegi, Fidaea, na we wäfalï säseda, dofä ne Godea së ïmäiala sälahilä, migalä diigila sähalea, Dolö amo na dawa mademelëla säi. Ea säia gai amore, hä, gagalugo gawalia gäi.

75 Amala gäsebegi, Fidaea helësësalea, Yesuea sähalea, Gagalugo gawalia aso, made gäla neëgi, dia ohodoala ne dawa madela sämolömelëla säi amo helësëla obëgë. Amala helësëla obëgëlahilä, e segea doadigila awäla, gäia güsäla düisa nelo.

¹ Segeyo sagala digase amo gaalu, gobela ilo busa nefolalo amoli sulubade-laeage, udia dolöie asigi gäwi dafidilo nefolalo amoliage, Yesu baagomäia nufulöla säla ado afädë negei.

² Ilia Yesu nafodola sigi awälahilä, Gabena Bailadiie naabogi gausi.*

Yudasa e baagoi

(Abosolo 1.18-19)

³ Ilia e nufulöie hamosebe amo bealahilä, Yudasa, Yesu hololölo amea asigi bedefalahilä, muni giwi siliba nabülsä ohodoa amo neala gaula, gobela ilo busa amolige, dolö asigi gäwi dafidilo amolige neebea obégélahilä

⁴ sähalea, Nada dolö nafade afädë made hamoi hololöi amoda, asia la hamoi gabiola säi. Amala säsebegi, ilia säla obégésalea, Dia hamoi goda nilile mademelë. Goda dihilemelëla säi.

⁵ Amala säsebegi, Yudasaea muni amo Godeëe mosö isogi ami sadia idogolä awäla, hümä maagö bëola baagoi.

⁶ Amala hamosebegi, gobela ilo busa amolia muni amo neala gaula nea sähalea, Goweadä dolöle heale digamäia hamoi amea, muni goda negelo dibea ami gedola negemolöda dofea mademelëla säi.

⁷ Ilia ado afädë negelahilä, muni amea sege afädë nii. Sege amoda, nagaea sosobene hamolo dolö amoma nii. Udia dolö sege odoadila misi amoli baagosegi baumolöie sege nii.

⁸ Amala hamoi amo helësélahilä, sege amoda Heale Segela sälo, amase, walioge amala säha nea.*

⁹ Amoda Godea bea sälo Yelemaeama aligila bea säi amo gausiala digai. Ado amoda gomalä. Ilia muni giwi siliba nabülsä ohodoa amo neala gaui. Bidi amoda Isilaleie malö odoaea dolö goëe bidida gomalä säla negei.

¹⁰ Dafidilo Geloia na hamomalai amo gadola, nagaea sosobene hamolo dolö amoë sege nimolöie, ilia bidi amo ilä säla dëdëla negei dialea.

Yesuma dida Yu udia dolöie beaha aligilo ginilela nabi

(Maga 15.2-5; Ulugu 23.3-5; Yone 18.33-38)

¹¹ Yesu Gabenaë siigi nebegi, Gabenaea Yesuma nabahalea, Dida Yu udia dolöie beaha aligilo ginilela nabi. Amala nabasebegi, Yesuea säla obégésalea, Dihü säse gomelëla säi.

¹² Gobela ilo busa amoliage, dolö asigi gäwi dafidilo amoliage, ea asia la hamoimelëla säsebegi, ea ado afädë made säla obégëe.

¹³ Amasebegi, Bailadia ema nabahalea, Ilia dima asia la hamoila säsebegi, dia made nabahalela nabi.

¹⁴ Hä, Yesuea ado afädëge made säla obégësebegi, Gabena amo edefademalä fudugi.

Yesu baagomäia nufuöla säi

(Maga 15.6-15; Ulugu 23.13-25; Yone 18.38-19.16)

¹⁵ Segeyo Ede amoë molö nasolo amo galada, Gabenaea galabaia negei afädë fisigähamu aligilo. Udia dolö gegedoi amolia dolö gowe fisigämola säse amo gadola, hilima fisigälasilo.

* ^{27:2:} Bailadida Olomo dolö. Olomo ilia, e Yu ille gamane beaha aligilo gabena namiyalai. Yu ilia hilidomuda Yesu nufudala baagomolö uli gabugi, Olomo dolö amolamu nufudala baagomolö dialeala sämolö dilo. Ameada, Yu ilia Bailadi neebea Yesu sigi asi amo. Yone 18.31 bimalo. * ^{27:8:} Ado amea, walioge amala säha neala säi amoda, segeyo walio nili neebeweë made säi. Amoda Madieua ie beba dëdësebe amo gaalu segeyo dilo amoë säi.

¹⁶ Segeyo Ede amo gala, dolö afädë, ëi Balabasa galabaia negei dilo. Udia dolö sulubadelaea ie mala dawadigi.

¹⁷ Udia dolö yafie maala gegedoi nebegi, Bailadia ilima nabahalea, Na nowë dihilima fisigämäiala hamesebe. Balabasa fisigädule, ma Yesu, ema Afädë Memeleila sälo go fisigädulela nabi.

¹⁸ Amala nabi amoë mida, ilia Yesuma mudialahilä, ie naabogi gausi gabula helësësalea amai.

¹⁹ Amaimo, e gudisalea filo amodaia sebegi, ie udiaea ado afädë säsiselea, Dolö mogoi goma afädë made hamomalo. Mida, na walio simasia beala, e helësëla nie asigi edefade yöia idogoimelëla säi.

²⁰ Amai gaso, gobela ilo busa amoliage, dolö asigi gäwi dafidilo amoliage, udia dolö gegedoi amolima Balabasa fisigähalea, Yesu nufuöla sämäia si nigliasi.

²¹ Amasebegi, hä, Gabenaea ilima nabahalea, Äädä amolegi abodo dihilima fisigämäiala nabi. Amala nabasebegi, ilia säla obëgësalea, Balabasamelëla säi.

²² Amala säsebegi, Bailadia ilima nabahalea, Amai galëda, Yesu, ema Afädë Memeleila sälo goma, na abilia hamomäiala nabi. Amala nabasebegi, ili sulubadelaea säla obëgësalea, I fügäigi baala negemäiala säi.

²³ Amalebe, ea ilima nabahalea, Mida edogi. Ea edo nafade hamoi gabiola nabi. Amai gaso, ilia gelolafalü uuala sähalea, Eda i fügäigi baala negemäiala sähä nelo.

²⁴ Ea säse amo made nabahalea, ilia gelola üala dodogöla sämölö hamosebe amo bealahilä, Bailadia udia dolö gegedoi amolile sidaia naabo nigime hësalea sähalea, Dolö goë heale digaseda, asialada nema maademelë. Dihilima gomelëla säi.

²⁵ Amala säsebegi, udia dolö amoli sulubadelaea säla obëgësalea, ie healeda nilïmage, nilile malömage diamiäiala säi.*

²⁶ Amala säsebegi, ea Balabasa hilima fisigäi. Amalahilä, odoaea Yesu fëgämaloi. Fëgälahilä, e i fügäigi baala negemolö sigi mosalai.

*Ami dolö amolia Yesu gadiaboi
(Maga 15.16-20; Yone 19.2-3)*

²⁷ Amala hamosebegi, Gabena amoë ami dolö amolia Yesu sigi awäla, Beledoliama mosöa nogila digalahilä, ami dolö odoama gegedomalolahilä, e nogömaloi.*

²⁸ Ami nebegi, ilia ie fagulo gäi amo giila negesilahilä, fagulo bëi sedade bedefala salugasi.

²⁹ Amalahilä, efë äyo gägäi neala nasigila amalela, ginië busa gadoi hamola ie busagia salugasilahilä, i dama dagaboige ie naabo dafädimadi gausi. Ili e mia emo gumu sasagala fia idogola salea, e gadiabola sähalea, Yu udia dolöie beaha aligilo gini-e, di go gabiola sähä nelo.*

³⁰ Amalahilä, ilia e gofedela gagalala digi, amase, i dama dagaboi gausi amo fedela neala busagia nufudadigisa nelo.

* ^{27:25:} ie healeda nilïmage, nilile malömage diamiäiala säi amoda gomalä helësëla säi. E nufudala heale digasebe amoë sëda, hili molöla sähalea säi. * ^{27:27:} Beledoliama mosöda Gabenäie mosö edefade. Amogida ami dolö amoli aligilo. * ^{27:29:} Ami dolö ilia Yesu gadiabola dahila neala, beaha aligilo ginia momadolo amo gadola momadolasi. Segeyo amo gaalu, beaha aligilo gini illida, fagulo bëige, habuga gadoi salugala, i dama dagaboige gaula filo negei.

³¹ Ilia ema amala gagadiabosa nelolahilä, fagulo sedade amo holola, hile fagulofalä amo salugasi. Salugasihilä, ilia e i fügäigi baala negemolöe sigi asi.

Yesu e i fügäigi baala negei

(*Maga 15.21-32; Ulugu 23.26-43; Yone 19.17-27*)

³² Ili amila doadigila afiahä dibegi, gaamu Sailini ami fii dolö afädë, ie eida Saimono gausiala digai. Amalebe, ilia ema Yesuë i fügäi amo gaumalala eegei.

³³ Afialahilä, sege ei Gologoda besela galai. Gologoda amoda Busa Giwi Segela sälö.

³⁴ Besela galalahilä, ilia wani ödäge gamogai ödäge gegoalahilä, egali muäia iäsebegi, ea nabibilage, molö made helësëi.

³⁵ Amalebe, ilia e hä, i fügäigi baala negelahilä, ie fagulo gii amo nowëa nimabelela, sadu dahila, ie fagulo amo amala mogei.

³⁶ Amalahilä, ili ami fia idogola, e idihë sefolalo.

³⁷ Ilia i fügäigi ie busa daia adomoi, ema gudisalea säi amo dëdësalea,
GODA YESU, YU UDIA DOLÖE BEAHA ALIGILO GINILA
dëdëla baala negei.

³⁸ Amala hamolahilä, ebalä fa nelo dolö äudä, elö naabo dafädimadi, amase, elö naabo fefeädimadila i fügäigi baala negei.

³⁹ Udia dolö ili amogi baagila afu mafusalea, ema busa dugagila digila gagadiabola

⁴⁰ sähalea, Diada Godeëie mosö haila digalahilä, segeyo ohodoagi ulimolöeai amo, di dihimu damula mosö. Dida Godeëie malö galëda, i fügäia adogoila digamola säla baagila digisa nelo.

⁴¹ Amaimo, mala dawadigi amoliage, dolö asigi gäwi dafidilo amoliage, gobela ilö busa amoliage, amo gadola wäla gadiabola sähalea,

⁴² Eada udia dolö odoa ugila negelo. Amai gaso, hü e ugila negemolöi made gabu. Eda Isilaleie beaha aligilo gini nea. I fügäia adogoila e walio digaseda, nilia ema asigi afädë negemolö.

⁴³ Ea Godema asigi bogia adogola nelo. Godea e hameseda, ea e ugila negemäia. Mida, ea sähaleada, Neda Godeëie Malöla sälö ameala sähalea.

⁴⁴ Fa nelo dolö ebalä i fügäigi baala negei amoleage, amo gadola wäla ema nemoi.

Yesu baagoi

(*Maga 15.33-41; Ulugu 23.44-49; Yone 19.28-30*)

⁴⁵ Eso mogogila awäla eso bëgise gaaluge, sege sulubadela gasilasimu dilo.

⁴⁶ Eso bëgise gaalu, Yesuea gelolafalä wela säia adahalea, Eli, Eli lama sabagadanila säi. Amoëe mida gomalä, Nie Gode, nïe Gode, dia ne edogi fisigisisala säi.

⁴⁷ Amo nabalahilä, odoa ami nefolalo amolia sähalea, Goeada Elaia wesebegola säi.

⁴⁸ Hä, fodolofalä amoliagi afädë baluluia awäla, nelebo afädë dahudu gadoi wani ödä gamogai dibeä ami gelahilä, i bidigi yaala, egali muäia i.

⁴⁹ Amala hamosebegi, odoa amolia sähalea, Aso. Elaia maala, e damula misiabelela beaha aligidila säi.

⁵⁰ Yesuea bu elö gelola sälahilä, ie namolö amo fisila, hame hä, mosaloi.

51 Amasebegi, fagulo edefade Godeëe mosöa gosagisi dilo amo, gadogola gadelala digalahilä, elö eamu eamula negesi. Amase, fogolige maala, igige gäudäla digi.

52 Amase, baui amolige doga negesebegi, Godeëe udia dolö baagoi difolalo amoligi, yafie nowelasisi.

53 Yesu baagoi amo nowelasisebegi, nowelasisi amoli baui amo digila awäla, gaamu Godea hile nafolai Yalusaleme dibea ami nogila digasebegi, udia dolö yafiea ili meli.

54 Ami dolö hädali afädë beaha aligilo ameage, amase, ebalä Yesu idihë nefolalo amoliage fogoli misi amogige, nelebo hamoi amogige beala, edefademä fudugila bedälahilä sähalea, Wae! Goweda dofä Godeëe malö gabula säi.

55 Udiafali yafiea Yesu ugila negemolöe, Galilila e bögela mofiai amolige, ami holöbö mia madela sidawewela nefolalo.

56 Magadala udia Melige, Yamelele Yosebelele eme Melige, amase, Sebediüe malö äudä amolele emege, udia amoligi nefolalo.

Yesuë domalo baui

(Maga 15.42-47; Ulugu 23.50-56; Yone 19.38-42)

57 Deadifali, Alimadia nelegei yafie negelo dafidilo dolö afädë misi. Dolö amoëe äida Yosebe. Eege Yesuë bögela aulo nelo.

58 E Bailadi neebea maalahilä, Yesuë domalo amo ema imäiala nabi. Nabasebegi, Bailadia ami dolöea ema neala imalai.

59 Amasebegi, Yosebea Yesuë domalo amo nealahilä, fagulo nigime baai made, hedabifali amea usulala

60 gaula awälahilä, hile igi äbä gähe duwi dilo amogi bausi. Bausilahilä, igi edefade afädë bebugula maala, idi amo dofogasila, e hä asi.

61 Magadala udia Melige, amase, Meli elö amoge, ele Yesu baui gaalu älomodi sulo.

Ami dolö amolia baui amo idihë nelo

62 Nelebo daialo segeyo amo baagia, segeyo amogi gobela ilo busa nefolalo amolige, Felesi dolö nefolalo amolige, Bailadi neebea awäla gegedolahilä

63 sähalea, Dafidilo, dahila nelo goea aso, made baagola nea sähalea, Segeyo äudä nelolahilä osodagi, ne nowelasi molömeläla säi amo niliä helëselä obégéimelä.

64 Amala säi amea, segeyo ohodoa gogi, odoaea baui amoëe idi hedabola galahilä, idihë namialamalo. Bögela aulo amolia maala, ie domalo amo nealahiläda, udia dolöma hä bauia amila nowelasi meläla sälöea. Ilia amala hamola, dahila neala säseda, ea dafidi dahila neala sälo amo baagila moholö gabumeläla säi.

65 Amala säsebegi, Bailadia ilima sähalea, Ami dolö odoa idihë aligilo namiäia diligali iahago. Dilia ili sigi awälahilä, ilia bauia ami idihë nami-alamalo. Dilia gomalä hamomolöila asigisebe amo gadola hamola, baui hedabola gamalola säi.

66 Amala säsebegi, ili awäla baui amo hedabola galahilä, odoaea idi galö igi amo bebugula auloea nofe negela, idihë aligilo amolima hedabola idihë namialai.

¹ Segeyo Sabada baagibua, saleleie mi gäwi segeyogi, eso mi gäwila säsälosebe amo gaalu, Magadala udia Melile, Meli elölea baui amo bea asi.*

² Ami nebegi, fogoli edefade misi. Dafidilo Geloïïe selesaia fii afädë Hebenila digahalea amai. Digalahilä, selesaia fii amea igi amo bebugula negesilahilä, e amodaia sulo.

³ Selesaia fii amoie odagida sege yabagelela yo digalo amo gadoi, amase, ie fagulo gäige falefalfi fisi.

⁴ Amogi, idihë aligilo amoli ebalä bedähalea, ili emo gigisëla, baagoi gadoi hamoi.

⁵ Amaimo, selesaia fiaa udia amolema sähalea, Ali bedämabio. Aliada Yesu i fügäigi baala negei hogola misi amo, na dawamelë.

⁶ Eda wi maade. E negei diloa gowe bea misië. Mida, ea säi amo gadola, nowela asimelë.

⁷ Ali hä, aabela awäla, ie bëgëla aulo amolima gomalä sämalo. Eda baagoiala nowela asimelë. Dili baagila, edale Galili moholö awäha nea, e ami bimolömelëla sämalo. Na hä, alima säi agui amomelëla säi.

⁸ Amala säsebegi, ele bedälage, edefademalä obeägilage, fodolofali bauia amila awäla, ie bëgëla aulo amolima sämölöie baluluia asi.

⁹ Awäha nebegi, Yesuea ele gausiala digala sähalea, Ali go gabiola säi. Amala säsebegi, ele e mia ga madela maala, ie emogi gaula digala, elea ie ei gauia adai.

¹⁰ Amasebegi, Yesuea elema sähalea, Bedämabio. Aliada, nïe nedoolalima, ili Galili mosalamalo. Awäsedä, ilia ne ami bimolömelëla sämölö mosalola säi.

Idihë aligilo amolia säi

¹¹ Udia äudä amole awäha nebegi, idihë aligilo odoa awäla gaamu isogi digalahilä, ilia gobela ilo busa amolima nelebo sulubadela hamoi amo säla iaha maadei.

¹² Amala säsebegi, gobela ilo busala, dolö asigi gäwi dafidilobalä gegedolahilä, ilia ado afädë daiala negei. Ilia muni malei neala, ami dolö amoligali iähalea

¹³ sähalea, Dilia gomalä sämalo. Ie bëgëla aulo amolia gasigi maalahilä, nili addidi dibegi, ie domalo amo fa niimelëla sämalo.

¹⁴ Amasebegi, Gabenaea ado gowe nabaseda, amoda, nilia ebalä ado hahamogimolömelë. Dilia asiala hamoi made bimäiala säi.

¹⁵ Amala säsebegi, ami dolö amolia muni amo nealahilä, ilima säi amo gadola bëgëi. Amaimo, walioge Yu ilia ado amomu säla daidosa nea.

Yesuea ie bëgëla auloma hamoi ilia hamomäiae säi

(Maga 16.14-18; Ulugu 24.36-49; Yone 20.19-23)

¹⁶ Bëgëla aulo gïdälasí amoli Galili afialahilä, segebidaia Yesuea säla negeia ami afiai.

¹⁷ Afialahilä, ilia e beala, ie ei gauia adai. Amai gaso, odoaeada asigi äudä negei.

¹⁸ Amasebegi, Yesu e ili neebea maala nea, ilima sähalea, Hebeniïege, nagadaiawëiege, geloi sulubadela nema gausisa maadeimelë.

¹⁹ Amala hamoi amea, dili awälahilä, fifi asi sefolalebe amoli sulubadela nïe bëgëla aulo aligimäiae sämölö mosalo. Amalahilä, dilia Naadoïe eïgige, Malö amoie eïgige, Eleloï Gesamiïe eïgige, ili ödägi gelasila,

* **28:1:** Saleleie mi gäwi segeyoda, salele ede. Edolo niliada gifalädalüla sälo.

20 na dilia hamomalai amo sulubadela ilia bëgëla hamomäia olelemalo. Segeyo sulubadelagi ne dilibalä namolömelë. Amalamu awäla, aligila wag-amolömelëla säi.
Hä amo.

Ado Mala Hedabi Magaea Dëdëi Amo Ado Dëdëi Dibe Amoïe Neala Olelo Oboba

Ado Mala Hedabi Maga bebagi dëdëla negei amea, dafidi mi gäwila sähaleada, Godeie malö Yesu Gelesoie Ado Mala Hedabila säla dëdëla negei dialea. Nilia Magaea dëdëi dibe amo beaseda, Yesuea geloi hido eloi gaula nelo amoge, ea hamoi hamosa nelo amoge ulufala dëdëi dië bimolömelë. Yesuea mala oleesa nelo amoge, mugabe fedai nesila digisa nelo amoge, udia dolöea nafade hamoi hësa nelo amoge, amoda ie geloi amo olela, ea amo gadola hamosa nelo. Yesuea hile eida gomalä sälo. Dolöie Malöla sälo. Dolöie Malö namolö misi ameada, ie namolö fisiga gala udia dolö yafie sigi obögëmölömelä säi, (10.45).

Magaea, Yesuea hamosa nelo amo sedalu yafie säi. Gasoda, Yesuea udia dolöma ado mala oleesa nelo amolida, ea sedalu hedabola made säi. Magaea dafidida ödägi gelo Yoneie sedalu sälahilä, Yesu e ödägi gei amoge mugabe Saidania e fedogola meli amoge, obobala dëdëlahilä, Yesuea hamoi geloi hamosa nelo amoge ulufala dëdëi. Amase elöda, udia dolöea yöi elö elöla gauseda, ea boba hamomolö amoïe ilima oleesa nelo.

Íe bëgëla aulo amolia, mi gäwilafalí amida, Yesuea nelebo hamosa nelo amoïe mi fädäla dawa made nelo. Gaso, gelëala bebea awäha nea, giso hobeala beagolei. Beaseda, udia dolö ilia Yesubalä ado neala yöi yafie ila säi dië bimolömelë. Ea Ado Mala Hedabi dëdëla wagahalea, Yesu baagola nowela asi amo dëdëla negei dialea.

Yesu misi amoda udia dolöma Godea Beaha Maadela Sigi Neebe amoïe säla ïmolö misi

(Maga 1.1-3.6)

Ödägi gelo Yonea ado mala säla iaha nelo

(Madiu 3.1-12; Ulugu 3.1-9, 15-17; Yone 1.19-28)

¹ Ado Mala Hedabi goda, Godeie malö Yesu Gelesoea dafidi mi gäwi amo dialea.

² Bea sälo Aisaeaïe bebagi ado dafidi dëdëla negei dibe amoda gowe. Godea sähalea, Nabuöl! Nie ado säla ïmolö mosalamalo amomada, dië idi fodolasimäia, ema dafidimola sämolömelë. *Malagai 3.1*

³ Udia dolö aligisia made sege falaia ami nea, afädëa uuala wesalea, Dafidilo Geloi misiäia idi fodomolö amo dadaiaha namialo. Íe idi amoda mogolafalí fodolasimalola säha neamelëla

säi amo dëdëla negei dialea. *Aisaea 40.3*

⁴ Amala säla dëdëla negei dibe amo gadola, sege nafade udia dolö aligisia made ami ödägi gelo Yone e misi nelo. Ea sähalea, Dilia nafade hamoi amo Godea hëmäia, dilile iso asigi besula, ödägi gemolö dialeala säla iaha nelo.

⁵ Yudia sege gaamu holöfali holöfali dibe amilage, Yalusaleme udia dolö nefolalo amoli sulubadelage, e neebéa ami mafusa nelo. Mafula ilia nafade hamoi amo sisiaha maadesebegi, Yonea ili ödä Yodonagi gesa nelo.

⁶ Yone eda sugua gamele hilä fagulo hamoi amo salugalahilä sugua gafodo gadoia malibu negela nelo. Eada galiawage äwi ödäge nahe nelo.

⁷ Ea ado mala säla iähalea, Ne dafidi misi neawe. Hobea ne baagia afädë moholö amoda, ne holöfali neebewe gadoi made, eda ilibia edefade neebe

amo moholömelë. Ne hedabi made ameada, na ie emo usililo ëfë gumusula dialea fisigämölö amo dofea made neawe.

⁸ Na dili ödäeamu gesa neamelë, eada dili Eleloï Gesamia gemolömelëla säla iaha nelo.

Yonea Yesu ödägi gelasi

(*Madiu 3.13-17; Ulugu 3.21-22*)

⁹ Segeyo amogimu Yesu e Disiligi Galilië gaamu Nasalesela maasebegi, Yonea Yesu ödä Yodonagi gelasi.

¹⁰ Yesu ödägi gelahilä ödägila fodolo agesua aliga adogoi amole, mu dusuia gase amo meli. Amala dusuia gasebegi, Gesami haea malibau gadoi digalahilä ema fise amo meli.

¹¹ Amo gaalu, selesaia mosöala ado afädë säia idogosalea, Dida nïe malö. Na dima edefademalä boba hamoi nea, nïe iso asigia dima obeägisä neawela säi.

Yesuea nafade hamomabelela mugabea fedogola bimolö misi

(*Madiu 4.1-11; Ulugu 4.1-13*)

¹² Ado amo säha maadeia gai amole, Godeie Gesamia Yesu e sege nafade udia dolö aligisia made ami mosäia fisiga gai.

¹³ E fisiga gaia ami segeyo nabülesi biyidia nebegi, mugabe Saidania Yesuea nafade hamomabelela fedogola bimolö misi. Yesu e sugua ilaba elö elöla nefolalebea ami nebegi, selesaia fii ilia ugila negemolö misi.

Yesuea hamoi mi gäwila Galili hamosa nelo

(*Madiu 4.12-17; Ulugu 4.14-15*)

¹⁴ Yone galabaia negesebegi, Yesu e Galili awälähilä Godea Beaha Maadela Sigi Neebe amoë Ado Mala Hedabi säla iaha nelo.

¹⁵ Yesuea sähalea, Godea segeyo daiala negei dilo amo, walio wegi gausiai ameada, Godea Beaha Maadela Sigi Neebe amoda ga madefali dialeamelë. Ameada, dili asigi besula, Ado Mala Hedabi go gaula mogomalola säla i.

Yesuea dolö biyidia seme digisa nebegi wei

(*Madiu 4.18-22; Ulugu 5.1-11*)

¹⁶ Yesu e Galili oeabo agesu nedaha nea beahamelebe, seme digilo dolö äudä, Saimono ie edoo Ädulule seme digisa neebe meli.

¹⁷ Bealahilä Yesuea elema sähalea, Na alima udia dolö nelo mala oleledelä. Ali ne awäsewe gadola bëgëla misiela säi.

¹⁸ Amala säsebegi, elea selégë amo fodolofali ami negesilahilä e bëgëla asi.

¹⁹ Yesu e holbö sedade awälähilä beahamelebe, Sebediie malö Yamese ie edoo Yonele dudaia ami nea, selégë nuli amo hamogisa neebe meli.

²⁰ Beala fodolofali ele wesebegi, elele eedo Sebedige bidi nimolöle hamoi hamosa nefolalo amolige dudaia amilahilä ele Yesu bëgëla asi.

Yesuea dolö afädëma mugabe fedai nesila digi

(*Ulugu 4.31-37*)

²¹ Yesula udia dolö odoali afiala Gabaniamaa gaamugi besela galai. Sabada gafe segeyo amo besela galasebegi,* Yesu e gedolo mosöa ami nogila digalahilä, ea udia dolö amolima ado mala säla olelesa nelo.

* ^{21:21} Segeyo Sabadada Yu udia dolö ilile hele aligilo segeyoge, amase, Godeie ëi gauia adalo segeyoge dilo. Godea sege föi dibe amo sulubadelia segeyo gafeiagi hamosa maadelahilä, segeyo gifalädalügi hii e hele fila sulo. Isilale udia dolö ilia amo gadola hamomäia, ea segeyo Sabada daiai. Segeyo Sabadada Edolo niliäda gafela sälo. Mi Gäwi 2.2-3ge, Sigi Obëgëi 20.8-11ge bimalo.

²² Ea säla olelese amo nabala ili fudugisa sefolalo. Mida, mala dawadigi amolia olelelo amo gadola made, geloi hido elöi gaula nea olelese amogi.

²³ Segeyo amo gala dolö mugabe fedai afäde gedolo mosöa ami maala sulo. Dolö amea üalala digila sähalea,

²⁴ Nasalese fii Yesu-o, nili nheebea wi dia edo hamomolö misi. Nili nufudadigimolöe misile. Nada di dawa. Dida dolö hedabi mogoifalï, Gode hï e nheebea amila misimelëla säi.

²⁵ Amala säsebegi, Yesuea mugabe amoma nemosalea, Adomabu! Dolö go digila di mosöla säi.

²⁶ Amala säsebegi, mugabe amea dolö amo neala amulämelasilahilä üalala digila doadigila asi.

²⁷ Amala hamosebegi, udia dolö sefolalo amoli sulubadela, fudugilahilä hilidomu säla didigahalea, Walio hamoi amoda edo gadoidu. Dolö goea walio ado säi amoda, ado gähe geloi hido elöi gelola säimelë. Ea ado säseda, mugabe ilia nabelo gabula säi.

²⁸ Yesuea hamoi amo udia dolö Galilimadi nefolalo amoli sulubadelaea fodolofalï nabala didigai.

Yesuea udia dolö yafie wahilasisa nelo

(*Madiu 8.14-17; Ulugu 4.38-41*)

²⁹ Yesuge Yamese Yonege ie begela aulo odoa ilige gedolo mosöa amila Saimono Ädululea mosöa ami afiai.

³⁰ Saimonoë udia amoë eme domalo hëgila oloi, imididaia adi dilo amo, ilia fodolofalï Yesuma säla i.

³¹ Säla iasebegi, Yesu e udia oloi dibea ami awälahilä, ea naabogi gaula nowela ifosi. Amala hamosebegi, e hëgila oloi dilo amo hogosa helela wahisebegi ea ili molö muäia daiai.

³² Eso digase gaalu, deadi udia dolö nefolalo amolia oloi difolalo amolige mugabe fedai nefolalo amolige sigi gagaula Yesu nheebea ami gegedoi.

³³ Udia dolö Gaamugi ami nefolalo amoli sulubadela idi galo mia hadaigi animu gegedoi.

³⁴ Amala hamosebegi, Yesuea udia dolö yafie olo elö elöla oloi difolalo amoli wahila digi, mugabe fedai yafie nefolalo amoli nesila digila digisa nelo. Amala hamosebegi, mugabe amolia Yesu eda gowe neala dawadigisa madei nefolalebegi, Yesuea mugabe amolima dilia adomabula säi.

Yesuea Galilimadi ado mala säla olelesa nelo

(*Ulugu 4.42-44*)

³⁵ Sege yomolö amo gaalu Yesu e segea nowela awälahilä, udia dolö aligisia made ami awäla Godema adosa sulo.

³⁶ Saimonoge ebäla nefolalo amoliage Yesu hogogola hobeala bëgëi.

³⁷ Beagolelahilä ilia ema sähalea, udia dolö sulubadelaea di hogosa neamelëla säla i.

³⁸ Amala säla iasebegi, Yesuea säla obëgëslea, Gamelä. Sege gaamu odoa ga made dibea ami, ado mala säla ïmolö afiadi. Neda hamoi amo hamomolö misimelëla säi.

³⁹ Amala sälähilä e Galili sege sulubadelamadi nawesa nea, ilile gedolo mosö nefolalebe amoligi nogila digalahilä, Yesuea ado mala säla iadigi, mugabe fedai nefolalo amoli nesila digila digisa nelo.

Yesuea dolö gudubu hamoi afäde wahi

(*Madiu 8.1-4; Ulugu 5.12-16*)

40 Amala hamosa nebegi, dolö gudubu hamoi afädë Yesu neebea ami maalahilä, emo gumu sasagalä fia idogola salea sähalea, Dia ne wahimäiala helësëeda, hä dia ne wahilasmolöi nebegola säi.

41 Amala säsebegi, Yesuea dolö amo bobaselähilä, ie naabo mogodigia gala, dolö amo diigisa nea sähalea, Na amala helësä, wahimola säi.

42 Amala säsebegi, dolö gudubu hamoi amo fodolofalä hogosa helela wahi.

43 Yesuea e fodolofalä mosalolahilä, ema gelola sähalea,

44 Nabuöl! Di wahi go oböla odoama säla ïmabio. Gobela ilo dolö neebe amea di bimäia olemolö mosalo. Amalahilä, udia dolö ilia bimäia di wahi go olemolöie, Mosesea säla negei dibe amo gadola, di hämäia nelebo afädë odala ïmalo mosalola säla i.

45 Amala säla i amo nabalahilä gaso, dolö amo awäha neada, ema hamoi amo ili sulubadelama säla iia awäha nelo. Amala säla iia awäha neala säi amo nabala, Yesu e ilile siigi gaamu difolalebea ami made awäla, udia dolö aligisia made ami gasi gala nelo. Amala gasi gala nebegi, udia dolö sege sulubadelagi nefolalo amoli Yesu neebea ami mafula gegedoi.

2

Yesuea dolö fii si afädë wahilasi

(*Madiu 9.1-8; Ulugu 5.17-26*)

1 Segeyo odoa baagisebegi Yesu e bu Gabaniama obögëi. Yesu obögëla misi neala säi amo udia dolö nefolalo amoli sulubadelaea nabaha maadei.

2 Nabalahilä udia dolö yafie Yesu neebea ami mafula gegedoi amea, mosö isogige idilibage fimolö fu maade, negegi dibegi, Yesuea ilima ado mala säla iaha nelo.

3 Säla iaha nebegi, dolö afädë fii si sulo amo e neebea ami, dolö biyidiaeа iwasala gaula misi.

4 Udia dolö yafie negegi amea, ilia dolö amo Yesu neebea gaula moholö ulli gabugi, mosö figidaia gaula fedalahilä, mosö figi dusuia gala dolö iwasala gaula misi dafu amola mumusogi Yesu neebe amo gaalu salisi.

5 Ilia asigi afädë negei nea hamosebe amo bealahilä, Yesuea dolö fii si amoma sähalea, Nie malö, dia nafade hamoi amoli na hä hësa maadeimeläla säi.

6 Amala säsebegi, mala dawadigi dolö odoa sefolalo amolia asigiamu helësëalea,

7 dolö gowea ado egoweda abeahäla sähadu. Eada Gode gagadesa neamelë. Gode eamu udia dolöea nafade hamoi amoli hëmolöi neala helësä sefolalo.

8 Ilia amala helësä sefolalebe amo, ie asigia aabela beagolelahilä, ea ilima sähalea, Edöie dilia go helësä dialea.

9 Na dolö fii si gowema ado aabei sämolöda abodo. Dia nafade hamoi amoli häsa maadeila sämolö amo aabei gabule, ma, di nowela die fëo gaula mosöla sämolö amo aabei gabule.

10 Amaimo, Dolöe Malöea nagadaiali nea, udia dolöea nafade hamoi amoli hëla digimolöie, geloi gaula neebe amo dilia helësämäia olesagomeläla säi. Amala sälähilä ea dolö fii si amoma sähalea,

11 Na dima sähago. Di nowela die fëo neala gaula dihi mosöa mosalola säi.

12 Amala säsebegi, dolö amo nowelahilä, udia dolö sulubadelaeä sidaia ie fëo amo neala gaula fodolofalä asi. Amala hamosebegi, ili sefolalo amoli sulubadelaea asigigi fudugilahilä, Godeie ei gauia adala sähalea, Siiba nelebo gowe gadoi hamose nilia melölo mademeläla säla didigai.

*Yesuea Ilibai wei
(Madiu 9.9-13; Ulugu 5.27-32)*

¹³ Yesu e Galili oeabo agesu bu elö nedaha nebegi, udia dolö yafie e neebea ami mafula gegedoi. Gegedosebegi Yesuea ilima ado mala säla iaha nelo.

¹⁴ Säla iaha nelolahilä awäha nea, Alibiasaie malö Ilibai e dagisi muni nelo mosöa sebe amo bealahilä, Yesuea ema ne bëgëla misiela säi. Amala säsebegi, e Yesu bëgëla asi.

¹⁵ Yesu e Ilibaia mosöa molö naha sulo. Dagisi nelo dolö yafiege, mala nafade hamolo dolö yafiege, Yesula ie bëgëla aulo amolibala gedola salea molö naha sefolalo. Dolö amo gadoi yafieada, Yesu awäse amo gadola bëgëla awähamu aligilo.

¹⁶ Mala dawadigi Felesi dolö amolia beahamelebe, Yesu e dagisi muni neloge, mala nafade hamologe, nefolalo amolibala gedola salea molö naha sebe meli. Bealahilä ilia Yesuie bëgëla aulo amolima nabahalea, Mala nafade hamologe, dagisi muni nelo nefolalo amolige, ebalä, gedola salea molö naha sebegoda edoielä nabi.

¹⁷ Amala nabasebegi Yesuea ilima säla obëgësalea, Udia dolö oloi made nefolalebe amolida, alögoda neebea aulo made. Oloi sefolalebe amolimu alögoda neebea aulo. Amo gadola wäla, ne misi weda, udia dolö hedabi nefolalebe amoli wemolö misi made, udia dolö nafade hamolo nefolalebe amoli wemolö misimelëla säla i.

*Yesuea molö made naala aligiloë säi
(Madiu 9.14-17; Ulugu 5.33-39)*

¹⁸ Segeyo molö naala made aligilo fu amogida, ödägi gelo Yoneie bëgëla aulo amoliage Felesi dolö amoliage molö naala made aiala nefolalo. Udia dolö odoa maalahilä, Yesuma nabahalea, Yoneie bëgëla aulo amoliage Felesi dolöie bëgëla aulo amoliage molö made naala aligilo fu amogi, Dë bëgëla aulo golia molö naha nebegoda mi edoielä nabi.

¹⁹ Amala nabasebegi, Yesuea ilima säla obëgësalea, Dolö afädëa udia neahalea, udia dolö e damelë molö molö gedoi hï ebalä sefolalebe amolima, dili molö made naala aiala samialola samolölle. Udia nimolö dolö amo ilibalä seeda, ili molö made naala aiala samolölle.

²⁰ Gaso, hobeala dolö amo odoaea sigi gaula asibua, ili molö made naala aiala sämolömelëla säi.

²¹ Amala sälahilä Yesuea ado elö sähalea, Afädëa fagulo goofogi fagulo gähea baala asogelo made. Amala hamoseda, fagulo gähe amea goifo amo nulimolömelë. Amalahilä dafidi nuli amo gadola made bu edela nulilo.

²² Amo gadolamu, dolö afädëa sugua meme gafodoea ödä i hamoi sibai amogida, wani ödä gähe dibe amo soga salelo mademelë. Amala hamoseda, wani ödä amea ödä i sugua meme gafodoea hamoi sibai amo dusulahilä, ödä i amoge wani ödä amoge, hä, nafademolömelë. Amala hamoloea, wani ödä gähe dibe amoda sugua meme gafodoea ödä i hamoi gähegi oselomelëla säi.

*Yesuea segeyo Sabada gafegi hamolo amoë säi
(Madiu 12.1-8; Ulugu 6.1-5)*

²³ Segeyo Sabada gafegi Yesula ie bëgëla aulolali, eladi gadoi ëi widi sagaido afiahä dilo. Afiahä dialea ie bëgëla aulo amolia widi gägä amo faila nana awäha nelo.

24 Nana awäha neebe amo Felesi dolö ilia bealahilä Yesuma sähalea, Nilile mala säla negei dibe ameada, segeyo Sabada gafegi hamolo made amo die bëgëla aulo golia damula hamosa nebego bimola säi.

25 Amala säsebegi, Yesuea ilima säla obëgësalea, Siiba Debidia hamoi dëdëla negei dibe amo dilia made nidelö neale. Debidige, dolö odoa ebalä nefolalo amolige, molö maadela sidëa baagosalæ,

26 gobela ilo Busa Edefade Abiada e nebegi, Debidia Godeie mosöa nogila digalahilä, beledi Godegali odala i dilo amo neala mai. Beledi amoda odoaea nülo made, Gobela ilo amoliamu nülo negei amo ea nalahlä, odoa ebalä nelo amoli muäia neala gaula awäla imelëla säi amo dilia made nidelö neale.

27 Yesuea ilima säla wagahalea sähalea, Godea segeyo Sabada gafe hamoi amoda, Udia dolö fifi asi sefolalebe amolia segeyo Sabada gafe amo ugila negemäia hamoi mademelë. Udia dolö fifi asi sefolalebe amoli ugila negemäia hamoimelë.

28 Amala hamoi ameada, Dolöie Malö amoda, segeyo Sabada gafeie Dafidilo neamelëla säla i.

3

Segeyo Sabada gafegi Yesuea dolö naabo nafadei afädë wahi (Madiu 12.9-14; Ulugu 6.6-11)

1 Yesu e gedolo mosöa ami bu elö nogila digai. Mosöa amida dolö naabo elö amo balägädöla nafadei afädë sulo.

2 Udia dolö odoa sefolalo amolia Yesuma dia nafadeela hamoila sämolölähilä, segeyo Sabada gafegi, Yesuea dolö amo wahisebelela bimolöie, ilia si dadaiaha sefolalo.

3 Amaha sefolalebegi, Yesuea dolö naabo nafadei amoma sähalea, Di nowela mogogi namolö misiëla säi.

4 Amala sälähilä ea ilima nabahalea, Nilia segeyo Sabada gafegi hedabi hamomolö amo dofeale ma, nafade hamomolö amo dofeale. Udia dolö hedabola namiäia damula moholö amo dofeale ma, baagomäia nufulö amo dofealela nabi. Amala nabasebegi, ilia säla obëgëla made sefolalo.

5 Yesuea udia dolö sefolalo amoli sidawewela bealahilä e yöi. Mida. Ilile iso asigi geloi dibe amo beala. Yölähilä ea dolö naabo nafadei amoma sähalea, Die naabo mogodigia gamola säi. Dolö amea naabo mogodigia gai amole, ie naabo amo wahimolöi wahi meli.

6 Amala hamosebe amo bealahilä, Felesi dolö sefolalo amoli segea fodolofalü doadigila awäla, Heledo sosogo nefolalo amolibalä gegedolahilä, Yesu baagomäia abilia hamomolödula sälä didiäha dilo.

Yesuea ie geloi olej gaso, hïle segeafalï fii amolia ema asigi afädë made negei

(Maga 3.7-6.6)

Udia dolö yafie oeabo agesua gegedoi (Ulugu 6.17-19)

7-8 Yesula ie bëgëla aulola ili sege ili neloa amo fisila, Galili oeabo dibea ami afiai. Ili afiasabe amo gadola udia dolö yafiea ili bëgëla afiai. Sege Yudialage, gaamu Yalusalemage, sege Idumialage, ödä Yodona dëgëla alämadiilage, gaamu Daiamadilage, Saidonomadilage, sege amoligila udia dolö sämolö asusugai yafiea, Yesuea hamoi amo nabala e bëgëla afialahilä, e neebea amimu gegedoi.

⁹ Amala gegedosebegi Yesuea ie bëgëla aulo amolima sähalea, Udia dolö yafie gegedosalea, ne dedelela fédösebe amea, bobadëlasebegi, ne dudaia fedadelä, dilia du afädë gaula maala ne neebe gaalu, ga madela negesimola säi.

¹⁰ Ea udia dolö yafie dafidi wahilasi amo gadola, udia dolö oloj sefolalo amoliage ili wahilasimäialahilä, ilia e digimolöie gegedoi amea dedelei.

¹¹ Mugabe amolia e beala ie emo mia gumusula dia digalahilä, üalala digila sähalea, Dida Godeëe malömelëla säi.

¹² Amala säsebegi, ea mugabe amolima gelola sähalea, Odoama ne Godeëe malö neala sälä ïmabiola säi.

Yesuea abosolo giwilasi memelei

(*Madiu 10.1-4; Ulugu 6.12-16*)

¹³ Yesu e segebidaia fedalahilä, dolö odoa hï hamei amoli misiäia wesebegi, ili e neebea ami misi.

¹⁴⁻¹⁵ Maasebegi ea dolö giwilasi amoli ebalä namolöie ili memelelahilä, ea ilile ei abosolo negei. Ilia Godeëe ado mala sälä ïmolö mosäiage, mugabe fedai nesila digimolö geloi iligali imolölege, ea ili memelei.

¹⁶ Giwilasi memelei amolile äida gowe ili. Saimono, Yesuea ie ei elö Fida negei amoge,

¹⁷ Sebediüe malö Yamesege, ie edoo Yonege, Yesuea elele ei elö Boaneyisi negei. Nilile ado sälada sege gudusebeëe malö.

¹⁸ Äduluge, Filibige, Badolomiuge, Madiuge, Domassage, Alibiasaëe malö Yamesege, Dadiusige, Selodo sosogo Saimonoge,

¹⁹ Yudasa Isagaliada, Yesu hololölo amoge. Yesuea giwilasi amoli memelei.

Yesu e mugabe Belesabulubalä nea, hamosa neebela säi

(*Madiu 12.22-32; Ulugu 11.14-23; 12.10*)

²⁰ Memelesa maadelahilä, Yesu e mosöa asi. Udia dolö yafie bu gegedoi amea, Yesula ie bëgëla aulo amolali molö molö fu maade meli.

²¹ Amala hamoimelëla säi amo nabalahilä, Yesu sosogo nefolalo amolia e bea asi. Mida, odoa ilia e gagaosa neala säi amo nabala.

²² Mala dawadigi dolö Yalusalemela digafui amolia sähalea, Mugabe Belesabuluda Yesuma fedai nea.* Mugabe ilile busaea ema geloi iäsegì, ea mugabe nesila digisa neamelëla säi.

²³ Amala säsebegi, Yesuea ili mofiamolahilä, ilima ado besula sähalea, Mugabe Saidani hümuda abilia nesila digimolöi gabu.

²⁴ Sege afädëgi fii hilimu mogela nuduseda, fii amoda geloi made bimolömelë.

²⁵ Mosö afädëgi fii hilimu mogela nuduseda, mosö amoda gelola namolö mademelë.

²⁶ Mugabe Saidania hümü ado nease amea, e sosogo neebe amoli mogeseda, amoda gelola made aigila, hogosa helesa maademolömelë.

²⁷ Afädëa dolö geloi neebe amoëe mosöa ie nelegei dibe amo fa nimolö moholöi mademelë. Ea dolö geloi amo dafidi naabo emoge, nafodola negesiä ie mosöa nelegei dibe amo fa nimolö moholöi galea.

²⁸ Na dilima dofä gelola sähago. Udia dolöea nafade hamoi amoli sulubadlage, gagadela ado nafade elö elöla säi amoliage, hëla fisimolöi bimolömelë.

²⁹ Be afädëa Eleloi Gesami gagadeseda, made hëmolö. Ie nafade hamoi amoda, walioge hobealage, hï ebalä diamolöi diamolömelëla, Yesuea säi.

* **3:22:** Belesabuluüe ei elöda, Saidani. Madiu 12.22-28 bimalo.

30 Ilia Yesu e mugabe fedai neala säi amo nabala ea ado amo amala säi.

***Yesüe eme edoolalida nowë*
(*Madiu 12.46-50; Ulugu 8.19-21*)**

31 Segeyo amo gala, Yesüe eme edoolali mafula segea ifo baagido nea, odoa ilima sähalea, Yesu e nili neebeawi misialasebela sämola säi.

32 Amala säsebegi, udia dolö yafie Yesu amalela sefolalo amolia ema sähalea, Nabahale. Dïe dieme didoo dialifilali misi segea nea. Ilia di misialala säsebela säi.

33 Amala säsebegi, ea säla obëgësalea, Nie neme nedoolalida nowë ili gabula säi.

34 Ea e amalela sefolalebe amoli sidawewela bealahilä ilima sähalea, Bimo. Neme nedoolalida sefolalebe gowe ilimelëla säi.

35 Udia dolö, Godea hamese amo gadola hamolo nefolalebe amolida, nedooge nalifige nemege amoli neamelëla säi.

4

Yesuea ado besula, molö gägä fëfëila säi

1 Yesu e Galili oeabo agesua nea, udia dolöma ado mala bu säla olelesa nelo. Udia dolö yafie gegedoi amea negegisebegi, Yesu e ödä daia du dilo, amogi fila fedai. Udia dolö yafie gedoi amolida agesua ami nefolalo.

2 Amala nefolalebegi, Yesuea ilima säla olelesalea, ado besu yafie säi amoda gowe.

3 Nabuö! Dolö afädëa sagaido gägä fëfëla aligi asi.

4 Sadia gogola aligi awäha nebegi, gägä odoa idiafa daala negei amo haea maala, neala naha maadei.

5 Gägä odoa igi naga abelëidaia daala negalahilä, gägä amea naga abelëi amodaia fodolofali båui.

6 Bäui gaso, eso neëa hëgisalea difi moholö asusugala ödölola bausoi.

7 Amase, gägä odoa äyo gägäi neebea ami digai. Amoda äyo gägäi amobalä gegedola båui amea, widi gägä amo yau hahalea gägä made negei.

8 Gägä odoa naga hedabi dibea ami daala negei ameada, hedabola båulahilä gägä negeimelë. Odoaeada gägä nabülesi ohodoa negei. Odoaeada nabülesi gafeia negei. Odoaeada nabülesi emu nabülesi negeimelëla säi.

9 Amala sälähilä Yesuea säla wagala sähalea, Dili gëhe galea galëda nabuöla säi.

***Yesuea ado besula säi amoda mi edo helësëla säi*
(*Madiu 13.10-17; Ulugu 8.9-10*)**

10 Udia dolö yafie afiahä maadeibua e bëgëla aulo giwilasi amola, udia dolö odoa Yesubalä nefolalo amola ilia, ea ado besula säi amoë mi nabi.

11 Amala nabasebegi, Yesuea ilima säla obëgësalea, Godea Beaha Maadela Sigi Neebe amo helësemolöda, dafidi ulufadigila made musügä negei dilo amo, dilia helësemäia säla i amomelë. Be udia dolö segea nefolalebe amolima ado besulamu säla iaha neebeweie

12 Mida.

Ilia siia beahamu nea gaso, dofä gowe gabula made beagolemolömelë.

Ilia gëhea nabahamu nea gaso, asigia mi gowe gabula made helësemolömelë. Ilia beagolela helësësa galebeda, ili asigi besusa maadesegi ilia nafade hamoi amo Godea hësa maadelabimelëla

säla i.

Aisaea 6.9, 10

*Ado besu säi amoë mi fädäla säi
(Madiu 13.18-23; Ulugu 8.11-15)*

¹³ Yesuea ie bëgëla aulo amolima sähalea, Ado besu säi amoë mi fädäla made helësëi neale. Made helësëi nea galëda, ado besu odoa säse amo sulubadela abila helësemolö gabu.

¹⁴ Dolö amea hawa fëfëi amo gadolada, Ado Mala fëfëlo dolö nea.

¹⁵ Ado mala idiafa digai amo gadoida, udia dolö odoaea ado mala nabasebegi, Godea ilile isogi ado mala sagasi amo, mugabe Saidani maala fodolofalï neala gaula aulo nea.

¹⁶ Amase, udia dolö odoa widi gägä igi naga abelëidaia digai amo gadoi neebe amoliada, ado mala obeägila nabalahilä fodolofalï neala gaula.

¹⁷ Gaso, ili difi moholö ulisalea sedade made aligilo. Amalahilä ilia ado mala neala gaui amoë yöi beasege, odoaea ili neala sëlasisege, ilia fodolofalï dígila aulo nea.

¹⁸ Udia dolö odoa giisi äyo gägä damui fedaha dibe daala negei amo gadoi neebe amoliada, ado mala nabalahilä gaso.

¹⁹ ilia nagadaia galu difolalebe amoligi säösäolahilä, muni edefade negemolöila helësëla, nelebo elö elöla gesami awäla helësëse amea, ado mala nabi amo yau hahalea gägä negelo made nea.

²⁰ Gaso, naga hedabia molö gägä daala negei amo gadoi udia dolö neebe amoliada, ado mala nabala asigi afädë negela neala gaulahilä, ilia gägä nabülsi ohodoa negela digi, nabülsi gafeia negela digi, nabülsi emu nabülsi negela digilo neamelëla säi.

*Dolö afädëa gamali waseda falo hawa negelole
(Ulugu 8.16-18)*

²¹ Amala sälähilä Yesuea ie bëgëla aulo amolima sähalea, Afädëa gamali yola sagaseda, faloea dabelole ma, imidi hawa negelole. Ai amala made hamolo, aulidaia negelomelë.

²² Nelebo musügä negei dibe amoda hobeala ulufadigisa maadela, udia dolöea nelebo dabela negei difolalebe amolida hobeala yo digai dibe ami ulufadigisa maademołömelë.

²³ Afädë di gëhe galea galëda, nabualola säi.

²⁴ Ea ilima aso sähamu neamu sähalea, Ado dilia nabi amoda hedabola helësemalo. Dilia odoagali mogela iaseda, Godeage amo gadola wäla diligili mogela iahalea, odoage baala imolömelë.

²⁵ Afädëa nelebo afädë gaula neebe amomada Godea odoa baala yafie imolömelë. Afädëa nelebo afädë made gaula nea, holöfali gaula neebe amo dofea gaula neala neebe amolida, Gode hü fedela nimolömelëla säi.

Molö sagai bäulo amoë ado besu säi

²⁶ Yesuea ado aso sähamu nea sähalea, Godea Beaha Maadela Sigi Neebe amoda gowe gadoi dialea. Dolö afädëa sagaido hawa fëfëla aligi awäha nelolahilä,

²⁷ gasti sulubadelagi dolö amo diala, yose nowela afu mafusa neë gaalu, hawa fëfëi amo dulu besela galala bäuse amoda gomalä bäusebela dolö amo hüda dawa made aligilo.

²⁸ Nagaea bäulasila gägä negelo. Dafidida bäudale bäulo. Hobeala mumusu negelahilä, gägä hü e negelomelë.

²⁹ Molö sagai amo nimolöi galëda, dolö amo hü helebe guagei amea damulo. Mida, molö mumului nimolö segeyo besela galai amea.

*Ado besula masada gägäe säi
(Madiu 13.31-32; Ulugu 13.18-19)*

30 Yesuea aso sähamu nea sähalea, Godea Beaha Maadela Sigi Neebe amo, nilia abodo gadoila sämölödu. Ado besula nilia abodo gadoima oodo beala sämölödu.

31 Amoda masada gägä gadoi. Gägä odoa gadoi made. Gägä amoda holöfälifali. Ilia amo sagaia sagalomelë.

32 Ilia sagai amo fedala edefadela aligiseda, dägöala sagai odoa amo baagila awäla bäulomelë. Ie adomo edefade bafui amogida, haea mafula bäu augi hawa ami mosö olelomelëla säi.

33 Uidia dolö amolile asigia helësëmöli galëda, helësëmäia. Yesuea ado mala säla iahaleada, ado besula yafie säla iaha nelo.

34 Ea udia dolöma Ado Mala säla iahaleada, ulufala made säla iala, ado besula säla iaha nelo. Ie bëgëla aulolali hilidomu neada, ea ado besu säla ilo amoë mi sulubadela ilima säla iaha maadei.

*Yesuea fo ödälebalä adoi
(Madiu 8.23-27; Ulugu 8.22-25)*

35 Segeyo amo gala deadi eso digase amo gaalu, Yesuea ie bëgëla aulo amolima sähalea, Oeabo edefade goë agesu alogodigogi afiadila säi.

36 Amala sälalihilä udia dolö yafie nefolalo amoli amilahilä, ili Yesu sulo du amodaia fila fedalahilä, eege hiligila fila afiai. Du odoage ili awäse amo bëgëla hobeala afiai.

37 Afiaha dibegi, fo edefade gelola guula maalahilä, oeabo bublela aidagua dudaia häili digala, du nobamolö hamose meli.

38 Amala hamose amo gaalu, Yesu eda du bidigi busa fugulo negela adi dilo. Amala adi dibegi ilia e didiigisalea sähalea, Säla Olelelo-o, di nowemo. Nili baagodelä hamosebe gowegi di holöfälü budugila made dialealela säi.

39 Amala säsebegi, Yesu e nowelahilä foma nemolahilä ödäma sähalea, Aeala aumamo. Fologomabula säi. Amala säi amole fo gelola guula misi amo boogeleta ödä aidagula fedai amoge aumalasi.

40 Ea ie bëgëla aulo ilima nabahalea, Edogi bedäha dialea. Dili Godema asigi afädë negei made nealela nabi.

41 Amala usila aumase amo beala, ili edefademalä bedälahilä hilidomu sähalea, Folea ödäleada ie ado nabelo gabu. Dolö weda nowëdula sähä difolalo.

5

*Yesuea dolö afädëma mugabe fedai nesila digi
(Madiu 8.28-34; Ulugu 8.26-39)*

1 Yesula ie bëgëla aulola ili Galili oeabo agesu näiado älömodi awäla Gelasa fii mosöa besela galai.

2 Yesuea ödä du ami negesiä awäha nebegi, dolö mugabe fedai afädë baagoi igi äbägi bausidola maaha nebegi gausiala digai.

3 Dolö amoda baagoi bausia amimu diaha aligilo. Dolö afädëa ie naabo emoge igi ëfëa gaula nafodomolöi made nelo.

4 Segeyo yafieg iilia ie naabo emoge igi ëfëa nafodosamu aligilo. Gaso, igi ëfë amo ea hësäla digisamu aligilo nelo. Geloi hido elöi amoda dolö afädëa e gaumolöi made nelo.

5 Dolö amoda gasi esoage baagoi bausiale segebidaialemu nawesa aligilo. Ea üalala gaula nawesamu neada, hile domalo igia dagabosamu aligilo.

⁶ Amala hamosamu aligilo amo, Yesu e aso wagadi made maaha neebe amo beala, e baluluia awälahilä Yesuüe emo mia gumusula dia digai.

⁷ Gumsusula dialea gelola üälala sähalea, Gode Dofä Ilibia Edefade neebe amoë malö Yesu, dia nema abilia hamomolöie misi. Na dima Godeëë ëi nabaswegida dia ne së ïmabiola säi.

⁸ Ea amala gelola säi amoë mida, Yesuea ema dida mugabe, dia dolö go dígila mosöla säsebegi amala säla obégëi.

⁹ Yesuea ema nabahalea, Dëë éida nowëla nabi. Ea säla obégësalea, Nïë éida Malei. Nilüda holöfali made, maleimelëla säi.

¹⁰ Amala sälahilä ea Yesuma gelolafali sähalea, Segeweda dígila mosöla sämabiola säi.

¹¹ Amo gaalu amida sugua yafie gau domala ami moosa nefolalo.

¹² Mugabe amolia Yesuma gelolafali sähalea, Nilü sugua nefolalebe gagow-elima fedala namolö mosöla sämola säi.

¹³ Yesuea amala hamomola säsebegi, dolö amo dígila mugabe amoli sugua nefolalo amolima fedai. Amala nogila fedala gau mogobogi amogi baluluia didigafula ödägi nogila digaha maadelahilä, sulubadela ödäea naha maadei. Sugua amoli gedolada dausini äudä gadoi ödäea mai.

¹⁴ Amala hamose amo beala sugua sigi aligilo amoli fisäla awälahilä, gaamu dibea amige mosö gägäwila asi dibea amige säsäla awäha nelo. Säi amo nabalahilä udia dolö nefolalo amolia abilia gelola hamoi walebelela fädäla bea afiai.

¹⁵ Ili Yesu neebea afialahilä beahamelebe, dolö dafidi mugabe yafie fedai nelo amo fagulo salugalahilä, e asigi hedabi negei sebe amo beala ili bedäi.

¹⁶ Udia dolö Yesuea hamose melëlo amolia, udia dolö misi nefolalebe amea nabuäia dolö amoma mugabe yafie fedai nesila digi amoge, sugua ödäea mai amoge ilima säla iäha maadei.

¹⁷ Amala säla iäsebegi, ilia Yesuma gelola sähalea, Dida nilile segea wi namolö mademelë. Näiadodi namolö mosalola säi.

¹⁸ Amala säsebegi Yesu e dudaia fimolö awäha nebegi, dolö mugabe yafie fedai dafidi nesila digi amea, Yesuma nabahalea, Di awäsebe go gadola ne mudulela nabi.

¹⁹ Amala nabasebegi, Yesuea dolö amoma säla obégësalea, Nebälä moholö made. Dafidilo Geloia dima hamoi amoëge bobasëi amoëge dëë sosogoma säla ïmolö dihi mosöa mosalola säi.

²⁰ Amala säsebegi, dolö amea Gaamu nabülesi difolalebe amo sulubadelagi awälahilä, Yesuea ema hamoi amo udia dolö nefolalo amolima säla iäsebegi, ilile asigia fudugisa maadei.

*Yalusüe idìwi wahi amoge, udia Yesuüe fagulogi diigisebegi wahi amoge
(Madiu 9.18-26; Ulugu 8.40-56)*

²¹ Yesu e dudaia fila Galili oeabo bu dëgëla obégëla awäla agesua nebegi, udia dolö yafie mafula ea ado säse amo nabulö gegedoi.

²² Amase amo gaalu, gedolo mosö beaha aligilo afädë misi, amoë éida Yalusi. Ea Yesu beagolelahilä ie emo mia gumusula dia idogolahilä

²³ Yesuma gelola sähalea, Nïë nidiwi holöböda baagomolö ga madefalë dialea. Dia dofä naaboea diigisegi made baagola wahimäia awähadula säi.

²⁴ Amala säsebegi, ebalä asi.

Udia dolö yafie nefolalo amoliage e bëgëla afiahalea negegila dedelela aligi afiahä dilo.

25 Afiase amo gadola udia afädë gäheo i nabülesi afädëë odoai äudä heale olo olosamu aligilo amoge asi.

26 Udia ameada e wahimäiala alögoda yafie neebea ami awähamu aligilo. Gaso, ea së edefade meli. Ea alögoda iligali muni iahamu aligilo. Gaso, ie olo amo made wahila edesa aligilo.

27 Amala hamoi salea, ea Yesuea hamolo sedalu säi amo nabalahilä, udia dolö Yesu bëgëla afiase amolibalä awälähilä e baagido maala ie fagulogi diigi.

28 Ea hido asigiamu helësësalea, na ie fagulogi diigiseda, neda wahimolöla helësëi.

29 Ea Yesuë fagulogi diigi amore, heale olo oloi amo hogosa helela, e fodolofalii wahi gabula helësëi.

30 Yesuea ie wahilo geloi awäse amo helësëlahilä, besula nea nabahalea, Nie fagulogi diigi amo nowëala nabi.

31 Amala nabasebegi, ie bëgëla aulo amolia ema sähalea, Dibalä udia dolö yafie dedeleta aligi afiaha dibewe dia beasegoda, ne nowëa diigila edoïe nabahala säi.

32 Amala säse amo gaalu, e nowëa digisa walebelela sidawewela hogoi.

33 Udia amea ema hamoi amo helësëla emo gigisëla bedäla, Yesu mia ga madela gumusula dia idogolahilä, Ema hamoi amo sulubadela säla iäha maadei.

34 Säla iäsebegi Yesuea ema sähalea, Nie nidiwi-e, dia nema asigi afädë negei amea di hä wahigomelë. Olo amea dima bu elö made baamolömelë, dalulö gaula mosalola säi.

35 Yesuea säha nebegimu gedolo mosö beaha aligilo Yalusëe mosöala dolö odoa misi. Maalahilä ilia ema sähalea, Die didiwi amoda hä baagoi dialea. Säla olelelo goma yöi iäse goda edoïela säi.

36 Ilia amala säsebegi, Yesuea auaulahilä gedolo mosö beaha aligilo amoma sähalea, Dia bedämabu. Godema asigi afädë negemalola säi.

37 Amala sälahilä udia dolö odoa nefolalo amolima dili misiabiola sälahilä, Fida Yamese ie edoo Yonela ohodoa ilimu ebalä asi.

38 Gedolo mosö beaha aligilo amoë mosöa malighamelebe, udia dolö yafie gegedolahilä didigaosalea goba fedaha dibe meli.

39 Beala e mumusogi nogila digalahilä ea ilima sähalea, Dilia goda edogi didigaola goba fedaha dialea. Udia malö goda baagoi made, süwia adi dialeamelelä säi.

40 Amala säsebegi, ilia Yesubalä ösa sefolalo. Amasebegi, ea ili sulubadela segea nesila digalahilä, udia malö amoë eedo emelela ie bëgëla aulo ohodoa amolali udia malö dusugala negei hogoli amogi nogila digai.

41 Yesuea udia malö amoë naabogi gaula nabeleia wesalea, Dalida gumi. Nilile adoadolada, Udia malö holöbö, na dima säha. Di hä nowemola säi.

42 Amala säi amore udia malö amo fodolofalii nowela asi. Amala hamose amo beala, udia dolö nefolalo amoli edefademalä fudugila bedäi. Udia malö amoë gäheo ida nabülesi afädëë odoai äudä.

43 Yesuea ilima gelolafalii sähalea, Na walio hamoi amoda udia dolö odoama säla ïmabiola säi. Amala sälahilä, Ea ilima udia malö holöbö go molö muäia ïmola säi.

¹ Yesuea sege amo dígila ie bëgëla aulolali hï e èdëla aligi segea ami bu obëgëi.

² Segeyo Sabada gafegi Yesu e gedolo mosöa ami awälahilä, udia dolöma ado mala olelesa nelo. Udia dolö yafie ea ado mala säse nabaha sefolalo amoli asigigi fudugilahilä sähalea, Dolö goea ado goweda, abidi niidu. Ema dawa edefade dibe goweda, dawa edo gadoidu. Ea melëlo made gadoige hamomolöi made gadoige hamose weda edodu.

³ Nilia helësësa, dolö egoweda mosö olelo. Meliie malö madele. Eda Yamese Yosese Yudasa Saimonola ilile edoo nea madele. ie elefia ilida nilibälä wi sebe amodala säi. Ilia amala sälähilä, ema bimolö habobala hamei made nelo.

⁴ Amasebegi, Yesuea ilima sähalea, Udia dolö fifi asi sulubadelaeada, bea sälöie ado nabaha. Gaso, hïle segea fii, hïle sosogofalii iliage, hïle mosöa fii iliage, ie ado nabelo made gabiola säi.

⁵ Segea ami dolöea hamomolöi made gadoige melëlo made gadoige ea hamomolöi made gabugi, udia dolö oloi afädë afädëlamu naaboea digila wahisa nelo.

⁶ Amala hamose amo beala ilia ema asigi afädë made negesebegi Yesu e fudugisa nelo. Amasebegi, ea Nasalese sege amo fisila udia dolö fii odoa ilima ado mala olelela aligi nawesa nelo.

Yesuea ie bëgëla aulo amolima ie geloi olei. Gaso, ilia e dawadigi made nelo.

(Maga 6.6-8.21)

Bëgëla aulo giwilasi amolima Yesuea hamoi i

(Madiu 10.5-15; Ulugu 9.1-6)

⁷ Yesuea ie bëgëla aulo giwilasi amoli wela gegebosebegi. Ea ili äudä äudäla afufumalola sälähilä, udia dolö mugabe fedai nefolalebe amoli nesila digamäia ea ilima geloi i.

⁸ Ea ilima sähalea, Dili afiahalea galiamomu gaula mosalo. Nelegei odoa gaula mosabio. Molöge aduge muni salelogi salala gaula mosabio.

⁹ Emo usililo salugamalo. Fagulo äudä salugamabiola säi.

¹⁰ Ea ilima aso sähamu nea sähalea, Dili awäla sege afädëgi besela galala mosö afädëgi nogila digaseda, mosö amogimu nelolahilä dilia sege amo dígila awäsono amo gala giso mosö amo hä fisimalo.

¹¹ Amase, sege odoagi besela galasegi, ami fii amolia mosö fu made īala, dilia säse amoge made nabaseda, sege amo hä dígila mosalo. Dígila awähaleada, dilile emogi dao baai amo feféla salalahilä mosalo. Amala hamoseda, ilia helësëalea, nilia asiala hamoi amea amala hamosebelä helësemolömeläla säi.

¹² Amala sái amo nabala ili afialahilä, udia dolö ilima sähalea, dili asigi besumalola sála i.

¹³ Ilia amala sála īalahilä, udia dolö yafie mugabe fedai nefolalo amoli nesila digila digi. Udia dolö oloi yafie difolalo amolige ilia weli söga negesebegi, wahisa maadei.

Ödägi gelo Yone baagoi

(Madiu 14.1-12; Ulugu 3.19-20; 9.7-9)

¹⁴ Udia dolöea Yesuie ëi säsäi asi ameada beaha aligilo Gini Heledoea nabi. Odoaea sähalea, Ödägi gelo Yone dafidi baagoi amo bu nowelahilä obëgëla misi nea, geloi melëlo made gadoi hamosa neamelëla sáha dilo.

15 Odoaea sähaleada, Eda Elaia gabu. Amase, odoaea sähalea, Eda bea sälo siiba nelo amo gadoi gabula sää.

16 Heledoea ado amo nabalahilä sähalea, Yoneda na muugi damui amo bu obëgëla maala neebe gadoi gabula sää.

17-18 Helodiasa eda dafidi Heledoë edoo Filibië udia sulo amo hobeala Heledoea fedela nii. Amala hamosebegi, Yonea Heledoma sähalea, Dia didooë udia fedela neala dibälä sebego dofeaa made hamoimelëla sää. Amala säsebegi, Heledoea ami dolö nefolalo amolima sähalea, Yone gaumolö mosalola sää. Amalebe ilia e igi éfëa nafodolahilä galabaia mosöa negei. Heledoea ie udia Helodiasa obeägimäia amala hamoi.

19 Ëe udia Helodiasaea Yonema habobalahilä, e baagomäia abilia nufulödula helësëa sulo. Gaso, nufulö fu made meli.

20 Mida, Heledo eada Yone eda dolö hedabi, Godeëe siigi asigi mogoï neala helësëla bedälahilä, eada Yone idihë nelo. Ea Yone ado säse nabala obeägilö ameada e asigi säösäola helësëa nelo.

21 Heledo e ägüla misi segeyo besela galasebegi, gamane beaha aligilo nefolalo amolimage, ami beaha aligilo nefolalo amolimage, Galili segeëe dafidilo nefolalo amolimage ea sähalea, Molö molö gegedomalola sää. Molö giasolo amo galada Helodiasaea Yone nufulö fu beagolei.

22 Segeyo amo gala ili molö naha dibegi udia malö Helodiasaie idivi maalahilä sigoi. Heledeage dolö odoa ebalä molö naha sefolalo amoliage, ea sigoi amogi hidö elöla obeägi. Hidö elöla obeägisebegi, ginia dolisä amoma sähalea, Sigosegoë nelebo afädë imose amo gadoi imolömelëla sää.

23 Ea naabo migalïa diigila dolisä amoma sähalea, Nelebo afädë imoseda, na sege edefade beaha neebe amogi mogogi nofela imolömelëla sää.

24 Amala säsebegi, dolisä amo segea doadigila awälahilä emema nabahalea, Ne edo imola sämölödula nabi. Amala nabasebegi, emea sähalea, Ödägi gelo Yoneë busa damula imola sämälola sää.

25 Amala säsebegi, dolisä amo fodolofalï baluluia obëgëla awälahilä Ginima sähalea, Ödägi gelo Yoneë busa damula falodaia gaula maala walio imäia hamesamelëla sää.

26 Amala sää amo nabalahilä ginia edefademä bobasëi. Gaso, dolö molö naha sefolalo amoli sidaia migalïa diigila ado gelola sää ameada, fisimola sämölö uli gabula helësëi.

27 Amala helësöhilä ea fodolofalï ami afädëma sähalea, Yoneë busa damula gaula obëgëmolö mosöla sää. Amala säsebegi, ea galabaia mosöa awälahilä Yoneë busa damui.

28 Damulahilä falodaia negela gaula maalahilä dolisä amoma i. ïasebegi, dolisä ameada emema i.

29 Amala hamoimelëla sää amo nabalahilä ie bëgëla aulo amolia ie domalo neala gaula awäla igi äbägi bausi.

Udia dolö yafiea molö mai

(*Madiu 14.13-21; Ulugu 9.10-17; Yone 6.1-13*)

30 Abosolo dolö amoli Yesu neebea obëgëla maalahilä, ilia hamoi amoge mala olelei amoge sulubadela ema säla iäha maadei.

31 Udia dolö afu mafusalea ili molö molö fu made beasebegi, Yesuea ilima sähalea, Nilï udia dolö madeido hele fimolö afiadila sää.

32 Amala sälähilä ili hilido ödä dudaia fifigila udia dolö madeido afiai.

33 Ili afiaha dibegi, udia dolö yafiea bealahilä ili hä afiaha gabula helësei. Amala helësälähilä ili gaamu elögi elögila nagadabodo baluluia afialahilä ili moholö afiasebea ami dafidi ilidale awäla besela galai.

34 Ili awäla ödä agesua besela galahamelebe, udia dolö yafie nefolalebe meli. Bealahilä ea ili edefademalä bobasëi. Mida, Ili sugua sibi sigi aligilo maadesalea, hilido aligilo amo gadoi neebe amo beala. Amalebe ea ilima ado mala yafie säla olelesa nelo.

35 Segeyo amo gala deadisebegi, ie bëgëla aulo amolia e neebea maalahilä ema sähalea, Sege udia dolö maadeia wimu nebogi hä deadisebegi.

36 Dia udia dolö nefolalebe gowe ili mosalala sämo. Afialahilä hili molö bidia nimolö sagai mosö dibeä amige gaamu holöfalä dibeä amige hogogola mosäiamelä sää.

37 Amala säsebegi, ea ie bëgëla aulo amolima säla obëgësalea, Ili molö muäia dilia ïmalola sää. Amala säsebegi, ilia ema säla obëgësalea, Muni gina hädali äudäea ili beledi muäia neala ïmolö afiadulela nabi.

38 Ea ilima nabahalea, Dilia beledi aboläia ägüi walebelela bimolö mosalola sää. Beala maalahilä ilia ema sähalea, Niliäda beledi bia seme äudä amolemu ägülubela sää.

39 Amala säsebegi, ea ilima sähalea, Udia dolö sulubadela gegedolahilä, giisi hedabidaia, nudulu hamola fifigimalamalola sää.

40 Amala säsebe amo gadola säsebegi, odoada hädali afädë, odoada nabülesi bia gadoi nudulu hamola fifigi.

41 Amala fifigi dibegi ea beledi bia amoge seme äudä amoge naaboea gaula nea, Selesaia mosöa sida adogola nea, Godema nesegelähilä, ie bëgëla aulo amolia udia dolö amoligali sogomäia beledi dagabodasilä i. Amalahilä ea seme äudä amoge dagabodasilä, ili sulubadelagali sogomalai.

42 Sogoi amo, sefolalo amoli hulu sulubadela naha maadei.

43 Naala bolesalea, beledige semege fea digai amo bëgëla aulo amolia neala gedolahilä, adu giwilasigi salala nobai.

44 Beledi seme naha sefolalo amoli dolömuda dausini bia sulo.

*Yesu ödädabodo asi
(Madiu 14.22-33; Yone 6.16-21)*

45 Yesuea ie bëgëla aulo amoli fodolofalä mosalolahilä sähalea, dafidi dili-dale ödä dudaia fifigila oeabo go dëgëla alogodi sege ëi Bedesaida mosalola sää. Amala sälähilä udia dolö gegedoi amolima sähalea, Dilige dihili mosöa dusula afiamalola sää.

46 Ili sulubadela dili hawio afiamalolahilä, eda Godema adomolöie segebidaia ami fedai.

47 Ie bëgëla aulo amoli dudaia fifigila asi amo oeabo mogogi gasise amo gaalu, segea amida Yesu e hädo nelo.

48 Yesu e ami nea beahamelebe, du busamadila fo gelola maase amea, ödä adelo i amea ilia gelola adimolö ulise meli. Haea gämölö amo gaalu, Yesu e ödädabodo ili neebea ami moholö asi. Ea ili baagila moholö awäse

49 amo gaalu, ilia e ödädabodo maase amo beala, mugabeledula helësälähilä üalai.

50 Ili sulubadelaea beala edefademalä bedäsebe amo bealahilä, Ea ilima fodolofalä sähalea, Asigi hä gelomalo. Weda nemelë. Bedämabiola sää.

51 E maala ilibalä dudaia fii amore fo made maala boogelei. Amala hamosebegi, ilile asigigi edefademalä fudugi.

52 Iliada ea udia dolöea muäia beledi ï amoëe mida fädäla made helësëi nelo. Ilile iso asigi gai nelo.

**Yesuea Genesaledi ami udia dolö oloi yafie wahi
(Madiu 14.34-36)**

53 Yesula ie bëgëla aulola ili oeabo amo dëgëla alämadi sege ëi Genesaledi besela galalahilä ödä du amo ëfëa begela agesua ami negesi.

54 Du negesiä maaha neeve amo udia dolö nefolalo amolia bealahilä, hä Yesu gabula aabela helësëi.

55 Amala helësëlahilä ili sege dibe amo sulubadelagi fodolofalï baluluia afufulahilä udia dolö ilima sälä iaha maadei. Udia dolö Yesu misi neala säi nabi amoliada, oloi difolalo amoli iwasala gaula Yesu neebea ami misi.

56 Sege dibe sulubadelagige gaamu dibe sulubadelagige, mosö dibe sulubadelagige Yesu e awäla besela galasebea amida, udia dolö nefolalo amolia oloi difolalo amo gaula mafula magaia gaamugi negesi. Negesiä ilia Yesuma gelola sähalea, Oloi gowe ilia ïdie fagulo bidigimu diigimäiameläla säi. Oloi amoli sulubadelaea amala diigisebegi, wahisa maadei.

7

**Godeëe Ado sälä negei amea mäü ilile ado baagi
(Madiu 15.1-9)**

1 Felesi dolöge, mala dawadigi dolö odoa Yalusalemela misi amolali gegedolahilä ili Yesu neebea ami afiai.

2 Ilia beahamelebe ie bëgëla aulo odoaea naabo nigime hëla made molö naha sefolalebe amo meli.

3 Felesi dolö iliage, Yu udia dolö sulubadelaeage, mäü ilia aialo mala negei amo helësëlahilä naabo nigime made hëla molö nülo made nelo.

4 Ili magaia gaamugi awäla, obëgëla maalahilä, nigime made hëla molö nülo made nelo. Ödä iige faloge, gaabo iige, aiala nigime hëlo negei amo gadola aiala hamolo odoa yafie negei.

5 Felesi dolöla mala dawadigi dolöla ilia ema nabahalea, ïdie bëgëla aulo golia, mäü ilile aialo mala dibe amo damula, naabo nigime hëla made, buludola molö nase goda edoëela nabi.

6 Amala nabasebegi, ea ilima sälä obëgësalea, Siiba Aisaeaea asigi fea negelo dilile hedabola bea sälä negeimelë. Ea bea sälä dëdëla negei amoda gowe,
Udia dolö ilile iso asigi wagadi made ga negesiä, adoeamu nüe ëi gauia adalo nea.

7 Ilia dolöfääea mala sälä negei amomu olelesaleada, Godeëe adoda amomeläla sälä nea. Amaimo, ilia nüe ëi memalä gauia adalo nebegola
sälä dëdëla negei dialeala Yesuea säi. *Aisaea 29.13*

8 Dilia Godeëe ado sälä negei dibe amo fisila, dolöie aialo mala dibe amomu gaula gelola hamosa nebegola sälä ï.

9 Yesuea ilima aso sähamu nea sähalea, Dilile aiala hamolo mala amo hamosalea. Dilile Godeëe mala sälä negei dibe amo fisi gabu.

10 Amoëe Mosesea ado sälä negesalea, ïdie diado diemele hawa nea, elele ado nabala, bëgëla hamomalola sälähilä sähalea, Afäädëa ie eedo emele gadaboseda, baagomäia nufulö dialeala sälä negei dialea.

11-12 Amai gaso, dilia gomalä sälomelë. Afäädëa nelebo amoligi gobanala säseda, eada eedo emele, made ugila negemolömeläla sähalea sälä, Gobana nilile ado sälada Godegali odala ï neawe.

13 Amalo ameada, dilia mäu ilia aiala hamolo mala olelei amomu hamosa neada, dilia Godeë ado fisila, mala amo gadoi yafie hamosamu aligilomelëla sää.

*Yesuea udia dolö neala nafadelo amoëe sää
(Madiu 15.10-20)*

14 Yesuea udia dolö nefolalo amoli bu misialolahilä ilima sähalea, Dili sulubadela, na säsebewe nabala hedabola helësemalo.

15-16 Nelebo segea dilo dolö isogi digase ameada, udia dolö neala nafadelo mademelë. Nelebo isogi dilo segea doadigila awäse amea udia dolö neala nafadelomelëla sää.

17 Amala sälähilä, udia dolö amoli amilahilä, e mumuso isogi digala sebegi, ie bëgëla aulo amolia ema nabahalea, Ado besula sää amoëe mida edodula nabi.

18 Amala nabasebegi, ea ilima sähalea, Dilige aso, asigi made gäwi neale. Nelebo sulubadela segea dilo isogi digase ameada, udia dolö Godeë siigi nigime baalo made amo, dilia dawa made neale.

19 Molö nase amoda asigigi aulo mademelë. Gaisagi digalahilä segea doadigila aulomelë. Ado amoëda Yesuea gomalä sähalea sää. Molö sulubadela nase ameada, Godeë siigi nigime baalo mademelëla sää.

20 Ea sähamu nea sähalea, Udia dolöie iso asigigi besela galase amea, udia dolö Godeë siigi nigime baalomelë.

21 Udia dolö ilile iso asigigila besela galalo amoda gowe. Asigi nafadege, nelegei fa nimolöge, udia dolö baagomäia nufulöge, udia dolö susugu hamomolöge, hilimu nafade odoa hamomolöge,

22 Udia nii susugu hamomolöge, gesami moholöge, mala nafade elö elöla hamomolöge, wäfalii sämölöge, nafade memelela made sulubadela hamomolöge, mudiamolöge, wäfalii säsäla hololömolöge, gugusämäia hamomolöge, asigi maade gadoia hamolo wäla hamomolöge.

23 Nafade amoli sulubadela asigigila besela galasebe amea udia dolö Godeë siigi nigime baalomelëla sää.

*Fonisia fii udia afädëa, Yesuma dofä asigi afädë negei
(Madiu 15.21-28)*

24 Yesu sege amo dígüla gaamu Daiamadi asi. Udia dolö nefolalebe amolia, e neala, made helësemäia e mosö afädë neeve amoëe mumusogi nogila digai. Gaso, e musügä fimolöi made nelo.

25 Amala nebegi, udia afädëe idowi holöböma mugabe fedai sulo. Amoë emea Yesu neala sää amo nabala, e fodolofalii maalahilä, Yesuë emo mia gumusula adi.

26 Udia ameada Giligi ado adolo. Eda Silia Fonisia fii udia. Ea Yesuma gelola sähalea, Nie nidiwi holöböma mugabe fedai sebe amo dia nesila digamäia helësesamelëla sälä i.

27 Amala säsebegi, ea udia amoma sähalea, Molö nahalea, malö ilidale dafidi ïmolö galea. Malö ilile molö dibe amogida, ügüloea muäia sadia gala ïmolöi made galeala sää.

28 Amala säsebegi udia amea sälä obégësalea, Dafidilo-o, dofä gaso, malësäea molö nahalea iso dusula fisia digaida ügüloea neala nülo madelela sää.

29 Amala säsebegi Yesuea udia amoma sähalea, Dia ado sää ameada, dïë didiwima mugabe fedai amo hä asimelë. Di hä mosöa obégëmalola sää.

30 Udia amo hii mosöa obégëlahilä beahamelebe, ie malöma mugabe fedai amo doadigila asi, diasia dofea dibe meli.

Dolö afädë gëhe gala ado dadabi wahi

31 Yesu e Daiamadila obögëla awäla gaamu Saidono awäla, Gaamu Nabülasimadi nawesa nelolahilä, Galili oeabo edefade dibeä ami awäla besela galai.

32 Udia dolö nefolalo amolia dolö afädë gëhe gala ado dadabi nelo amo e neebeä ami sigi maalahilä, Yesuea e naaboea diigimäiamelëla säla i.

33 Amala säsebegi, ea udia dolö nefolalo amoli ami dügïla, dolö amole heledo aliga gala, ie naabo sögöea dolö amoë gëhe helegelagi diigilahilä, oböla hobeala hïle naabo sögögi gofedela galala, dolö amoë eligi diigilahilä,

34 selesaia mosöa sida adogola nea, hame hëia fedalahilä sähalea, Efadala säi. Nilile ado adolada, Gëhe gai dugimo.

35 Amala hamosebegi, dolö amoë gëhe amo doga negela, ie eli fodolofalë hedaboi amea, ado hedabola adoi.

36 Yesuea udia dolö nefolalo amolima gelola sähalea, Walio meli amo udia dolö odoama säla imabiola säi. Sämabiola säla iahamu neebe amo nabalahilä gaso, ilia auaula säla iahamu nelo.

37 Udia dolö amolia ado amo nabala ili asigigi edefademalä fudugilahilä sähalea, Ea hamosebego sulubadela hedabola hamosebe. Gëhe gai nelo amoli doga negela digi, adolo made nelo amoli hedabola adomäia hedabolasilo neala sähä nefolalo.

8

Yesuea udia dolö dausini biyidiagali molö i

(Madiu 15.32-39)

1 Segeyo amo gala, udia dolö yafie bu gegedoi amoli molö molö maade gabugi, Yesuea ie bëgëla aulo amoli mofiamolahilä ilima sähalea,

2 Udia dolö gegedoi gowe ili nebalä segeyo ohodoa nelo amea hä molö molö maade gabugi asigisebemelë.

3 Na ili sidëa baagoi amola wäla hili mosöa mosalaseda, ili idiafa si dädäbëlela digamolö gabu, Amase, odoada sege wagadi madela mofiai gabumelëla säi.

4 ie bëgëla aulo amolia ema nabahalea, Nilii sege nafadeia neebe ameada, udia dolö nefolalebewe ili muäia, nilia molö abidi nea awäla nimolödula nabi.

5 Amala nabasebegi, Yesuea ilima, dilia beledi aboläia galebelä nabi. Ilia ema säla obögësalea, Nilia gifalädalä galebelä säi.

6 Amala säsebegi, Yesuea udia dolö nefolalo amoli nagadaia fifigimalola säi. Amala sälähilä ea beledi gifalädalä amo gaula nea, Godema nesegelahilä, dagabodasilä ie bëgëla aulo amolima sogomäia iäsebegi, ilia udia dolö sefolalo amo iligali sogoi.

7 Ilia seme nelësa naabo safo ägüi amoge, ea nesegelahilä udia dolö amo iligali sogomäia i.

8 Udia dolö sefolalo amoli hulu sulubadela naha madei. Ilia nahalea fea digai amo, ilia adu gifalädalä salala nobai.

9 Udia dolö amolida dausini biyidia gadoi nelo.

10 Yesuea udia dolö amoli hä afiamalola sälähilä, ie bëgëla aulola ilida fodolofalë ödä dudaia fila Dalamanuda segeamadi afiai.

Ilia Yesuma dolöea hamomolöi made gadoi hamomola säi

(Madiu 16.1-4)

11 Felesi dolö odoa Yesu neebea ami maalahilä ilia ebalä gëgësalea. Dolöea hamomolöi made gadoi, selesaia mosöala misi dia, nofe elöi afädë hamomola säi. Ilia, e amala fedogola beasebegi,

12 Yesüe iso asigigi yöla hame hëia fedalahilä sähalea, Udia dolö walio nefolalebe welia dolöea hamomolöi made gadoi nofe elöi hamosebe amo bimolöi hogosa nebegoe mida edo! Na dilima dofä gelola sähago. Udia dolö walio nefolalebe welima, dolöea hamomolöi made, nofe elöi afädë dofä made hamomolömelä säi.

13 Amala sälahilä, ili ami digila e dudaia bu filahilä, oeabo edefade amoie agesu näiado alömodi amogi asi.

Ado besula Heledo Felesilele beledi edelo yidila säi (Madiu 16.5-12)

14 Ie bëgëla aulo amolia beledi made ägüla elabola asi. Ilile beledi afädëfalimu dudaia ami dilo.

15 Yesuea ilima gelola sähalea, Felesi dolöle Heledo elele beledi edelo yidi dibe amo helësëla, hedabola idihë namialola säi.

16 Amala säi amo nabalahilä ilia hilidomu sähalea, Ea säse egoweda, nilia beledi ägüla made misi amoie säsebemelä sähä dilo.

17 Ilia säsebe amo ea helëselahilä ilima sähalea, Nilia beledi ägüi made amoie, säsebegola sähä dibegoda edoie! Dilia fädäla helësëla made, nelo amomu nea, dawa made neale! Ma, dilile iso asigi gai, nelo amo, aso, neagole!

18 Dilile si galea gaso, dilia made beasebele. Gëhe galea gaso, dilia made nabahale. Dilia elaboile!

19 Amo gala beledi bia ameamu dolö dausini biaeä muäia, dagabodasi amo nalalahilä, fea digai amo dilia neala, adu aboläiagi nobala salila nabi. Amala nabasebegi ilia ema sälä obëgësalea, Adu Giwilasila säi.

20 Ilia amala säsebegi ea ilima sähalea, Udia dolö dausini biyidiaeä muäia beledi gifalädalä dagabodasi amo nalalahilä, fea digai amo adu aboläiagi salila nabi. Ilia ema sälä obëgësalea, Gifalädaläiagi säi.

21 Amala säsebegi, ea ilima sähalea, Dilia fädäla made helësëla nelo amomu aso neagolela säi.

Yesuea ie bëgëla aulo amoli olelesa nelo

(Maga 8.22-10.52)

Bedesaida dolö afädë si golai wahi

22 Yesula ie bëgëla aulolali afiala Bedesaida segea besela galai. Dolö odoaea dolö afädë si golai nelo amo e neebea ami sigi maalahilä ema sähalea, Dëe naaboea dolö gowe diigimäiameläla säi.

23 Amala säsebegi, Yesuea dolö si golai amo naabogi gaula mosö dibea amila segea sigi awäla, dolö si golai amoie sihidoa, ea gofedela galala, ie naaboea diigilahilä, dolö amoma dia nelebo beasebelela nabi.

24 Amala nabasebegi, dolö amea busa fädägägiä adogola bealahilä sähalea, Dolö nawese dibe beaha gaso, i gadoi nawese beasebemeläla säi.

25 Amala säsebegi, Yesuea dolö amoie siigi bu elö diigisebegi, dolö amea si gadaea gala beasebegi, ie si amo hedabolahilä nelebo sulubadela beaha maadei.

26 Amala hamolahilä Yesuea dolö amoma sähalea, Mosö yafie neebeadi mosabio. Dihü mosöa mosalola säi.

Fidaea afädë Memelei amo dofä dimeläla säi (Madiu 16.13-20; Ulugu 9.18-21)

27 Yesula ie bëgëla aulolali Sisalia Filibai gaamumadi, sege odoa dibeamadi amogi afiai. Idiafaa afiaha difolalea ea ie bëgëla aulo amolima nabahalea, Udia dolö nefolalebe amoliada neda nowë neala sähä difolalebelä nabi.

28 Amala nabasebegi, ilia ema säla obëgësalea, Udia dolö odoaeada, ödägi gelo Yone neala säla digi, odoaeada, Elaia neala säla digi, odoaeada, bea sälo dolö afädë neala säla digisa neamelëla säla ï.

29 Amala säla iäsebegi, ea ilima nabahalea, Dilia neda, nowë neala sähala nabi. Fidaea ema säla obëgësalea, Godea ie udia dolö sigi obëgämäia, Afädë Memelei amoda dofä dimelëla säi.

30 Amala säsebegi, Yesuea ilima gelola sähalea, Odoama neda amomelë, säla ïmabiola säi.

Yesu e baagola nowemolömelëla säi

(*Madiu 16.21-28; Ulugu 9.22-27*)

31 Yesuea ie bëgëla aulo amolima mi gäwila säla olelesalea, Dolöie Malö amoda së edefade molömelë. Dolö asigi gäwi dafidilo neebe amoliage, gobela ilo busa neebe amoliage, mala dawadigi neebe amoliage, ema habobalahilä ilia e baagomäia nufulömelë. Segeyo osodagi e bu nowemolömelëla säla ï.

32 Ea ilima ado amo mogola säla ï gaso, Fidaea Yesu sigi aliga galahilä, nemola sähalea, amala sämabiola säi.

33 Amala säsebegi, Yesu e besula, ie bëgëla aulo amolima siila nea, Fidama nemosalea, Saidani! Ne neebeawi made namolö. Mosö! Diada Godea helësëlo amo gadola made, dolöfæa helësëlo amo gadola helësësebela säi.

34 Amala sälähilä, ea udia dolö nefolalo amolige, ie bëgëla aulo amolige mofiamolahilä ilima sähalea, Afädëa ne bëgëla moholö helësëseda, hii hamela helësëlo amo fisila, hile i fügäi gaula, ne bëgëla moholö dialea.

35 Afädëa hile namolö amo gaula fëdöla aligiseda, ie namolö amo hogosa helemolömelë. Amai gaso, afädëa nege, nië Ado Mala Hedabige helësëla hile namolö amo fisiseda, ie namolö amo hedabi namolömelë.

36 Afädëa nagadaia nelebo dibe amoli sulubadela gaula neëgi hii e baagoseda, nagadaia nelebo amea, hii e abeahäla ugila negemolödu.

37 Afädëa bidi edo ialahilä, hile namolö amo hii bu nea obëgëmolödu.

38 Udia dolö ado mala made nabeloge, nafade hamologe, nefolalebe amoli bealahilä, afädëa nië eëige nië ado malage säla ïmolö hewaseda, Dolöie Malö amo, Eedoie yo digalo hido elöibaläge, selesaia fii hedabifalï amolibaläge, obëgësolo amo gala, eage dolö amolibalä hewamolömelëla säla ï.

9

1 Ea ilima sähalea, Na dilima dofä sähago. Dili walio nebego odoa baagola made neëgi, Godea Beaha Maadela Sigi Neebe amoë, geloi edefademaë maase amo bimolömelëla säla ï.

Yesuë domalo bedefala elöi neebe meli

(*Madiu 17.1-13; Ulugu 9.28-36*)

2 Segeyo gafeia nelolahilä, Yesuea Fidage Yamege Yonege sigi gaula hilidofalï segebi afädëgi fedala nefolalo. Ilia beahamelebe Yesuë domalo neala bedefalahilä elöi neebe meli.

3 Ie fagulo gäi amo yo digalahilä faleifalï, sege fifi asi dibe amea fagulo falei amo gadoi hamomolöi made, si dëdëgila digamolöi neebe meli.

4 Ilia beahamelebe Elaia Mosesele maala ulufadilahilä, Yesubalä adosa neebe meli.

5 Amo bealahilä Fidaea Yesuma sähalea, Säla Olelelo. Nilii wi nefolalebewe hedabi gabugi, nilia sege mosö ohodoa olahadio. Elöda die, elöda Mosesei, elöda Elaiaielä säi.

6 Ili edefademalä bedälahilä, ea edo sämolödula asusugahalea, ea ado amo amala säi.

7 Amala sääse amo gaalu gelë häu afädë maala ili hagulahilä, gelëgi amila ado afädë säia idogosalea, Egoweda nïe malö, na boba hamoi neamelë. Dilia ie ado nabualola säi.

8 Amo nabalahilä ilia fodolofalä sidawewela beahamelebe ilibalä dolö odoa maade, Yesu emu neebe meli.

9 Ili segebidaia amila digahalea, Yesuea ilima gelola sähalea, Dilia nelebo meli amo odoama säla ila made nelolahilä, Dolöie Malö bauiala nowela neëgi giso, säla ìmalola säla i.

10 Ado sää amo ilia odoama made säla iala musügä negelahilä, hilidomu didihalea, Bauiala nowelasisegila säi amoda edodula didiäi.

11 Ilia ema nabahalea, Mala dawadigi neebe amolia sähalea, Elaia e dafidi moholömeläla sähä neebe amoda edoielä nabi.

12 Yesuea ilima säla obégësalea, Dofä. Nelebo sulubadela hamogimolöie Elaia e dafidi moholö. Gaso, Dolöie Malö e së edefade naala, odoaea ema bimolö habobamolömeläla säla dëdëla negei dibe amoda abeahäladu.

13 Na hä dilima säla iahago, Elaia eda hä misi. Gaso, ado säla dëdëla negei dibe amo gadola odoa nefolalo amolia ema hamomolö helësëi amo gadoi hamoimeläla säi.

*Yesuea maalibu afädëma mugabe fedai nesi
(Madiu 17.14-21; Ulugu 9.37-43)*

14 Ili awäla ie bëgëla aulo odoa neebea ami besela galai. Ilia beahamelebe udia dolö yafie gegedoi amolia ili amalela digilahilä, mala dawadigi dolö amolia ilibalä gégësa dibe meli.

15 Udia dolö yafie nefolalo amolia Yesu maasebe amo beala ili fodolofalä fudugila, e neebea baluluia afialahilä ilia e säla olela gausiai.

16 Amasebegi, ea ilima nabahalea, Dilia ilibalä edogi gégësa dialeala nabi.

17 Udia dolö gegedoi amoligi dolö afädëa ema säla obégësalea, Säla Olelelo-o, nïe nafegema mugabe fedai amea made ado adosebegi di neebea sigi misimelë.

18 Mugabe ema fedalahilä, nagadaia nidala awäla ie nafiadi dibu besigala, bese nalëgëlahilä, ie domalo gelola sosolahameläla säla i. Die bëgëla aulo ilia mugabe fedai amo nesila digamalai gaso, nesila digimolö ulisio.

19 Amala sääsebegi, Yesuea udia dolö amolima sähalea, Udia dolö walio nefolalebe dilia asigi afädë negei made nebegoeada. Segeyo aboläia ne dilibalä namolödu. Na dilile yöi gaula segeyo aboläia namolödu. Malö go nema sigi misiela säi.

20 Amala sääsebegi, ilia malö amo ema sigi misi. Sigi maasebegi, mugabe amea Yesu beala malö amo fodolofalä amulämeli, nagadaia nidala awäla fefede fefedelahilä, nafiadi dibu besigalasi.

21 Amala hamosebegi, Yesuea malö amoë eedo amoma nabahalea, Gowe gadola abodo gala mi gäwila hamosiola nabi. Eedoea säla obégësalea, E holöfalgila besela galaimeläla säi.

22 Mugabea malö go baagomäia segeyo yafiegi nulo gobeiage ödägige digalasisamu nelomelë. Dia hamomolöi galëda, nili bobasëla ugila negemola säi.

23 Yesuea ema sähalea, Dia hamomolöi galädala säi amoda edoëe. Dolö asigi afädë negei neeve amea nelebo sulubadela hamosa maademolöi neamelëla säi.

24 Amala säsebegi, malö amoë eedo amea fodolofalü üälala digila sähalea, Na asigi afädë negei gaso doflea made gabu. Bu asigi afädë negedelä dia ne ugila negemola säi.

25 Ili neebea ami udia dolö yafie baluluia mafula gegedosebe amo bealahilä, Yesuea mugabe amoma nemosalea, gëhe galaloge made adologe, dida mugabe. Dima gelola sähago. Malö go dígila mosö, ema bu elö fedamabiola säi.

26 Amala säsebegi, mugabe amea üälala malö amo amulämelasihilä doadigila awähalea, hame doala asi gadoi negesi. Udia dolö yafiea amo bealahilä sähalea, hame doala asi gabula säi.

27 Amala hamosebegi, Yesuea malö amo naabogi nabelela nowela ifosi.

28 Amala hamolahilä, Yesula ie bëgëla aulolali mosöa nogila digala hilidomu salea, ilia ema nabahalea, Nilia mugabe nesimolö uli amo abisalea maidula nabi.

29 Amala nabasebegi, Yesuea säla obégësalea, Godema adose ameamu mugabe nesila digimolömelë, idi elöda mademelëla säi.

Yesu e baagola nowemolömelëla bu elö agedu säi

(*Madiu 17.22-23; Ulugu 9.43-45*)

30 Yesula ie bëgëla aulolali sege amo dígila Galili segeamadi awäla moholö awäha nelo. Yesueada afädëa e neala, made helësëmäiala helësëi.

31 Mida, Ea ie bëgëla aulo amolima säla olelemolö amo helësëla. Ea ilima sähalea, Dolöö Malö amo dolö odoama hololöla gausiseda, ilia e baagomäia nufulömelë. Baagomäia nufudaseda, segeyo osodagi hii nowemolömelëla säla iäha nelo.

32 Säi amo nabalahilä ilia helësëi made nea, ema mi nabulö amo bedäi nelo.

Baagila asi neeve amo nowëla didiäi

(*Madiu 18.1-5; Ulugu 9.46-48*)

33 Ili awäla Gabaniama segea besela galala mosö isogi nogila digalahilä, Yesuea ie bëgëla aulo amolima nabahalea, Idiafa maahalea dilia ado edo didiäla aligi misila nabi.

34 Amala nabasebegi, ili maahalea niligi baagila asi neeve amo nowëla säla didiäla aligi misi amo helësëlahilä, ema säla obégëla made nefolalo.

35 E fia idogola salea giwilasi amoli mofiamolahilä sähalea, Afädë dafidilo namolöila helësëeda, dafidi hidale made, udia dolö odooadale ugila negemolöi galeala säi.

36 Amala sälähilä ea malö holöbö afädë nabelela gaula maalahilä ili mogogi ifosilahilä, sogobala gaula nea ilima sähalea,

37 Afädëa ne helësëla malö holöbö gowe gadoi amoma obëbëla obeägiseda, nema obeägisamelë. Afädëa nema obeägiseda, nema obeägïsa maademelë, ne digamalala sälo amoma obeägisamelëla säi.

Nilibälä ado nii made neeve amoda nili damelë neala säi

(*Ulugu 9.49-50*)

38 Yonea Yesuma sähalea, Säla Olelelo-o, nilia beahamelebe, dolö afädëa dieëi säla mugabe fedai nesila digisa nebegi nilia ema dia amamabiola säimelë. Mida, dolö amoda nilibälä nawelo made amea hamosebegi amala säimelëla säi.

³⁹ Amala säsebegi, Yesuea säla obëgësalea, Amamabula sämabio. Afädëa nïe ëi säla dolöa hamomolöi made gadoi afädë hamoseda, hobeä ne aabela gagademolö mademelë.

⁴⁰ Dolö nilibälä ado nii made neebe amoda nili damelë neamelë.

⁴¹ Na dilima dofä gelola sähago. Dilia nïe ëi gaula neëgi, afädëa diligali ödä muäia osala iaseda, udia dolö amolida dofä bidi nimolömeläa säi.

Mala nafadea asigi afädë negei nafadeloë säi

(*Madiu 18.6-9; Ulugu 17.1-2*)

⁴² Yesuea aso sähamu nea sähalea, Afädëa malö holöbö nema asigi afädë negei goweliги afädë neala digalasiseda, efëa igi edefademalägi begela, bidi näiadea ie muugia begelalahilä, ödä nudugawa sadia idogola baagomolö amoda, ie hedabida amomelë.

⁴³⁻⁴⁴ Die naabo elö goea asiaala hamola digalasiseda, naabo elö go damula fisimalo. Naabo afädëamu nea namolöi namolö dibea ami moholö hedabi dialea, naabo äudälada heli segea nulo usilo made dibea ami auloea.

⁴⁵⁻⁴⁶ Die emo elö goea di neala digalasiseda, emo elö go damula fisimalo. Emo afädëamu nea namolöi namolö dibea ami moholö hedabi dialea, emo äudälada heli segea sogobala sadia idogoloea.

⁴⁷ Die si elö goea asiaala hamola digalasiseda, si elö go beselala fisimalo. Si afädëmu nea Godea Beaha Maadela Sigi Neebea ami moholö hedabi dialea, si äudälada heli segea sogobala sadia idogoloea.

⁴⁸ Amida

domalo hehea nase amo baagolo madege, nulo usilo madege, dialeamelë.

Aisaea 66.24

⁴⁹ Nulo söaea udia dolö sulubadelama molögi äbü baalo amo gadola baamolömelë.

⁵⁰ Äbü hedabi dialea. Äbü hedälo amo made galëda, dilia edoea neala hedälasimolö gabu. Dilile isogi äbü baalahilä udia dolöbalä aeha namialola säi.

10

Yesuea udia nii fisimabiola säi

(*Madiu 19.1-12; Ulugu 16.18*)

¹ Yesuea amala säha nelolahilä, sege amo dígila, Yudia segea besela galala, ödä Yodona dëgëla agesu näiado alömodi amogi asi. Udia dolö yafie e neebea ami mafula bu gegedosebegi, hii hamolo amo gadola, ilima ado mala säla olelesa nelo.

² Amala olelesa nebegi, Felesi dolö odoa e neebea ami maalahilä, Yesuma fedogola nabahalea, Nilile mala säla negei dibe ameada, dolö afädëa udia nii fisimolö dialeala säla negei dialeale, ma, maadelela nabi.

³ Amala nababebegi, ea ilima säla obëgësalea, Moseseada dilima edo hamomalola säla negei dialeala nabi.

⁴ Ilia säla obëgësalea, Mosesea säla negesaleada, Dolöea udia fisisaleada, beba dëdëla ialahilä, fisimolöi galeala säla negei dialeala säla obëgëi.

⁵ Yesuea ilima säla obëgësalea, Moseseada dilile iso asigi geloi dibe amo beala, dilima ado go dëdëla negeimelë.

⁶ Godea siiba nelebo sulubadela mi gäwila hamosolo amo gala, udiale dolöle äudä hamoi.

⁷ Amala hamoi ameada, dolöea ie eedole emele dígila, ie udiabalä gedola nea,

8 eleda domalo afädëfali namolömelë. Ele äudä nelo amo fisila afädëfali neamelë.

9 Godea ele gedolasi amo, dolöea mogemabiola säi.

10 Hobeala ie bögëla aulolali mosöa obögëla awäla sefolalea, ie bögëla aulo amolia ado säi amoie ema mi fädäla nabi.

11 Amala nabasebegi, ea ilima säla obögësalea, Dolö afädëa hile udia fisila udia elö neaseda, ea udia amo fa susugu hamomolömelë.

12 Udia afädëa ie dolö fisila dolö elöma fiseda, dolö amo ea fa susugu hamomolömeläa säi.

Yesuea malësäma obeägïsa nelo

(*Madiu 19.13-15; Ulugu 18.15-17*)

13 Udia dolö odoa nefolalo amolia, ilile malö Yesuie naaboea diigimäia e neebea sigi maasebegi, ie bögëla aulo amolia ilima halala nemola dofogai.

14 Amala säse amo beala, Yesuea ilima habobalahilä sähalea, Malësä ne neebea maase goli misiäia, halala nemola dofogamabu. Godea Beaha Maadela Sigi Neebea amida, malësä go gadoi nefolalebe amolile dialea.

15 Na dilima dofä gelola sähago. Godea Beaha Maadela Sigi Neebea ami, malësä go ili gadoia moholöila helësei neebe amo gadola, afädëa ne moholöila made helësei neebe amoda, dofä made nogila digamolömeläa säi.

16 Amala sälähilä, ea malësä amoli afädë afädëla sogobala gaula nea naaboea diigisalea, Godea ugila negemäiala säla fisiga idodogosa nelo.

Dolö nelegei yafie negelo afädëa Yesuma nabi

(*Madiu 19.16-30; Ulugu 18.18-30*)

17 Yesu e moholö awäha nebegi, dolö afädë baluluia maala, ie emo mia gumusula dia idogolahilä sähalea, Säla Olelelo hedabi-e, ne namolöi namolö neala gaumolöle abilia hamomolödula nabi.

18 Amala nabasebegi, Yesuea ema säla obögësalea, Dia nema hedabila säi amoda edoie. Afädë hedabi maademelë, Gode emu hedabi nea.

19 Ado säla negei dibe amolida dia dawadigi. Baagomäia nufuabio, udia fa nimabio, nelegei fa nimabio, wäfali säsäla gudimabio, dahila neala elöie nelegei dibe amo nimabio, die diado diemelele ado nabala hamomalola säla negei dialeala säla i.

20 Amala säsebegi, ea Yesuma säla obögësalea, Säla Olelelo-o, ado amolida ne malësägila hamosa maadeimeläa säi.

21 Amala säsebegi, Yesuea dolö amo boba hamolahilä, ema siila nea sähalea, Afädëmu dofea made nebego. Die nelegei dibe amoli bidi neaha maademolö mosö. Muni nease amoda nelegei negelo made busadäoi neebe amoligali imalo. Iligali iaseda, selesaia mosöa bidi edefade nimolömelë. Amalahilä di ne bögëla misialola säi.

22 Dolö amea ea säi amo nabala yöla ie odagi augia idalahilä asi. Mida, ie nelegei yafie dilo amogi.

23 Amasebegi Yesuea ie bögëla aulo nefolalebeadi sidawewela bealahilä sähalea, Udia dolö nelegei yafie negelo nefolalebe amolida, Godea Beaha Maadela Sigi Neebea ami moholöda häuai bimolömeläa säi.

24 Ea amala säsebegi ie bögëla aulo amolia fudugi. Yesuea ilima aso bu elö sähalea, Nie malöla dili-e! Godea Beaha Maadela Sigi Neebea ami moholöda häuai galeamelë.

²⁵ Sugua gameleda nusi galabagi nogila moholö uli amo gadola, dolö nelegei yafie negelo dafidilo nefolalebe amolida, Godea Beaha Maadela Sigi Neebea ami moholö häuä bimolömelä säla i.

²⁶ Amala sääsebegi, ie bëgëla aulo amolia edefademalä fudugilahilä hilidomu didiähalea, Amai goeada, amai, namolöi namolö nowëa neala gaumolödula säi.

²⁷ Amala sääsebegi, Yesuea ilima siila nea sähalea, Udia dolöea hamomolöi made amoda. Godea hamomolöi madeda maade, ea sulubadela hamosa maademolöi neameläla säi.

²⁸ Amala sääsebegi, Fidaea ema säla obëgësalea, Bimo! Nilia di bëgëla maahalea, nelebo sulubadela fisisa maadelahilä misimeläla säi.

²⁹ Amala sääsebegi Yesuea ilima sähalea, Na dilima dofä gelola sähago. Afädëa neëge, Ado Mala Hedabige helësëla, mosöge, edooge, elefige, emege, eedoge, malöge, segege, fisisa maadelahilä,

³⁰ hädali afädë nimolömel. Ili nagadaiaawi nebegi Godea nelebo yafie dafidi i amo baagila awäla ìmolömel. Mosö yafiege, edoo yafiege, elefi yafiege, eme yafiege, sagai yafiege, segege, ilia yafie nimolömel. Amala nii neëgi odoaea ili neala sëlasimolömel. Hobeala segeyo afädë besela galasolo amo galada, ea namolöi namolö gaula namolömel.

³¹ Walio yafie dafidila nefolalebe amolida, neala hobeahalea, yafie hobeala nefolalebe amolida, neala dafidimolömeläla säla i.

Yesu e baagola nowemolömeläla bu osoda säi

(Madiu 20.17-19; Ulugu 18.31-34)

³² Yesula ie bëgëla aulolali Yalusaleme aulo idi afiah dialea, Yesu e, edale dafidi awäha nebegi, ie bëgëla aulo amoli hobeala afiah dialea fudugila aligi afai. Udia dolö odoa ili bëgëla hobeala afiah dialea fudugila aligi afai. Yesuea ie bëgëla aulo giwili amoli bu sigi aliga galahilä, ema hobeahamomolö amo ado

³³ säla iahalea, Nabuö. Nilä walio Yalusaleme afiahamel. Amai gaso, gobela ilo busa iliage ado säla negei dawadigi iliage Dolöie Malö amo gaumäia afädëa gaula ìmolömel. Gaula iaseda, ilia ebalä gudila, baagomäia nufulömeläla didiälahilä, fii odoagali gaula ìmolömel.

³⁴ Gaula iaseda, ilia e gagadela gofedela galala, efë damuia nufudalahilä, baagomäia nufulömel. Amala hamoseda, segeyo osodagi e nowela molömeläla säla i.

Yameše Yonelea dafidilo namolöie hogoi

(Madiu 20.20-28)

³⁵ Sebediüe malö Yameše Yonelea Yesu neebéa maalahilä, elea ema sähalea, Säla Olelelo-o, alia helësësewe gadoi dia alima hamomäia hamesameläla säla i.

³⁶ Amala sääsebegi, ea elema säla obëgësalea, Na alima edo hamomäia helësësebela nabi.

³⁷ Amala nabasebegi, elea ema säla obëgësalea, Dïe yo digalo hido elöibalä fisolo amo gala, alii elöda dïe naabo dafädimadi, elöda die naabo fefeädimadi finalola sämäia helësësameläla säla i.

³⁸ Amala sääsebegi, Yesuea elema sähalea, Alia ado säi amoda helësëla made fuduia säimel. Na öðä iigi usi naaha neebewegi alia molöi gabule. Ma, ne öðägi gesa neebewegi ali gemolöi gabulela nabi.

³⁹ Amala nabasebegi, elea ema säla obëgësalea, Alia amala hamomolöi neawela säi. Amala sääsebegi, Yesuea elema sähalea, Na öðä iigi usi nasewe gadola aliae molömel. Ne öðägi gesewe gadola alige gemolömel.

40 Gaso, ali elö di nïe naabo dafädimadi, elö di nïe naabo fefeädimadila samiäia memelemolöda nïe mademelë. Godea fimäiala daiai amolilemelëla sälä ï.

41 Bégëla aulo nabülsasi odoa amolia elea ado säi amo nabala elema habobaha nefolalo.

42 Amasebegi, Yesuea ili mofiamolahilä ilima sähalea, Fii odoa beaha aligilo gadoi neeve amoliada, udia dolö gelola beaha aligilo nea. Amase, ilile ëi sälö neeve amoliada, udia dolö bobasëla made, ilia sâse amo gadola hamomäia gelola sigi aligilo amoda dilia dawa.

43 Ilia amala hamolo amo gadola, dili nebegogi afädëa amala hamomolöi mademelë. Dili nebegogi afädëa ëi sälö namolöila helësëeda, odoa neeve amo iligali hamoi hamolasilo namolöi dialea.

44 Afädëa e dafidilo namolöila helësëeda, eda udia dolö sulubadelaë, memalä galabaia hamoi gadoi hamolasilo namolöi galea.

45 Mida, Udia dolöea Dolöie Malö misi amoëihamoi hamolasimäia made, Ea ilile hamoi hamolasila, ïe namolö amo udia dolö yafiegali fisiga gala, ili sigi obégëmolö misimelëla säi.

*Yesuea Badimasa si golai wahi
(Madiu 20.29-34; Ulugu 18.35-43)*

46 Yesula ie bégëla aulolali afiala Yaligo gaamugi besela galai. Besela galala ie bégëla auloge udia dolö odoa yafiege ebalä Yaligo baagila afiahä dibegi. Dimasaïe malö Badimasa eda, si golai idi agesua ami salea, muni ïmola ëdëgësa filo sulo.

47 E amala salea Nasalese fii Yesu maahala säi amo nabalahilä, ea uuala sähalea, Debidiië malö Yesu-o, ne bobasëmola säi.

48 Amala säsebegi, udia dolö yafiea ema nemosalea, Dia adomabula säi. Gaso, ea auaula gelola uuahalea, Debidiië malö-o, ne bobasëmola sähamu neloo.

49 Ea Amala säsebegi, Yesuea fologola made beaha nea sähalea, E misiäia dilia e wemolö säi. Ilia dolö si golai amoma sähalea, Asigi hä gelomalo. Ea di wesebego, di hä nowemola säi.

50 Ea fagulo afädë salugala sulo amo giila sadia galahilä, fodolofalü nowela Yesu neebea ami misi.

51 Maasebegi, Yesuea ema nabahalea, Na dima edo hamomäia helësëebela nabi. Amala nabasebegi, dolö si golai amea sälä obégësalea, Sälä Olelelo-o, na bimolö helësëebela säi.

52 Amala säsebegi, Yesuea ema sähalea, Dihü asigi afädë negei amea dïe si hä wahigomelë, Mosalola säi. Amala säsebegi, dolö amo fodolofalü wahi amea siiä fädäla bealahilä, Yesu bégëla asi.

Yesu së nalä baagoi

11

(Maga 11-16)

*Yesu e beaha aligilo gini gadoi hamola Yalusaleme besela galai
(Madiu 21.1-11; Ulugu 19.28-40; Yone 12.12-19)*

1 Yesula ie bégëla aulolali Yalusaleme besela galamolö ga madela nea, sege Bedefagige Bedanige, Olibebi neebea amige, ili awäla besela galai. Besela galala ami nea, Yesuea ie bégëla aulo amoligi, äudä dafidila mosalolahilä,

² elema sähalea, Segea ami awäla besela galala beahamelële, sugua dögi üdili afädë dolöea fila aulo made, ga madefalí gui gide begela negei neé bimolömelë. Dögi amo fisigälahilä wi sigi misialo.

³ Afädëa alima dögi go abidä fisigähala nabaseda, alia ema gomalä sämalo. Dafidilo Geloia webalä hamoi hamomolömelë. Amalahilä, we fodolofali sigi obögëmalamolömelëa sämalola säi.

⁴ Amala säi amo nabalahilä, ele awäla besela galala beahamelebe, sugua dögi üdili afädë mosöa nogila digalo, ifo baagido idiliba ami, gide begela negei neebe amo bealahilä, fisigäi.

⁵ Fisigäsebegi, udia dolö ami nefolalo amolia elema nabahalea, Alia abilia hamodelä, sugua dögi üdili go fisigähala nabi.

⁶ Elea Yesuea sämalola säi amo gadola säsibegi, ilia hä, sigi mosalola säi.

⁷ Elea sugua dögi üdili amo Yesu neebea sigi gaula awälähilä, elea sugua dögi amodaia fagulo daia salugalo amo gilla fösisebegi, Yesu e amodaia fedala sulo.

⁸ Amala hamosebegi, udia dolö yafiea ilile fagulo gäi amo gilahilä idiafa föla digi, odoaea idì agesua fasela bäu gadoi dagabola gaula mafula föföla aligi awäha nelo.

⁹ Udia dolö nefolalo amoli Yesu awäse amo gadola, dafidila awäha nelo amoliage, hobeala maaha nelo amoliage, uuala säsäla awähalea, Agua. Ne-sege. Godeie ëi gauia adadi.

Afädë Dafidilo Geloïe eïgila maahago, Godea ema obeägïmäia.

¹⁰ Nilile naado Debidia beaha maadela sigi nelo amo gadola namolö neebe amoma obeägidi. *Gë Udälo 118.25, 26*

Selesaia fia Godeie ëi gauia adala nesegemola uuala säsäla awäha nelo.

¹¹ Yesu e Yalusaleme besela galala, Godeie mosö amoë yala isogi nogila digalahilä, ami nelebo difolalebe amo sulubadela beaha maadei. Hä deadisebegi, ie bëgëla aulo giwilasi amolibälä Bedani obögëi.

Yesuea äfæoma säi

(*Madiu 21.18-19*)

¹² Segeyo agedugi ili Bedani amila awähalea, Yesu e sïdëa baagoi.

¹³ Sïdëa baagosebegi holöbö wagadi madela sida gala beahamelebe, äfæeo bäu yafie negei neebe meli. Bealahilä, gägä negei walebelela mia bea asi. Beahamelebe gägäda negei made, bäu yafie negei neebe meli. Mida, äfæo gägä negelo segeyogi made amea bäu meli.

¹⁴ Amo bealahilä ea äfæeo amoma sähalea, Hobea ðie gägäda udia dolöea made molömelëa säi. Amala säse amo ie bëgëla aulo amolia nabi.

Yesuea Godeie mosöa magaia negei hai

(*Madiu 21.12-17; Ulugu 19.45-48; Yone 2.13-22*)

¹⁵ Yesula ie bëgëla aulolali awäla Yalusaleme besela galai. Yesu e Godeie mosö yala isogi nogila digalahilä beahamelebe, bidi neadigi, bidi nimolöe negela digisa difolalo amoli nesila digalahilä, Muni bedefalo auli amoge, haea maliabu gadoi bidi neaha aligilo amolile filo auli difolalo amoge, besigadasi.

¹⁶ Godeie mosö yala isogi nogila digahaleada, dilia nelebo gaula, nogila digafu fedafumabiola säla i.

¹⁷ Amala sälähilä ea ilima säla olelesalea sähalea, Bebagi ado dëdëla negei dibë amoda gomalä madele. Nie mosö goweda fifi asi sulubadelaea Godema adolo mosö neamelëa sämolömelëa dëdëla negei dialea gaso, dilia fa nelo musügä aligilo igi äbä gadoi hamoi gabula säi.

18 Amala hamoila säi amo nabalahilä, gobela ilo busa amoliage, ado säla negei dawadigi dolö amoliage, Yesu abeahäla nufulödula fu hogosa nelo. E nufulö helësëi amoë mida, ebalä bedähalea. Ebalä bedäi amoë mida, udia dolö nefolalo amoli sulubadelaea ea mala olelei amo nabala fudugisebegi.

19 Säha nea së gäsebegi, Yesula ie bëgëla aulolali Yalusaleme dígila afiai.

*Äfæeo i bausoi amoë ado säla ï
(Madiu 21.20-22)*

20 Ili diala yose awähalea beahamelebe, äfæeo amo bäuge difige bausosa maadei neebe meli.

21 Bealahilä Yesuea säi amo helësëlahilä Fidaea ema sähalea, Säla Olelelo-o, bimo! Dia aiyo äfæoma habobala säi amoda hä bausoi gabuwela säi.

22 Amala säsebegi, Yesuea ilima säla obégësalea, Godema asigi afädë nege-malo.

23 Na dilima dofä gelola sähago, Dolö afädëa asigi äädä negela made, ea säse amo gadola dofä amamolöla helësëla, segebi gowema dia dihi dagabola duhuludaja digamola sädeda, ea säi amo gadola dofä amala hamomolömelë.

24 Amaimo, na dilima säla iahago. Dilia Godema adosalea nelebo afädë nimolöla helësëla ema nabaseda, Dilia säi amo gadoi dofä nimolömelë.

25-26 Dilia nowela nea Godema adosalea, dolö afädëa dilima asiala hamoi amo helësëeda, dolö amea asiala hamoi amo fisimalo. Amala hamoseda, dilile Diado selesaia mosöa neebe amea, dilia asiala hamoi amoge fisi-molömelëla säi.

*Yesu dia geloi gaula neebe go nowëa ïla nabi
(Madiu 21.23-27; Ulugu 20.1-8)*

27 Yesula ie bëgëla aulolali Yalusaleme bu obégëlahilä, Yesu e Godeëe mosöa nogila digaha nebegi, gobela ilo busa amolige, Ado säla negei dawadigi dolö amolige, asigi gäwi dafidilo dolö amolige, e neebea ami maalahilä,

28 ema nabahalea, Nelebo dia hamosa neebe goli hamomäia, nowëa hamo-malai hamosa. Nilia nabedelä, dia säla ïmo. Go hamomäia, geloi go nowëa iasiola nabi.

29 Amala nabasebegi, Yesuea ilima säla obégësalea, Nage dilima afädë nabahago, Na dilima nabase amo dilia säla obégësedä, na nelebo hamosa neebewe hamomäia geloi ï amoda gowea ïmelëla dilima säla ïmolömelë.

30 Yonea ödägi gesa nelo amoda Godeëe galueale ma, dolöëe galueale. Dilia nema säla ïmola säi.

31 Amala säsebegi, ilia hilido didiähalea, Nilia selesaia galueala sädeda, dilia ema asigi afädë negela made nelo goda edoïela sämolö gabu,

32 Amase nilia dolöëe galueala sämolö gaso, amoge dofea made gabula säi. Ilia amala säi amoë mida, Udia dolö sulubadelaea Yoneda Godeëe bea sälo afädë nelola helësëi neebe amo helësëla ili udia dolöbalä bedäi.

33 Amalahilä ilia Yesuma säla obégësalea, Niliada dawa mademelëla säi. Amala säsebegi, Yesuea ilima sähalea, Amai galëda, na nelebo hamosewe hamomäia geloi ï amoda gowea ï hamosa neamelëla, nage dilima made säla ïmolömelëla säi.

12

*Ado besula dolö nafade nefolalo amolia gelebi sagai beaha neloë säi
(Madiu 21.33-46; Ulugu 20.9-19)*

1 Yuda ilile busa dolö nefolalo amolima, Yesuea ado besula säla iahalea, Dolö afädëa yalala agulahilä, ëfë gägä negelo ëi gelebi sagai. Gelebi sagai amo

emesala fësëla salimolöie uli dögöi. Amalahilä sagai amo idihë namiäia mosö afädë holöbö ilibia ola negesi. Amalahilä, ea dolö odoama sähalea, Sagai amo beaha nea bisinesi hamosa namialola säsilahilä, hii eda sege wagadi made namolö asi.

² Hä, gelebi gägä amo faimolö segeyo besela galasebegi, sagai eedo amea ie hamoi hamolasilo afädëma sähalea, Nie sagai beaha aligilo nefolalebe amolima, gelebi gägä odoa faila imola sämölö mosalola säi.

³ Faila imola samolö asi gaso, sagai beaha aligilo nefolalo amolia e gaula nufudala iälalelahilä, memalä e hodomu fisiga gaimelë.

⁴ Amala hamoi galebe, sagai eedo amea ie hamoi hamolasilo elöma bu mosaloi. Awäsebegi, ilia busagia afisila nufudalahilä, e gagadela gadiaboi.

⁵ Amala hamosebegi, sagai eedo amea ie hamoi hamolasilo osoda bu mosaloi. Awäsebegi, ilia dolö amo nufudala baagoi. Amalamu hamosebegi ea dolö yafie oböla bu mosalai. Amoligi odoa nufudala iälalelahilä, odoa baagomäia nufi.

⁶ Hä dolö afädëfalu nelo. Dolö amoda hile efege hii boba hamoi nelo. Hobeafali eedoea ie malö amoma ili neebea mosalalahilä sähalea, Iliada nïe malö amoie ado nabala mogola hamomolöla helësësamelëla säi.

⁷ Gaso, sagai oodola beaha aligilo nefolalo amolia hilidomu säla didiähalea, Sagai eedo amoie malö amoda hä go gabugo. Eedoie nalä ea nimolö gabugi, niligali bedefala nedelä, e baagomäia nufidedila sälahilä,

⁸ ilia malö amo nufudalahilä, ie domalo amo sagai yala baagido sadia gaimelë.

⁹ Amala hamoi amoie sagai eedo ameada abilia hamomolödu. E maalahilä sagai beaha nefolalo amoli baagomäia nufudaha maadelahilä, sagai amo odoaea beaha namiäia imolömelë.

¹⁰ Bebagi ado säla dëdëla negei dibe amo dilia made meli neale. Mosö olelo amolia igi amo galone hamomolöi made gabula memelela fisi. Gaso, walioda galone geloi gelola dialeamelë.

¹¹ Amoda Dafidilo Geloi hii hamogi amo nilia siia bealahilä fudugisa neamelëla säla dëdëla negei dialeala säi.

Gë Udälo 118.22-23

¹² Dolö busa nefolalo amolia Yesuea ilile ado besula säsebelä helësëlahilä, ilia e gaudelä hamoi gaso, udia dolö yafie nefolalebe amoli beala ili bedähalea digila asi.

*Dagisi muni imolö dialeale ma, madelela nabi
(Madiu 22.15-22; Ulugu 20.20-26)*

¹³ Busa dolö amolia, Felesi dolö odoage, Heledoie damelë odoage, Yesu neebea mosaloi. Mida, Yesuea ado asiala säseda, e gaumolöie Yesu fedogola adomolö mosaloi.

¹⁴ Ili Yesu neebea afialahilä, Yesuma sähalea, Säla Olelelo-o, niliada, dia mala säla olelese amoda mogola olelesala helësësamelë. Amalahilä dolö odoa ei sälo geloi nefolalebe amolibala bedäla madege, odoa nefolalebe amolia di beala säse amogige dia helësëla made neada, Godea hamese amoie mala udia dolöma säla olelelo amoda mogola säla olelelomelë. Amalo gabugi dima afädë nabaha. Nilile mala säla negei dibe amo helësëla, Beaha Aligilo Sisa neebe amoma dagisi muni imolö dialeale ma, madele.

¹⁵ Nilia ema dagisi muni imäiale ma made imäialela nabi. Ilia e fedogola wäfali säsebe amo dawadigilahilä, ea ilima säla obëgësalea, Edoie ne fedogola beaha. Na melëdelä muni giwi afädë gaula misiela säi.

16 Ilia muni giwi afädë gaula maasebegi, ea ilima nabahalea, Muni giwi gowegi dolö busa dibe gowege, eï dëdëi dibe gowege nowëe gabula nabi. Amala nabasebegi, ilia ema säla obögësalea, Beaha Aligilo Sisaëla säi.

17 Yesuea ilima säla obögësalea, Nelebo Sisaë dibe amoda Sisa hüma ïmalo. Nelebo Godeë dibe amoda Gode hüma ïmalola säi. Amala säse amo nabala ili fudugi.

Sadiusi ilia Yesuma baagoi abilia nowemolöla nabi

(Madiu 22.23-33; Ulugu 20.27-40)

18 Udia dolö baagoi amoli made nowela galamolöla sälo, Sadiusi dolö amoligi odoa Yesu neebea maalahilä sähalea,

19 Säla Olelelo-o, nilia hamomäia Mosesea, ado afädë dëdëla negei dibe amoda gowe. Dolö afädëe edoo malö maade nea baagosedä, udia didalo amo sulolahilä, dolö baagoi amo sosogo namiäia, ie éigila malö sogobamolöie, edoo elö amohi udia amo nimäiala säla dëdëla negei dialea.

20 Amaimo, edoolali gifalädaläia salea, abulümi amea udia afädë neala nea, malö made sogobala baagoi.

21 Baagoibua, abulümi baagia amea udia didalo amo bedefala nealahilä, eage malö made sogobala baagoi. Amala bu baagoibua, edoo osoda ameage amala hamolahilä,

22 edoolali gifalädaläia amoli malö made sogobala baagosa maadei. Amalahilä udia amo hobea wagala baagoi.

23 Amala hamoi amo dolö gifalädaläia amolia udia afädë amomu nii amea, hobea baagoi amoli nowela galasolo amo gala udia amo nowëe udia samolödula nabi.

24 Amala nabasebegi, Yesuea ilima säla obögësalea, Bebagi ado säla dëdëla negei dibe amoge, Godeë geloi dibe amoge, dilia dawa made amea dilia asiala säsebego.

25 Udia dolö baagoi amoli nowela galasolo amo galada, dolöea udia nimolö mademelë. Amase, udiage dolö fimolö mademelë. Ilida selesaia fii nefolalebe amoli gadoi namolö madele.

26 Amase, udia dolö baagoi amoli nowela galamolö amoë ado afädë sähago. I afädëgi nulo söa fedaila säla, Mosesa dëdëla negei dibe amo dilia made melile. Amila Godea Mosesema sähalea, Neda Abalahamaëge, Aisagaëge, Yeigabaëge Gode neamelëla säila säla dëdëla negei dialea.

27 Eda udia dolö baagoi amolile Gode mademelë. Eda udia dolö sebe amolile neamelë. Dilia asiala helësëi gabula säi.

Godea Ado säla negei dibe amogi geloi edefade säi dibe amoda gowe

(Madiu 22.34-40; Ulugu 10.25-28)

28 Ado säla negei dawadigi dolö afädë maalahilä, Sadiusi dolö amolia Yesubalä gégësebegi, ea ilima hedabola säla obögësebe amo nabalahilä, ea Yesuma nabahalea, Godea Ado säla negei dibe amogi geloi edefadeda abododula nabi.

29 Amala nabasebegi, Yesuea ema säla obögësalea, Ado säla negei dibe amogi geloi edefadeda gowemelëla sähago. Isilale udia dolö dilia nabualo. Dafidilo Geloi eda, nilile Gode afädëfälä neebe emu Dafidilo Geloi neamelë.

30 Dafidilo Geloi die Gode neebe amo die bobaëage, gesamiage, asigiage, geloiage boba hamomalola säla negei.

31 Amo baagia elöda gowe. Dihidi boba hamolo amo gadola, odoa dibalä nefolalebe amoli boba hamomalola säla negei. Mala geloi edefade äudä säla negei dibe amole gadoida, odoada maademelëla säi.

32 Amala säsebegi, ado säla negei dawadigi amea ema säla obëgësalea, Säla Olelelo-o, dia Gode afädëfali emu neala säi amoda, dia dofä säi. Elöda maademelë.

33 Ema bobaage, dawaeage, geloiage hamelahilä, dihüdi boba hamolo amo gadola odoa dibalä nefolalebe amoli boba hamomalo. Äudä amoleada nelebo Godegali odala īala gobesa maadelo amoge, odala īlo amoge sulubadela baagila asimelëla säi.

34 Yesuea dolö amea hedabola helësëla säsebe amo bealahilä, ema sähalea, dida Godea Beaha Maadela Sigi Neebea ami ga madela nebegola säi. Amala säsebegi, udia dolö odoa ilia Yesuma nelebo odoa nabulö amo bedäi.

Yesuea udia dolöma Godea Afädë Memelei amoie nabi

(*Madiu 22.41-46; Ulugu 20.41-44*)

35 Yesuea Godeëe mosöa säla olelesa nea sähalea, Ado säla negei dawadigi nefolalebe amolia, Afädë Memelei moholämelëla säi amo e Debidië malöla sälo amoda abeahäla sälodu.

36 Elelo Gesamia Debidima helësëlasibegi, Debidia sähalea, Dafidilo Geloia nïe Dafidilo Geloima sähalea, Na ðie ado nii nefolalebe amoli di hawa ifosimäia, dida nïe naabo dafädädimadi awäla salea, beaha samialola säimelë.

Gë Udälo 110.1

37 Amase, Debidia hï ema Dafidilo Geloila säi amoda, Dafidilo Gelo e Debidiëe malöla abeahäladula nabi. Udia dolö yafie gegedoi amolia ea säse amogi obeägilä nabi.

Yesuea mala dawadigi nefolalebe amoli helësëla idihë namialola säi

(*Madiu 23.1-36; Ulugu 11.37-54; 20.45-47*)

38 Yesuea ilima ado mala olelesalea sähalea, Dilia mala dawadigi nefolalebe amoli hedabola idihë namialo. Ilia fagulo sedademu salugala magaia gaamugi awälahilä, udia dolöea ili beala gugusäla gausiamäiala helësëlo nea.

39 Amase, iliada gedolo mosöa amige dolö dafidilo filo dibea amimu fimolöila helësëloge, udia dolö yafie gegedola molö nasebea ami molö gialo eedo amabalä dafila salea, ua gagaula hamomolöila helësëlo nea.

40 Ilia udia didalo sebe amoli dahila neala, ilile mosöa nelebo dibe amo fa neala gaula aulo nea. Ilile asigi musügä negesilahilä, adoeamu Godema sedadela adolo nea. Amala hamosebe amoie ili së edefade muäia baala ïmolö dialeala säi.

Udia didalo afädëa muni negei

(*Ulugu 21.1-4*)

41 Godeëe muni negelo dibea ami Yesu e ga madela salea, udia dolö yafie misi amolia muni negelo amogi muni negese amo siila sulo. Nelegei yafie negelo dafidilo udia dolö yafie amoliada muni yafie negei.

42 Udia didalo busadäoi afädë maalahilä muni giwi holöfali äudä negei.

43 Amala negesebegi, Yesuea ie bëgëla aulo amoli misielahilä ilima sähalea, Na dilima dofä gelola sähago. Udia didalo busadäoi gowea negei ameada udia dolö sulubadela Godeëe muni negelo amogi negei amo baagila asimelë.

44 Ilia muni yafie negei dilo amogi odoa mogela hilile negesalea mogela negesio. Be, udia goweada afädë gaula made nea, ea molö nimolö gauí amoda hulu sulubadela negesa maadeimelëla säi.

13

*Yesuea Godeie mosö mugulula digamolömelëla säi
(Madiu 24.1-2; Ulugu 21.5-6)*

¹ Yesu e Godeie mosöa amila doadigila awäha nebegi, ie bëgëla aulo afädëa ema sähalea, Säla Olelelo-o, igi hedabi hido elöi bobogamu nelegela fedala mosö made, hedabi hido elöi neeve gowe bimola säi.

² Amala sääsebegi, Yesuea ema säla obëgësalea, Dia mosö edefade igi bobogamu nelegela fedala uli nefolalebe beahago gasoda, igi nelegela fedala uli nefolalebegoda, igi afädëdaia amimu negela made, sulubadela mugulula digaha maademolömelëla säi.

*Yöi elö elöla bimolömelëla säi
(Madiu 24.3-14; Ulugu 21.7-19)*

³ Yesu e Olibe bi daia fedala Godeie mosö sida idogola sebegi, Fida Yamese Yone Ädululali hilidomu nea ilia ema nabahalea,

⁴ Dia nilima säla ïmo. Segeyo abodo gala dia säi amo besela galamolödu, Dafidi nelebo edodale besela galasegi, nilia amo beala dia säi amo besela galamolö amoda, hä ga madesa gabula helësëmolömelëla nabi.

⁵ Amala nabasebegi, Yesuea ilima säla obëgësalea, Odoaea dili dahila neloea, idihë namialo.

⁶ Dolö yafie maalahilä nije ëi säla sähalea, Neda dolö amo misi neawela sähahilä, udia dolö yafie dahila nimolö moholömelë.

⁷ Ga made nudusalea ado goba nabase amogige, sege wagadi made nudusalea wabula säse amo nabalance, dilia bedäla fudugimabio. Nelebo amala hamose ameada, aligila wagamolöie made amamolömelë.

⁸ Fii elöle elöle nudula digi, gamane elöle elöle nudula digisa namolömelë. Amase, sege föi odoagi fogolige maala, sidë iige moholömelë. Nelebo amoli hamomolö amoda, udiaeia malö ägümolö salea mi gäwila sëlo amo gadoi bimolömelë.

⁹ Dilia hedabola idihë namialo. Ilia dili nafodola gaula galisölö neebea sigi moholömelë. Gedolo mosöa amige dili nufudala jälalemolömelë. Nie ëi gaula mogoi ameada gamane dolöie siigige, gini dolöie siigige gaula awäla ifosimolömelë. Amala hamoseda nije Ado Mala Hedabi nabuäia säla iäha namialo.

¹⁰ Amo hamola made neebewegi wäla, fifi asi sefolalebe amoli sulubadela, nije Ado Mala Hedabi nabaha maademäia dafidi säla ïmalo.

¹¹ Ilia dili nafodolahilä gudimolöie sigi gaula awäsedä, ado abodo sämolödula asigia säösäola helësëmabio. Gudisolo amo gala Godea ado säla iäsebe amo säla ïmalo. Ado säla ïmolö amoda dihili sämolö mademelë. Eleloi Gesamia sämolömelë.

¹² Dolöea ie edoo nufudala baagomäia gaula ïmolömelë. Malö eedoea hile malöge amo gadola wäla hamomolömelë. Amase, malöeage ie eedo emelebalä habobala nufudala baagomäia gaula ïmolömelë.

¹³ Nie ëigi nefolalebego beala, sulubadela, dilima bimolö habobamolömelë. Amai gaso, afädëa aso maadela, hamola wagamäialahilä gelola aligise amo eda damula moholömelëla säi.

*Nelebo yöi yafie hehealei besela galamolömelëla säi
(Madiu 24.15-28; Ulugu 21.20-24)*

¹⁴ Yesuea ilima sähalea, Yöi yafie hehealela bedälasimolö maala negemolöi made dibea ami maala negei dië bimolömelëla säla i. (Ado gowe nidese ameada hedabola helësëmalo.) Yesuea amala sähahilä sähalea, Amo siia

beaseda, Yudia segea sefolalebe amolida segebi dibea ami fisäla baluluia afufumalo.

¹⁵ Amo gala, afädë mosö figïdaia sulo amea digalahilä, ie nelegei mumusogi nea digamabio.

¹⁶ Dolö sagaia nelo amea hii mosöa fagulo nea obögëmabio.

¹⁷ Segeyo amo gala udia fagulo hagu sefolalebe amolige, malö dabo dodo iaha sefolalebe amolige, edefademalä asigimolö dialea.

¹⁸ Amo hamomolö amoda, i bäu giisalea gögi mulo amo gadola muloea, Godema adosa namialo.

¹⁹ Mida, segeyo amo gala yöi yafie elö elöla maala negei dië bimolömelë. Godea nelebo mi gäwila hamoia amila yöi amo gadoi made meli. Amase, hobeage bu elö made bimolömelë.

²⁰ Amaimo, Dafidilo Geloia segeyo amo neala obobagilasimolö made helësei galebeda, udia dolö sulubadela namolö amo fu made bealabio. Udia dolö hii memelei amoli helëselahilä, segeyo amo neala obobagilasimolö helësei.

²¹ Amaimo, afädëa dilima sähalea, Afädë Memelei amo misi neebe gowe bimola säsege, e neebe gagowe bimola säsege, dofä gabula helësemabio.

²² Dolö odoaea wäfali säsäla sähalea, Afädë Memelei amo ne misi neawela sämolö moholömelë. Odoaea wäfali säsäla sähalea, Neda Godeie bea sälo misi neawela sämolö moholömelë. Amala maalahilä, ilia udia dolö Godea memelei nefolalebe amoli dahila neala hamomolöi walebelela bimolöle, dolöea hamomolöi made gadoige, hido elöi elö elöge hamosa namolömelë.

²³ Dilia idihë namialo. Nelebo amoli hamola made neebe amo gaalu, na dilima dafidi säla iahgomelëla säla i.

Hobeala Dolöie Malö bu obögëmölö

(Madiu 24.29-31; Ulugu 21.25-28)

²⁴ Yesuea aso, sähamu nea sähalea, Yöi yafie elö elöla hamosa maadeibua eso usilahilä, aube made neëla,

²⁵ gasumili mudaiala besela didigafula, mudaia nelebo geloi hido elöi amea fogolasimolömelë.

Aisaea 13.10; 34.4

²⁶ Amala hamose amo gaalu, Dolöie Malö amoda geloi hido elöibaläge yo digalo hido elöibaläge mu baidilidaia maala neë bimolömelë.

²⁷ Bease amo gaalu, ea ie selesaia fii amolima mosalolahilä, udia dolö hii memelei sege föi sulubadelagi, agesu näiado nefolalebe amolige, näiado nefolalebe amolige, sege afädëgi neala gedolasimolö mosalola sämolömelëla säi.

I bäu bobagiloie ado säi

(Madiu 24.32-35; Ulugu 21.29-33)

²⁸ Yesuea aso, sähamu nea sähalea, Diliada äfääeoie mala amogi helësemäia sähago. Äfääeo fësëgësisila, bäu gähe bobagiseda, dilia helësësalea, sege eso molöda hä ga made gabula helëselomelë.

²⁹ Amo gadola wäla, dilia nelebo säi amo gadoi hamose beaseda, Dolöie Malö amo hä moholö suägisa gabula helësemalo.

³⁰ Na dilima dofä gelola sähago. Udia dolö walio nefolalebego made baagola nefolalegi wäla, nelebo säi amoli sulubadela hamosa maademolömelë.

³¹ Mu giwige naga föige hogosa helemolö gaso, næ ado malada dofä made hogosa helemolömelëla säi.

*Nelebo gowe gala hamomolö gabula sulubadelaea dawa madela Yesuea säi
(Madiu 24.36-44)*

³² Yesuea aso, sähamu nea sähalea, Amala hamomolö amoda segeyoge, aoage afädäe dawa mademelë. Selesaia fii iliage, malöeage dawa mademelë. Naado eamu hido dawadigi neamelë.

³³ Nelebo amoli hamomolö amo gowe gala gabula, dawa made ameada, dilia hedabola idihë namialo.

³⁴ Amoda gowe gadoimelë. Dolö afädäe, ie mosö digila, sege wagadi made aulo amo gadola awähalea, ie hamoi hamolasiloma, ie hamoi beaha namialola säla, hido hidolama hamoi sogosa maadelahilä, idiliba beaha aligilo amoma sähalea, Hedabola beaha namialola säsila aulomelë.

³⁵⁻³⁶ Mosö eedo amoda së gäse gaalu obögëmolöledu ma, gasi mogogi obögëmolöledu ma, haea gäse gaalu obögëmolöledu ma, yose obögëmolöledula dilia dawa made neeve ameada, dili oböla adi elaboi diëgi fodolofalï muloea, idihë namialo.

³⁷ Na dilima ado säla iasewe gadola, udia dolö sulubadelamage, dili idihë namialola säla iahadiola säi.

14

*Busa dolö ilia Yesu nufulöie didiäha dilo
(Madiu 26.1-5; Ulugu 22.1-2; Yone 11.45-53)*

¹ Segeyo äädä nelolahilä, osodagi Baagila Asi Segeyo amoë molö molö amoda, Beledi Yidila Made Gobei Segeyo amoë gabula helësëlahilä, gobela ilo busa nefolalo amolaliage, mala dawadigi nefolalo amolaliage didiähalea. Yesuma wäfali abeahäla sälähilä, e gaula nufulödula säla didiäha difolalo.

² Ilia sähalea, Segeyo Edefadegi gedola molö nasolo amo galada, amala made hamodelä, udia dolöea nilibala nuduloeala säi.

*Udia afädäe Yesuë busagia susu gadoi weli söga negei
(Madiu 26.6-13; Yone 12.1-8)*

³ Yesu eda sege Bedani ami Saimono dafidi gudubu hamoi nelo amea mosöa molö nahe sulo. Ami sebegi, udia afädäe weli hedabi gafisigäi hido elöi, amoë ëida nada. Weli amoda muni edefadea nelo ödä i igia hamoigi osala negei dilo. Amo gaula maala dusulahilä, Yesuë busagia söga negei.

⁴ Amala hamosebegi, udia dolö odoa sefolalo amolia habobalahilä, hilidomu sähalea, Weli gafisigäi we memalä edoëe waeasesadu.

⁵ Weli gafisigäi egoweda gina hädali ohodoa gadoi nii galebeda, dolö busadäoi nefolalebe amoligali mogela iälabio gabula säla, ilia udia amoma habobala baagido sähä dilo.

⁶ Amala säsebegi, Yesuea ilima sähalea, Beasimo. Edoëe ema habobala baagido sähä. Udia gowea nema hamoi amoda, hedabi hido elöi hamoimelë.

⁷ Udia dolö busadäoi nefolalebe amolida dilibala namolöi namolömelë. Abodo gala dilia ili ugila negemolöila helësëseda, amoda dilia ugila negemolö dofea. Gaso, neda dihilibalä namolöi namolö mademelë.

⁸ Udia goweadu hamomolöi beala hamoimelë. Ea nie domalogi nada hëi amoda, hobea nie domalo baumolö amoë, dafidi daiala hëimelë.

⁹ Na dilima dofä gelola sähago. Ado Mala Hedabi sege föi sulubadelagi säla olelesaleada, e helësëla, ea walio nema hamoi amo säla ïmolömelëla säi.

*Yudasaea Yesu hololömolö asi
(Madiu 26.14-16; Ulugu 22.3-6)*

10 Amalahilä bëgëla aulo giwilasi amoligi Yudasa Isagaliadaea gobela ilo busa neebea ami awälahilä, ilia Yesu nufuäia hololömolö asi.

11 Ea säi amo nabala ilia obeägilahilä, egali muni ïmolömelëla säla negei. Amalebe ea Yesu hololöla gaula ïmolöie fu hogosa nelo.

Yesula ie bëgëla aulolali Baagila Asi Segeyo amoie molö mai

(Madiu 26.17-25; Ulugu 22.7-14, 21-23; Yone 13.21-30)

12 Segeyo agegi Beledi Yidila Made Gobei Segeyo amo besela galaseda, Isilale iliada Baagila Asi Segeyo amoie sugua sibi malö nufidelö. Segeyo amo gala, ie bëgëla aulo amolia Yesuma nabahalea, Baagila Asi Segeyo amoie molö molölda nilia abidi daiamäia hamesebela nabi.

13 Amala nabasebegi, ea ie bëgëla aulo äudä mosalalahilä, elema sähalea, Ali awäla gaamugi besela galahamelë, dolö afädëa ödä iigi usi gaui maaha neëgi, gausiamolömelë. Alige dolö amo bëgëla mosalo.

14 Alia beahamelë, dolö amo mosöa nogila digaseda, alia mosö eedo amoma gomälä sämalo. Säla Olelelo neebe amea dima nabahalea, nïe bëgëla aulola nili Baagila Asi Segeyoie molö molöie nïe mosö hogoli abidi dialeala nabimelä sämalo.

15 Amala säsäda, ea hogoli edefade daia dilo amogi, filo aulige molö negelo aulige daiala negesa maadei dilo amo olemolömelë. Ami nili molö molöie daiamalola säi.

16 Amala säi amo nabalahilä, ie bëgëla aulo äudä amole awäla, Yalusaleme besela galalahilä beahamelebe, ea säi amo gadola sulubadela gausiala di-gaha maadesebegi, elea Baagila Asi Segeyo amoie molö molö daiai.

17 Deadi Yesula ie bëgëla aulo giwilasi amobalä misi.

18 Maalahilä ili molö naha sefolalea Yesuea sähalea, Na dilima dofä gelola sähago. Dili sebegogi afädëa ne hololömolömelë. Dolö amoda nebalä molö naha saleala säi.

19 Amala säsäbegi, ilia asigia yölahilä, ema hido hïdolaea dafidi hobeala säla didigahalea, Nale ma, nalela säla didigai.

20 Amala säla didigasebegi, Yesuea ilima säla obëgësalea, Dili giwilasi sebegogi afädëa nebalä falo afädëdaa beledi ua negela naha sebe ameamelë.

21 Dolöie Malö amoda bebagi ie dëdëla negei dibe amo gadola baagomolö. Gaso, Dolöie Malö e hololöla, odoaie naabogi gausise dolö amo, asigii-sebemelë. E emea made neegela ägüi galebeda, e hedabi aligilabiomelëla säi.

Yesuea beledile wani ödäle ie bëgëla aulo iligali i

(Madiu 26.26-30; Ulugu 22.14-20; Age Golidi 11.23-25)

22 Ili molö naha sefolalea, Yesuea beledi afädë neala gaula nea, Godema nesegelahilä, beledi amo dagabodasila ie bëgëla aulo amoligali ia gogosalea sähalea, Nimo. Nïe domalo gomelëla säla i.

23 Amalahilä, ea wani ödä usi amo neala gaula nea, Godema nesegelahilä iligali iäsebegi, ili sulubadelaea neala mai.

24 Ea ilima sähalea, Goda nïe healemelë. Asialo made ado säla negei amoie mida nïe heale gogi dialea. Amoda udia dolö ugila negela sulubadela gali sögaha.

25 Na dilima dofä gelola sähago. Ne wani ödä bu elö made naala nelolahilä, Godea Beaha Maadela Sigi Neebea ami nea, bu gähe elö molömelëla säi.

26 Ili molö naha madela gë afädë udälahilä, Olibe bi daia fedafiai.

Fidama, dia ne dawa madela sämolömelëla säi

(Madiu 26.31-35; Ulugu 22.31-34; Yone 13.36-38)

27 Yesuea ie bëgëla aulo ilima sähalea, Dilia asigi afädë negeigo sulubadela digaha maademolömelë. Mida, bebagi ado gomalä sälä dëdëla negei dialea, Godea sähalea, na sugua sibi sigi aligilo neebe amo nufudaseda, sugua sibi nefolalebe amoli dusudasila fisälä afiaha maademolömelëla sälä dëdëla negei dialea.

Segelaea 13.7

28 Amai gaso, Godea ne nowelasisegi, dili baagila dafidi nedale Galili moholömelëla säi.

29 Amala säsebegi, Fidaea sälä obëgësalea, Ili sulubadela fisälä awäsedä, neda made fisälä moholömelëla säi.

30 Amala säsebegi, Yesuea ema sälä obëgësalea, Na dima dofä gelola sähago. Walio gasigi haea gagalugo gawalia nafi bu äädä made gäla neëgi, dia ne dawa madela nafi bu ohodoala sämolömelëla sälä i.

31 Amala säsebegi, ea gelolafali sälä obëgësalea, Ne dibälä baagomolö nea galëda, na di dawa madela dofä made sämolömelëla säi. Ili sulubadelaea amo gadolamu sähä maadei.

Yesu e Gesemani sagaia Godebalä adosa sulo

(*Madiu 26.36-46; Ulugu 22.39-46*)

32 Yesula, ie bëgëla aulolali sege ei Gesemani ami afialahilä, ea ie bëgëla aulo amolima sähalea, Ne Godema adomolö awäsewe gaalu, dili wi sefolamialola säi.

33 Amala sälähilä, ea Fida Yameise Yonela ilimu sigi awälähilä, ie iso asigigi budugila yöla säosäomolö mi gäwila besela galasebegi,

34 Ea ilima sähalea, Nie iso asigigi edefademalä yösalea, ne baagomolö gabumelë. Dili gui salea idihë namialola säi.

35 Amala sälähilä e holöbö aliga gala nagadaia gumusula dia idogolahilä sähalea, Asiamolö fu galëda, nema walio hamomolö amo asiamalola säi.

36 Ea sähalea, *Aba-o*, Naado-o, dia nelebo sulubadela hamosa maademolöi nebego.* Nema ödä iigi usi dibe amo dia nea nimalo. Amai gaso, na helësësewe gadola made, dia helësëse amo gadola hamomalola säi.

37 Amala sälähilä e obëgësamelebe, ili süwia adidi dibe amo beala, ea Fidama sähalea, Saimono-o, di adi dialeale. Fu oboba gogi dia idihë namolö ulisebele.

38 Nafadea dili digalasiloea, idihë nea Godema adosa namialo. Dofä, asigida hamomolö helësëi neago gaso, domalo wäbëai nebegola säi.

39 Amala säsila e bu awäla, dafidi säi amo gadola sähä sulo.

40 Amala sälähilä e bu obëgësamelebe, ili aso adidi dibe meli. Mida, süwiaeä ilile si gafodo gadugisalea amai. Ameada, ilia ema edo sälä obëgëmolödula asusugai.

41 E bu osoda obëgëlahilä, ea ilima sähalea, Dili hele salea adidimu dialeale. Amo dofea. Bimo! Dolöie Malö amo nafade hamolo amolima gaula ïmolö fu hä besela galai gabuwe.

42 Nowemo. Nilia hä gausiala afiadila säi. Ne gaumäia hololölo amoda ga made misi nebego bimola säi.

Yesu gauj

(*Madiu 26.47-56; Ulugu 22.47-53; Yone 18.3-12*)

43 Yesuea amala sähä nebegi, ie bëgëla aulo giwilasi amoligi Yudasa e dolö maleibalä fodolofali misi. Ilia helebe baialage gagaula ebalä misi. Gobela

* **14:36:** Nilia naadola sälä amo gadola, Alamege adoeada, *abala* sälä. Alamege adoda, Yesuei ado.

ilo busa amoliage, mala dawadigi amoliage, asigi gäwi dafidilo amoliage ili mosalola sääsebegi misi.

44 Yesu gaumäia hololölo amea ilima dafidi daiala sähalea, Na gomalä hamoseda, amo gabula helésämalo. Na dolö amo mimila nödöseda, amo hedabola gaulahilä sigi mosalola säla i.

45 Ea sää amo gadola Yesu neebea fadolofali maala aligilahilä sähalea, Säla Olelelola säla, Yesu mimila nödöö.

46 Mimila nödösebegi, ilia e gaulahilä naaboea gaula fëdöi.

47 Amala hamose amo gaalu, dolö afädë ami nelo amea helebe besela nealahilä, gobela ilo Busa Edefade amoë hamoi hamolasilo neebe amoë gëhe dagala salisi.

48 Yesuea ilima sähalea, Fa nelo gaumolöie mulo amo gadola, helebe baiilage gagaula ne gaumolö misile.

49 Segeyo yafiegi ne dilibalä nea, Godeëe mosöa ado mala oleesa nelo amogi ne dilia made gaui. Amai gaso, bebagi ado säla dëdëla negei dibe amo gadola hamomäiameläla säi.

50 Amasebegi, ie bëgëla aulo amoli sulubadela e dëgila fisäla awäha maadei.

Malö malisä afädë fisäla asi

51 Malö malisä afädë fagulo bulula gälahilä Yesu bëgëla awäha nebegi, dolö amolia e gau.

52 Amasebegi, fagulo bulula gäi amo ilima amilahilä e dudugïmu fisäla asi.

Yesu e galisölo dolö amolibälä gudimolöie sigi asi

(*Madiu 26.57-68; Ulugu 22.54-55, 63-71; Yone 18.13-14, 19-24*)

53 Yesu e gaulo amolia e sigi gaula gobela ilo Busa Edefade sebea ami sigi asi. Gobela ilo busa amolige, asigi gäwi dafidilo amolige, mala dawadigi amolige gedola ami sefolalo.

54 Fida e Yesu bëbëgëla asi. Gaso, eda holöbö hobealä hobeala awälähilä, gobela ilo Busa Edefade amoë mosö yala isogi nogila digalahilä, idihë aligilo amolibälä nulo gobeia ami hëgë hausia sulo.

55 Gobela ilo busa amoliage, Galisolö dolö amoli sulubadelaeage, dolö odoaeage Yesuea asiala hamose melëlo amoli misialolahilä, ilia säla ulufamalai. Ilia e nufuäia ea asiala hamoi walebelela hogosamelebe, afädë maade meli.

56 Dolö yafiea ea made hamoi amo ilima wäfälä baala säla ulufai gaso, ado afädëdi made meli.

57 Odoaea nowela nea ea made hamoi amo baala wäfälä sähalea,

58 Niliada ea gomalä sääse nabimelä. Godeëe mosö dolöie naaboea hamoi amo, ea haila digila, segeyo ohodoagi ea bu ulimolö amoda, dolöie naaboea olelo amo gadola made, ulimolö säimeläla säi.

59 Ilia amala säla ulufai amoge aso afädëdi made meli.

60 Amala sääsebegi, gobela ilo Busa Edefade amea dolö sefolalebe amoli mogogi nowela aligilahilä, Yesuma nabahalea, Dia ado afädë made säla obëgëmolöle. Ilia dia asiala hamoila sääsegoda edo hamoila nabi.

61 Yesuea nafi dagala made säla obëgësebegi, gobela ilo Busa Edefade amea ema bu elö nabahalea, Dida, Afädë Memelei Gode hedabi hido elöi neebe amoë malöda dilela nabi.

62 Amala nabasebegi, Yesuea säla obëgësalea, Ä, neda amomelä. Dolöie Malö e Gode Geloi Edefade Neebe amoë naabo dafädimadi fila, mu baidilidaia maala neëda, dilile siia bimolömeläla säi.

63 Amala säse amo nabala gobela ilo Busa Edefade amea mihaläla hile fragulo nulilahilä sähalea, Ea hamoi amo sämäia odoa ili misialola nali sämabio.

64 Ea Gode gagadese nabi amo, dilia abilia helësëebela nabi. Amala nabasebegi, ili sulubadelaea sähalea, Ea asiala hamoi amoïeda, e baagomäia nufulö dialeala säla didigai.

65 Amala sälahilä odoaea e gofedela galala, ie si usulala naabo gafea nufudalahilä sähalea, Di dolö gowea nufila dihi olemola säi. Amase, idihë aligilo amoliage elöea nufudala elöeaha nelo.

Fidaea, na Yesu dawa madela säi

(*Madiu 26.69-75; Ulugu 22.56-62; Yone 18.15-18, 25-27*)

66 Fida e yala isogi nogila digala sebegi, gobela ilo Busa Edefade amoïe hamoi hamolasilo dolisä afädë maalahilä,

67 Fida e hëgi hausa sebe amo fädäla bealahilä sähalea, Dige Nasalese dolö Yesubalä nawesa aligilo amo gabula säi.

68 Amala säsebegi, Fidaea ne mademelëla sälahilä, dia ado säsebegoda, na dofä dawa mademelëla säi. Amala sälahilä e mosö amoïe idi galo baagido awäha nebegi haea Gagalugoea gäi.

69 Hamoi hamolo dolisä amea e bu bealahilä, dolö nefolalo amolima sähalea, Dolö goda amoligmelëla säi.

70 Amala säsebegi, Fidaea bu elö sähalea, ne mademelëla säi. Holöfali nelolahilä dolö nefolalo amolia Fidama bu elö sähalea, Dofä. Dida amoligi. Dige Galili dolömelëla säi.

71 Amala säsebegi, Fidaea gelolafalii säla gabulo amo gadola migilia diigila sähalea, na we wäfali säseda, Godea ne dofä së imäiamelëla sälahilä, Dilia dolö ei säse goda na dofä dawa mademelëla säi.

72 Ea amala säia gai amole haea gagalugo gawalia nafi bu äudä gäi. Fidaea amo nabalahilä dafidi Yesuea, haea gagalugo gawalia nafi bu äudä made gäla neëgi, dia ne dawa madela nafi bu ohodoala sämölömelëla säi amo helësëi. Amo helësëla gäia güsäla diisa nelo.

15

Yesu Bailadi neebea sigi asi

(*Madiu 27.1-2, 11-14; Ulugu 23.1-5; Yone 18.28-38*)

1 Yosefali gobela ilo busa amolige, asigi gäwi dafidilo amolige, mala dawadigi amolige, Galisölo dolö amoli sulubadelage gegedolahilä ilia hamomolö amoïe ado didiäha dilo. Didiäha dilolahilä ilia Yesu e igi eëfea nafadolahilä Bailadi neebea sigi asi.

2 Sigi maasebegi, Bailadia Yesuma nabahalea, Yu udia dolöie beaha aligilo ginida dilela nabi. Amala nabasebegi, ea säla obëgësalea, Dia säse gomelëla säi.

3 Gobela ilo busa amolia ea nafade yafie hamoimelëla säi.

4 Ilia amala säsebegi, Bailadia ema bu elö nabahalea, Dia ado afädë made säla obëgëmolö neale. Iliada, dia nafade yafie hamoila säi amo nabilela nabi.

5 Amala nabase amogi Yesuea ado bu elö made säla obëgësebegi Bailadi e budugisa nelo.

Bailadia Yesu e i fügäigi baala negemalola säi

(*Madiu 27.15-26; Ulugu 23.13-25; Yone 18.38-19.16*)

6 Gäheo i sulubadelagi Segeyo Ede amoie molö nülo segeyo amogida, udia dolöea galabaia negei amoligi ei säla gowe fisigämola säsegi Bailadia fisigähamu aligilo.

7 Segeyo amo gaalu, dolö odoaea gamanebalä nudusalea dolö odoa nufudasebegi, ilia ili galabaia negei. Amogi dolö afädë galabaia negei nelo amoie eida, Balabasa.

8 Udia dolö gegedoi amolia Bailadi neebea maalahilä, ema sähalea, Dia nilima gäheo i sulubadelagi hamolo amo gadola walio hamomäiamelëla säi.

9 Ea ilima säla obégësalea, Na Yu udia dolöe beaha aligilo gini dihilima fisigämäiala helësësebelela nabi.

10 Amala nabi amoie mida, gobela ilo busa amolia Yesuma mudiala mi-halalahilä, e sigi gaula misi gabula helësëla, Bailadia amala nabi.

11 Gaso, udia dolö gegedoi amolia Bailadima, Balabasa hilima fisigämäiala gelola sämäia gobela ilo busa amolia ilima si nigilasi.

12 Bailadia ilima bu elö nabahalea, Diliada, Yu udia dolöe ginila sälo neeve gowema, na abilia hamomäia helësësebelela nabi.

13 Amala nabasebegi, ilia bu uuala sähalea, Eda i fügäigi baala negemalola säi.

14 Amala säsebegi, Bailadia ilima sähalea, Mi edogi. Ea edo nafade hamoi gabiola nabi. Amala nabasebegi, ilia gelola uala sähalea, I fügäigi baala negemalola säi.

15 Amala säsebegi, Bailadia, udia dolö gegedoi amolia obeägimäia, Balabasa hilima fisigälahilä, ea ami dolö amolima Yesu fëgämalolahilä, i fügäigi baala negemolö sigi mosaloi.

Ami dolö ilia Yesu gadiaboi (Madiu 27.27-31; Yone 19.2-3)

16 Ami dolö amolia Yesu sigi gaula gamane beaha aligiloie mosö yala isogi nogila digai. (Mosö amoie eida Beledoliama.) Ilia ami dolö odoa misialosebegi ili mafula gegedoi.

17 Gedolahilä, ilia fagulo sedade hogale uii Yesuma salugasilahilä, efe äyo gagäi amalela nasigila giniie habuga gadoi hamola ie busagia salugasi.

18 Amalahilä ilia naabo söögidila sähalea, Yu udia dolöe beaha aligilo gini, namolöi namiäiamelëla säi.

19 Amala sälahilä, ilia ie busagia buudi damuia nufudalahilä, gofedela gagalai. Amalahilä, ilia ie ei gauia adogose gadoi hamola gumusula dia digafui.

20 Ilia e gagadela hamomolö amo gadoi hamosa maadelahilä, fagulo hogale uii sedade gäsi amo giilahilä hile fagulo amo salugasi. Amalahilä e i fügäigi baala negemolöie segea sigi asi.

Yesu i fügäigi baala negei (Madiu 27.32-44; Ulugu 23.26-43; Yone 19.17-27)

21 Ili idiafa afiahä dibegi Sailini fii dolö afädë ie eida Saimono. Alegisäda Ulufasalele eedo amo, sagaiala maaha nebegi gausiala digalahilä, ami dolö amolia ema Yesu i fügäi gaumo gaumola eegedigi.

22 Ilia Yesu sigi gaula sege ei Gologoda asi. (Gologoda nilile ado adolada Busa Giwi Sege.)

23 Ilia wani ödäge i afädëie ödä muwege gegoalahilä egali muäia i gaso, ea made mai.

24 Amalahilä, ami dolö amolia e i fügäigi baala negei. Ilia ie fagulo amo nowëa nimabelela, ilia sadu dahilahilä, ie fagulo amo amala mogei.

25 Yose eso neëla udigisa nebegi, ilia e i fügäigi baala negei.

26 Ea nafade hamoila sälö amolia dëdëla negesalea,

YU UDIA DOLÖË BEAHA ALIGILO GINILA

sälö dëdëla negei.

27-28 Amase, Yesu baala negei amo gaalu, fa nelo dolö äädä, elö ie naabo dafädimadi, elö ie naabo fefeädimadila, i fügäigi baala negei.

29 Udia dolö e dibeadi baagila afu mafusalea, Yesu gagadiabola busa dugagila éhehelahilä, Godeie mosö haila digila segeyo ohodoagimu ulimolö säi amo,

30 dihi mu damula awäla i fügäi daia adogoila digamola sälö baagi baagisa nelo.

31 Amo gadola wäla gobela ilo busa amoliage, mala dawadigi amoliage Yesu gagadiabola sälö didigahalea, Eada udia dolö odoa ugila negela wahilo amo gadola, e hümu ugila negemolöi made gabugi dialealedu.

32 Nilia ema asigi afädë negedeläe Afädë Memelei, Isilale udia dolöie gini ameada, e i fügäi daia adogoila digämäia. Nilia amo beala asigi afädë negedeläla säi. E baala negei gaalu, baala negei äädä amoleage e gadiabola amo gadolamu säi.

Yesu hame doala asi

(*Madiu 27.45-56; Ulugu 23.44-49; Yone 19.28-30*)

33 Eso mogogi gasila, sege sulubadela gasilasi dialeamu deadi eso digase gaalu yo digala obögëi.

34 Amala hamose amo gaalu, Yesuea gelola uuala sähalea, Elöi, Elöi, lama sabagadanila säi. Nilile adoadolada, Nie Gode, nie Gode, abisigi ne digila asi.

35 Amala säi amo nabalahilä, udia dolö odoa ami nefolalo amolia sähalea, Nabuö. Ea Elaia wesebegola säi.

36 Afädë baluluia awälahilä, nelebo afädë dahudu gadoi wani ödä gamogai dibe amogi gelahilä, i bidigi yaala, egali muäia iälahilä sähalea, E i fügäigi dibea adogoi, Elaiaea fisigämölö maasebelela aso, beaha aligidila säi.

37 Yesuea uuala gelola sälähilä hame doala asi.

38 Amasebegi, gobela ilo mosöa fagulo edefade gosagisi dilo amo, gadogola gadelala digalähilä, elö eamu eamula negesi.

39 Ami dolö hädali afädë beaha aligilo amea Yesuie odagiamadi nea, sida adogola beahamelebe, Yesu hame doala asi amo bealahilä, Dolö goda dofä Godeie malö gabula säi.

40 Amo gaalu, udiatali holöbö wagadi madela nea, sida gala nefolalo amolda, Magadala udia Melige, Yamese elö Yosese elele eme Melige, Salomege nelo.

41 Dafidi Yesu e Galili neëgida, udia amoli e awäse amo gadola awälahilä, e ugila negesa aligilo. Udia odoa yafie ebalä Yalusaleme misi amolige nefolalo.

Yesu bau

(*Madiu 27.57-61; Ulugu 23.50-56; Yone 19.38-42*)

42 Segeyo amoda nelebo daialo segeyo. Sabada segeyo aiyo namolö gabula helësähilä,

43 Deadisebegi, Alimadia dolö Yosebe e misi. Eda galisölö dolö amoligi afädë nelo. E udia dolöie siigi hedabi neada, Godea Beaha Maadela Sigi Neebe amoge ea beaha nelo. Eada bedälo made mumulasi amea, Bailadi neebaa awälahilä, Yesuie domalo nimolö audulela nabi.

44 Amala nabasebegi, Bailadia e aabela baagoi gabula fudugilahilä, ami dolö hädali afädë beaha aligilo amo welahilä, e hä baagoilela nabi.

45 Amala nabasebegi, Bailadima ami beaha aligilo amea, e hä baagoimeläla säi. Amo nabalahilä, ea Yosebema sähalea, doflea ie domalo nimolöla säi.

46 Amala sälebegi Yosebea fagulo falei hedabi afädë nealahilä, ie domalo i fügäidaia dibe amo neala gaula digala, fagulo amea usulala gaulahilä, igi äbä dafidi duwi diloa ami baumolö gaula asi. Gaula awäla bausilahilä, igi edefademälä afädë bebugula gaula maala idi gasi.

47 Amala bause amo Magadala udia Melilea Yoseseie eme Melilea meli.

16

Yesu nowela asi

(*Madiu 28.1-8; Ulugu 24.1-12; Yone 20.1-10*)

1 Segeyo Sabada gafe baagibua, Magadala udia Melige Yameseie eme Melige Salomege ilia Yesuie domalogi hëla moholöie, weli gafisigäi hido elöi amo bidia nii.

2 Segeyo gifalädalügi yosefalii i igi äbägi bauia ami afiai.

3 Hilido afiaha dialea sähalea, Bausalea, igi edefadea gai dibe amo, nowëa nili ugila negela bebugula fisiga gala dogasimolödula säsäla afiai. Igi amoda dofä edefade amo helësela amala säi,

4 Ili ami besela galamolö nea sida gala beahamelebe, igi edefadea gai dilo amo bebugula nigia gala doga negei meli.

5 Beala ili awäla äbä isogi nogila digalahilä bauia ami beahamelebe. Malö malibu afädë fagulo falei sedade gäi ilile naabo dafädimadi sebe amo beala, ili fudugi.

6 Ea ilima sähalea, Dilia fudugimabu. Dilia Nasalese fii Yesu, ilia i fügäigi baala negei amo hogola misi goda, na helësesa. E hä nowela asimelë. Eda wi maade. Ilia e negei diloa amo bimo.

7 Hä dili afiala Fidamage ie bëgëla aulo odoa amolimage säla iahaleada, Ilia e Galili bimolömeläla dafidi säla i amo gadola, eda edale Galili moholö awäha neameelä säla imalola säla i.

8 Amala säi amo nabalahilä, ili igi äbä isogi amila fodolofalä doadigila fedala afiaha dialea, edefademälä bedäla emo gigisëla fudugila aligi afiai. Ili afiahalea udia dolö odoabaläge made adoi. Mida, ili bedäi afiahalea amea.

Magadala udia Melia Yesu meli

(*Madiu 28.9-10; Yone 20.11-18*)

[

9 Segeyo gifalädalügi yosefalii Yesu e nowelahilä, Magadala udia Melia bimäia e sebeadale e ulufala besela galai. Dafidi udia amoma mugabe gifalädalii fedai sebegi Yesuea nesila digi.

10 Besela galai amo bealahilä, Yesubalä dafidi nawesa aligilo amolia e asigiila düisa dibe amo säla imolö asi.

11 Awälähilä Melia ilima sähalea, Yesu hii nowela asi amo na melimeläla säi. Amala säsebe amo ilia nabi gasoda, dofä gabula made helësëi.

Bëgëla aulo äädäea Yesu meli

(*Ulugu 24.13-35*)

12 Hobeala ie bëgëla aulo äädä Yalusalemela ididila awäha nebegi, elea e bimäia Yesu e domalo elölahilä besela galai.

¹³ Amo bealahilä ele obögëla awäla bëgëla aulo odoa amolima säla ï gaso, ilia dofä gabula made helësëi.

*Yesuea ie bëgëla aulo amolima Ado Mala Hedabi säla ïmalola säi
(Madiu 28.16-20; Ulugu 24.36-49; Yone 20.19-23; Abosolo 1.6-8)*

¹⁴ Amalahilä hobeafalí ie bëgëla aulo gidälasi amoli molö naха dibeа ami Yesu e ulufala besela galai. Ulufala besela galalahilä, ilia asigi afädë made negei amogige, iso asigi geloi neebe amogige, odoa ilia hï nowela neebe melimelëla säi amo nabala dofä gabula made helësëi amogige ea ilima nemoi.

¹⁵ Amalahilä ea ilima sähalea, Dili sege föi sulubadelagi afufulahilä, uidia dolö sulubadelama Ado Mala Hedabi säla ïmolö mosalo.

¹⁶ Afädëa asigi afädë negeseda, ödägi gelahilä damula aulo neala gau-molömelë. Be afädëa asigi afädë made negese amobaläda gudila së ïmolömelë.

¹⁷ Asigi afädë negei neebe amoliada, dolöea hamomolöi made gowe gadoi hamomolömelë. Nïe ëigi nea mugabe fedai nesila digimolöge, uidia dolö odoaie ado adomolöge,

¹⁸ baagolo nuba gausege baagolo ödä nasege made baagomolömelë. Olo difolalebe amoli ilia naaboea diigiseda wahimolömelëla säi.

*Yesu selesaia mosöa fedai
(Ulugu 24.50-53; Abosolo 1.9-11)*

¹⁹ Dafidilo Geloi Yesuea ilima ado amo säla iaha maadelahilä, selesaia mosöa fedala Godeie naabo dafädimadi awäla sulo.

²⁰ Easibua ie bëgëla aulo amoli sege sulubadelagi afufulahilä, ado mala säla iaha nebegi, Dafidilo Geloia ilibalä hamoi hamolasila, ilia säsebe amo dofä säsebelä helësemäia, dolöea hamomolöi made gadoi hamolası.]

Ado Mala Hedabi Yonea Dëdëi Amo Ado Dëdëi Dibe Amoïe Neala Olelo Oboba

Ado Mala Hedabi Yoneie bebagi dëdëla negei dibe amea sähaleada, Ado eda dolö domalola digala, nilibälä wi nelola säla dëdëla negei. Yonea beba gowe dëdëi amoïe mida, ea sähalea, beba gowegi dëdëla negei dibe amo nidesalea, Godeëe malö Yesu Gelesoma asigi afädë negemäiage, Afädë Memelei amo dofä Yesu Geleso gabula helësemäiage dëdëla negesameläla säi (20.31 bimalo).

Dafidi Yonea nilima, Ado eda mi gäwilafalä, Godebalä siiba nelomeläla säla dëdëla negei. Amalahilä, Yesuea hamomolö made gadoige, melölo made gadoige hamosa nelo ameada, Afädë Memelei amoda Yesu, amase, Yesuda Godeie malö gabula helësemäia ulufala dëdëla negei dialea. Amase, Yonea nilima, Yesuea hamomolö made gadoige, melölo made gadoige hamoi amoïe mi fädäla säi. Amase, udia dolö odoaea ema asigi afädë negela e bégëla asi amoge, odoaea ema asigi afädë made negela ebalä ado nii nelo amoge dëdëi bimolömelë.

Hogoli 13-17gi dëdëi dibe ameada, Yesuea ie bégëla aulo amolibälä nea, e hä baagomolö ga made gabula helëselahilä, ilile asigia dofæa, aso maadela, gelola namiäia, galone yafie säla iha nelo.

Yonea wagala dëdëla negei dibe ameada, Yesu e nafodola gaula awäla gudi amoge, e i fügäigi baala negesebegi, hii hame doala mosaloi amoge, e nowela awäla ie bégëla aulo nefolalebea ulufadigi amoge, dëdëla negei dialea.

Beba gowegi namolö gäheie mala dofä dibe amoli olelemolölöhilä, segeyo sulubadagli hamomolö amoïe, galone helësemolöle dibe amolida gowe. Foïela sälage, ödäïela sälage, belediïela sälage, yo digaloïela sälage, i gägä negelo gelebi éfëielä sälage, sugua sibi sigi aligiloïela sälage, säi amoli dëdëla negei dialea.

Yone

Ado e dolö namolö digai. Eda udia dolöbalä namolö digai.

(Yone 1)

Ado eda namolöie mi, dolö namolö digai

¹ Ado eda mi gäwilafalä siiba nelo. Eda Godebalä nelo. Ado hii eda Gode nelo.

² Eda mi gäwilafalä, Godebalä siiba nelo.

³ Afädë idi elömadila misida maade. Godea Adobalä nea nelebo sulubadela hamosa maadeimelë.

⁴ Emada namolö mi dilo. Namolö ameada udia dolöie yo digalo nelo.

⁵ Yo digalo ameada gasimi sagaia ami yo digaha nea. Gasimi sagaloedaa yo digalo amo gesumolöi made dilo.

⁶ Godea dolö afädë nagadaia fisiga wei amoïe éida Yone e misi nelo.

⁷ E misi amoda yo digalo amoïe säla ïmolöie misi. Amaimo, udia dolö sulubadelaea ie ado nabalahilä, asigi afädë negemäiäie misi.

⁸ Hii eda yo digalo amo made. E misi amoda yo digalo amoïemu säla ïmolö misi.

⁹ Yo digalo amoda dofä yo digalofalä nelo. Udia dolö sulubadelagali yo digalo ilo. E nagadaiaawi moholö nelo.

¹⁰ Ado eda nagadaiaawi nelo. Ado ameamuda Godea sege föi hamoi gaso, nagadaiaawi udia dolöea e gowe gabula made helësei nelo.

11 Eda hile segea wi misi gaso, hile sosogoea e made säla olei.

12 Gaso, odoaea e säla olela ie äigi asigi afädë negesebegi, ea ilima sähalea, Dilida Godeie malö namialola säi.

13 Ili Godeie malö besela galai amoda, eedole emelele healemadila made, amase, domaloie hameloea made, amase, dolöie hameloea made, Godeamu ie malö hamola besela galai.

14 Ado eda dolö domalola digala, nilibälä wi nelo. Nilibälä wi nebegida, ie yo digaloge ie geloige hüd elöi amo nilia melimelë. Eedoie malö emu nea, ugila negelole ado dofale ema nobala, ie yo digaloge ie geloige hüd elöi dilo amo nilia melimelë.

15 Yonea Adoie säla iaha nelo. Ea uuala sähalea, Dolö goda dafidi na dilima säla iahalea, Ne baagia maase amoda, ne baagila asimelë. Mida, ne maadeia e dafidi nelola säila säi.

16 Ema nobai amo adugasebegi, ea nili sulubadela ugila negelahilä, hä, bu elöge ugila negesamu nelo.

17 Godea Mosesemadila mala säla negei amo säla i gaso, ugila negelole ado dofaleda, Yesu Gelesomadila misimelë.

18 Afädëa Gode dofä made meli gaso, ie Malö afädëfalä amea Gode e nilima ulufala olei. Malö amoda dofä Gode. Eda Eedobalä dila nea.

Ödägi gelo Yonea säla iaha nelo

(*Madiu 3.1-12; Maga 1.7-8; Ulugu 3.15-17*)

19 Yu ilia gobela ilo dolöge, amase Ilibai dolöge Yalusalemela Yone neebea mosalosebegi, ili maala Yonema nabahalea, Dida nowëla nabi. Amala nabasebegi, Yonea gomalä säla i.

20 Ea musügä negela made, hedabola ulufala säla iahalea, Afädë Memeli amoda ne mademelä säla i.*

21 Amala säla iäsebegi, ilia ema nabahalea, Amai dida nowë. Dida Elaialela nabi. Amala nabasebegi, ea säla obögësalea, Neda e mademelä säi. Amala säsebegi, ilia ema bu nabahalea, Dida bea sälo amolela nabi. Amala nabasebegi, ea säla obögësalea, Ai. Neda amo mademelä säi.

22 Amala säsebegi, ilia ema bu nabahalea, Dida dofä nowë. Dolö nili fisiga welo amolima eda gowe gabiola sämolöie, diada dihi dimada nowëla sähala nabi.

23 Amala nabasebegi, Yonea bea sälo Aisaeaea säi amo gadola ilima säla obögësalea, Neda afädëa sege nafadeia udia dolö aligilo made dibea ami nea uuala wesalea, Dafidilo Geloi misiäia idi mogola fodomalola säha neamelä säla obögëi.

Aisaea 40.3

24 Felesi ilia dolö fisiga gai

25 amolia Yonema nabahalea, Dida Afädë Memeli amo made galëda, amase, Elaia made galëda, amase, bea sälo amo made galëda, amai mi edoie dia udia dolö ödägi gesa neala nabi.

26 Amala nabasebegi, Yonea ilima säla obögësalea, Nada ili ödäeamu gesa neawe. Gasso, dolö afädë dilia made dawa dili mogogi nea.

27 Dolö amoda ne baagia hobeala moholölöelä. Nihineda ie emo usililo efë fisigämölöda dofea mademelä säi.

* **1:20:** Afädë Memeliä säi amoda Godea afädë memelela ie udia dolö sigi obögëmolöla helësela säi. Giligi adoeada Gelesola sälo. Hibulu ado sälada Mesaeala sälo. Gelesole Mesaealeda nilile ado sälada Afädë Memeliä sälo.

28 Yonema nabi amoge, amase, ea säla obëgëi amoge ödä Yodona dëgëla alömodi, Bedani segea nea amala säi. Segea amida Yonea udia dolö ödägi gesa nelo.

Yesuda Godeie Sugua Sibi Malö neala säi

29 Amo aiyo amogi, Yonea Yesu e neebea maasebe amo bealahilä sähalea, Bimo. Egoweda Godeie Sugua Sibi Malömelë. Goeada udia dolö sege föi sulubadelagi nefolalebe amolile nafade hamoi amo hësa maademolömelë.

30 Dolö goda dafidi na dilima säla iahalea, Ne baagia hobeala maase amoda, ne baagila asimelë. Mida, ne maadeia e dafidi nelola säla i amoda egowemelë.

31 Nada e dawa made nelomelë. Amai gaso, e Isilale udia dolöma ulufala olemolöö, na udia dolö ödägi gemolö misimelëla säi.

32 Yonea e ulufala sähalea, Na beahamelebe, Gesami Hebenila haea malibu gadoi digalahilä, edaia fise melimelë.

33 Nada e dawa made nelo gaso, udia dolö ödägi gemäia ne fisiga welo amea nema sähalea, Dia Gesami digalahilä dolö afädëdaia fise beaseda, dolö ameada udia dolö Eleloï Gesamia gemolömelëla säi.

34 Eda Godeie malö neebe amo na melimelë. Amo na dilima säla imelëla Yonea säi.

Dolö ohodoaea Yesu bëgëla asi

35 Amo aiyo amogi, Yonege ie bëgëla aulo äudä amolege bu amimu nelo.

36 Amala nea, Yonea Yesu awäha neebe amo bealahilä sähalea, Bimo. Egoweda Godeie Sugua Sibi Malömelëla säi.

37 Amala säsebegi, ie bëgëla aulo äudä amolea ea säse amo nabalahilä, Yesu bëgëla asi.

38 Amalebegi, Yesuea besula beahamelebe, ele e bëgëla maaha neebe meli. Ea elema nabahalea, Alia edo hogosala nabi. Amala nabasebegi, elea ema nabahalea, Elabai-e, dida mosö abodogi saleala nabi. Elabai amo besulada, säla olelelola sälo.

39 Amala säsebegi, Yesuea elema säla obëgësalea, Alia bea misiëlä säi. Amala säsebegi, ele awälähilä e diasebe mosö amo beaha nelo. Segeyo amoda ebalä ami nelo. Ele ebalä asi amoda eso si biyidugi gadola deadi asi.

40 Bëgëla aulo äudäea Yoneie ado nabala Yesu bëgëla asi amolegi, afädëda Saimono Fidaie edoo Ädulu.

41 Eada Yesu hä amilahilä, fodolofali ie edoo Saimono bea asi. Amalahilä, ea Saimonoma sähalea, Alia hä Mesaea melimelëla säi. Ëi Mesaea amo besulada, Gelesola sälo.*

42 Amalahilä Äduluea e sigi Yesu neebea asi. Maaha nebegi, Yesuea ema siila nea sähalea, Dida Saimono, Yoneie malö. Die eida Sifasala sämolömelëla säi. Ëi Sifasa amo besulada, Fidala sälo.*

Yesuea Filibile Nadanalele wei

43 Amo aiyo amogi, Yesu e Galili moholö helësëi. E awäla Filibi gausialahilä ema sähalea, Ne bëgëla misiëlä säi.

44 Filibida gaamu Bedesaida ami fii dolö. Sege amoda Ädulule Fidale sege.

* **1:41:** Hibulu ado sälada Mesaeala sälo. Giligi ado sälada Gelesola sälo. Mesaeale Gelesole nilile ado sälada Afädë Memeleila sälo. * **1:42:** Ëi Sifasada Alamege ado. Segeyo amo gaaluda Yu ilile adoda Alamege ado. Amase, ëi Fidada Giligi adomadila misi. Sifasale Fidale nilile ado sälada igila sälo.

45 Amasebegi, Filibia Nadanale hogola asi amo beagolelahilä ema sähalea, Mosesea Ado säla negei dibe amogi ie dëdëla negei amo gadolage, amase, bea sälo amolia bebagi ie dëdëla negei amo gadolage, niilia hä e melimelë. Amoda Nasalese fii Yesu, Yosebeie malö amo gabiola säi.

46 Amala sääsebegi, Nadanalea ema nabahalea, Amai nelebo hedabi afädë Nasalesela moholöi gabulela nabi. Amala nabasebegi, Filibia ema sähalea, Dia bimolö misieliä säi.

47 Amala sääsebegi, Yesuea Nadanale e maaha neebe amo bealahilä, e helësëla sähalea, Bimo. Dolö maasebe egagoweda dofä Isilale dolömelë. Wäfali sälo afädë egowemada mademelëla säi.

48 Amala sääsebegi, Nadanalea ema nabahalea, Dia ne abilia dawadigila nabi. Amala nabasebegi, Yesuea ema säla obëgësalea, Filibia di, aso, made wela nebegi, di äfääeo i mia sulo amoda na melimelëla säla ii.

49 Amala säla iäsebegi, Nadanalea säla obëgësalea, Säla Olelelo-o, dida Godeie malö. Dida Isilaleie Ginimelëla säi.

50 Amala sääsebegi, Yesuea ema säla obëgësalea, Di äfääeo i mia sulo amo na melila säi amea dia nema asigi afädë negesale. Hobdealada go gadoi made, baagila asi elöi bimolömelëla säi.

51 Amalahilä, Yesuea ema bu elö sähalea, Na dilima dofä gelola sähago. Hebeni doga negei bealahilä, dilia Godeie selesaia fii amoli Dolöie Malöma fedafu digafusa neë bimolömelëla säi.

Yesuea ie ëi ilibia amoge, ie geloi amoge, nofe elöi amo olemolöie melëlo made gadoige, hamomolöi made gadoige, mi gäwila hamosa nelo*

2

(Yone 2-4)

Dolö afädëa Gaina segea udia nii

1 Segeyo äädä nelolahilä osodagi, Disiligi Galilië Gaina segea ami, dolö afädëe udia ifosebea Yesuë emea amo bea asi.

2 Ilia Yesuge ie bëgëla aulo amolige misialola wesebegi, ili awälahilä, udia ifosebea ami nelo.

3 Wani ödä amo hä maadei gabugi, Yesuë emea ema sähalea, Ilia wani ödä amo hä, maadei gabuwela säi.

4 Amala sääsebegi, Yesuea ema säla obëgësalea, Neme, nie hamoi amogida, dia nema hamomola sämölöi mademelë. Nie segeyoda, asomelëla säi.

5 Amala sääsebegi, emea oböla hamoi hamolasilo amolima sähalea, Ea dilima nelebo afädë hamomalola säseda, dilia amo nabala hamomalola säi.

6 Amaimo, amida gobo i igia hamoi bobogamu gafeia dilo. Yu iliada ilile aialo mala dibe amo gadola hësa aligilo dilo. I afädë afädëlagida bagedi i nabülesi gadoia galë, mimogolasi gadoia galë, söga salasegi nobamolöi dilo.

7 Amala sääsebegi, Yesuea hamoi hamolasilo amolima sähalea, Gobo i gogi ödä osaha maademalola säi. Amala sääsebegi, ilia ea sääsebe amo gadola, osala nobaha maadei.

*

2: Yesuea hamomolöi made gadoige, melëlo made gadoige, nofe elöi hamoi amoda, Yone bebagida damo yafie goweligi dibe amo bimalo: 2.11, 18-19, 23; 3.2; 4.54; 6.2, 14, 26; 9.16; 11.47; 12.18, 37.

⁸ Amala hamosebegi, ea ilima sähalea, Ödä usi gogi odoa neala gaula, molö sigi aligilo neebea ami mosalola säi. Amala säsebegi, ilia amo gadola hamolahilä, gaula asi.

⁹ Gaula awälahilä, molö sigi aligilo amoma iäsebegi, ea ödäfalä wani ödä hamoi amo na bealahilä, abidi niidula asusugai. Hamoi hamolasilo dolö, ödä usi gaula mulo amolihamuda, dawadigi nelo. Amala asusugalahilä, ea udia goa amo welahilä,

¹⁰ ema sähalea, Udia dolö molö molö misialola säi misi sefolalebe amoli wani ödä hedabi amo dafidi muäia osala iia awälahilä, udia dolö amoli edefade naala gagaosa neëgi, wani ödä fea amo odoa muäia ilo negei gaso, wani ödä hedabi amo musügä negei dilolahilä, dia oböla hobeala gaula misi gabula säi.

¹¹ Yesuea dolöea hamomolöi made gadoi dafidi mi gäwila hamoi amoda, Disiliyi Galiliie gaamu Gaina amidale hamoi. Ea amo hamoi amoda, ie geloi hido elöi dilo amo ulufala olei. Amala hamosebegi, ie bëgëla aulo amolia ema asigi afädë negei.

¹² Hobeala, Yesuge, ie emege, ie edoolalige, amase, ie bëgëla aulo amolige, Gabaniama gaamugi awälahilä, segeyo ede made ami nelo.

*Yesuea Godeëe mosöa magaia negei hai
(Madiu 21.12-13; Maga 11.15-17; Ulugu 19.45-46)*

¹³ Yu ilile Baagila Asi Segeyo edefade amo hä, ga made dibegi, Yesu e Yalusaleme moholö asi.*

¹⁴ Amalahilä, ea Godeëe mosöa ami beahamelebe, sugua gaoge, sugua sibige, haea maliabu gadoige, bidi neadigisa dibe meli. Amase, dolö odoa muni bedefaloge ami sefolalebe meli.*

¹⁵ Amo bealahilä, Yesuea ëfë gadoia fëgälo ëfë afädë hamoi. Amalahilä, ea dolö amolige, sugua gaoge, amase, sugua sibige, Godeëe mosö yala isogi amila nulufuda segea nesila fisiga gaha maadei. Muni bedefa bedefalo sefolalo amolile muni aulidaa difolalo amola neala besigadasila sadia galahilä, auli amoge besusa maadei.

¹⁶ Amala besusa maadelahilä, haea magaia neaha difolalo amolima sähalea, Goda sulubadela segea gaula afiamo. Naadoëe mosö ameada, magaia nelö mosö gadoi hamomabiola säi.

¹⁷ Ea amala hamose amo bealahilä, ie bëgëla aulo amolia ado afädë bebagi säla dëdëla negei dibe amo helësëla obëgëi. Amoda gowe. Na die mosö gelola hamese amea, ne sëlasimolömelëla säla dëdëla negei dibe amo helësëi. *Gë Udalö 69.9*

¹⁸ Yesuea amala nesila digisebegi, Yu ilia ema nabahalea, Dia hamoi amo gadola hamomolöie geloi galeamelëla säla, dolöea hamomolöi made gadoi abodo hamola nilima olemolö gabula nabi.

¹⁹ Amala nabasebegi, Yesuea ilima säla obëgësalea, Dilia Godeëe mosö neebe gowe hä, haila fisimo. Amaseda, na segeyo ohodoagimu bu ulimolömelëla säi.

* **2:13:** Baagila Asi Segeyo edefadela säi amoda, Isilalei malö made nufudala, baagila awäla, Isibii dolö malö abulümi amoli nufudaha maadei amoë helësëla obëgëlo segeyola säi. * **2:14:** Dolö odoaea Godeëe mosöe yala isogi nelebo nea digahaleada, Godeëe mosöa muni negei ameamu nelo. Iliada Olomolele Giligilele muniada nelo made. Dolö amolia haea neasebe amolige, amase, nelebo odoa neasebe amolige, nelebo amoli Godegali odala ilo.

20 Amala säsebegi, Yu ilia säla obögësalea, Wae! Go hamosaleada, gäheo i nabülesi biyidiaie gafeia asi amoda. Amai, diada segeyo ohodoagimu ulimolölela nabi.

21 Gaso, Yesuea Godeie mosöla säi amoda, hïle domalo amo helësëla amala säi.

22 Hobeala, e bauiala nowesebegi, ie bégëla aulo amolia bu helësëla obögësalea, ea ado dafidi säi amo helësëi. Amala helësëlahilä, Godeie ado säla negei dibe amoge, ado Yesuea säi amoge, dofä säi gabula helësëi.

Yesuea udia dolö sulubadelai asigi dawadigisa maadei nea

23 Yesu e Yalusaleme ami nea, Baagila Asi Segeyo amoie helësëla molö molö gedosolo segeyo amo gala, ea dolöea hamomolöi made gadoi hamose amoli bealahilä, udia dolö yafiea ie eigi asigi afädë negei.

24 Amala negei gaso, Yesuea udia dolö sulubadelai dawadigi neebe amea, ilima asigi bogia gala made nelo.

25 Udia dolöie iso asigi dawadigi neebe ameada, eda dawa oboba made, amase, afädëa ema ebedada gowe gadoimelëla säla ïmolöi mademelë.

3

Yesuea Nigudimusima ado säi

1 Felesi dolö afädë Yu ilile busa nelo, amoie eida Nigudimusi.

2 E Yesu neebea gasigi maalahilä, ema sähalea, Säla Olelelo-o, nilia dida säla olelelo Godea fisiga weila helësësamelë. Mida, Gode e dolö afädëbalä made nea, ea dolöea hamomolöi made gadoi dia hamosego gadola hamomolöi mademelëla säi.

3 Amala säsebegi, Yesuea ema säla obögësalea, Na dima dofä gelola sähago. Dolö afädë e bu elö made neegela ägüseda, Godea Beaha Maadela Sigi Neebe amo ea made bimolömeläla säi.

4 Amala säsebegi, Nigudimusia ema nabahalea, Dolö fädäi amoda abilia neegela ägümölödu. Amai emeie isogi nogila digaseda, emea bu elö neegela ägümölölela nabi.

5 Amalebe, Yesuea säla obögësalea, Na dima dofä gelola sähago. Amai afädë ödäeage, Gesamiage, made neegela ägüi neebe amoda, Godea Beaha Maadela Sigi Neebea ami dofä made nogila digamolömelë.

6 Afädë e domaloea neegela ägüse amoda, domalomu neamelë. Amase, Gesamia neegela ägüse amoda, gesami neamelë.

7 Na dima sähalea, Dilida hä, bu elö neegela ägümölö dialeala säla i amogi, dia fudugimabu.

8 Foda hï hamea auromelë. Gobamu nabelo gaso, abododila maala abododi awähadu, amoda dia dawa mademelë. Amai Gesamia neegela ägüi nefolalebe amoli sulubadelada, amo gadoi neamelëla säi.

9 Amala säsebegi, Nigudimusia ema nabahalea, Dia säsebegoda, abeahälädula nabi.

10 Amala nabasebegi, Yesuea ema säla obögësalea, Dida Isilale ilile säla olelelo nebego gaso, na säsebeweda made helësësebele.

11 Na dima dofä gelola sähago. Nelebo nilia dawadigi amoge, amase, beaha maadei amoge, dilima säla iahawe gaso, ado nilia säla iasebe amoda, dilia dofä säsebela helësëla made nebego.

12 Na dilima nelebo nagadaia dibe amogi neawela säla iaha gaso, asigi afädë made negese goeada, amai Hebeniie nelegei dibe amogi neawela säseda, dilia abilia asigi afädë negemolödu.

¹³ Afädë nagadaiwila Hebeni fedaida maade. Hebenila Dolöie Malö nagadaiawi digai amomu Hebeni fedaimelë.

¹⁴ Siiba, Mosesea sege nafadeia udia dolö aligilo made dibea ami nea, nuba iigi baala gauia adogoi amo gadola, Dolöie Malö amoge amo gadola wäla gauia adogomolö dialea.*

¹⁵ Mida, udia dolö sulubadelaea ema asigi afädë negese amoliada, namolöi namolö gaula namiäiae.

¹⁶ Godea udia dolö sege sulubadelagi nefolalebe amoli boba hamolahilä, ie malö afädëfälï nelo amo i. ïe malöma asigi afädë negei nefolalebe amoli, made baagola, namolöi namolö amo neala gaumäiae imelë.

¹⁷ Godea ie malö amoda udia dolöbalä gudimolöie fisiga wei made. Udia dolö sege sulubadelagi nefolalebe amoli damula mosäia fisiga weimelë.

¹⁸ Godea ie malöma asigi afädë negei nefolalebe amolibaläda gudila asiala hamoila made säimelë. Ema asigi afädë made negei nefolalebe amolibaläda gudila asiala hamoila säimelë. Mida, Godeëe malö afädëfälï amoë eigi asigi afädë made negei amea amaimelë.

¹⁹ Asiala hamoila säi amoda gomalä. Yo digalo nagadaiawi digai nebegi gaso, udia dolöea mala nafademu hamolo amea, gasimi sagalomu boba hamosalea, yo digaloda boba hamoi made nelo.

²⁰ Udia dolö mala nafade hamolo amoli sulubadelaeada, ilile mala nafade hamoi amo ulufadigiloea, yo digalobalä habobalahilä, ilida yo digalo neebea ami mulo mademelë.

²¹ Amai gaso, mala dofä hamolo neebe amolia hamosebe amoda, Godeëe gelogila hamosamelëla yo digaloea olemäialahilä, ilida yo digalomadi maala aligilomelëla Yesuea säi.

Ödägi gelo Yonea Yesuda gowe gadoi neala ulufai

²² Hobeala, Yesula ie bëgëla aulo amolali, hä, Yudia segea moholö afiai. Afiala ilibalä salele odoa ami nea, ea udia dolö ödägi gesa nelo.

²³ Amase, Salimi gaamu ga madela Ainono segea ami, ödä yafie dilo ameage, amase, udia dolö yafie ödägi gemäia mafui ameage, Yonea ili ödägi gesa nelo.

²⁴ Amoda Yone e, aso, galabaia negela made nelo amo gaalu, amala hamosa nelo.

²⁵ Amaha nea, Yoneëe bëgëla aulo amolia, nigime hëla mala negei dibe amo helësëla, Yu dolö afädëbalä gëgësa dilo.

²⁶ Amala gëgësa dilolahilä, ili Yone neebea afialahilä ema sähalea, Säla Olelelo-o, dolö afädë dibalä Yodona dëgëla alömodi nebegi, dia sähalea, Dolö amoda gowemelëla säi ameada, udia dolö ödägi gesa nea. Amala hamosebegi, udia dolö sulubadelä e neebeamu awäha neamelëla säla i.

²⁷ Amala säla iasebegi, Yonea säla obëgësalea, Afädëa Hebenila nelebo ema iase amomu neala gaumolöimelë.

²⁸ Na dafidi dilima sähalea, Afädë Memelei amoda ne mademelë. E hobea misiäia, nedale fisiga weila säsebegi, dilia nabi amoda säla ïmolöi galeamelë.

²⁹ Amaimo, dolö afädëa udia neaseda, udia amoda dolö amoë udia filo. Dolö esama ebalä ga madela nelo amea, udia goaea ado säsebe amo nabalahilä, edefademalä obeägilö. Amo gadola obeägilö nema nobasebe ameada, na obeägësa neawe.

³⁰ Neda holöfalila, eda ilibiala edemolö dialea.

* **3:14:** Nidei 21.9 bimalo.

³¹ Afädë gadogola digai nkeebe amoda, sulubadelaie edefade nea. Afädë nagadaiala misi nkeebe ameada, nagadaiala maala nagadaia mala amomu sälo nea. Afädë Hebenila digai nkeebe amoda, sulubadelaie edefade neamelë.

³² Ea meli amoge, nabi amoge, udia dolöma säla iaha nea gaso, afädëa ea säsebe amo made nii neamelë.

³³ Ea säi amo nii nkeebe amea, Gode eada dofä sälo neamelëla ulufalomelë.

³⁴ Amoie mida, Godea gëla made, ie Gesami ilo amea, afädë ea fisiga idai ameada, Godeie ado amo sälo nea.

³⁵ Eedoea ie Malö amo boba hamolahilä, nelebo hulu sulubadela ie naabogi gausisa maadei.

³⁶ Malö amoma asigi afädë negei nkeebe ameada, namolöi namolö amo gaula nea. Malö amea ado säsebe amo made nabala, auaula fofolölo nkeebe ameada, namolö amo made bimolömelë. Amobaläda, Godeie habobalo amo diamolöi diamolömelëla Yonea säi.

4

Yesuea Samelia udiabalä adoi

¹ Yonea ie bëgëla aulo namiäia udia dolö ödägi gesa nelo amoli holöfalilahilä, Yesuea yafie gesa neamelëla odoaea säi amo Felesi dolö amolia nabi.

² Yesueada afädë made gei. Gaso, ie bëgëla aulo amoliamu amala gesa nelo.

³ Amo nabimelëla säi amo Yesuea nabalahilä, e Yudia dígila Galili obégëi.

⁴ Galili moholöda, Disiligi Sameliamadi awäla aulo negei.

⁵ Amalebe e awäla, Samelia ilile gaamu afädëgi besela galai. Gaamu amoie äida Sigala sälo. Siga gaamu amoda siiba Yeigabaea ie malö Yosebegali sege äa ami ga madela dilo.

⁶ Segea amida siiba Yeigabaea ödä dögöi afädë dilo. Yesu e awäha nea emo hëhela, ödä dögöi amo ga madela ami hele sulo. Amoda eso mogogi amai.

⁷ Amala sebegi, Samelia udia afädë ödä usimolö maaha nebegi, Yesuea ema sähalea, Ne ödä molö gabu. Osala imola säi.

⁸ Amoda ie bëgëla aulo amoli, gaamugi molö nea afiaibua amai.

⁹ Amala säsebegi, Samelia udia amea ema säla obégësalea, Dida Yu dolö. Neda Samelia udiamelë. Dia ödä imo ne nahadula säsebegoda, abilia sähala säi. Udia amea amala säi amoie mida, Yu iliada Samelia ilibalä gedola made aligilo.

¹⁰ Amala säsebegi, Yesuea udia amoma säla obégësalea, Dia Godeie galu amoge, amase, dolö dima ne ödä imo nahadula säsebegoge, dawa galebeda, dia ema namolöi namolö ödä imola säsegi, ea digali namolöi namolö ödä amo iyalabiola säi.

¹¹ Amala säsebegi, udia amea ema säla obégësalea, Dafidilo-o, dida ödä i maade goda, ödä dögöi goweda ga ga gidogofali dibe amo, dia namolöi namolö ödäda abidi usimolö.

¹² Ödä dögöi oselo goweda, nilile mäü Yeigabaea niligali i. Amase, hü eege, ie malölalige, ie sugua gaoge, sugua sibige, sulubadelada ödä dögöi gowegimu naha nelo amo, amai diada Yeigaba baagilela nabi.

¹³ Amala nabasebegi, Yesuea ema säla obégësalea, Udia dolö sulubadela ödä gowegi naha nkeebe amolida bu halämölö.

¹⁴ Gaso, afädëa ödä na imolö amo nasebe amoda, bu elö made halämölö. Ödä na ema imolö amo gü dusula besela galahamu neëgi, eda namolöi namolö gaula namolömelëla säi.

15 Amala säsebegi, udia amea Yesuma sähalea, Dafidilo-o, hobea ne ödä made halämölölege, ödä dögöi gowegi bu elö made osa moholölege, dia ödä go negali imola säi.

16 Amalebe Yesuea ema sähalea, Dia die dolödale dafidi bea awälahilä, haligila wi misialola säi.

17 Amala säsebegi, udia amea sälä obögësalea, Neda dolö maadela säi. Amalebe Yesuea ema sähalea, Dia di dolö maadela säi amoda mogola säimelë.

18 Dafidi die dolö bia sulo. Amase, dolö afädëbalä di walio sebegoda, dihile dolö made. Dolö maadela säsebegoda, dofä säimelëla säi.

19 Amala säsebegi, udia amea ema sälä obögësalea, Dafidilo-o, na walio helësësa, dida bea sälö afädë gabumelë.

20 Nilile mäü iliada segebi wedaia Godeie ëi gauia adalo. Gaso, Yu udia dolö diliada Yalusaleme amimu adamolö dialeala sälomelëla säi.*

21 Amalebe, Yesuea ema sähalea, Udia-o, na ado säsebewe dia nimalo. Segeyo afädë besela galasegi, dilia segebidaiawi neamuge, amase, Yalusaleme neamuge, Naadoie ëi made gauia adamolömelë.

22 Samelia diliada nelebo dawa made amoie ëi gauia adalo. Gaso, niliada nelebo dawa amoie ëi gauia adalomelë. Mida, damula auloda Yu fii ilimadila mulomelë.

23 Godeie ëi gauia adalofalï amoliada ilile gesamia Naadoie ëi dofä gauia adamolömelë.* Amala hamomolö segeyo besela galasegi hamomolö amo hä, besela galai dialea. Naadoea ie ëi gauia adaloda amoli gadoi hamesa neamelë.

24 Gode hii eda gesami nea. ie ëi gauia adalo amolia ilile gesamia Naadoie ëi dofä gauia adamolö dialeamelëla säi.

25 Amala säsebegi, udia amea Yesuma sähalea, Mesaea moholö amoda na helësësamelë. Ema Gelesolage sälö amo. E maaseda, ea nelebo sulubadela awala sälä imolöla säi.

26 Amala säsebegi, Yesuea ema sälä obögësalea, Walio dibalä adosa neebeweda, neda amo neawemelëla säi.

27 Amala sähä nebegi, ie bögëla aulo amoli obögëla mofiahamelebe, Yesu e udiabalä adosa neebe amo bealahilä, ili fudugi. Fudugilahilä, dia edo hogosalage, amase, edoie udia gobalä adosa nelolage made säi.

28 Amalebe, udia amea ödä i amo ami dïgilä, e bu gaamugi obögëlahilä, udia dolö amolima sähalea,

29 Dolö afädë neebe amea nelebo na hamoi amo sulubadela sälä iha maadei amo, bea mofiamo. Eda Gelesoledula säi.

30 Amala säsebegi, ili gaamugi amila Yesu neebea afiai.

31 Udia amo asibua, ie bögëla aulo amolia Yesuma sähalea, Sälä Olelelo-o, di hä molö muöla säi.

32 Amala säsebegi, ea ilima sälä obögësalea, Na molö molö galebe amoda, dilia dawa mademelëla säi.

33 Amala säsebegi, ie bögëla aulo amolia hilidomu didiähalea, Amai afädëa egali molö gaula maala iledula didiäi.

34 Amala didiäsebegi, Yesuea ilima sähalea, Nie molöda ne misialala sälö amea hamesebe amo gadola bögëla, ie hamoi amo hamola wagamolö amo-melë.

* **4:20:** Udia amea segebi Gelisimila sälä amoda, Disiligi Samelia segea ami dilo. Samelia iliada segebi amoda amimu Godeie ëi gauia adaha aligilo. Ulugu 9.53gi gasumili dibe amo bimalo. * **4:23:** Damo 23gige, 24gige dolö odoaea gesamiala besusaleada, Godeie Gesamiala sälä besui.

35 Dilia sähaleada, Aube biyidia nelolahilä, molö nelo segeyo amo besela galamolö gabula sälo madele. Gaso, nabuö. Na dilima sähago. Dilia hä, sagai dibeidi hedabola sidawewela bimo. Molö amolida mumului hä, nimolöi gabuwe.

36 Walioda, failoea bidi neahawe. Walioda, ea namolöi namolöie molö faiwa nea. Mida, afädëa hawa fefesa neeve amo, elöea faiwa neeve amo, ele helegela gedola nea obeägimäiamelë.

37 Ado goda dofämelë. Afädëa sagasegi, elöea molö amo faila nelomelë.

38 Dilia dafidi sagaia made ami, na dilima molö nea mosalaimelë. Odoa ilia häuala sagai dibea ami, dilia ilia hamoi amoie molö niimelëla säi.

39 Samelia udia amea säse amo nabalahilä, gaamugi ami fii yafiea Yesuma asigi afädë negei. Amoie mida, udia amea na nelebo hamoi amo sulubadela sälä iaha maadeimelëla säi amogi.

40 Amalebe, Samelia ili Yesu neebea ami maalahilä, e ilibalä neadula säi. Amasebegi, segea ami e segeyo äudä nelo.

41 Amalebe, udia dolö odoa yafieage ie ado nabala asigi afädë negei.

42 Ilia udia amoma sähalea, Nilia dia säse nabi ameamu asigi afädë negesa mademelë. Nihilii ie ado amo nabala helësëaleada, dolö goweda dofä nagadaia udia dolö neeve amolile damula aulo gabula helësä neamelëla säi.

Yesuea giniië gusigusië molö wahilasi

43 Yesu e segeyo äudä Samelia ilibalä nelolahilä, sege amo digila Disiligi Galili asi.

44 Dafidi Yesu hii sähalea, Bea sälo neeve amoda hile segeafalii ei maade neala säi.

45 E awäla Galili besela galasebegi, Galili udia dolö ilia e sälä olela gausiai. Mida, ilige dafidi Yalusaleme awäla, Segeyo Edefade amoie molö molö gedosolo amo gala, ea nelebo hamose meli amogi.

46 Yesu e Disiligi Galiliie gaamu Gaina ami dafidi ödäfali neala wani ödä hamoia ami bu awäla besela galai. Segeyo amo galada, ginië gusigusië efege Gabaniama gaamugi ami olo dilo.

47 Dolö arnea nabelebe, Yesu e Yudia digila Galili misi neala säi amo nabi. Amalebe, ie malö olo amo baagomolöfali dibe amea, e Yesu neebea awälahilä sähalea, Nie malö wahimäia di Gabaniama awähadula säi.

48 Amala säsebegi, Yesuea ema sähalea, Dolöea hamomolöi made gadoige, hidö elöige hamose amo made bealada, dofä dilia asigi afädë negelo made gabumelëla säi.

49 Amala säsebegi, gusigusi amea ema sähalea, Dafidilo-o, nie malö baagoloea, awähadula säi.

50 Amalebe, Yesuea ema sähalea, Di mosalo. Die malöda hä, wahi saleamelëla säi. Dolö amea Yesuea ado säsebe amo dofä gabula helësäla e hä, asi.

51 Dolö amo made besela galala awäha nebegi, ie hamoi hamolasilo amolia maala, idiafaa gausiala digalahilä sähalea, Die malöda hä wahi saleamelëla säi.

52 Amala säsebegi, ea ilima nabahalea, Aoa nowëgi wahisiola nabi. Amalebe ilia sälä obëgësalea, Aiyo eso si agegi olo amo hä, damuimelëla säi.

53 Amalebe, eedoea helësëaleada, aiyo aoa amogimu Yesuea ema die malöda wahi saleamelëla säi amo gadola, wahi gabula helësäi. Amalebe, eege, e sosogo amoli sulubadelaage, asigi afädë negei.

54 Amoda Yesu e Yudiala Galili maala nea, ea dolöea hamomolöi made gadoi bu agedu hamoida amo.

Yesuea hī hamoi hamola digi, amase, Sabada segeyo edefade amo udia dolöma säla olelela digisa nelo*

5

(Yone 5-10)

Ödä Bedeseda nudugu dibeä ami Yesuea dolö afäädë wahi

¹ Hobeala, Yu ilile segeyo edefade afäädëgi gedolo amo gadola, Yalusaleme gedosebea ami Yesu euge asi.

² Yalusaleme amida yala edefade amoë idì afäädëda Sugua Sibië idila sälo dibe amo ga madela amida, ödä nudugu afäädë dilo. Ödä nudugu amoda Hibulu adoeada Bedesedala sälo. Amo amalelada holöbö mosö gadoiïe hadai bia dilo.

³⁻⁴ Amolidaiada, udia dolö oloï yafie difolalo, si golaige, emo nafadeige, fii sige.*

⁵ Hadai amodaiada dolö afäädë dilo. Dolö amo oloï dialeamu gäheo i nabülsi ohodoaïe odoai gödölsi asi dilo.

⁶ Yesuea dolö oloï dibe amo beahamelebe, e siibafalï amo wälasi dilo gabula helësëlahilä, ema nabahalea, Di wahimäia hamesebelela nabi.

⁷ Amala nababegi, oloï amea säla obëgësalea, Dafidilo-o, ödä bebedägïsebea ami ne ugila negela, ödägi gelasimolö dolö madesalea. Nihido geleä fifilila awäha neëgi, odoa iliada ne baagila ilidale digafulomelëla säi.

⁸ Amala säi amo nabalahilä, Yesuea ema sähalea, Di nowelahilä, dïe fëogo gaula mosalola säi.

⁹ Amala säi amole, dolö oloï amo wahisebegi, ie fëo amo hī neala gaula asi. Dolö wahi amoda, segeyo Sabada gafegi wahi.

¹⁰ Amai gabugi, Yu ilia dolö wahilasi amoma sähalea, Walio Sabada segeyo gafego. Mala säla negei amea dia fëogo gaula mosabiola säi dialeala säi.

¹¹ Amala säsebegi, ea säla obëgësalea, Dolö ne wahilasilo amea dïe fëogo gaula mosalola säimelëla säi.

¹² Amala säsebegi, ilia ema nabahalea, Dolö nowëa dïe fëogo gaula mosalasiola nabi.

¹³ Dolö wahi amea nowëa e wahilasidula dawa made nelo. Amoë mida, udia dolö yafie gegedoi dibeä ami, Yesu e asi amea amai.

¹⁴ Hobeala, Yesuea Godeïe mosöa ami beahamelebe, dolö amo neebe bealahilä ema sähalea, Nabuö. Walio di hä, wahi gomele. Dia nafade bu elö made hamomalo. Oböla, yöi elö dia dafidi gausiai amo baagila awäla dima besela galaloemelëla säi.

¹⁵ Amalebe, dolö amo awälahilä, Yu amolima sähalea, Ne wahilasi amoda Yesuea gabiola säi.

¹⁶ Yesuea Sabada segeyo gafegi amala hamolo gabugi, Yu ilia e sëlasisa nelo.

*

^{5:} Yone beba gowegida, Yesuea segeyo Sabada gafegi nelebo yafie amo hamoi dëdëi dialea. Amase, Yu ilile Sabada segeyo edefadegige. Damo 5.1, 9; amase, 6.4; 7.2; amase, 10.22ge bimalo. Dawadigi dolö yafiea helësësalea, Yonea olesaleada, Yesu hī eda Sabada segeyo edefade amoë mifali neala olei gabula helësëi. Damo 2.13, 23; 11.55 amolige bimalo. * ^{5:3-4:} Dawadigi dolö odoaea helësësaleada, damo gowelegida ado odoa dialeala helësëi. Ado amoda gowe, [Iliada ödä amo bebedägïmäia beaha fifigilo. Segeyo odoagi Dafidilo Geloïe selesaia fii afäädë ödä nudugu amogi nogila digalahilä bebedägilasilo. Bebedägilasisa neëgi, dafididale digase amoda, e olo abodo gadoi dilo amo gadoida wahilasisa aligilo.]

17 Amasebegi, Yesuea ilima säla obögësalea, Nïe Naadoea hamoi hahalamu maaha nelo amo gadola, nage walio hamosa neamelëla säi.

18 Amala säi amo nabalahilä, Yu amolia Yesu e nufulö gelola helësëi. Amoë mida, Yesuea segeyo Sabada gafeie mala damulo amogimü made. Nïe Naadoda Godela säi ameada, e hï Gode gadi hamosebelä helëselähilä, ilia e nufulö helësësa nelo.

Eedoea hamosebe amo gadola wäla, Malöeage hamosa neamelëla säi

19 Amala helësësa dibegi, Yesuea ilima säla obögësalea, Na dilima dofä gelola sähago. Malöea hido asigiamu nelebo afädë hamomolöi mademelë. Eedoea hamose amo bealahilä, Malöeage amomu hamomolömelë. Mida, Eedoea nelebo sulubadela hamosebe amo gadola, Malöeage amo gadola wäla hamosamelë.

20 Eedoea ie Malö boba hamolahilä, ea hamosebe amo sulubadela Malöma olesa. Dili sulubadela fudugimäia, hamoi geloi hido elöi walio hamosebe meli amo gadi made, edefademälä hamomäia ea ie Malöma olemolömelë.

21 Eedoeada udia dolö baagoi amoli nowela ifosilahilä, namolö ilo amo gadola, Malöeage amo gadola wäla namolö imolö helësëe amogali imolömelë.

22 Amase, Eedo hida udia dolöea hamosebe amoieda made mogemolömelë. Sulubadela ie Malöeamu mogemäia ifosimelë.

23 Amala ifosi amoë mida, udia dolö sulubadelaea Eedoë ëi gauia adalo amo gadola, ie Malö amoë ëige gauia adamäia ifosi nea. Afädëa Malö amoë ëi made gauia adalo neeve ameada, Eedoea Malö misialala sälo amoë ëige made gauia adalo nea.

24 Na dilima dofä gelola sähago. Afädëa na ado säsebe amo nabala, ne misialala sälo amoma asigi afädë negei neeve amea namolöi namolö gaula neëgi, ea hamoi amoieda made mogemolömelë. Eda dafidi baagomolömadi nelo amo, walioda e namolöi namolömadi dëgëla aligi nea.

25 Na dilima dofä gelola sähago. Segeyo afädë besela galamolö amoda hä, walio besela galai dialeamelë. Segeyo amogi, udia dolö baagoi difolalebe amolia Godeë Malö amoë ado nabulömelë. Nabase amolida, hä, namolömelë.

26 Eedo hï ema namolö dibe amo gadola, Malömage namolö diamäia ea geloi i.

27 Amase, eda Dolöë Malö neeve amea, Eedoea udia dolöea hamosebe amoë mogemäida, ema geloi i.

28 Na ado säsebewegida, dilia fudugimabio. Segeyo afädë besela galamolö amo, besela galasolo amo galada, udia dolö baui dibe amoli sulubadelaea Malö amoë ado nabala,

29 bauia amila nowela galaha maademolömelë. Udia dolö mala hedabi hamosa nefolalo amolida, namolöi namolöi nowela galamolömelë. Amase, udia dolö nafade hamosa nefolalo amolida, ilibalä gudilahilä ilima asiala hamoila sämolöi nowela galamolömelëla säi.

Odoa ilia Yesu eda gowe neala säla ulufai

30 Yesuea aso, sähamu neamu sähalea, Na nihido asigiamu nelebo afädë hamomolöi mademelë. Ado na nabelo amo gadolamu mogelomelë. Na mogelo amoda mogola hamolömelë. Mida, na nihile hamelo amo fisila, ne misialala sälo amea hamelo amo gadola mogelomelë.

31 Na gomalä hamolomelälage, amase, ne gowe gadoi neamelälage säha galebeda, amoda dofä made säsebela sämölö dialea.*

32 Be, nelebo na hamosebe amo, afädëa gomalä hamosamelëla säla iaha nea. Na ea säsebe amoda dofä sähala helësësamelë.*

33 Dilia Yonema ado naba mosäia dolö fisiga gasebegi, Yonea dolö amolima ado dofä amoie ulufala säla i.

34 Na helësësaleada, dolöfääa ado ulufala säla iase amoda, na ado säsebeweë gelolasimolöi madela helësësamelë. Gasoda, dili sigi obëgëmäia, na dilima amala sähawé.

35 Yone eda gele wai gadoi nea, ea gele wala yo digaha nelo. Dilia segeyo ede madegi ie yo digalo neebe amo beahalea, obeägisä nelomelë.

36 Yoneada ne dilima holöfali oleimelë. Nïe Naado hï gelolasisa neëgi, hamoi hamosa maademäia i amo hamosa neebe ameada, edefadeda ne amea olesamelë. Amo bealahilä, nïe Naadoea ne misialala säsebegi misi gabula helësëmolö dialea.

37 Naado ne misialala sälo amohida dofä ne neebe amo gadoi ulufala sälo nea. Dilia ie adoge dofä nabelo made, ie odagige melëlo made, amase,

38 ie ado malage dilile iso asigigi made dibego. Mida, ea misialala säsebegi misi amoma asigi afädë made negei nefolalebe goea.*

39 Dilia Godeie bebagi ado säla dëdëla negei dibe amogi namolöi namolö beagolemolöila helësëlahilä, nidesamu aligilomelë. Be, ado säla dëdëla negei dibe ameada, ne dilima ulufala säla ilo

40 gaso, dihili namolöi namolö nimolöie ne neebea moholö habosebego.

41 Nada dolöfääa nïe ei gauia adamäiala helësëla säha made

42 gaso, dilile iso asigigi dibe amoda na dawadigi nea. Godeie boba hamolo amo dilima maade gabula helësësa neamelë.

43 Neda Naadoie eigi misi neebewegida, dilia ne säla olela made gausi-aimelë. Amai gaso, dolö elö hïle eigi maaseda, dilia e säla olela gausi-amolömelë.

44 Gode afädëfalä neebe amea dilile ei gauia adamäiala aligila maddeda, dihilimü dihilile ei gauia adadaha aligilo nebego. Amalamu hamolo neada, dilia asigi afädë abeahäla negemolöi gabu.

45 Na Naadoie siigi nea, dilia hamosebegoie asiala hamoila sämölö gabula helësëmabio. Dihili Moses e sisiläfülo amea, dilia asiala gomalä hamosa nelomelëla Naadoma säla ïmolömelë.

46 Diliada Moseseië ado nabala asigi afädë negei galebeda, amai nemage asigi afädë negelabio. Mida, ado ea dëdëla negei dibe amoda nïe säla dëdëla negei dialea.

47 Ea säla dëdëla negei dibe amoda dofä gabula made helësëi nefolalebe-goeada, amai nïe ado säsebeweda dofä gabula abeahäla helësëmolödula säi.

6

Yesuea udia dolö dausini biagali molö i

(Madiu 14.13-21; Maga 6.30-44; Ulugu 9.10-17)

1 Hobeala, Yesu e Galili oeabo amo dëgëla alömodi asi. Galili oeabo amoie ei elöda Dabeliasa.

* **5:31:** Mala Bu Eegei 19.15 bimalo. * **5:32:** Yesuea afädëala säi amoda Gode e helësëla säi. * **5:38:** Ea misialala säsebegi misila säi amoda Yesu hï e säi.

2 Udia dolö yafie gegedola, e awäsebe amo gadola bëgëla afiai. Mida, ea dolöea hamomolöi made gadoi hamola, udia dolö oloi difolalo amoli wahisebe meli amogi.

3 Yesula ie bëgëla aulo amolali segebidaia ami fedafula sefolalo.

4 Segeyo amo galada, Baagila Asi Segeyo amo besela galamolö dilo. Segeyo edefade amoda Yu ilile gedola molö nülo segeyo dilo.

5 Amala sefolalea, Yesuea busa fädägägiä adogola beahaleamelebe, udia dolö yafie e sebea ami mofiasabe amo bealahilä, ea Filibima nabahalea, Mofiasabe gowe ili molö muäia abidi bidia nimolödula nabi.

6 Eada gomalä hamomolöla dawadigi nea gaso, ea Filibi fedogola nabi.

7 Amala nabasebegi, Filibia ema säla obëgësalea, Muni gina hädali äudäea molö bidia neaseda, udia dolö sulubadelaea holöfaliä holöfaliä molöi made gabumeläla säi.

8 Yesu bëgëla aulo Saimono Fidaie edoo Äduluea Yesuma sähalea,

9 Malö maalibü neede gowea eladi gadoi balia beledi hamoi biage, amase, seme äudäge ägülea gaso, udia dolö yafie gegedoi welibalä doftea made gabula säi.

10 Amala sääsebegi, Yesuea sähalea, Udia dolö fifigimalamalola säi. Sege amogida giisi hedabi yafie dilo. Udia dolö amoli amodaia fifigisa maadei. Dolömu nidelada dausini bia gadoi sefolalo.

11 Sefolalebegi, Yesuea beledi amo neala gaula nea, Godema nesegelahilä, udia dolö sefolalebe amoligali sogomalai. Seme äudä amoge amo gadolamu hamosebegi, ilia helësei amo gadola mai.

12 Ili sulubadela doftea gaalula nasebegi, ea ie bëgëla aulo amolima sähalea, Fea digai amo sofälöea, sulubadela neala gegedola negemalola säi.

13 Ilia neala gegedola negei amo, beledi bia amea naala fea digai amo adu giwilasi salala nobai.

14 Udia dolö amolia Yesuea dolöea hamomolöi made gadoi hamosebe amo bealahilä, säla didigahalea, Bea sälo nagadaiaawi moholömeläla sähä dilo amoda dofia go gabumeläla säi.

15 Yesuea ilia e gini namiäiaie e gaula fëdömolö gabula helëselahilä, ea sege amo digila hidöfaliä segebidaia ami bu obëgëla asi.

Yesu e ödädabodo asi

(Madiu 14.22-33; Maga 6.45-52)

16 Deadi eso digase gaalu, ie bëgëla aulo amoli oeaba daala aligilahilä,

17 ödä duugi fila Gabaniama moholö asi. Awäha dibegi, Yesu e ili sebea ami made maala nebegimu, hä, gasimi sagai.

18 Amase amo gaalu, fo gelola guula maalahilä, ödä aidagula fedai.

19 Ilia ödä adelo amea ödä adada awäha nea, gilomida bia gafeia gadoi baagise amo gaalu, Yesu e ödädabodo maala ödä du amo ga madela maaha neebe meli. Amo bealahilä, ili edefademalä bedäi.

20 Amala bedäsebegi, ea ilima sähalea, Weda nemelë. Bedämabiola säi.

21 Amala sääsebegi, ilia e dudaia ami misiäia nabeledelä hamose amo gaalu, du amoda hä, waliomu sege ili moholöia ami besela galai neebe meli.

Udia dolöea Yesu hogoi

22 Amo aiyo amogi, ödä dëgëla älömodi adidi amolia helësëalea, aiyo ödä du afädëmu dilo amogida ie bëgëla aulo amoli fila afiase amogi, Yesu eda fila made awäla ili hilidomu fila afiala helësëa dilo.

23 Amala helësëa dibegi, ödä du odoa Dabeliasa gaamuala, Dafidilo Geloia nesegesebegi, udia dolö molö maia ami ga madela maala negei.

24 Udia dolö gegedoi amolia Yesuge ie bëgëla aulo amolige, ami maade, awäha maadei amo bealahilä, ödä du amoligi fiftigila Yesu hogola Gabaniama afiai.

Yesuea nedä namolöie beledi neawela säi

25 Udia dolö amoli afiala ödä dëgëla alömodi Yesu beagolelahilä, ema nabahalea, Säla Olelelo-o, dida wi abola misila nabi.

26 Amala nabasebegi, Yesuea ilima säla obëgësalea, Na dilima dofä gelola sähago. Ne hogola mofiaigoda, na dolöea hamomolöi made gadoi hamoi amo bealahilä, ne hogola mofiai mademelë. Dilia beledi amo dofea naala gaalui amo iemu, ne hogola mofiai gabumelë.

27 Sigälo molö amo nimolöie hamoi hamosa namiabio. Diamolöi diamolö molö amoie hamoi hamosa namiavo. Molö amoda namolöi namolö ilo molö. Dolöe Malö amea diligali molö amo imolömelë. Naado Godea e amala namiäia memelela ifosi neamelëla säi.

28 Amala säsebegi, ilia ema nabahalea, Nilia Godeie hamoi amo hamomolöie edo hamomolödula nabi.

29 Amala nabasebegi, Yesuea ilima säla obëgësalea, Godeie hamoi amoda gomalämelë. Ea misialala säsebegi misi amoma asigi afädë negemäiamelëla säi.

30 Amala säsebegi, ilia ema säla obëgësalea, Dia dolöea hamomolöi made gadoi hamose amo bealahilä, nilia dima asigi afädë negedeläie, dia edo hamomolö. Diada hamoi abodo gadoi hamomolö gabu.

31 Nilie mäula iliada sege nafadeia udia dolö aligilo made dibeä ami nea, mena naaha nelo. Amala hamoi amoie ado säla dëdëla negei dibe amoda gomalä. Eada iligali muäia selesaiala beledi ila säla dëdëla negei dialeala säi.

32 Amala säsebegi, Yesuea ilima säla obëgësalea, Na dilima dofä gelola sähago. Selesaiala beledi diligali i amoda, Mosesea i mademelë. Nie Naadoea selesaiala beledifali amo diligali ilo neamelë.

33 Selesaiala digai neebe amea udia dolö nagadaiawi nefolalebewe iligali namolö amo iaha neebe amoda, Godeie beledifalida amomelëla säi.

34 Amala säsebegi, ilia ema sähalea, Dafidilo-o, dia beledigo niligali iahamu namiälola säi.

35 Amala säsebegi, Yesuea ilima säla obëgësalea, Namolöie beledida nemelë. Ne neebea maaha neebe amolida südëa dofä made baagomolö. Nema asigi afädë negesa neebe amolida, ödä bu elö dofä made halämölömelë.

36 Amaimo, na dilima säi amo gadola, dilia hä, ne meli gaso, oböla nema asigi afädë made negela nebego.

37 Nie Naadoea udia dolö sulubadela nema iäse amolida nema moholömelë. Ne neebea mafuse amoligida, afädë na dofä made nesila digimolömelë.

38 Mida, ne selesaiala misi amoda, nih hameise amo gadola hamomolö misi made. Ne misialala sälo amea hameise amo gadola hamomolöie misimelë.

39 Ne misialala sälo amea, na hamomäia hamesa neebe amoda gowe. Nema i amoligi afädë fisila made, aligila wagamolö segeyo besela galasolo amo gala, sulubadela nowelasisa maademäia hamesa neamelë.

40 Nie Naadoea hamesa neebe amoda gowe. Udia dolö sulubadelaea Malö siia bealahilä, ema asigi afädë negei nefolalebe amoliada namolöi namolö neala gausa maademäia hamesa nea. Aligila wagamolö segeyo besela galasolo amo gala, nada udia dolö amoli nowelasimolömelëla säi.

41 Yesuea säi amo nabalahilä, Yu dolö ilia habobalahilä hilidomu didiäha difolalo. Mida, beledi selesaiala digai amoda ne neawela säi amogi.

42 Ilia sähalea, Goweda Yosebeie malö Yesu madele. Ie eme eedoleda nilia dawadigi amo. Oböla, ea sähalea, Selesaiala digaila säi amoda abeahäiladula säla didiäha difolalo.

43 Amala säla didiäha difolalebegi, Yesuea ilima sähalea, Dilia habobalahilä, dihilido didiäha dibegoda gafisimo.

44 Nie Naado ne misialala sälo amea, afädë nemadi sigi made maaseda, hidomuda ne neebea moholöi mademelë. Naadoea ne neebea sigi maase amoda, aligila wagamolö segeyo besela galasolo amo gala, na nowela ifosimolömelë.

45 Bea sälo amolile bebagi säla dëdëla negesalea, Godea ili sulubadelama säla olelemolömelëla säla dëdëla negei. Naadoea säla olelesebe amo nabalahilä, e dawadigila helësësebe amolida, sulubadela hä ne neebea maa-hamelë.

46 Afädëa Naado melimelëla sähä made. Naado melida afädëfali e Gode neebeala digai neebe ameamu hüdo, Naado meliä nea.

47 Na dilima dofä gelola sähago. Nema asigi afädë negei nefolalebe amoliada namolöi namolö gaula nea.

48 Namolöie beledida nemelë.

49 Dilile diadolalia sege nafade udia dolö aligisia made ami nea, mena naha nelo amolida baagosa maadei.

50 Gasoda, beledi selesaiala digasebe amoda wi dialea. Beledi amo nase amolida made baagomolömelë.

51 Namolöie beledi selesaiala digai amoda nihüinemelë. Beledi amo afädëa naseda, eda namolöi namolö. Beledi amoda nihile domalomelë. Sege föi sulubadelagi nefolalebe amolia namolö gausa maademäia, na nie domalo ïmolömelëla säi.

52 Amala säi amo nabalahilä, Yu dolö amolia hilidomu gëgëla didiähalea, Dolö gowea ie domalo amo nilia muäia ïmolömelëla sähä neebe goweda, abilia ïmolöiedula didiäha difolalo.

53 Amala didiäha difolalebegi, Yesuea ilima sähalea, Na dilima dofä gelola sähago. Dolöie Malö amoie domaloge healege made naseda, namolö amoda dili isogi maademelë.

54 Nie domaloge healege naha neebe amoda, namolöi namolö gaula nea. Amoda aligila wagamolö segeyo besela galasolo amo gala, na e nowelasi-molömelë.

55 Mida, nie domalo amoda molö dofäfalimelë. Amase, nie heale amoda ödä dofäfalimelë.

56 Amase, nie domaloge healege naha neebe amoda nie isogi nea, amase, nege ie isogi nea.

57 Naado namolöi neebe amea ne misialala säi. E namolöi neebe amea, nege namolöi neawe. Amo gadolamu, ne naha neebe amoge, ne namolöi neebe amea eege namolöi namolömelë.

58 Goda beledi selesaiala digai. Dilile diadolalia mena naha difolalolahlilä baagoi amo gadoi made, beledi gowe afädëa naseda, eda namolöi namolömelëla säi.

59 Ea säi amoda, Gabaniama gedolo mosöa ami nea, säla olelesolo amo gala amala säi.

Yesuda namolöie mi nea

60 Amala säi amo nabalahilä, e bëgëla nawialo yafiea sähalea, Ado ea säsebe goweda yöi gabu. Nowëa nabulöidula sähä difolalo.

61 E bëgëla nawialo amolia ea säi amoëe habobalahilä, hilidomu didiäha difolalebe amo Yesuea asigia dawadigila nea, ilima sähalea, Na ado säi amea dili neala habobalasisiole.

62 Dolöie Malö amo dafidi neloa ami fedase beaseda, abilia helësemolö gabu.

63 Godeie Gesamia udia dolögali namolö ilo. Domaloda galone mademelë. Ado na dilima säla iäse amoda gesamile, namolöi namolölemelë.

64 Amai, dili odoaea asigi afädë made negela nebegola säi. Yesueada ema asigi afädë made negesebe amolige, e hololömolö amoge, mi gäwilafalii dawadigi nelo. Amala nea, ado amo amala säi.

65 Amala sälähilä sähalea, Mi amo helësëla na dilima sähalea, Nïe Naadoea afädë ne neebea misiäiala made helëselasida, eda moholöi mademelëla dafidi säla i amomelëla säi.

66 Segeyo amilanofela, e bëgëla nawialo yafiea e bëgëla made awäla, bahila obëgësa maadei.

67 Amala hamosebegi, Yesuea giwilasi amolima nabahalea, Dilige bahila äuduläla helësësalela nabi.

68 Amala nabasebegi, Saimono Fidaea säla obëgësalea, Dafidilo-o, nili nowëma moholö. Namolöi namolö amoëe adoda dima dialea.

69 Dida mogoi hedabifali, Gode neebeala misi neebe amo helëselahilä, nilia asigi afädë negei neawemelëla säi.

70 Amala säsebegi, Yesuea ilima säla obëgësalea, Nada dili giwilasi memelei madele. Amai gaso, diliqi afädëda mugabe busa neebemelëla säi.

71 Eada Saimono Isagaliadae malö Yudasa helësëla amala säi. Mida, Yudasa eda giwilasi amoligi nelo amea hobeala e hololölo amo.

7

Yesuë edoolalia asigi afädë made negei nelo

1 Hobeala, Yu ilia e nufidedelä hamosebegi, Yesu e Yudiamadi nawela made, Galilimadimu nawesa nelo.

2 Yu ilile segeyo edefade idia dilo mosö gadoi uligi molö nülo amo ga made dibegi,

3 Yesuë edoolalia ema sähalea, Dia hamoi hamosa nebegoo, di bëgëla maasebe amolia bimäia, segewe digila Yudia mosalo.*

4 Afädëea ea hamosebe amo sulubadelaea dawadigmäiala asigiseda, musügä negela hamolo made, ulufala hamolomelë. Dia hamoi amo hamosa galëda, sege sulubadelagi nefolalebe amolima olela hamomolö mosöla säi.

5 Ie edoola iliage ema asigi afädë made negesalea, amala sähä nelo.

6 Amala säsebegi, Yesuea ilima sähalea, Segeyo sulubadelada, hä, dilile segeyo dialea. Nïe segeyoda, aso, made besela galaimelë.

7 Udia dolö sege sulubadelagi nefolalebe amoliada, dilima bimolö habobamolöi mademelë. Be, na ilima nafade hamosa neebela säla iähamu neebewegida, ili sulubadelaea nema bimolö habobaha nebegomelë.

---

* **7:3:** Segeyo edefade idia dilo mosö gadoi uligi molö nülo säi amoda, Yu ilia gomälä hamolo. Segeyo edefade amoda molö bëi faila gaula gegedolu fu amogi besela galalo. Amase, Baagila Asi Segeyo molö nalähilä aube gafeia baagilähiläda, amo besela galalo. Idia dilo mosö gadoigi aligilo amoëe mida, Yu ilia ilile mäulali sege nafade udia dolö aligisia made ami gäheo i yafiegi afiaha dilo amo helëselahilä, amala hamosa aligilo. Ilia segeyo gödögi amo gadola hamosa aligilo. Segeyo edefade amoëe éida Idia Dilo Mosö Segeyola sälo. Gobela ilo 23.33-36ge; Mala Bu Eegei 16.13-16ge bimalo.

8 Dilida segeyo edefade amoie molö molö afiamo. Nie segeyoda, aso, made besela galai gabugi, neda saleamelëla säi.

9 Amala sälähilä, e made awäla, Galili ami nelo.

10 Yesuie edoolali segeyo edefade amoie molö molö afiasebegi, Yesu eege, udia dolöea e melëloelalahilä, musügä hobeala asi.

11 Segeyo edefade gedosolo amo gala, Yu dolö amolia e hogosalea, dolö amoda abidi neadula naba hogosa nelo.

12 Udia dolö gegedoi amoligi yafiea sädawala säla didigaha dilo. Odoaea e hedabimelëla säla digi, amase, odoaea sähaleada, Amala made. Eada udia dolö dahila neaha neala säla digisa dilo.

13 Ili sulubadelaeada, Yu dolö amolibala bedähalea, ulufadigila ea gomalä hamolomelëla made sälo nelo.

14 Idia Dilo Mosö Segeyo amoie segeyo odoa baagilahilä mogogi nebegi, Yesu e Godeie mosöa ami awälähilä, säla olelesa nelo.

15 Amala olelesa neebe amo bealahilä, Yu dolö amoli fudugilahilä sähalea, Dolö gowe sugulu made hamoi amea, dawa hido elöiweda ábeahäla dawa niidula säi.

16 Amala säsebegi, Yesuea ilima säla obögësalea, Mala säla olelesa neebeweda, nie mademelë. Ne misialala sälo amomadila säla olelesa neawe.

17 Afädëa Godea hamesebe amo gadola hamomolöila helësëeda, na säla olelesa neebewe, Godeie helësëologi nea olelesa nealedu, manihile helësëologi nea olelesa nealedula amohi bimolömelë.

18 Afädëa hile helësëoeamu säla olelesa neebe ameada, hile ëi gauia adala säla olelelo nea. Amai gaso, e misialala sälo amoie ëi gauia adamäialahilä, eada ado dofä sälo nea. Emada wäfali sälo afädë maade neamelë.

19 Siiba, Ado säla negei amoda Mosesea diligali i madele. Amai gaso, diligi afädëa gaula mogoloda maade gabu. Mi edoie oböla ne nufulöie hamosa dialeala nabi.

20 Amala nababebegi, udia dolö gegedoi amolia säla obögësalea, Dida mugabe fedai nebego. Di nowëa nufulö hamosa neebela säi.

21 Amala sälebegi, Yesuea ilima säla obögësalea, Na hamoi afädë hamoi amogi, dili fudugisa dialeamelë.*

22 Amaha gaso, gafodo damulo mala Mosesea hamomailala helësëla, Sabada gafegi dilia dilile malölali gafodo damulomelë. Gafodo damulo mala amoda, dofä Mosesea negei made. Amoda mi gäwilafalii dilile mäulalia siibafalii mi gäwimelë.

23 Mosesa nebegi Ado säla negei amoda, dofä made damumolöla sälähilä, dilia Sabada gafegi dolö malësäie gafodo damusa aligilo amo gadola, nage, dolö afädëie domalo hulu wahilasisa maadei amogi nema mihaläsebele.*

24 Memalä siiamu beala mogelo amo fisimalo. Mala mogoi amo hogosa nea, hedabola mogesa namialola säi.

Udia dolö ilia Yesu e nowëdula helësëi

* **7:21:** Amala säi amoda, Yesuea ödä Bedeseda nudugu besela galasebea ami hamoi amo helësëla säi. Yone 5.1-18ge; Sigi Obëgëi 31.14-15ge bimalo. * **7:23:** Yu ilile Ado säla negei amea sähaleada, udia ilia dolö malö ägüseda, ägüla misia amila segeyo nidela fedai gödö besela galasolo amo gala malö dubo amoie gafodo damusa aligilo. Gobela İlo 12.3ge; Ulugu 1.59ge; 2.21ge bimalo. Segeyo Yesu digala nelo amo gaaluda Sabada gafe segeyogida, nelebo afädë hamomolö madela säla negei dilo. Gaso, hilida Sabada gafegi gafodo damusa aligilo amoge hamoi hamolo amo gadoimu gabula helësähilä gaso, oböla Sabada gafegi gafodo damusamu aligilo.

25 Amala säi amo nabalahilä, Yalusaleme udia dolö odoaea sähalea, Ilia nufidedelä hamosa neebe amoda, dolö go madele.

26 Amai gaso, bimo. Ea udia dolö sidaia mala olelesa neebe amogida, ilia ema ado afädë made säla neebe amoda, beaha aligilo amolia goweda dofä Afädë Memelei amola helësësa nealedu.

27 Amalada abidi. Afädë Memelei misi amo galebeda, e gowegila maasebelä made helëselabio gaso, dolö goda guwila misi neala nilia dawadigi nea madelela säi.

28 Amala säsebegi, Yesuea Godeëi mosöa ami nea, udia dolö amolima säla olelesalea, gelola sähalea, Ä. Dilia nege, sege gowegi fii misilage, helësësa neago gaso, nihiile asigia misi mademelë. Ne misialala sälo amoda dofä sälo mi nea. Gasoda, dilia e dawa made nebegi.

29 Ne emadila misi neebe ameage, amase, ne misialala säi ameage, na e dawadigi neala säi.

30 Amala säi amo nabalahilä, ilia e gaudelä hamoi gaso, ie segeyo amo gala made amea, afädëa ie naabogi made gaui.

31 Amai gaso, udia dolö gegedoi amoligi yafiea ema asigi afädë negei. Amolia sähalea, Afädë Memelei amo maalahilä, ea dolöea hamomolöi made gadoi hamomolö amoda, dolö gowea hamosa neebe amo gadola, baagila awäla hamomolölala säi.

Yesu nafodola mosalai

32 Udia dolö gegedoi amolia Yesu helësëla sädawala säla didiäha dibe amo Felesi dolö amolia nabalahilä, iliage, gobela ilo busa nefolalo amoliage, Godeëi mosö idihë nefolalo amolima e nafodola mosalola säi.

33 Amalebegi, Yesuea sähalea, Ne dilibalä segeyo obobamelë nelolahilä, ne misialala sälo neebea ami obëgëmolömelë.

34 Obëgësedä, dilia ne hogomolö gaso, made beagolemolömelë. Sege ne moholöia amida, dili moholöi made nebegola säi.

35 Amala säi amo nabalahilä, Yu nefolalo amolia hilidomu didiähalea, Ne made beagolemolömelä sähäne neebe goweda, eda abododi moholö nea sähadu. Nili sosogo odoa Giligi sege elö elöla dibeä ami afufui amoli neebea ami awälahilä, Giligi udia dolö amolima mala säla olelela moholö nea sähaledu.

36 Ea sähalea, Dilia ne hogomolö gaso, made beagolemolömelä säi amoge, amase, ne moholöia amida, dili moholöi made nebegola säi amoge, mida edo helësëla sähadula säi.

Yesuea namolö ödäie säi

37 Idia Dilo Mosö Segeyo amo wagamolöie segeyo edefadegi Yesuea nowela nea gelola sähalea, Afädë ödä haläi nea galëda, nema naa misialo.

38 Nema asigi afädë negei neebe amolia bebagi säla dëdëla negei dibe amo gadola hamomolömelë. Ado säla dëdëla negei dibe amea sähalea, ie isogila namolöie ödä amo bugagila awäha namolömeläla säla dëdëla negei dialeala säi

39 Ea amo säi amoda udia dolö ema asigi afädë negei nefolalo amolima hobeala Gesami ïmolö amo helësëla amala säi. Yesu e yo hido eloi digalomadi gauia adogoi amo, aso, made gauia adogoi amea, Gesami made digala nebegi, amo gala amala säi.

Udia dolö ili moge mogela nefolalo

40 Ea ado säi amo nabalahilä, udia dolö gegedoi amoligi odoaea sähalea, Dolö goda dofä bea sälo amo gabumeläla säi.

41 Amase, odoaea sähaleada, Afädë Memelei amoda emelëla säi. Oböla odoaea sähaleada, Afädë Memelei amoda amai, Galilila made moholö madele.

42 Godeie begagi gomalä säi dialea. Afädë Memelei amoda, beaha aligilo Gini Debidiie sosogogila moholömelë. Amase, gaamu Bedeleheme Debidi neloala moholömelëla sälä dëdëla negei dialea madelela säi.

43 Udia dolö gegedoi nefolalo amolia Yesu helësëla moge mogela nefolalo.

44 Odoaea e gaudeläla helësëi gaso, iligi afädëa e made gaui.

Yu ilile busa nefolalo amolia Yesuma asigi afädë made negei

45 Amasebegi, Godeie mosö idihë aligilo amoli maala Felesi dolöge, gobela ilo busage nefolalebea ami bu obëgëi. Obëgësebegi, ilia amolima nabahalea, E sigi made misigoda edoïela nabi.

46 Amala nabasebegi, ilia sälä obëgësalea, Siiba dolö afädëa ea säse amo gadola säloda maademelëla säi.

47 Amala säi amo nabalahilä, Felesi dolö amolia ilima sälä obëgësalea, Dilige ea neala golisebegi mofiaile.

48 Nili beaha aligilo busa afädëage, amase, Felesi dolö afädëage, ema asigi afädë negei neevee dilia melile.

49 Amai gaso, udia dolö amolia Mosesne nebegi Ado sälä negei amo hedabola helësëla made, ilia ema asigi afädë negesebegoda, Godea ili së ïmolö dialeala säila säi.

50 Amala säsebegi, Felesi dolö afädë Nigudimusi, dafidi Yesu neebea mulo amea, e sosogo amolima sähalea,

51 Nilile Ado sälä negei dibe ameada, dafidi afädëa ado sähalea, Na gomalä hamoila säse amo nabalahilä, gudi mogelo amo, ie ado made nabalada, gudi mogelolela nabi.

52 Amala nabasebegi, ilia ema sälä obëgësalea, Dige Galilila misi neale. Begagi sälä dëdëla negei amo hedabola nidela beaseda, bea sälö afädë Galilila moholömelëla sälä dëdëla negei diëda, made bimolömelëla säi.

53* [Amala sälähilä, ili sulubadela dusula mosöa bahila awäha maadei.

8

1 Yesu eda Olibebidaia ami fedai.

Ilia udia afädë nafade hamosa nebegi, Yesu neebea sigi misi

2 Yesu e hä, yosefali obëgëla awäla Godeie mosöa ami besela galala nebegi, udia dolö sulubadela e neebea ami mafula gegedoi. Amalebe, e ami fia idogola salea, ilima sälä olelesa sulo.

3 Mala dawadigi dolö amoliage, amase, Felesi dolö amoliage, udia dolö fii afädëa, dolö fa neaha nebegi beagolelahilä, ilia udia amo sigi misi. Sigi maalahilä, udia amo gegedoi amoli mogogi ifosilahilä,

4 Yesuma sähalea, Sälä Olelelo-o, udia egowea, dolö fa neaha nebegi beagoleimele.

5 Ado sälä negei dibe amogi Mosessea sähaleada, Egowe gadoi hamosebe amoda, igia nufudala baagomalola säi dialea. Amai diada, abilia sämolö gabula nabi.

6 Ilia ea nafadela säimelëla sädeläie, ea nafadela sämabelela nufigila nabaha dilo. Amalebe, Yesu e dosögägilä fia idogola salea, ie naabo sögöea nagagi dëdësa sulo.

* **7:53:** Dawadigi dolö odoaea helësaleda, ado [gomalä] holela negei amoda, Yone hii dëdëi made, goda hobeala dolö elöea dëdëila helësëi.

7 Amala bu eegela nabahamu nebegi, e noweia adogola nea ilima sähalea, Diligi afädë nafade made hamolo neeve ameadale igia udia go nidimalola säi.

8 Amala sälähilä, e dosogägilä fia idogola salea, naabo sögöea nagagi bu dëdësa sulo.

9 Ado amala säi amo nabalahilä, dolö asigi fädäi dafidi nefolalo amolidale geleä afädë afädëla doadigila awäha maadeibua, hobeala malisä nefolalo amolige geleä doadigila awäha maadei. Asibua, Yesu hido sulo, amase, udia amoge mogogi ifosia ami nelo.

10 Amalebe, Yesu e noweia adogola nea, udia amoma nabahalea, Udia-o, ilida hä, abilisio. Di së ïmolö dialeala säi amoligida afädë made gabulela nabi.

11 Amala nabasebegi, udia amea säla obëgësalea, Dafidilo-o, afädëge maade gabuwela säi. Amala säsebegi, Yesuea ema sähalea, Nage di së ïmolö dialeala sähä mademelë. Mosalo. Segeyo walio neebewea nofela, dia nafade bu elö made hamomalola säi.]*

Yesuea eda sege föi sulubadelaë yo digalo neawela säi

12 Yesuea udia dolö amolima bu elö sähalea, Nihineda sege föi sulubadelaë yo digalo neawe. Afädëa ne bëgëla maasebe amoda, gasimi sagaido dofä made awäla, namolöie yo digalo gaula namolömeläla säi.

13 Amala säi amo nabalahilä, Felesi dolö amolia Yesuma sähalea, Dia hamosebego sulubadela dihümu säla ulufadigisa neeve goeada, dia säsebe amo udia dolöea dofä gabula nabulöi made gabumelëla säi.*

14 Amala säsebegi, Yesuea ilima säla obëgësalea, Na hamoi amo niüh säla ulufadigisa needa, udia dolö na säse nabase amoliada dofä gabula nabulöimelë. Mida, neda guwila misi, hä, guwi moholö Nealage, nihi dawadigi neamelë. Amai, ne misi amoge, ne obëgëmolö amoge, dilia dawa made nebego.

15 Diliada nagadaia dolöea mogelo amo gadola mogelomelë. Nada afädë made mogelomelë.

16 Afädëa hamosebe amo na mogeseda, udia dolö na säse nabase amoliada dofä gabula helësëmolöimelë. Mida, ne nihi domu nea mademelë. Naado ne misialala sälo amo haligilä neamelë.

17 Dilile mala säla negei dibe amea sähaleada, Dolö elöea säi amo gadola, dolö elö ameage, amo gadola wäla säsedä, elea säse amoda dofä gabula helësëmolö dialeamelëla säla dëdëla negei dialeka.

18 Nie malage, na hamolo amoge, nihi mu neala säla ulufadigisa neebewe gadola, Naado ne misialala sälo ameage, nïe säla ulufadigisa neamelëla säi.

19 Amala säi amo nabalahilä, Felesi dolö amolia ema nabahalea, Amai die Diadoda abidi neala nabi. Amala nabasebegi, Yesuea säla obëgësalea, Dilia nege dawa made, amase, Naadoge dawa made nebego. Ne dawa galebeda, Naadoge dilia dawadigilabiomelëla säi.

20 Yesuea ado amo sähä nelo amoda, Godeëe mosöamadi Godegali muni odala ilo hogoli ga madela ami nea, amala sähä nelo. Ie segeyo aso, amo gala made amea, afädëa e made gauvi.

Yesuea ne awäsebe amogida, dili moholöi mademelëla säi

* **8:11:** Dawadigi dolö odoaea helësësaleada, ado [gomalä] holela negei amoda, Yone hi dëdëi made, goda hobeala dolö elöea dëdëila helësei. * **8:13:** Mala Bu Eegei 19.15 bimalo.

21 Yesuea ilima sähamu neamu sähalea, Neda moholö. Dilia ne hogo-molömelë. Amase, dilia nafade hamoi amo diëgi wäla dili baagomolömelë. Sege ne moholö awäsebea amida, dili moholöi mademelëla säi.

22 Amala säi amo nabalahilä, Yu ilia sähalea, Ne awäsebea amida, dili moholöi mademelëla säi amogi, e hümu nufudala baagomolöledula säi.

23 Amala sähä dibegi, Yesuea ilima sähalea, Dilida gidogola. Neda gadogolamelë. Dilida nagadaiala. Neda nagadaiala mademelë.

24 Amoë mida na dilima sähalea, Dilia nafade hamoi amo diëgi wäla dili baagomolömelëla säi amomelë. Ne Nelo Neebe amo dofäla made helësëeda, dilihili nafade hamoi amo diëgi wäla dili baagosa maademolömelëla säi.*

25 Amala säi amo nabalahilä, ilia ema nabahalea, Dida nowë neala nabi. Amala nabasebegi, Yesuea säla obögësalea, Neda gowe neamelëla dilima dafidi säla i amomelë.

26 Dilia hamosa nebogoda, gowe hamoimelëla na säla ïmolöge mogemolöge yafie gaulea. Gaso, ne misialala sälo amoda dofä neebe amea, sämola säse amo gadola nagadaiawi nefolalebe amolima säla iaha neawemelëla säi.

27 Amala säi amoda, ea ie Eedoë säla iäsebelada ilia made dawadigi nelo.

28 Dawa made nebegi, Yesuea ilima bu sähalea, Hobeala dilia Dolöie Malö amo gauia adasolo amo gala dilia helësëalea, Ne Nelo amo Nea gabulage, amase, nïe asigiamu nelebo afädë made hamola, Naadoea nema olelei amo gadola, na ado sälo gabulage dawadigmolömelë.

29 Ne misialala sälo amo nebalä nea. Nada ea hamesebe amo gadola hamosamu aligilo ameada, ea ne dígila aulo made neamelëla säi.

30 Ea amala säi amo nabalahilä, udia dolö yafiea ema asigi afädë negei.

Ado dofä amea udia dolö fisigämolömelëla säi

31 Yesuea Yu dolöea ema asigi afädë negei nefolalo amolima sähalea, Dilia na ado säsebewe nabala, bëgëla hamosa aligiseda, dilida dofä nïe bëgëla aulo nea,

32 amase, dilia ado dofä amo dawadigisegi, ado dofä ameada dili fisigäha maademolömelëla säi.

33 Amalebe, ilia ema säla obögësalea, Niliada Abalahamaïe yaualali aliligi misi amogi neebe amo. Niliada afädëë galabaia hamoi gadoi made hamolasilo nelo ameada, dia dili fisigäha maademolömelëla säi amoda abeahälädula nabi.

34 Amala nabasebegi, Yesuea ilima säla obögësalea, Na dilima dofä gelola sähago. Udia dolö nafade hamolo neebe amoli sulubadelada, nafade hamoloë galabaia hamoi gadoi hamolasilo nea.

35 Galabaia hamoi gadoi hamolasilo neebe amoda, mosöa namolöi namolö mademelë. Malöda namolöi namolömelë.

36 Amai gabugi, Malöea dili fisigäseda, amoda dili dofä fisigäi namolömelë.

37 Dilida Abalahamaïe yaua aliligi misi neebe amoda na dawa. Gaso, nïe addoda dilile isogi fu made iala neada, oböla ne nufidedelä hamosa nebego.

38 Ne Naadobalä nea meli amoda säla ilo. Amase, diliada dilile diadoea säse nabi amo gadola hamosa nebegola säi.

---

* **8:24:** Sigi Obögëi 3.14gi, siiba Godea Mosesema eda gowe gadoimelëla sähalea, Ne Nelo amo Neamelëla säi. Yesueage amo gala amo gadola wäla säi gasoda, udia dolöea Yesuea säi amoë mi fädäla made helësëi nelo. Yone 6.20ge; 8.28ge; 8.58ge; amase, 13.19ge bimalo.

39 Amala säi amo nabalahilä, ilia ema säla obögësalea, Nilile naadoda Abalahamamelä säi. Amala säsebegi, Yesuea ilima säla obögësalea, Dili Abalahamaë malö galebeda, Abalahamaea hamosa nelo amo gadola, diliage hamosa aligilabiomelë.

40 Godea nema ado säla iäsebe amo gadola na dilima ado dofä na nabi amo säla iäha nebegida, oböla dilia ne walio nufidedelä hamosebego. Abalahamaeda amo gadola made hamoimelë.

41 Dilida dilile diadoea hamolo amo gadola hamosebegola säi. Amala säsebegi, ilia ema sähalea, Nemelalia fofolösa malö sogobaida nili mademelë. Nilile Naado afädëfali neebe amoda Godemelä säi.

42 Amala säsebegi, Yesuea ilima sähalea, Dilile diado dofä Gode e nea galebeda, dilia nebalä boba hamolabio. Mida, ne Gode e neebeala misi neawe. Neda nihi asigia misi made, ea ne misialala säimelë.

43 Dilia na ado säsewe made helësëse goda, mi edoea. Amoda, na ado säse dilia nabulöi made neebe goeamelë.

44 Dilida dilile diado mugabe busaïe malö nea. Ea hamese amo gadola, diliage amo gadola hamela hamosa nebego. Siiba, mi gäwia amila ea dolö nufudadigilo nelo. Amase, ema dofä sälo maade ameada, eda dofä sälomadi aligilo made nelo. Ea wäfälä säseda, ea hile mala amo gadola wäla sälo. Eda wäfälä sälo nea, amase, wäfälä sälo neebe amoë eedoge e neamele.

45 Amalebe, na dilima ado dofä amo säla iäha nea gaso, dilia dofä gabula made helësësebego.

46 Diligi nowëa na nafade hamoi amo säla ulufamolöi gabu. Be, na ado dofä säla iäsewegi, dilia dofä gabula made asigi amoda mi edoea amai.

47 Udia dolö Godeë nefolalebe amoliada, Godeë ado nabelo nea. Dilida Godeë made neebe ameada, dilia made nabasebegola säi.

Yesu e Abalahama maadeia nelo neamelëla säi

48 Yu ilia Yesuma säla obögësalea, Nilia dida Samelia dolölage, amase, dima mugabe fedai Nealage sälo amoda dofä sälo madelela säi.

49 Amala säsebegi, Yesuea säla obögësalea, Neda mugabe fedai nea mademelë. Nada Naadoë ëi gauia adaha neebewegida, dilia ne gagadesa nebego.

50 Nanihile ëi gauia adamolöda made helësësamelë. Afädë neebe amea nïe ëi gauia adamolö helësëla, mogelo nea.

51 Na dilima dofä gelola sähago. Afädëna ado säsebe amo nabala bëgëla hamosa neebe ameada, baagomolöda dofä made bimolömelëla säi.

52 Amo nabalahilä, Yu ilia ema sähalea, Di mugabe fedai neebe amoda nilia hä, dawadigmelë. Abalahamäge baagoi, amase, bea sälo amolige hä, baagosa maadei amo. Oböla, dia sähalea, Na ado säsebe amo nabala bëgëla hamosa neebe ameada, baagomolöda dofä made bimolömelëla säsio.

53 Nilile mäü Abalahama baagoi amo, dia e baagile. Amase, bea sälo nefolalo amolige baagosa maadei amo. Dia dihiida di nowëla asigisebela nabi.

54 Amala nabasebegi, Yesuea säla obögësalea, Nanihile ëi gauia adaha nea galebeda, nihimü nïe ëi gauia adai amo memalä gadoi hamolabio goda. Naadoma dilia dilile Godela sälo ameada nïe ëi gauia adaha nebego

55 Gaso, eda dilia dawa mademelë. Nada e dawadigi nea. Na e dawa mademelëla sähä galebeda, nege dili wäfälä sälo nebego gadoi aligilabio. Na e dawadilahilä, ea hamomola säse amo gadola hamosa neawe.

56 Dilile diado Abalahamaeada ne moholö segeyo amo bimolöila heläsälähilä, obeägilä nelo. Amo besela galasebegi, obeägilä melimelëla säi.

57 Amala säi amo nabalahilä, Yu ilia ema sähalea, Dida gäheo i nabülası bia made baagi nebego gabu. Amai Abalahamada dia meli nealela nabi.

58 Amala nabasebegi, Yesuea ilima sähalea, Na dilima dofä gelola sähago. Neda Abalahama maadeia Ne Nelo amo Neawemelëla säi.*

59 Amala säi amo nabalahilä, ilia iga neala e nufulö hamosebegi gaso, Godeie mosöamadila geleä musügä segea doadigila asi.

9

Dolö si golai afädë si fisigälası

1 Yesu e awäha nea beahamelebe, dolö afädë si golai neebe meli. Amoda neegela ägüsolo amo gala, emea si golai amo gadoi wäla ägüla misi sulo amo neebe meli.

2 Amo bealahilä, ie bögëla aulo amolia ema nabahalea, Säla Olelelo-o, dolö gowe nowëa nafade hamoia emea neegela ägüsolo amo gala si golai amola wäla neegela ägyidu. Hï nafade hamoialedu ma, eedole emelea nafade hamoialedula nabi.

3 Amala nabasebegi, Yesuea säla obégësalea, Eedo emeage nafade made hamoi, amase, dolö go hïge nafade made hamoi. Goda Godeie geloi ulufala olemäia hamoimelëla säi.

4 Walio segeyo dibewegi, nilia ne misialala sälo amoë hamoi hamosa namolöla. Gasimi sagaloda hä, besela galasebe. Amo besela galaseda, afädëa hamoi hamomolöi mademelë.

5 Ne nagadaiaawi neebewe gaaluda, sege föi sulubadelaïe yo digalo ne neawemelëla säi.

6 Amala sälähilä, ea nagadaia gofedela sadia idogolahilä, naga amobalä dädälähilä, dolö si golai amoë sihidoa häi.

7 Amalahilä, Yesuea dolö amoma sähalea, Di awälähilä Sailoama nudugu dibea ami hämölö mosalola säi. Sailoamada, Hibulu ado. Amoë mida, Mosaloi. Amala säi amo nabalahilä, dolö amo awäla, ödägi ami häi. Hëlähilä hä, nelebo sulubadela fädäla bebea obégëi.

8 Amalebe, ebalä gedola aligilo amoliage, amase, dafidi ea muni edëgëse melëlo amoliage sähalea, Wae! Dolö goweda udia dolöma muni ïmola sähä seeë melëlo amo madelela säi.

9 Odoaea sähalea, Amo gabula säi. Amase, odoaeada, Ai. Goda amo gadoi elö gabula sähä dibegi, dolö amo hï sähalea, Amoda nemelëla säi.

10 Amalebe, ilia hä ema nabahalea, Dïe si goda abeahäla fisigäila nabi.

11 Amala nabasebegi, ea säla obégësalea, Dolö ei Yesuea nagadaia gofedela sadia idogolahilä nagabalä dädäla, nie sihidoa hëlähilä sähalea, Sailoama nudugu dibea ami awäla hämölö mosalola säio. Amala säsebegi, ne hä awäla hëlähilä, siia melimelëla säi.

12 Amala säsebegi, ilia ema nabahalea, Amai dolö amoda abidi neala nabi. Amala nabasebegi, ea säla obégësalea, Na dawa mademelëla säi.

13 Amalebe, dolö si golai nelo amo ilia Felesi dolö ili neebea ami sigi asi.

14 Yesuea gofedela nagabalä dädäi amea, dolö amoë sihidoa häsebegi, si fisigäi amoda, segeyo Sabada gafegi amai.

* **8:58:** Yone 8.24 amogi gasumili dibe amo bimalo.

15 Felesi dolö amoliage ema bu nabahalea, Dia siia beasegoda abeahälala nabi. Amala nabasebegi, ea ilima säla obögësalea, Ea gofedela nagabalä dädäi amo näi sihidoa negesebegi, na ödägi hëlahilä, siia beahameläla säi.

16 Amala säi amo nabalahilä, Felesi dolö odoaea sähalea, Segeyo Sabada gafe dialeala made asigi goeada, dolö goda Godemadila misi made gabula säi. Amalebe, odoaea sähalea, Dolöea hamomolöi made gadoi amoli nafade hamoloea abeahälä hamomolöi gabula sälähilä, hilimü moge mogei nelo.

17 Amasebegi, ilia dolö si golai nelo amoma bu nabahalea, Ea die si fisigäi goeada, dia ieda abilia sähala nabi. Amala nabasebegi, ea säla obögësalea, Eda bea sälo afädë gabiola säi.

18 Amala säsebegi gaso, dolö amoda dafidi si golai sulo amo, hä, siia beahameläla säi amo, Yu ilia dofä gabula made helësöhilä, dolö si fisigäi amoie eedole emele misialola wei.

19 Maasebegi, ilia elema nabahalea, Alile malö si golai neegela ägüila säi amoda gole. Ea beasebegoda abilia beahadula nabi.

20 Amala nabasebegi, eedole emelea säla obögësalea, Goda alile malö amoge, amase, e si golai neegela ägüi amoge alia dawa.

21 Ea walio beaha neeve amo abeahälä beahadu. Amoge alia dawa mademelë. Amase, nowëa ie si fisigälasidu. Amoge alia dawa mademelë. E malësä made ameada, hüma fädäla nabualo. Ea hü e hü fädäla sämolömeläla säi.

22 Elea Yu dolö amolibälä bedälo amea amala säi. Mida, ilia ado säla negesalea, afädëa Yesu eda Afädë Memeli amo gabiola säla ulufadigiseda, gedolo mosöa amila segea beselala fisimolömeläla säla negei.

23 Amala säla negei amogi, eedole emelea sähalea, Eda malësä made. Hüma nabualola säi.

24 Yu dolö amolia dolö si golai nelo amo bu elö welahilä ema sähalea, Dia Godeie ei gauia adala, mogolafalii sämalo. Niliada dolö goda nafade hamolo neala helësämameläla säi.

25 Amala säsebegi, ea säla obögësalea, Eda nafade hamolo nealedu. Na dawa made. Gaso, na afädë helësësebe amoda gowe. Ne si golai nelo amoda, na walio siia beahameläla säi.

26 Amala säsebegi, ilia ema bu elö nabahalea, Ea dima abilia hamosio. Die si amo abeahälä fisigälasisiola nabi.

27 Amala nabasebegi, ea ilima säla obögësalea, Na dilima dafidi säla i amo made nabile. Edoie nali nabahamu nea. Dilige ie bëgëla aulo namolöie sähalela säi.

28 Amala säsebegi, ilia e gagadela sähalea, Dolö amoie bëgëla auloda di nebego. Nilida Moseseië bëgëla aulo neamelë.

29 Godea Mosesema ado säla i amoda nilia dawadigisa maadei nea. Gaso, dolö goda abidila misi neadu, nilia dawa made neameläla säi.

30 Amala säsebegi, dolö amea ilima säla obögësalea, Neme, ne bedäi! Dilia ado elöla säsegogi. Ea ne si golai fisigälasasi amogi, dilia e abidila misidula asusugai nebego.

31 Nafade hamoloie adoda Godea nabelo made neeve amo nilia dawadigi nea. Gasoda, afädëa ie ei gauia adaha nea, Godea hamese amo gadola bëgëla hamosa neeve amoie adoda, ea nabelo nea.

32 Dafidi nelebo afädë maadeia amila, dolö afädë emea si golai neegela ägüi amo dolö elöea egomalä si fisigälasimeläla säida, dofä made nabimelë.

33 Dolö go Gode neebeala misi made galebeda, ea nelebo afädë hamomolöi mademeläla säi.

34 Amala säsebegi, ilia ema säla obögësalea, Dida diemea nafadeia nea di neegela ägüsebegi, nafadebalä edëla aligi nebego gabu. Di gadoiada nili olelemolö helësësebelela nabi. Amala nabalahilä, ilia e gedolo mosöa amila segea beselala fisi.

Asigi besui made neebe amolida, si golai gadoi neala säi

35 Ilia e amala beselala fisimelëla säi amo nabalahilä, Yesuea dolö amo beagolelahilä, ema nabahalea, Diada Dolöie Malö amoma asigi afädë negeilela nabi.

36 Amala nabasebegi, ea säla obögësalea, Dafidilo-o, Dolöie Malö amoda nowë. Na ema asigi afädë negedelälä säi.

37 Amala säsebegi, Yesuea ema sähalea, Diada e melimelë. Amase, amohïda walio dibalä adosa nebegomelëla säi.

38 Amala säsebegi, ea sähalea, Dafidilo-o, na dima asigi afädë negesagola sähahilä, Yesuüe emo mia gumusulahilä, ie ëi gauia adaha sulo.

39 Yesuea sähalea, nada mogelasimolöie nagadaiawi misi neawemelë. Dolöea siia made beaha nefolalebe amolia bimäiage, beaha nefolalebe amolida, oböla, si golamäiage, ne misi neawemelëla säi.

40 Amala säi amo, Felesi dolö odoa ebalä nefolalo amolia nabalahilä, ema nabahalea, Nilige hä, si golai neebelela nabi.

41 Amala nabasebegi, Yesuea ilima sähalea, Dili si golai nea galebeda, nafade dilima made dialealabio. Gaso, dilia sähalea, Nilia siia beahamelëla sälo ameada, dilile nafadeda dialeamelëla säi.

10

Yesu eda sugua sibi sigi aligilo hedabi nea

1 Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Na dilima dofä gelola sähago. Dolö afädëa sugua sibië yala idi galogi dogala digala made, oböla yala dabiala fedalo neebe amoda, musügä awäla fa neloge, idiafa naabo gauia adogola fa neloge nea.

2 Amalo gaso, yala idi galo dogala digalo neebe amoda, sugua sibi sigi aligilo amomelë.

3 Idi galo idihë aligilo neebe amea, sigi aligilo misiäia idi galo doga negesisegi, sugua sibia sigi aligiloie ado nabelo. Ea hïle sugua sibi hïdo hïdola ëi sälä welahilä, hï sigi segea doadigila aulo.

4 Ea hïle sugua sibi sulubadela segea sigi awälähilä, ilia e bëgëla misiäia, hï e dafidila aulomelë. Ëe sugua sibia ie ado nabelo amea, e awäse amo gadola bëgëla aulo nea.

5 Sugua sibi amolia dolö dawa made amoda dofä made bëgëla aulo. Dolö elöie ado made dawa amea, ili ebalä fisäla aulomelëla säi.

6 Yesuea ilima amala ado besula säsebegi gaso, ilia amoëe mi dawadigi made nelo.

7 Amala hamosebegi, Yesuea ilima bu sähalea, Na dilima dofä gelola sähago. Nihineda sugua sibië idi galo neawe.

8 Ne made maala dafidila misi amoli sulubadelada, musügä awäla fa neloge, idiafa naabo gauia adogola fa neloge misimelë. Misi gaso, amolile adoda sugua sibia made nabimelë.

9 Nihineda idi galo neawe. Ne mia maala nogila digase amoda damula moholö. Ea mumusogi digala digi segea doadigila fedala digisa nea, molö hedabi dibe amo beagolemolömelë.

10 Fa neloeada fa nimolöge, nufudadigimolöge, neala nafademolöge, amoëemu mulomelë. Neda ilia namolö gaumäiage, amase, namolö amo ilima nobamäiage misi neawemelë.

11 Sugua sibi sigi aligilo hedabida nihüne neawe. Sugua sibi sigi aligilo hedabiada sugua sibi amoligali hile namolö amo fisiga galomelë.

12 Dolö hamoi hamola bidi nelo nheebe amoda sugua sibi sigi aligiloge, eedoge made nea. Ilua ügülü maase beaseda, ea sugua sibi digila fisäla asibua, ilua ügülüea sugua sibi nufudala balälelomelë.

13 Dolö amo fisäla aulo amoë mida, eda bidi nelo nea, sugua sibi made helësëlo amea.

14-15 Sugua sibi sigi aligilo hedabida nihüne neawe. Naadoea ne dawadigila, amase, nage Naado dawadigi amo gadola, sugua sibi nihile nefolalebe amolida nihii dawadigi. Amase, sugua sibi nihile nefolalebe amoliage ne dawadigi nea. Amala hamola nea, na sugua sibi nefolalebe amoligali nïe namolö fisiga gamolömelë.

16 Yala goweie isogi sugua sibi nefolalebe welimu made, nada sibi odoage galeamelë. Amolige na sigi moholö dialea. Iliage nïe ado nabala, sosogo afädëfali hamola, sigi aligiloge afädëfali namolömelë.

17 Naadoea ne edefade boba hamosa nheebe amoë mida, na nïe namolö fisiga galahilä, bu nea obëgëmolö amogi.

18 Nïe namolö amoda afädëa made neahamelë. Nihii fisiga gamolö hamei amo gadola fisiga gaha. Namolö fisiga gamolö amoë geloige, bu nea obëgëmolö amoë geloige, nihii gaulea. Naadoea nema amala hamomalola säimelëla säi.

19 Ea amala säi amo nabalahilä, Yu ili bu äudäla mogela damula gogoi nelo.

20 Ili dolö yafiea sähaleada, Eda mugabe fedai nea, gagaola säsebegoë dilia nabasebegoda edoëe nabahala säi.

21 Amala säsebegi gaso, odoaea sähalea, Ea ado säsebegoda mugabe fedai sälo amo gadola made gabu. Amai mugabeada si golai nefolalebe amoli fisigälasmolöi gabulela säi.

Yu ilia Yesubalä ado nii nelo

22 Amo baagiada, segeyo edefade siiba Godegali mosö i amo helësëla, amoë Yalusaleme gegedolo segeyo dilo. Mugia i bäu giisalea gögi mulo segeyo amogi,

23 Yesu eda Godeëe mosöa Solomonoë hadaila sälo dibeadи amogi awäha nelo.

24 Awäha nebegi, Yu ili maala e amalela digilahilä ema nabahalea, Neda gowe neamelëla abola sämölö gabu. Dida Geleso nea galëda, nilima ulufala mogola sämola säi.

25 Amala säsebegi, Yesuea ilima säla obëgësalea, Na dilima säla i. Gaso, amo dilia dofä gabula helësëla made nebego. Na Naadoë eigi nea hamoi hamosa neebeweada, ne dilima olesa.

26 Gaso, dilida nïe sugua sibi made ameada, dilia asigi afädë made negei nebego.

27 Nïe sugua sibi nefolalebe amolia nïe ado nabelo. Na ili dawadigi neëgi, ilia ne bëgëla mulomelë.

28 Na iligali namolöi namolö iasegi, ili dofä made baagomolömelë. Ili nïe naaboea gaula neeve amoda afädëa fedemolöi made bimolömelë.

29 Naadoea amolida nema ï. Nelebo sulubadela holöbö gidogolahilä, eda dofä dafidilo gelolamelë. Amaimo, Naadoëe naaboea gaula neeve amolida afädëa fedemolöi made bimolömelë.

30 Naado alïda afädëfali neamelëla säi.

31 Amala säi amo nabalahilä, Yu ilia e bu nufidedelä igi nii.

32 Amala neasebegi, Yesuea ilima nabahalea, Na hamoi hedabi yafie Naadomadila misi amolida dilima olei. Hamoi amoligi na abodo hamoi amoëe oböla ne nufidedelä hamosala nabi.

33 Amala nabasebegi, Yu ilia sälä obëgësalea, Dia hedabi hamola nowei amogi mademelë. Di dolöfä nea oböla, di dihümu Gode hamola, e gagadei amogi nilia di igia nufidedelä hamoimelëla säi.

34 Amala säsebegi, Yesuea ilima sälä obëgësalea, Dilile mala sälä negei dibe amogida, ado afädë dëdësalea, Nada dili godemelëla säila sälä dëdëla negei dialea madele.

35 Siiba Godeie adoda udia dolöma misi. Ea udia dolö amolima dili godemelëla säi galëda, amase, ado sälä dëdëla negei amoda neadigimolöi made galëda,

36 na ne Godeie malö neawela säha neeve amea, dilia Naadoea afädë hile nafolalahilä, nagadaiawi fisiga wei amoma, dia Gode gagadesebegola sähale.

37 Na Naadoëe hamoi amo made hamosa neëda, dilia na ado säsebewe dofä gabula made helësëmalo.

38 Gaso, ie hamoi na hamosa neëda, dilia na ado säsebewe dofä gabula made helësësa galëda, na hamoi hamosewegi dofä gabula helësëmalo. Amala säsebe amoëe mida, ne Naadoma aligila, amase, Naadoge nema aligilalahilä neeve amo dilia dofä helësëmäiamelëla säi.

39 Amala säi amo nabalahilä, ilia e bu gaudelä hamosebegi, e fisäla doadiga ila asi.

40 Amalebe, Yesu e ödä Yodona dëgëla älömodi bu obëgëlahilä, sege dafidi Yonea udia dolö ödägi gesa neloa ami awäla nelo.

41 E ami awäla nebegi, udia dolö yafie e neebia ami mafulahilä sähalea, Yoneada dolöea hamomolöi made gadoi afädë made hamola nelo gaso, ea dolö goweëe säi amo sulubadelada dofä gabumelëla säi.

42 Hä, ami yafiea ema asigi afädë negei.

Yesu e Yudiage Yalusalemege awäsebegi, busa dolö nefolalo amolia e nufidedelä hamoi

11

(Yone 11-12)

Elasalusi baagoi

1 Dolö afädë Bedani gaamugi ami fii Elasalusi oloi dilo. Gaamu amoda Melile ie esama Madalele sege dilo.

2 Meli ameada Dafidilo Geloiëe emogi weli gafisigäi söga negelahilä, hile busa hilia häsa sulo, amoëe elefi Elasalusi oloi dilo.

3 Oloi dibegi, elefi äudä amolea Yesuma säsisealea, Dafidilo Geloi-e, dolö dia boba hamolo amoda, hä, oloi dialeamelëla säsi.

4 Amala säsi amo nabalahilä, Yesuea sähalea, Oloi goda, baagomolöie oloi mademelë. Udia dolöea Godeie geloi beala ie eï libia amo gauia adamäia oloi dialea. Ameada, Godeie Malö amoëe eige gauia adamäiamelëla säi.

5 Yesueada Madage, esamage, amase, Elasalusige, boba hamoi nelo.

⁶ Elasalusi oloi dialeamelëä säsi amo nabalahilä gaso, Yesu e segeyo äudä bu ya aligi.

⁷ Ya aligilahilä, oböla hobeala ea ie bëgëla aulo amolima sähalea, Nilii Disiligi Yudiamadi obëgëdila säi.

⁸ Amala sääsebegi, ie bëgëla aulo amolia sälä obëgësalea, Sälä Olelelo-o, Yu dolö ilia di hädamade igia nufulö hamoia ami bu äudulälela nabi.

⁹ Amalebe Yesuea ilima sälä obëgësalea, Segeyo afädëgi esoea yo digaha neebe amoieda aoa giwilasi dialea madele. Amai dolö yoba nawesa aligiseda, ea nagadaiawië yo digalo meli neebe ameada digalo mademelë.

¹⁰ Gaso, dolö amohïma yo digalo maade nea, gasigi nawesa aligiseda, digalomelëä säi.

¹¹ Yesuea amala sälahilä ilima hobeala sähalea, Nilile damelë Elasalusi adi dialea. Ne awäla e didiigimolömelëä säi.

¹² Ea amala säi amo nabalahilä, bëgëla aulo amolia ema sähalea, Dafidilo Geloi-e, e adi dialea galëda, e oloi amo wahimolömelëä säi.

¹³ Yesueada e baagoi dibe amoë säi gasoda, iliada e dofä adi dialeala sähä gabula helësëi.

¹⁴ Amala sääsebegi, Yesuea ilima fädäla sähalea, Elasalusida hä, baagoimelë.

¹⁵ Dili helësëla, ne amo gala ebalä ami made nebegi baagoi amogi obeägësawe. Mida, dilia asigi afädë negemäiae amai. Nilii hä, e dibea ami afiadila säi.

¹⁶ Yesuea amala säi amo nabalahilä, Domasa, ie eëi elö Didimusila sälo amea, bëgëla aulo odoa amolima sähalea, Nilige ebalä baagomolö afiadila säi.

Yesuea nowelasiloë miige, namolööë miige ne neawela säi

¹⁷ Amala sälahilä awäla, besela galamolö suägila nea, Yesuea nabelebe, Elasalusi baula asi segeyo ohodoa asi, walioda biyidumelëä sääse nabi.

¹⁸ Yalusalemela Bedanida holöbö ga madela, gilomida ohodoa gadoi dilo.

¹⁹ Yu udia dolö yafeia Melile Madalele elefi baagoi amogi asigisa sebe amobalä aofila sigi samolö asi.

²⁰ Madaea Yesu maahamelëä säi amo nabalahilä, e idiafa gausiamolö asi. Gaso, Melida mosöa sulo.

²¹ Madaea hä, Yesuma sähalea, Dafidilo Geloi-e, di yawe nelo galebeda, näe nalifi made baagolabio.

²² Gaso, walioge dia Godema afädë edëgësedä, ea ïmolöla helësësamelëä säi.

²³ Amalebe, Yesuea ema sälä obëgësalea, Dëie dialifi amoda hä, nowela galamolömelëä säla ii.

²⁴ Amalebe, Madaea ema sälä obëgësalea, Ä, segeyo aligila wagasegi, baagoi amoli nowela galasolo amo gala, eege nowela galamolöla helësësamelëä säi.

²⁵ Amalebe, Yesuea ema sälä obëgësalea, Nowelasimolööë miige, amase, namolööë miige ne neawe. Afädëa nema asigi afädë negei nea baagosedä, gamelä eda namolömelëä.

²⁶ Amase, made baagoi sefolalebe amoli sulubadelaea nema asigi afädë negei amolida, dofä made baagomolömelë. Dia dofä sääsebela helësësebelela nabi.

²⁷ Amala nabasebegi, Madaea ema sälä obëgësalea, Ä, Dafidilo Geloi-e. Dida Geleso, Godeëi malö nagadaiawi digamolömelëä säi amo gabugi, na asigi afädë negei neawela säi.

Yesuea Elasalusi baagoi amogi bobasëla dëi

28 Amala sälahilä, Mada e obëgëla awäla esama Meli welahilä, geleä musügä gëhegi sähalea, Säla Olelelo amo hä, misi nea. Ea di misialaimelä säla i.

29 Amala säi amo nabalahilä, Meli e fodolofalí nowela Yesu neebea ami asi.

30 Yesu e gaamugi ami made besela galala, aso, Mada gausiaia amimu nelo.

31 Yu ili mafula Melibalä mosöa ami aofila asigiisa sefolalo amolia Meli e fodolofalí nowela awäse amo bealahilä, elefi bauia ami düila awäsebela helëslahilä, ilige e bëgëla afiai.

32 Meli e Yesu neebea ami awäla besela galala e bealahilä, ie emo mia gumusula dia idogola ema sähalea, Dafidilo Geloi-e, di yawe nelo galebeda, nie nalifi made baagolabiola säi.

33 Amala säsebegi, Meliage, Yu ebalä misi amoliage didigaosebe amo bealahilä, Yesuei isogi edefademałä sogofalala säosäosa nelo.

34 Amala nelolahilä ea sähalea, Dilia e abidi bauı dialeala nabi. Amala nabelebe ilia ema säla obëgësalea, Dafidilo, dia bimolö misiela säi.

35 Amalebe afialahilä, Yesueage düi.

36 Amala düisebegi, Yu ilia sähalea, Ea Elasalusi edefade boba hamoi nelogo beasebelela säi.

37 Amase, odoaea sähaleada, Dolö si golai nelo wahilo amea dolö gowe made baagomäia, hamomolöi made beala amailedula säi.

Yesuea Elasalusi nowelasi

38 Yesuei isogi bu elö edefademałä sogofalala säosäolahilä awäla, Elasalusi bauı dibea ami besela galai. Baui amoda igi äbägi bausilahilä, igi edefademałä afädëa dofogai dilo. **39** Yesuea sähalea, Igia gaigo dogala bebugula nigia gamola säi. Amala säsebegi, baagoi amoie elefi Madaea Yesuma sähalea, Dafidilo Geloi-e, e bauı segeyo walio biyidu ameada, sigä gäha moholömelä säi.

40 Amala säsebegi, Yesuea ema sähalea, Dia asigi afädë negeseda, Godeie geloi edefade amo bimolömelä na dima dafidi säla i madelela säi.

41 Amalebe, ilia igia idi gai dilo amo dogala bebugula negesibegi, Yesuea sida adogola nea sähalea, Naado-o, na säi amo dia nabi amogi dima nesege-sawe.

42 Na ado säse amo dia nabahamu aligilola helësësa. Ado säi amoda udia dolö nefolalebe gowe ili helësëla säimelë. Ilia nabalahilä, dia ne dofä fisiga wei gabula helësemäia säimelä säi.

43 Amala sälahilä, ea gelolafalí sähalea, Elasalusi, di segea doadigila misiela säi.

44 Amala säsebegi, e baagoi dilo amo nowela maahalea, ie naaboge emoge fagulo gadelaia neleegila, busage faguloea usulala bausi dilo amola wäla nowela doadigila fedai. Amasebegi, Yesuea ilima sähalea, E mosäia bausi fagulo goli fisigälasmola säi.

Busa dolö amolia Yesu nufulö daiai

45 Yu udia dolö yafie Meli sebea misi sefolalo amolia, Yesuea hamosebe amo bealahilä, ema asigi afädë negei.

46 Iligi odoa Felesi dolö neebea afialahilä, Yesuea hamoi amo säla i.

47 Amalebe, Felesi dolöfulu gobela ilo busafulo amolia Galisölö dolö amoli mofiala gegedomalolahilä didiähalea, Dolö gowea hamomolöi made gadoi yafie hamosebeweie, nilia edo hamomolödu.

48 Nilia ea amala hamomäia guilasida, udia dolö sulubadelaea ema asigi afädë negesa maademolö gabu. Amala hamosed, Olomo dolö ili maala, udia

dolö nufudaha maadelahilä, nilile gobela ilo mosö amoge haila hësögudumolö gabumeläla säi.

⁴⁹ Amala sälähilä, iligi dolö afädë Gaiafasa gäheo i amogi gobela ilo Busa Edefade nelo amea sähalea, Dilida dofä asigi maade gabu.

⁵⁰ Asiala nili sosogo neebe amo sulubadela nufideloeada, afädëa udia dolö baagomolö amo bedefala baagomolö dofeada amo gabu, dilia made helësëalela säi.

⁵¹ Ado amoda Gaiafasaë asigiamu made säi. Eda gäheo i amogi gobela ilo Busa Edefade neada, Yesuea Yu udia dolö sulubadelaë baagola bedefamolö amoëe bea säi.

⁵² Yesuea Yu ililemu baagomolöe made. Godeëe malölali sege sulubadelagi fifi asi sefolalebe amoli neala gegedolasila, afädëfali hamolasimäiage baagola bedefamolö amoëe bea säla, säla negei.

⁵³ Hä, segeyo amo gala mi gäwila, ilia Yesu nufulöe idi hogola didiäha dilo.

⁵⁴ Amasebegi, Yesu e Yu ilile siigi ulufa made nowela, gaamugi amila awäla sege udia dolö aligilo made dibe amo ga madela, gaamu afädë Efalaimula sälo dibeä ami, ie bëgëla aulolali awäla nelo.

⁵⁵ Yu ilile Baagila Asi Segeyo amo besela galamolö dibegi, udia dolö sege elö elölagi nelo amoli sulubadela Yalusalememu afiai. Godeëe siigi nigime baai made namolöe hamolo mala dilo amo hamomolöe, Baagila Asi Segeyo made besela galala dibegi, afiai.

⁵⁶ Ili afialahilä, Yesu e hogosamu nelo. Godeëe mosöamadi ami nefolalea hilidomu naba hogosalea, Dilia edo helësëa. Eda molö nülo segeyo edefade gedosebeawi made moholöledula naba hogosa dilo.

⁵⁷ Dafidi gobela ilo busa nefolalo amoliage Felesi dolö nefolalo amoliage gelola sähalea, Afädëa Yesu neë beaseda, nihili nafodola moholöe säla ia misialola säla iha maadei.

12

Melia Yesuë emogi weli gafisigäi söga negei (Madiu 26.6-13; Maga 14.3-9)

¹ Segeyo gafeia negesilahilä, Baagila Asi Segeyo edefade amo hä, besela galamolö dibegi, Yesu e Bedani asi. Elasalusi, Yesuea baagoiala nowelasi amoda, Bedani gaamugi ami nelo.

² Ilia ami Yesu e obeägilasimolöe molö daiaha dilo. Madaeada molö mogesa nebegi, Elasalusi eda dolö Yesubalä molö naha sefolalo amolibalä sulo.

³ Amala sefolalebegi, Melia weli gafisigäi hido elöi muni edefadea nii ödä i hasegi usi dilo amo gaula maala, Yesuë emodaia söga negelahilä, hile busa hilä hësa sulo. Weli amoda nadaeamu hamoi. Amala hamosebegi, weli gafisigä amea mosö amo negegi dilo.* ⁴ Amala hamosebegi, Yesuë bëgëla aulo afädë, ie eida Yudasa Isagaliada, hobeala ea Yesu hololömolö amea sähalea,

⁵ Weli gafisigäi hedabi gowea muni giwi siliba hädali ohodoa gadoi nealahilä, busadäoi nefolalebe amoligali iala made, abisigi waeasesadula säi.*

---

* **12:3:** Weli gafisigäi amoda hawa gadoi afädë eäi nadae difia hamolo. * **12:5:** Muni giwi silibala säi amoda dolö afädëa segeyo afädëgi hamoi hamola muni bidi nelo amo gadoi. Giligi adoeada *denaliusala* sälo.

6 Eada busadäo nefolalebe amoli helësëla säi made. Eda fa nelo nea amala säi. Ilile muni salelo adu amo ägüla nawesalea, ilia muni negesebe amogi ea odoa fa somodala nelo.

7 Amala säi amo nabalahilä, Yesuea sähalea, Udia goea hamosebegö hamomägia guilasimalo. Goda ea ne baagosegi baumolö amoë hamosamelë.

8 Busadäo nefolalebe amolida segeyo sulubadelagi dilibalä namolömelë. Be, neda segeyo sulubadelagi dilibalä namolö mademelëla säi.

Gobela ilo busa ilia Elasalusi nufudala baagomolöe didiäi

9 Yesu e Bedani neala helëselahilä, Yu ili yafie e neebea ami afiai. Ili afiai amoda, Yesumu helësëla made, Elasalus e, Yesuea baagoiala nowelasi amoge bimolö afiai.

10 Amase, gobela ilo busa nefolalo amolia didiähalea, Elasalusige nufid-edelämelëla sälä didiäi.

11 Mida, Yesuea Elasalusima hamoi amo helësëla, Yu ili yafiea gobela ilo busa amoli fisila awäla, oböla, Yesuma asigi afädë negei amogi.

Yesu e gini gadoi hamola Yalusaleme besela galai

(Madiu 21.1-11; Maga 11.1-11; Ulugu 19.28-40)

12 Amo aiyo amogi, udia dolö yafie segeyo edefade amo bimolö Yalusaleme mafula gegedoi amolia Yesu e hä, Yalusaleme maahamelëla säi amo nabalahilä,

13 waibo bäu gadoi damula gagaula e idiafa gausiamolö afiai. Gausiala digalahilä obeägilä uuala säsäla afiahalea, Agua. Nesege.

Afädë Dafidilo Geloïie ëigila maasebegö, Isilaleïe Gini go, neala hedabolasilimäia.

Nilia ie eï gauia adadi. Hosanala
säsäla afiai.

Gë Udälo 118.25, 26

14 Yesu e sugua dögi üdili afädë beagolelahilä, e amodaia fila misi. Amoë Godeïe bebagi sälä dëdëla negei dibe amoda gowe.

15 Saionoë idìwi-e, dia bedämabu. Dïe gini hä, sugua dögi üdilidaia fila maasebegö bimalola
sälä dëdëla negei dialea.*

Aisaea 62.11; Segelaea 9.9

16 Segeyo amo gala, ie bëgëla aulo amolia amo hamoi amoë mi fädäla helësei made nelo. Gaso, hobeala Yesu e baagola nowelahilä, fedala ie yo digalomadi sebegi, Godeïe bebagi hi eëe amala sälä dëdëla negei dibe amoge, amase, ilia ema amo hamoi amoge, helësëla obëgëi.

17 Dafidi Yesuea Elasalus bauia amila welahilä, e baagoiala nowelasise melëlo amolia sälä daidosamu nelo.

18 Udia dolö gegedoi amolia ea dolöea hamomolöi made gadoi hamoimelëla säi amo nabalahilä, e idiafa gausiamolö afiai.

19 Amasebegi, Felesi ilia hilidomu didiähalea, Nilia hamomolöi madego beasebele. Hä, udia dolöda sulubadela e bëgëla awäha maadesebegö bimola sälä didiäha dilo.

Giligi dolö odoaea Yesu bimolö misi

20 Udia dolö ilia segeyo edefade amogi Godeïe eï gauia adamolöie Yalusaleme gegedoi amoligi Giligi odoa ilige maala sulo.

21 Amo gala Giligi ili Filibi neebea ami misi. Filibi eda Galilië gaamu Bedesaida ami fii dolö. Ilia ema sähalea, Dafidilo, nilia Yesu melëdeläla säi.

* **12:15:** Saionoë idìwila säi amoda, Yalusaleme udia dolö helësëla säi.

²² Amala säsebegi, Filibi e awäla Ädulumä säla ialahilä, ele helegela awäla, Yesuma säla iä.

²³ Amo säla iäsebegi, Yesuea ilima säla obögësalea, Dolöie Malö ei sälo namolö amoda hä, besela galai gabuwe.

²⁴ Na dilima dofä gelola sähago. Widi gägä afädë nagadaia dufigila digala made baagosedä, gägä afädëfälümü dië bimolömelë. Gaso, nagadaia dufigila digala baagosedä, amea gägä yafie negemolömelë.

²⁵ Amaimo, afädëa hile namolö amomu mi hamosa aligiseda, ie namolö amo hogosa helemolömelë. Amase, afädëa nagadaiawi nea, ie namolö amoma baagi iala fisiseda, namolö amo gaula nea namolöi namolömelë.

²⁶ Amaimo, afädëa nie hamoi hamolasilo nea galëda, ea ne bëgëla moholö dialea. Ne neebea ami nie hamoi hamolasiloge namolömelë. Nie hamoi hamolasiloda, Naadoea e ei sälo namialamolömelä säi.

Ilia hä Dolöie Malö gauia adogomolö dialeala säi

²⁷ Yesuea aso, sähamu neamu sähalea, Walio nie iso asigigi vöia idogola säosäosebemelë. Amai na edo sämolödu. Na gomalä sädule. Naado-o, nelebo walio nema hamomolö amo dia neadigimalo. Ai, amala made gabu. Ne wi misi amoë mida, amo gausiala digamäia misi nea.

²⁸ Naado-o, dia die ei edelasimalola säi.

Yesuea amala säla wagaia gai amole, ado afädë Hebenila säia idogosalea, Na nie ei edelasimelë. Amase, amo gadola wäla bu edelasimolömelä säi.

²⁹ Udia dolö amala säse nabelo ami nefolalo amolia sähalea, Gomoda sege gudusebegola säi. Amase, odoaea sähaleada, Selesaia fii afädëa ebalä adosebegola säi.

³⁰ Amala säsebegi, Yesuea sähalea, Ado walio säi ameda, ne ugila negemolöie säi mademelë. Amoda dili ugila negemolöie säsio.

³¹ Walioda, Godea nagadaia udia dolö nefolalebe amoli gudila mogemolömelë. Ea aso, waliomu nagadaiaë busa néebe amoge haila digimolömelë.*

³² Ilia ne nagadaia nea gauia adogosedä, amo galada na udia dolö sulubadela nemadi dusugamolömelä säi.*

³³ Yesuea ado amala säi amoda, ema gomalä hamosegi baagomolö gabula ulufala olela amala säi.

³⁴ Amala säsebegi, udia dolö amolia ema säla obögësalea, Nilia Godeëe Ado säla negei dibe amogida gomalä säi nabelo. Gelesoda namolöimü namolömelä säi nabi. Gaso, dia sähalea, Dolöie Malö gauia adogomolö dialeala säi amoda abeahälädu. Amai Dolöie Malöla säsebegoda nowëla nabi.

³⁵ Amala nabasebegi, Yesuea ilima säla obögësalea, Fu holöfalë dibewegida yo digalo e dilibalä namolömelë. Dili gasimi sagaloea dabeloeada, yo digalo neebewe gaalu nawesa namialo. Dolö gasimi sagaia nawelo néebe ameda, idi gowegi awähala helësela made nawelo nea.

³⁶ Yo digaloë malö namolöie, yo digalo neebewegi wäla dilia yo digalomä asigi afädë negemalola säi.

Yu ili yafiea Yesuma asigi afädë made negei nelo

Yesuea ado amo sähä maadelahilä, udia dolöea e melëloeä musügä namolö asi.

* ^{12:31:} Nagadaiaë busa neebela säi amoda Saidani helësela säi. * ^{12:32:} Yesuea amala säi amoda, dolö ilia e gauia adogola i fügägi baala negemolö amo helësela amala säi. Ameamuda Godea e gauia adogolasisegi, e Hebeni fedalahilä ilibiafälü ilibia namolömelë. Filibai 2.9-11 bimalo.

37 Yesuea ilile sidaia dolöea hamomolöi made gadoi yafie hamosa nelo gaso, ilia ema asigi afädë made negei nelo.

38 Aisaeaea bea säla negei amo gadola gausiala digämäiae amala hamoi. Aisaeaea bea säla negei amoda gowe.

Dafidilo Geloï-e, nilia ado säsebeweda, nowëa dofä gabula helësëidu. Amase, Dafidilo Geloïe geloi amoda nowëma oleidula

säla dëdëla negei dialea.

Aisaea 53.1

39 Ilia Yesuma asigi afädë negemolö uli nelo. Amoë mida, Aisaeaea ado elö säla negei dibe amoda gowe.

40 Ilia siia beala, asigia helësëla besuseda, na ili wahilasiloea, Godea ilile si dofogalasila asigi gala digimelëla

säla dëdëla negei dialea.

Aisaea 6.10

41 Aisaeaea amala säi amoë mida, ea dafidi Gelesoë yo digalo hido elöi amo bealahilä, Gelesoë amala säimelë.

42 Amala säi gaso, busa dolö nefolalo amoli yafiea Yesuma asigi afädë negei. Gasoda, Felesi ilia ili gedolo mosöa amila segea beselala fisiloea, ilia Felesi amoli helësëlahilä, asigi afädë negei amo ulufala made säi.

43 Mida, ilia dolöea ilile ëi gauia adamäiala helësëlo ameada, Godea ilile ëi gauia adamäiala helësëlo amoda baagi.

Yesuea ado säi amea udia dolö mogemolömelëla säi

44 Yesuea gelola sähalea, Afädëa nema asigi afädë negei neeve ameada, nemamu made, ne misialala sälo neeve amomage asigi afädë negei nea.

45 Amase, afädëa ne bease ameada, ne misialala sälo neeve amoge beaha nea.

46 Afädëa nema asigi afädë negei neeve amo gasimi sagaia aligiloea, neda yo digalo nagadaiawi namolö nisi.

47 Afädëa na ado säsebewe nabalahilä gaso, bëgëlo made neeve amoda, na e made mogemolömelë. Nada udia dolö sege sulubadelagi nefolalebe amoli mogemolö nisi made. Nada ili sigi obëgëmolö misimelë.

48 Be amai gaso, afädëa nema baagi iala, nïe ado made nabaseda, amoë gudi mogelo afädë nea. Amoda segeyo aligila wagasolo amo gala, ado na säla lasebe wea wäla gudila mogemolömelë.

49 Mida, na nihile asigiamu säha mademelë. Ne misialala sälo Naadoea ado gowe sämalola säla ïmélë.

50 Hamomalalo ameada namolöi namolö amo ulufadigilola helësësamelë. Amala helësëlahilä, na ado säsebeweda, Naadoea nema sämalola säi amo gadolamu säha neawemelëla säi.

Yesuea ie bëgëla aulo amolima, Dili dígila ne Naado neebea obëgëmolö gabumelëla säi

13

(Yone 13-17)

Yesuea ie bëgëla aulo amolile emo nigime hëi

1 Baagila Asi Segeyo amo hä, ga madesebegi, Yesuea asigia helësëalea, segewe dígila ie Eedo neebea möhölö amoda, ga madesebela helësëa nelo. Ea hile uidia dolö nagadaia nefolalebe amoli boba hamosa nelolahilä, e baagosaleage boba hamoi amo wälasimu nea baagoi.

2 Hä deadifali, ili molö naha sefolalebegi, mugabe Saidania Saimonoë malö Yudasa Isagaliadaie asigigi Yesu hololömolö amo hä, helësëlasi.

³ Yesuea helësësalea, Eedoea nelebo sulubadela ie naabogimu gausisebegi, Gode neebeala misi amo, bu Gode neebea ami obëgëmolö gabula helësësa nelo.

⁴ Amala helëselahilä, Yesu e molö negela nülo auli mia ami nowela nea, ie fagulo daia gäi amo gilahilä, dawila neala bului.

⁵ Amalahilä, ea falodaia ödä söga negelahilä, ie bëgëla aulo amolile emo nigime hëla didigila awäla, dawila hï bului amoë bidia dogadigila digisa nelo.

⁶ Amala hëla didigila awäla, Saimono Fida sebeamadi maasebegi, ea sähalea, Dafidilo Geloi-e, dia nïe emo nigime hësalela säi.

⁷ Amala säsebegi, Yesuea ema säla obëgësalea, Na walio hamosebeweëeda, dia made helësëebego. Gaso, dia hobeala helësëmolëmelëla säi.

⁸ Amala säsebegi, Fidaea ema sähalea, Dia nïe emo nigime dofä made hëmolëmelëla säi. Amala säsebegi, Yesuea ema säla obëgësalea, Na di made hësedä, dida nebalä made dila namolögodalä säi.

⁹ Amala säsebegi, Saimono Fidaea ema sähalea, Dafidilo Geloi-e, nïe emomu made. Nïe naabo busala hëmalola säi.

¹⁰ Amala säsebegi, Yesuea ema säla obëgësalea, Dolö afädë nigime hësa maadei neebe amoda, emomu hëmolö dialea. ie domalo sulubadela nigime made baai nea. Dilida hä, nigime made baai neamelë. Amai gaso, na dili sulubadela sähalea sähä mademelëla säi.

¹¹ Ea ili sulubadela nigime baai made Nealada made säi amoë mida, eda dolö gowea hololömolö neala hï dawadigi nelo.

¹² Yesuea ilile emo nigime hësa maadelahilä, ie fagulo gii amo bu salugala, hï suloa ami bu fila obëgëlahilä salea ilima nabahalea, Na walio dilima hamosebeweëeda, dilia helësësebele.

¹³ Dilia nema sähalea, Säla Olelelolage, Dafidilo Geloilage, säsebe amoda dofä sähamelë. Amai, neda dofä amo neamelë.

¹⁴ Dilie Säla Oleleloge, Dafidilo Geloige nea, na dilile emo nigime hëlasisewe gadola, diliage dihilimü amala hamosa namolö dialea.

¹⁵ Na dilima hamola olelesewe gadola, hobeala diliage amo gadola hamomäia olelesamelë.

¹⁶ Na dilima dofä gelola sähago. Hamoi hamolasilo neebe ameada, ie busa neebe amo made baagilo. Amase, ado gaula aulo neebe ameada, e mosalalo amo made baagilomelë.

¹⁷ Hä, walio na olelei amo gadola helësëla hamoseda, dili obeägïsa namolömelë.

¹⁸ Na dili sulubadelama sähalea sähä made. Dolö na memelei amolida nihi dawadigimelë. Gaso, Godeie bebagi ado säla dëdëla negei dibe amo gadola gausiala digämäiae amala sähamelë. Ado säla dëdëla negei amoda gowe. Dolö nïe molö naha filo amea, ne emesala eegeimelëla säla dëdëla negei dialea.

¹⁹ Walio na dilima säla iäsebeweda, made hamola neebe amo gaalu säla iähago. Hobeala na ado säsebewe gadola hamola besela galaseda, amo bealahilä, Ne Nelo amo Neebela dawadigila, dilia nema asigi afädë negesa maademäia, säla iähagomelë.*

²⁰ Na dilima dofä gelola sähago. Afädë na mosalosegü awäse amo neawela sigi aligise ameada, nege neawela sigi aligisagomelë. Amase, ne neawela sigi aligise ameada, ne misialala sälo amoge neawela sigi aligisagomelëla säi.

* ^{13:19:} Yone 8.24gi dibe amo bimalo.

*Yesuea diligi afädëa ne hololömölömelëla säi
(Madiu 26.20-25; Maga 14.17-21; Ulugu 22.21-23)*

21 Yesuea amala sälähilä, ie iso asigigi edefademalä yöi nea säla ulufadigisalea, Na dilima dofä gelola sähago. Diligi afädëa ne hololömölömelëla säi.

22 Amala säi amo nabalahilä, ie bögëla aulo amolia gowema säila dawa made ameada, elöea elöma beala, elöea elöma bealai.

23 Bögëla aulo amoligi Yesuea boba hamolo afädë Yesu hï e miafali ami sulo.

24 Amoma Saimono Fidaea odagi nigila sähalea, Ea nowë helësëla sähala dia nabuöla säi.

25 Amalebe, bögëla aulo amea, Yesuëe bidagia golögia alogolahilä naba-halea, Dafidilo Geloi-e, nowëa amamolö gabula nabi.

26 Amala nabasebegi, Yesuea säla obégësalea, Na wahalo dagaboi amo neala hëhei gobei ödägi geagilahilä, afädëgali iaseda, amea amamolömölëla säi. Amala sälähilä, ea wahalo dagaboi amo geagilahilä, Saimono Isagaliadaie malö Yudasagali i.

27 Yudasaea wahalo amo nii amore, mugabe Saidani ema fedai. Amasebegi, Yesuea ema sähalea, Dia afädë hamomolö neebe amo hä, aabela hamomalota säi.

28 Ami sefolalo amolia, Yesuea säse amo nabi gasoda, mi goweëe säsebelä helësëi made sefolalo.

29 Odoaea helësëaleada, Yudasaea muni adu ägülo ameada, molö nülo segeyo edefade gedosebe amoëe nelebo odoa bidia nea mosalahaledu, ma busadäöi nefolalebe amoligali, gui nelebo afädë ia mosalahaledula helësëi.

30 Amalebe, Yudasa e wahalo geagi amo nealahilä, fadolofalï doadigila asi. Amo gaalu hä, gasimi sagala gasi.

Yesuea ilima mala gähe säla negei

31 Yudasa e doadigila asibua, Yesuea sähalea, Walioda hä, Dolöie Malö amoëe ëi ilibia amo ofesebemelë. Amase, ea hamosebe amea Godeëe ëi ilibia amoge olesagomelë.

32 Amaimo, Malöea hamosebe amea Godeëe ëi ilibia amo oleseda, Gode hï Dolöie Malö amoëe ëi ilibia amoge walio wegï wäla olemolömelë.

33 Nie malöla dili-e, neda dilibalä holöbö ede made namolömelë. Ne awäsedä, dilia ne hogomolömelë. Na Yu udia dolö nefolalebe amolima säla ï amo gadola wäla, walioge na dilima säla iahago. Ne awäse amogida, dili moholöi mademelë.

34 Dilia hamomäia na dilima mala gähe säla negesebe amoda gowe. Dilia dihilimu boba hahamosa namialo. Na dili boba hamoi amo gadola, diliage dihilimu boba hahamosa namialo.

35 Dilia dihilimu boba hamose ameada, udia dolö sulubadelaea dilida nïe bögëla aulo neala helësemolömelëla säi.

*Yesuea Fida dia ne dawa madela sämolömölömelëla säi
(Madiu 26.31-35; Maga 14.27-31; Ulugu 22.31-34)*

36 Amala säsebegi, Saimono Fidaea Yesuma nabahalea, Dafidilo Geloi-e, dida abidi moholö nea sähala nabi. Amala nabasebegi, Yesuea ema säla obégësalea, Sege ne moholö amogida walio dia bögëla moholöi mademelë. Hobeada dia bögëla moholömelëla säi.

37 Amala säsebegi, Fidaea ema säla obégësalea, Dafidilo Geloi-e, edoea na walio di bögëla moholöi madedu. Nie namolö amo digali fisiga gamolöi neamelëla säi.

38 Amala sääsebegi, Yesuea säla obögësalea, Dïe namolö amo dofä negali fisiga gamolölle. Na dima dofä gelola sähago. Haea gagalugo gawalia gälä made neëgi, nafi bu ohodoala dia ne dawa madela sämölömelëla säi.

14

Yesuea Naado neebea moholö idì, ne neawela säi

1 Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Dilia yöia idogola sääsäola namiabio. Godema asigi afädë negemalo. Amase, nemage asigi afädë negemalo.

2 Nïe Naadoie mosöa hogoli yafie dialea. Amoli maade galebeda, na dilima made säläbio. Dili namolö sege amo daiamolöie, ne ami moholömelë.

3 Awäla dili namolö sege amo daiala negesilahilä, sege ne namolöia ami dilige nebalä nihiligila namolöie, na dili bu bea obögëmolömelë.

4 Ne moholö idì amoda dilia dawadigi nebgomelëla säi.

5 Amala sääsebegi, Domasaea ema nabahalea, Dafidilo Geloi-e, sege di moholö amoda nilïa dawa made. Hä, di idì gowegi moholö neala nilïa abilia helësëmolöi gabula nabi.

6 Amala nabasebegi, Yesuea ema säla obögësalea, Idige, ado dofäge, amase, namolöge, nihïne neawe. Afädë Naado neebea moholö, ne neebea made maaseda, moholöi mademelë.

7 Dilia ne dawa galëda, Naadoge dawadigi. Giso, dilia walio mi gäwila, e bealahilä dawadigisagomelëla säi.

8 Amala sääsebegi, Filibia ema sähalea, Dafidilo Geloi-e, Diado nilïma olemo. Oleseda, nilia dofeala helësëmolömelëla säi.

9 Amala sääsebegi, Yesuea ema sähalea, Filibi, segeyo sedade ne dilibalä nelo amo, dia aso, ne dawa made neale. Afädëa ne meli neebe ameada Naadoge meli nea. Amala hamolo dibe amo, dia diado nilima olemola säi amoda, abeahäladu.

10 Ne Naadoma aligila, amase, Naadoge nema aligilala neebewegi, dia dofä gabula made helësësale. Na dilima ado säla iaha neebeweda, nïe asigiamu säla iaha made. Naado e nema neebe amea ie hamoi amo hamosamelë.

11 Ne Naadoma aligila, amase, Naadoge nema aligilala neamelëla sääsewe nabalahilä, dofä gabula helësëmalo. Dofä gabula made helësësa galëda, hamoi hamosa neebewe beala dofä gabula helësëmalo.

12 Na dilima dofä gelola sähago. Afädëa nema asigi afädë negei neebe amea na hamoi hamosa neebewe gadola hamomolömelë. Ne Naado neebea awäse ameada, nema asigi afädë negei neebe amea na hamosa nelo amo baagila awäla, hamoi edefade hamomolömelë.

13 Malöea hamosebe amea Eedoie ëi gauia adamäia, dilia nïe ëigi nea nelebo afädë ëdëgësedä, na hamomolömelë.

14 Dilia nïe ëigi nea nelebo sulubadela ëdëgësedä, na hamomolömelëla säi.

Yesuea Eleloï Gesami fisiga wemolömelëla säi

15 Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Dilia ne boba hamoi nea galëda, na hamomalola sääsebewe gadola bëgëla hamosa namolömelë.

16 Dili Ugila Negela Gelolasilo elö, na Naadoma nabulömelë. Eada diligili ïmolömelë. E maalahilä, dilibalä namolöi namolömelë.

17 Ugila Negela Gelolasilo amoda dofä sälo Gesamimelë. Nagadaia udia dolöea e made melëlo, dawa made amea, e nimolöi mademelë. Gasoda, e dilibalä neebe ameage, amase, dilima nogila digala namolö ameage, dilia e dawadigimelë.

18 Na dili guluba gadoi namiäia digila moholö mademelë. Neda dili neebea obögëmolömelë.

19 Holöfali nelolahilä, nagadaia udia dolöea ne made bimolö. Gaso, diliamu bimolömelë. Ne neebe ameada, dilige namolömelë.

20 Ne Naadoma neebe amoge, dili nema neebe amoge, amase, ne dilima neebe amoge, segeyo amo gala dilia dawadigisa maademolömelë.

21 Afädëa na hamomalola säsebe amo nealahilä, bögëla hamosa neebe ameada, ne boba hamoi nea. Afädëa ne boba hamoi neebe amoda, Naadoeage e boba hamoi namolömelë. Amase, nage e boba hamolahilä, nihine ema ulufala olemolömelëla säi.

22 Amala säi amo nabalahilä, Isagaliada made, Yudasa elöea ema nabahalea, Dafidilo Geloi-e, nilimada di ulufala olesalea, oböla, nagadaia udia dolö nefolalebe amolimada, di made ulufala olemolömelëla säi amoda, mi edoïela nabi.

23 Amala nabasebegi, Yesuea ema säla obögësalea, Afädëa ne boba hamoi neebe ameada, nие ado bögëla hamosa namolömelë. Naadoea e boba hamoi nea, e neebea ami Naado ali haligila maalahilä, ebalä aligimolömelë.

24 Afädëa ne boba made hamoi neebe ameada, nие ado bögëla made hamomolömelë. Dilia ado nabaha nebegoda, nие ado made. Naado ne digamalala sälo amoë adomelë.

25 Ne made awäla, dilibalä neada, ado amo na dilima säla iha nelo amomelë.

26 Gasoda, dili Ugila Negela Gelolasilo, Eleloï Gesami Naadoea nие äigila fisiga wemolö amo maalahilä, ea dilima nelebo sulubadela olelesa maademolömelë. Na dilima säla iha nelo amo sulubadela, ea dilima helësëlasimolömelë.

27 Na dalulasilo dilibalä diamäia dilima iahagomelë. Nie dalulasilo amo diligali iahago. Na iäse amoda, nagadaia udia dolöea ilo amo gadoi iaha mademelë. Hä, dilia yöia idogola säosäolage, bedälage namiabio.

28 Na dilima sähalea, Ne awälahilä, dili neebea bu obögëmolömelëla säi amoda dilia nabi amomelë. Amo nabala nema boba hamoi galebeda, ne Naado neebea awäsegwi dilia obeägilabio. Mida, Naado eda ne baagila, edefademalä nea.

29 Nelebo amo made besela galala neebe amo gaalu, na dilima säla iha nelo amomelë. Säla i amo gadola hamose beaseda, dilia asigi afädë negemäiaiemelë.

30 Na dilibalä ado sedade sähä namolö made gabumelë. Mida, nagadaia ie busa neebe amo moholö ga made dialea. Ea nema nelebo afädë hamomolö made bimolömelë.

31 Gasoda, nagadaia udia dolöea na nие Naadoma boba hamoi neebe amo helësämäia, na Naadoea hamomalola säse amo gadolamu hamolomelë. Hä, nowemo. Afiadila säi.

15

Yesuea i gägä negelo gelebi efë dofäda nihine neamelëla säi

1 Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, I gägä negelo gelebi efë dofäda nihine neawe. Amase, gelebi sagai sigi aligiloda Naado neamelë.

2 Nema adomo dila neebe amogi, afädë gägä made negelo neebe amoda, Naadoea damula fisilomelë. Adomo elö gägä negelo neebe amoda, gägä yafie negemäia, Naadoea dagabola digila hahamogisa aligilo nea.

3 Na dilima ado säla i ameada, dili nigime hësa maadei nefolaleagomelë.

4 Dilia nema dila namialo. Nage dilima dila namolömelë. Adomo afädëa i gelebi ëfë mima dila made hido nea, gägä negelo made amo gadola, dilia nema dila made aligiseda, gägä negemolöi mademelë.

5 I gägä negelo gelebi ëfëda ne neawe. Dilida adomo gadoi nebego. Afädëa nema dila, amase, nage ema dilala aligiseda, eada gägä yafie negemolömelë. Dilida ne fisila dihilidomu nea, nelebo afädë hamomolöi made nebego.

6 Afädëa nema dila made aligiseda, eda i adomo dagala fisisegi bausolo amo gadoi nea. Adomo dagala digai bausoi diëgi, ilia gafedelahilä, nulo wisebea ami sadia idogola gobemolömelë.

7 Dilia nema dila, amase, nïe adoeage dilima dilala nea, dilia hamesebe amo gadoi ëdëgësedä, ëdëgëse amo gadoi diligali imolömelë.

8 Dilida ne bëgëla aulo nea, gägä yafie negeseda, Naadoë ëi gauia adogo-molömelë.

9 Naadoea ne boba hamose amo gadola, nage amo gadola wäla dili boba hamosa nelomelë. Nie boba hamolo amogida dili namialo.

10 Na nïe Naadoea hamomalola säse amo bëgëla hamosa nea, ie boba hamolo amogi ne neebewe gadola, dilia na hamomalola säse amo bëgëla hamosa aligiseda, nïe boba hamolo amogi dilige namolömelë.

11 Na helësësaleada, nïe obeägilö dilima negemäiage, amase, dilile obeägilö dilile isogi nobamäiage, na dilima ado säla iha neawemelë.

12 Na dilia hamämäia säsebe amoda gowemelë. Na dili boba hamoi amo gadola, diliage dihilimu boba hahamosa namialo.

13 Afädëa ie damelëgäli ie namolö amo fisiga gaseda, ea ie damelë boba hamose ameada, boba hamolo sulubadela baagila aulomelë.

14 Na dilima hamomalola säse amo gadola hamoseda, dilida ne damelëmelë.

15 Na walio dili hamoi hamolasilo neala sähalea sähä made. Hamoi hamolasilo neebe ameada, ie busa neebe amea abodo gadoi hamosadula dawa made aligilo. Gaso, na dilima damelëla sähä. Mida, Naadoea säse nabi amo sulubadela na dilia helësemäia säla iha maadei amomelë.

16 Dilia ne memelei made. Na dili memelela, dilia awäla gägä yafie negemäia nafolala memeelasimelë. Amase, dilia gägä negela diamolöi diamäia hamogilasimelë. Amala hamoi nea, dilia nïe ëigi Naadoma nelebo afädë ëdëgësedä, ea iha maademolömelë.

17 Amaimo, na dilia hamämäia säsebe amoda gowe. Dilia dihilimu boba hahamosa namialola sää.

Nagadaia udia dolöea ie bëgëla aulo nefolalo amolima bimolö habobamolömelëla sää

18 Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Nagadaia udia dolöea dilima bimolö habobaseda, dafidi nemadale bimolö habobai nelo amo helësmalo.

19 Dilige nagadaia udia dolö amoli gadoi nelo galebeda, nagadaia udia dolö nefolalebe amolia, ili sosogo nefolalebe amolibalä boba hamolo amo gadola, dilibaläge boba hamola aligilabiomelë. Amai gaso, dili nagadaia udia dolö nebegi na besela neala memeelasì. Ameada, dili nagadaiaë made nefolalebe goeada, nagadaia udia dolö nefolalebe amolia, dilima bimolö habobasebemelë.

20 Na dilima ado säla i amo helësëla obëgëmalo. Hamoi hamolasilo neebe ameada ie busa neebe amo made baagilo. Ilia ne neala sëlasimolömelë. Ilia nïe ado bëgëla hamoseda, amase, dilile adoge bëgëla hamomolömelë.

21 Amolia dilima hamomolömelëla säi amo sulubadelada, dili näe ëigi neeve ameage, amase, ne misialala sälo neeve amo dawa made nefolalebe ameage, amala hamomolömelëla säla i amomelë.

22 Na ilima ado mala säla ïmolö made misi galebeda, ilia nafade hamosala helësëla made hamosa aligilabio. Gaso, wälio ilia, nilia dawa made nea hamoimelëla sämölö uli bimolömelë.

23 Nema bimolö habobaha neeve ameada, Naadomage bimolö habobaha nea.

24 Amaimo, ne ili adebawi nea, afädëa siiba hamolo made gadoi hamosa nelo amo ilia bimäia, made hamosa nelo galebeda, ilia nafade hamosala helësëla made hamosa aligilabio. Be, na hamoi amo ilia bealahilä gaso, nemage Naadomage bimolö habobaha neagomelë.

25 Ilia amala hamoi amoie, ilile Ado säla negei dibe amogi, säla dëdëla negei dibe amoda gowe. Habobamolö mi madegi, memalä ilia nema bimolö habobaimelëla, säla dëdëla negei dibe amo gadola gausiala digamäiaë amai.

26 Dili Ugila Negela Gelolasilo, Naadobalä neeve amoda, na e dilima fisiga idamolömelë. Eda dofä sälo Gesami, Naado neebeala moholömelë. E maalahiläda, ne ulufala säla iha namolömelë.

27 Amase, mi gäwiafali amila dili nebalämu nelo ameada, diliage ne ulufala säla ïmolö galeamelëla Yesuea säi.

16

1 Dilia asigi afädë negei nebegi dígila made mosäia, na dilima ado we säla ihäusermelë.

2 Ilia dili gedolo mosöa amila segea beselala fisimolömelë. Amase, segeyo afädë besela galamolö amogi, afädëa dili nufudahalea, eada Godeie hamoi hamolasisala helësëla, dili nufulömelë.

3 Ilia Naadoge nege dawa made amea, amala hamomolömelë.

4 Amala hamomolömelëla säsebewe hamoseda, säi amo gadola hamosa gabula helësemäia säla iahgomelëla säla i.

Yesuea Eleloj Gesamia hamoi hamomolö amoie säi

Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Nelebo amala hamomolömelëla, na dafidi mi gäwia amila made säla iala nelo amoda, ne dilibalä nelo amea, made säla iala nelomelë.

5 Amai gaso, walioda, ne misialala sälo amo neebea moholö neamelë. Amai, nema diligi afädëa di abododi moholö neala made nabasebego.

6 Amala säsewegida, oböla dilile asigigi edefademalä bobailösebego.

7 Bobailösa gaso, na dilima dofä säla iahago. Ne moholö ameada, dili ugila negesalea ne moholö neamelë. Na dili dígila moholö made galebeda, Ugila Negela Gelolasilo amo dilibalä namolö made maalabiomelë. Ne awäsedä, e dili neebea digamalamolömelë.

8 E maalahilä, nagadaia udia dolöma nafadeda gowe gadoimelälage, mala mogoida gowe gadoimelälage, amase, Godea gomalä mogemolömelälage ea fädäla säla ïmolömelë.

9 Ilia nema asigi afädë made negei neeve ameada, nafadeda gowe gadoimelëla fädäla säla ïmolömelë.

10 Ne Naado neebea awäaseda, dilia ne bu elö made bimolö ameada, mala mogoida gowe gadoimelëla fädäla säla ïmolömelë.*

11 Sege sulubadelagi nefolalebe amolile beaha aligilo neebe amobaläda, Godea gudila mogei neebe ameada, Godea gomalä mogemolömelëla fädäla säla ïmolömelë.*

12 Na dilima ado sämolö yafie gaulea gaso, dilia waliomu neala gaumolöi made gabu.

13 Amai gasoda, dofä sälo Gesami e maaseda, ea dilile asigi neala mogolasila, ado dofä amo sulubadelä helëslasisa maademolömelë. Ea hïle asigia säla ïmolö mademelë. Ea säse nabase amomu säla ïmolömelë. Amase, nelebo hobeala hamomolö amoie fädäla säla ïmolömelë.

14 Ea nïe ado gaula maala, dilima säla ïmolömelë. Amala hamose ameada, nïe ëige, nïe geloige gauia adogomolömelë.

15 Nelebo hulu sulubadela Naadoë dibe amoda, nïe dialea. Amala dibe amea na sähaleada, Nie dibe amo Gesamia gaula maalahilä, dilima säla ïmolömelëla säla i amomelëla säi.

Yöi dibe amila hobeala obeägimolöla säi

16 Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Segeyo ede made nelolahilä, dilia ne made bimolömelë. Oböla, segeyo ede made nelolahilä, hobeala bu bimolömelëla säi.

17 Amala säi amo nabalahilä, ie bëgëla aulo odoaea hilidomu didiähalea, Ea nilïma säsebe amoda edodu. Ea ede made nelolahilä dilia ne made bimolömelëla säi amoge, ede made nelolahilä, dilia hobeala bu bimolömelëla säi amoge, amase, ne Naado neebea moholö ameala säi amoge, ea edo helësëla säidu.

18 Aso, sähalea, Ea ede made nelolahiläla säi amoda, edo helësëla säidu. Amoie mida, nilia made helësësabela säla didiäha dilo.

19 Ilia Yesu ema naba obëgëdeläla helësësabe amo hïi dawadigilahilä, ea ilima sähalea, Dihilimü ado na säi amoie mi hogola didiäha dibegoda, na sähalea, Ede made nelolahilä dilia ne made bimolömelëla säi amogige, amase, ede made nelolahilä hobeala ne bu bimolömelëla säi amogige mi hogola didiäha dialeale.

20 Na dilima dofä gelola sähago. Dilida didigaola düisa neëgi, udia dolö nagadaia mala hamolo amolida obeägïsa namolömelë. Dilida yöi edefade namolömelë. Oböla hobealada, dili yöi nelo amo bu obeägïlo bedefamolömelë.

21 Udiaea malö ägümolö salea sëmolö fu besela galase gaaluda, asigi säosäosa filo. Gaso, ea hä malö ägüla maala saleada, dafidi sëi amo elabalahilä, ea hä, nagadaiawi malö ägüi amogi obeägïlo.

22 Amo gadola wäla, walioda hä dili yösa nefolalea. Hobeala na dili bu beasolo amo galada, dilile iso asigigi obeägimolömelë. Dilia obeägimolö amoda afädëa neala hogosa helemolöi made bimolömelë.

23 Segeyo amogida, dilia nema afädë made nabulömelë. Na dilima dofä gelola sähago. Dilia nïe ëigila Naadoma nelebo afädë ödëgësedä, ea nabala ïmolömelë.

* **16:10:** Nagadaia udia dolö ilia Yesubalä gudilahilä sähalea, Ea mala mogoi made hamoi ameada, eda nufudala baagomolö dialeala säi. Amala säi gasoda, Godea Yesu neala nowela ifosisebegi, e ebalä samolö fedai. Ameada, Godea udia dolöma Yesuea mala mogoi hamoimelëla ulufala olei dialea.

* **16:11:** Nagadaia udia dolö amolia Yesu baagose amo bealahilä, Yesu eda hä gudi digai gabula helësëi. Gaso, Godeëi siia Yesu eda gudi digai made. Yesu e baagoi ameada, Godea mugabe Saidanibalä gudilahilä, ie geloi amo haila fisi.

24 Dafidi dilia nïe ëigila nelebo afädë ëdëgëla made nelo gasoda, ëdëgemalo. Obeägiö dilima nobamäiaïe, nelebo afädë ëdëgësedä, dilia gaula namolömelëla säi.

Yesuea nagadaia galu sulubadela nufuda salalahilä, baagila asi neawemelëla säi

25 Yesuea ado aso, sähamu neamu sähalea, Na dilima säla iaha nelo amoda, ado besulamu säla iaha nelomelë. Hobeala segeyo afädë besela galasegida, na dilima ado besula made, Naado gowe gadoi neamelëla säla ulufadigmolömelë.

26 Segeyo amo gala neada, dilia nïe ëigila Naadoma ëdëgëmolömelë. Na Naadoma dilile säsimalömelëla säha mademelë.

27 Naadoea dili boba hamosa neamelë. Mida, dilia ne boba hamola, ne dofä Gode neebeala misi gabula helësëi neebe gogi.

28 Naado neebeala maala nagadaiaawi digala neawe. Oböla walioda, sege we dígila Naado neebea bu obégësamelëla säi.

29 Amala säi amo nabalahilä, ie bëgëla aulo amolia sähalea, Agua, dia besula made säla, dofä ulufadigila sâsebego.

30 Nilia walio helësëalea, diada nelebo sulubadela dawadigisa maadei ameada, afädëa dima nabulöi madela helësëawemelë. Ameada, nilia dida dofä Gode neebeala misi gabula helësesa neamelëla säi.

31 Yesuea ilima säla obégësalea, Walioda dilia asigi afädë negei neago gaso,

32 nabuö. Segeyo afädë besela galamolö amoda, hä, besela galahagomelë. Amo gala dili sulubadela dusudasila sege dihili neloa ami afufula, ne nihiidofali dígila fisäla dusudasila afiaha maademolömelë. Amamolö gaso, ne nihiido made, Naado haligila neamelë.

33 Na dilima ado amo säla iaha nelo amoda, dilia nema dilahilä dalulo gaula namiäiaïe, säla iaha neawemelë. Nagadaiaawi neada, dili yöi bimolömelë. Gaso, asigi gelomalo. Na nagadaia galu sulubadelabalä nudula salolela baagila asi neawemelëla säi.

17

Yesuea ie bëgëla aulo amoli helësëla Eedoma adolasi

1 Yesuea ie bëgëla aulo amolima ado amoli säla iaha maadelahilä, selesaia mosöa sida adogola nea sähalea, Naado-o, segeyo amoda hä, besela galai gabuwe. Dïe Malöea dïe ei ilibia amo olemäiaïe, dia Malö amoëi ei ilibia amo olemalo.

2 Mida, dia udia dolö ema i amoligali, ea namolöi namolö imäiaïe, ea udia dolö sulubadelaie busa namiäia, dia egali geloi i gabumelë.

3 Namolöi namolö amoda gowe gadoi. Gode dofäda dimu neebela helësëlo, amase, Yesu Geleso dia fisiga wei gabula helësëlo amomelë.

4 Hamoi dia hamomalola säla i amoda na hä, hamosa maadeimelë. Amala hamosa nelo ameada, ne nagadaiaawi nea, dïe ei ilibia amo ilima oleimelë.

5 Naado-o, siiba naga föi we made hamola ne dibälä nea, nïe ei ilibia nelo amo gadola, dïe siigi ei ilibia nelo amo bu imalo.

6 Nagadaiaawi nelo dolö odoa, dia nema i amolima dïe ei ulufala olesa nelomelë. Dïe nelo amoli dia nema iäsiö. Ilia dïe ado nabala dia säi amo bëgëla hamoimelë.

7 Nelebo sulubadela dia nema i amoda, dimadila misi gabula ilia hä, helësësa maadei neamelë.

⁸ Mida, dia nema ado säla ï amolida, na ilima säla ïaha maadesebegi, ilia hä, niimelë. Nealahilä, ne dofä di neebeala misi gabula helésesa maadei nea. Amase, dia ne dofä fisiga wei gabula helésesa maadei neamelë.

⁹ Na ili helésela dima adolasisawe gasoda, nagadaia udia dolö sulubadela helésela adolasisa mademelë. Na adolasisebeweda dia negali ï amolimu helésela adolasisamelë. Amoie mida, ilida die neebe amoie.

¹⁰ Udia dolö nie neebe amoli sulubadelada die neamelë. Amase, die neebe amoli sulubadelada nie nea. Ilia mala hamosebe amea, nie ei ilibia amo olesebemelë.

¹¹ Hä, walioda ne di neebea moholö neawe. Neda nagadaiaawi made namolö. Ilmu wi namolömelë. Naado Hedabi Eleloifali-e, ali afädëdi neebeew gadola, ilige afädëdi namiäia, dia die ei nema ï amoie geloia ili sigi namiäio.

¹² Ne ilibälä nelo amogida, die ei nema ï amoie geloia ili sigi nelomelë. Na ili sigi nebegida, afädë dabadi digi mademelë. Be, dolö afädë dabadi gimalö nelo amomuda hä, dabadi gimalë. Amala hamoi amoda ado Godeie bebagi dëdëla negei dibe amo gadola gausiala digamäia.

¹³ Walioda hä, ne di neebea maahago. Gaso, nie obeägiö ilile isogi nobämäia, ne nagadaiaawi nea dima adolasisamelë.

¹⁴ Na ilima die ado säla ïaha nebegi, nagadaia malamu hamolo neebe amolia ilima bimolö habobaha nelomelë. Mida, ne nagadaia sosogo made neebe amo gadola, ilige nagadaia sosogo made neebe amea.

¹⁵ Na dima adosebe amoda, nagadaia wila dia ili sigi mosäia made adosamelë. Nafade hamolo busaea ili neala nafadelasiloea, dia sigi namiäiae adosamelë.

¹⁶ Ne nagadaia sosogo made neebe amo gadola, ilige nagadaia sosogo made nea.

¹⁷ Die adoda dofä sälo dialea. Ili nafolala dihile namiäia, dofä sälo ado amea, dia ilile isogi hamoi hamolasimalola sähago.

¹⁸ Dia nema nagadaiaawi udia dolö nefolalebe welibälä namiäia fisiga wei amo gadola, nage ili udia dolö nefolalebea ami afufumalaimelë.

¹⁹ Na ili helésela, ili dihilefali dofä nafolala namiäiae, nege dima odala iala neawe.

²⁰ Dima dolö amolimu helésela adolasisa mademelë. Ilia ado säla iase amo nabala, nema asigi afädë negemolö amolilege gedola adolasisagomelë.

²¹ Nada ili afädëdi namiäiala helésela adolasisago. Naado-o, di nema neebe amo gadolage, amase, dima ne neebe amo gadolage, ilida alima namiäiala hamesa. Nagadaiaawi udia dolö nefolalebe amolia, dia ne dofä fisiga wei gabula helésämäiae amala adolasisago.

²² Ali afädëdi neebe amo gadola, ilige afädëdi namiäia, dia nema geloile, ei ilibiale ï amo, na iligali imelë.

²³ Ne ilima neebe ameage, amase, di nema neebe ameage, ili dofä afädëdi namiäiae. Amoie mida, nagadaiaawi udia dolö nefolalebe amolia dia ne fisiga wei gabula helésämäiae, amase, dia ne boba hamose go gadola, ilige boba hamoi gabula helésämäiaeimelë.

²⁴ Naado-o, dia udia dolö nema ï amoli ne namolöia ami ili nihiligila namiäiae, amase, nie ei ilibiale, yo digalole dia nema ï amo bimäiae hamesamelë. Naga föi made hamola nea, dia ne edefademu boba hamosa nelo amea, ei ilibia amoge, yo digalo amoge imelë.

²⁵ Mogoi neebe Naado-o, nagadaia sosogo nefolalebe amoliada di dawa made gaso, nada di dawadigimelë. Amase, ne sosogo nefolalebe ilia dia ne fisiga wei gabula dawadigisa maadeimelë.

26 Na ilima die ëi ulufalasi. Dia ne boba hamoi amo gadola, boba hamolo amo ilima diamäiage, amase, nihine ilima namiäiage, die ëi, hä, ulufalasisa namolömelëla adola wagai.

Yesuea yöi gaula së naala baagola nowei

18

(Yone 18-20)

Yudasaea Yesu hololöi

(Madiu 26.47-56; Maga 14.43-50; Ulugu 22.47-53)

1 Yesuea Godema adosa maadelahilä, ie bëgëla aulo amolalibalä segea doadigila awäla ödä Gidolono dëgëla alömodi asi. Sagai afädë dibeä ami ie bëgëla aulo amolali awäla besela galai.

2 Sagaia amida dafidi Yesuea ie bëgëla aulo amolibalä segeyo yafiegi ami gedosa aligilo. Amala gedolo ameada, Yudasa e hololölo amea dawadigi nelo.

3 Amai ameada, Olomo ami dolö odoage, Godeie mosö idihë aligilo odoage, Felesi dolö odoaeage gobela ilo busa amoliage mosalosebegi, ilia gele gamalige gaula, amase, nufidelö neleboge gagaulahilä, sagaia ami Yudasaea ili sigi asi.

4 Maasebegi, Yesuea ema hamomolö amo sulubadela hï dawadgilahilä, doadigila awäla ilima nabahalea, Dilia nowë hogola mofiala nabi.

5 Amala nabasebegi, ilia ema säla obëgësalea, Niliada Nasalese dolö Yesu hogola misila säi. Amalebe, Yesuea ilima säla obëgësalea, Amoda nemelëla säi. E hololölo Yudasa amoge ilibälä misi nelo.

6 Yesuea, amoda nemelëla säi amo nabalahilä, ili badadi gasia imomogola nagadaia fila didigafui.

7 Amasebegi, Yesuea ilima bu nabahalea, Dilia nowë hogola mofiala nabi. Amalebe ilia sähalea, Niliada Nasalese dolö Yesu hogola misila säi.

8 Amala säsäbegi, Yesuea säla obëgësalea, Na dilima dafidi säla i amo, amoda nemelë. Dilia ne hogosa galëda, dolö nefolalebe gowe ili mosäia fu ïmola säi.

9 Dafidi hï sähalea, Naado-o, dia dolö negali i gowe ili afädë made dabadigila säi amo gadola gausiala digamäia amala säi.

10 Saimono Fidaea nudulo helebe afädë gaula misi amo dusugala neawehilä, gobela ilo Busa Edefadeie hamoi hamolasilo amo nufi. Nufudasebegi, gëhe dafädimadi amo dagala salisi. Hamoi hamolasilo amoë eida Malagusi.

11 Amala hamosebegi, Yesuea Fidama sähalea, Dia helebego dihi salelo amogi sala obëgëmo. Dia helësësaleada, Naadoea ödä iiggä usi i gowe na made molö gabula helësësalela säi.

Ilia Yesu Anasa neebea sigi asi

12 Amalebegi, ami dolö amoliage, ilile beaha aligilo busaeage, amase, Yu ilile idihë aligilo amolaliage, Yesu gaulahilä ëfëa nafodoi.

13 Amalahilä, ilia e Anasa neebeadale sigi asi. Anasa eda Gaiafasaie esöa nelon. Gäheo i amogida, Gaiafasa eda gobela ilo Busa Edefade nelo.

14 Dolö ameada Yu ilima dafidi sähalea, Afädëa udia dolö baagomolö amo bedefala baagomolö dofea gabumelëla säi.

Fidaea Yesu dawa madela säi

(Madiu 26.69-70; Maga 14.66-68; Ulugu 22.55-57)

15 Saimono Fidage bëgëla aulo elöge Yesu awäse amo gadola bëgëla hobeala asi. Bëgëla aulo elö amoda gobela ilo Busa Edefade amea dawadigi nelo. Ameada, e Yesubalä gobela ilo Busa Edefade amoie yala isogi nogila digai

16 gaso, Fida eda yala idi galo baagido nelo. Amala nebegi, bëgëla aulo elö, gobela ilo Busa Edefadea dawadigi amea udia dolisä idi galo beaha aligilo amoma sälahilä, ea Fida yala isogi sigi digai.

17 Sigi digasebegi, udia dolisä idi galo beaha aligilo amea Fidama nabahalea, Dige dolö goweie bëgëla auloledula nabi. Amala nabasebegi, ea säla obëgësalea, Ne mademelëla säi.

18 Gögïsebegi, hamoi hamolasilofulo, idihë aligilofulo amolia nulo gobelihilä, gögi haus a nefolalebea ami, Fida eege ilibalä ami gögi hausa nelo.

Gobela ilo Busa Edefade amea Yesubalä gudi nabi

(Madiu 26.59-66; Maga 14.55-64; Ulugu 22.66-71)

19 Amo gala, gobela ilo Busa Edefade amea Yesuma ie bëgëla aulo amolilege, ea ado säla olelei amoiege nabi.

20 Amala nabasebegi, Yesuea säla obëgësalea, Nada udia dolö nefolalebe amoli sulubadelama ulufala säla olelesa nelo. Segeyo sulubadelagi gedolo mosöage, Godeie mosöage, sege Yu ili gedosia ami olelesaleada, afädë musügä negela made olelesa nelomelé.

21 Edoie dia nema nabaha. Na mala säla iase nabelo amolima nabualo. Na säi amo ilia dawadigi neagomelëla säi.

22 Yesuea amala säsebegi, idihë aligilo dolö afädë ga made nelo amea nabalahilä, Yesu e naabo gafea nufudalahilä nabahalea, Dia gobela ilo Busa Edefade egowe gadoima egomalä säla obëgëmolöi gabulela nabi.

23 Amala nabasebegi, Yesuea säla obëgësalea, Na nafade säi galëda, gowe asiala säimelëla nefolalebe gowe ilia nabuäia fädäla sämalo. Be, na mogola säi amogi galëda, dia ne edogi nufudahala nabi.

24 Amalebe, Anasaea Yesu e gobela ilo Busa Edefade Gaifasa neebea sigi mosalola säsebegi, Yesu e ëfëa nafodoi amola wäla sigi asi.

Fidaea Bu elö Yesu dawa madela säi

(Madiu 26.71-75; Maga 14.69-72; Ulugu 22.58-62)

25 Saimono Fida e nulo gobeia ami gögi haus a nebegi, ilia ema nabahalea, Dige ie bëgëla auloledula nabi. Amala nabasebegi, ea säla obëgësalea, Ai. Ne mademelëla säi.

26 Amala säsebegi, gobela ilo Busa Edefade amoie hamoi hamolasilo afädë ami nelo amoda, dafidi Fidaea göhe dagala sali amoie sosogo nelo, amea Fidama sähalea, Sagaia ami ebalä neebe na meli amoda di madelela nabi.

27 Amala nabasebegi, Fidaea bu elö sähalea, Ai. Ne mademelëla säi. Amala säia gai amole, haea gagalugo gawalia gäi.

Ilia Yesu e Bailadi neebea sigi asi

(Madiu 27.1-2, 11-14; Maga 15.1-5; Ulugu 23.1-5)

28 Amala hamolahilä, ilia Yesu e Gaifasa neebea amila Beledoliama mosöa ami sigi asi. Yosefali sigi asi amoda, Yu dolö ilida Godeie siigi nigime

baai made aligilo amo damumolöi made gabugi, ili mosöa ami nogila digala made, segea nelo. Mida, ilia Baagila Asi Segeyo amoie molö molöie amai.*

29 Ili segea ami nebegi, Bailadi e segea fedalahilä ilima nabahalea, Dolö goweada edo nafade hamosebegi gudimolöie sigi misila nabi.

30 Amala nabasebegi, ilia ema säla obögësalea, Ea nafade made hamoi galebeda, nilia e sigi made maalabiomeläla säi.

31 Amalebe, Bailadia säla obögësalea, Dihilile mala dibe amo gadola gudi-molöie, dihili e sigi obögëmalola säi. Amala säsebegi ilia ema sähalea, Nilia gudilahiläda, dolö afädë nufulöi mademeläla säla negei dialeameläla säi.*

32 Amala säi amoda, dafidi Yesuea sähalea, Nema gomalä hamosegi baago-molö gabula ulufala olei amo gadola gausiala digamäiae säi.

33 Amala säsebegi, Bailadi e Beledoliama mosö isogi bu nogila digala, Yesu welahilä ema nabahalea, Dida Yu ilile ginilela nabi.

34 Amala nabasebegi, Yesuea ema säla obögësalea, Dia dihi asigia helësela nabahale, ma, odoaea nieie säi nabala nabahalela nabi.

35 Amala nabasebegi, Bailadia säla obögësalea, Neda Yu dolö gabule. Dihile fifiali amoliage, gobela ilo busa amoliage di nie naabogi gausi amoda, dia edo hamoi amea amahala nabi.

36 Amala nabasebegi, Yesuea säla obögësalea, Na beaha maadela sigi neebe amoda nagadaiaë mademelë. Be, nagadaiaë galebeda, Yu dolö ilia ne gaulöea, nie hamoi hamolo amolia nudulabiogoda. Na beaha maadela sigi neebe amoda, hä, nagadaiaë mademeläla säi.

37 Amala säsebegi, Bailadia ema sähalea, Hä, di dofä beaha aligilo gini madelela säi. Amala säsebegi, Yesuea säla obögësalea, Dihü ne beaha aligilo gini neala säsebegomelë. Ado dofä amo säla iaha maademäia nagadaiawi digasebegi, ne nemea neegela ägüi amo neawe. Udia dolö dofä sälo sosogo nefolalebe amoli sulubadelaeada, nie ado nabelo neameläla säi.

38 Amala säsebegi, Bailadia ema nabahalea, Ado dofä amoda edodula nabi.

Bailadia Yesu e i fügäigi baala negemalola säi (Madiu 27.15-31; Maga 15.6-20; Ulugu 23.13-25)

Bailadia ado säha maadela, segea bu doadigila fedala Yu dolö amoli neebea awälähilä, ilima sähalea, Ema nafade afädë made beagoleimelë.

39 Amai gaso, na dilile mala dibe amo gadola, Baagila Asi Segeyo besela galaseda, galabaia dolö afädë dihilima fisigälo. Amo gadola, na walio Yu udia dolöie beaha aligilo gini gowe dihilima fisigädulela nabi.

40 Amala nabasebegi, ilia gelola uuala säla didigahalea, E mademelë. Balabasa fisigämälola säi. Balabasa eada fa neaha aligilo nelo.*

* **18:28:** Beledoliama mosöda Gabenaie mosö edefade. Amogida ami dolö amoli aligilo. Gamane dolö busa Bailadige, amase, ie sosogo amolige Olomo dolö ameada, Yu ilia Godeie siigi nigime baai made aligilo amoda, ilia bégëla hamolo made nelo. Amala hamolo ameada, Yu ilia asigisaleada, ilia fii odoa ilile mosöa nogila digaseda, Godeie siigi ili nigime baamolö gabula asigi. Udia dolö Godeie siigi nigime baai amolia Baagila Asi Segeyo amoie molö nülo made. *

18:31: Yu ilile sege amoda Olomo ilia beaha nelo. Ado odoa gudimolö galëda, Yu hili gudila hamogimalola säsegì, gudisa aligilo. Gasoda, Yu ilia gudisaleada, dolö afädë nufudala baagomalolada sälo made dilo. Mida, Olomo ilia sähaleada, Yu ilia dolö nufuabiola säla negei dilo. Dolö i fügäigi baala negela nufidelo mala amoda, Olomo iliamu amala hamolo negei dilo. *

18:40: Dawadigi dolö ili yafiea helësäleada, Balabasa eda Olomoge, Yuda gädlilige, haila digimolöie nudulo amoligi afädëda e nelola helësëi.

19

¹ Amala säi amo nabalahilä, Bailadia Yesu sigi awäla e fëgämaloi. Fëgälahilä,
² ami dolö amolia ëfë äyo gägäi gadoia gini busa gadoi nasigila amalela ie
busagia salugasilahilä, fagulo bëi didiga salugalo afädëge salugasi.

³ Salugasi nebegi, ili e mia ga madela mafulahilä sähalea, Yu udia dolöie
beaha aligilo gini-e, di go gabiola sälahilä, naabo gafea fadaha nelo.*

⁴ Bailadi e bu elö doadigila fedalahilä, ilima sähalea, Dolö gowema nafade
afädë made beagolei gabula helësemäia, na dili neebea gui sigi segea doadig-
ila fedahagola säi.

⁵ Yesu e ëfë äyo gägäi gadoia gini busa gadoi amalela salugasi amola,
fagulo bëi didiga salugasi amola wäla fedasebegi, Bailadia ilima sähalea, Dolö
amoda gowemelë. Bimola säi.

⁶ E bealahilä, gobela ilo busa amoliage, idihë aligilo amoliage, uuala
säla didigahalea, Eda i fügäigi baala negemalola säla didigai. Amala säla
didigasebegi, Bailadia ilima säla obëgësalea, Dihili e sigi awäla, i fügäigi baala
negemolö mosalo. Nada ema nafade afädë made beagoleimelëla säi.

⁷ Amala säsebegi, Yu ilia ema säla obëgësalea, Nilia ado afädë säla negei galea.
Ea e Godeie malöla sälo ameada, ado säla negei dibe amo bëgëla, e nufulö
dialeala säi.

⁸ Ado amo nabala Bailadi e edefademalä bedälahilä,

⁹ Beledoliama mosö amoie mumusogi bu nogila digalahilä, Yesuma naba-
halea, Dida abidi fii dolöla nabi. Amala nabasebegi, Yesuea ema made säla
obëgëi.

¹⁰ Made säla obëgësebegi, Bailadia ema sähalea, Dia made säla obëgësale.
Di fisigämola sämolöie geloige, i fügäigi baala negemola sämolöie geloige na
gaulube amo, dia made helësësalela nabi.

¹¹ Amala nabasebegi, Yesuea ema säla obëgësalea, Gode ilibia neeve amea
dia nema hamomäia geloi made i galebeda, dia nema hamomolö amo,
hamomolöi made bealabio. Be, dolö die naabogi gausilo amea nafade hamoi
amoda dia hamoi amo baagila, nafade edefademalä hamoimelëla säi.

¹² Bailadia amala säi amo nabalahilä, Yesu fisigämolöie idi hogoi. Gasoda,
Yu ilia uuala didigala sähalea, Dia dolö go fisigäla fisisiga gaseda, dida Sisaë
damelë mademelë. Dolö afädëa hï e ginila säsebe amoda Sisabalä ado
niimmelëla säla didigai.

¹³ Amala säi amo nabala, Bailadia Yesu sigi segea doadigila fedalahilä, sege
ei Igi Bealë Baledei difolalebea ami gudi mogesalea filo amodaia sulo. Sege
amoie ei Hibulu adoeada, Gabadala sälo.

¹⁴ Baagila Asi Segeyo amoie helësëla molö daialo segeyo amo gala eso
mogosebegi, Bailadia Yu udia dolö ilima sähalea, Dilile beaha aligilo gini
amoda gowemelë. Bimola säi.

¹⁵ Amalebe, ilia uuala didigahalea, Nufualo! Nufualo! Eda i fügäigi
baala negemalola uuala säla didigai. Amalebe, Bailadia ilima nabahalea,
Diliada na dilile ginigo i fügäigi baala negemäialela nabi. Amala nabasebegi,
gobela ilo busa amolia säla obëgësalea, Nilile gini elöda maade. Sisa afädëmu
neamelëla säi.

¹⁶ Amala säsebegi, Bailadia Yesu e i fügäigi baala negemäia, hilile naabogi
gausi.

---

* ^{19:3:} Madiu 27.29gi säi dibe amo bimalo.

*Ami dolö amolia Yesu e i fügäigi baala negei
 (Madiu 27.32-44; Maga 15.21-32; Ulugu 23.26-43)*

Amalebe, ami dolö amolia Yesu e sigi asi.

¹⁷ Ea hile i fügäigi amo hii gaulahilä, gaamu amo digila sege eei Busa Giwi Segela sälo dibeä ami asi. Hibulu adoea sege amoda Gologodala sälo.

¹⁸ Segea ami ilia e i fügäigi baala negesaleada, dolö äudäge ebalä baala negei. Eda mogogi, elö ie naabo dafädimadi, elö ie naabo fefeädimadila baala negei.

¹⁹ Bailadia i gäi balededaia ado gowe dëdëla negemalosebegi, ilia amodaia dëdësalea,

NASALESE FII YESU, YU UDIA DOLÖÖ BEAHA ALIGILO GINILA
 dëdëlahilä, i fügäigi amoie bidigi baasi.

²⁰ Yesu e gaamu ga madela baala negei ameada, Hibulu adoeage, Olomo adoeage, Giligi adoeage säla dëdëla negei dibe amo, Yu udia dolö yafiea nidesamu nelo.

²¹ Amala dëdëla negei dibe amo bealahilä, Yu ilile gobela ilo busa amolia Bailadima sähalea, Dia Yu ilile beaha aligilo ginila sälada dëdëmabu. Ea hämu sähalea, Neda Yu udia dolöö beaha aligilo gini neameläla sälola säla dëdëmola säi.

²² Amala säsebegi, Bailadia säla obëgësalea, Na dëdëla negei gomu diamäia. Gameläla säi.

²³ Ami dolö amolia Yesu hä, i fügäigi baala negesilahilä, ie fagulo gii amo biyidiala mogei. Mogelahilä, ilia afäde afädëla nea gagai. Nea gagalahilä, ie fagulo elö daia salugalo sedade gii amomu dilo. Fagulo amo asogemolöi made, didigala afädëfali asi gabugi,

²⁴ ami dolö amolia hilidomu sähalea, Fagulo go made gadelala, nowëa neasebelela melëdelä sadu hamodila säi. Ado säla negei amea sähalea, Ilia nie fagulo mogelahilä, nie daia salugalo gii amoie sadu hamoimeläla säla dëdëla negei dibe amo gausiala digamäiaie, amala hamoi.

²⁵ Yesuë emege, emeë esamage, Golobasaë udia Melige, amase, gaamu Magadala udia Melige, ili Yesu i fügäigi baala negei amo ga madela ami nefolalo.

²⁶ Yesuea, ie emele, ie bëgëla aulo amoligi ea boba hamolo amole ga mafalii neebe amo bealahilä, emema sähalea, Neme-e, die malöda egowemeläla säi.

²⁷ Amase, bëgëla aulo amomage sähalea, Die diemedä egowemeläla säi. Amalebe, bëgëla aulo amea amo gala säia amila e sigi awäla ea mosöa sigi nelo.

*Yesu hii hame hä, mosaloï
 (Madiu 27.45-56; Maga 15.33-41; Ulugu 23.44-49)*

²⁸ Hobeala, Yesuea hamoi hahamola misi amo hä, walio hamosa maadei gabula helësëlahilä, Ne ödä molö gabula säi. Ado säla negei dibe amo gadola gausiala digamäiaie amala säi.

²⁹ Amala säsebegi, ödä i afädëgi wani ödä gamogai usi ami dilo amogi, ilia dahudu gadoi i afädëe eei hisoboëe adomogi yaala, wani ödä gamogai amogi gelahilä, Yesuë nafia diisi.

³⁰ Amala hamosebegi, Yesuea wani ödä amo nalahilä sähalea, Hä, hamosa maadei amola säla, ie busa fuäia idogola ie namolö amo fisila, hame hä, mosaloï.

Ami dolö afädëä Yesuë afawa gögë gäwi

³¹ Sabada segeyo edefade amoie molö daialo segeyo gabugi, ilia Sabada segeyo amogi domalo i fügäidaia ami made diamäiala helëselä, Yu ilia Bailadima sähalea, Ilile emo giwi dagabolahilä, domalo neala gaula mosäia, dia amo giwi dagabomäala sämäia itelësei dialeameläla säi.

³² Amala säsebegi, ami dolö amoli awälähilä, Yesubalä baala negei dilo amogi afädëe emo giwi dagabolahilä, elö amoie emo giwige dagaboi.

³³ Amalahilä, ilia Yesu dibe maala beahamelebe, eda hä, hame doala asi dibe amo bealahilä, ie amo giwi made dagabola,

³⁴ afädëa Yesuie awafa gögë gäwi amole healele ödäle besigai.

³⁵ Amo hamose melélo dolö amea, nelebo ea meli amo säla ulufai. Ea säla ulufai amoda dofämeli. Amase, säla ulufasebe amoda dofala hii dawadigi. Ameada, diliage asigi afädë negemäiae, ea säla ulufasebemeli.*

³⁶ Godeie ado säla negesalea, ie giwi afädë made dagabomömeläla säla negei amo gadola gausiala digamäiae amala hamoi. *Gë Udälo 34.20*

³⁷ Amase, ado elö säla negei dibe amoda gowe. Dolö gögë gäwi amoda ilia bimolömeläla säla negei amo gausiala digamäiae amai. *Selgela 12.10*

Ilia Yesuie domalo igi äbä gähe duwia ami baui (Madiu 27.57-61; Maga 15.42-47; Ulugu 23.50-56)

³⁸ Amalahilä, hobeala Alimadia fii Yosebea Bailadima Yesuie domalo amo nedulela nabi. Yosebe eda Yesuie bëgëla aulo nelo gaso, Yu ilibalä bedähalea, ie asigi afädë negei amo musügä negela nelo. Bailadia, ä nimalola säsebegi, ea awäla Yesuie domalo amo nii.

³⁹ Nigudimusi e, dafidi Yesu neebea gasigi aulo amoge, ebalä asi. Nigudimusia i afädëe heale muwege, i éi elö aloie healele gegoai dilo amea, Yesuie domalobalä negemolöie gaula asi. I heale gegoai dilo amoie yöi dofeda, gilo nabüla ohodooa gadoi dilo.

⁴⁰ Elea Yesuie domalo amo nealahilä, Yu dolöea bausalea hamolo amo gadola, i heale gegoai dilo amola Yesuie domalobalä baagoi usililo fagulo hedabia balagula usili.

⁴¹ Ilia Yesu i fügäigi baala negesi diloa amida, sagai afädë dilo. Sagaia amida baumolöie igi äbä afädë doalahilä, dolö afädë made baui, gähe dilo.

⁴² Elea Yu ilile Sabada segeyoie daialo segeyo gabula helëselähilä, baumolö äbä duwi ga made dilo ameada, elea Yesuie domalo amogi bausi.

20

Yesu nowei (Madiu 28.1-8; Maga 16.1-8; Ulugu 24.1-12)

¹ Salele mi gäwi segeyogi, sege yomolö gaalu, Magadala udia Meli e bauia ami awälähilä beahamelebe, äbä igia idi gai amo doga negei dibe meli.*

² Amo beala, e balulua awälähilä, Saimono Fidale bëgëla aulo elö Yesu hii boba hamolo amole neebea besela galala, elema sähalea, Ilia Dafidilo Geloi bauia amila gaula asi gabio. Ilia abidi gaula awäla negeidu, nilia dawa madela säi.

³ Amo nabalahilä, Fidale bëgëla aulo elöle amila doadigila bauia ami moholö asi.

* **19:35:** Beahaleada, healele ödäle besigase melélo amoda, bëgëla aulo Yesu hii boba hamolo dolö amomel. Mida, Yone 19.26-27gi sähalea, Bëgëla aulo amoda Yesu i fügäigi baala negei dibe gaalu ga madela nelo amo säi. * **20:1:** Salelele mi gäwi segeyoda, salele ede. Edolo niliäda gifalädalüla sälo.

⁴ Helegela gaalu baluluia asi gaso, bëgëla aulo elö amea Fida dígila, edale bauia ami awäla besela galai.

⁵ Besela galalahilä, nogila digala made, dosogägilä fia idogola salea, aga beahamelebe, fagulo hedabi amomu isogi ami dibe meli.

⁶ Saimono Fida hobeala maala, baui isogi nogila digalahilä beahamelebe, fagulo hedabi amoge,

⁷ fagulo Yesuïe busa neegisila bausi amoge, gedola negela made, fagulo busa neegisi amo hido galila negei dibe meli.

⁸ Amalebe, bëgëla aulo elö bauia dafidi besela galalo amoge, oböla hobeala baui isogi nogila digalahilä, amala hamoi dibe amo beala, e asigi afädë negei.

⁹ Yesu bauiala nowemolö dialeameläla, ado säla negei dilo amoda, amo gala ilia hedabola helësëi made nelo.

¹⁰ Amo bealahilä, hele mosöa obëgëi.

*Magadala udia Melia Yesu meli
(Madiu 28.9-10; Maga 16.9-11)*

¹¹ Segea bauu baagido nea, Melia düisa nelo. Düisa nea wäla, dosogägilä fia idogolahilä, bauu isogi beahamelebe,

¹² selesaia fii fagulo falei salugai äudä, Yesuïe domalo baui diloa ami, elöda busa diloomadi, elöda emo diloomadila sebe meli.

¹³ Elea Melima nabahalea, Udia-o, dia goda edogi düisa neala nabi. Amalebe, ea elema säla obëgësalea, Ilia nïe Dafidilo Geloi gaula awäla, abododi negeidula dawa made amea düisameläla säi.

¹⁴ Amala sälähilä, e besuia imogola beahamelebe, Yesu neebe meli. Ea meli gasoda, Yesu gabula made helësëi.

¹⁵ Amasebegi, Yesuea ema nabahalea, Udia-o, dia goda edogi düisa nea. Dia nowë hogosala nabi. Melia dolö amoda sagai beaha aligilo amo gabula helësähilä, ema sähalea, Dolö edefade-e, dia e gaula asi galëda, nihi nea äudulä, guwi gaula awäla negei dialeala sämola säi.

¹⁶ Amala säsebegi, Yesuea ema, Meli-ela säi. Amala säi amo nabalahilä, ea besuia imogolahilä, Hibulu adoea ema Elabonai-ela säi. Nilile ado sälada Säla Olelelo-o.

¹⁷ Amalebe, Yesuea ema sähalea, Naado neebea gadogo aso, fedaia maddeda, dia nema diigimabu. Dia nedoolali neebea awälahilä, gomäla sämalo. Neda aso, nïe Naadoge dilile Eedoge, amase, nïe Godege dilile Godege neebea fedamolö neebeola sämalola säi.

¹⁸ Amala säsebegi, Magadala udia Meli e awälahilä, bëgëla aulo amolima sähalea, Na Dafidilo Geloi e melimeläla sälähilä, ema säla i amo ilima säla iäha maadei.

*Bëgëla aulo amolia Yesu meli
(Madiu 28.16-20; Maga 16.14-18; Ulugu 24.36-49)*

¹⁹ Segeyo amo galamu, salele mi gäwi segeyogi, eso digase gaalu, ie bëgëla aulo amoli Yu ilibalä bedähalea, ili sefolalo mosö amo idi fëdöla galahilä sefolalo.* Amala sefolalebegi, Yesu ili sebe mogogi ami maala nea, ilima sähalea, Dalulo dilibalä namiäiala säi.

²⁰ Amala sälähilä, naaboge afoge ilima olei. Ilia hä, Dafidilo Geloi bealahilä, edefademalä obeägi.

²¹ Yesuea ilima bu elö sähalea, Dalulo dilibalä namiäia. Naadoea ne fisiga wei amo gadola, nage dili fisiga gahagomeläla säi.

* **20:19:** Yone 20.1ie gasumilä amo bimalo.

²² Amala sälahilä, ea ilimadi hame hëia fedala nafi fo diigilahilä sähalea, Eleloï Gesami nimo.

²³ Odoaea nafade hamoi amo dilia hëla fisiseda, hëla fisimelë. Be, odoaea nafade hamoi amo dilia made hëla fisiseda, nafade amolida diamolömelëla säi.

Domasaea Yesu meli

²⁴ Yesu besela galasolo amo galada, ili giwilasi amoligi Domasa, ie ëi elö Didimusila sälo amo, sebegi made besela galai.*

²⁵ Hobeala, bëgëla aulo odoa amolia ema sähalea, Nilia Dafidilo Geloi melimelëla säla i. Amala säla lasebegi, Domasaea ilima sähalea, ie naabogi mili gäwi amo made bealage, nïe naabo sögöea ie mili gäwi bu amogi made digalage, amase, ie afawa gäwi bu amogi nïe naaboea made digalage, nada dofä gabula made helüsämölömelëla säi.

²⁶ Amala säi salele afädë baagilahilä, ie bëgëla aulo amoli bu mosöa gegedola sefolalo. Amo gala Domasage hiligila sulo. Idi sulubadela fëdöla gai gaso, Yesu e ili mogogi ami maala nea, ilima sähalea, Dalulo dilibalä namiäiala säi.

²⁷ Amala sälahilä, ea Domasama sähalea, Nie naabogi die naabo sögöea digala bimo. Amalahilä, die naabo mogodigila nïe afawa digala bimo. Hä, bealahilä, asigi äudä negela made, afädëfali negemalola säi.

²⁸ Amala säsebegi, Domasaea ema säla obégësalea, Nie Dafidilo Geloi, nïe Godela säi.

²⁹ Amala säsebegi, Yesuea ema sähalea, Dia ne beala asigi afädë negesale. Ne made beala asigi afädë negese amoliada, edefademalä obeägïsa neamelëla säi.

Beba dëdëi goweïe mi

³⁰ Yesu e bëgëla aulo amolibala nelo amo gaalu, ilile siigi dolöea hamomolöi made gadoi odoa yafie hamoi dibeda amoda, beba gowegi hulu made dëdëla negei.

³¹ Gaso, beba gowegi dëdësebeweda, Afädë Memelei amoge, Godeïe malö amoge Yesu gabula helüsela, ema asigi afädë negemäiage, amase, dilia ema asigi afädë negesa nea, ie ëigi namolöi namolö gaula namiäiage, dëdëla negesawa.

Yesu e ie bëgëla aulo neebea bu besela galai

21

(Yone 21)

Bëgëla aulo gifalädaläaea Yesu meli

¹ Hobeala, bëgëla aulo amoli Dabeliasa oeaba ami nebegi, Yesu e bu elö ilima ulufadigila besela galai amoda gomalä hamoi.*

² Saimono Fidage, Domasa ie ëi elö Didimusige, Galili segeïe gaamu Gaina ami fii Nadanalege, Sebediïe malö äudä amolege, ie bëgëla aulo äudä elölege, ili ami gedola nefolalo.

³ Ami nefolalea, Saimono Fidaea ilima sähalea, Neda seme digila awähadiola säsebegi, illia nilige hä, dibalä maathagola säi. Amala sälahilä, illi duugi fifigila awäla, gasigi seme digisa nea, seme isoïe afädëge made neala nelo.

---

* **20:24:** Èi Didimusila säi amoïe mida gomalä. Emea äudä busa dila ägüi amogi elöla säi. * **21:1:** Oeabo Dabeliasa amoïe ëi elöda Galili.

⁴ Sege yose amo gaalu, Yesu bosea ami maala nelo gaso, ie bëgëla aulo amolia e Yesu neala made helësëi nelo.

⁵ Amala nebogi, Yesuea ilima nabahalea, Malisä-o, dilia seme afädë made niilela nabi. Amala nabasebegi, ilia säla obégësalea, Ä, made niimelëla säi.

⁶ Amalebe, ea ilima sähalea, Selégëgo dilile du dafädimadi digiseda, seme odoa digamolömelëla säi. Amalebe, ilia selégë amala digilibe, seme yafie digai amea, selégë dusugamolö uli.

⁷ Amala hamosebe amo bealahilä, bëgëla aulo afädë Yesu hü boba hamolo amea, Saimono Fidama sähalea, Goweda Dafidilo Geloi gabula säi. Dafidilo Geloi gabula säi amo nabalahilä, Fidaea fagulo daia salugalo dafidi giila negei dilo amo salugalahilä, ödägi nila digai.

⁸ Amase, bëgëla aulo odoa amoliada dudai a nea, selégëgi seme digaide amo dusugala gaula agesua moholö asi. Ili neloa amila ödä agesuada, mia made made, mida hädali afädë gadoi dilo.

⁹ Ili agesua aliga alogola beahamelebe, nulo gobei elëlëgi amodaia seme gobei afädë, beledige dibe meli.

¹⁰ Yesuea ilima sähalea, Dilia walio seme nii gogi odoa gaula misiela säi.

¹¹ Amala säsebegi, Saimono Fida e awäla dudai a nea, seme selégë amo agesua dusugala gaula misi. Seme bobogamu selégëgi digai amo gedolada hädali afädëie nabülsä biaëe odoai ohodoa (153). Seme malei digai amea, selégë nulimolöi gaso, made nuli.

¹² Yesuea ilima sähalea, Dili hä, molö naa mofiamola säi. Amalebe, bëgëla aulo amoli bedähalea, iligi afädëa di nowëla made nabi. Iliada Dafidilo Geloi gabulamu helësëi.

¹³ Yesu e maala nea, beledi gobei amo neala iligali sogolahilä, seme gobei amoge, amo gadola wäla hamoi.

¹⁴ Yesu e bauiala nowela awäla nea, bëgëla aulo amoli neebea bu osoda ulufala besela galaida amo.

Yesuea Fidama nïe sugua sibi amoli sigi namialola säi

¹⁵ Ili molö naha maadelahilä, Yesuea Saimono Fidama nabahalea, Yoneië malö Saimono-o, odoa gowe ilia ne boba hamose amo gadola made, dia baagila awäla, ne dofä gelola boba hamosalela nabi. Amala nabasebegi, Fidaea ema säla obégësalea, Ü, Dafidilo Geloi, na di boba hamose amoda, dia dawamelëla säi. Amala säsebegi, Yesuea ema sähalea, Nïe sugua sibi malö amoli molö iaha namialola säi.

¹⁶ Yesuea ema bu agedu nabahalea, Yoneië malö Saimono-o, dia ne dofä gelola boba hamosalela nabi. Amala nabasebegi, Fidaea ema sähalea, Ü, Dafidilo Geloi, na di boba hamose amoda, dia dawamelëla säi. Amala säsebegi, Yesuea ema sähalea, Nïe sugua sibi amoli molö iaha namialola säi.

¹⁷ Yesuea aso, bu osoda ema nabahalea, Yoneië malö Saimono-o, dia ne boba hamosalela nabi. Yesuea bu ohodoala dia ne boba hamosalela nabi amogi, Fida e asigia yöia idogolahilä, Yesuma sähalea, Dafidilo Geloi, nelebo sulubadela dia dawadigisa maadei neebe amo, na di boba hamose amoda, dia dawamelëla säi. Amala säsebegi, Yesuea ema sähalea, Nïe sugua sibi amoli molö iaha namialo.

¹⁸ Na dima dofä gelola sähago. Di malisä nelo amogida, dïe malibu negelahilä, dihi moholö helësëe amo gadola nawesa aligilomelë. Gaso, di momaeala fia idogose amo gaaluda, dïe naabo mogodigia gasegi, dolö

odoaea di malibu negesilahilä, dia moholö helësëi madeido amogi sigi moholömelëla säi.

¹⁹ Yesuea ado amala säi amoda, Fida e abeahämola hamola baagola, Godeëe ëi ilibia amo gauia adamolö amoëie helësëla amala säi. Amala sälähilä, Yesuea Fidama sähalea, Di ne bëgëla misiëlä säi.

Bëgëla aulo Yesuea boba hamoi amoma ado säi dialea

²⁰ Fidaea besula beahamelebe, bëgëla aulo Yesu hï boba hamolo amo, ele bëgëla maaha neebe meli. Dolö amoda dafidi ili molö naha sefolalo amo gala, Yesuëe bidagia golögia alogola nabahalea, Dafidilo Geloi-e, nowëa di hololömolö gabula sälo amo maaha neebe meli.

²¹ Beahamelebe e gabugi, Fidaea Yesuma nabahalea, Dafidilo Geloi, dolö gowedala nabi.

²² Amala nabasebegi, Yesuea ema säla obëgësalea, Ne obëgësalea e namolöi namiäiala hameseda, amoda diele. Dida ne bëgëla misiëlä säi.

²³ Amalebe, odoa ilia sähalea, Bëgëla aulo go made baagomolöla säimelëla edoolalima säla daidoi. Gaso, Yesueada e made baagomolömelélada made säi. Ea sähaleada, Ne obëgësalea e namolöi namiäiala hameseda, amoda dielela amomu amala säi.

²⁴ Bëgëla aulo amea nelebo ea meli amo hï säla ulufadigisa nea, amala hamoi amo hï bebagi dëdëla negei amoda amomelë. Nilia ea säla ulufadigi amoda dofä gabula helësësamelë.

²⁵ Yesuea hamoi elö elöla yafie hamoimelë. Hamoi amo hïdo hïdola hulu sulubadela dëdëla negesa maadei galebeda, sege dibe sulubadelagi beba yafie hamoi amo negemolö fu made bealabiola helësësamelë.

Hä amo.

Abosolo Dolö Amolia Hamoi Amo Ado Dédëi Dibe Amoie Neala Olelo Oboba

Uluguea Ado Mala Hedabi dafidi dédëi amo dédësa maadelahilä, hobeala beba elöwege Ulugu eamu dédëi. Yesuie Ado Mala Hedabi abosolo dolö ilia sälä olelemäia Godeie Gesamia idi olei.

Yesuea ado afädë säi amoda gowe. Eleloi Gesami e dili neebea gui maala ie geloia dilile isogi nobamolämelë. Amala hamoseda, nïe Ado Mala Hedabi gaula Yalusalemege, Yudiamadige, Sameliamadige, sege föi sulubadelagi olelesa nawesa namolömeläla säi. Abosolo 1.8 bimalo.

Yesuea amala säi amo gadola ie bëgëla aulo amolia Ado Mala Hedabi sälä daidola nawesa nelo. Amala sälä iäsebegi, dafidida Yu udia dolö hili ilim Geleso sosogo nelo. Hobealada sege föi sulubadelagige Geleso sosogo aligisa maadela nelo.

Beba Abosologi afädë säi amoda, dafidi Bëdigosi Segeyogi Yesuie bëgëla aulo sebea Eleloi Gesami digai amoge, amase, hobeala Eleloi Gesamia iilasila geloi iäsebegi, hamoi hamosa nelo amoge dédëi dialea. Yesu selesaia mosöa awäla nebegi, Geleso sosogo nefolalo amolia Yalusaleme nea Ado Mala Hedabi sälä daidosebegi, udia dolö yafie nefolalo amoli asigi besui.

Ilia Yu udia dolöie sege sulubadelamadige Sameliamadige sälä daidosa maadei. Aso, iliamu wagadi made sege odoa dibeamadige, Olomomadige sälä iia nawesa maadei amoie ado sälä dédëla negei dialea.

Yesuea Eleloi Gesami ïmolömeläla sälä negei

1-2 13 33 Diofilasa-o, dafidi na bebagi dédëla negesaleada, Yesuea hamoi amoge, olelei amoge dafidi mi gäwia amila e selesaia mosöa fedala asi segeyo amoge dédëla negesa maadeimelë. Fedala made nea, ea Eleloi Gesamiië geloia abosolo dolö namiäia memelei amolima gomalä hamomalo, gomalä sämälala sälä iaha maadei.

3 Yesu së naala baagolahilä, bu nowela abosolo dolö amolia e dofä nowei gabula helësemäia e ulufadigila segeyo nabüla siyidia ilibalä nea, Godea Beaha Maadela Sigi Neebe amoie ilima sälä iaha nelo.

4 E, aso, ilibalä nea ea ilima sähalea, Dilia Yalusaleme digila mosabio. Naadoea ïmolömeläla sälä negeila na dafidi dilima sälä i amo ïmäia, gui beaha namialo.

5 Yoneada ödäea gesa nelomelë. Segeyo ede made nelolahilä, dili Eleloi Gesamia gemolömeläla säi.

6 Amo gala, ili gegegdolahilä ema nabahalea, Dafidilo, Isilale udia dolö nilia nihili beaha namolö, nihiliima ia obëgëmolö walio gogilela nabi.

7 Amala nabasebegi, Yesuea ilima sälä obëgësalea, Naadoea hii asgia segeyo daiala negei amoie dawada, dilile made. Segeyo amo daialoda Naado hidomumelë.

8 Amai gaso, Eleloi Gesami e dili neebea gui maala, ie geloia dilile isogi nobamolämelë. Amala hamoseda, nïe Ado Mala Hedabi gaula Yalusalemege, Yudiamadige, Sameliamadige, sege föi sulubadelagige olelesa nawesa namolömeläla säi.

Yesu selesaia mosöa fedala asi

9 Ea ado amo sähä maadelahilä, ilia ami beaha nebegi, e neala gauia adala selesaia mosöa fedai amo baidilia hagui amea, bu elö bimolöi made meli.

10 E fedala awäse amo gaalu, ilia muugi sisila nebegimu, dolö fagulo falei salugai äädä fodolofali maala ilibälä neebe meli.

11 Amolea ilima nabahalea, Galili dolöla dili-e, mi edoëe muugi sisilamu dialeala nabi. Amala nabalahilä elea sähalea, Yesu goda walio dili dígila, e neala gauia adogola selesaia mosöa fedasebe amoda obëgëmolö. E selesaia mosöa awäsebe dilia meli amo gadoi wäla obëgëmolömeläa säi.

Ilia Yudasa bedefala dolö afädë memelei

12 Amala säsebegi, ili segebi ëi Olibebidaia amila Yalusaleme obëgëi. Segebia amila Yalusaleme ga madefali, Yu udia dolöa segeyo Sabada gafegi nawelo amo gadoi.

13 Ili Yalusaleme besela galalahilä, mosö iso daia hogoli hili fisia ami fedala nogila digai. Amolida Fidage, Yonege, Yamesege, Äduluge, Filibige, Domasage, Badolomiuge, Madiasige, Alibiasaie malö Yamesege, Selodo sosogo Saimonoge, Yameseiie malö Yudasage.

14 Dolö amolia Godema adomolö ili gegedosamu aligilo. Udia odoage, Yesüü eme Melige, ie edoolalige ilibälä amala gegedolo.

15 Amo gala asigi afädë negei sulubadela gegedolada hädali afädëe nabülesi äädä gadoi sefolalebegi, Fidaea nowela nea sähalea,

16 Nedoola dili-e, Godeëe ado siiba säla dëdëla negei amo dofä gausiala digamolömelä. Yudasaea dolö nefolalo amolia Yesu gaumäia idi olei amoëe Eleloï Gesamia Debidima aligilahilä bea säla negei amo gadola dofä gausiala digaimelä.

17 Yudasada nili sosogo nelo. Nihilgila hamoi gegedola hamomolöie e memeleimeläa säi.

18 (Yudasa hii nafade hamola muni nii amea sege afädë nofela nii. Amala hamola sege niia ami baagola digala bole dusula gahidado besela galai.

19 Amo hamoi amo hobeala Yalusaleme nefolalo amolia nabaha maadei. Amalebe sege amoëe ëi ilile ado sälada *Ageledama* negei. Nilile ado sälada heale sege.)

20 Fidaea sähalea, Gë Udälo bebagi ado afädë säla negei amo gowe.

İe mosö nalämäia. Mosö amogi afädë made midiäiala
säla dëdëla negei dialea.

Gë Udälo 69.25

Amase, ado elö säla negei dibe amo gowe.

Hamoi ea hamolo negei amo elöea hamola bedefamäiala

säla dëdëla negei dialea.

Gë Udälo 109.8

21 Amai gabugida nilia dolö elö gowe gadoi memeledelä. Amoda Dafidilo Geloi Yesu afu mafusa nelo amo gala nilibälä nawelo.

22 Yonea ödägi gese melëlo, Yesu neala gauia adala fedai melëlo nilibälä nawelo. Amea nilia e dofä baagola noweila dawadigi amo nilibälä sämolöie memeledelä.

23 Amala säsebegi, ilia dolö äädä ëi säla negei. Dolö elö amoëe ëida Yosebe, odoaea ie ëi Basabasala sälo, odoaea Yasadusila sälo nelo amo. Amase, elö amoëe ëi Madiasile säla negei.

24-25 Amala sälähilä, ilia Godema adosalea, Dafidilo Geloi, dia sulubadelaie iso beaha maadei. Dolö äädä memelei amoëgi afädëa Yudasaea abosolo hamoi idiadolasia amila bedefamäia dia afädë memelei amo olemalo. Yudasa eda hii segea awähalea abosolo hamoi dígila asi gabiola säi.

26 Amala Godemaadolahilä, elele ëi dëdëla salalahilä fofogolebe Madiasiie eidale besela galasebegi, abosolo gídälasi amolibälä giwi e baala namiäia memeleta ifosi.

2

Godeie Gesami digai

1 Yu udia dolöe molö nülo segeyo ēi Bēdigosi besela galasebegi, ili sulubadela mosö afädégi gegedola sefolalo.*

2 Amala gegedola sefolalebegi, fo geloïie goba gadoi aabela guula maalahilä, mosö ili fifigi sebea ami digala nobai.

3 Amala digala nobalahilä, nulo söale elïle gadoi moge mogela ili sulubadela hido hïdolama aliligisebe meli.

4 Amalahilä Eleloi Gesamia udia dolö amoli sulubadelama nobalahilä, ilia fii odoaïe ado säla besela gagalamäia Eleloi Gesamia sälasisi.

5 Yalusaleme ami Yu udia dolö Godeie mala nabelo sege föi sulubadelagi nefolalo amoli bobala asi ami sulo.

6 Udia dolö amolia goba amo nabalahilä, ili sulubadela gegedoi. Gegedoi amolia hido hïdolaea nabelebe, ilile ado sälo amo gadola säsebe amo nabalahilä, ili sulubadela fudugi.

7 Amo nabala, ili edefademalä fudugilahilä sähalea, Wae! Nilile ado säla sähä dibego ilida Galili dolö madefa.

8 Ilia nilile ado elö elöi amo säsebe nihilü nabasebeweda, abeahäladu.

9 Nilü Badialage, Midialage, Elamalage, nilü Mesobodemia dolöge, Yudialage, Gabadosialage, Bödasalage, Esialage,

10 Filigialage, Bäfilialage, Isibilage, Libiae sege Sailinimadilage, Olomola söfë misi amolige,

11 Yu udia dolöge, udia dolö odoaea Yuë mala gaula mogolo amolige, Gilidilage, Alebialage, nilü sulubadela nefolalebewema, ilia nihilüle ado adola, Godea hamoi edefade hamoi amoë säla iäsebegola säi.

12 Ili fudugila asigi säosäolahilä sähalea, Goda edodula säla didigai.

13 Odoa nefolalo amolia gadiabola sähalea, Wani ödä gähe hamola negei amo edefadela naala gagaosebegola säi.

Fidaea Ado Mala Hedabi säla ï

14 Amala säi amo nabalahilä, Fida e abosolo giälasä amolibälä nowela nea ea ilima ado gelolafali sähalea, Yu dolö dilimage Yalusaleme nefolalebe dilimage, amo hamoi amo säla idulä. Nie ado hedabola nabualo.

15 Dilia dolö gowe ili gagaosebela helësëi amoda amai mademelë. Segeyo walioda, aso, yosemelë.*

16 Go hamose goda dafidi bea sälo Yoalea säla negei amo gausiahamelë. Eada gomalä säla negei.

17 Godea sähalea, Segeyo aligila wagamolö ga madese gaaluda, na nie Gesami udia dolö sulubadelama söga salimolömelë.

Dilile didiwi diefegelalia nie mala olelesa namolömelë. Amase, dilile malö malisä amoliage sosoäla awäla elö elöla bimolömelë. Amase, dolö asigi fädäi dafidi neeve amolia simasimolömelë.

18 Segeyo amogimu nie hamoi hamolasilo udia dolö amolimage na nie Gesami söga salimolömelë. Ilia nie mala olelesa namolömelë.

* **2:1:** Segeyo edefade Bēdigosi amoë ēi elöda Sagaia Molö Hëhela Nelo Segeyo. Baagila Asi Segeyo molö nalähilä segeyo nabülsä bia baagilahiläda Bēdigosi Segeyo besela galalo. * **2:15:** Yosemelëla säi amoë mida gomalä, Yu udia dolö amolia wani ödä yose made nülo.

- 19** Na muugi adogo hido eloi hamolasila naga föidaiage dolöea hamomolöi made gadoi hamolasimolömelë. Healege nulo söage höba buguge hamomolömelë.
- 20** Amase, Dafidilo Geloüe Segeyo Edefademalä besela galamolö amo, aso, made besela galala neégi, esoge usila aubege bélahilä heale uii besela galamolömelë.
- 21** Amala hamosegi Dafidilo Geloima damula mosöla säsebe amolida damula aulo gaula namolömelëla Godea säila
Yoalea sälä negei amo Fidaea säi.

Yole 2.28-32

22 Fidaea sähalea, Isilale dolöla dili-e, ado sähago. Nabualo. Nasalese fii Yesuea geloi melölo made gadoi hamolage, hido eloi hamolage, dolöea hamomolöi made gadoi hamolage, Godea Yesuma aligila dilibalä nea amala hamoi. Amala hamoi ameada e Godea odala iala hamoi amo hamomolö misi amo olei. Amoda dilia dawadigi nebego.

23 Dolö amoda gaula imolömelëla Godea dafidi daiala negei amo gadola hamomäia fisigisi. Dilia e baagomäia dolö nafade hamolo nefolalo amolia e i fügäigi baala negemäia hamolasi.

24 Baagoia e nafodomolö uli amea Godea baago amoie säa e fisigisimäia e nowela ifosi.

25 Debidiage ie helësëla säi amo gowe.

Na beahamelebe Dafidilo Gelo e nebalä ga madefalä namolöi namolö misi neeve meli. Nafadea ne neala fologolasiloea, ne gelolasimolöie e nïe naabo dafädimadi ga made misi nea.

26 Amalebe nïe isogi edefade obeägilö nobalahilä na obeägi ado säi. Amase, nïe domalogi hamomolö amo hamomäia na beaha namolö.

27 Dia nïe gesami baagoi uguli mosöa ami digila made moholö. Dïe hamoi hamolasilo dihi memelela odai amo bauia ami made sigämölömelë.

28 Dia ne namolöie idi oleimelë. Dia nebalä namolöi nebegoead a ne obeägilö nobalahilä obeägisa namolöla

Debidia säimelëla säi.

Gë Udälo 16.8-11

29 Fidaea amala sälahilä sähalea, Nedoola dili-e, nilile mäu Debidia, na dilima fädäla sähago. E baagoige bauige. E baui amo nili mia wi walio dialea.

30 Dafidi eda bea sälö nebegi, Godea ema ado dofä gelola sälä negesalea sähalea, Hobeafalä dïe mäu afädëa beaha aligilo filodaia samialamolömelëla sälä negei amo Debidia hï dawadigi nelo.

31 Godea Afädë Memeli amo baagolahilä nowela ifosimolö amoie Debidia bea sähalea, ie gesami uguli mosöa digila made moholö, ie domalo bauia ami sigämölö madela bea sälä negei.

32 Amaimo, Yesu amoda Godea nowela ifosi. Amo niliä beaha maadei amo sälä iahamelë.

33 Godea Yesu neala gauia adala fedalasila ie naabo dafädimadi ifosilahilä, Eleloï Gesami i. Eedoea Gesami imolömelëla dafidi sälä negei amo i. Ea amo walio söga sali amo dilia siia beala gëhea nabi amomelë.

34-35 Debidi eda selesaia mosöa fedai made gaso, ea sälä negesalea sähalea, Dafidilo Geloia nïe Dafidilo Geloima sähalea, Na dïe ado nii nefolalebe amoli di hawala ifosimäia, dida nïe naabo dafädimadi awäla salea, beaha samialola säimelëla
säi.

Gë Udälo 110.1

36 Fidaea amala sälahilä sähalea, Isilale udia dolö nefolalebe dili sulubadelaea hedabola helësemalo. Yesu e dofä dilia i fügäigi baala negei amoda Godea

e Dafidilo Geloi namiäiage Afädë Memelei namiäiage ifosi amo hedabola helésëmalola Fidaea säi.

Udia dolö yafie asigi besula ödägi gei

³⁷ Ado säi amo nabalahilä, ilile isogi awäla gäwilebe Fidala abosolo odoa amolima nabahalea, Nedoola dili-e, nilia abilia hamomolödula nabi.

³⁸ Amala nabelebe Fidaea säla obégësalea, Dili asigi besula hido hidola Yesu Gelesoë eigi ödägi gemalo. Amala hamosegida, dilia nafade hamoi amo hëla digila diligali Eleloï Gesami ìmolömelä.

³⁹ Godea imolömelä säla negei amo gadola dilimage, dilile malö amolimage, udia dolö wagadi made nefolalebe amoli sulubadelamage ìmolömelä säla negei. Dafidilo Geloi Godea e neebea misiäia wemolö amoli sulubadela ìmolömelä säla negeila Fidaea säi.

⁴⁰ Fidaea ado geloi odoage häila nabulöi hamoi odoage ilima gelola säla iłalahilä sähalea, Udia dolö nafade memelela made sulubadela hamolo walio nefolalebe welia së molö amogi dilila nüloea fisäla awäla asigi besumalola säi.

⁴¹ Ea amala säi amo hedabola häila nabi amoli ödägi gei. Segeyo amo gala udia dolö dausini ohodoa baai.

⁴² Abosolo dolö amolia mala olelei amo bëgëla hamola digi, Geleso sosogo odoabalä dila nea, molö gedola nadigi, Godema adola digi, amo sulubadela ilia gelola hamosamu nelo.

Geleso sosogo nea mala hedabi hamoi

⁴³ Udia dolö sulubadela fudugila bedäi. Godea abosolo dolö amolima aligila hido elöi hamolasila, dolöea hamomolöi made gadoi hamola nawei amogi.

⁴⁴ Amase, asigi afädë negei nefolalo amolige afädëdi nelo. Hido hidolaë nelegei dilo amoda, ili sulubadelaë ua gadoi dilo.

⁴⁵ Segege, nelegeige bidi nealahilä, mogela nelegei made amoligali ilo.

⁴⁶ Amase, segeyo sulubadelagi ilida Godeëe mosöamu gegeđolahilä, hilile mosöa afufusa neada ilile iso asigi falagasei nea hiligila obeägila molö gegeđola naala,

⁴⁷ Godeëe eï gauia adaha neebe amo bealahilä, udia dolö nefolalo amoli sulubadelaea obeägila melëlo. Segeyo sulubadelagi Dafidilo Geloia odoa asigi afädë negei amolida neala baalasi.

3

Dolö emo nafadei afädë wahilasi

¹ Segeyo afädëgi eso digase gaalu, Fida Yonele Godeëe mosöamadi asi. Deadi amo gadola ilia Godema adosa aligilo negei.

² Amaimo, dolö afädë, ie emea neegela ägüsolo amo gala emo nafadei amo gadoi neegela ägüi, amo ilia sogobala gaula awäla Godeëe mosö idi nogila digalo Aye Negei dibea ami ifosisa aligilo. Segeyo sulubadelagi ea Godeëe mosöa digasebe amolima muni ìmola sämäia ifosilo.

³ Fida Yonele Godeëe mosöa nogila digasebe amo bealahilä ea elema sähalea, Alia ne muni ìmola säi.

⁴ Amala sälebegi Fida Yonelea ema siila nea Fidaea sähalea, Alíma bimola säi.

⁵ Amala sälebegi e ìmolö gabula helésëla ea elema si.

6 Amala sisebegi Fidaea ema sähalea, Muni afädë gaui mademelë. Amai gaso, afädë gaui amo digali iahago. Nasalese fii Yesu Gelesoëë eigi säha, di nowela nawemola säi.

7 Amala sälahilä ie naabo dafädi amo nabelela gauia adalasisebegi, ie emo fodolofali neala gelolasí.

8 Nowela nila sadia adodogola asi. Amala awäla elebalä Godeieë mosöa nogila digala, Godeieë ei gauia adala emo gumu sesegegila nawesa nelo.

9 Udia dolö nefolalo amoli sulubadelaea e Godeieë ei gauia adala awäse amo bealahilä.

10 ilia helësësalea, Godeieë mosöa nogila digalo Aye Negei dibea ami salea muni imola säha filo amo gabula helësei. Ema hamoi amo bealahilä ili hame galalaia fedala fudugi.

Fidaea Godeieë mosöa Ado Mala Hedabi olelei

11 Dolö amea Fida Yonelema gaula fëdöla nebogi, udia dolö nefolalo amoli budugilahilä, Godeieë mosö hadai dibea ami baluluia mafui. Hadai amoda Solomonoë hadaila sälo.

12 Fidaea udia dolö mafui amo bealahilä, ea ilima sähalea, Isilale dolö dili-e, amo hamoi amogi dili budugilahilä alima sisila dibegoda edoë. Amai dilia helësësaleada, alile geloiage Godeieë mala mogola gaula neebeweage alia dolö gowe nowela ifosila helësësale.

13 Abalahamage Aisagage Yeigabage, nilile mäuge ilile Godea ie hamoi hamolasilo Yesuë ei ilibämäia neala gauia adalasi. Dolö amo dilia dilile beaha aligilo neebea sigi gaula asimelë. Bailadi neebea sigi awäsebegi, Bailadia e fisigäla fisiga gamolö hamosebegi, diliada ema baagi iala golala melimelë.

14 Dilia dolö hedabi mogoilafäli hido elöi amoma baagi iala golala bealahilä, dolö nufidelo amo fisigämola säla didigai.

15 Udia dolögali Namolö Gaumäia Ilo amoda baagomäia nufimelë. Amo baagolahilä Godea bauia amila neala nowela ifosi neebe amo alia siia melimelë.

16 Yesuë eigi asigi afädë negei amea Yesuë eiä dolö dilia beala dawadigi amoma geloi i. Yesu hii alile asigi afädë negei neala nowelasimelë. Asigi afädë negei amea dili sulubadelaäi siigi e wahilasimolöi wahilasimele.

17 Amai gabugi, nië nedoola dili-e, dilia Yesuma hamoi amo fädäla helësäla made nea hamoila helësäsa. Dilile beaha aligilo amoliage amala hamoila helësämelë.

18 Amo gadola siibafalä Gode e bea sälo sulubadela nefolalo amolima aligilahilä nea, ea Afädë Memeli amo së molömelëla bea säla negei amo gadola amala gausiala digai.

19 Amala hamoi gabugi asigi besula dilile nafade hamoi amo hämäia Godemadi namialo.

20 Dilia amala hamoseda, dilile gesami gelolasimolöie Dafidilo Geloia e neebeala fu imolömelë. Amase, Afädë Memeli amo dilile namiäia dafidi odalasi Yesu amo dili neebea fisiga wemolömelë.

21 Siibafalä Godea bea sälo hile nafolai amolima aligila bea säla negei amo gadola, Godea sulubadela bu elö gähe namolö segeyo daiala negei amo gadola gausiala digämäia Yesu e selesaia mosöa beaha nea.

22 Siiba Mosesea sähalea, Dafidilo Gelo Godea dilile didoomadila aligila afädë bea sälo ne gadoi dilile bea sälo memelela ifosimolömelë. Amala aligiseda, dilia ie ado nabala bëgëla awäla hamomalo.

23 Ëe ado nabalahilä made hamose dolö amolida Isilale udia dolö amolibälä made namiäia nufudala baagomolömelä Mosesea säi.

24 Amo gadola bea sälo sulubadelaea, Samuale neloa amila, bea säla negesalea segeyo waliowegi hamosebeweie bea säla negei.

25 Dilida bea sälo amolile malöge, amase, Godea dilile mäuma asialo made ado elöi säla negei amoëe malöge nebego. Godea Abalahamama sähalea, Dïe mäuma aligila udia dolö fifi asi dibe amoli sulubadela neala obeägilasimolömelä säi.

26 Amaimo, Godea Yesu e ie hamoi hamolasilo namiäia diligalidale fisiga wei. Fisiga wei amoëe mida gowe. Dilia nafade hamosa neebea amila ea sigi gaula obéëlahilä obeägilasimäia fisiga weimeläla Fidaea säla wagai.

4

Ilia Fida Yonele nafodoi

1 Elea udia dolöma säla iha nebegi, gobela ilo dolö nefolalo amolige, Godeëe mosö idihë aligilo amolile beaha aligilo amoge, Sadiusi nefolalo amolige ele neebea misi.

2 Elea udia dolöma Yesu baagola nowei amea baagoi amoli nowela namolömelä säla olelesebegi, ili mihaläla misi.

3 Ili maalahilä ilia ele gaula nafodolahilä amo gala gasisebegi, aiyo gudi-molölahilä galabaia mosöa negei.

4 Amaimo, elea säla i amo yafea nabalahilä asigi afädë negei. Hä dolö asigi afädë negei amoli gedolada dausini bia.

5 Segeyo elö aligisebegi, ilile beaha aligilo amolige, asigi gäwi dafidilo amolige, mala dawadigi amolige ili Yalusaleme gegedoi.

6 Gobela ilo Busa Edefade Anasage, Gaiafasage Yonege Alegisädage, gobela ilo Busa Edefadeë sosogo nefolalo amolige sulubadela gegedoi.

7 Ili gegedoi sebea ami ele ifosilahilä elema nabahalea, Alia hamoi amo edo gelaiko, nowëë eígila hamoila nabi.

8 Amala nabasebegi, Fidama Eleloï Gesami nobai nea ea ilima säla obégësalea, Udia dolöie beaha alilogi, asigi gäwi dafidilola dili-e,

9 amai dilia walio alima mi nabi amoda alïa dolö emo nafadei afädë ugila negei amoëe nabi galëda, amai dilia helësësaleada, dolö emo nafadei amoda abeahäla hedabomolöi gabu.

10 Amai galëda, dili sulubadelaeage, amase, Isilale fii sulubadelaeage, mi fädäla helësämölö dialea. Nasalese fii Yesu Gelesoëe éia dolö wagadi nebegowe wahilasimolöi wahilasi amo dihili beasebegomelë. Dilia Yesu Geleso i fügägi baala negei amo Godea bauia amila nowelasi amoda amo.

11 Igi amoda mosö olelo dilia galone hamomolöi made gabulahilä, memelela fisi amoda, galone geloi dafidilo besela galai dibeda amomelë.

Gë Udälo 118.22

12 Elöea damula moholöi made neamelë. Sege föi sulubadelagi neebe amola nillä damula moholö udia dolögali éi elö made ïmeläla Fidaea säi.

13 Ilia beahamelebe Fida Yonelea gelolahilä bedäla made säsebe amo beala ele sugulu made hamoi, nelebo afädë oodo bealage made hamoi dolö nelo amo helësähilä ili fudugi. Fudugilahilä gaso, ilia helësësalea, ele Yesubalä neë melëlo amo helësëi.

14 Amala helësähilä ilia beahamelebe emo nafadei dafidi wahilasi amo elebalä neebe amo bealahilä, elema ado säla obégëmolöi made meli.

15 Amalebe ilia ele Galisölö mosöa amila segea oodola doadigila mosalai. Ele asibua hilido didiäla

16 sähalea, Nilia malö äüdä amolema abilia hamomolödu. Elea dolöea hamomolöi made gadoi afädë gelola hamoi amoda udia dolö Yalusaleme nefolalebe amolia dawadigisa maadei. Elea amala made hamoila sämolö uli gabu.

17 Amaimo, säla daidoloea, nilia ele nufulöie sähaleada, elema ëi go säla udia dolö odoama bu säla ïmabiola gelola sädila säi.

18 Amala sälahilä ele welahilä ele maasebegi elema gelola sähalea, Alia Yesuë ëi säla udia dolö odoama amala olelemabiola säla i.

19 Amala säsebegi, Fida Yonelea säla obégésalea, Godeïe siigi, alia dilia säse go gadola nabala hamomolö amo dofeale ma, Godea säsebe amo gadola nabala hamomolö amo dofeale. Dilia memelemo.

20 Amai gaso, alia meli amoge nabi amoge sämolö amo, made sämolö ulimelëla säi.

21 Amala sälahilä ilia elema säi amo gadola bu elö ele nufulöie ado gelolafali säla ïlahilä ele nufulö fu made beasebegi fisigäla fisiga gai. Fisigäi amoë mida, udia dolö nefolalebe amoli sulubadelaea Godea hamoi amoë ie ëi gauia adaha neeve amo helëslahilä amai.

22 Dolöea hamomolöi made gadoi hamola dolö wahilasi amo eda gäheo i nabülsi biyidia baagi nelo.

Ilia Godema adosalea ie ado mala olelemolöie geloi ïmalola säi

23 Fisigäsebegi Fida Yonele helele sosogo neebea obégélahilä, gobela ïlo busa amoliage, asigi gäwi dafidilo amoliage, elema ado säi amo elea ilima säla ïha maadei.

24 Säla i amo nabaha maadelahilä, ili sulubadelaea hame afädë negela Godema adosalea, Dafidilo Geloi-e, muge naga föige ödä duhuluge nelebo sulubadela amoligi dibe neeve sebe amoge dia hamosa maadei.

25 Siiba nilile müä Debidi, die hamoi hamolasilo amoma aligila Eleloi Gesamia ado säi amo gowe.

Edoëe udia dolö fii oodoa ilia edefademalä mihalähamu nea.

Edoëe udia dolö amolia nali ado afädë negesamu nea.

26 Sege sulubadelaë beaha aligilo gini nefolalo amolia nudumolöie daiala nefolalo.

Beaha aligilo gini amolia gegeolahilä Dafidilo Geloi amoge ie Afädë Memelei amoge daia sasagala neala golila
säi.

Gë Udälo 2.1, 2

27 Amo gadola Heledoage Bödiasa Bailadiage elebalä udia dolö fii oodoaeage Yu udia dolöeage dofä gaamu gowegi die hamoi hamolasilo hedabifalï Yesu, dia memelei amo, daia sasagala neala golimolöie gegedoi.

28 Ilia amala hamoi amoda dafidi die geloiage asigiage daiala negei amo gadola gausiala digai.

29 Amaimo, Dafidilo Geloi-e, ilia nili nufulöie ado gelola säha nelo amo dia walio asigimalo. Die hamoi hamolasilo nilia bedäla made, gelola nea, die ado mala säla olelemolöie geloi ïmalo.

30 Amo gala olio dibe amo wahilasimolöiege, die hamoi hamolasilo hedabifalï Yesuë ëia dolöea hamomolöi made gadoi hamolasimolöiege hido elöi hamolasimolöiege, die naabo mogodigimalola säla adoi.

31 Godema adola wagai amole mosö ili gedola sefolalo amo fogola Eleloi Gesamia ilima nobasebegi, ilia Godeïe ado mala bedäla made gelola säla ïha nelo.

Udia dolö sulubadelaea odoa ugila negei

³² Udia dolö Yesuma asigi afädë negei nefolalo amoli sulubadelaea hame afädë negela asigi afädë negela nelo. Amala negela neada afädëa ie nelegei dibe amo bealafulä goweda niemelëla sälo made, hido hïdolaë nelegei dilo amoda ili sulubadelaei ua gadoi dilo.

³³ Abosolo dolö amolia gelola nea Dafidilo Geloi Yesu baagolahilä now-ela neala gelola säla olelesa nelo. Godea ili sulubadelama edefademalä obeägilasilahilä hedabola ugila negesa nelo.

³⁴ Ili sosogo nefolalo amoligida nelebo afädë ufoida made. Ilile sosogo odoaea segege mosöge munia bidi nealahilä

³⁵ abosolo dolö amoligali ilo. Amala ialahilä abosolo dolö amoliada udia dolö odoa ufola adi nefolalebe amoligali mogela ilomelë.

³⁶ Amo gadola dolö afädë nelo amoëë éida Yosebe. Ie éi elö abosolo dolö amolia negeida Banabasa. (Banabasa amoda ado gowe gadoi. Iso asigi neala gelolasilo dolöla säla éi negei.) Banabasada Ilibai sosogo nelo. Eda ödä södölogi Saibusi fii.

³⁷ Amea ie sege afädë dolö elöma muni nii amoda gaula maala abosolo dolö amoligali i.

5

Ananaiasa Safailalea hamoi

¹ Amala hamolo amo gadola dolö afädë Ananaiasa ie udia Safailalea elele sege dilo amogi dolö afädëma bidi nii.

² Muni bidi nii amo Ananaiasaea mogela odoa hile negesi. Ie udiaeage amo dawadigi sulo. Amalahilä Ananaiasaea muni odoa amo gaula awäla abosolo dolö amolima i.

³ Iasebegi Fidaea Ananaiasama sähalea, Dia Eleloï Gesamima wäfalä sämolöie mugabe Saidani die isogi nobamäia fu igo edoie. Dia die segeie bidi nii muni amogi odoa dihile negei gabu.

⁴ Sege bidi made nealada dihile dilo madele. Bidi nealahiläda bidi nii amoge dihile madele. Die isogi amala hamomolö helësei amoda edoie. Dia wäfalä säi amoda dolöma made, Godema säimelëla säi.

⁵ Fidaea säi amo nabala Ananaiasa ulula digala hame doala asi. Amala hamoimelëla säi amo nabelo amoli sulubadelaea edefademalä bedäi.

⁶ Amala hamosebegi, malisäea baagoi amo faguloea usulala gaula awäla bausi.

⁷ Aoa ohodoo baagibia egoama hamoi amo helësëla made idia amo misi.*

⁸ Amala maasebegi Fidaea ema nabahalea, Nema sämo. Alia sege muni nii amoda hä amo wäla niilela nabi. Amala nabasebegi, ea säla obëgësalea, Ä. Alia muni nii amoda hä go wälamelëla säi.

⁹ Amala säsebegi, Fidaea ema sähalea, Diage diguaeage ali haligilaea Dafidilo Gelöie Gesamia abilia hamosebelela bimolöie fedogola meli amoda edoie. Digua baulo amolia dige gaula moholöie mumusogi digamolöie mosö idiliba maaha neamelëla säi.

¹⁰ Amala säi amo lele fadolofali Fidaie emo mia ulula digala hame doala asi. Amala hame doala asi amo lele malisä amolia maala e baagoi dibe amo bealahilä ilia ie domalo segea gaula awälahilä egoa bauia amimu bausi.

¹¹ Udia dolö Geleso sosogo nefolalo amolia edefademalä bedäla didigai. Amala hamoimelëla säi amo nabelo sulubadelaege amai.

* **5:7:** Molö gaij deala molöi gadoi baagibia.

Dolöea hamomolöi made gadoi hamoi

¹² Udia dolöbalä nea abosolo amolia dolöea hamomolöi made gadoige hädo elöige yafie hamosa nelo. Amoli sulubadelaada hame afädë negela Solomonoë hadai dibea amimu gegedosa aligilo.

¹³ Ili gegedosebea amida udia dolö odoa nefolalo amolida ilibalä bedälo. Amala bedäi nea gaso, ili beahaleada ilile ēi gauia adaha aligilo nelo.

¹⁴ Amalo gaso, udia dolö yafie nefolalo amolia Dafidilo Geloima asigi afädë negesa maadelahilä Geleso sosogo nefolalo amolibalä baai.

¹⁵ Amalebe oloi difolalo amoli gaula mafula idiafa Fida awäsidö fëo fösisila nidila negela digi, dafudaia gaula maala nidila negela digi. Amoë mida, ilia helësësaleada, Fida e maasegi, ie ausuluboea oloi difolalebe amoli dabemäia amai.

¹⁶ Sege odoa Yalusaleme ga madela dibeamadi amodila udia dolö yafiea oloi difolalo amolige mugabe fedai difolalo amolige gaula gegedosebegi, sulubadela neala hedabola wahila digisa maadei.

Selesaia fia abosolo dolö fisigäi

¹⁷ Amala hamosebegi, gobela ilo Busa Edefade nelo ameage, amase, ebalä aligilo Sadiusi sosogo dolö amoliage naabo gëi.

¹⁸ Amala helëselahilä ilia abosolo dolö amoli neala nafadolahilä gaula awäla galabaia mosöa negesi.

¹⁹ Amala negesi dibegi gasigi Dafidilo Geloëe selesaia fii afädëa galabaia mosö idi gai amo doga negesilahilä, ili sigi gaula segea doadigila fedalahilä

²⁰ ilima sähalea, Dili afialahilä Godeëe mosöa nea namolö gähe goweëe mala sulubadela udia dolöma olelemalola säla i.

²¹ Amala säi amo nabala abosolo dolö amoli yosefali Godeëe mosöa ami awälahilä udia dolöma mala olelesa nelo.

Gobela ilo Busa Edefade nelo amoge ebalä aligilo nefolalo amolige maalahilä ilia ado sämölö Yu udia dolöe dolö asigi gäwi dafidi nefolalo Galisölö amoli gegedomalai. Gegedolahilä ilia sähalea, Galabaia mosöa amila dolö amoli sigi misiäiala säla imolö mosalola säi.

²² Amala säsebegi, idihë aligilo amolia galabaia mosöa awälahilä beahamelebe, dolö amoli maade beala Galisölö dolö amolima säla imolö obëgëi.

²³ Obëgëlahilä ilima sähalea, Nilia galabaia mosö idi fëdöla gai amoge idihë aligilo idi gasia nefolalebe amolige melimelë. Bealahilä nilia idi gai amo dogala beahamelebe ami dolö afädë sebege made melimelëla säla i.

²⁴ Amala säla iäsebe amo nabalahilä, Godeëe mosö idihë aligiloë beaha aligilo ameage gobela ilo busa amolaliage goea edo besela galamolödula helësëla asigia säösäosa dilo.

²⁵ Ilia amala asigi säösäosa dibegi dolö afädë maalahilä ilima sähalea, Nabuö. Dolö dilia galabaia mosöa negei amoliada Godeëe mosöa udia dolöma mala olelesa nefolaleamelëla säla i.

²⁶ Amala säla i amo nabalahilä, idihë aligiloë beaha aligilo amola, idihë aligilo amolali awälahilä ili sigi obëgëi. Udia dolö nefolalebe amolia ili igia nufideloea bedälahilä, ilia ilima nelebo afädë made hamola, geleä awäla sigi obëgëi.

Abosolo ilia bedäla made ado säi

²⁷ Ili sigi obëgëlahilä Galisölö dolö sefolalebea ami ifosi. Ifosilebe gobela ilo Busa Edefade amea ilima sähalea,

²⁸ Nilia dofä dolö amoë ēi säla olelemabiola gelola säla i. Amai gaso, nabuö. Mala amomu Yalusaleme udia dolöma säla iäsebegi ilia dilile ado

nabaha maadei gabio. Amase, dolö baagoi amoge diliada nilia nufila sämolöi nebegola säi.

²⁹ Amala säsebegi, Fidala abosolo odoa amola ilia säla obögësalea, Nilia dolöea säse amo gadola made, Godea säse amo gadola hamomolöi galea.

³⁰ Dilia Yesu baagomäia iigi baala negei amoda nilile müüe Godee neebe amea e nowela ifosimelë.

³¹ Eda Dafidiloge Damula Auloge namiäia Godea e gauia adala ie naabo dafädimadi ifosi. Godea amala hamoi amoie mida gowe, Isilale udia dolö asigi besumäiage nafade hamoi amo hëla fisimäiage fu ïmolöie amala hamoi.

³² Niliage Eleloï Gesami Godea ie mala hamolo nefolalebe amolima ilo ameage amala hamoi amo dawadigila siiia bealahilä säla ulufadigisa aligilo nili nefolalebewemelëa säla ï.

Gamelielea Galisölöma ado säi

³³ Galisölö dolö amolia ilia säi amo nabalahilä edefademalä habobala abosolo amoli baagomäia nufulöla helësëi.

³⁴ Amala helësëa dibegi, Galisölö dolö sefolalebea amoligi afädë nowei. Eda Felesi dolö, eada mala säla negei amo olelelo. ie ëi Gameliele. Udia dolö nefolalo sulubadelaeada ëi sälo neala sälo nelo. Amea sähalea, Dolö go ili oodola segea namolö mosalamola säi.

³⁵ Amala sälahilä Galisölö dolö amolima sähalea, Isilale dolöla dili-e, dilia dolö go ilima nelebo afädë hamomolö helësëa galëda, dafididale fädäla helësemalo.

³⁶ Aso, sedade nelola made, Deyudasa e maalahilä ea sähalea, Neda dolö ëi sälomelëa sâsebegi, udia dolö hädali biyidia gadoia e bëgëla afiai. Amai gaso, e baagomäia nufudasebegi e bëgëla aulo amoli dusudasisealea mala olelei amo hogosa helei.

³⁷ Amase, hobeala gamanea udia dolöie ëi dëdëselo amo gala, Galili fii afädë, ie ëida Yudasa, misi. Maalahilä ie adoea udia dolö yafie neaha maadesebegi, eege baagomäia nufudasebegi, e bëgëla aulo amoli sulubadela dusudasisa maadei.

³⁸ Amaimo, walio na dilima säha, dolö go ilima afädë hamola made hä guilasimalo. Ilia daiai amoge hamoi amoge hili döfelëla hamosa galëda, amoda hogosa helemolömelë.

³⁹ Ma, Godea hamomäia daiai hamosa galëda, dilia haimolö ulimelë. Dilia Godebalä ado neloeamelëla Gamelielea säi. Amala sälebegi Galisölö dolö amolia Gamelielea säi amo gadola hamodeläla helësëi.

⁴⁰ Amala helësähilä, ilia abosolo amoli welahilä mofiasbegi, ili fëgämalai. Fëgälahilä Yesuie ëi säla bu elöda olelembiola sälähilä ili fisigäi.

⁴¹ Amalebe ili Galisölö neebea amila obeägilä segea doadigila asi. Obeägilä asi amoie mida gowe, Yesuie ëigi hewai amo Godea dofearla helësëi amogi.

⁴² Amalahilä segeyo sulubadelagi Godeëe mosöa amige udia dolö mosöa amige Ado Mala Hedabi olelesalea, Godea Afädë Memelela ifosi amoda Yesu neamelëla fisila made, säla iahamu nelo.

Abosolo ili ugila negämäia ilia dolö gifalädaläa memelei

¹ Segeyo amo gaaluda, Yesu bëgëla aulo malei maala baahamu nelo. Giligi ado sälo amolia Alamege ado sälo amolibalä gëgësalea sähalea, Dilia segeyo

sulubadelagi mogela īlo amogida nilile udia didalo sebe amoligali made ilomelēla säla gégëe.

² Amala gégësebegi abosolo giwilasi amolia Yesu bëgëla aulo odoa amoli sulubadela gegedomalolahilä ilima sähalea, Nilia Godeie ado amo fisilahilä molö mogemolö amo dofea made gabumelë.

³ Amai gabugi, nedoola, dilia dili nebegogi dolö gifalädalä mogoi neala sälo, Godeie Gesami nobai, hedabola dawadigi, amomu memelemalo. Memelalahilä, hamoi amo ilia sigi namiäia ifosidelä.

⁴ Amalahiläda, niliamu Godema adosa namolö amoge udia dolöma Godeie ado mala säla īmolö amoge hamosamu namolölamelëla säi.

⁵ Amolia säi amo udia dolöea nabalahilä sulubadelaea dofea gabula säi. Amalahilä, ilia Sidibeni memelei. Sidibeni eda asigi afädë negelahilä gelola nea, Eleloï Gesamige ema nobai nelo. Amase, Filibige, Bologolusage, Niganologe, Dimonoge, Bamenasage, Nigolasage ili memelei. Nikolasa eda Ädiago fii. Eda Yu fii made gaso, dafidi Yu udia dolöie mala neala gaulahilä ilibalä dila nelo.

⁶ Dolö memelei amoli abosolo ili neebea sigi maala ifosisebegi, Godema adolasila ilia ilima naabo negesi.

⁷ Amala hamolahilä Godeie ado mala säla daidoi. Yalusaleme ami Yesu bëgëla aulo udia dolö yafie, sämolö asusugai awäla baai. Gobela īlo dolö yafieage Yesuü mala gaula mogola asigi afädë negei.

Yu ilia Sidibenibalä gudi

⁸ Godeie ugila negeloge geloige Sidibenima nobalasisebegi, e udia dolöbalä nea hido elöige dolöea hamomolöi made gadoige gelola hamosa nelo.

⁹ Amala hamosebegi, dolö odoaea Sidibenibalä gégësa nelo. Yu udia dolö amolile gedolo mosö afädë amoëë ëida Fisigäi Amoli Dilo Mosöla sälo amoligi nelo. Dolö amolida Salinialage Alegisädalialage misi. Ilibalä odoage Silisiaala Esialage misi amoli sulubadelaea Sidibenibalä gégësa nelo.

¹⁰ Gégëselea Eleloï Gesamia Sidibeni hedabola dawadilasi amea ilia ado säi amea e aulo dabemolöi made nelo.

¹¹ Ilile adoea aulo dabemolöi made bealahilä, geleä hado musügä awälahilä dolö odoama sähalea, Sidibenia Mosesele Godele gagadela säse nabimelëla sämalola säi.

¹² Amala säi amogi udia dolö nefolalo amoliage, asigi gäwi dafidilo nefolalo amoliage, mala dawadigi nefolalo amoliage habobala mihalälahilä, ilia Sidibeni sigi gaula Galisölö dolö neebea ami asi.

¹³ Amalahilä, ema ilia wäfälä babala säsäla sämäia dolö odoa sigi maalahilä amolia sähalea, Dolö neebe egoweada sege Godea hile nafolai goge, Ado säla negei dibe amoge gagadesamu nelomelë.*

¹⁴ Eada gomalä säimelë. Nasalese fii Yesuea mosö go haila fisila, mala Mosesesa säla negei amo nalaba maaha nelo nilia nabaha neebewege neala bedefamolömelëla säi amo nilia nabimelëla säi.

¹⁵ Amo säi amo nabalahilä, Galisölö dolö sefolalo amolia Sidibenii odagi siila beahamelebe, selesaia fiie odagi gadoi neebe meli.

* **6:13:** Sege Godea hile nafolaila säi amoda Godeie mosö amoëë sähalea säi.

1 Amaimo, gobela ilo Busa Edefade nelo amea Sidibenima nabahalea, Ilia ado säsebego dofä säsebelela nabi.

2 Amala nabelebe Sidibenia säla obögësalea, Naado nedoola dili-e, ado sähago. Nabualo. Nilile naua müä Abalahama e Halana made awäla Meso-bodemia nebegi, Gode yo digalo hüdö elöi amo Abalahama neebea maala besela galai.

3 Maalahilä ea ema sähalea, Dïe segege sosogoge dïgïla sege na olese amogi mosalola säi.

4 Amala säi amo nabalahilä, e Galadia sege dïgïla Halana namolö asi. Ie eedo baagolahilä, sege walio dili neebea ami namiäia e Godea namolö mosalola säi.

5 Amo gala ema sege fufu afädënofela made i. Sege afädëemo afädëä emesamolöige dofä made i. Amai gaso, Godea sege amogi dige dïe diaua müä ilige dili namiäia ïmolömelëla Godea Abalahama e malö maade nebegi säla negei.

6 Godea gomalä säi. Dïe diaua müä amoli elöie segea namolömelë. Ami gäheo i hädali biyidia galabaia hamoi gadoi hamolasila neebe amo gaaluda, dolö elöea ili neala sëlasimolömelë.

7 Amamolö gaso, ili galabaia hamoi gadoi hamomäia hamolasilo fii amolibalä na gudimolömelë. Gudilahilä illi sege amo dïgïla awälahilä, sege wegi nea nïe ëi gauia adamolömelëla Godea säi.

8 Amase, Godea asialo made ado elöi säla negei amoëe ea nofe negela Abalahamama gafodo damulasilo mala negei. Amala negei amo gadola Aisaga emea e ägülebeda segeyo gödögi Abalahamaea Aisagaë gafodo damulasi. Hobeala Aisagaë malö Yeigabamage amai. Amalahilä Yeigabaë malö nilile müä giwilasi amolimage amai.

9 Nilile müä gïdälasi amolia giwi afädë Yosebema naabo gïlähilä, eda Isibi segea galabaia hamoi gadoi hamolasilo namiäia odoama muni ïmolahilä muni nii. Isibi segea sigi asi gasoda, Godea e sigi nea

10 yöi elö elöla sulubadela dibea amila e damula awäla ugila negei. Isibi sege beaha aligilo gini Felauë siigi, Godea Yosebegali hedabola dawadigilasiloge mala hedabi hamolasimäiage i. Amo bealahilä, Isibi udia dolöge, amase, ie mosö sulubadelage sigi namiäia Yosebe memelela ifosi.

11 Amalahilä Isibi sege sulubadelagige Gainana sege sulubadelagige sidë i maasebegi, udia dolö edefade yösa nefolalo, nilile müä ilia molö abidi galea walebelela hogoi gaso, afädë made beagolei.

12 Aso, molö made nebegi, Isibi segea molö galeamelëla säi amo nabalahilä, Yeigabaea nilile müä nelo amolima degabo mi gäwila afiamola sälähilä ili fisiga gai.

13 Amalahilä bu elö awäsebegi Yosebea ie edoolalima, neda Yosebemelëla ulufadigila säla i. Amala sälähilä nebegi, Felauea Yosebe sosogo amoge dawadigi.

14 Amalahilä, Yosebea ie eedo Yeigabala e sosogola Isibi misialola säsi. E sososo gegedolada nabülesi gifalädläiä odoai bia.

15 Misialola säsi amo nabala Yeigaba Isibi digala nebegi, hobeala e baagoi. Amalahilä nilile müä amolalige baagosebegi,

16 ilile domalo amo Segeme segea gaula obögëlahilä, sege dafidi Abalahamaea Segeme ami Hamölöie malöma baulo sege bidia niia ami bauí.

17 Godea Abalahamama ado säla negei amo gausiala digamolö fu ga madesalea, Isilale udia dolö Isibi nefolalo amoli sosogo malei bäula besela

galai.

18 Malei amala nebegi, hobeala beaha aligilo gini elö amea Yosebe made dawa nea, Isibi udia dolö sigi nelo.

19 Gini amea nili sosogo amoli dahila nealahilä, nillëe mäu sëlasila, ilile malö dubo baagomäia segea sadia gamalai.

20 Amo gaalu, Mosese e meea e ägüla misi, malö amoda Godeëe siigi hedabifalii. Aube ohodoa eedo hii mosöa ami sigi nelo.

21 Amalahilä e segea negei dibegi, Felauüe idiwia neala gaula awälahilä, hile malö folo wäla fosa nelo.

22 Amala fosololahilä ilia Isibië dawadigilo amo sulubadela Mosesema olelei. Amasebegi ea ado adomolö amoge mala hamomolö amoge dolö geloi edefade nelo.

23 Mosese e gäheo i nabülesi biyidia baagilahilä, ie edoo Isilaleëe malö amoli neebea söfö moholö dialeala helësëi.

24 Awälahilä ea beahamelebe Isibi dolö afädëa Isilale dolö afädë nufudaha neebe meli. Amalebe Mosesea Isilale dolö amo damula awäla Isibi dolö amo hii asiala hamoi amoëe hii e bidigi nufudala baagoi.

25 Mosesea helësëaleada, ie edoo amolia Godea Moseseëe naaboea ili fisigämölö gabula helësëa dialeala helësëi. Gasoda, iliada amala made helësëi nefolalo.

26 Amo aiyo amogi Mosese besela galala beahamelebe Isilale dolö äudä nudusa neebe bealahilä, ele neala aaelasidelälähilä elema sähalea, Malö äudä-o, didoo madele. Halimu edogi nudusala nabi.

27 Amala sälebe, mi hamola nudulo amea Mosese bobala sadia galahilä ema nabahalea, Di niliie beaha aligilo namiäiage, gudi mogelo namiäiage di nowëa memelesio.

28 Aiyo dia Isibi dolö nufudadigi amo gadola nege nufudadigidelä misi nealela nabi.

29 Amala säi amo nabalahilä Mosese e Midiana segea fisäla awäla nelo. Ami nea ie dolö malö äudä sogobai.

30 Ami gäheo i nabülesi biyidia baagilahilä, Mosese e sege nafade udia dolö aligilo made sege Sainai bi ga made neebea ami nebegi, i holöfali afädëgi nulo söägila selesaia fii afädë Mosesea bimäia ulufadigila nelo.

31 Amala hamosebe amo beala Mosese e fudugilahilä ga madela hedabola fädäla bimolö awäne nebegi, Dafidilo Geloëe ado nabi.

32 Dafidilo Geloia sähalea, Neda dëe diado amolile Gode neawe, Abala-hamäiege, Aisagaëge, Yeigabaëge ilile Gode neawemelëla säi. Amala säsebegi, Mosese e edefademalä fudugila emo gigiselähilä bimolö bedäla nelo.

33 Bedäla nebegi Dafidilo Geloia ema sähalea, Sege di nebegoda na nihile nafolai sege amea dia emo usililo salugai go giimo.

34 Nie udia dolö Isibi nefolalebe amolima ilia edefademalä neala sëlasisebe amo siia melimelë. Ili dudumigila dëisa dibë amo nabalahilä, na ili damula awäla sigi obëgëmolöle digai neawe. Amai gabugi, hä misië, na di Isibi mosalahagomelëla säi.

35 Dafidi Mosese ema ilia habobalahilä ema säla obëgësaleada, Di niliie beaha aligilo namiäiage, gudi mogelo namiäiage di nowëa memelesiola säi amoda Mosese amoma säi gasoda, selesaia fii afädë i holöfali gila ulufadigi amoëe naaboea dolö amea ili sigi namiäiage damula mosäiage Godea e fisiga galasimelë.

36 Dolö amea Isibi segea neage, ödä duhulu ëida Heale Uii dibea ami neage, gäheo i nabülesi biyidia sege nafadeia ami neage, hido elöige dolöea hamomolöi made gadoige hamola ili sigi asi.

37 Mosesame Isilaleie malöma sähaleada, Godea dilile didoomadila aligila afädëe bea sälo ne gadoi dilile bea sälo memelela ifosimolömelä säi.

38 Mosesame amoda selesaia fii afädëe Sainai bia amila ema ado säla iasolo amo gala sege nafadegi gegedolo amolibalä nel. Nilile naado amolibaläge nelo. Ado diamolöi diamolö amo nilima säla ïmäia ema i.

39 Amaimo, nilile naado amolia ea ado säi amo gadola hamomolö habobalähilä, e bobala sadia gala ilile asigida Isibi obögësa nelo.

40 Amala asigila nea ilia Alonoma sähalea, Niligali gode odoa naaboea hamomalo, iliadale nili sigi mosäia. Mosesame nili Isibilahilä segea moholöi sigi nelo amoma edo gadoi besela galaidu nilia dawa madela säi.

41 Amala säsolo amo gala ilia sugua afädëe gao emalö gadoi naaboea hamolahilä wäfali gode amoma sugua gadoi elö elöla nufudala göa nelegela i. Nilia naaboea hedabi hamoi gabula helëselähilä ilia edefademälä obeägïsa nelo.

42 Amala hamolebe Godea ili baagi iala ilia mu ilibia gasumilima göa nelegemäia fisigisi. Amo gadola bea säloëe bebagi dëdëla negei amo gowe. Isilale fii dili-e, gäheo i nabülesi biyidiagi sege nafadegi nea, sugua gadoi nufudala göa negela negali iledu.

43 Amaimo, Molegeie balai mosö dilia gaula asi. Amase, dilile gode Lëfanaë gasumili gadoige, dilia göa nelegemolöe naaboea hamoi amo dilia gaula asi. Dilia amala hamoi amea na dili Babilono holöbö baagia gala bobala mosäia fisiga gamolömelä dëdëla negei dialea.

Amosi 5.25-27

44 Gode ilibälä neebe amoëe helësëla balai mosö amo nilile naadolalibalä sege nafadeia ami nelo. Mosö amoda Godea Mosesema gowe gadoi hamomalola säla olei amo gadola ilia hamoi.

45 Hobealada nilile naado amolia ilile eedo bedefala balai mosö amo gaula Yasuabalä asi. Yasuabalä awäha nea Godea udia dolö fii odoa nefolalo amoli nesila digila sege amo iligali bedefala aligi awäha neada balai mosö amo gaula awäha nelo. Amalahilä balai mosö amo nebegimu beaha aligilo Gini Debidi besela galai.

46 Godea ema obeägïsebegi ea Godema nabahalea, Na mosö afädë Yeigaba fii amolile ulimolöda dofealela nabi.*

47 Amala nabi gaso, Solomonoea Godeie mosö uli.

48 Amai gaso, Ilibia Edefade neebe ameada mosö naaboea uligida aligilo made nea. Bea sälœa säi amo gadola,

49 Dafidilo Geloia sähalea, Muda nïe beaha aligilo filo dialeamelë. Amase, naga föida nïe emoea emesaia idala filo dialeamelë. Dilia ne namolöda mosö abodo gadoi olasimolö. Amase, ne hele fimolöe sege fuda abidi dialea.

50 Nelebo dibe goda sulubadela nïe naaboea hamoi madelela säila säla dëdëla negei dialeala säi.

Asaæa 66.1, 2

51 Aso, Sidabenia ilima sähamu nea sähalea, Dilile iso asigi gelofalä nebegoo, bobaeage gëheage asigi afädë made negei amo wälesi nebegoo. Eleloi Gesamima habobahamu nebegoo. Dilida dilile diado amoli nelo amo gadoimoo nebegoo.

* **7:46:** Mosö amoda Yeigaba fii (Isilale udia dolö) Godegali nelebo odala iala ie ëi gauia adamolöe gobela ilo mosö.

⁵² Bea sälo nefolalo amoligi afädë dilile diado amolia neala made sësa neloda nowë. Siiba dolö mogifalï moholömelä säla digi amolige ilia baagomäia nufudadigisa nelo. Amase, walio dilia dolö amo hololölahilä baagomäia nufimelé.

⁵³ Diligali Ado säla negei amo selesaia dolöma aulo negela ï amo dilia gaula nea, amo made hamolo nebego dilia amaila Sidibenia säi.

Ilia Sidibeni igia nufudala baagoi

⁵⁴ Sidibenia ado säi amo nabalahilä, ilia edefade mihaläla ema bese ali nalëgëi.

⁵⁵ Amasebegi, Sidibeni ema Eleloi Gesami nobala nea, ea selesaia mosöa sida adogola nea beahamelebe, Godeëe yo digalo hido elöi amoge, Yesu e Godeëe naabo dafädimadi neebe amoge meli.

⁵⁶ Siila nea sähalea, Bimo. Selesaia mosö doga negei dibe amoge Dolöie Malö amo Godeëe naabo dafädimadi neebe amoge beahameläla säi.

⁵⁷ Amala säi amo nabala, ilia gelola hoala digila naaboea ilile gëhe galahilä, e neebea gaalu fodolofalï nawela awäla

⁵⁸ e gaula gaamu yala baagia sadia galahilä, e baagomäia igia nufudaha nelo. Dolö dafidi ema babala sälo amolia ilile fagulo sedade daia salugai amo giilahilä, malisä afädëie emo mia nidila negei. Malisä amoie éida Solo.

⁵⁹ Ilia Sidibeni i igia nufudaha nebegi, ea Godema adosalea, Dafidilo Geloi Yesu-o, dia nïe gesami nea nimola säi.

⁶⁰ Amala sälähilä, emo gumu sasagala salea, gelolafalï sähalea, Dafidilo Geloi-e, ilia nafade hamosebe goweieda ili së imabiola sälähilä, Sidiben i süwia dilo wäla adi.

8

¹ Sidibeni nufudadigi amogi Soloea ie siigi doflea hamoila helësëi.

Soloea Godea udia dolö wela ifosi nefolalo amoli neala sëlasisa nelo

Segeyo amo gaalu, Sidibeni nufudalahilä, Godea Yalusaleme udia dolö wela ifosi nefolalo amoli mi gäwila edefademalä gelola neala sëlasisa nelo. Amalebe ili sulubadela fisäla awäla Yudia segeamadige Samelia segeamadige dusudasila afiha maadei. Abosolo ilimu Yalusaleme ami nelo.

² Dolö odoa Godeëe mala nabelo nefolalo amolia edefademalä didigaola Sidibenie domalo bausi.

³ Amalahilä Soloea udia dolö Godea wela ifosi nefolalo amoli nufudala iälalesa nelo. Amala hamosa nea mosö neebe amo sulubadelagi awälähilä, udiage dolöge gaula dusugaia awäla galabaia negesa nelo.

Samelia segea Ado Mala Hedabi säla ï

⁴ Udia dolö fisäla dusudasila afiha amolia sege ili afiaido amo sulubadelagi Ado Mala Hedabi säla iia afiha.

⁵ Amala afialahilä, Filibi Sameliaë gaamu afädë dibea ami awälähilä, ea ilima sähalea, Godea Afädë Memeli amo hä misi neameläla säla iaha nelo.

⁶ Filibia ado säla ï amo udia dolö gegedoi amolia hedabola nabalahilä, ea dolöea hamomolöi made gadoi hamola digisebe amo beala ili sulubadelaea ea ado säsebe amo nabaha nelo.

⁷ Amaha nea, udia dolö yafiema mugabe fedai nefolalo amoli nesila digisebegi üalala gäwila doadigila awäla digi, amase, dolö amo nafadeige, dolö fii siige yafie wahila digisa maadei.

⁸ Amala hamosebegi, gaamugi ami fii udia dolö amolia edefade obeägisa nelo.

⁹ Gaamugi ami dolö afädë ie eï Saimono sulo. Dafidida ea golë hamosa nelo. Samelia fii udia dolö fudugimäia elö elöla hamosa nelo. Ea hümu sähaleada, Neda eï sälo edefademelä sälo.

¹⁰ Amase, dolö odoa eï säloge, memassage sulubadelaea Saimonoïe ado nabaha aligilo. Amoli sulubadelaea sähaleada, Godeie geloi amo ilia Edefadela sälo amoda amola sälo.

¹¹ Saimonoea segeyo yafiegi golë hamosa nelo amogi ili neala fudugilasilo amea ilia ea säsebe amo nabaha nelo.

¹² Amai gaso, Filibia ilima Godea Beaha Maadela Sigi Neebe amoïge Yesu Gelesoïe eïge Ado Mala Hedabi säla iäsebegi, udiaeage dolöeage, asigi afädë negesebegi, ödägi gei.

¹³ Amase, Saimono eege asigi afädë negesebegi ödägi gei. Amalahilä e Filibibalä nawesa nea, dolöea hamomolöi made gadoige, geloi melëlo made gadoige hamosebe amo bealahilä Saimono e fudugi.

¹⁴ Abosolo dolö Yalusaleme nefolalo amolia Samelia ilia Godeie ado mala neala gausaleala säi amo nabalahilä ilia Fidale Yonele ili neebea fisiga gai.

¹⁵ Amala säsebegi, ele awäla besela galalahilä, elea Samelia udia dolö amolia Eleloï Gesami nimäia Godema adolasli.

¹⁶ Mida, Eleloï Gesami ilibälä digala made nelo. Yesuü eïgimu ödägi gesa nelo.

¹⁷ Godema adolasilahilä, elea ilima naabo negesisebegi ilia Eleloï Gesami nii.

¹⁸ Abosolo äudä amolea naabo negesi amea Gesami iäsebe amo Saimonoea bealahilä, ea muni iähagolahilä

¹⁹ sähalea, Na afädëma nüe naabo negesisegi Eleloï Gesami nimolö amoïe geloi amo nema imäiamelä säi.

²⁰ Amala sälebe Fidaea ema säla obëgësalea, Godea memalä imolö amogi dia munia nimolö helësei amea, dige die munige haligila heli segea mosäiamelä.

²¹ Die iso asigi Godeie siigi mogoi made nebego. Ameada alia hamoi hamosebewegida dofä dia hamomolöi mademelä.

²² Dia nafade hamomolö helësei amoïe asigi besumalo. Amalahilä, die isogi nafade asiala helësei amo hëmäia Dafidilo Geloima adomalo.

²³ Na säi amoïe mida, gesami aulo gamogai amo die isogi nobalahilä, nafade hamomolö amea di gide begei dibe go beahamelä Fidaea säi.

²⁴ Amala säsebegi, Saimonoea säla obëgësalea, Alia säi amo gadola nema made hamomäia Dafidilo Geloima nüe adolasimola säi.

²⁵ Amalahilä elea Yesuea elema hamoi amo säla i. Amase, Dafidilo Geloïe ado malage säla ialahilä Yalusaleme obëgëi. Obëgësalea Samelia segeie gaamu holöfälä dibeadi amogi Ado Mala Hedabi säla olelala aliligi obëgëi.

Filibia Idiobia dolöma Ado Mala Hedabi säla i

²⁶ Amalahilä Dafidilo Geloïe selesaia fii afädëa Filibima sähalea, Yalusalemela Gasa segea aulo idi gumadi mosalo. Idi sege nafadeido aulo amogi mosalola säi.

²⁷ Amala säi amo nabalahilä Filibi e nowela asi. Idi amogi awäha nebegi, Idiobia dolö afädë idiafa gausiai. Dolö amoda dafidi iso neadigi nelo. Dolö ameada Idiobia udia dolöie beaha aligilo gini udia eï Gädasi sulo amoïe muni nelegeige beaha aligilo nelo. Dolö amoda Yalusaleme ami Godeie eï gauia adala Godema adomolö asi

28 obögësalea, galo sugua hosima begela dusugala aulo amogi filahilä, bea sälo Aisaeaea bebagi dëdëla negei dibe amo nidela aligi awäha nelo.

29 Nidela aligi awäha nebegi Gesamia Filibima sähalea, Di awäla galo mia ga madela, galo awäse amo gadola mosalola säi.

30 Amala säsebegi, Filibi e baluluia galo awäse amo gadola awäla nebegi, Idiobia dolö amea Aisaeaea bebagi dëdëla negei dibe amo nidese nabi. Amo nabalahilä Fibilia ema nabahalea, Ado nidese goienda helësësebelela nabi.

31 Amala nabasebegi, ea säla obögësalea, Afädëa goïe mida gowemelëla nema made säla iaseda, na abeahäla helësëmolödula säi. Amala sälahilä ea Filibima sähalea, Galodaia haligüla fidelä fedala fimola säi.

32 Bebagi ado säla dëdëla negei nidei amoda gowe.

Sugua sibi baagomäia nufulö sigi awäsebe amo gadolage, sibi emalö hili damusegi, nafi dagala adolo made amo gadolage, ea nafi made dagai.

33 E neala hewalasilahilä ie gudi mogola made säsi. E nagadaia namolöda aligila wagai amoie yaua mäüie ado nowëa säsimolöla säla dëdëla negei dialea.

Aisaea 53.7-8

34 Idiobia dolö amea Filibima nabahalea, Bea sälo amea, amo säi amo nowëie helësëla säi gabu, hii e helësëla säi gabule ma, elöie helësëla säi gabulela nema säla ìmola nabi.

35 Amalebe Fibilia dafidi ado dëdëla negei nideia amila mi gäwila Yesuie Ado Mala Hedabi dolö amoma säla olelesa nelo.

36-37 Ele idiafa awähalea ödä afädë dibeä ami besela galala Idiobia dolö amea Filibima nabahalea, Bimo. Ödä dialea. Ne ödägi gemolö amo nelebo afädëa dofogamolöi gabulela nabi.*

38 Amalahilä ea galo gaulo amoma beaha namiëlähilä, eege Filibige helegela ödägi digala aligilahilä Fibilia e ödägi gelasi.

39 Ele ödägila fedalahilä, Dafidilo Geloïie Gesamia Filibi fodolofalä sogobala gaula asibua Idiobia dolö amea e bu elö made meli. Amalahilä ea obeägila nelea hii aulo idi amogi asi.

40 Fibili e hä Asodasa gaamua neeve meli. Amalahilä e segea amila doadigila awäla gaamu dibe sulubadelagi nawesalea, Ado Mala Hedabi olelela aliligi awäla Sisalia gaamugi besela galai.

9

Solo e asigi besui

1 Amo gala Soloea Dafidilo Geloïie bëgëla aulo nefolalo amolima sëlasila nufudadigideläla gelola sähamu nelo. Ea gobela ilo Busa Edefade neebea ami awälahilä sähalea,

2 Gedolo mosö amoli beaha aligilo Damasaga nefolalebe amolima iülä, beba afädë dëdëla ìmo. Yesuie Idigi aulo nefolalebe, udiage dolöge, beagoleseda, nafodolahilä Yalusaleme sigi obögëdeläla säi.

3 Amalahilä, Solo e Damasaga suägila nebegi, mudaiala yo digalo maala fodolofalä ema sege yabagelelo wäla yabagelei.

4 Amea e nagadaia digai dibegi, afädëa ema sähalea, Solo-o, Solo-o, edogi dia ne neala sëlasaisala säse nabi.

* **8:36-37:** Uluguea beba gowe dëdëi amogi hobeala dolö odoaea ado odoa neala baala, damo 37 dëdëi.
[37 Amala sälebe Fibilia säla obögësalea, Die bobaea gelola asigi afädë negei nea galëda, ödägi gemolöi dialeamelëla säi. Amala sälebe dolö amea sähalea, Å, asigi afädë negei neawe. Yesu Geleso e Godeie Efege neala helësähilä gaula mogosamelëla säi.]

5 Amo nabalahilä ea säla obögësalea, Dafidilo, dida nowëla nabi. Amala nabasebegi, ea säla obögësalea, Neda Yesu, dia neala sëlasilo amomelë.

6 Di hä nowela Damasaga gaamugi mosalo. Dia hamomolö amo ami säla imolömelëlä säi.

7 Dolö odoa Solobalä asi amolia adola made aumala nelo. Ado säse amo nabi gaso, dolö hodo made meli.

8 Solo e digai amo noweia adalahilä si fisigäla meli gaso, nelebo bimolö uli meli. Ulî galebeda ilia e nabelela gaulahilä sigi awâla Damasaga besela galai.

9 Besela galalahilä, ami segeyo ohodoa nelo amogi bimolö uli nea, molö ödäge made naala nelo.

10 Damasaga ami bëgëla aulo afädë nelo. Amoëë ida Ananaiasa. Ea sosoäla awâla beahaleamelebe Dafidilo Geloia wela sähalea, Ananaiasa-ola säi. Amala säsebegi, ea säla obögësalea, Dafidilo Geloï-e, ne neawela säi.

11 Amasebegi Dafidilo Geloia ema sähalea, Di nowelahilä idi gogi mosalo. Idi amoëë ida Mogoi Idi. Amogi awâlahilä Yudasaëe mosöa besela galamolöëe nowela mosalo. Yudasaëe mosöa besela galalahilä dia Dasasa fii dolö afädë ëi Soloda salealela nabualo. Mosalola säi amoëë mida, ea Godema adosa neeve amoëë.

12 Ea sosoäla awâla beahaleamelebe ie si hedabomäia dolö afädë ida Ananaiasa maalahilä ie naabo negesi melila säi.

13 Amala sälebe Ananaiasaäa säla obögësalea, Dafidilo Geloï-e, dolö goeada udia dolö dihile nafolai Yalusaleme nefolalo amolima nafade edefade hamoimelëla udia dolö yafiea säi amo na nabimelë.

14 Nilü neebea wige udia dolö die ëi gauia adalo amoli sulubadela nafodomolöëe gobela ilo busa nefolalo amolia ema geloi imelëla säi.

15 Amala säsebegi, Dafidilo Geloia ema säla obögësalea, Mosalo. Dolö amoda nie hamoi hamolasilo namiäia memeleimele. Eada udia dolö fii odoa amolige, beaha aligilo gini nefolalebe amolige, Isilale udia dolö nefolalebe amolige, nie ëi ilile siigi sämäia memeleimele.

16 Ea nie ëigi se elö elöla molö amo na ema olemolömelëla säi.

17 Amala säi amo nabalahilä, Ananaiasa awâla besela galalahilä mosö amogi nogila digai. Digalahilä ea ema naabo negesila sähalea, Nedoo Solo-o, Dafidilo Geloia ne wi misialai, di wi maahalea Yesu idiafa dia meli amea. Die si bu bimäiage Eleloï Gesami dima nobamäiage ne misialaila säi.

18 Amala sälebe fodolofali seme bebe gadoi Soloëë siigila digalahilä ea bu bimolöi meli. Amalebe Solo e hä nowelahilä, ödägi gei.

19 Ödägi gelahilä, molö naala gelola obögëei.

Solo Damasaga nea Yesuëe mala säla iaha nelo

Damasaga nea Solo e bëgëla aulo amolibälä segeyo odoa nelo.

20 Beaha aligila made fodolofalä gedolo mosöa awâla nea, ea Yesuda Godeëe Efege neamelëla säla iaha nelo.

21 Amalebe ea ado säi amo nabelo amoli sulubadelaea fudugilahilä sähalea, Udia dolö ëi go gauia adalo amoli Yalusaleme nufudadigisa aligilo amo e madele. Yawege amala hamomolöëe ili nafodolahilä gobela ilo busa nefolalebea ami sigi gaula moholöëe misi madelela säla didigai.

22 Amalo gaso, Soloea edefademälä gelolasila ado mala säla iaha nelo. Säla iähalea Afädë Memelei amoda dofä Yesu e neamelëla säi amo Yu udia dolö Damasaga nefolalo amolia nabala fudugila, dofä säsebelä helëselahilä, säla obögëmolö asusugai nelo.

²³ Segeyo yafie baagilahilä, Yu ili gegedola Solo baagomäia nufid-edelämälä sälä didiäha dilo.

²⁴ Amala didiäi amo Soloea nabi. Ilia segeyo sulubadela gasi esoage Damasaga gaamu yalala amalela digi amoë idì nogila digalo amo sulubadela Solo e baagomäia nufulöie idia negesamu nelo.

²⁵ Amala hamosa nebegi gasi afädëgi Soloë bëgëla aulo nefolalo amolia Solo adu gadoigi salalahilä yala baagido ëfëa begela fisiga idai.

Solo e Yalusaleme nelo

²⁶ Solo e Yalusaleme awäla, Yesu bëgëla aulo amolibälä gedola namolö helësëi. Amala helësälä nebegi, eda Yesu bëgëla aulo made neala helësälä sulubadelaea bedäha nefolalo.

²⁷ Amalo gaso, Banabasaea e sigi awäla abosolo amoli neebea ami asi. Sigi awälähilä ea abosolo amolima Solo e idiafa awäha nebegi Dafidilo Geloï meli amoge, ea Soloma ado säi amoge, ilima awala sälä i. Amala sälä iälahilä Damasaga awäla Soloea Yesuë ëigi ie ado mala gelola sälä i amoge ilima awala sälä i.

²⁸ Amala sälähilä Solo e ilibälä gedola nea, Yalusaleme sege sulubadelagi awäha nea, Dafidilo Geloïie ëigi gelola sälä iaha nawesa nelo.

²⁹ Amala sälä iaha nea, ea Yu dolö Giligi ado adolo nefolalebe amolibälä ado adosa nea gëgësa nelo. Gëgësebegi ilia e baagomäia nufulöie idì hogosa nelo.

³⁰ Amala hamosa neamälä säi amo nabalahilä edoolalia Solo Sisalia sigi awälähilä e Dasasa mosäia ifola asi.

³¹ Amala hamolahilä, Yudiage Galilige Sameliage udia dolö Godea wela ifosi nefolalo amä aeäeala nelo. Amala nea ili neala gelolasisebegi, Dafidilo Geloibälä bedäla nagadaiala nelo. Eleloï Gesamia ilile asigi falagaselasisegi, udia dolö odoaea asigi afädë negela ilima disa maadei.

Fidaea Eniasa wahilasi

³² Fida e sege sulubadelagi nawesalea, udia dolö Godea hile nafolai Lida gaamugi nefolalebea amige digala nelo.

³³ Digala nea segea ami dolö afädë fii si dibe meli. Dolö amoë ëida Eniasa, e imididaia diasi dibegimu gäheo i gödölesi baagi.

³⁴ Fidaea ema sähalea, Eniasa-o, Yesu Gelesoea di wahilasisebego. Nowelähilä die fëo galimola säi. Amala säi amole e fodolofalä nowei.

³⁵ Udia dolö sulubadela Lidälage sege Salonorlage ili sulubadelaea e bealahilä Dafidilo Geloima asigi besui.

³⁶ Yesu bëgëla aulo udia afädë ei Dabida, Giligi ado adola ei elöda Dogasa, e Yoba filo. Udia amea hamoi hedabi hamosamu nea. Udia dolö busadäoï nefolalebe amoli ugila negesamu aligilo.

³⁷ Amala hamosa sebegi e olola baagoi. Baagosebegi odoaea ie domalo nigime hëla hogoli ilibia afädëgi nea negesi.

³⁸ Yoba gaamu amoda Lida gaamu ga madela negei. Bëgëla aulo nefolalo amolia Fida segeyo amo gala Lida neai amo nabalahilä, ilia dolö äudäma e neebea bea mosalai. Awälähilä elea ema sähalea, Saula made, nili nefolalebea fodolo misialola sälä i.

³⁹ Amala sälä iäsebegi, Fida e nowelähilä hiligila obëgëi. Besela galalahilä hogoli ilibia amogi ilia e sigi asi. Sigi awälähilä udia didalo nefolalo amoli e neebe gaalu ga madela nefolalea didigaola fagulo sedadege fagulo odoage Dogasaea hi e made baagola salea hamoi dilo amo ema nidila olei.

⁴⁰ Fidaea ili sulubadela afiahä maademolahilä, emo gumu sasagala salea Godema addoi. Amala adulahilä Fidaea ie domalomadi besuia galalahilä

sähalea, Dabida, nowemola säi. Amalebe udia amea si fisigäla Fidama bealahilä e nowela fii.

⁴¹ Amala hamolebeda Fidaea udia amoëe naabogi nabelela nowela ifosi. Ifosilahilä Fidaea udia dolö Godea hïle nafolai nefolalo amolimage, udia didalo amolimage mofiamolahilä, ea udia wahi neeve amo ilima olei.

⁴² Amala hamoi amo Yoba udia dolöea dawadigisa maadelahilä yafiea Dafidilo Geloina asigi afädë negei.

⁴³ Fida e segeyo yafie Yoba segea ami nelo. E ami nelo amoda dolö afädë ëi Saimonobälä nelo. Saimono ameada sugua gao gafodo nealahilä, amea nelebo odoa hamomolöie daiaha aligilo.

10

Selesaia fii afädë maalahilä Goniliäsama ado säla i

¹ Sisalia gaamugi ami dolö afädë nelo. ïe ëida Goniliäsä. Eada ami dolö hädali afädë beaha aligilo nelo. Hädali afädë amoda hädali gafeia amoligi, hädali gafeia amolile ëida Idali Ami Dolölä sälo.

² Goniliäsä eada Godea hamei dibe amomu hamolo nea, Godebalä bedäla nagadaiala aligilo. ïe mosöa nefolalo amoli sulubadelaeage amalo. Eada busadäoi neeve amoli ugila negela muni nelegeige ïaha aligilo nea, segeyo sulubadelagi Godema adolasisa aligilo nelo.

³ Amala hamosa nebegi segeyo afädëgi eso bëgisebe amo gaalu, Goniliäsaea sosoäla awäla beahaleamelebe, Godeë selesaia fii afädëa e neevea maalahilä ema Goniliäsä-ola säsebegi ea fädäla meli.

⁴ Amala säsebegi, ea bedälahilä, selesaia fii amoma siila dialea nabahalea, Dafidilo, edola nabi. Amala nabasebegi, ea ema säla obëgësalea, Dia Godema adosa aligilo amoge, nelegei muni busadäoi amoligali ïaha aligilo amoge Godea bealahilä di helësäa neamelë.

⁵ Amaimo, dolö afädë Saimono, ie ëi elöda Fida, amoda di neevea gui misiäi dolö odoaea Yoba bea mosalamalo.

⁶ Dolö amoda edaoa Saimonoëe mosöa söfë misi saleamelë. Saimono ameada sugua gao gafodo nealahilä, amea nelebo odoa hamomolöie daiaha aligilo. ïe mosöda duhulu agesugi neamelëla säi.

⁷ Selesaia fii amea ema säla ïala asibua Goniliäsaea ie hamoi hamolasilo äudä nelo amolege, amase, ami dolö afädë Godea hamei dibe amomu hamolo ebalämü aligilo amoge, ohodoa amoli misialolahilä,

⁸ nelebo e neevea maala hamoi amo sulubadela ilima fädäla säla ïaha maadelahilä ea ili Yoba mosaloi.

Fidaea sosoäla awäla meli

⁹ Amo aiyo amogi ili awäla idiafa eso mogogi suägilä gaamu ga madela awäha neeve amo gaalu, Fidaea Godema adomolö mosö figi balededaia fedai.

¹⁰ Fedalahilä adosa salea, Fida e sïdëa baagosebegi molö molö helësei. Odoaea molö giala daiasebe amo gaalu, Fida e olobola salea sosoäla awäla meli.

¹¹ Beahaleamelebe mu doga negelahilä nelebo afädë fagulo gadoi edefade bidi biyidiagi gaulahilä nagadaia fisiga idogosebe meli.

¹² Amodaia ami hogoi elö elöige, nagadaia hagömöea aulo elö elöige, hagila aulo haea elö elöige sefolalebe meli.

¹³ Amo beaha nebegi, ado afädë sähalea, Fida-o, nowelahilä dia nufudala muöla säse nabi.

14 Amala säi amo nabalahilä Fidaea säla obëgësalea, Dafidilo Geloi-e. Ai, made molö. Nilia made mualaije, nelebo die siigi doflea madege, na afädë dofä made maimelëla säi.

15 Amala sälbe, ado amea bu elö ema sähalea, Godea doflea muöla säi amoda ie siigi doflea madela sämabiola säse nabi.

16 Amo gadola bu ohodoala hamolahilä fodolofali nelebo fagulo gadoi amo mudaia dusugala neasebe meli.

17 Sosoäla awäla meli amo Fidaea mi edoïedula asigi säosäola hehelësësa sebegi, dolö ohodoa Goniliäsaäe mosöala misi amoli maalahilä, Saimonoie mosö abidi neala nalaba awäla beagolelahilä, idi galo mia ami segeamadi nelo.

18 Idi galo baagido segea nea wala nabahalea, Dolö afädë Saimono, ie ëi elöda Fida, mosöa gui sebelela nabi.

19 Sosoäla awäla meli amo Fidaea edodula hehelësësamu sebegi Gesamia sähalea, Nabuö, dolö ohodoaea di hogosa nea.

20 Di hä nowela digamo. Ilibalä moholö amogi dia asigi säosäomabu. Na ili fisiga weila säi.

21 Amala säsebegi, Fida e digalahilä dolö amolima nabahalea, Dolö dilia hogose amoda nemelë. Edoïe misila nabi.

22 Amala nabasebegi, ilia säla obëgësalea, Godeie selesaia fii afädëa ami dolö hädalı afädë beaha aligilo Goniliäsaama sähalea, Fida di neebia misialamalo. Ea säse amo dia nabualola säimelë. Goniliäsaada dolö asigi mogoi, Godebalä bedäla nagadaiala aligilo neamelë. Yu udia dolö amoliage e asigi mogoi neala sälomelëla säi.

23 Amala säsebegi, Fidaea ili mosöa digafiamola sälahilä, ili ami adi.

Fida e Goniliäsaäe mosöa asi

Diala nowela hiligila afiai. Edoolali odoa Yoba gaamugi nefolalo amolige hiligila afiai.

24 Amo aiyo amogi e Sisalia gaamugi besela galai. Gaamugi ami Goniliäsaäe ili beaha nelo. E sosogo amolige e damelefali amolige misialolahilä, ili gegedola beaha nefolalo.

25 Fida e digala besela galasebegi Goniliäsa maalahilä, ie emo mia gu-musula dia idogoi.

26 Amala hamosebegi, Fidaea e nabeleia idahalea sähalea, Di nowemo. Nege dolöfämelëla säi.

27 Fidaea ebalä adodola mumusogi digahamelebe udia dolö yafie gegedoi dibë meli.

28 Bealahilä ilima sähalea, Afädë Yu dolö neebe amogida udia dolö fii elöbalä aligilo madege, amase, söfäge aulo madela säla negei amoda dilia dawadigi nebego. Amala hamolo gaso, dolö elöma dida nafade, amase, Godeie siigi doflea madela made sämäia Godea nema oleimelë.

29 Amalebe misialoi amogi na säla obëgëla made, ne misimelë. Amaimo, mi edoïe ne misialaila nabahala nabi.

30 Amala nabasebegi, Goniliäsaäe sähalea, Gomoïe gahada deadi walio neebe we gadola eso bëgisebe amo gaalu, nihi mosöa Godema adosa sebegi, dolö afädë fagulo hedabi elelo salugai nië odagia maala nelo gabio.

31 Amala maala nea ea sähalea, Goniliäsa-o, dia Godema adoi amo ea nabi. Amase, dia nelegei munige busadäoi amoligali iaha aligilo amoge Godea made elaboi nea.

32 Dolö afädë Saimono, ie ëi elöda Fida, e Yoba gaamugi neamelë. Dolö odoama bea mosalamalo. Dolö amoda edaio Saimonoie mosöa söfë misi

saleamélë. Saimono ameada sugua gao gafodo nealahilä, amea nelebo odoa hamomolöie daiaha aligilo. ïe mosöda duhulu agesugi neamelëla säi.

³³ Amala sälebe na fodolofali di bea mosalola säi. Nabalahilä misi goda hedabi hamoi. Nesege. Amaimo, Dafidilo Geloia sulubadela dima sämalola säi amo gadola säsebe amo nabulö nili sulubadela Godeïe sidaia gedola saleawela säi.

Fidaea Goniliasaëe mosöa Ado Mala Hedabi olelei

³⁴⁻³⁵ Fidaea sähalea, Godea udia dolö sulubadela memelela made, fii sulubadelaea ebalä bedäla nagadaalahilä, mala mogoi hamosa nefolalebe amoli Godea hulu helésela obeägilo neebe amoda, dofä na walio beagolei neawe.

³⁶ Godea neala dalulasilo Ado Mala Hedabi Yesu Geleso aulodaia nea säla, Isilale udia dolöma säla ï amo dilia dawadigi nebego. Yesu Geleso amoda udia dolö sulubadelaë Dafidilo Geloi nea.

³⁷ Yonea ödägi gelo mala olelibua, Galili ami mi gäwilahilä, Yudia sege sulubadelamadi hamoi amo dilia dawadigi nebego.

³⁸ Ami hamoi amoda gowe. Godea Nasalese fii Yesu memelela Eleloi Gesamige, geloige, ema söga negesebegi, Gode ebalä nelo amea Yesuea fufuia nawesa nea, udia dolöma hedabi hamola digi, udia dolö mugabe busaë geloi hawa nefolalebe amoli sulubadela wahila digi amo dilia dawadigi.

³⁹ Ea Yalusaleme neage, Yu udia dolö sege sulubadelagi neage hamoi amo nilia beaha maadei. Ilia e baagomäia iigi baala negeimelë.

⁴⁰ Amaimo, segeyo äädä nelolahilä osodagi Godea dolö amo nowela ifosilahilä, udia dolöea e bimäia olei.

⁴¹ Amala olei amoda, udia dolö sulubadelama made, Godea e bimäia memeleiamu meli. E baagola nowesebegi ebalä molö ödäge naha aligilo neebe nilümamu oleimelë.

⁴² Ea nilüma sähalea, Udia dolöma ado mala säla iahalea, udia dolö dafidi baagoi amolilege walio nefolalebe welilege gudi mogelo namiäia Godea ne memelela ifosila säla imalola säi.

⁴³ Dafidi bea sälö nefolalo amoli sulubadelaea ie helésela bea säla sähalea, Ema asigi afädë negei nefolalebe amolia nafade hamoi amoda Godea ie eia hela digimolömelä säi.

Godea udia dolö fii odoagali Eleloi Gesami ï

⁴⁴ Fidaea ado amo, aso, sähä nebegimu, Eleloi Gesami udia dolö ea säi amo nabaha sefolalo amoli sulubadelama digi.

⁴⁵ Asigi afädë negei gafodo damulo Fidabalä misi amolia Eleloi Gesami memalä udu ilo amo fii odoama söga sali amo beala fudugisa dilo.

⁴⁶ Fudugi amoie mida gowe. Udia dolö amolia ado elö säla, Gode eda edefade neala säse nabi amogi. Amalahilä Fidaea nabahalea,

⁴⁷ Nilia Eleloi Gesami nii amo gadola nii amoli ödägi made gemolöila sämolöi nealela nabi.

⁴⁸ Amala nabasebegi, ea Yesu Gelesoie eigi ödägi gemalola säi. Amalahilä ilia ema segeyo odoa ilibälä namolömelä säla gauia idai.

11

Fida e Yalusaleme awälahilä nelebo hamoi säla ï

¹ Abosolo iliage edoolali Yudia sege sulubadelagi nefolalo amoliage nabahalea, udia dolö fii odoa amoliage Godeïe ado mala neala gaui neala säi amo nabi.

² Nabalahilä nea, gafodo damulo dolö odoaea Fida Yalusaleme awäla besela galasebegi, ilia ema nemoi.

³ Nemola sähalea, Dia dolö gafodo made damui nefolalebe amolile mosöa digalahilä, ilibalä molö gedola naaha sulo gabiola säi.

⁴ Amala säsebegi, Fidaea nelebo dafidi mi gäwila hamoi amo ilima awala sähalea,

⁵ Ne Yoba gaamugi Godema adosa sebegi, olobola salea sosoäla awäla beahaleamelebe, mudaiala nelebo fagulo gadoi edefade bidi biyidiagi gaulahilä ne mia fisiga idogosio.

⁶ Fisiga idogosebegi fagulo gadoi amogi na siila fädälä beahalemelebe, sugua foi elö elöige, hogoi odoage, hagömoea aulo gadoige, hagila aulo haeage sefolalebe meli.

⁷ Beaha nebegi nema ado afädë sähalea, Fida-o, nowelahilä dia nufudala muöla säse nabi.

⁸ Amo nabalahilä na säla obögësalea, Dafidilo Geloi-e. Ai, made molö. Nilä made mualaige, nelebo dëe siigi doflea madege, afädë näfia made maimeläla säi.

⁹ Amala sälebeda ado amea mudaiala bu elö sähalea, Godea doflea muöla säi amoda ie siigi doflea madela sämabiola säse nabi.

¹⁰ Amo gadola bu ohodoala hamolahilä nelebo amoli sulubadela mudaia dusugala neasebe meli.

¹¹ Amo gala dolö ohodoaa Sisaliala fisiga gai amoli mosö ne neebea ami maala besela galasio.

¹² Besela galasebegi Gesamia nema ilibalä moholö amogi dia asigi säösäomabula säi. Amala säsebegi, nedoo gafeia amolalige nebalä awälähilä, nihiliäla dolö amoie mosöa nogila digai.

¹³ Digalahilä ea nilima säla iahalea sähalea, Selesaia fii afädë näfia mosöa maase meli. Selesaia fii amea sähalea, Dolö odoa Yoba mosaloi, amoli awäla dolö afädë Saimono, ie eë elöda Fida, e misiäia bea mosaloi.

¹⁴ Ea ado mala säla iasebe amea dige dëe mosöa neebe amolige dili sulubadela damula moholömeläla säila säi.

¹⁵ Amaimo, na ado sähä nebegi, Eleloï Gesami dafidi mi gäwila nilima digai amo gadola ilimage digasio.

¹⁶ Amala hamolebe na helësëla obögësalea, dafidi Dafidilo Geloiado säi amo gadola, Yoneada ödäea gesa nelo, dili Eleloï Gesamia gemolömeläla säi amo helësëla obögëimelë.

¹⁷ Dafidilo Geloi Yesu Gelesoma asigi afädë negesebegi, Godea niligali i amo gadola, iligalige iasebegi, na Godema iligali amala imabula sämolöi nelolela Fidaea säla wagai.

¹⁸ Amala säi amo nabalahilä, ilia bu säla obögëla made, Godeëe eë gauia adala sähalea, Godea udia dolö fii odoa neebe amoliage asigi besulahilä namolö gähe neala gaumäia iligali fu i gabula säi.

Udia dolö Godea wela ifosisi Ädiago nefolalo

¹⁹ Sidibeni baagomäia nufia amila odoaea ili neala sëlasisa nebegi, udia dolö fisäla dusudasila afiai amoli fisäla odoa Fonisiage, Saibulusige, Ädiagogé awäla ado mala säla iïa Yu udia dolömamu olelela aliligi asi.

²⁰ Amai gaso, fisäla asi amoligi Saibulusi dolö odoage Sailini dolö odoage Ädiago gaamugi awäla Giligi udia dolömage Dafidilo Geloi Yesuë Ado Mala Hedabi olelesa nelo.

21 Dafidilo Geloia ïe geloi ilima olesebegi udia dolö yafie asigi afädë negesa maadelahilä Godemadi namolö obögëi.

22 Amala hamoila säi amo Godea Yalusaleme udia dolö wela ifosi nefolalo amolia nabalahilä, ilia Banabasama Ädiago segea bea mosalai.

23 E awäla besela galalahilä beahamelebe, Godea ili hedabola ugila negei amo bealahilä ea obeägi. Obeägilahilä ea ilile iso asigi gelolasila udia dolö sulubadelama sähalea, Fisila made, Dafidilo Geloibalä dila nebegoda go wäläsimu namialola säi.

24 Banabasa e dolö hedabi, Eleloï Gesami ema nobai nea, asigi afädë negei geloi nelo amea amala säi. Amaimo, udia dolö yafiege Dafidilo Geloima asigi afädë negela baai.

25 Amala hamolahilä Banabasaea Solo hogomolöe Dasasa asi.

26 Beagolelahilä ea e Ädiago sigi obögëi. Ädiago ami gäheo i afädë ele udia dolö Godea wela ifosi nefolalo amolibalä gegedola nea, udia dolö yafiema mala säla olelesa nelo.

Yesu bögëla aulo Ädiago ami mi gäwila Geleso sosogola ëi negei.

27 Segeyo amo gaalu, bea sälo odoa Yalusalemelahilä Ädiago digai.

28 Iligi afädëie ëi Agabasa e nowelahilä, Gesamië geloia bea säla negesalea sähalea, Sege föi sulubadelagi sidë i edefademu gelola moholömeläla säla negei. Amala säi amo gadola beaha aligilo Gini Sisa Golodiasa nebegi gausiala digai.

29 Ado säi amo nabalahilä, bögëla aulo nefolalo amolia ado afädë negela, edoolali Yudia nefolalebe amoligali ugila negela ïmolöe, muni dibe amo gadola idulämeläla säi.

30 Ilia amala säi amo gadola hamolahilä, ilia Banabasale Sololele naabogi gausilahilä, dolö asigi gäwi dafidilo nefolalebe amolima ïmolöe gaula mosa-loi.

12

Yamese baagomäia nufudalahilä, Fida nafodoi

1 Amo gaalu, Gini Heledoea udia dolö Godea wela ifosi nefolalo odoa amoli neala sëlasimolöe gaula nafodosa nelo.

2 Ea Yoneie edoo Yamese baagomäia nudulo helebea nufi.

3 Heledoea beahamelebe, Yu ilia ea nelebo hamosebe amogi haeafula obeägisebegi, Fidage gaula nafodomalai. Ea amo hamoi amo Segeyo Edefadegi beledi edelo yidila made gobela molö fu amo gala amala hamoi.

4 Fida gaula galabaia mosöa negesilahilä, ami dolö nudulu gäwi biyidia amolia Fida e idihë namialai. Nudulu gäwi afädë afädëlagi ami dolö biyidia biyidiala ifosisi. Amala ifosisilahilä, Heledoea Baagila Asi Segeyo amo baagibua ebalä gudimolöe udia dolö neebea e sigi moholöla helësei.

5 Amaimo, Fida e galabaia mosöamu nebegi, udia dolö Godea wela ifosi amolia ïe Godema gelola adosa nelo.

Selesaia fia Fida fisigäi

6 Heledoea aiyo gadola e sigi moholölahilä, walio gasigi gadola, Fida e ami dolö äudä amole mogogi ami adi dilo. Ilia e igi ëfë äudäea begela negesilahilä, ami dolö odoaea galabaia mosö amoë idi galo baagido idihë nefolalo.

7 Amala dibegi, Dafidilo Geloïï selesaia fia afädë fodolofalä maala aligisilahilä, galabaia mosö hogolia ami yo digai. Selesaia fia amea Fidaïe afawa

nufigila didiigisalea sähalea, Di fodolofali nowemola säi. Amala säi amole igi effe äudä amo Fidaie naabogi amila fisigälä digai.

⁸ Amala hamosebegi, selesaia fii amea sähalea, Dïe malibu fëdöla nege-lahilä, emo usililoge salugamola säi. Amala säi amo gadola Fidaea hamose-begi, selesaia fii amea ema sähalea, Dïe daia salugalo fagulo amoge salu-galahilä, ne bëgëla misiëlä säi.

⁹ Amala säsebegi, e awäse amo gadola bëgëla segea doadigila awähaleada, selesaia fiaa e dofä sigi awäsebelä made helësëla, ea sosoäla awäla beahala helësëi.

¹⁰ Ele awähalea idihë aligilo elö neebe amo baagila awäla, elö neebe amoge baagila asi. Amala awäla gaamugi aulo idi galo igi aeanea hamoia gala ami besela galai. Besela galalebe idi gai amo hï asigia doga negesebegi, ele doadigila asi. Awäla idi afädë amogi awäha nebegi, selesaia fii amea e amilahilä fodolofali digila asi.

¹¹ Selesaia fii amea dïgilä asibua Fidaea fädäla helësëla obëgësalea sähalea, Heledoie naaboea gauia amilage, Yu udia dolö ilia hamomolö helësëia ami-lage, Dafidilo Geloia ne damula awäla ie selesaia fii dofä fisiga wei gabula säi.

¹² Amala fädäla helësëlahilä, Fida e Yoneëi eme Meliïe mosöa asi. Yoneëi ëi elöda Maga. Mosöa ami udia dolö yafie gegedolahilä Godema adosa dilo.

¹³ Fida e maalahilä idi galo baagido segeamadila nea, gödögödöla nufigise-begi, hamoi hamolasilo dolisä ëi Olodaea idi gai dugimolö misi.

¹⁴ E maalahilä säse amo nabahamelebe, Fidaea adose nabala e edefade-malä obeägësalea, idi gai amo made dogala baluluia digalahilä sähalea, Wae, dili-e! Fida idiliba misi neamelëla säi.

¹⁵ Amala sälebe, ilia ema sähalea, Di gagaosa walofala säi. Amala säsebegi, ea ado gelolafali sähamu nea, Ai, dofä misi neala säi. Amalebe ilia sähalea, Goda ie selesaia fii gabula säi.

¹⁶ Ilia amala sähä dibegimu, Fida ea, aso, idi galogi gödögödöla nufigisamu nebegi, idi gai dogalahilä beahamelebe Fida neebe beala ili edefademalä fudugi.

¹⁷ Amalebe udia dolö amolia made adomäia ea naabo usigililahilä, Dafidilo Geloia e galabaia mosöa amila doadigila segea sigi misi amo ilima awala iaha maadei. Awala iaha maadelahilä sähalea, Amala hamoimelëla Yamesemage, edoolalimage säla imalola säla iahlilä Fida e doadigila awäla sege elögi asi.

¹⁸ Sege yose amo gaalu, ami dolö amolia fudugilahilä Fida abodogi asidula didiäla edefademalä asigi säösäosa dilo.

¹⁹ Amala hamoi gabugi, Heledoea e hogoi amo made beagolesebegi, idihë aligilo nelo amolibalä gudilahilä ili baagomäia nufualai.

Amalahilä Heledo e Yudia sege dïgilä Sisalia gaamugi namolö asi.

Heledo baagoi

²⁰ Udia dolö Daiamadi nefolalebe amolimage, Saidonomadi nefolalebe amolimage, Heledoea edefademalä mihaläha nelo. Amala nebegi, hili asigi afädë negelahilä Heledo neebea asi. Ilia bea moholö nea, gini dilo mosö beaha aligilo dolö ëi Balasadusabalä ado afädë negelahilä, hobeala neala dalumolöe ado sämölö ili Heledo neebea asi. Amala sämölö asi amoë mida, ilia Heledoie segeamadi molö bidia nelo amo helësëla amai.

²¹ Segeyo daiala negei amo gala Heledo e beaha aligilo giniië fagulo sedade salugalahilä, beaha aligilo filodaia salea, ea udia dolöma ado edefade säla ï.

22 Amo nabalahilä udia dolö amolia, Ado säsebe goda dolöea säse amo gadola made gabu, gode afädë elöea säse amo gadola säsebelä gelola sähamu nelo.

23 Ado amo Heledoea nabalahilä, Godeie ëi gauia adamolö made helësëi amea, Dafidilo Geloïïe selesaia fii afädëa e fodolofalï nufi. Amalebe, fësöea naala e hame doala asi.

24 Amaibua Godeie ado mala säla daidola bäui.

25 Hä Banabasale Sololea Yalusaleme ami ugila negemolö asi amo hamosa maadelahilä, elea Yone Maga sigi hiligila Ädiago obëgëi.

13

Banabasale Solole Godeie hamoi hamomolö mosaloi

1 Udia dolö Godea wela ifosi Ädiago nefolalo amoligi odoaea bea sälo nea, odoaea säla olelelo nelo. Ilile ëida gowe, Banabasage Simeono, ie ëi elö Nigeluge, gaamu Sailini ami fii Ulusiusige, beaha aligilo Heledobalä esamala aligilo Manainige, Sologe, ili nelo.

2 Segeyo afädëgi udia dolö Godea wela ifosi amolia Dafidilo Geloï helësëla molö aiala made mai. Made naala nea, Dafidilo Geloïïe ëi gauia adala Godema adosebegi, Eleloï Gesamia ilima sähalea, Banabasale Sololea hamoi hamomäia na helësëla daiai dibe amo gadola hamomäia, ele nafolala odasi-malola säi.

3 Amalebe ilia molö made naala aiala, Godema adola elema naabo negesi-lahilä mosalai.

Banabasale Solole Saibusi Godeie ado mala olelei

4 Eleloï Gesamia ele mosalosebegi, ele gaamu Selusia ami digai. Selusia amila ele du edefadegi fila awäla Saibusi södölo dibeä ami asi.

5 Ele awäla gaamu Salamisi besela galalahilä, elea Yu udia dolöe gedolo mosö nefolalebea ami Godeie ado mala säla iaha nelo. Ele ugila negemolöie Yonege elebalä asi.

6 Ele ödä södölo amoëe sege sulubadelamadi nawesa nelolahilä awäla gaamu Bafosi besela galai. Segea ami Yu dolö afädë sebe meli. Dolö ameada golë elö elöla hamosa aligilo nea, wäfali bea sälo nelo. Amoë ëida Ba-Yesu.

7 Eda gamane beaha aligilo dolö Segiassa Folasabalä aligilo nelo. Gamane dolö amoda asigi gäwi nulügäi nelo. E Godeie ado mala nabedelä Banabasale Solole misialola wei.

8 Amai gaso, golë hamolo, amoëe ëi elöda Elimasi, ea Banabasale Sololele ado bafuäha nelo. Mida, ea gamane beaha aligilo neebe amea Yesuma asigi afädë made negemäia helësëla amai.

9 Amala hamosebegi, Solo, ie ëi elö Folola sälo nelo amoma Eleloï Gesami nobalahilä ema siila dialea sähalea,

10 Wäfali säsäla dahila nelo sulubadelage, asigi musügä negela gadiabolo sulubadelage dima nobai gabu. Amai, dida mugabe busaë malö neebe, mogoi hamomolö dibe amo sulubadelabalä dia ado neala aligilo. Diada Dafidilo Geloïïe mala mogoi hamolo dibe amo halowemolö helësëa aligilo amo, made fisimolölé.

11 Amai galëda, nabualo. Dafidilo Geloïïe naaboea di nufudasebego. Hä die si dofogalahilä, eso neë made beala, holöbö segeyo sedade namolömelä säi. Amala säi amole fodolofalï gelë gadoiage gasimi sagai gadoiage ie si gesusebegi, nagubila nawesalea afädëa e nabelela gaula sigi mosäia ea hogosa nelo.

12 Amala hamoi amo bealahilä, gamane beaha aligilo dolö amea Dafidilo Geloïe ado mala säi amo nabala fudugilahilä, asigi afädë negei.

Banabasale Folole Bisidia segeie gaamu Ädiago ado mala säla olelei

13 Bafosi amila Fologe ebalä asi amolige du edefadegi fila awäla Bäfilia segeie Bega gaamugi besela galai. Gaamugi amila ili dígila Yone e Yalusaleme obëgëi.

14 Amala hamosebegi, ili Bega gaamugi amila awäla, Bisidia segeie Ädiago gaamu dibea ami besela galai. Besela galalahilä, segeyo Sabada gafegi ili gedolo mosöa ami awäla sulo.

15 Gedolo mosöa ami sebegi, Moses nebegi Ado säla negei amoge, amase, bea sälo nefolalo amolia säla negei amoge nidelahilä, gedolo mosö beaha aligilo amolia dolö afädëma ilima sämäia säsí. Säsisalea, Nedoola dili-e, dilia udia dolö asigi gelolasimolöie ado afädë gaulea galëda, säla ïmäiamelëla säi.

16 Amala säi amo nabalahilä, Foloea nowela aligila naabo usigilahilä sähalea, Isilale dolö diliage, amase, fii odoa Godebalä bedäla nagadaiala neeve diliage, nabualo.

17 Isilale udia dolö go ilile Gode neeve amea dafidi nilile naado nefolalo amoli memelei. Amalahilä ili Isibi awäla nebegi, sosogo malei besela galämäia neala edelasihilä, hobeala ie geloiamu Isibila sigi doadigila asi.

18 Sigi awäla sege nafade udia dolö aligisia made ami nebegi, gäheo i nabülesi biyidiagi ea yöi gaula hí guila auaula nelo.

19 Amalahilä Gainana ami fii gifalädalä sulo amoli nufudaha maadelahilä, ilile sege Isilale udia dolö samiäia hilima ïmelë.

20 Amala hahamola maaha nea gäheo i hädali biyidiaë nabülesi bia gadoi nelo. Sege amo nealahilä, Godea eëi sälo odoaea beaha aligämäia iligali iäla beaha aliligi awälähilä, bea sälo Samuale neloä ami awäla besela galai.

21 Samuale nebegi, ilia beaha aligilo gini ïmäia edëgësebegi, Godea Béyamini sosogomadila Gisiëe malö Solo i. Amala iäsebegi Solo eda gäheo i nabülesi biyidiagi beaha aligilo nelo.

22 Godea Solo beselalahilä, ilile beaha aligilo Gini Debidi namiäia memelela ifosi. Debidi helësëla ado gomalä säi, Yesiëe malö Debidida nïe naabo dafädi, hame salifali neeve melimelë. Eada na helësëi dibe amo gadoi hamosa maademolömelela Godea säi.

23 Dolö amoë yaua mäumadila afädëa Isilale udia dolöie damula aulo namiäia Godea dafidi säla negei amo gadola Yesu e misimelë.

24 Yesu e, aso, maala ulufadigila made nebegi, Yonea Isilale udia dolö sulubadelama sähalea, Asigi besulahilä öðägi gemalola säla iha nelo.

25 Yonea ie hamoi hamola wagamolö fu ga madesebegi, ea sähalea, Diliada ne nowë neala helësësebe. Neda amo mademelë. Amai gaso, nabualo. Hobea ne baagia e moholömelë. Na ie emo usililo ëfë fisigämolö doflea made neawela Yonea säämelë.

26 Nedoola dili, Abalahamaë malöge, amase, fii odoa Godebalä bedäla nagadaiala neebege, damula moholö amoë ado gowe nilima fisiga wei.

27 Udia dolö Yalusaleme nefolalo amola, ilile dafidilo nefolalo amolalia dolö amo fädäla dawadigi made nelo. Dawadigi made nea, ilia e baagomäia nufulöla säi amea bea sälo nefolalo amolia ado säla negei dilo amo segeyo Sabada gafe sulubadelagi nidesamu aligilo amo gadola gausiala digai.

28 Amaimo, e baagomolö mi maadegi, ilia Bailadima nufualola säi.

29 Ie helësëla dëdëla negei dibe amo sulubadelaa gausiaha maadesebegi, ilia idaiala gaula digalahilä ïgi äbägi bausi.

30 Amai gaso, Godea e bauia amila neala nowelasi.

31 Nowelasisebegi, dafidi ebalä Galilila Yalusaleme fedafiai amolia e segeyo yafiegi meli. Meli amolia udia dolöma e olelo nea.

32 Amaimo, nilia dilima Ado Mala Hedabi säla iaha neawe. Dafidi nilile naadolalima hamomolömelä säla negei amo gadola

33 Godea Yesu neala nowelasi amea ilile malö nilima gausiala digaimelë. Gë Udälo agedugi dëdëla negei amoda gowe.

Dida nïe malö nebego, walio neda die Diado aligisawela
säla dëdëla negei dialea.

Gë Udälo 2.7

34 Godea Yesu neala nowelasi amo bu made baagomolömelä gomalä säla dëdëla negei dialea.

Dofä hedabi obeägilasimolö dafidi Debidima ïmolömelä säla i amo gadola
dilima ïmolömelä
säla dëdëla negei dialea.

Aisaea 55.3

35 Amo gadoi ado elö säla dëdëla negeida gowe.

Die hamoi hamolasilo dihi memelela odai amo bauia ami made
sigämölömelä

säla dëdëla negei dialea.

Gë Udälo 16.10

36 Debidi nelo amo gaalu, Godeie hamoi hamomolö negei dilo amo gadola hamosa maadelahilä e baagoi. Baagosebegi ie eedolali bauia ami eege amimu baula sigäi.

37 Amaimo, Godea afädë neala nowelasi amoda sigäi made melimelë.

38 Amai gabugi, nedoola dili-e, Yesuie aulodaia nea nafade hamoi amo hémolöie mala dilima säla iaha neebewe helësemalo.

39 Ea hamoi amea, sulubadelaea dolö amoma asigi afädë negesebegi, nafade hamoi amo Mosesebegi Ado säla negei ameada hémolö uli amo sulubadela ea hëla digisa maadelo nea.

40 Amaimo, bea sälo nefolalo amolia dafidi bea säla negei amo dilima gausiala digaloea, hedabola idihë namialo. Bea säla negei amoda gowe.

41 Gadiabolo nefolalebe, bimo. Beala fudugilahilä baago geia mosalo. Dili
neebe amo gaalu, na hamomolö amo afädëa dilima amala hamoila
säaseda, dilia dofä gabula made helësemolömelä

Habagaga 1.5

42 Amala säla wagalahilä, Folole Banabasale gedolo mosöalahilä doadigila awäha nebegi, udia dolöea elema sähalea, Mala amo gadoi segeyo Sabada gafe elö gogi säla imolö obëgëmalola säi.

43 Amalahilä gedoi amoli dusula awäla, Yu udia dolö yafiege, amase, udia dolö fii odoa Yuie mala bëgëla hamolo yafiege, Folole Banabasale bëgëla asi. Bëgëla maasebegi, elea ilima säla iahalea, Godea ugila negelo dibe amä fodola namialola gelola säla ii.

44 Segeyo Sabada gafe elö amogi Godeie ado nabulö gaamu sulubadela gegedoi gaso, odoa holöbö made gedoi.

45 Amaimo, Yu udia dolö amolia yafie gegedoi dibe amo bealahilä, ilile iso asigia Foloma edefademalä naabo gëlahilä, e gadiabola, ie ado bafuäha nelo.

46 Amasebegi, Folola Banabasalea hubabelela made gelola nea sähalea, Amaimo, Godeie ado dilimadale dafidi säla ïmolöi galea gaso, dilia helësësaleada, namolöi namolö nimolö amo nilia dofia madela helësëlahilä, ado amo eegeia gasebegoeada alia dili dügila fii odoamadi moholömelë.

47 Mida, Dafidilo Geloia alia hamomalai amoda gowe.

Dida fii odoa udia dolöie yo digalo nebego. Damula aulo amo sege föi dibe
sulubadelamadi gaula mosäiala

säi.

Aisaea 49.6
48 Elea amala säi amo nabalahilä, udia dolö fii odoaea obeägilä, Dafidilo Geloïie ado mala gauia adalahilä, Godea namolöi namolö amo gaula namiäia memelei amoli sulubadela asigi afädë negei.

49 Amalahilä Dafidilo Geloïie ado mala neala gaulahilä sege amogi säla daidoi.

50 Aaimo, Yu udia dolö amolia gaamu amoëe udia dafidila fii Gode helësëlo sefolalo amoliage, dolö ëi sälö nefolalo amoliage mihalämäiala, Folole Banabasale neala sëlasimäalahilä, sege amomadi made namiäia nesila digi.

51 Amala hamolebe ilia asiala hamoi amo helësemäia elea dao elele emogi baai amo fëfëla salalahilä, Aigoniamama asi.

52 Yesu bëgëla aulo nefolalo amolima obeägiloge Eleloi Gesamige nobai nelo.

14

Folole Banabasale Aigoniamama nea ado mala säla olelei

1 Aigoniamama ami Folole Banabasalea gaamu odoagi aulo amo gadola Yuë gedolo mosöa ami asi. Ami awälähilä ado mala hedabolafalä olelesa nelo amea, udia dolö yafie, Yuge, Giligige, ilia asigi afädë negei.

2 Amasebegi, Yu udia dolö asigi afädë negemolö haboi nefolalo amolia udia dolö fii odoa amolia edoolalima bimolö habobamäia si nigilasi.

3 Segeyo yafie Folole Banabasale ami nea, bedäla made Dafidilo Geloïie ado mala gelola olelesa nelo. Amala olelesa nebegi, Dafidilo Geloïie ugila negelasilo mala säla ï amo dofä gabula helësemäia, Dafidilo Geloia ele neala gelolasilahilä, dolöea hamomolöi made gadoige, hido elöige hamomäia elema geloi ï.

4 Amala hamosebegi, gaamugi ami fii udia dolö nefolalo amoli mogelahilä, odoa damula Yumadi, odoa damula abosolomadila mogela nelo.

5 Amasebegi, Yu ilige, amase, fii odoa amolige, ilile sigi aligilo amolibalä nea, Folole Banabasale së muäia igia nufulö dialeala helësei.

6 Amala helësësaleala säi amo nabalahilä, Folole Banabasale fisäla awäla Ligonia segele gaamu Ilisidalage Debige sege amoëe ga made ga madela dibeadi amogige asi.

7 Amige elea Ado Mala Hedabi säla ïä asi.

Folole Banabasale Ilisidalage nea hamoi

8 Ilisidalaga gaamugi ami dolö emo nafadei afädë sulo. Emea emo nafadei amo gadoi neegela ägüla misi salea, holöfali emesala nawelo made sulo.

9 Dolö amea Foloea ado säsebe amo nabaha sulo. Nabaha sebegi, Foloea ema sisamelebe, e wahimäia asigi afädë negei sebe amo bealahilä

10 gelola sähalea, Dihüle emoea nowela namiëla säi. Amala sälebe, dolö amo nila fedala aligisilahilä nawesa nelo.

11 Foloea amo hamose amo bealahilä, Ligonia udia dolö yafie gegedoi amolia hilile ado adola gelolafalä sähalea, Dolö gadoi hamolahilä, gode amoli nihili neebea digai gabuwela säi.

12 Amala sälähilä, Banabasaie ëi Susa negei. Amase, Folo eda ado adolo neala helëselahilä, ie ëi Hemisi negei.*

* **14:12:** Ilia hilile gode ëi sälö dibe amo gadola ëi negei.

¹³ Ilisidala gaamu amoëe yala baagido ami ilile gode Susaïe odala ïlo mosö olasi nelo. Amoëe gobela ïlo dolö nelō amea mama bebegesiala amalei amoge sugua gao gawali amoge idiliba ami sigi misi. Sigi maalahilä eage gegedoi nefolalo amoliage elegali göa nelegela nufudala ïmolö helésela sigi misi.

¹⁴ Amala hamomolöie hamosa neala säi amo nabalahilä abosolo äädä Banabasale Fololea helele fagulo amo nulilahilä, udia dolö gegedoi mogogi ami baluluia awähahilä, ado gelola silälasila

¹⁵ sähalea, Dolö dili-e, dilia goda edo hamomolöie hamosa. Alige dolöfää dili nebego gadoi neamelé. Dilia nelebo memälä gadoi go fisila Gode namolöi néebe amoma besumäia alia Ado Mala Hedabi säla ïmolö misimelé. Gode namolöi néebe ameada muge naga föige ödä duhuluge nelebo sulubadela amoligi dibe néebe sebe amoge ea hamosa maadei.

¹⁶ Dafidi ea udia dolö fii odoa siiba fii amoli sulubadela hili helésese amo gadola mosäia fisigisi.

¹⁷ Amai gaso, ea hamoi amo sulubadelaea e dofää neala helésämäia, musügä negela made, hii e olei. Ea hedabi hamosebe amoda gowe. Sege mudaiala fisiga idalope, amase, molö bääsiloge amole diligali ilomelé. Diligali molö iäse amea bolelasiloge obeägilo dilile isogi nobalasiloge neameléla säi.

¹⁸ Elea ado amala sähahilä, udia dolö gegedoi sefolalo amolia elegali göa nelegela sugua gao made nufudala ïmäialahilä, baagi sei hamoi hamosa nelo. Amalebeda ilia made amai.

¹⁹ Amaha nebegi, Yu odoa Ädiagoglage Aigoniamalage mofiai. Mofiai amolia helésese amo gadola gegedoi amolia amala helésämäialahilä, ilia ado afädë negei. Ado afädë negelahilä, ilia Folo igia nufi. Nufi amo baagoi gabula helésähilä, dusugala gaula awäla gaamu baagido negesi.

²⁰ Amala hamosebegi, Yesu bëgëla aulo nefolalo amolia Folo e amalela digila nebegi, e nowelahilä gaamu amogi bu obëgëla digai. Diala aiyo amogi Banabasale helegela Debi asi.

Banabasale Fololea Yesu bëgëla aulo nefolalo amoli neala gelolası

²¹ Ele gaamugi ami nea elea Ado Mala Hedabi säla iaha nelo. Säla i amea Yesu bëgëla aulo yafie besela galai. Amalahilä ele Ilisidalage Aigoniamage Ädiagoge obëbëgela awähalea,

²² elea bëgëla aulo nefolalo amoli neala gelolasila sähalea, Dilia asigi afädë negei nebegoda go wälasimu namialola säsäsilä aliligi obëgëi. Elea sähalea, Godea Beaha Maadela Sigi Neebea ami moholöie, nilia yöi yafie bimolömeläla säla i.

²³ Asi amo obëgësalea, elea Godea wela ifosi sege hido hïdolagi dolö odoa asigi gäwi dafidilo nefolalebe amolia sigi aligimäia memelela ifosisi. Ifosisilahilä, molö made naala aiala nea, udia dolö Dafidilo Geloima asigi afädë negei nefolalo amoli Godema adola ema gausisila aliligi asi.

Ele Sisalia segeëe gaamu Ädiago obëgëi

²⁴ Amalahilä Bisidia sege baagila awäla Bäfilia segea besela galai.

²⁵ Besela galalahilä elea Bega gaamugi ami Godeëe ado mala säla ialahilä, Adalia digai.

²⁶ Adaliala ödä sibigi fila Ädiago obëgëi. Dafidi Ädiago ami elea hamoi hamala wagai amo hamomäia Godea udia dolö wela ifosi Ädiago nefolalo amolia Godea ele ugila negemäia ele Godema adolasila gausia ami obëgëi.

²⁷ Ami besela galalahilä, elea udia dolö Godea wela ifosi nefolalo amoli gegedomalolahilä, Godea elemadi aligila hamoi amo ilima awala säla iaha

maadei. Elea sähalea, Udia dolö fii odoa amoli Yesuma asigi afädë negemäia ea idi doga negei gabiola säla ï.

²⁸ Eleda segeyo yafie Yesu bögëla aulo amolibala ami nelo.

15

Mala hamogimolöö Yalusaleme gegedoi

¹ Dolö odoa Yudiala digalahilä ilia edoolalima säla olelesalea sähalea, Mosesebegi säla negei dibe amo gadola, gafodo damulo mala dibe amo made hamoseda, Godea dili made damula moholömelä säla ï.

² Amala säla ï amo nabalahilä, Folole Banabasalea dolö amolibala didiähalea holöfalï made gégëi. Amalebe ilia Folole Banabasale dolö odoa nefolalo amolibala mala amo hamogimolöö abosolo amolimage, asigi gäwi dafidilo nefolalo amolimage, nabuäia Yalusaleme fedamalai.

³ Amala säi amo gadola Godea wela ifosi nefolalo amolia mosalosebegi ili fedafiai. Fedafiahalea ilia Fonisiadamige Sameliamadige udia dolö nefolalo amolima fii odoa nefolalo amoli Godema asigi afädë negeimelä säla iïä fedafiai. Ado amala säi amo nabalahilä, edoolalia edefademalä obeägisa nefolalo.

⁴ Ili fedafiala Yalusaleme besela galasebegi, udia dolö Godea wela ifosi nefolalo amoliage, abosolo amoliage, asigi gäwi dafidilo nefolalo amolalia dili mofiaha golela säla olei. Amasebegi Folole Banabasalea Godea elema aligila hamoi amo sulubadela ilima säla iaha maadei.

⁵ Amai gaso, Felesi sosogo odoa asigi afädë negei nefolalo amolia nowela aligilahilä sähalea, Fii odoa amoliage gafodo damumolö dialea. Amase, Mosesebegi Ado säla negei amoge ilia hamomäia säla imolö dialeala säi.

⁶ Ado amo hamogimolöö abosologe, asigi gäwi dafidilo nefolalo amolalige gegedoi.

⁷ Gegedolahilä ado säsäla awäla gidogo gadogosebegi, Fida e nowela aligilahilä ilima sähalea, Nedoola dili-e, fii odoa nefolalebe amolia Ado Mala Hedabi näi nafia nabalahilä asigi afädë negemäia Godea dafidifali diligi ne memelei amo dilia dawadigi.

⁸ Sulubadelaie iso asigi dawadigi neebe Gode amea udia dolö fii odoa nefolalebe ilige dofea neebela ulufadigila olesalea ie Elelo Gesami niligali ï amo gadola iligalige imelë.

⁹ Eada ilige nilige mogogi nofeida maade. Ilia Yesuma asigi afädë negesebegi, ilile nafade hamoi amo ea hëla fisimelë.

¹⁰ Amaimo, dilia Gode fedogola bimolölahilä adu yöi edefade nililage nilile naado amoliage ägümölöi made amo bögëla aulo nefolalebe amolia ägümäia neala ägusi amo mi edoïe.

¹¹ Amala hamomolöi mademelë. Nilia helësësaleada, Dafidilo Geloi Yesuü ugila negeloea ili damula asi amo gadola nilige damula asila helësësamelä Fidaea säi.

¹² Amala säsebegi, Banabasale Fololea udia dolö fii odoabalä nea, Godea elema aligila nea dolöea hamomolöi made gadoige hido elöige hamoi amo sulubadela gegedoi sefolalebe amolima elea säla ï. Säla iaha nebegi, ilia ado adola made, nalabola sefolalo.

¹³ Elea ado sähä maadesebegi Yamesea sähalea, Nedoola dili-e, na säsebewe nabuöö.

¹⁴ Godea udia dolö fii odoa nefolalebe amoli hamei amo dafidi olela odoa iligi ie namiäia memelei amo Saimonoea nilima awala säla imelë.

15 Säla ï amo gadola bea sälo nefolalo amolia ado amo wäla säla negei dialea. Amoda gomalä dëdëla negei dialea.

16 Dafidilo Geloia sähalea, Hobea ne obëgëlahilä na Debidiïe mosö dagabola digai amo hamogimolö. Mosö hai dibe amo hahamogilahilä gelolasimolömelë.

17 Mida, udia dolö fii odoa amolia Dafidilo Gelo hogomäia amamolömelë. Fii odoa nïe ëi gaula neebe amoli sulubadelaea ne hogomäia amamolömelëla säi. Gowe sulubadela hamolo Dafidilo Geloia amala säila säla dëdëla negei dialea.

Amosi 9.11-12

18 Amoda siibafalï nilia dawadigi.

19 Na sämölö helësëbe amoda gowe. Udia dolö fii odoaea Godema asigi besusa neebe amolida nilia neala yölasimolö amo dofear made.

20 Ilia yöi made gaumäia nilia ilima beba gomalä dëdëla fisiga gadelä. Age gowe, molö nülo dibe amogi wäfälï godegali göa nelegela ï muabio. Agedu gowe, udia dolö fa nimabio. Osoda gowe, hogoi elö elöla sebe amo nufudahalea, muugia heale gälo sali amola muabio. Biyidu gowe, heale hï eege muabio. Amoli dëdëla fisiga gadelä.

21 Mida, siibafalï Moses nebegi mala säla negei dibe amoda gaamu sulubadelagi dolö odoaea säla iahamu aligilo. ïe ado mala amoda gedolo mosö difolalebea ami segeyo Sabada gafe sulubadelagi nidesamu aligilomelëla Yameesea säi.

Fii odoa Geleso sosogo nefolalebe amolima beba dëdëla ï

22 Amala säsebegi, abosolo amoliage, asigi gäwi dafidilo nefolalo amoliage, amase, udia dolö Godea wela ifosi ami nefolalo amoli sulubadelaeage ado afädë negelahilä sähalea, Nili neebewegi dolö odoa Folole Banabasalebalä Ädiago mosäia memeledelämelëla säi. Amala sälahilä ilia Yudasale, ïe ëi elöda Basabasa, Sailasale memelei. Eleda edoolali amoligi dafidilo nelo.

23 Beba ilia gaula mosäia gomalä säla dëdëla ï.

Abosolo niliage, asigi gäwi dafidilo nefolalebeweage, dilile didoo nefolalebe nilia nilile nedoo fii odoa Ädiagoge Siliamadige Silisiamadige nefolalebe dilima dili go gabiola säla beba gowe dëdëla iasisago.

24 Nili neebewegi odoaea dilima ado säla ï amea dili fudugila asigi säosäola nefolaleai amo nilia nabi. Ilia amo amala sämalola nilia made säimelë.

25 Amoie nilia ado afädë negelahilä, dolö memelei amoli nilile damelë aeaifalï Banabasale Fololebalä dili neebea fisiga idamolöla helësëi.

26 Dolö äudä amoleada nilile Dafidilo Gelo Yesu Gelesoë ëigi hamoi hamosalea baagomolö ga made dibeaa amimu ga madela aligilomele.

27 Nilia amala helësëi amo gadola Yudasale Sailasalea bebagi ado dëdëi amo gadola adoea säla ïmäia dili neebea mosalahagomelë.

28 Eleloi Gesamiage niliage yöi afädë dilima neala baasiloea nilia ado geloi biyidiamu dilia hamomäia säla ïmolöla helësëi. Amoda gowe ili.

29 Age gowe, molö nülo dibe amogi wäfälï godegali göa nelegela ï muabio. Agedu gowe, heale hï e muabio.

Osoda gowe, hogoi elö elöla sebe amo nufudahalea muugia heale gälo sali amola muabio.

Biyidu gowe, udia dolö fa nimabio.

Amo hamomabiola säi amo hamola made sisigaha aligiseda, hedabola namolömelë.

Hä amomelë. Hawiola

säla dëdëla ï.

30 Hä mofiamalolahilä ili Ädiago digai. Digala besela galalahilä ilia Geleso sosogo nefolalo amoli gegedomalolahilä beba dëdë amo ilima ï.

31 Amala ïäsebegi udia dolö amolia dëdë amo nidei. Ado hedabi dëdë amo nidei amea ilile asigi neala gelolasisebe amogi obeägi.

32 Yudasale Sailasaleage bea sälo nea, edoolali bologodei namiäia neala asigi gelolasila ilima ado yafie säla iähamu nelo.

33-34 Ele Ädiago ami segeyo holöbö ede nelolahilä, ilia dafidi ele mosalola sälo nefolalebea ami obögämäia edoolalia aealo alima diamäialahilä, Hawio obögämäla sää.*

35 Folole Banabasale Ädiago ami nea, eleage dolö odoa yafieage amolalia Dafidilo Geloïie ado mala säla iädigä säla olela digisa nelo.

Folole Banabasale gégélahilä hido hido

36 Segeyo odoa nelolahilä Foloea Banabasama sähalea, Gaamu sulubadelagi Dafidilo Geloïie ado mala säla ïä ami edoolali hedabola neebelä fädäla bebea obögädila sää.

37 Amala säsebegi, Banabasaea Yone Maga helësëlahilä, nihiligila afiahala sää.

38 Amai gaso, Foloea e sigi moholö amo dofua madela helësëi. Mida, dafidi ea elebalä hamoi hamomolö made awäla ele digilä Bäfiliala bahila obögëi amogi.

39 Amala helësëbegi Folole Banabasale helemu edefade gégélahilä mogela, Banabasaea Maga sigi gaula ele Saibulusi moholöie ödä sibigi fila asi.

40 Amase, Foloea Sailasa memelesebegi edoolalia sähalea, Godeë ugila negelo alibalä namialola säsebegi, ele asi.

41 Ele awäla Folo e Siliamadige Silisiamadige nawesa nea, udia dolö Godea wela ifosisi sege amoligi nefolalo amoli neala gelolasila aliligi asi.

16

Dimodi e Folole Sailasalebalä asi

1 Folo e awähamu nelolahilä, Debige Ilisidalage awäla besela galai. Ami bëgëla aulo afädë ëi Dimodi nelo. ïe emeda Yu fii udia gaso, ïe eedoda Giligi dolö nelo. Emeda asigi afädë negei sulo.

2 Edoolali Ilisidala ami fiaage Aigonama fiaage Dimodi eda asigi mogoi neala sälo nelo.

3 Foloea Dimodi ebalä moholöla helësëlahilä, ea Dimodië gafodo damulasi. Amala hamoi amoë mida, segea ami Yu udia dolö neebé amoli sulubadelaeada Dimodië eedoda Giligi dolö neala dawadigi neebé amo helësëlahilä amala hamoi.

4 Ili gaamu dibeamadi amogi nawesalea ilia abosologe, asigi gäwi dafidiloge Yalusaleme ami nefolalo amolia mala säla negei amo gadola ilia bëgëla hamomäia ilima säla ïä awäha nelo.

5 Amalebe udia dolö Godea wela ifosi nefolalo amoli Yesuma asigi afädë negemolömadì neala gelolasilahilä, segeyo sulubadelagi odoaea asigi afädë negelahilä ilima maala baala bäusa nelo.

Foloea Doloasa nea sosoäla awäla meli

* **15:33-34:** Dawadigi odoa ilia helësësaleada, ado odoa säi damo gogi dialeala helësëi. Ado amoda gomälä. [Amai gaso, Sailasa eda Ädiago ami namolöila helësëi.]

6 Eleloi Gesamia ilia Esiamadi ado mala säla ïmolö mosabiola idi gasebegi, ili Filigiamadile Galesiamadilemu nawesa namolö asi.

7 Misia sege nofea ami awäla besela galalahilä, ili Bidiniamadi awäla besela galamolö helësëebegi, Yesüe Gesamia mosabiola idi gai.

8 Amala idi gasebegi, ili Misia baagila digala gaamu Doloasa awäla besela galai.

9 Awäla besela galasolo amo gala, gasigi Foloea sosoäla awäla beahaleamelebe, Masedonia fii dolö afädë ema sähalea, Dia nili Masedonia ugila negemolö duhulu dëgëla misialola sähä neeve meli.

10 Foloea amala sosoäla awäla beasebegi, hä, nili fodolofalï Masedonia moholöö fu hogosa neada, Godea niliä ilima Ado Mala Hedabi säla ïmäia neala olei gabula helësei.

Ilidiaea asigi afädë negei

11 Amalahilä niliä Doloasa dígila ödä sibigi fila mogolafalï awäla Samodelse besela galai. Amo aiyo amogi oböla awäla Neabolisi besela galai.

12 Neabolisi amila nagadabodo awäla Filibai besela galai. Gaamu amoda Masedonia segeë afädë dilo. Amida Olomo gamane maala aligilo. Nili ami segeyo odoa nelo.

13 Segeyo Sabada gafegi Filibai gaamu amoë yala idi galo baagido doadigila awäla, ödä afädëë agesua Godema adolo sege dialealedula helëselahilä, nili ödägi ami afiai. Ami awäla udiafalï odoa gegedola sefolalebe amolibälä ffigilahilä adosa sefolalo.

14 Daiadaila udia afädë ëi Ilidia sulo. Ado säi amo ea nabaha sulo. Udia ameada fagulo hogale uii gadoi amo bidi neaha aligilo. Ea Godeie ëi gauia adala Godema adosa filo. Foloea ado mala säla iaha nebegi, Ilidiaea mala amo hedabola nabala gaula mogomäia Dafidilo Geloia ie iso asigi doga negelasi.

15 Amala hamosebegi, Ilidiage ie mosöa ami aligilo amolige ödägi gei. Ödägi gesebegi Ilidiaea niliä sähalea, Dafidilo Geloima na dofä asigi afädë negei gabula helësesa galëda, na mosöa namolö mofiamalola säi. Ea ähadulamu eegesebegi nili ea mosöa afiai.

Folole Sailasale Filibai galabaia negei

16 Nili Godema adolo segea ami awäha nebegi, dolisä afädë galabaia hamoi gadoi hamolasilo sulo amoma, mugabe fedalahilä meualasilo sulo amo, niliä gausiala digai. Dolisä amea meuasebe amoë, udia dolö nefolalo amolia ie beaha aligilo nefolalo amoligali muni ede ilo nelo.

17 Folola nihiligila awäha nebegi, dolisä amea bögëla maalahilä üala sähalea, Dolö golida Gode Dofä Ilibia Edefade neebe amoë hamoi hamolasilo neamelë. Dili damula aulo neala gaumäia, ilia säla ilo neala säi.

18 Dolisä amea segeyo yafiegi ado amala sähamu aligisebegi, Foloea habobalahilä besuia imogola mugabe fedai amoma sähalea, Yesu Gelesoë ëigila sähago. Dolisä go dígila, segea mosöla säi. Amala säi amole, mugabe amo doadigila asi.

19 Amala hamosebegi, dolisä amoë beaha aligilo amolia hobeala muni bu elö made nimolö gabula helëselahilä, ilia Folole Sailasale gaulahilä, magaia gaamugi sigi aligilo nefolalebea ami, ele gaula dusugaia asi.

20 Ilia Olomo gamane gudi mogelo nefolalo amoli neebea ami sigi awälahilä sähalea, Yu dolö äudä gowelea niliä gaamugi wi maalahilä, udia dolö neala nafadelasisebemelë.

21 Nilia hamomolö madeла säla negei dibe amoda, elea hamomalola säla olelesa neamelë. Mala olelesebe amoda, Olomo dolö nefolalebe niliada amo nabala hamomolöi mademelëla säi.

22 Amala säi amo nabalahilä, udia dolö gegedoi amoliage ele nufulö hamosebegi, gudi mogelo amolia elele fagulo giila digilahilä, ele buudi damuia nufulai.

23 Ilia gelola nufudala iälalelahilä, Folole Sailasale dusugaia awäla, galabaia mosöa ifosilahilä, galabaia beaha aligilo amoma gelola sähalea, Ele hedabola idihë namialola säla i.

24 Amala säla iäsebegi, galabaia sigi aligilo amea ele galabaia mosö hogoli mogogi amogi gaula awäla ifosilahilä, elele emo i gäia igadula negesi.

25 Gasi mogogi Folole Sailasalea Godema adola digi, ie ëi gauia adala gë udäla digisebe amo, odoa galabaia mosöa sefolalo amolia nabi.

26 Amala sähä sebegi, fogoli edefademälä fodolo maalahilä, galabaia mosö igau fogosa maadei. Amala hamoi amore, mosö amoë idi galo doga negesa maadelahilä, igit efea ili sulubadela nafodoi amoge, holola fisigäla digaha maadei.

27 Amala hamoi amogi, galabaia beaha aligilo amo adi elaboi amo nowelähilä beahamelebe, idi galo sulubadela doga negesa maadei dibe amo bealahilä, galabaia negei amoli fisäla awäha maadei gabula helësëi. Amala helësëlahilä, ea hile nudulo helebe besela neala, hii e nufudala baagodelä hamosebegi,

28 Foloea ado gelolafali sähalea, A, di dihümu nufuabio. Nilida fisäla made asimelë. Sulubadela sefolaleawela säi.

29 Amala säi amo nabalahilä, galabaia beaha aligilo amea gele gaula mosiamola sälähilä, Folole Sailasale sebea baluluia awäla, e emo gigisëla elele emo mia gumusula dia digai.

30 Amala hamolahilä, ea ele segea sigi fedalahilä elema sähalea, Dafidilo äudä ali-e, Godea ne damula mosäia na abilia hamomolödula nabi.

31 Amala nabasebegi, elea säla obëgësalea, Dafidilo Geloi Yesuma asigi afädë negeseda, dihiđige, die mosöa ami aligilo amolige, damula moholömelëla säla i.

32 Amala sälähilä, elea emage, ie mosöa aligilo amolimage, Dafidilo Geloiëe ado mala säla iaha nelo.

33 Amo gala, gasi mogogi galabaia beaha aligilo amea ele sigi awälahilä, elele domalogi buudi damuia nufi amo nigime hëlasi. Amala hamosebegi, egee ea mosöa aligilo amolige ödägi gelasi.

34 Ödägi gelasisebegi, ea ele ea mosöa sigi awälahilä, ele molö muäia i. Eage, ea mosöa aligilo amoliage, ilia Godema asigi afädë negei amogi edefade obeägisa nelo.

35 Yose Olomo gamane gudi mogelo amolia dadi gaui nefolalo amolima ado säsisalea sähalea, Dolö äudä amore fisigämäia säla imalola säsi.

36 Amala säsi amo nabalahilä, galabaia beaha aligilo amea Foloma säla iähalea, Na ali fisigämäalola gudi mogelo amolia säsi gabumelë. Ilia amala säsi gabugi ali doadigila awähalea dalulo go gaula geleä mosalola säi.

37 Amala säsebegi, gaso, Foloea dadi gaui mosfai amolima sähalea, Alida Olomo dolö amogi neebe amo ilia gudila made, udia dolö si mogogi buudi damuia ali nufi. Nufudalahilä galabaia mosöa gaula dusugaia awäla ifosisio. Amaimo, iliada walio ali geleä musügä fisigäla mosalasiole. Ai, amala mademelë. Hili ili maalahilä ali fisigämäiamelëla säi.

38 Foloea säi amo gadola dadi gaui amolia gudi mogelo amolima säla iäsebegi, ele Olomo dolö amogi gabiola säi amo nabalahilä ili bedäi.

39 Amalahilä ilia ele neebea awäla elema aeala sähalea, Asiala hamoimelëla sälähilä, amila sigi segea doadigila awäla gaamu we dígila mosäiamelëla geleä säi.

40 Amala säsebegi, ele galabaia mosö dígila awäla Ilidiaea mosöa asi. Mosöa amida edoolali sefolalebe amoli bealahilä, elea ili neala gelolasilahilä asi.

17

Folole Sailasalea Desalonaiga nea hamosa nelo

1 Ili asi amo awäla Äfibolisige Aboloniage besela galala digila awäla giso Desalonaiga besela galai. Gaamugi amida Yu udia dolöie gedolo mosö afädë nelo.

2 Dafidi Folo e sege odoagi nea gedolo mosöa aulo amo gadola e awäla gedolo mosöa ami digai. Gedolo mosöa ami Foloea segeyo Sabada gafe ohodoagi gegedola mofiai amolibalä ado bebagi säla dëdëla negei amo ilima säla iaha nelo.

3 Amala säla iaha nea ea ilima Godeie ado mi ulufadigila awala säla iaha nelo. Ea ilima sähalea, Afädë Memeleia së naala baagola nowemolöla bea sälo amolia dofä amala säla dëdëla negei dialea. Yesuda na walio dilima säla iähago. Amoda Afädë Memelei amomelëla Foloea säi.

4 Amala säla iäsebegi, odoa ami nefolalo amolia ea dofä säsebelä helësëlahilä Folole Sailasalebalä dii. Giligi udia dolö Godeie ëi gauia adalo yafieage udia dafidila fii odoaeage amai.

5 Amai gaso, Yu dolö nefolalo amolia naabo gëlahilä, dolö nafade hamolo memalä magaia gaamugi nawesa aligilo nefolalo odoa amoli hobe nii. Hobe nealahilä udia dolö yafie gegedolasila, ado gelolafalä säi amea ili sulubadelaea gaamugi ami nududulä hamoi. Amala hamola ilia Folole Sailasale udia dolö neebea sigi moholöie ele hogosalea dolö afädë ëi Yeisonoëe mosöa ami fuludasia awäla hogola digai.

6 Awäla hogoi amo ele made beasebegi, ilia Yeisonoge edoo odoa amolali gaula dusugaia awäla galisölö dolö amoli neebea awälahilä gelolafalä sähalea, Dolö sege sulubadelagi nafade yafie daidola hamosa maadelo amolia hä nili segea besela galai gabumelë.

7 Besela galasebegi Yeisonoea ie mosöa fimäia fu i gabio. Ili sulubadelaea beaha aligilo gini elö Yesu neebe amo sähaleada, beaha aligilo Gini Sisa neebe amea hamolo mala säla negei dibe amoda damusa neamelëla säi.

8 Udia dolö sulubadelo nefolalo amolige galisölö dolö nefolalo amolige ilia ado säi amo nabalahilä, fudugila bedäi.

9 Fudugila bedäsebegi galisölö dolö amolia Yeisonoeage dolö odoa ebalä gauí amoliage ili fisigämölöie muni imalasebegi, imalasebe amo gadola iäsebegi ili fisigäi.

Folole Sailasalea Belia nea hamoi

10 Segeyo amoie gasigi edoolalia Folole Sailasale Belia moholö mosalola säi. Amala säsebegi, ele awäla Belia besela galalahilä, Yu udia dolöie gedolo mosöa ami asi.

11 Udia dolö Belia ami sefolalo amolile asigi fisigäi ameada Desalonaiga udia dolö amoli baagila asi. Ilia Godeie ado mala nabulö edefademalä obeägila nabahamu nelo. Nabalahilä, ilia Foloea ado mala säla i amo dofä

walebelela bimolöe segeyo sulubadelagi bebagi ado dëdëla negei amo nidela fädäla beaha aligilo.

¹² Amala hamolahilä ili yafiea asigi afädë negei. Giligi udia dafidila fii sefolalo amoliage, amase, Giligi dolö yafieae asigi afädë negei.

¹³ Amala hamosebegi, Foloea Belia amige Godeëe ado mala säla iha neala säi amo nabalahilä, Yu dolö Desalonaiga nefolalo amoli Belia ami mafuhilä, udia dolö amoli fudugila bedämäia ili neala fologolası.

¹⁴ Amala hamosebegi, edoolalia Folo e ödä duhulu dibeamadi amodi mosäia fodolofali fisiga gai. Sailsale Dimodile made awäla Belia ami nelo.

¹⁵ Folo ifola afiai amolia e Adenesi gaamugi ami ifosila obögësebegi, Foloea ilima ado säsiselea, Sailsale Dimodile ne neebea fodolofali misiäia säla ïmalola säsisebegi ili obögëgi.

Folole Sailsalea Adenesi nea hamoi

¹⁶ Folo e ele misiäia Adenesi ami beaha nea beahamelebe, gaamugi ami nelebo yafie wäfälä godegali göa nelegela sämölöe naaboea hamoi difolalebe amo bealahilä, ie asigigi edefademalä yösa nelo.

¹⁷ Amogi yöla ea gedolo mosöa ami awälähilä, Yu udia dolö nefolalo amolibäläge odoa Godeëe ei gauia adalo nefolalo amolibäläge didiäha nelo. Magaia gaamu dibea amige segeyo sulubadelagi udia dolö gausiasebe amolibälä ea didiäha nelo.

¹⁸ Ebigulia sosogo mala olelelo dolö odoaeage Sidoigi sosogo mala olelelo dolö odoaeage Folobalä säla obögë obögësa nelo. Ili odoaea sähaleada, E dawadigi gadoi hamola sähä neebe goda edo säsebelä säi. Amase, ili odoaea sähaleada, Sege näiadodi amolile godeëe mala säla iahaledula säi. Ilia amala säi amoë mida gowe. Foloea Yesuë malage baagoi amoli nowemolö malage säla i amogi amäi.

¹⁹ Amala sälähilä ilia Folo e sigi awäla Aliobagusa Galisölö dolö amoli gegedola addolo segea ami awälähilä ilia ema sähalea, Dia mala gähe säla olelelo amo nilä nabulö hamesamelä.

²⁰ Ado odoa säi amo hido elöi gabugi, amoë mi helësdeläla säi.

²¹ (Adenesi fii amoliage, amase, sege näiadodi fii Adenesi ami maala nefolalo amoliage nelebo odoada hamolo made, segeyo sulubadelagi iliada mala gähe elöi elö elöla sämölöge nabulöge amomu hamosamu aligilo.)

²² Amasebegi Foloea Aliobagusa Galisölö dolö amoli mogogi nowela nea sähalea, Adenesi fii dili-e, dilia nelebo afädë hamosebego na beahaleada, dilia göa nelegela hamolo mala amo gelola hamei gabula helësamelä.

²³ Na nawesalea beahamelebe, dilile göa nelegela sälo mosö yafie meli. Beahaleamelebe göa nelegela nufudala ilo auli afädë aulula negei dibea ami gomalä dëdëla negei dibeo.

GODE NILÄ DAWA MADEGALILA

dëdëla negei dibeo. Dilia Gode dawa made nea e helësëlo. Amo hile ado malafalä amo na walio dilima säla iahagomelä.

²⁴ Godeada sege dibe sulubadelage nelebo sulubadela amogi dibe neebe sebe amoge hamosa maadei. Gode eda mudaiaïge nagadaiaïge Dafidilo Geloi nea. Gode amoda gobela ilo mosö naaboea hamoi amoligi aligilo made nea.

²⁵ Eda nelebo afädë ufolia adida made neebe amo dolöfääe ugila negela nelebo afädë ïmolöi mademelä. Mida gowe. Ea namolöge hamege nelebo sulubadelage udia dolö sulubadelagali ïmolöda hi e nea.

²⁶ Eada mi gäwila dolö afädë hamoi amoma aligila udia dolö fii sulubadela hahamola sege sulubadelagi awäha namialai. Aso, amala made hamola

nebegi, dafidifalä ea daiaha maadelahilä, udia dolö ili amo gala gowegi namiäiala helëselahilä, ilile sege nefela daiala negei.

27 Ea ili hamoi amoëe mida gowe. Ilia e hogomäiage nagubaia nawela e beagolemäiage ea ili hamoi. Gode eda nili hido hidola neebea wagadi made made nea.

28 Mi ema aligilahilä, ie geloigi nili segegi fila digi fologola digisa sebewemelë. Amo gadola diligi ado dëdëlo dolö odoa nefolalo amolia sähalea, Nilige ie malolali neamelëla sälo.

29 Hä nilida Godeëe malö neebe amea, nilia e goloeage silibaeage igiage, nelebo afädë dolöea ie asigia naaboea hamola negei difolalebe amoma Godeda amo gadoi neala helësemölöi mademelë.

30 Godeada dafidi udia dolöea e dawa made nea hamoi amoda ea helësölo made nelo. Amalo gasoda, walio ea udia dolö sege föi sulubadelagi neebe amo sulubadelaea asigi besumalola gelola sähä nea.

31 Ea dolö afädë memelei amoëe aulodaiala udia dolö sege sulubadelagi nefolalebe amolibalä mogolafalä memelela mogemolöie segeyo afädë daiai amo dialea. Ea dolö memelei amo baagola nowela ifosi amea udia dolö nefolalebe sulubadelabalä amala hamomolömelëla dofä gelola sälä negei amo oleimelëla Foloea säi.

32 Baagoi amoli nowemolöla säi amo nabalahilä, dolö odoa nefolalo amolia ölahilä e gadiaboi. Amase, odoaea sähalea, Ado walio sälä i amo hobeala bu elö nabulö helësesamelëla sälä ii.

33 Amala säsebegi, Foloea ili amilahilä digila asi.

34 Amala awäsebegi dolö odoa nefolalo amolia ebäli dila asigi afädë negei. Asigi afädë negei amoligi dolö afädële éida Daionisiasa, eda Aliobagusa Galisölö dolö nelo. Eage, amase, udia afädë ei Damalisi eage, amase, odoaeage elebalä asigi afädë negei.

18

Foloea Golidi nea hamoi

1 Amala hamosebegi, Folo e Adenesi digila Golidi asi.

2 Golidi ami Yu dolö afädë ei Aguila gausiai. Eda Bödasa fii dolö. Beaha aligilo Gini Golodiasaea Yu fii Olomo nefolalebe amoli sulubadelama näiadodi asifaha maademalola säsebegi, Aguila ie udia Bilisilale Idali sege digila hädamade misi nelo. Folo e ele sebea asi.

3 Foloeage Aguila Bilisilaleage hamoi afädë hamolo. Amalebe e elea mosöa gedola nea eage hamoi hamosa nelo. Ili bidi nimolöie ilile hamoida balai mosö nedëmesa aligilo.

4 Amo hamosa neada Foloea segeyo Sabada gafe sulubadelagi gedolo mosöa ami awälahilä, gegedoi amolibalä didiäha nelo. Yu udia dolö odoaeage Giligi udia dolö odoaeage ea dofä säsebela helësei.

5 Sailasale Dimodile Masedoniala digasebegi, Foloea segeyo sulubadelagi Godeëe ado mala sälä iahamu nelo. Ea Yu udia dolö nefolalo amolima Afädë Mememelei amoda Yesu neamelëla gelola sälä iaha nelo.

6 Amala sälä iaha nebegi gaso, ilia made nabalahilä e baagido sälä digi gagadela digisa nelo. Amala hamosebegi, Foloea ie fagulo feféla digilahilä, ea ilima sähalea, Dili nafadegi awäsedä, dihili asiala hamoi ameamelë. Asialada nema mademelë. Walio neebe wegida ne awäla udia dolö fii odoa nefolalebe moholömelëla säi.

⁷ Amala sälahilä, amila ili dígíla Folo e dolö afädë ēi Didiasa Yasadusi amea mosöa asi. Íe mosöda gedolo mosö gägägfafalä nelo. Dolö ameada Godeëe ēi gauia adalo nelo.

⁸ Gedolo mosö beaha aligilo ēi Galisibusaeage ea mosöa aligilo amoliage ilia Dafidilo Geloima asigi afädë negela nelo. Amase, Golidi udia dolö yafie nefolalo amoliage nabalahilä asigi afädë negesebegi ili ödägi gei.

⁹ Gasi afädëgi Foloea sosoäla awäla beahaleamelebe, Dafidilo Geloia ema sähalea, Bedäla nafi yömabio. Mala säla iahamu namialo.

¹⁰ Mida, ne dibalä neamelë. Gaamugi guida, udia dolö yafie nïe neeve amea afädëa di nufudala sëlasimolö mademelëla säla ï.

¹¹ Amala säla iäsebegi, Foloea udia dolö nefolalo amolima Godeëe ado mala säla iha nea gäheo i afädëe, elö amoë aube gafeia ami nelo.

¹² Agaia sege Galioea beaha aligilo nelo amo gaalu, Yu fii nefolalo amoli ado afädë negela ilia Folobalä ado neala e gaulahilä gudilo mosöa sigi asi.

¹³ Sigi awälahilä ilia sähalea, Udia dolö nefolalebe amolia Godeëe ēi gauia adamäia dolö gowea mala säla negei dibe amo gadola made, mala elöi säla, säla olelesa neamelëla säi.

¹⁴ Amala säsebegi, Foloea ado sädelä hamosa nebegi, Galioea Yu fii amolima sähalea, Yu dolöla dili-e, mala dabiala nafade hamoëe sämolö mofiai galebeda, amoda na habobala made hedabola nababio.

¹⁵ Gasoda, adoge eige dihilile mala säla negeige amolilemu galëda, amoda dihili hamogimalo. Goëeda na made mogemolömelëla säi.

¹⁶ Amala sälahilä ea ili gudilo mosöa amilahilä nesila digi.

¹⁷ Amala hamosebegi, ili sulubadelaea gedolo mosö beaha aligilo ie ēi Sosodenisi nelo amo gaulahilä, gudilo mosö baagido segeamadi ami nea, nufudaha nelo. Amala nufudasebegi Galioeada hilile hamoi hamosebegola helëselahilä ea adola made nelo.

Folo Silia segeë Ädiago obëgëi

¹⁸ Amala hamosebegi, Folo e Golidi ami segeyo odoa nelolahilä ea edoolalima dili samialola säla, ödä sibigi fila Silia segea moholö asi. Bilisilale Aguilalege hiligila asi. Awäla Sëgilia gaamua ami nea Foloea Godema afädë hamomolömelëla säla negei amea ie busa hili damusa maadei.

¹⁹ Amalahilä awäla Ebesa besela galai. Besela galalahilä Foloea ele ami dígílahilä, hido awäla gedolo mosö neebea ami besela galai. Besela galalahilä Yu dolö nefolalo amolibälä ado didiäha dilo.

²⁰ Amala didiäha dibegi ilia ema sähalea, Dida nilibälä holöbö sedade nämiäiamelëla säi. Ilia Amala säsebegi, Foloea ilima üla made säi.

²¹ E moholö nea ea ilima sähalea, Ne dili neebea obëgëmäiala Godea hameseda, amoda ne obëgëmolömelëla säi. Amala sälahilä ea ili hawiola sälahilä e Ebesa dígíla ödä sibigi fila asi.

²² Awäla ödä agesua besela galalahilä Sisalia gaamugi besela galai. Besela galalahilä awäla e fedalahilä udia dolö Godea wela ifosi nefolalo amolima dili go gabiola säla olelahilä awäla Ädiago digai.

²³ Folo e Ädiago ami holöbö ede nelolahilä, e awäla Galesiamadige Filigiamadige holöbö aligila baagila digila awähalea, Yesu bëgëla aulo nefolalo amoli sulubadela neala gelolasisia aliligi awäha nelo.

Abolosia Ebesa nea hamosa nelo

24 Amo gaalu, Yu dolö afädë ēi Abolosi eda Alegisädalia fii nelo amo Ebesa misi. Eada ado hedabola dawadigila adolo nea, bebagi ado dëdëla negei dibe amo hedabola dawadigi nelo.

25 Dafidi Dafidilo Geloïïe idigi aulo mala ema olelei. ū iso asigigi sämo sämåsa nebegi, ea Yesuüe mala amo udia dolöma hedabola olefesa nelo. Abolosi eada Yonea ödägi gelo mala olelei amomu dawadigi nelo.

26 Abolosia gedolo mosöa ami nea gelola säla iaha nelo. Amala säla iasebe amo nabalahilä, Bilisilale Aguilalea Abolosi sigi aliga galahilä, elea Abolosi ea Godeëi idigi aulo mala hedabola helësemäia mogolafali säla iaha nelo.

27 Hobea Abolosi e Agaia segea moholö helësëebegi, edoolalia e gelolasila hä mosalola sälahilä, Yesu bëgëla aulo amolima beba dëdëla iäsiselea Abolosima obeägilahilä gauia idogomaloi. Abolosi e ami besela galasebegi, udia dolö Godeëi ugila negeloea ili ugila negesebegi asigi afädë negei amoli ea hedabola ugila negesa nelo.

28 Mida, udia dolö yafie gegedoi nebegi, ea bebagi ado dëdëla negei dibe amogila sähalea, Afädë Memelei amoda Yesu e neamelëla ulufadigila säi. Ea ado amo gelolafali säsebegi, Yu udia dolö hewalahilä ilia adola made sau sagai.

19

Foloea Ebesa nea mala säla iaha nelo

1 Abolosi e Golidi nebegi Folo e nawesalea segebi gau fedala digala digila awäla Ebesa besela galai. Besela galala Ebesa ami bëgëla aulo odoa gausiai.

2 Gausialahilä ea ilima nabahalea, Dilia Yesuma asigi afädë negeselo amo gala Eleloï Gesami niilela nabi. Amala nabasebegi, ilia säla obëgësalea, Eleloï Gesami neala säi goda nilia nabi mademelëla säi.

3 Amala säsebegi, Foloea säla obëgësalea, Amai galëda, edoea ödägi geila nabi. Amala nabasebegi, ilia säla obëgësalea, Yonea ödägi gelo amo gadola geimelëla säi.

4 Amala säsebegi, Foloea säla obëgësalea, Yonea ilia nafade hamoi amoëe asigi besula ödägi gelo. Ea udia dolöma sähalea, Ne dafidi misi neamelë. Hobeala afädë moholö amoma dilia asigi afädë negemolö dialeala säi. Hobeala moholöla säi amoda Yesu hii e helësëla säila Foloea säi.

5 Foloea amala säi amo nabalahilä, ili Dafidilo Geloï Yesuüe eigi ödägi gei.

6 Amasebegi Foloea ilima naabo negesibegi Eleloï Gesami ilima digala ilia ado elö säla bea sähä nelo.

7 Dolö amolida giwilasi gadoi nelo.

8 Amala hamosebegi, Folo e gedolo mosöa ami digai. Aube ohodoagi amala digahamu nea ea ado mala gelola säla iahalea, udia dolö nefolalo amolibälä didiähalea, Godea Beaha Maadela Sigi Neebe amoëe mala säla iaha nelo amoda dofä säi gabula helësemäia säla iahamu nelo.

9 Amala säla iahamu nebegi dolö odoa nefolalo amolia ilile asigi geloi neada asigi afädë made negei. Udia dolö nefolalo amolia nabuäia ilia Idigi aulo mala amo gagadesa nelo. Ilia amala hamosebegi, Foloea ili amilahilä Yesu bëgëla aulo amoli sigi asi. Amala hamolahilä segeyo sulubadelagi ado mala säla didiälo mosö afädë Dilanasaäe neebea ami awälahilä, Foloea Yesu mala säla didiäha nelo.

10 Ea gäheo i äudägi amala hamosamu nelo. Amala hamoi amea Esia segea nefolalebe ili sulubadela, Yu udia dolöeage, Giligi udia dolöeage, Dafidilo Geloïïe ado mala nabi.

Segebaïe efegegalia hamoi

¹¹ Godea Foloie naaboea geloi melélo made hido eloi hamosa nelo.

¹² Ie filimo dogelo faguloge bululo faguloge hile domalogi diigilo amo gaula oloi difolalebea ami awäsebegi, oloi damula digi, mugabe doadigila awäla digisa nelo.

¹³ Amala hamosebegi, Yu dolö nawesalea mugabe fedai nesila digisa aligilo nefolalo amoligi odoaea oodo beala Dafidilo Geloi Yesuie ëi säla mugabe fedai nefolalo amolima sähalea, Foloea ie mala säla ilo Yesu amoie ëigi dili nesila digisagola sälo.

¹⁴ Yu udia dolöie gobela ilo busa afädëie ëi Segebaïe efegegalali gifalädalïa amala amala hamosebegi,

¹⁵ mugabe fedai amea ilima säla obëgësalea, Na Yesu dawa, Fologe helësësa, Gasoda, dilida nowëla nabi.

¹⁶ Amala nabalahilä dolö amoma mugabe fedai nelo amea ilima nila sadia alogola ie geloia ili baagila awäla, ili nufudala ïalalesebegi ili mosöa amila sësëla dudugïmu fisäla asi.

¹⁷ Amala hamoimelëla säi amo nabalahilä, Ebesa nefolalo sulubadela Yu udia dolöge Giligi udia dolöge edefademalä bedälahilä, Dafidilo Geloi Yesuie ëi gauia adaha nelo.

¹⁸ Amase, asigi afädë negei yafie nefolalo amoli maalahilä, ulufadigila, nilia nafade amo hamoimelëla säla sisihha maadei.

¹⁹ Golë hamolo yafie nefolalo amolia ilile golëie beba difolalo amo gaula mafulahilä, udia dolö nefolalo amoli sulubadelaea bimäia gobesa maadei. Beba gobei amoli muni dafidi nii amoda näba gegedolada siliba giwi dausini nabülsä bia gadoia nii.

²⁰ Amo gadola Dafidilo Geloiie ado mala daidolahilä, edefademalä gelola bäu.

Ebesa ami nebegi, habobahalea üalala säi

²¹ Amala hamosebegi, Folo ema Gesamia helësëlasisebegi daiala nege-salea, dafidi Masedoniage Agaiage awälahilä, hobeala Yalusaleme moholöi moholöla helësëi. Amala helësëlahilä sähalea, Ami awäha maadelahiläda, Olomoge söfë moholö dialeala säi.

²² Amala sälahilä ea ie ugila negelo Dimodile Elasadasale Masedonia mos-aloi. Ele amala mosalolahilä, e holöbö Esia segea beaha nelo.

²³ Amo gala, Idigi aulo mala olelei amogi yömolö holöfalï made, edefade besela galai.

²⁴ Dolö afädë nelo amoie ëi Demediliasa, ea nelebo elö elöla silibaea hamolo nelo. Ademisiie odala ilo mosö gadoi holöfalï afädë afädëla Demediliasaesa silibaea hamolo nelo.* Ea amo hamolo ameada hamoi hamolasilo nefolalo amolia muni edefade neaha aligilo.

²⁵ Ea ie hamoi hamolasilo amolige, dolö odoaea hamoi amo gadoi hamolo nefolalo amolige neala gegedolasilahilä sähalea, Dolöla dili-e, nilia hamoi amo hamolo amea muni edefade nelo amoda dilia dawa.

²⁶ Ebesa wimu made, Esiamadi sege holöbö sulubadelamadida, dolö Folo amea udia dolö yafie dusugala nidilahilä, ilile asigi neala gagaolasila sähalea, Nelebo dolö naaboea hamola nowei amolida, gode madela sälo nea. Amo dilia beadigi nabadigi amomelë.

* ^{19:24:} Ademisida gowe gadoi. Eda wäfalï gode udia gadoi. Udia dolöea nelebo elö elöla göa nelegela, wäfalï gode amogali ilo.

27 Ea amala hamosa neebe ameada, udia dolö amolia nabalahilä, nilia bidi nimolöie hamoi hamolo amoda nafadela sälöea. Amomu made, nilile gode edefade udia Ademisiie odala ilo mosöge udia dolöie siigi memalä gabula sälöea. Amase, Esiamadi udia dolö nefolalebe amoliage, udia dolö sege sulubadelagi nefolalebe amoliage dafidi ie eï gauia adalo gaso, ie eï edefade amo neala nagadaialoeala säi.

28 Ado säi amo nabalahilä, ilia edefademalä mihaläla gelola üalalahilä sähalea, Ebesaie Ademisida edefademalä neala gelola sähamu nelo.

29 Amaimo, gaamugi nefolalo amoli sulubadelaea üalala dodogösa difolalo. Amala üalala dodogösa difolalea, Masedonia ffi dolö äudä Gaiusale Alisadagusale Folobalä nawesa aligilo amole ilia gaalu gedolo gaamu edefade dibeami fodolofali sigi gaula asi.

30 Foloea udia dolö yafie gegedoi dibeami hii äudulä hamosebegi, Yesubögëla aulo nefolalo amolia made mosalola säi.

31 Esia sege amoie gamane beaha aligilo odoa Folobalä damelë hamola aligilo nelo amolia Foloma ado säsisealea sähalea, Di gedolo gaamu dibeami dofä mosabiola säsi.

32 Ilia amala säsisebe amo gaalu, udia dolö gegedoi amolia gelola üalala dodogöla sähä difolalo amea, ili asusugahalea odoaea ado elö säsibegida, odoaeada, oböla, ado elö sälä aulo dabela digisa dilo. Ili yafieada, mi goweie gegedoi gabula made helësëi nefolalo.

33 Yu dolö nefolalo amolia Alegisäda e nowela fedala aligisia ami namiäia nabelela gaula fedala ifosisebe amo bealahilä, udia dolö odoaea helësësaleada, mi e gabula helësëi. Amala helësëbegi Alegisäda e nowela aligilahilä nea naabo usigilisalea, gegedoi amolima ne mademelëla sädelä hamoi.

34 Amala hamoi gaso, ilia eda Yu dolö amogi gabula bealahilä, ado gelola gaalu sähalea, Ebesaie Ademisida, edefademalä neamelëla sähä nebegimu, aoa äudä gadoi asi.*

35 Gaamu amoie gusigusi nelo amea udia dolö sulubadelala nefolalo amolima sau sagamolahilä, ea ilima sähalea, Ebesa dolöla dili-e, Ademisi edefade neebe amoie odala ilo mosö neebe amoiege, amase, nelebo afädë mudaiala beselala digai dibe amoiege sigi aligiloda Ebesa gaamumu dibe amoda dolö afädëa dawa madeda nowë.

36 Hää, na säi amo gadola afädëa wäfälä säila sämölö uli ameada, dilia nelebo afädë asigi made gäwila hamolo amo gadola, made hamola, sau sagamo.

37 Dilia dolö äudä sigi misi goweleada odala ilo mosöa negei amogi afädë made fa nii, dilile gode udia amoge made gagadeimelë.

38 Amaimo, Demediliasaeage ebalä hamoi hamolo neebe amoliage, ilia afädëbalä gudimolö helësëa nea galëda, gamane gudilo dolö neebe amea amoie gudimolö segeyo odoa daiala negei dialea. Ilia amogi gudimolöi galea.

39 Amomu made ado odoage sämölö helësëa nea galëda, amoda gamane dolö amolia ado giwi sämölö gegedomalola säsigi sämölöi galea.

40 Nilia walio hamoi amea Olomo gamane neebe ameada, nilima dilia üalala dodogöla gëgëimelëla sälahilä, nilibälä gudimolöi gabumelë. Ilia amala hamosedä, nilia walio gegedola üalala säi amoie mi goweie säämelëla sämölöi mademelëla gusigusi amea sälä wagai.

41 Amala sälä wagalahilä, ea gegedoi nefolalebe amolima afiahamaade-malai.

* **19:34:** Aoa äudäda molö giai deala molöi gadoi.

20

Folo e Masedoniage Giligige asi

¹ Ado gelola üalala dodogöla säha dilo amo sau sagaha maadeibua, Foloea Yesu bëgëla aulo amoli mofiamalolahilä, asigi gelolo mala ilima säla ialahilä, ne awähamelë, dili hawio, namialola sälahilä, e Masedonia moholö asi.

² Sege amoligi nawesa nea, Foloea ilima asigi gelolo ado yafie säla iia awähilä, hobeala Giligi segea besela galai.

³ E ami aube ohodoa nelolahilä, hobeala e du neala Silia moholö hamosebegi, Yu fii nefolalo amolia e nufulöla didiäha dialeai amea, e Masedonia obégemolöla helësëi.

⁴ Dolö ebalä asi amolida gowe ili. Gaamu Belialada Bilusaïe malö Sobadage, Desalonaigala Alisadagusa Següdasalage, Debila Gaiusage, amase, Dimodige, Esia segeala Digigusi Dolofimasalage, amoli ebalä asi.

⁵ Dolö amolida ilidale dafidi awäla nili misiäia Doloasa ami beaha nelo.

⁶ Segeyo Edefadegi beledi edelo yidila made gobela molö amo baagilahilä, nili Filibai dígila ödä sibigi fila afiai. Amala afiala ödä sibigi fila segeyo bia awähilä, afiala ili neebea Doloasa besela galai. Besela galalahilä segeyo gifalädalia ami nelo.

Doloasa ami Foloea Yudigasa neala nowelasi

⁷ Segeyo gifalädalügi nili molö molö gedolahilä Foloea ilibalä didiäha nelo.* E aiyo amogi moholö gabula helësähilä, ea säla iaha nebegimu gasi mogoi.

⁸ Mosö ilibia hogoli nili gedoi amogida gamali wala negei malei dilo.

⁹ Ami malisä afäde amoie ëi Yudigasa e mosö amoie wido holela dagaboidaia ami salea edefademalä süwiala waoi. Foloea sähamu nebegi, Yudigasa süwiala adi elaboi amo hogogolula fedai osodadaia amila bebedoi. Amala hamosebegi, neahamelebe hä, baagoi meli.

¹⁰ Folo e digalahilä malisä amodaia dia fedalahilä naaboea gauia welahilä sähalea, Hame gudusebemelë. Didigaomabula säi.

¹¹ Amala sälahilä Folo e bu fedala beledi dagabodasilä nalalahilä, ado sedadela säha nebegimu segeyo sagai. Segeyo sagasebegi, e asi.

¹² Malö amo made baagoi sebegi, ilia e sigi awähalea ilile iso asigia edefade obeägi.

Folo e Doloasala Miledusa asi

¹³ Nilä nilidale ödä sibigi filahilä Asoso moholö afiai. Asoso ami Folo gausialahilä, ödä sibigi fimolö helësëi. Folo e nagadabodo moholöie ea amala dαιai.

¹⁴ Afialahilä Asoso ami ea nili gausialahilä, eege ödä sibigi fedala filahilä nihiligila Midilini afiai.

¹⁵ Amo aiyo amogi amilahilä, ödä sibigi fila awäla Giosi sida gagala awäla, aiyo amogi Samoso awäla besela galai. Amilahilä amo aiyo amogi Miledusa awäla besela galai.

¹⁶ Esia segeamadi segeyo yogobodimolö madelahilä, Foloea Ebesa baagila moholöla helësëi. Yu udia dolöie molö nülo segeyo ëi Bëdigosi made besela galai amo gaalu, fodolofali Yalusaleme awäla besela galamolöi galëda, amoda moholöla helësëi.*

Foloea Geleso sosogo Ebesa nefolalo amolile dafidilo amolima hawiola säi

* **20:7:** Dolö dawadigi odoa amolia helësäleada, molö mai amoda Yesue molö maila helësëi.

* **20:16:** Baagila Asi Segeyo molö nalalahilä segeyo nabülası bia baagilahiläda, Bëdigosi Segeyo besela galalo.

17 Miledusa ami nea, Foloea udia dolö Godea wela ifosi Ebesa nefolalo amolile asigi gäwi dafidilo nefolalo amoli e neebea misiäia misialola säsi.*

18 Ili e neebea maala besela galasebegi, ea ilima sähalea, Esia segeamadi degabo mi gäwila maala neloamila dilibälä nea hamosa nelo amoda dilia dawadigi.

19 Yu dolö nefolalo amolia ne nufulö daiaha nelo amea ne fedogola beasebegi, na nihi nagadauala siaholö digaha nea, Dafidilo Geloïie hamoi hamlasisa nelomelë.

20 Dili ugila negemolö amogi afädë musügä negela made, na dilima säla iädigi, udia dolö gegejdoi dibe amige, dilile mosöa amige, säla olelela digi amoda, dilia dawadigi amomelë.

21 Amaimo, na Yu ilimage, amase, Giligi ilimage asigi besulahilä, Godeamadi nea, nilile Dafidilo Geloï Yesuma asigi afädë negemalola gelola säla i amomelë.

22 Amala hamosa nelo gaso, hä walio Gesamia ne mosöla säse amo gadola, ne Yalusaleme moholö neawe. Ami neëgi, nema edo hamomolödu, na dawa mademelë.

23 Dawa made gaso, na afädë dawadigida gowemelë. Sege sulubadelagi ne neloadi amogi nebegi, Eleloï Gesamia nema säla iähalea, Galabaia negemolöge së molöge bimolömelëla gelola säla iähamu nelomelë.

24 Amaimo, ne namolö amoda, nema memälä gadoi gabula helësësamelë. Godeie ugila negelasilo Ado Mala Hedabi säla iimolöie hamoi Dafidilo Geloï Yesuea nema i amo hamola wagamolö amoda, geloi gabula gelola helësësa neawe.

25 Hä, nabuö. Ne dafidi dili nefolalebeadi Godea Beaha Maadela Sigi Neebe amoie mala säla iaha nelo gasoda, diligi afädëa hobeala nije mi bu elö made bimolöla helësësamelë.

26 Amai gabugi, walio na dilima ulufadigila fädäla säla iähago. Afädë nafadegi awäsedä, asialada nema mademelë.

27 Mida gowe. Godea hamomolö amo afädë musügä negela made, sulubadela na dilima säla iaha maadei amea.

28 Geleso sosogo sugua sibi gadoi nefolalebe amoli dilia sigi namiäia Eleloï Gesamia dili ifosi amo ilile asigige dihilile asigige hedabola beaha namialo. Udia dolö Godea wela ifosisi nefolalebe amoli ie namiäia hile healea nii amoli dilia sugua sibi sigi aligilo amo gadola, ili sigi namialo.

29 Ne asibua ilua ügülo geloi gadoi dili nefolalebea gui maalahilä, sugua sibi gadoi nefolalebe amoli bobasëla made, nufudala hësömolöla helësësamele.

30 Dihili diligi dolö odoaea nowelahilä, ado halowela säla, Yesu bëgëla aulo nefolalebe amoli dusugala ili bëgëla misiäia moholömelë.

31 Hä, idihë namialo. Na gäheo i ohodoagi esoage gasigige siaholö digaha nea, dili hido hïdolama säla olelesamu nelo amo helësemalo.

32 Amai gabugi Godemage, ie ugila negelo ado malä amomage dili gausisagomelë. Mala amea dili neala gelolasimolöige, Godeie udia dölgali hedabi iimolö dibe amo gadola dilima imolöige nea.

33 Na afädëe munige faguloge gesami awäla made nelomelë.

34 Nihile naaboea nihi hamoi hamola, nihinege, nebalä aligilo amolige, nili molöge neleboge doflea negei dilo amoda, dihili dawadigi amomelë.

* **20:17:** Miledusal Ebesa moholöda mia made, gilomida nabüläsä bia gadoi. Ayala Fogomayu gadola.

35 Na sulubadela hamosa nelo amo gadola hamoi edefade hamosesbewea udia dolö geloi made nefolalebe amoli ugila negemolöi dibe amo oleimelë. Amase, Dafidilo Geloi Yesuea sähalea, Afädëa digali afädë iaseda, dia holöfali obeägimolö. Gasoda, dia afädë elögali iaseda, dia edefademalä obeägimolämäla säi amo helësemolöi dibe amoge oleimeläla Foloea säla wagai.

36 Ea ado amo säha maadelahilä, ili sulubadelabalä ea emo gumu sagala gimusula Godema addoi.

37 Godema adola wagasebegi, ili sulubadelaea edefademalä düila Folo gaula mimi.

38 Amala ilia edefademalä asigii. Asigii amoë mi edefadeda gowe. Ea nïe mi bu elö made bimolämäla säi amogi. Hä, amalahilä ilia e du dibeä ami ifola asi.

21

Folo ödä duugi awäla, Yalusaleme asi

1 Nilia ilima, nili hä afiahamelë, dili hawiola sälahilä, ödä sibigi fila mogolafali awäla Gosi besela galai. Amo aiyo amogi Olodesi besela galai. Amalahilä Badala besela galai.

2 Badala amila ödä sibi elö Fonisia moholö dibe amo bealahilä, nili amogi fila afiai.

3 Afiahalea nilia Saibulusi södölo dibe amo bealahilä naabo fefeädimadi dibe amo amalahilä nili baagila awäla Siliamadi awähamu nelo. Awähamu nea Daia awäla besela galai, du amogi nelegei gaui amo ami negemolöie.

4 Daia ami besela galala bëgëla aulo nefolalo amoli beaglelahilä, nili ilibalä segeyo gifalädalä ami nelo. Gesamia ilima aligilahilä helëselasibegi, ilia Foloma Yalusaleme mosabiola säi.

5 Amala säsebegi gaso, nili moholö fu besela galasebegi, hä doadigila afiai. Afiasabegi ili sulubadela udia malöla gaamugi amila nilibalä duhulu agesua afiai. Afalahilä nili sulubadelaea duhulu bosea ami emo gumu sasagalahilä Godema addoi.

6 Godemaadolahilä, nili hä afiahamelë, ilima dili hawiola säi. Amase, iliage nilima amala hawiolahilä hili mosöa obégësebegi nili duugi fimolöie afiai.

Sisalia ami bea sälo Agabasaea Foloma ado säla i

7 Ödä sibigi filahilä Daia dëgila awähamu nea, Dolemesi besela galai. Besela galalahilä nedoo nefolalo amoli säla olela gausialahilä ilibalä segeyo afädë adi.

8 Diala aiyo amogi awäla Sisalia besela galai. Besela galalahilä Ado Mala Hedabi säla ilo afädë nelo amoë ëi Filibi amoë mosöa digalahilä ebalä nefolalo. Filibida dolö Gifalädalä amoligi nelo.*

9 Ie idiwilali biyidia sulo amoli dolö made fila awäla salea, Godeëe bea sälo sulo.

10 Nili ami segeyo nahui nebegi Godeëe bea sälo afädë amoë ëida Agabasa eda Yudiala misi.

11 E nili neebea ami maala, ea Foloë malibu gii amo nealahilä hile emole naabole neegilahilä, ea sähalea, Eleloï Gesamia sähalea, Malibu goweëe eedo

* **21:8:** Filibida dolö gifalädalä abosolo ugila negelo namiäia dafidi memelei amoligi nelo. Abosolo 6.1-6 bimalo.

amo Yalusaleme ami Yu dolö nefolalebe amolia gowe gadola gaula neegila dolö fii odoama ïmolömelä sääbemelä sää.

¹² Amala sää amo nabalahilä niliage, amase, udia dolö ami nefolalo amo liage Foloma Yalusaleme fedamolö gameläla sähamu nea häuai.

¹³ Amala sähamu nefolalebegi ea säla obëgësalea, Dilia düsamu dibegoea ne neala yölasisebe goda edoie. Ne Yalusaleme ami nea nïe emo naabo neegimolö gomu made. Dafidilo Geloj Yesuë ëigi baagomolö diëge amoda dofleala helësësameläla sää.

¹⁴ Amala sääsebegi, ea helësëi neebe amo hila fisimolö made beala nilia fisilahilä sähalea, Dafidilo Geloja hamesebe amo gadola hamomäiameläla sää.

Folo e Yalusaleme asi

¹⁵ Amala säla, segeyo amala nelolahilä, nelegei neala gaula Yalusaleme fedai.

¹⁶ Bëgëla aulo odoa Sisaliala nilibälä gegegedola afiai. Afiai amoda Saibulusi fii afädë bëgëla aulo siiba nelo amoë ëida Nesono ie mosöa awäla nefolamolöie ilia nili sigi asi.

¹⁷ Nili Yalusaleme besela galasebegi ami nedoolali amolia obeägilä gauia idai.

¹⁸ Amo aiyo amogi Folola nihülgila Yameise neebea afiai. Afiaha dibegi, asigä gäwi dafidilo nefolalo amoli sulubadelage ami gegedoi.

¹⁹ Foloea ilima dili go gabiola sälahilä, udia dolö fii odoa nefolalebea ami Godema emadi aligila hamoi amo ilima awala säla iaha maadei.

²⁰ Foloea awai amo ilia nabalahilä Godeie ëi gauia adai. Amalahilä ilia Foloma sähalea, Nedoo, dia dawa, Yu udia dolöda dausini maleia asigi afädë negei. Udia dolö amoli sulubadelaeada Ado säla negei amo gelola bëgëla awäha neamelë.

²¹ Amala hamola nelo amolima dolö odoa nefolalo amolia sähalea, Foloea Yu udia dolö sege elö elöla fii odoa amoligi nefolalebe amoli sulubadelama ado gowe gadoi säla olelelo. Mosesea Ado säla negei dilo amo fisimola säla, dilile malöie gafodo damumabio, siiba mala hamolo amoda made hamomalola säla iaha neamelëla odoaea säla i gabio.

²² Odoaea di yawe misi neala säseda, ilia dofä nabulö gabumelë. Hä nilia abilia hamomolödu.

²³ Amaimo, niliäda dia mala afädë bëgëla hamomäiae säla iaha. Nilibäläda Godema afädë hamomolömeläla säla negei dolö biyidia nea.

²⁴ Diada ili sigi awäla, ilia Godeie siigi nigime baai made neebe amo olelo mala hamomolö amo diage amala hamomal, amase, ili busa gesemolöie ilile bidige dia negelasimalo.* Amala hamosedä, odoaea ado die säi amo nabelo amoliada, nilima wäfälä säla i gabula helësélahilä, Ado säla negei dibe amo dia bëgëla hamolo gabula helësemolömelë.

²⁵ Udia dolö fii odoa asigi afädë negei neebe amolima, ado sämolö helësëi dilo amo nilia beba dëdëla i. Nilia ilima sähalea, ili idihë nea, molö nülo dibe amogi wäfälä godegali göa nelegela i muabio. Amase, heale hï e muabio. Hogoi elö elöla sebe amo nufudahalea muugia heale gälo sali amola muabio. Amase, udia dolö fa nimabiola säla ila säi.

²⁶ Amalahilä amo aiyo amogi Foloea dolö biyidia amoli sigi nea, hiligila Godeie siigi nigime baai made neebe amo olelo mala hamoi. Amalahilä e Godeie mosöa awäla gobela iloma nigime baai made neebe amo oleloë segeyo

* **21:24:** Abosolo 18.18 amoge bimalo.

amogi wagamolö gabugi, afädë afädëlæa amo galada odala ïmolö gabula säla ï.

Yu dolö amolia Folo gauí

²⁷ Mala amoë segeyo gifalädalïa dilo awäha maademolö ga made dibegi, Yu dolö odoa Esia segeala mofiai amolia Folo Godeëe mosöa neeve amo meli. Bealahilä udia dolö nefolalo amoli sulubadelæa Foloma habobamäia neala habobalasilahilä Folo gauí.

²⁸ Gaulahilä ilia gelola uuala sähalea, Isilale dolöla dili-e, nili ugila negemolö mofiamo. Dolö gowea sege dibe sulubadelagi udia dolö nefolalebe sulubadelama säla olelesalea, Isilale udia dolöge, Ado säla negei dibe amoge, amase, sege gowege, amolida memälämélä säla olelelomelë. Amomu made, ea Giligi dolö odoa nefolalebe amoligi Godeëe mosöa sigi maalahilä mosö Godea hile nafolai nelo amoge neala nafadei gabiola säi.

²⁹ Amala säi amoda dafidi ilia Ebesa fii ëi Dolofimasa e Folobalä gaa-mugi neeve amo bealahilä, Foloea e Godeëe mosöa sigi nogila digai gabula heléselähilä amala säi.

Ami dolö amolia Folo e sigi asi

³⁰ Amala sääsebegi, gaamugi nefolalo amoli sulubadela fudugilahilä, udia dolö baluluia mafula gegedola ilia Folo gaulahilä, Godeëe mosöa amila dusugala gaula awähalea Godeëe mosö idi galo sulubadela fodolofalä gaha maadei.

³¹ Amala hamolahilä Folo baagomäia nufulö hamosebegi, Olomo ami dolö beaha aligilo busa amea Yalusaleme udia dolö sulubadelæa edefademalä fudugila nudusaleamelä säi amo nabi.

³² Amo nabalahilä ea ami dolö beaha aligilo odoa nefolalo amolige ami dolö odoa nefolalo amolige sigi awälähilä, udia dolö gegedoi neebea ami ili fodolofalä baluluia afiai. Beaha aligilo busa amoge ami dolö odoa amolige maase bealahilä, ilia Folo made nufudala fisi.

³³ Ami dolö beaha aligilo busa amea Folo neebea awälähilä e gaula nea, ea ami dolö amolima sähalea, Igi ëfë äudäea e nafodomola säi. Amala sälähilä ea nabahalea, Dolö goweda nowë, ea edo hamosiola nabi.

³⁴ Amala nabasebegi, udia dolö gegedoi nefolalo amolia säla obëgësalea, ado elö elöla gelola säla didigai. Amala gelola säla didigai amea ami dolö beaha aligilo busa amea ado mi fädäla made beasebegi, ami dolö amolima dolö goweda ami mosöa sigi mosalola säi.

³⁵ Amala sigi awäla e mosö aulo didaia fedadelä hamolebe udia dolö gegedoi amolia edefade habobasebegi, ami dolö amolia Folo e naaboea sogobala gaula fedai.

³⁶ Mida, udia dolö amolia, nufuö, baagomäia nufuöla gelola säla didigala ili bëgëla maasebegi amai.

Folo e asigi afädë negei amoë mi Yu ilima fädäla säla ï

³⁷ Ami dolö amolia Folo e sigi gaula ilia mosöa digamolö hamosebegi, Foloea ami dolö beaha aligilo busa amoma sähalea, Na dima ado afädë nabedulela säi. Amala sälebe busa amea sähalea, Dida Giligi ado adolole.

³⁸ Isibi dolö afädë dafidi gamanebalä nudulahilä ie nudulo dolö dausini biyidia sege nafade udia dolö aligisia made ami sigi awäha nelo amoda di madelela nabi.

39 Amala nabasebegi, Foloea sähalea, Neda Yu dolö neawe. Silisia segeëe gaamu Dasasa dibe amoda nïe segemelë. Nïe gaamuda ilibia edefademelë. Na udia dolö ilima ado sädelä dima nabahala säi.

40 Amala sälebe ami dolö beaha aligilo busa amea dofea sämosebegi, Foloea aulo didaia ami nea naabo usigili. Sau sagaha maadesebegi Foloea Hibulu adoea sähalea,

22

1 Naado nedoola dili-e, dilia na asiala hamoila sääsebegoë, asiala made hamoila dilima fädäla säla iahago, nabualola säi.

2 Amala sälihilä Hibulu adoea sähä neebe amo nabalahilä, dolö nefolalo amolia dofä adola made sau sagala nefolalo.

Sau sagala nefolalebegi Foloea sähalea,

3 Ne fiida Yumelë. Silisia segeëe gaamu Dasasa amida nemea ne neegela ägüi. Gasoda, neda gaamu wegi nea wi fädäla aligisebegi, Gamelielea ne olelesa nelo. Eada nema nilile naua mäüie mala säla negei dibe amo sulubadela hedabola säla olelei. Na Godea hamomola säsegä gelola hamosa nelo, dili walio nefolalebe goea hamosa neebe go gadola.

4 Idi gowegi bëgëla aulo nefolalo amoli na neala sëlasisa nelo, ili baagomäia. Udiage dolöge nafodolahilä, ili galabaia mosöa negesa aligilomelë.

5 Gobela ilo Busa Edefade neebe ameage galisölö dolö nefolalebe sulubadelaage, ilia na dofä sääsebewe dilima säla ilo amo. Ilia ilile edoo Damasaga nefolalebe amolima beba dëdëla, na gaula mosäia iasisio. Iasisebegi Idi bëgëla aulo ami nefolalo amoli gaulahilä së imäia Yalusaleme sigi obëgëmolöie nea asimelë.

6 Ne Damasaga suägïla eso mogogi aligisebe amo gaalu, mudaiala yo digalo edefade fodolofalï maala nema sege yabagelelo wäla yabagelei.

7 Amaimo, ne nagadaia digala negei dibegi afädëa nema sähalea, Solo-o, Solo-o, edogi dia ne neala sëlasisala sääse nabi.

8 Amo nabalahilä na, Dafidilo, dida nowëla säla obëgëi. Amala säla obëgëlebeda ea nema sähalea, Neda Nasalese fii Yesu, dia neala sëlasi amo-melëla säsio.

9 Dolö nebalä afiai amoliada yo digai amo meli gaso, afädëa nema ado säi amoë adoda ilia made nabi.

10 Amala hamosebegi, na nabahalea, Dafidilo, na abilia hamomolödula nabi. Amala nabasebegi, Dafidilo Geloia nema sähalea, Di nowela Damasaga mosö. Ami dia hamomolö Godea daiai amoda afädë ami neebe amea dima säla iaha maademolömelëla säsio.

11 Yo edefade digai amea na bimolö ulisebegi, dolö nebalä afiai amolia ne nabelela gaula awäla Damasaga besela galai.

12 Dolö afädë ei Ananaiasa e Damasaga ami nelo. Eada Ado säla negei dibe amo gadola hamolo nebegi, Yu udia dolö ami nefolalo amoli sulubadelaada, eda dolö hedabi mogoi neala sälo nelo.

13 E maala ne neebea ga madefalï nea, ea nema sähalea, Nedoo Solo-o, die si hedabi bu bimalola säsio. Amala säi amole nïe si bu hedabolahilä bimolöi gabugi e meli.

14 Amasebegi ea sähalea, Nilile mäüie Gode neebe amea ea hamesebe amo dia helësëmäiage, ie hamoi hamolasilo asigi mogoifalï neebe amo dia siia bimäiage, hii ado sääsebe amo nabuäiage di memeleimelë.

15 Dia meli amoge nabi amoge udia dolö sulubadelama säla imolöie e neala olelo di namolömelë.

16 Di memalä beaha samolöda edoie. Hä nowelahilä ödägi gela, Dafidilo Geloima adola, dia nafade hamoi amo hëla fisimalola säsiola Foloea säi.

Foloea fi elöma ado mala sämäia Godea fisiga gai

17 Foloea säla iahamu nea sähalea, Ne Yalusaleme obëgëlahilä Godeie mosöa Godema adosa salea sosoäla awäla

18 beahamelebe, Dafidilo Gelo e misi nelo gabio. Ea nema sähalea, Dia nïe säsise amoda Yalusaleme nefolalebe amolia made nabulö ameada, hä fodolofali, Yalusaleme digila di aabela mosalola säsio.

19 Amala säsebegi, na säla obëgësalea, Dafidilo Gelo-e, na gedolo mosö difolalebea ami awäla udia dolö dima asigi afädë negei nefolalo amoli nufudala iälalela, galabaia negelo amoge hili dawadigimelë.

20 Die olelo Sidibenii heale digasolo amo gala nege ilibalä nelomelë. E baagomoläge dofeala helësöhilä ja baagomäia nufidelo amolile fagulo daia salugalo gii amoda na beaha nelomelëla säi.

21 Amala sälebe ea nema sähalea, Mosalo. Na di sege wagadi made, udia dolö fii elö sefolalebea ami fisiga gamolömelëla säi.

Foloea ami dolö amolima neda Olomo dolömelëla säi

22 Ea ado säha nelo amo udia dolö nefolalo amolia hedabola nabaha nea gaso, ea udia dolö fii elöma moholömelëla säse amo nabalahilä, ilia gelola üalala sähalea, Dolö goweda baagomäia nufuö. Go gadoida wi namolöi made gabula säla didigai.

23 Ilia üalala didigala sähamu nea hilile fagulo daia salugai giila sadia gala digi, gulu dao gasala sadia adala digisa nebegi,

24 ami dolö beaha aligilo busa amea sähalea, Ilia ema ado gelola säse goë mi säla imäia ami mosö mumusogi digala e fëgämälolola säi.

25 Amasebegi ilia Folo fëgämölöie e nafodoi. Nafodoi amola wäla nea, Foloea ami beaha aligilo ga madela neebe amoma nabahalea, Olomo dolöma gudi made nabala, Olomo-e mala säla negei ameada dolö amo fëgämölöda mogolalela nabi.

26 Amala säi amo nabalahilä beaha aligilo amea ami dolö beaha aligilo busa neebaa awäla ema säla iälahilä nabahalea, Dia abilia hamomolö gabu. Dolö goweda Olomo dolöla säi.

27 Amasebegi beaha aligilo busa amea e neebaa awäla ema nabahalea, Nema sämo. Dida Olomo dolölela nabi. Amalebe ea säla obëgësalea, Äla säi.

28 Amalebe beaha aligilo busa amea sähalea, Nihïne muni edefadea ne Olomo dolö hamomolöie niimelëla säi. Amalebegi Foloea sähalea, Nemea ne neegela ägüsolo amo gala ne amala nelola säi.

29 Amalebe e fëgämölö nefolalo amoli fodolofali badadi gasi gagai. Amasebegi ami dolö beaha aligilo busa amea helësësaleada, na Olomo dolö nafodoila helësöhilä, e bedäha nelo.

Foloea Yuë Galisölöma ado säi

30 Amo aiyo amogi ami dolö beaha aligilo busa amea Yu amolia Folo eada edo asiala hamoidula fädäla bimolöie, e fisigälähilä gobela ilo busa amolige, Galisölö dolö amoli sulubadelage gegedomalai. Gegedosebegi ea Folo sigi digala ili sebea ami ifosi.

23

- ¹ Foloea Galisölö dolö amolima siila nea sähalea, Nedoola dili-e, ne Godeie siigi nawesa neada nüe iso asigia dofealahilä hahamola misi amo, aso, hamosa neawe.
- ² Amala säsebegi, gobela ilo Busa Edefade Ananaiasaea dolö odoa Folo ga made nefolalo amolima sähalea, ſe nafigi nufuöla säi.
- ³ Amala säsebegi, Foloea ema sähalea, Dida mosö alalo gai beni faleia hëi amo gadoi nebegi, Godea di nufulömelë.* Ado sälä negei dibe amo gadola dia nema gudi nabulö salea gasoda, dia Ado sälä negei dibe amo damula ne nufuöla sähalela nabi.
- ⁴ Ea Amala nabasebegi, dolö e ga madela nefolalo amolia sähalea, Dia Godeie gobela ilo Busa Edefade neebe goma nafadela sähalela nabi.
- ⁵ Amala nabasebegi, Foloea sälä obögësalea, Nie nedoola dili-e, e gobela ilo Busa Edefade neala na made helësei. Udia dolö dili nefolalebe amoë beaha aligilo neebe amo dilia e gagademabiola bebagi dëdëla negei dialeala säi.
- ⁶ Amalahilä Foloea dolö nefolalebe amoli odoa Sadiusi sosogo, odoa Felesi sosogo nefolalebe amo helëselahilä, Galisölö gegedoi nefolalo amolima ado gelola sähalea, Nedoola dili-e, neda Felesi sosogo neawe. Nie naadoge Felesi sosogo nelomelë. Udia dolö baagoi nowemolö amo dofä gabula helësäla asigia sisiläfusa neebeweieda gudisagomelëla säi.
- ⁷ Ea amala säläbegi, Sadiusi sosogo amoliage, Felesi sosogo amoliage ili gégëlahilä gegedoi amo hilimu moge mogela nelo.
- ⁸ Sadiusi sosogo iliada udia dolö baagoi amoli made nowelolage selesaia fiige gesamige madela sälö nea, Felesi sosogo ilia ohodoa amoli dofä gabula helësäla neamelë.
- ⁹ Amalahilä dolö amolia gégësalea ado gelola sähamu nebegi, mala dawadigi odoa Felesi sosogo amoligi nefolalo ilia nowela aligilahilä ado gelola sähalea, Dolö gowea nafade afädë hamoi nilia made meli neawe. Amai gesamiale ma, selesaia fia ema ado sälä iledula säi.
- ¹⁰ Amala säsebegi, ilia gégëlahilä edefade nudusalea, Folo dusugagise amea damula galaloea ami dolö beaha aligilo busa amo bedäi. Bedälahilä ea ami dolö nefolalo amolima sähalea, Dili idogo digalahilä Folo e ili mogogila neala ami mosö mumusogi sigi obögëmalola säi.
- ¹¹ Amala hamolahilä gasigi Dafidilo Geloi Folo neebea maalahilä sähalea, Asigi gelomalo. Bedämbio. Yawe Yalusaleme nea di nüe neala olelo nelo amo gadola Olomo awälage amo gadola wäla hamomolömelëla säi.
- Yu dolö ilia Folo baagomäia nufulö daiai*
- ¹² Sege yosebe amo gaalu, Yu dolö nefolalo amolia Folo nufulö daiaha dilo. Ilia migalia diigila ado gelola sälä negesaleada, ilia molö ödäge made naala, Folo nufudala baagolahilä molö ödä molömelëla sälä negei.
- ¹³ Nufulöla daialo amolida nabülasi biyidia baagi.
- ¹⁴ Ili gobela ilo busa amolige, asigi gäwi dafidilo dolö amolige neebea awälahilä, ilia sähalea, Nilia migalia diigila ado gelola sälä negesaleada, nilia molö made naala, Folo nufudala baagolahilä molö molömelëla sälä negeimelë.
- ¹⁵ Amala hamoi gabugi, Galisölöla diliada ami dolö beaha aligilo busa amo sebea ado fisiga gahaleada, Folo dili neebea sigi digamalamäia, ema säi

* **23:3:** Mosö alalo gai beni faleia hëila säi amoë mida gomalä. Mosö alalo gai nafade fea amoda made bimäähilä beni faleia hëlo amo gadoila helësei.

amoë mi fädäla hogomolöiela sämalo. Amala hamoseda, e dili mia, aso, made besela galala neëgi, nilia e nufulöi daiai neamelëla säla i.

¹⁶ Amala säsebegi, gaso, Foloë elefië malöea ilia säi amo nabalahilä, e ami dolöië mosöa awäla mumusogi digala Foloma säla i.

¹⁷ Amo nabala Foloea beaha aligilo dolö afädë welahilä sähalea, Diada malö malisä gowe beaha aligilo busa sebea sigi mosalo. Eada ado afädë ema sämolö gauleamelëla säi.

¹⁸ Amalebe ea malö malisä amo beaha aligilo busa sebea sigi awälähilä sähalea, Galabaia negei Foloea ne wesaleada, malö malisä goweada ado afädë dima sämolö galea, di sebea sigi mosöla säla imelëla säi.

¹⁹ Amala säsebegi, ami dolö beaha aligilo busa amea malö malisä amoë naabogi gaula agesuadi heledo nea nabahalea, Diada nema edo sädeläla nabi.

²⁰ Amalebe ea sähalea, Yu ilia ado afädë negesalea gomalä negesio. Ema säi amoë mi fädäla nabulöi, dia Folo e Galisolö neebea aiyo sigi digamalamäiala sämolöla säcio.

²¹ Amaseda, diada ilima ümbio. Mida, dolö amolida nabülesi biyidia baagi, ilia e nufulö musügä beaha nea. Ilia migaläa diigila ado gelola säla negesaleada, molö ödäge made naala, e nufudala baagolahilä molö ödä molömelëla säla negesio. Hä dia ümäia ili walio daiala beaha neamelëla säla i.

²² Amala säla i beaha aligilo busa amea malö malisä amoma gelola sähalea, Dia nema säla i amo afädëma säla imabio, mosalola säi.

Gamane beaha aligilo Feligisi neebea, Folo e sigi asi

²³ Amala sälähilä ea ami beaha aligilo äudä misielä welahilä elema sähalea, Sisalia moholöiä ami dolö hädali äudäge, sugua hosidaia fila aulo dolö nabülesi gifalädaliage, amase, gögë gaulo dolö hädali äudäge, süwia midilö neë gaalu, moholöiä walio daiamalo.

²⁴ Amase, Foloë sugua hosige dilia daialahilä e hedabola sigi awäla gamane busa Feligisi neebea sigi mosalola säi.

²⁵ Amala sälähilä ea beba afädë dëdëla iahalea gomalä säla dëdëla i.

²⁶ Neda Golodiasa Iiisisa, na gamane beaha aligilo Feligisi dolö edefade dima, Di go gabiola säla, beba gowe dëdëla iasisago.

²⁷ Yu iliada dolö go gaula nufudadigimolöi hamosebegi, na eda Olomo dolömelëla säsebe amo nabalahilä, ami dolö amola e neebea maala na e damula awäla sigi obégëimelë.

²⁸ Ilia ema gudimolö ado säsebe amoë mi nabulöilahilä, na ilile Galisolö neebea e sigi asimelë.

²⁹ Sigi awälähilä beahamelebe, ilia ema gudimolö ado säi amoë mida ilile mala säla negei amoëmu meli. Amai ameada, e baagomäia nufulöge, galabaia negemolöige, afädë made meli.

³⁰ Dolö go baagomäia nufulö daiahaleamelëla afädëa nema säla iäsebegida, di neebea e fodolo fisiga idogosagomelë. Ea nafade hamoila sälo amoliage mi goweiemelëla dima säla imolö mosalahagomelëla säla dëdëla i.

³¹ Amaiimo, ami dolö amolia ea säi amo gadola, gasigi Folo e sigi awäla Äidabalisi gaamugi besela galai.

³² Amo aiyo amogi ami dolö sugua hosidaia fila aulo amoliamu e sigi awähamu nebegi, ami dolö odoa amolida hilile mosöa obégëi.

33 Ami dolö sugua hosidaia fila afiai amoli awäla Sisalia besela galalahilä, gamane beaha aligilo amoma beba dëdëi amo neala iala, amase, Fologe sigi maala e mia ifosi.

34 Amalebe beba amo nidelahilä Foloma nabahalea, Dida bolobinisi abidilala nabi. Eda Silisiala heléselahilä

35 ea sähalea, Dia nafade hamoila sälo amoli mofiala neëgi, na die gudi nabulömelë. Amala sälähilä ea Heledoea mosöa e idihë namialai.

24

Yu dolöea Foloea nafade hamoila säi

1 Segeyo bia nelolahilä, gobela ilo Busa Edefade Ananaiasage, dolö asigi gäwi dafidilo nefolalo amolige, Olomoie mala negei amo gadola sälasiло ёи Dedulusi nelo amea ilile sásimäia eege hiligila digai. Digalahilä, ilia gamane beaha aligilo amea nabuäia Foloeada nafade gomu hamoimelëa säla i.

2 Amalahilä beaha aligilo amea Folo misialai. Maala nebegi, Dedulusia ea asiala hamoi amoie ado säla iahalea, Dia nili sigi namolöi nelo amea nili neebaa dalulo amoda negesimu dialeamelë. Dia nili hedabola sigi nelo amea sege edefade gowegi nefolalebewe hedabi namolöie, neala mogolasista nelo.

3 Dolö edefade Feligisi-e, nilia amo bealahilä segeyo sulubadelagige sege dibe sulubadelagige dima obeägila edefademalë nesegeza aligilomelë.

4 Amai gaso, na asiala dima dofogaloea, dia nili bobasëla nilia ado oboba säsewe nabuäia.

5 Nafade hamoloda dolö gowemadila misi gabula beagolesamelë. Eada Yu dolö sege dibe sulubadelagi nefolalebe amoli neala habobalasilahilä nudulasiloge, amase, Nasalese sosogo nefolalebe amolile dafidiloge emu neamelë.

6-7 Amase, ea Godeie mosö Godeie siigi nigime baasilage hamoi. Amalebegida nilia gauimelë.*

8 Amaimo, dihi mi fädäla hogomolöie dolö goma nabaseda, nilia nafade gowe hamoila säsewedä dofä säsebelä helésémolömelëa säi.

9 Amala säsebegi, Yu iliage Dedulusiie ado ugila negela ado säi amoda dofämelëa säla i.

Foloea Feligisima ado säi

10 Gamane beaha aligilo amea Foloea ado sämäia ie naaboeamu oodo bibila säsibegi, ea obégela sähalea, Dida gäheo i yafiegi sege edefade goweie gudi mogelo nelo amo heléselahilä, nïe asigida ilia ado säi amoie dima obégela sämölöda hedabi galea.

11 Amaimo, na Godeie ei gauia adala Godema adamolö Yalusaleme fedaia amila segeyo walioda giwimelë. Amoda dihi dawadigmolöi.

12 Amaimo, ilia na Godeie mosöa nea afädébalä didiäha neeve made meli. Amase, gedolo mosöage, sege gaamu dibeage udia dolö gegedoi amoli fudugilasila hamosedä made melimelë.

13 Amaimo, na nafade hamoila ilia walio sälebeda, na dofä amala hamoi amoda dima säla ulufadigmolö amo ulisio.

14 Ado dofä dima säla iahawe, amoda gomalä. Neda Idi ilia sosogo elöla säse gowe bëgsaleada, niliile mäüie Gode ei gauia adalomelë. Amase, nada Ado säla

* **24:6-7:** Dolö dawadigi odoa amolia helésesaleada, ado odoage damo gogi dialeala helésëi. Ado amoda gomalä. [Nilia nilile Ado säla negei amoie ema gudidelä 7 gaso, ami dolö beaha aligilo busa Ilisia maala, nili bobala didigilahilä, ea nilia gaula nelo amo sigi awäso. 8 Sigi awäla ea nafade hamoila sälo amoli di neeba misialola säi.]

negei dibe amo sulubadelage, Godeie bea sälo amolia ado säla dëdëla negei amoge dofä gabula helësësamelë.

¹⁵ Godea baagoi amoli nowela ifosimäia na beaha neebe amo gadola, amase, dolö gowe iliage amala beaha neamelë. Godea amala hamomäia na asigia sisiläfusa nea.

¹⁶ Amalebe segeyo sulubadelagi Godeie siigige udia dolöie siigige nïe iso asigia mogola namiäiala helësëa aligilo.

¹⁷ Neda gäheo i odoa nelolahilä, nihile segea obëgësalea, udia dolö nelebo maade amoligali muni imolöiege, amase, Godegali odala imolöiege obëgëi.

¹⁸ Dafidida Godeie siigi nigime baai made neebe amo olelo mala hamolahilä, Godeie mosöa odala imolöie awäla nebegi, ilia ne meli. Nebalä udia dolö gegedoi made, gëgëla nudusage made nudui.

¹⁹ Amalebe, Yu dolö odoa Esia segeala mofiai ami nefolalo amolia nema dia nafade hamoila sähä nea galëda, di neebea hili ado amo sämolö yawe moholöi galea.

²⁰ Maade galëda, dolö nefolalebe gowe ilia ne Galisölö dolö neebea nowela ifosisolo amo gala, ilia na dofä nafade hamoila meli amo säla imäia.

²¹ Ne ilibalä nea na ado afädë säi amomuda gowe. Udia dolö baagoi nowemolö amo dofä gabula helësëla asigia sisiläfusa neebeweieda, dilia walio gudisagomelëla säimelëla Foloea säi.

²² Amala säsäbegi, Feligisia Idigi aulo mala hedabola dawadigi nelo ameada gudi nabi amo wagalahilä sähalea, Ami beaha aligilo busa Ilisia e maasegi, dilile gudi säla mogemolöla säi.

²³ Amala sälahilä, ami beaha aligilo amoma sähalea, Folo e idihë nea gaso, hii helësëe amo gadola hamomäage, amase, e damelë neebe amolia e ugila negemolö misiäiage fu imalola säi.

Feligisia Folo e gäheo i äudä galabaia negei

²⁴ Segeyo odoa nelolahilä, Feligisi e hile udia Dulusilabalä misi. Dulusila eda Yu udia. Feligisia Folo bea mosalolahilä sigi maasebegi, Foloea Geleso Yesuma asigi afädë negemolö mala säla iäsebegi, Feligisia nabaha nelo.

²⁵ Nabelebe Foloea mogoi namolöge, asigi sigi namolöge, mogemolöie segeyo daiala negei amo maasebe amoëge säla iaha nelo. Säla iaha nebegi, Feligisi e bedälahilä sähalea, Di mosalo. Hobeala fu beaseda, na di misialamolömelëla säi.

²⁶ Amala helësëselo amo gala Feligisia Folobalä ado didiämolöie wesamu nelo amoda muni imäiala helësëlahilä amai.

²⁷ Gäheo i äudä nelolahilä Feligisi gadoi Bosiusi Fesidusi e gamane beaha aligilo bedefala nelo. Feligisiada Yu dolö nefolalo amoli obeägimäia Folo e galabaia mosöa ifosisamu nelo.

25

Foloea sähalea, Olomo beaha aligilo Gini Sisa neebea gudimolö molömelëla säi

¹ Bolobinisisigi ami gamane beaha aligilo Fesidusi besela galala segeyo ohodoo nelolahilä, e Sisalia digila Yalusaleme fedai.

² Yalusaleme fedala nebegi gobela ilo busa nefolalo amolige, Yu udia dolö ei sälo nefolalo amolige e neebea awälahilä, Foloea nafade gomalä hamoimelëla säla i. Säla iälahilä ilia ema gelolafalä sähalea,

³ Dia dofä nili ugila negela Folo eda Yalusaleme misialamäiala säi. Dafidi ilia didiähalea, Folo e, aso, idiafa maaha neëgi, e nufulöie idia negemolömelä didiäi amo helésela amala säi.

⁴ Amalebe Fesidusia sälä obégësalea, Folo eda Sisalia galabaia nea. Neda holöfalä nelolahilä ami obégëmolömelä.

⁵ Dolö goea nafade afädë hamoi galëda, dilile ei sälö odoa nefolalebe amolia ebalä gudimolöie nebalä digamalamalola säi.

⁶ Amida Fesidusi e ilibalä segeyo gödöläsi gadoiledu ma, nabüla si gadoiledu, nelolahilä Sisalia digai. Amo aiyo amogi Fesidusi e gudisalea filo amodaia salea, ea Folo sigi misialai.

⁷ E maasebegi Yu dolö Yalusalemela digafiai amolia Folo e nogöla amalela digila nea, ea nafade yafie edefade hamoimelä säi. Amala säi gaso, ea dofä amala hamoi amoda sälä ulufadigimolö amoda uli meli.

⁸ Amaimo, Foloea sähalea, Yu udia dolöie mala sälä negei dibe amoge, Godeie mosöge, amase, Olomo beaha aligilo Gini Sisa neebe amomage na nafade afädë made hamoi neawela säi.

⁹ Amala säsebegi, Fesidusia Yu udia dolö obeägimäiala heléselahilä, Foloma sälä obégëla nabahalea, Ilia säi amoëe na gudi mogemolöie Yalusaleme fedamolö helésësebelela nabi.

¹⁰ Amasebegi Foloea sälä obégësalea, Mosöa walio ne neebeweda Sisaëe gudilo mosö. Nebalä gudimolö amoda mosö wegimelä. Dihü dawadigi, nada Yu ilimad asiala hamoi afädëda made.

¹¹ Amaimo, na nafade hamolo amea baagomolö galebeda, ne baagomolö amoda dofealabio. Amai walio dolö gowe ilia na nafade hamoila säsebego, amo dofä made galëda, afädëa ne neala ilile naabogi gausimolöda made bimolömelä. Amaimo, neda Sisaeamu nïe gudi nabuäiala helésäsameläla säi.

¹² Amala säsebegi, Fesidusia dolö e ugila negela sälasilo amobilä didiähahilä, ea Foloma sälä obégësalea, Dia Sisaea nabuäiala säi ameada dida Sisama moholömeläla säi.

Fesidusia Gini Agilibama Foloë nabi

¹³ Segeyo odoa baagilahilä, beaha aligilo Gini Agilibale Benisile Sisalia Fesidusima di go gabiola sälä olemolö misi.*

¹⁴ Eleda Sisalia segeyo holöbö nahui nelo. Segeyo amo gala Fesidusia Foloë ado amoëe ginima sälä i. Ea sähalea, Dolö afädë dafidi Feligisia galabaia negei nelo amo, wimu neamelé.

¹⁵ Ne Yalusaleme nelo amogida, Yu ilile gobela iilo busa amoliage, asigi gäwi dafidilo amoliage, dolö amoëe sähalea, Ea nafade gomalä hamoimeläla sälä ialahilä, na dofä ea asiala hamoila sämäiala säsio.

¹⁶ Amasebegi na ilima sälä obégësalea, Olomo niliile malada dolö memalä neala előe naabogi gausiloda mademelä. Dolö gudimolö galëda, eda dafidi gudimolö dolö amo mimiagila mia sida alogola aligilo. Amase, nilia ema fu iahalea ilia ema säse amoëe sälä obégëmäia fu ilomeläla säi.

¹⁷ Amalebe ilia wi maala gegedosebegi, segeyo baagila made, amo aiyo amogi ne gudisalea filo amodaia salea, na dolö amo sigi misialola säi.

¹⁸ Dolö ebalä gudimolö amoli hä nowela nefolalebeda, ilia ea nafadefali hamoi gabula sämabelela helésëi gaso, maade gabu.

¹⁹ Ilia ado gëgëla sähä nelo amoda ilile Gode bëgëlo mala amole, Yesu baagola Foloea e noweimeläla sälö amolegi gëgëi.

* ^{25:13:} Gini Agilibada Heledo, Yameise nufidelö amoëe malö. Abosolo 12.1 bimalo. Benisida Agilibaie elefi.

20 Na ado goë mi fädäla bimolö amo asusugasebegi, na ema nabahalea, Ado goë gudi mogemolöie Yalusaleme moholö helésésebelela nabi.

21 Amalebe Foloea, beaha aligilo giniamu nïe gudi mogemäia galabaia namolölä sääsebegi, na e beaha aligilo Gini Sisa neebea fisiga gamolölahilä gaso, aso, galabaia namialaimeläla Fesidusia säi.

22 Amala sääsebegi, Agilibaea Fesidusima sähalea, Dolö goea ado sääse amo nihü nabulöila helésésebemeläla säi. Amala sälebe, ea säla obögëslea, aiyo dia ie ado nabulömeläla säi.

23 Amo aiyo amogi Agilibale Benisile momadolahlä maala ami beaha aligilo busa nefolalo amolige, gaamu amoë dolö dafidilo nefolalo amolali gamane gegedolo mosöa ami digai. Digalahilä, Fesidusia Folo e sigi misialasebegi ilia e sigi misi.

24 Sigi maala nebegi Fesidusia sähalea, Gini Agiliba-o, dolö gegedoi sulubadela dili-e, dolö dilia beasebe egoeda Yu udia dolö sulubadelaea, Yalusaleme amige, amase wige, nema nabahamu nea sähalea, E namolöi madela üälala sähä aligilomelé.

25 Amai gaso, na ea hamoi amoë e baagomäia nufulöda mi afädë made beagolei. Gasoda, ea beaha aligilo ginia ie gudi mogemäiala sääsebegi, na ado afädë negesaleada, e fisiga gamolölä säi.

26 Ea hamoi amoë dafidiloma beba dëdëmolöie afädë fädäla made beagolesebegi, Gini Agiliba-o, dïe siigi e sigi misialaimelë, amase dilile siigige. Mida, nilia ema säi amoë mi fädäla hogolahlä, ea hamoi amoë mi bebagi dëdëla negemolö dibe amo helésélahilä, dëdëmolömelé.

27 Afädë galabaia neeve amea nafade gomalä hamoila made dëdëla fisiga gamolöda dofea madela helésésameläla Fesidusia säi.

26

Foloea Gini Agilibaea nabuäia ado säi

1 Agilibaea Foloma sähalea, Dia sämälö amo sämalola säi. Amala sääsebegi, Foloea naabo gauia adogola nea sähalea,

2 Gini Agiliba-o, Yu dolöea nema dia nafade hamoila säi amo sulubadeläieda walio na dima säla obögëmolö amogida obeägisamelë.

3 Obeägisamelëla säi amoda, diada Yu udia dolö neeve amoë mala sulubadelage, amase, nilia elö elöla helésëla gëgëlo amoge dawadigisa maadei nebegoo. Ameada na walio ado sääsebewe sedade sääsebela helésëla made, hame negela nabuäiala helésësa.

4 Ne malësägila na hamosa nelo amoda Yu udia dolö sulubadelaea dawadigisa maadei nea. Mi gäwia amila nihü segea neage Yalusaleme neage, namolöi nelo amo ilia dawadigi nea.

5 Ilia ne malësägila dawadigi ameada ilia sämolö helésëseda, na Felesi ilile mala hamosa nelo amo dima sämolöi gabu. Nilile Gode bëgëlo mala amoë sosogo odoa dialea gaso, Felesi sosogoë mala elö elöla yafie hamolo ameada sosogo odoa sulubadela baagila asimelë.

6 Amaimo, dafidi Godea nilile mäuma ado afädë säla negei amo hamomäia na asigia sisiläfusa neebeweëne ne nebegi walio gudisagomelë.

7 Ado säla negei amo bimolöie nili fii giwilasi nefolalo amolia asigia sisiläfuhilä, esoage gasigige Godeie eï gauia adala ema ado sähamu nefolalea. Amaimo, beaha aligilo gini-e, na asigia sisiläfusa neebeweëeda Yu dolö ilia dia nafade hamoila sähä neamelë.

8 Godea udia dolö baagoi amoli nowelasilo neeve amo dilia e amala hamolo ulila helësësa nefolalebegoda edoë.

9 Nasalese fii Yesuëë ëi neala nafademolöie, na hamoi edefade hamomolöila helësësa nelomelë.

10 Amala helësëlahilä, na Yalusaleme nea amala hamosa nelo. Gobelä ilo busa nefolalo amolia ne geloi ïasebegi, udia dolö yafie Godea hile nafolai amoli na galabaia negei. Amalahilä, ilia udia dolö amoli baagomäia nufualola sâsegige na ülomelë.

11 Segeyo yafiegi gedolo mosö nefolalebe amo sulubadelagi awälähilä, ilia Gode gagademäiae na ili neala sëlasisa nelo. Na ilima edefademalä mihalälä fii elö elöläe gaamu dibea amige awälähilä, ili neala sëlasisa nelomelë.

12 Na amo gadola hamomäia gobela ilo buşa nefolalo amolia ne geloi iala, bebage dëdëla ïasebegi Damasaga gaamugi asi.

13 Beaha aligilo gini-e, ne idiafa awäla eso mogogi aligisebe amo gaalu, na beahamelebe, nege nebalä afiai amola nili neebea ami eso si gadoi made, yo edefade hüöd elöi mudajala säsälosebe meli.

14 Amala hamosebegi, nili sulubadela digafui difolalebegi, afädëa nema Hibulu adoea sähalea, Solo-o, Solo-o, edogi dia ne neala sëlasisa. I ägëgi emoea nufidelo wäla nufidelo goeada di dihümu yölasisebegola sässio.

15 Amala sälebe na naba obëgësalea, Dafidilo, dida nowëla nabi. Amala nabelebe Dafidilo Geloia säla obëgësalea, Neda Yesu, dia neala sëlasilo amo-melë.

16 Di nowela emoea emesala namië. Di hamoi hamolasilo namiäiage, dia walio ne neeve meli amoge, hobeaa ne bimolö amoge udia dolöma säla ìmäia na di memelela ifosimolöie ulufadigila misi neawe.

17 Hobeaa ne bimolöla säi amoda, di fii nefolalebe amoliage, amase, udia dolö fii elö nefolalebe amoliage, di nufudadigiloea na damula awäla sigi moholömelë. Na di ilima fisiga gahagomelë.

18 Ilile si fisigäläsimolöiege, gasimi sagaia amila yo digalo dibea amige, amase, Saidanië geloi hawa amila Godea sigi neebea ami ili besulasimolöie, na di fisiga gahagomelë. Ilia amala hamosedä, ilile nafade hamoi amo hëla fisimolö. Amase, udia dolö nema asigi afädë negela Godea hile nafolaimadi namiäia fu ìmolömelëla sässio.

19 Amalebe, Gini Agiliba-o, selesaia mosöala olesalea ado säi amoda na fisila made nelo.

20 Dafidida Damasaga nefolalebe amolimage, Yalusaleme nefolalebe amolimage, amase, Yudia sege sulubadela dibea nefolalebe amolimage säla ïahalea, Dili asigi besulahilä Godemadi nea, dili dofä asigi besui amo gadola mala hedabi olela hamosa namialola säla ïalahilä, hobealada fii odoa ilimage amala säla ïaha aligilomelë.

21 Amala säla ïaha aligilo amoë, Yu dolö nefolalo amolia ne Godeëë mosöa nebegi gaulahilä baagomäia nufidedelä hamoimelë.

22 Amaimo, Godea ne ugila negesebegida, na memasamage, ëi sälomage ado säsäla misi amo, aso, walio säha neawe. Nada ado elö made sähamelë. Nada siiba bea sälolea, Moseselea nelebo gausiala digamolömelëla ado säla negei amomu sähameië.

23 Ilia gomalä säla negei. Afädë Memelei amoda së molö dialea. Amalahilä, bauiala nowemolö amo dafidifali hii nowese amea ea Godeëë yo digalo amo e fii amolimage, amase, udia dolö fii odoa amolimage säla ìmolöla bea säla negeila Foloea säi.

Foloea Agiliba asigi afädë negemäiaë säi

²⁴ Foloea amala sähä nebegi Fesidusia gelola uuala sähalea, Folo, dida gagaosebego. Die dawadigilo edefade goeada dihiđi gagaosebegola säi.

²⁵ Amala säsebegi, Foloea sähalea, Dolö edefade Fesidusi-e, ne gagaosa maademelë. Nada dofä sähä. Asigi gäwi nea gowe sähala sähamelë.

²⁶ Gini Agilibaeada na ado säi amoëe dawadigisa neamelë. Nada musügä negela made sälä iaha maademolöi neawe. Na helësësaleada, ea dawa made made, amoli sulubadela ea dofä dawadigisa maadei nebegola helësësamelë. Mida, amo hamoi amoda musügä nea hamoi made ameada amala helësëa.

²⁷ Gini Agiliba-o, diada bea sälöëe ado amoda dofäla helësëale. Na helësëaleada, diada dofäla helësëala helësësamelëla säi.

²⁸ Amasebegi Agilibaea Foloma sälä obëgësalea, Ne Geleso sosogo namolöie fu oboba gogi aligilasimäia helësëebela säi.

²⁹ Amala säsebegi, Foloea sälä obëgësalea, Fu obobagi galëge ma, sedadegi galëge amoëe na dimu made, udia dolö na walio ado säsebe nabaha nefolalebe amoli sulubadelage nihïne gadoi namiäiaë Godema adosamelë. Nihïne gadoi gaso, dili igi efëa galabaia negelo amo gadola made negela namiäiala helësësamelëla säi.

³⁰ Amasebegi beaha aligilo ginige, gamane beaha aligiloge, Benisige, ilibalä sulo amolige hä nowei.

³¹ Nowelahilä ili segea doadigila awäla hilidomu sähalea, Dolö goweda ea hamoi amoëe nufulöge, galabaia negemolöge maade gabula säi.

³² Amasebegi Agilibaea Fesidusima sähalea, Dolö goeada Sisaea ie gudi nabuäiala made säi galebeda, dia fisiga gamalalabiola säi.

27

Ilia Folo e Olomo mosäia ödä du edefadegi fisiga gai

¹ Ilia nili ödä sibigi Olomo moholö dialeala ado afädë negesebegi, ilia Fologe dolö galabaia negei odoage ami beaha aligilo afädëe naabogi gausi. Beaha aligilo amoëe ëida Yuliasa. Eada ami dolö hädali afädë beaha aligilo nelo. Eda beaha aligilo Gini Sisaë Ami Dolö amoligi nelo.

² Nilii ödä sibi Adalamidiamala misi dilo amogi fila afiai. Sibi amoda Esia segeie gaamu agesumadi besela galala digila moholö dilo. Desalonaigala Masedonia fii dolö afädë ëi Alisadagusage nilibälä afiai.

³ Afiala amo aiyo amogi Saidono besela galai. Besela galalahilä Yuliasaea Foloma hedabola helësëlasila sähalea, Di damelë wi nefolalebe amolia nelebo di gumusui dibe amo gadoi ïmäia, ili neebea moholöi galeala sälä i.

⁴ Amalahilä sege amo dëgila ödä sibigi afiahä dibegi, fo eso digasebeamadila maasebeamadi amogi moholö iiliwasebegi, fo hagula Saibusimadi dewagila afiai.

⁵ Afialahilä ödä duhulu dëgëla awäla Silisiale Bäfiliale agesuamadi awälahilä Ilisiaë gaamu Maila besela galai.

⁶ Besela galahamelebe, ami dolö beaha aligilo amea ödä sibi elö Alegisädaliala misi Idalimadi moholö dilo amogi nili sigi awäla ifosi.

⁷ Segeyo holöbö nahuigi afiahalea baagi sëla aligi gebela awäla Nidusa gaamu sida gagala afiai. Fo amea nili moholö helësëido amogi moholöi made gabugida oböla fo hagula ödä södölo Gilidimadi dewagila awäla Salomone segeamadi sida gagala afiai.

⁸ Nili baagi sëla aligi dewagila didigila awäla sege afädëgi besela galai. Sege amoda Ödä Sibi Musügä Negelo Hedabi Segela sälo. Amoda gaamu Alasea ga madela ami dilo.

⁹ Segeyo yafie baagila asi amogige, amase, Molö Made Nülo Segeyo^{*} amoge baagila asi amogige segeyo amo gaaluba, baagoloea ödä sibigi aulo made negei. Amo helësëla Foloea ilima sähalea,

¹⁰ Dolö dili-e, wilahilä moholö amoda dofea made, nafade na melimelë. Nelegei difolalebe goge, du edefade wege neala nafademolö gabumelë. Amase, nili odoage baagomolö gabumelëla säi.

¹¹ Amala säi gaso, ami beaha aligilo amea ödä sibi gaulolea ödä sibi eedolea helësëse amo gadola hamodelälä helësëla Foloea sâsebe amo gadola made hamodelälä helësëi.

¹² I bäu giise gaalu, gögi mulo segeyo besela galasebegi sege amogida ödä sibi negesilamu diamolö amo dofea made gabula helëselahilä, dolö yafie ilia Finigisi moholö amoë ado afädë negei. Ilia nili Finigisi besela galamolö walebelela bimolö moholöila helësëi. Gögi mulo segeyo besela galasebegi ami negesimu diamolöila helësëi. Finigisi amoda Gilidi södöloë ödä agesua. Sibi negelo segea ami diëda eso digasido amoë fefeädimadilage dafädimadilage melëlo.

Sibi ödägi awäha nebegi fo edefade misi

¹³ Fo eso digasido amoë fefeädimadila holöbö geleäla maasebegi, dolö amolia hili helësëi amo gadola ga moholö dialeala helësëi. Amala helëselahilä nelebo yöi igi aeanea hamoi amo dusugala neala gauia adalahilä, Gilidi segeëi ödä agesuamadi afiai.*

¹⁴ Aso, afiaha dibegi heleia made fo geloi edefadetaläde Gilidi södöloomadila misi. Fo amoë ëida Ulagulo fo.*

¹⁵ Amalahilä du amo foëa gaula näiadodimu bolosebegi iliada du obégëdelä hamoi gasoda, obégëmolöi made meli. Amasebegi hä foëa du gaula mosäia fisigisi.

¹⁶ Fisigisila awäla södölo holöfalï, ëida Gaudaea fo holöfalï hagusebegi, niliada häualafalï du edefade mia du holöfalï begela negei amo dusugala gaula misi.

¹⁷ Dusugala gaula maala du holöfalï amo gauia adala du edefade amodaia negesebegi, ilia du edefade hawa ëfë fisiga idogolahilä amo bämäia fëdöla begela negei. Ilida du amo ödämu dibe amogi ödä dögöla digai made giäbigi ëi Sidisi amogi aligisiloea bedähalea ie balai amo haila negesebegi foëamü gaula asi.

¹⁸ Fole ödä bubolele dagabola maase amolea niliada edefade besu besu. Amasebegi, amo aiyo amogi ilia mi gäwila nelegei dudaia negei amo duhu-lugi hadia idodogosa nelo.

¹⁹ Amalahilä awäla segeyo naabo osodagi, ödä sibigi negelo nelegei odoa, ëfëge balaige iige amo gadoi difolalo amoge hili naaboea neala ödägi hadia idodogoi.

²⁰ Segeyo yafiegi niliada eso, gasumilile made beala, fo edefadetalä maa-halea nili neala besu besusamu nelo. Amasebegi niliada helësëalea, niliada samolö made gabu, baagomolö gabula helësëi.

---

* **27:9:** Molö Made Nülo Segeyola säi amoda nafade hëmolöö odala ilo mala siiba daiala negei segeyo dilo amola helësëi. * **27:13:** Nelebo yöi igi aeanea hamoila säi amoda gomalä. Nelebo yöi igi aeanea hamolahilä ödä du made mosäia begela ödägi nea salelo. * **27:14:** Ulagulo foda eso fedasido amoë fefeädimadila mulo, mugi fo gadoi.

21 Segeyo yafie ili molö made nasebegi, Foloea ili mogogi nowela nea sähalea, Dolö dili-e, dilia näe ado nabala Gilidi made baagi galebeda, nafadela bedälasila hamoi amoda made beala, nelegei odoa made fisilabio.

22 Amaimo, walio na dilima gomalä sähawé. Dili bedäla made, obeägimalo. Mida, niligi afädë made baagomolö. Du wemu nafademolömelë.

23 Gode neeve amoë ne neawe. Nada ie ëi gauia adaha aligilo. Gode amoë selesaia fii afädëa walio gasigi ne sebea maala nea

24 sähalea, Folo, bedämabu. Dida awäla Sisaë siigi namolö galea. Amase, nabuö. Dolö dibalä ödä sibigi sefolalebe goli sulubadelada made baagomolö Godea die naabogi gausila imelëla säsio.

25 Ameada, dolö dili-e, bedäla made, obeägimalo. Mida, na helësësalea, Godea ado nema säi amo gadola gausiala digamolöla helësësamelë.

26 Gaso, foëa nili gaula awäla södölo afädëgi aligisimolö galeamelëla Foloea säi.

27 Amaimo, segeyo silasi awäha nelolahilä gasisebegi, nili ödä duhulu ëi Ödä Adiliagi foëa gaula awähamu nelo. Gasi mogogi ödä sibi gaulo dolö amolia ödä agesu holöbö ga madei gabula helësëi.

28 Amala helësähilä ilia ödä amo dofe bimolöie ëfë sedade amoë bidigi yöi afädë begelahilä ödägi fisiga idogoi. Fisiga idogoi amo nea adogola beahamelebe ödä dögöla digai dofeli amo mida nabülesi biyidia gadoi meli.* Amala bealahilä holöfali aliga galahilä bu elö fisiga idogola dofela beahamelebe ödä dofeli amo mida nabülesi ohodoa gadoi meli.*

29 Amalahilä nili awähalea igidaia aligisiloea bedälahilä, ilia nelebo yöi igi aeanea hamoi biyidia amoli du amoë gobegi begela sadia idogoi.* Amalahilä ilia sege yola eso neämäia Godema adosa nelo.

30 Amaimo, ödä sibi gaulo amolia sibi dígila äudulälähilä du holöfali fisiga idogola wäfali sähaleada, Nelebo yöi igi aeanea hamoi odoa sibiie busamadila fisiga idogosamelëla säi.

31 Amalebe Foloea ami beaha aligilo amomage ami dolö amolimage sähalea, Ili sibi gowegi made aligiseda, dili baagomolömelëla säi.

32 Amala sälebegi ami dolö amolia du edefadegi du holöfali begei amo damula sali.

33 Haea gämolö hä ga madese amo gaalu, Foloea dolö amoli molö muäiala ilima sähalea, Segeyo silasigi dili molö fodögila made naala memalä nelo.

34 Walio dili molö muäiala sähamelë. Dili namolöie molö molö dialea. Dilile busa hili afädë made besela digimolömelëla säi.

35 Amala sälähilä Foloea beledi afädë nealahilä ili sulubadelaa sebea ami nea Godema nesegelähilä dagabola naha nelo.

36 Amala hamosebegi, sulubadelaa asigi gadaealahilä ilige molö mai.

37 Ödä sibi amogi dolö sefolalo amoli gedolada hädali äudäëe nabülesi gifalädläiäe odoai gafeia sulo.

38 Molö mai agulahilä, ilia ödä sibi amo hageamäia eladi gadoi ëi widi dilo amo ödägi sadia idodogosa nelo.

Du dagabodasi

39 Segeyo hosogasebe amo gaalu, ilia duhulu agesua besela galaia amo bealahilä, sege abididula asusugai. Asusugalähilä beahaleamelebe duhulu

* **27:28:** Mida nabülesi biyidia amoda hësä gïdäla gadoi. * **27:28:** Mida nabülesi ohodoa amoda hësä gödölesi gadoi. * **27:29:** Abosolo 27:13 amogi gasumilä nufi amo bimalo.

hedogola bose fula asi dibe amo bealahilä, ami awäla ödä sibi negemolöi galëda, negemolöla helësëi.

40 Amala helëselahilä ilia nelebo yöi igit aeanea hamoi amoli ödägi efë amo damula sasali. Amala hamolahilä ödä sibi mogola mosäia adelo i efëa begela negei dilo amo fisigäi. Fisigälahilä foea ödä sibi gaula mosäia ilia duie busamadi balai afädë dilo amo gauia adogola neegilahilä, ili ödä agesu dibeä ami besela galamalöe awäha nelo.

41 Awäha nea ödä sibi amo ödä isogi bose giäbigila fedai dilo amogi udigi. Busa amo udigila aligisilahilä fogomolö uli dilo. Amala aligisi dibegi ödä bublelala edefade maasebe amea du gobe aba fedafusalea dagabodasila nafadei.

42 Amala hamosebegi, dolö galabaia negei amoli ödä agesua dasi afufula fisäla afialoëa, ami dolö amolia ili sulubadela nufudadigmolöla helësëi.

43 Ilia amala helësëebegi ami beaha aligilo amea Folo e made nufuäiala helësëla ilima säla iahalea, Dilia helësëi amo gadola hamomabiola säi. Amala sälähilä ea sulubadelama sähalea, Ödä dasi aulo nefolalebe dilidale ödägi nila digala dasi afufula agesua mosalo.

44 Odoa dilida i gäi amogi gaula, amase, odoa du nuli amogi gaula biila mola afufula mosalola säla i. Amala säi amo gadola hamolahilä niligi afädë made baagola hulu agesua dea negesa maadeimelë.

28

Folo e Malada södölogi nelo

1 Nilü agesua hedabola besela galalahilä, ami fii amolia sege ödä södölo amoëi Maladamelëla säla i.

2 Udia dolö sege amogi fii amolia nilü hedabola helësëla hüdo elöla ugila negei. Sege digahalea gögisebegi, ilia nulo gobelahilä nilü sulubadelama hëgi haumolö mofiomalola säi.

3 Foloea nulo gasa nidilahilä nulo gaamugi gobesebegi, nulo amogi baagolo nuba afädë nulo gaamuea hëgisebegi doadigila fedala, Foloë naabogi mihiла begedigila gosai dilo.

4 Ami fii udia dolö amolia beahamelebe, Foloë naabogi nubaea mihiла begedigila gosai dibe amo bealahilä hilidomu sähalea, Dolö goeada dofä dolö nufudala baagolo. Eda duhulugi baagomolö halabai gaso, godea nafade hamolo amolima bidi obégëla ilo amea e made namiäia amasebela säi.

5 Amasebegi Foloea nuba amo folalela nulogi hadia galahilä, eda made olola hedabi nelo.

6 Udia dolö amolia helësëalea, e galumolöledu ma, fodolo baagola digamolöledula helësëi. Amala helëselahilä, ili sedademalä beaha nefolalebegi, emada nelebo afädë made hamose meli. Amasebegi ilia asigia oböla elö bedefala helësëalea, eda gode afädë gabula helësëi.

7 Sege afädë ili sebe amo gägägëla dilo amoda södölo amoëi dafidilo ei Bubuliasaie sege dilo. Dolö amea nilü ea mosöa fimäia fu iasebegi segeyo ohodoagi ea nilü hedabola sigi nelo.

8 Bubuliasaie eedo domalo hëgige gaisa sëge oloi dibegi, Foloea e dibeä ami awäla Godema adoi. Godemaadolahilä ea ie naabo negesebegi oloi dilo amo wahilasi.

9 Amala hamosebegi, södölogi ami oloi difolalo amoli Folo neebea mafusebegi ili wahilasisi.

10 Nilima obeägilä ilia hedabolafalä hamoi. Amala hamolahilä hobeala nili ödä sibigi äudulä hamosebegida ilia nelebo nili gumusui dibe amo gadoi i.

Folo awäla Olomo besela galai

11 Aube ohodoa ami nelolahilä, nili ödä sibi afädë Alegisädaliala misi dilo amogi fila afiai. Ödä sibi amo i bäu giilo segeyo amoli besela galasebegi södölogi ami negesi dilo. Sibi amoie busamadi malö äudä balagula ägüi amolele ausulubo iia hamola baala negei dilo.*

12 Afiala nili Silagusa besela galalahilä, segeyo ohodoa ami nelo.

13 Silagusa amila awäla giso Ilegiuma besela galai. Segeyo afädë ami nelolahilä, fo eso digasido amoie fefeädimadila maasebegi, nili afiala gasila didigadigila awälahilä amo aiyo amogi awäla Budeoli besela galai.

14 Besela galalahilä ami nedoo odoa nefolalebe amoli beagolelahilä, ilia nilima segeyo gifalädalä namolömelä säi. Ami nelolahilä nili Olomo moholö afiai.

15 Afiaha dibegi nedoolali Olomo ami nefolalo amolia nili maahala säi amo nabalahilä, ilia nili idiafa gausiamolö maala odoa Abiasa magaia gaamugi gausialahilä, odoada hele filo mosö ohodoa neebea ami gausiai. Foloea ili maasebe amo beala Godema nesegelahilä, ie iso asigi delësi.

16 Nilü Olomo besela galasebegi gamane ilia, ami dolö afädëa idihë neëgi, Folo mosö afädëgi hido namolöi galeala säi.

Foloea Olomo nea Yesuïe mala säla i

17 Segeyo ohodoa nelolahilä, Foloea Yu udia dolö nefolalo amolile dafidilo nefolalo amoli misiäia wei. Maala gegedosebegi Foloea ilima sähalea, Nedoola dili-e, nili ffi amolimage, nilile mäüi mala amomage na nafade afädë made hamoi nebegi, ne Yalusaleme ami nafodolahilä, Olomo dolö nefolalebe amolile naabogi gausimelë.

18 Ilia gudilahilä ne nufudala baagomolö amoie mi fädäla made beasebegi, fisigämölöla helësëi.

19 Amala helësëebegi, Yu dolö amolia amamabiola säsébegi, idi elö maade gabugi na beaha aligilo Gini Sisaéamu nie gudi nabuäiala säi. Amai gasoda, na ne ffi amolima nafadela hamoila sämölöda helësëla made nelo.

20 Mi amoie na dili siia beala ado sämölöie dili misiäia weimelë. Isilale ilia asigia sisiläfusa neebe amoie igi eëfe gowea ne begela negei neawela säi.*

21 Amala säsébegi, ilia ema sähalea, Yudia amila dia hamoi amoie beba nilima made dëdëla iasi. Nilile nedoo misi amoliage ado made säi. Dia nafade hamoilage made säla ïmelë.

22 Dia helësëi amo nilia nabulöila helësëebe. Mida, sege sulubadelagi sosogo gowe nafade neala sälo amo nilia dawadigi neamelëla säi.

23 Amala sälähilä ilia ema segeyo naabo negesebegi, ili yafie Folo neebea mosöa ami mofiala gegedoi. Gegedosebegi Foloea yosefali nowela Godea Beaha Maadela Sigi Neebe amoie ado säla iahalea mi awala iahä nebegimu sé gäi. Ea Mosese nebegi Ado säla negei amo gadolage, amase, Godeie bea sälo nefolalo amolia bea säla negei amo gadolage säla iahalea Yesuïe säi amo dofä gabula helësämäia säla iahamu nelo.

24 Amala säla iäsebegi, dolö odoaeada ea ado säsébe amo dofä gabula helësëi. Amase, odoaeada dofä gabulada made helësëi.

* **28:11:** Malö äudä balagula ägüila säi amoda, wäfali gode Susa amoie dolö malö äudäielä säi.

* **28:20:** Abosolo 23:6; 24:21; 26:6 amoli bimalo.

25 Amala hamolahilä ili hilimu asigi afädë made negela afiai. Dafidida, Foloea ado afädë wagala sähalea, Eleloi Gesamia bea sälo Aisaeama aligila dilile mäuma mogola säi gabu.

26 Ea sähalea,
Udia dolö amoli neebea awäla ilima sähalea, Dilia nabahamu nea gasoda, fädäla made helësemolömelë. Dilia beahamu nea gasoda, galone gowe gabula made beagolemolömelë.

27 Amoïe mida, udia dolö amolile asigi dofogai nea. Ili gëhe gai gadoia hed-abola made nabelo nea. Ilile siige dofogai nea. Ilia siia beala, gëhea nabala, asigia helësëla besusa galebeda, amoda na ili wahilasilabiola sämalola

Aisaeaea säi.

Aisaea 6.9, 10

28-29 Amai ameada gowe helësmalo. Godeïe damula moholö ado mala amoda udia dolö fii elö amolima fisiga gaila helësmalo. Ilia nabulömelëla Foloea säla wagai.*

30 Foloea mosö e adi amoïe bidi ialahilä ami gäheo i äudä nelo. Ami nea udia dolö sulubadela e neebea mofusebe amoli obeägilä gauia idala nelo.

31 Ea Godea Beaha Maadela Sigi Neebe amoïege säla iala, amase, Dafidilo Geloi Yesu Gelesoïe malage säla olelesa nelo. Bedäla made gelola säla olelesa nebegi, afädëa ema olelemabiola made säi. Hä amo.

---

* **28:28-29:** Dawadigi dolö odoaea helësësaleada, ado odoage amogi dialeala helësëi. Ado amoda gomalä. [29 Foloea ado säsebegi, Yu dolö amolia awäha nea hilimu mihaläla gëgëla afiai.]

Foloea Geleso Sosogo Golosi Nefolalebe

Amolima, Beba Dëdëla İasi Amo

Ado Dëdëla Dibe Amoie Neala Olelo Oboba

Golosi gaamu amoda Bolobinisi Esiae Ebesa gaamu ga madela adadi eso maasido dilo. Foloea made, dolö odoaea Golosi udia dolöma Ado Mala Hedabi säla olelesebegi, udia dolö odoa nefolalo amolia asigi besula Yesuma asigi afädë negei.

Amala hamosebegi, Geleso sosogo Golosi nefolalo amolima, dolö odoaea Godeie mala dofä dibe amo gadola made säla olelesa neala säsebe amo nabalahilä, Foloea beba we dëdëla i. Godeie mala dofä dibe amo gadola made säla olelelo nefolalo amolia sähalea, Gode neebe amo hedabola heläsäla, ie damula aulo neala gausa maademolöö, mudaia beaha aligilo nefolalebe amolige, busa nefolalebe amolige heläsäla ei gauia adamolö dialeala säi.

Ilia amomu made, mala elö elöla hamomolöge, made hamomolöge säla digi, gafodo damumolö dialealage, amo gadoi yafie säla olelesa nelo. Ado amo nabalahilä, Foloeada amolia Godeie mala dofä dibe amo gadola made olelei gabula heläsälahilä, Godeie mala dofä dibe amo dëdëla ilima i.

Foloea beba amo dëdëla dolö äudäma i. Dolö elö amoie eida Digigusi, elö amoie eida Onesimus. Elea gaula mosäia i. Onesimus eda, galabaia hamoi gadoi hamolasilo nelo. ie dafidilo ei Filimonoma beba elö Foloea dëdëla i amo dialea.

Geleso eda nelebo dibe sulubadelaie busa neada, namolö sulubadelage, Godeie mala dibe amoge ema nobai nea

(Golosi 1.1-3.4)

¹⁻² Neda Folo, Gode hile hamelo dibe amea, Geleso Yesuie abosolo neawe. Nedoo nalifi Golosi gaamugi Gelesoma asigi afädë negela, ema dila nefolalebelä dilima, nilile nedoo Dimodi alia beba gowe dëdëla iasisago.

Nilile Naado Godea dilima ugila negelasiloge, neala dalulasiloge imäia hamesa neawe.

Golosi ilia Yesuma asigi afädë dofä negei

³ Alia dilile Godema adosaleada, segeyo sulubadelagi nilile Dafidilo Geloi Yesu Gelesoie Eedo Gode neebe amoma nesegesamu aligilomelë.

⁴ Dili nefolalebe goea Geleso Yesuma asigi afädë negei amo, amo wälasi nebegoge, amase, Godeie udia dolö sulubadelama boba hahamosa nebegoge, alia nabalahilä, nesegesa aligilo.

⁵⁻⁶ Ado dofä amoda, Ado Mala Hedabi dili neebia besela galasebegi, asigia sisiläfusa namolö amoda, nabi gomelë. Selesaia mosöa musügä negei amoie dilia asigia sisiläfusa neebe goeada, dilia asigi afädë negesa nebegole, boba hamosa nebegolemelë. Ado Mala Hedabi ameada, sege sulubadelagi bäula edelahilä, gägä negelasilogo nea. Diliage ado amo dafidi mi gäwila nabalahilä, Godea ugila negelasilogo i amo hedabola heläsäla, dofä gabula beagolesolo amo gala, amo gadolamu gägä negela bäulasismu nelo.

⁷ Ado mala amoda, Ebafolasaea dilima säla olelei. Eda nilile damelë obeägilo nilibälä hamoi gedola hamolasilo nea. Eda asigi falagasei nea, dili ugila negela, Gelesoie hamoi hamosa nelomelë.

8 Godeie Gesamia odoa boba hamolo dilima i amo, Ebafolasaea alima ulufala säla imelë.

Golosi ili gelolasila Foloea Godema adolasi

9 Dilile säla iäsebegi, dafidi nabia amila alia Godema dilile adolasisamu nelo amo neamelë. Asigi falagasei namolöle, helësëlole, ie Gesamia ilo dibe ameada, Godea hamese amo gadola helësëlo amo dilima nobamäiae adolasisamu neamelë.

10 Amala adosebe amoie mida, dilia Godeie mala bëgëmolö dibe amo gadola bëgëla awäla, Gode neala obeägimäiae adolasilo. Amoda gomalä. Hamoi hedabi amoli sulubadelagi dilia gägä negemäiage, Gode dawadigilo amo edemäiage,

11-12 dili mia yöi dibe amo sulubadelagi, aabela made habobala, aso maadela, gelola namiäiae, ie geloi hido elöia geloi sulubadela iala, dili neala gelolasimäiage, amase, Godeie udia dolö yo digalo neebea ami neëgi, ilima imolö daiala negei dibe amoda, Naadoea dili neala hedabolasi amea, dilim- age mogela imolö amogi, ema obeägila nesegea namiäiage, adolasilo.

13 Gasimi sagaloie geloia nili gide begei dibe amo beala, Naadoea nili naabogi gaula, ie malö boba hamoi neebe amea beaha maadela sigi neebea ami nili sigi maala ifosi.

14 Malö ameada nilia nafade hamoi amo häla fisilahilä, nili fisigäla ifosi nefolalea.

Gelesoie mala amoge hamoi hamolo amoge Foloea säi

15 Nilia Gode made melölo gaso, ie malöda Gode hii e gadoi nea. Eda ie malö abulüni neada, Godea hamoi dibe neebe sebe amo sulubadelä busa nea.

16 Godea ie malömadila mudaia neebe amolige, nagadaia dibe neebe sebe amolige sulubadelä hamoi. Siia bimolöi dibe neebe sebe amolige, bimolöi made dibe neebe sebe amolige, beaha aligilo nefolalebe amolige, dafidilo nefolalebe amolige, mudaia geloi elö elöla nefolalebe amolige, sulubadelä emadilamu aligila hamoi. Godea ie Malö amoie namiäia hamoi amolida, sulubadelä ie Malömadilamu hamoi.

17 Amoli sulubadelada dafidi nelo made, Geleso e dafidi nelo amo nea. Sulubadela dibe neebe sebe amolige, made balälemäia gaula aligilo nea.

18 Geleso sosogo nefolalebe amoli sulubadelada, ie domalo nea, hii eda busa nea. Domalo amoie namolö mida, hii e nea. Sulubadela dibe neebe sebe amoiege, busa hii emu namiäia, malö abulüni nelo amo baagola, baagoi bauiala mi gäwila nowelasi.

19 Godea hamei amo gadola, ie namolö amoge, mala amoge sulubadelä ie malöma nobamäia hamelahilä, Gode hii ie malöma nobalasi.

20 Hä, malöea hamoi ameada, nelebo sulubadela dibe neebe sebe amolibälä ado nii neebe amo nufuda salimäia helësei, nagadaiage, mudiage. ie malö i fügäigi baagola, ie heale digai ameada, Godea sulubadela ebalä neala aevalasi. Aevalasi ameada, amala nufuda sali.

21 Dafidi dilia Gode baagi iala wagadi made nelo. Amoda dilia mala nafade hamosa nelo amea iso asigigila Godebalä ado neala nelomelë.

22 Gaso, walioda, hä, dilima asiai maade, nafade made baai, mogoi eleloi neëgi, ie sidaia sigi moholöie, ie malö domalogi baagoi amea, dilibälä ado nii nelo amo nufuda sali neamelë.

23 Amai gaso, dilia Godema asigi afädë negei amo, fologola made, amo wälasi nea, Ado Mala Hedabi nabi ameada, asigia sisiläfusa namolö i amo, nigia gala fisila made, gaula fëdöla namolö dialea. Ado Mala Hedabi dilia

nabi amoda sege dibe sulubadelagi säla īaha maadei. Neda amoie hamoi hamolasilo Folo neawe.

Foloea Geleso sosogo nefolalo amolile hamoi hamolasilo nelo

²⁴ Na dilile së nase wegi obeägisa neawe. Geleso sosogo nefolalebe amoli sulubadela Gelesoie domalo neebe amoie, na nihile domalogi ilile së nasebe ameada, Gelesoea dafidi së naala idiadoi amo na së naala baahadio.

²⁵ Geleso sosogo neebe amoli sulubadelaie hamoi hamolasilo namiäia, Godea ne memelela ifosi neawe. Dili hedabi namiäiae, ea hamoi amo na hamomäia nema i. Gelesoie ado mala dibe amo sulubadela dilima säla olelemäia, hamoi amo nema iasio.

²⁶ Amoda mi gäwia amila udia dolö nefolalo amoli sulubadelama ulufadigi made, musügä negesi dilo amo walioda, hä, hile udia dolö ilima ulufala olesa nea.

²⁷ Hile hameloea, ado musügä negesi dilo amo Godea ie udia dolö amolima ulufala olei. Ado amoda hedabi hädo elöi amo helüsämäiage, amase, udia dolö fifi asi nefolalebe amoli sulubadela ado amea ugila negemolöi gabula helüsämäiage, amala hamoi. Musügä negesi dilo amoda gomalä. Geleso eda dilile isogi dilibalä neebe amomelë. Amala neebe ameada, Godeie hedabi hädo elöi namolö dibea ami namolöila helüsäla, asigia sisiläfusa namialo.

²⁸ Hä, dofä asigi falagasei nea, nilia säla iadigi, hahamogila digi, säla olelela digisa aligise ameada, ie säla ulufalo neamelë. Udia dolö neebe amoli sulubadela Gelesoma dilahilä, asigi hedabi negei nefolalebe amoli, Godeie siigi, sigi gaula moholöie, amala hamosa aligilomelë.

²⁹ Hamoi amo hamosa maademolöie, ea ie geloi edefadea ne neala gelolasisa neëgida, na aso maadelahilä, hamoi amo baagi sei edefade hamosa neawe.

2

Nilia asigi afädë negei gelola nea, wäfalï ado säse neadigimolö

¹ Dili nefolalebe diliage, udia dolö Eleodisia gaamugi nefolalebe amoilige, udia dolö ne made melélo nefolalebe amoli sulubadelaage, na dili ugila negemolöie baagi sei nea, hamoi hamosa neebewe helüsämäiala hame-samele.

² Na dili sulubadelaie iso asigi gelolasimolöge, dihilimu boba hamola dila aeala namiäiage, amoie hamoi hamosa neawe. Dili amo gadoi neada, asigi hedabi neaha maadelahilä, dilile asigi afädë negei amo dofä gelomolömelë. Hä, Godea ado dafidi musügä negei dilo amoda, dilia dawadigimolömelë. Ado musügä negei amoda, Geleso hii emelë.

³ Asigi falagasei namolöle, dawadigilole hedabi hädo elöi amoli sulubadelada, Gelesoma musügä negei dialea.

⁴ Na dilima säsewedä, odoaea ado hedabi hädo elöi säsebe amea dili gadabola dahila neloeäe sähamelë.

⁵ Ne dilibalä nea made gaso, nii asigi gesamileda, dilibalä nea. Dilia Gelesoma asigi afädë negei amo fologola made nea, mala mogoi hamosa nebego bealahilä, na edefademalä obeägisa neawe.

Nili Gelesobalä dila nea, namolö gähe gaula namolö

⁶ Dilia Geleso Yesu e dilile Dafidilo Geloi namiäialahilä, neala gaui amo gadola, ebalä dila namolöi namialo.

⁷ I nagagi difi aulo amo gadola, dilile difi ema awälahilä, osogolodaia mosö olelo amo gadola dilile namolö Gelesoma diia adogola namialo. Dilima säla

olelei amo gadola, dilia Gelesoma asigi afädë negei amo gelola namolöi nea, nesegemolö nobala adugamäia namialo.

⁸ Dolö odoaea dolöe dawaea dili dahila neala, ado iso gäwi made säsébe amea, dilia asiala ilia helësëse amo bëgëla awäla, ie memalä galabaia hamoi gadoi hamolasilo aligiloea idihë namialo. Iliada Geleso mi hamolo made, hilile maüüle mala olelei amoge, nagadaia galuge, mugabege, mi hamola sålo nea.

⁹ Geleso e dolö domalo nea, hedabi hido elöi elö elöla Godema nobai dibe amolida, ema nobai dialea.

¹⁰ Diliage Gelesoma dila nebogi, namolö dilima i ameada, namolö amo dilima nobaha maadei neamelë. Gelesoda, nelebo geloi elö elöla dibe amo sulubadelaie busada, e neamelë.

¹¹ Gelesoma dila nea, fagulo gäi giilo amo gadola nagadaia mala gäi amo ami giila fisila, dili gafodo damui nea. Amoda dolö naaboea dagaboi made, Geleso ea dagaboi.

¹² Dili ödägi gei ameada, Gelesobalä gedola bauí amomelë. Gode e geloi edefade neebe amea, Geleso e baagoiala nowelasi neebe amoma dilia asigi afädë negesebegi, dilige Gelesobalä gedola nowela ifosi neagomelë.

¹³ Dili dafidi nagadaia mala hawa neada, asiala hamosamu nelo amea, dili baagoi gadoi nebogi, Godea dili Gelesobalä neala nowela ifosi amo neagomelë. Nilia asiala hamoi amo sulubadela Godea hësa maadeimelë.

¹⁴ Ado såla negei amo damula, nilia nafade hamosa nelo ameada, bidi negei nebogi, Godea neadigi. Ado såla negei amea hamomolö dialeala säi ameada, nilibälä ado neala gide begei dibegi, Godea neala gaula awälähilä, Gelesoie i fügäidaia baala fisimolöi fisi.

¹⁵ I fügäi amodaia Gelesoea mudaia sigi aligilo nefolalo amolige, beaha aligilo nefolalo amolige, ilile geloi hamolo nefolalo amoli sulubadela damusa maadelahilä, udia dolö sulubadela bimäia, na baagila asimelëla såla, ili gide begela gaula moholöi asi.

Nili Gelesobalä baagoi ameada, ado såla negei elö elöla difolalebe amea nili ugila negemolöi made dialea

¹⁶ Ameada, dilia molö nase ameage, ödä nase ameage, amase, segeyo edefade amoïge, aube gähe olei amoïge, molö giala nülo segeyo bëgëla hamose ameage, segeyo Sabadaë mala amo gadola hamose ameage, odoaea dili mogelasila asiala hamoimelëla sämolöda, dofua mademelë.

¹⁷ Mala amolida, hobeala moholö amoïe ausulubo gadoi dialea. Hodo dofäda, Geleso hï emelë.

¹⁸ Afädëa wäfali dili nagadaialo gadoi namolöi galealage, selesaia fii eï gauia adogola sämolöi galealage, dilia hamoi amoïe bidi nimolö amo made neloeala säseda, ie ado made nabala, idihë namialo. Dolö ameada simasia meli amoïe ado yafie memalä såla dabola, nagadaia mala helësëla, mi maade amogi, gugusäla bimäia säse amea,

¹⁹ ea Geleso nilile busa neebe amo gaula aligilo made nea. Busa ameada domalo nelebo hulu dibe amoma geloi iala, domalogi moma gumu, dii sulubadela amea iillasila, Godea hamese amo gadola edëlasilo neamelë.

²⁰ Dili Gelesobalä baagoi ameada, nagadaia nea hamolo ameage, mugabeie geloi ameage, dili dafidi gide begei dilo amo fisigäi neagomelë. Amala neada, nagadaia mala hamolo nefolalebe amea hamosa neebe amo gadola, dili made fisigäia hamolo amo gadola wäla hamosa nebegoda mi edoïe.

²¹ Iliada ado sålo amoda gowe gadoi. Gowe nimabio. Gowe muabio. Gowe diigimabiola sålo.

²² Amolida, dafidi dolö hii hamolahilä, säla olelela hamomalalo. Ameada, mala amoli siigälö dialeamelë.

²³ Dolöea hii asigia göa nelegeloge, wäfali nagadaiai gadoi aligiloge, gafodogi sémäia hamologe, mala amoli gadoi helésesalea, asigi nulügäi hedabia säla negei gabula helésämölöi gaso, mala amoli gadoi hamose ameada, domaloie gesami aulo dibe amo fisimäia hamolo made nea.

3

Nili Gelesobalä baagola nowei

¹ Godea dili Gelesobalä neala nowelasi neagomelë. Amala hamoi neebe ameada, dilia selesaia mosöa Geleso hile filodaia, Godeëe naabo dafädimadi sebea ami nelebo dibe amoli helésela, amida dilile boba gosala namialo.

² Nagadaia nelebo dibe amoli helésela made, nelebo selesaia mosöa dibe amolimu helésesa namialo.

³ Dili baagoi nea, dilile namolö Gelesobalä, Gode neebea ami musügä negei neagomelë.

⁴ Dilile namolö gähe Geleso hii e neebe amo ulufadigisolo amo gala, dilige ebalä, ie yo digalo hido elöi amola ulufadigimolömelë.

Geleso e nilile isogi neebe ameada, nili gähe nea

(Golosi 3.5-4.18)

Nili gähe nea

⁵ Amamolö ameada, nagadaia mala amea hamelo amoli baagosa maademalo. Amolida, udia dolö susugu hamologe, nigime baai mala hamologe, gesami auloge, hamela diigiloge, gesami awäla naamu negemolöila heléseloge, amo sulubadela baagosa maademolöi maademalo. Gesami aulo amoda, nelebo odoama göa negelo mala amo gadoi dialea.

⁶ Mala amoli gadoi hamosalea, Godeëe ado neadigilo nefolalebe amolima Godeëe habobalo moholömelë.

⁷ Dafidida, mala amolia dili sigi nea, ilia hamomola säse amo gadola, dilia begëla hamosa nelo amomelë.

⁸ Amaimo, walioda mala egowe ili gadoi sulubadela fisisa maademalo. Habobaloge, mihaläloge, nafade hamologe, gagadeloge, baagido sälogue, dilile nafi idigila ado nafade sälogue, fisisa maademolöi maademalo.

⁹⁻¹⁰ Asigi goofo, ie mala amola giila fisilahilä, asigi gähe salugai neebe ameada, dilia dihilimu wäfali sámabio. Asigi gähe amo hamolo Gode neebe amea, hii e gadoi namiäia, ea dili bedefalasila, e neebe amo dawadigisa maademäia, dilima amala heléselasisa neamelë.

¹¹ Asigi gähe amogi, nili sulubadelada, afädëdi nea. Yu udia dolöle, Giligi udia dolöleda maade. Gafodo damulole, made damuloleda maade. Amase, sege elögi fiige, mala melëlo made gadoi hamologe, galabaia hamoi gadoi hamolasiloge, fisigäige, maademelë. Mi hii eda, Geleso nea. Eda nili sulubadelaie isogi nea.

Nilia odoa boba hamomolö dialea

¹² Godea dili boba hamola ie namiäia, ea dili memelela ifosila, hile udia dolö nefolaleagomelë. Amala nefolalebe ameada, dilia bobasämölöge, ugila negemolöge, dihili nagadaiala namolöge, amase, hedabola beala geleä hamomolöge, aabela made habobamolöge, amoli gadoi salugala namialo.

13 Dili nebegoea odoaïe mala beala, weda abïdä amahadula helësëeda, made säla, fisimalo. Amase, dilia nafade hamoi amo Dafidilo Geloia hëla fisi amo gadola, diliage odoaea nafade hamose amo hëla fisimalo.

14 Hedabi hamomolö amolidaiada boba hamolo amo bu salugamalo. Boba hamolo ameada, mala hedabi hido hidola dibe amoli sulubadela neala afädëfali hamolasila, hedabi hido elöi hamola neala gedolasilo nea.

15 Dili domalo afädë nea, Godea dili dalulasimäia wei ameada, Gelesoea neala dalulasilo dilima i amo helësëla, dilile iso asigigi hedabola memelela hamomalo. Amala hamosa neada, nesegesamu namialo.

16 Dofä asigi falagasei nea, dilia dihilimu säla olelela digisa neage, neala hamogila digisage, namialo. Amase, gë udähalea, Gë Udälo bebagi dibe amolige, Godeie ei gaquia adogola gë udalo amolige, Eleloï Gesamia dilima gë udalo olelesebe amolige, udäha namialo. Amala hamosa neada, dilile iso asigigila Godema nesegesa nea, Gelesoie ado hido elöi asigi dafidilo namolö dibe amoda, dilile isogi negesiä namialo.

17 Amaimo, Yesuïe aulodaia nea, Naado Godema nesegesa neada, dilia hamosebe amoge, säsebe amoge, sulubadela Dafidilo Geloi Yesuïe ëigi nea, hamomalo.

Foloea sosogo ilile säi

18 Udia dolöma fii sefolalebelia dili-e, dili Geleso sosogo salea hamomolö dibe amo gadola, dilile diguaeaa hamomola säse amo nabala ili hawa nami-aloo.

19 Dolö udia nii nefolalebelia dili-e, dilile udia sëmäia yölasila made säla, boba hamosa namialo.

20 Malësä-o, dilile diädo diemelea ado säse amo sulubadela, nabala hamomalo. Amo gadola hamosebe ameada, Dafidilo Geloi neala obeägilasila neamelë.

21 Malö eedo nefolalebelia dili-e, dilia dilile malö yölasisegi, ili dofëa madela helësëia idogoloea, eegedidigila sämabio.

Foloea hamoi hamolasilo ililege beaha aligilo ililege säi

22 Galabaia hamoi gadoi hamolasilo nefolalebelia dili-e, dilia dilile beaha aligilo nagadaia nefolalebe amolia hamomola säsebe amo gadola, sulubadela hamosa maademalo. Ilile sidaiamu made, amase, ilia hedabi hamolo neala sämäiamu made hamomalo. Amala made, dofä asigi mogoi negei nea, Dafidilo Geloibalä bedäla, e helësëa nea, dilile beaha aligilo amolia säsebe amo bëgëla, hedabimu hamosa namialo.

23-24 Dafidilo Geloia dilile bidi daiala negei dibe amo iimolö helësëa nea, nelebo sulubadela hamosebegoo hamosaleada, dolöie hamoi hamolasisala helësëla made, Dafidilo Geloïe hamoi hamolasisala helësëlahilä, dilile geloi sulubadelae hamomalo. Dilia hamoi hamose amoda, Dafidilo Geloi Gelesoie hamoi hamolasisamelë.

25 Nafade hamosa neeve ameada, nafade hë hamose amo gadola, së ia obëgëmolömelë. Godea udia dolö memelolahilä, hili hamoi amo gadola, nofela made, afädëdila hamosa namialo. Diliage dilile beaha aligilo selesaia mosöa neeve amo helësëmaloo.

4

1 Beaha aligilo nefolalebelia dili-e, dilile galabaia hamoi gadoi hamolasilo nefolalebe amolima mogola hamomolö dibe amo gadola, nofela made, afädëdila hamosa namialo. Diliage dilile beaha aligilo selesaia mosöa neeve amo helësëmaloo.

Nilia Godema adomolö amo gelola bëgësa nea, mogola namolö dialea

² Godema nesegela säla, hedabola helësëla idihë nea, Godema gelola adosamu namialo.

³ Amala hamosa neada, dilia nililege adolasisa namialo. Amala säseda, nilia Godeëe ado mala Gelesomadi aligila dafidi ulufadigi made negei dilo amo säla ïmolöie, Godea nili fu ïala, idi doga negemäia, adolasisa namialo. Mi amoïeda, ne walio galabaia neawe.

⁴ Na udia dolöma ado mala ulufala säla ïmolö dibe amo gadola säla ïduläe, Godema adolasimalo.

⁵ Udia dolö segea nefolalebe amolibälä neada, hedabola helësëla asigi falagasei namialo. Mala hedabi hamomäia, fu ï dibe amogida, memälä namiaibio.

⁶ Odoaea dilima ado säsegä, dilia ili sulubadelama hedabola gomalä säla obëgëmolöla helësëmolöieda, molögi ëbï baalo amo gadola, ili ugila negemolöila helësëla, ado hedabola sälo namialo.

Foloea Digigusile Onesimusile Golosi fisiga gai

⁷ Na hamosa neebeweie adoda, Digigusi ea dilima säla ïmolömelë. Eda nedoo obeägilo asigi falagasei nea, hamoi hamosamu aligilo. Dafidilo Geloïie hamoi nilia gedola hamolasisa aligilomelë.

⁸ Ea nili neebeweia hamosa neebeweie ado dilima säla ïmäiage, dilile iso asigi gelolasimäiage, na e dili neebea fisiga gaseweie mida, amoïemelë.

⁹ Nilile nedoo obeägilo Onesimus i asigi falagasei nea, diliги sosogo afädë neebe amo, eege Digigusi helegela moholömelë. Wi hamose amoëe ado sulubadelada, ele dili neebea maala, säla ïaha maademolömelë.*

¹⁰ Alisadagusa e haligila galabaia neebe amea, dili hawiola säsisebego. Banabasaïe esago Magaeage, amo gadola wäla hawiosebego. E dili neebea maaseda, dilia e säla olela gausialahilä, e gauia idogomalola na dilima dafidi säla ï amomele.

¹¹ Yesu, ie ëi elö Yasadusi eage dili hawiola säsisebego. Udia dolö Godea Beaha Maadela Sigi Neebea ami namiäiäe nebalä hamoi hamosa neebe amoligi, dolö ohodoa amolimuda, Yu dolömelë. Ilia ne edefademalä ugila negesa nelomelë.

¹² Ebafolasa eege diliги sosogo afädë nea, Geleso Yesuü hamoi hamolasilo neebe ameada, dili hawiola säsisebego. Dili asigi fädäi nea, Godeëe mala dawadigila neebe amo gadola gelola namiäiage, Godea hamei dibe amo sulubadelaa dawadigisa maadelahilä, fologola made namiäiage, dili helësëla ea segeyo sulubadelagi Godema adolasismu neamelë.

¹³ Ea dilile hamoi baagi sëi edefade hamolasi amo na meli ameada, dofä amala hamolasisala sämölöi neawe. Ea udia dolö Eleodisia nefolalebe amolilege, Hielabolisi nefolalebe amolilege, amala hamolasisa neamelë.

¹⁴ Nilile alögoda obeägilo dolö Ulugu Demasaleage, aso, dili hawiola säsisebego.*

¹⁵ Geleso sosogo Eleodisia nefolalebe amolima, nilia ili hawioila säsimelelä säla ïmalö. Udia ëi Niñä emage, ea mosöa Geleso sosogo gedolo nefolalebe amolimage, amalamu säsimelelä säla ïmalö.

¹⁶ Beba goda dilia nabaha maademäia nidesa maadelahiläda, Geleso sosogo Eleodisia ami nefolalebe amoliage nabaha maademäia, ilima fisiga

* ^{4:9:} Onesimus eda Filimonoë galabaia hamoi gadoi hamolasilo nelo. Filimono bebagi dibe amo bimalo. * ^{4:14:} Dolö yafiea helësësaleada, beba äüä Ado Mala Hedabi Ulugule Abosolole dëdëi amoleda Ulugu egowea dëdëila helësëi.

gamalo. Hä, beba Eleodisia nefolalebe amolima fisiga gai amo nealahilä, amoge aso, nidemalo.

¹⁷ Agibasa ema dilia ado gomalä sämalo. Dafidilo Geloïie hamoi dia hamomäia ï amo hamosa maademolöla helësësa namialola säimelëla säla ïmalo.

¹⁸ Neda Folo, na dili hawiola säla, nihile naaboea dëdësago.*

Neda igi ëfëa galabaia negei neebewe elaboloeo. Godeïe ugila negelo dilima diamäiamelë.

Hä amo.

---

* **4:18:** Age Golïdi 16.21gi dibé amoge bimalo.

Foloea Geleso Sosogo Desalonaiga Nefolalebe

Amolima, Mi Gäwila Beba Dëdëla İasi Amo Ado Dëdëi Dibe Amoie Neala Olelo Oboba

Foloea udia dolö Godea wela ifosisi Desalonaiga nefolalo amolima beba afädë dëdëla iasi. Amoie mida, ilia hä, gelomäiage, ilile asigi delësila namiäiage, dëdëla i. Ilia Godema asigi afädë negela namolöi neebe amoge, amase, boba hamola namolöi neebe amoge, Dimodia säsebe amo Foloea nabala, Godema nesegei. Amala sälähilä, Folo hi e dafidi ilibalä nelo amogi, neda gowe gadoi nelomelelage, amase, Yesu obégemölö ilia nabi amoge, helësälasila dëdëi.

Amase, Dafidilo Geloi obégésolo amo gala, udia dolö Gelesoma asigi afädë negei baagoi amolidale nowemolömelë. Nilü made baagoi gähe sefolalebeweda, ilibalä gaalu mu baidilidaia Dafidilo Geloi gausiamolö afiamolömeläla säla, Foloea dëdëla iasi.

Amala dëdélahilä, Dimodia ado säi nabi amoiege, Foloea ado elö säla obégésalea, Geleso e obégämäia beaha neada, dilia dihilile asigi neala gelolasila digi, ugila negela digila, walio hamosa neebe go gadola wäla, hamosamu namialola säla dëdëla iasi.

Folola, ebalä hamoi gaalu hamolo nefolalo amolalia Desalonaiga ili helësëla säösäosa nelo

(Age Desalonaiga 1-3)

¹ Folo Sailasa Dimodila nilia udia dolö Geleso sosogo Desalonaiga nefolalebe dilima beba gowe dëdëla iasisago. Nilile Naado Godeiege, Dafidilo Geloi Yesu Gelesoiege dili nefolaleagomelë.

Ugila negelasiloge, neala dalulasiloge, dilima imäia hamesa neawe.

Desalonaiga ilia asigi afädë negei amogi Foloea obeägi

² Dili sulubadela helësëla, nilia segeyo sulubadelagi nesegela digi, dilile eëi säla Godema adola digisa aligilomelë.

³ Amala sähä neada, nilia nilile Naado Godeie siigi nea, dilia asigi afädë negela hamoi hamoi amoiege, boba hamola nea, hamoi baagi sei hamosa nebegoege, nilile Dafidilo Geloi Yesu Gelesoma asigia sisiläfusa nea, yöi diëgi, aso maadela, gelola nebegoege, helësësa aligilomelë.

⁴ Nie nedoo nalifila dili-e, nilia helësësaleada, Godea dili boba hamola, hilefali nafolai nefolaleala helësësamelë.

⁵ Mida, nilia Ado Mala Hedabi dili neebea gui gaula misi amoda, adoeamu gaula misi mademelë. Amoda geloibaläge, Elelo Gesamibäläge, nilile asigi afädë negei geloi amoda, dilia beala dawadigi amomelë. Nilü dilibalä nea, ugila negela hamosa nelo amoda, gomalä hamoila dihili dawadigi nebegomelë.

⁶ Dilia nilile malage, Dafidilo Geloiie malage, bëgëla hamosa aligilo. Amase, Godeie ado mala neala gaula nelo ameada, yöi yafie beasebegi, Elelo Gesamia dili neala obeägilasimelë.

⁷ Amala hamoi ameada, Bolobinisi Masedoniamadige, Agaiamadige, udia dolö Gelesoma asigi afädë negei sulubadelama, mala hedabi hamola oleigabio.

⁸ Dafidilo Geloiie ado mala dilia säla iia asi amoda, Masedonia segeamadile Agaia segeamadilemu made. Dilia Godema asigi afädë negeigoge, sege dibe

sulubadelaea nabala daidosa maadei gabio. Ameada, nilia ilima bu daisela sälä ïmolö helësësa mademelë.

⁹ Mida, nili dili neebea maasebegi, dilia nilima obeägilä damelë hamolahlilä, gauia idogoi ameada, udia dolö sege amogi neebe amoli sulubadelaea säsäi awäha dialea. Dilia dafidi wäfali gode amo fisila, namolöi neebe Gode dofä amoma besula, amoie hamoi hamolo besela galai amoge,

¹⁰ amase, Godeie malö e selesaia mosöala obëgëla misiäiala beaha nefolalebegoge, ilia säsäi awäha dialeamelë. Malö amoda Godea baagoiala nowelasi. Amoda Yesu, hobia Godeie mihalälo besela galamolö dibe amo baagimäia, nili sigi obëgëlo amomelë.

2

Foloea Desalonaiga nea hamoi hamosa nelo

¹ Nie nedoo nalifila dili-e, nili dili neebea maalahilä, hamoi hamosa nelo amoda, hamola waeasei made amo, dihili dawadigi neagomelë.*

² Nili dili neebea Desalonaiga, aso, made maala Filibai nebegi, gaamu amogi nefolalo amolia nili neala sëlasila gagadesa nelo amoda dilia dawadigi neagomelë. Dili neebea guwi odoaea nilibalä ado nii nelo gaso, nilile Godea nili neala gelolasisebegi, nilia dilima Ado Mala Hedabi Godemadila misi dibe amo sälä imelë.

³ Nilia dili Gelesoma asigi afädë negemäia wesaleada, halowela helësëlo, asigi nafade musügä negelahilä, dili dahila neala, made oleleimelë.

⁴ Amalebeda, Godea nili fedogola bealahilä, hile hamelo amea nilia ie Ado Mala Hedabi amo sälä olelemäia, ea nilima iasio. Ado amo sälä olelesaleada, udia dolöea obeägimäiala olelelo made. Nilile asigi fedogola melëlo Godea obeägimäiala olelelomelë.

⁵ Nilia dili neala golila ado sämolöge, asigi musügä negela dilile nelebo dibe amogi gesami moholöge, amo gadola hamolo made nea, sälä olelesa nelo amoda, dilia dawadigi. Amase, Godeage amala sälä ulufamolöi nea.

⁶ Dili neebe goeage, udia dolö odoa nefolalebe amoliage, nilile ei gauia adamäiala made helësei nelomelë.

⁷ Nilii Gelesoie abosolo dolö nelo amea, dili yölasila nili ugila negemäia sämolöi nea gaso, sälä made nelo. Amala made sälä, dilibalä hame negela neada, emea malö geleä sigi aligilo amo gadola sigi nelo amomelë.

⁸ Nilia dili boba edefade hamoi neebe amea, dilima Godeie ado mala sälä ïmolö amomu made, nilia nihili nili ïmolö amoge dofea gabula helëseimelë. Mida, dili hä, nili sosogofali besela galai amea.

⁹ Nie nedoo nalifila dili-e, nili dilibalä nea, naaboea hamoi baagi sëi hamosa nelo amoda, dilia dawagomelë. Godeie Ado Mala Hedabi sälä iaha neada, dili yölasila afädëä ïmäiala made helësela, nihili naha namolö amoie hamoi nilia yoba gasigige, baagi sëla hamosa nelomelë.

¹⁰ Udia dolö asigi afädë negei nefolalebe dilibalä nea, mala nilia hamosa nelo amoda, diliage, Godeage, sälä ulufamolöi nea. Nilia Godeie siigi mala mogoi hedabi hamosa neada, asialada, hamolo mademelë.

¹¹ Malö eedoea ie malö sigi aligilo amo gadola, nili dilibalä nea, dili afädë afädëlabalä mala afädëdila hamosa nelo amoda, dihili dawagomelë.

¹² Amala hamosa neada, nilia dilile asigi delësilasila, gelolasilage, amase, dili Godeie mala bëgemolö dibe amo gadola bëgëla mosäiage, ado sälä iahamu

* **2:1:** Abosolo 17.1-9 bimalo.

nelo amomelë. Dili Godea Beaha Maadela Sigi Neebea ami, ïe yo digalo hido elöi neebea ami awäla namiäia, ea dili wesa neamelë.

Geleso sosogo amolia asigi afädë negei gelola nea, yöi gaula nelo

¹³ Nilia Godeie ado mala säla iäsebegi, dilia dolöie ado gabula made helësëla, Godeie ado dofä gabula nabi amoë, nilia Godema nesegesamu aligilomelë. Ado amoda dofä Godeie ado. Gelesoma asigi afädë negei nefolalebe dilile isogi, ado ameada hamoi hamosagomelë.

¹⁴ Nie nedoo nalifila dili-e, Yudia segea Geleso Yesüe udia dolö Godea wela ifosisi nefolalo amolima hamoi amo gadola, dilige sëlasa gabugo. Yu dolö sosogo hilimu sëlasisa nelo amo gadola, dilige dihilile sosogoea sëlasisa nebegó.

¹⁵ Yu dolö ilia Dafidilo Geloi Yesuge, bea sälo nefolalo amolige nufudalahilä, nilige nesila digisa nelomelë. Godeada ilibalä made obeägisa. Udia dolö sulubadelabalä ado nelo neebe amea,

¹⁶ Yu dolö made, fii odoama ado mala made säla imäia, ilia nili idi gahamu aligisio. Amoë mida, Godea udia dolö amoli sigi made obëgëmäiaë amasio. Amase ameada, ilile nafade hamoi amo edela nobala, ilia nafade hahamolamu awäha nefolalea. Ameada, Godeie mihalälo ilima dofä misi dialea.

Foloea Desalonaiga bu elö moholö helësëi

¹⁷ Nie nedoo nalifila dili-e, Yuda ilia nilima hamoia amila, nilia dili digila holöbö gasi gala neada, nilia dilile migali made beala nea gaso, nilile asigida dilibalä neamelë. Amala helësësa neada, nilia dili edefademalä hamela, bu bimolöila helësëla, dili neebea moholöie idi hogosamu nelo.

¹⁸ Nilida, hä, dili neebea moholö helësëi neamelë. Neda Folo, nada afädë made, segeyo nahuigi mudulä hamoi gaso, mugabe Saidania nilile idi gasio.

¹⁹ Nilile Dafidilo Geloi Yesu e bu obëgësegi, ïe siigi nilia abehäla gelola obeägila namolödu. Dilima maade galëda, edoea nilia hamoi hedabi gowe gadoi hamoimelëla säla ulufala olemolödu. Be, nilile bidida, dilimelë.

²⁰ Ä, dofä. Dilia hamosebe amea nili obeägilasisebe ameada, nilia dilima obeägisa neamelë.

3

Foloea Desalonaiga ili gelolasimäia Dimodi fisiga gai

¹ Nilia dili asigila, beaha namolöda dofea made gabugi, hä, alimu Adenesi namolöla helësëlahilä,

² alia nilile nedoo Dimodi e dili bimäia fisiga gai. Dimodi eda Gelesoie Ado Mala Hedabi säla ilo neada, Godebalä nea hamoi gaalu hamosa aligilomelë. Ea dili gelolasila, dilile asigi afädë negei amo iilasimäia, e fisiga gai amoda,

³ dilia yöi gaula, së naha nebego, fologola budugiloeäie amai. Yöi amoli gaumäia Godea nili memelei amoda, dihilu dawagomelë.

⁴ Nil dafidi dilibalä nelo amogi neada, dilima nilia gomalä säla i. Sëi elö elöla nili mia besela galamolömeläla säla i amomelë. Segeyo nafade amoda, hä, nili mia besela galai dibe amoda, dilia dawadigi.

⁵ Na beaha namolöda dofea made gabugi, dilia asigi afädë negeigo amalasi neebelela bimolöie, Dimodi e mosalaigomelë. Na helësësaleada, fedogola melölu mugabe Saidania, dilile asigi afädë negeigo fisimäia, dili säfe negesegi, nilia hamoi hamosa nelo amo waeaseloeamelë.

Dimodia ado hedabi gaula misi amogi Foloea obeägi

6 Amaimo, Dimodi e dili neebea guila, hädamade maala, nilibälä nea. Ea sähalea, dilia asigi afädë negei amo amalasi neamelälage, dihilimu boba hahamosa neamelälage, ea obeägi ado amo nilima säla iasio. Amo gadola säla iähalea, nilia dili helësësamu nea, dili bimolöila helësäa neebewe gadola, diliage segeyo sulubadelagi nili helësäla obeägilomu nea, nili siia bimolöila sähä neameläla säi amo nilia nabimelë.

7 Nie nedoo nalifila dili-e, amala hamosa neameläla ea säla i ameada, nili yömölöge sëmolöge dibea amila, dilia asigi afädë negei amo amalasi neameläla säi nabi ameada, nilile iso asigi neala gelolasimelë.

8 Hä, dilia Dafidilo Geloima dilahilä, gelola namolöi neebe ameada, walio dofä nilile iso asigi neala obeägilasi neamelë.

9 Nilia dili helësäla, nilile Godeie sidaia edefademalä obeägïsa nea. Amaha gaso, nilia helësësaleada, obeägilö nilima i dibe ameada, nilia Godema nesegela säla, bu dabe abeahäla obëgëmolödula helësësamelë.

10 Nilia dili bimolöila helësäla, yoba gasigige Godema adosamu neada, dilie asigi afädë negei amo obobaloea, nilia neala gelolasila moholöie, adosamu aligilomelë.

Folo e ili neebea moholö amoë, Godea idi gai doga negemäia, ea Godema adosa nelo

11 Nilile Naado Godeage, nilile Dafidilo Geloi Yesueage, nili dili neebea moholö amo idi doga negemäia hamesa neamelë.

12 Dihilimu boba hamosa neebe goïge, udia dolö sulubadelabalä boba hamosa neebe goïge, Dafidilo Geloi båulasila, nobala adugaha namiäiala sähä. Dilia boba hamolo amoda, nilia dilima boba hamosebewe gadola hamomäia hamesamelë.

13 Nilile Dafidilo Geloi Yesula, e fii asigi mogoi sulubadelabalä maa-solo amo gala, dili nilile Naado Godeie siigi, nafade made baai, mogoifali namolöie, ea dilile iso asigi neala gelolasimäiala sähä.

Desalonaiga ilima mala mogoi amoli ilile namolögi gelolasila båumaloj

4

(Age Desalonaiga 4-5)

Susugu hamomabiola säi

1 Nie nedoo nalifila dili-e, na ado wagahalea gomalä säla iähago. Dilia Gode obeägimäia gomalä hamosa namialola, nilia dafidi säla i amo dilia gelola hamosa neagomelë. Amai nili walio, Dafidilo Geloi Yesuie ëigi nea, dilima gelola säsebe amoda gowe. Dilia hamosa neebe amo gadolamu made, baalage hamomäiala sähä.

2 Nilia Dafidilo Geloi Yesuie geloigila nea sähaleada, dilia gomalä hamosa namolö dialeala säla i amoda, dihilu dawadigi nebegomelë.

3 Godea hamei neebe amoda gowe. Dilia dilile namolö sulubadela ema odala iala, elelo namialo. Susugu hamolo mala dibe amo sulubadela sisigaha namialo.

4-5 Amase, fii odoa, Gode helësölo made nefolalebe amolia susugu hido elöla hamolo amo gadola made, Godeie siigige, udia dolöie siigige mala hedabi bëgëla hamosa neada, dilile domalo hedabola sigi namolö helësemalo.

6 Amo helésela, didoolali asiala dahila nimabio. Mala amoli gadoi hamosa neebe amoligalida, Godea së ïmolömelëla nilia dilima dafidi gelola säla iaha nelamomelë.

7 Godea nili wei amoda, nigime baai mala hamosa namiäia made, nilile namolö egali ialahilä, elelo namolö mala amo bégela hamosa namiäia weimelë.

8 Amai gabugi, afädëa ado säla olelesebewe baagi iaseda, dolöie ado neadigimolö mademelë. Eada, Godea Elelo Gesami diligali ilo neebe amoie ado neadigisa neamelë.

Nilia mala hedabi hamomolö amo gelolasimolö dialea

9 Geleso sosogo nefolalebe amoli boba hamolo amoie, nilia beba dëdëla ïmolöi dialeala helésesa mademelë. Amoie mida, dihilimu gomalä boba hamomolö dialeala Godea säla olelei amea.

10 Bolobinisi Masedonia segea Geleso sosogo nefolalebe amoli sulubade-lama boba hamosa nefolalebegomelë. Nie nedoo nalifila dili-e, dilia baala gelola hamosamu namiolola säla dëdëla iahago.

11 Amala hamosa neada, nilia dilima dafidi säha nelo amo gadola, asigia hame negela aumala nea, dihilile hamoi hamomolö amo helésela, naaboea hedabola hamosa namiolao.

12 Amala helésesa aligiseda, udia dolö segea nefolalebe amolile siigi, dofä mala mogola hamolo nea, nelebo afädë ufoida, made bimolömelë.

Dafidilo Geloi e obögësolo amo gala, nili neala gedolasimolö

13 Nie nedoo nalifila dili-e, udia dolö baagoi amolima edo hamomolödu, amo dilia hedabola helésämäiae sähawe. Amase, udia dolö odoa Gelesoma asigia sisiläfusa aligilo made amolia baagoigi didigaolo amo gadola, dilia amamäia made hamesamelë.

14 Mida, Yesu baagola nowei amo nilia dofala helésese ameada, udia dolö Godema asigi afädë negei baagoi amoli, Yesuie geloigila Godea neala nowelasisegi, Yesubala obögëmolö gabula helésesamele.

15 Dafidilo Geloiie ado nilia dilima säsebeweda gomalä. Dafidilo Geloi obögësolo amo gala, nili made baagoi nefolalebeweada, udia dolö dafidi baagoi amoli baagila, dofä nilidale dafidi made moholömelë.

16 Segeyo amo gala, Godea ado gelola sämolö amoge, selesaia fii dafidilo amea ado uuala sämolö amoge, Godeie melo fuuloea fuumolö amoge, Dafidilo Geloi hi e Hebenila digasegi, udia dolö Gelesoma asigi afädë negei baagoi amolidale nowemolömelë.

17 Amo baagiada, nili udia dolö made baagoi nagadaia nefolalebewe, ea neala gegedolahilä, baagoi dafidi nowei amolibala gedola, Dafidilo Geloi e gausiamolöie, mu baidilidaia fedafiamolömelë. Amalahilä, nili Dafidilo Gelibalä gedola namolöi namolömelë.

18 Amala namolö gabugi, hä, dilia dihilimu adowe säla iaha neada, iso asigi neala gelolasisa namiolao.

5

Nilia Dafidilo Geloi obögëmäia daiala namolö

1 Nie nedoo nalifila dili-e, amala hamomolö amoda, nilia dilima segeyo gowegilage, eso si gowegilage säla, dëdëla ïmolöi dialeala made helésesamele.

2 Dafidilo Geloiie segeyo amo, fa nelo dolö gasigi mulo amo gadoi amoda, dihilili hedabola dawa gomelë.

3 Udia dolöea sähalea, Nilida nudulä made, dofua neawela säha neëgi, ili neala nafademolö amo, aabela misi dië bimolö. Udiaea malö ägümolö salea, aabela sëlo amo gadoi bimolö. Ilia sisigamolöi made bimolömelë.

4 Nie nedoo nalifila dili-e, diliida gasimi sagaia made nebego, fa nelo maasegi fudugilo amo gadola, segeyo amo besela galasolo amo galada, dili fudugimolöi made bimolömelë.

5 Mida, nili gasile gasimi sagalo elele made nea. Dili sulubadelada, yo digalole, esolele malö nebego.

6 Amai gabugi, nilia udia dolö odoa amoli gadoi made namolöla. Ili adi elaboi diëgi, nilia idihë nea, asigi sigi namolöla.

7 Udia dolö süwialo neebe amolida, gasigi süwia dilo nea, amase, udia dolö gagaao neebe amolida, gasigi gagaao ödä nülo nea.

8 Amala hamolo amo gadola made. Nili esoëe neebe ameada, nihilile asigi sigi aligimolöla. Amala neada, nudusalea bidagia salugala aligilo amo gadolada, nilia asigi afädë negemolölö boba hamomolölö salugala namolöla. Amo salugalahilä, nudusalea habuga salugalo amo gadolada, nili damula mosäia, asigia sisiläfusa namolö amo salugala namolöla.

9 Nilia Godeie habobalo dibe amoëe së müäia, ea nili memelela ifosi made. Dafidilo Geloi Yesu Gelesomadila nea, damula aulo gaula namiäia, ea nili memelela ifosi nea.

10 Dafidilo Geloi Yesu Geleso e obégësedä, nili baagola made namolöi neëgi galëge, ma, baagoi galëge, mogela made, ebalä gedola namolöi namolöle, e nillie baagoi.

11 Amala hamoi gabugida, dilia walio hamosa nefolalebego gadola, dilia dihilile asigi neala gelolasila digi, iila ugila negela digisa nebegoda, amala hamosamu namialo.

Hamomolö dialealage, dili helësëa neamelëlage, Foloea ado säla wagai amoëge

12 Nie nedoo nalifila dili-e, nilia dilima gomalä säla iahago. Dili häuala ugila negelo dolö amoli hawa nagadaiala namialo. Ilia Dafidilo Geloiëe eigi dili beaha aligilo nea, ado säla iadigi, hamogila digisa neamelë.

13 Ilia hamoi hamosebe amo, dilia ili hedabola helësëla obeägilä, dofä boba hamosa namialo. Amase, dili sulubadelaeage, dihilimu aeaeahamu namialo.

14 Nie nedoo nalifila dili-e, dilia hamomolö dibe amoda gowe. Hamoi hamomolö habobalo nefolalebe amolima gelola säla ïmalo. Bedälo nefolalebe amolimada, ilile asigi delësimäia, gelolasila ado säla ïmalo. Amase, asigi hababelei nefolalebe amolida, ugila negemalo. Sulubadelabalä aabela habobala made, geleä sämalo.

15 Amaimo, afädëa dili afädëma nafadela hamosedä, amoma nafade hamola obégëmabio. Segeyo sulubadelagi, Godeie udia dolö nefolalebe amolimage, amase, udia dolö odoamage, mala hedabimu hamosa namialo.

16 Amaha neada, dilia segeyo sulubadelagi obeägisamu nea,

17 Godema adosamu namialo.

18 Dili neebea ami hedabi diëge, nafademolö diëge, Godema nesegesamu namialo. Dilia Geleso Yesuma dila nea, mala amo gadola hamosa namiäia, Godea hamesa neamelë.

19 Eleloi Gesami dilima neebe amo usimabio.

20 Bea sälo afädëa ado säla iaseda, memalä gadoi hamola, gagadela sämabio.

21 Ado sulubadela mogola säsebele, ma, halowela säsebelela fedogola bealahilä, mogola säse amoda neala gaumalo.

²² Mala nafade elö elöla sulubadelada, sisigahamu namialo.

²³ Gode eda neala aealasilo mi neebe amohü, dilile namolö neala hamogila, dili sulubadela nigime baai made, elelo i namiäiaë sähä. Nilile Dafidilo Geloï Yesu Geleso obëgesegi, dilile gesamiage, asigiage, domalo eage asiai maade, hedabifalimu namiäiaë sähago.

²⁴ Dili wela ifosilo amoda, säla waeaselo made neebe ameada, dofä hï amala hamomolömelë.

²⁵ Nie nedoo nalifila dili-e, dilia nilile Godema adolasimalo.

²⁶ Dilia Geleso sosogo nefolalebe amoli sulubadela gausiala mimisa nami-aloo.

²⁷ Dafidilo Geloïë ëigila na dilima gelola säla iahago. Godeie udia dolö nefolalebe amoli sulubadelaea nabuäia, beba gowe nidela säla imalo.

²⁸ Nilile Dafidilo Geloï Yesu Gelesoie ugila negelasilo dilibalä diamäiamelë. Hä amo.

Foloea Geleso Sosogo Desalonaiga Nefolalebe Amolima, Bu Agedu Beba Dëdëla İasi Amo Ado Dëdëi Dibe Amoie Neala Olelo Oboba

Foloea Geleso sosogo Desalonaiga nefolalo amolima beba agedu gowe dëdëla iasi.

Foloea udia dolö Godea wela ifosisi Desalonaiga nefolalo amolima beba agedu dëdëla iasi amoie mida, dolö odoaea sähalea, Geleso obögëmolö sää segeyo amoda, hä, misimeläla säla olelesa neala sääsebegi, ili neala mogolasila beba gowe dëdëla iasi. Geleso made obögëla neëgi, afädë hamomolömeläla sää amoda gowe. Udia dolöea Godeie ado made nabala, auaula nefolalegi, ado säla negei neadigilo dolö amo maala, hü e beaha aligilo gadoi hamomolömelë.

Amala hamomolö amo helësëlahilä, Gelesoma asigi afädë negei nefolalebe amoliada, yömölö diëgige, sëmolö diëgige, fologola made, aso maadela, nami-alola säla beba gowe dëdëla iasi.

Hobeala Dafidilo Geloiie segeyo besela galamolö

(Agedu Desalonaiga 1-2)

¹ Folo Sailassa Dimodila nilia udia dolö Geleso sosogo Desalonaiga nefolalebe dilima, beba gowe dëdëla iasisago. Nilile Naado Godeiege, Dafidilo Geloi Yesu Gelesoiege dili nefolaleagomelë.

² Nilile Naado Godeage, Dafidilo Geloi Yesu Gelesoeage, dilima ugila nege-lasiloge, neala dalulasiloge imäia hamesa neawe.

Yöi dibegi Desalonaiga ilia, aso maadela, gelola nelo

³ Nie nedoo nalifila dili-e, dilia asigi afädë negei nebego, dofä bäula edela awäha nebegoiege, dihilimu boba hahamosa nefolalebego bausa nebegoiege, dili helësëla nilia segeyo sulubadelagi Godema nesegemolö dialea.

⁴ Amoie mida, ado niia dili yölasimolöge, sëlasimolöge iase amogida, dilia aso maadela, gelola nebegoiege, Godema asigi afädë negei amalasi namolöi neebe goiege, nilia udia dolö Godea wela ifosisi sege elö elölägi nefolalebe amolima dili eï gauia adalomelë.

Gode e mogoi nea nili mogemolö

⁵ Dilia hamoi amo gadola, Godea mogolafalï mogemolö amoie, ea nilima ulufai dialea. Godea Beaha Maadela Sigi Neebe amoieda, dilia yöi amoli gaula neamele. Ameada, Godea Beaha Maadela Sigi Neebea ami digamolö amoda, ea dofeala helësemolömelë.

⁶ Godea mogolafalï hamolo nea. Odoaea dili neala sëlasise amoieda, eage ili neala sëlasimolömelë.

⁷ Yöi gaula nebegoda, ea neala hogosa helela, dilige nilige hele fimäia imolömelë. Dafidilo Geloi Yesula ie selesaia fii gelibalä, selesaia mosöala nulo söa hido elöibalä maala ulufadigisolo amo gala, Godea amala hamomolömelë.

⁸ Udia dolö Gode baagi iaha nefolalebe amolige, nilile Dafidilo Geloi Yesuie ado malama mi hamola aligilo made amolige, së imolömelë.

⁹ Ilile bidi nafade nimolö amoda, së naha namolöi namolömelë. Dafidilo Geloi neebea amige, amase, ie geloi hido elöi dibeä amige made namolö. Nafadeia amimu namolöi namolömelë.

10 Amala hamomolö amoë segeyo amogida, Dafidilo Geloi maasegi, Godeie udia dolö ema asigi afädë negei neebe amoli sulubadelaea ie ëi gauia adala, ema obeägisä namolömelë. Nilia dilima ado mala säla i amo nabala, dilia asigi afädë negei amea diliage obeägisä namolömelë.

Ilia Desalonaiga gelolasila Godema adolasi

11 Amo helëselahilä, nilia segeyo sulubadelagi dilile Godema adosamu neamelë. Ea dili wei amoda, dofeala helësemäiae adolasisamu neamelë. Dilia hedabi hamomolö dibe amo sulubadela hamomolöila hamesa neebe goë, ie geloa hamolasimäiage, asigi afädë negei nea hamosego sulubadela hamomolöila helësemäiage, adolasisa neawe.

12 Ugila negemalola adolasisa nelo amea ugila negeseda, dilia nilile Dafidilo Geloi Yesüü ëi gauia adogomolömelë. Amase, eage dilile ëi gauia adogomolö. Nilile Godeage, Dafidilo Geloi Yesu Gelesoeage, elele ugila negelasiloea amala hamomolömelë.

2

Godeie ado neadigilo dolö moholö

1 Nie nedoo nalifila dili-e, nilile Dafidilo Geloi Yesu Geleso e bu obëgësegi, nili ebalä gedomolö amoë dilima ado afädë gelola säla iahago.

2 Dolö odoaea dilima sähalea, Dafidilo Geloi segeyo amo, hä, besela galaimeläa säsege, bea sälo afädëa amala bea säla säimeläa säsege, amase, dolö afädëa sähalea, Folola ilia beba dëdëi amogi amo gadola dëdëi dibeola säsege, amo nabala fodolofalä säösäola fudugimabio.

3 Ili odoaea amoli säi amo gadola elö elöla sälahilä, dili dahila neloea hedabola idihë namialo. Segeyo amoda memalä made besela galamolömelë. Dafidida, yafiea Godeie ado made nabala auaula namolöge, amase, ado säla negei neadigilo dolöge maala ulufadigimolömelë. Dolö amoda heli segea moholömelë.

4 Eada udia dolöea wäfali gode gadoima göa nelegelo nelebo amoli sulubadelabalä ado nimolöge, ea nelebo amoli baagila awäla hile ëi gauia adogola, Godeie mosöa nogila digala salea, Neda Godemeläa sämölömelë.

5 Ne dilibalä nelo amogi, amoli hamomolö amo na dilima säla i amoda, dilia made helëselä, elaboi neale.

6 Waliowegi ado neadigilo dolö amo made misiäia idi gai amoda gowe gadoila dilia dawadigisa maadei. Godea daiai segeyogi e maala ulufadigmolömelë.

7 Ado säla negei neadigilo mala amoda, odoaea walio musügä hamoi hamosa nefolalea. Amaha gaso, neadigilo mala amo walio idi galo dolö amea amala gagala awäha neëgi, Godea e hä, bisilimolömelë.

8 Amala hamoseda, ado säla negei neadigilo dolö amo ulufamolö. Dolö amoda Dafidilo Geloi Yesuea ie nafiadila hame fisigise amea baagomäia nufulömelë. Ä, hii e yo digalo geloibalä maalahilä, yo digalo amea dolö amo nufudaha maademolömelë.

9 Ado säla negei neadigilo dolö amoda, mugabe Saidaniie geloigila maalahilä, hido elöi hamola, dolöea hamomolöi made gadoige, melëlo made gadoige, wäfali hamomolömelë.

10 Ea nafade elö elöla wäfali hamolo dibe amo sulubadelaea, udia dolö nafadegi moholö amoli dahila neala hamomolömelë. Ilia ado dofä amoma boba hamomolö amo habobai amea, ili nafadegi moholömelë. Ilia ado dofä amoma boba hamoi galebeda, Godea ili sigi obëgëlabio.

11 Amai amea, ilia wäfalï säse amo dofä gabula helësemäiaë, Godea ilile asigi neala gagaolasisa nea.

12 Amase, udia dolöea ado dofä amo gaula mogola made, mala nafademu obeiäila hamolo nefolalebe amoli sulubadelabaläda, Godea gudila mogemäiamelë.

Godea dili damula moholöie daiala memelei

13 Nedoo nalifi Dafidilo Geloa boba hamosa neebela dili-e, nilia dili helësela segeyo sulubadelagi Godema nesegesa namolöi dialea. Mida, sege föi mi gäwia amila hïle udia dolöfali namiäia dili nafolala memelei. Elelo Gesamia ugila negelasisebegi, dilia dilile namolö sulubadela Godegali iaha maadelahilä elelo neebe ameage, amase, Godeie ado amoda dofä gabula helësesa neebe ameage, Godea dili damula moholöi daiala memelei.

14 Amala hamomäiaë, Ado Mala Hedabi nilia dilima säla olelesebegi nabi ameada, Godea dili weimelë. Nilile Dafidilo Gelo Yesu Gelesoë geloile yo digalo amole diliage gaalu nimäiaë weimelë.

15 Amai ameada, nïe nedoo nalifila dili-e, gelola namialo. Nilia dilima Godeie ado mala säla i amoge, amase, beba dëdëla i amogi säla olelei amoge, dilia hedabola bëgëla hamomalo.

16 Nilile Dafidilo Gelo Yesu Geleso hï emage, nilile Naado Godemage dilile adolasisa nea. Naado Godea nili boba hamolahilä, ie ugila negelasilo amea nilile asigi neala gelolasila, fisila made, gelolasismu nea, dofä asigi neala sisiläfülasio.

17 Ea dilile iso asigi gelolasila, ado hedabolamu sämäiage, mala hedabi dibe amo gadola sulubadela bëgëla hamomäiage, geloi imäia adolasisa neamelë.

Desalonaiga ilia udia dolö hamoi hamomolö bobogoi nefolalo amoli hä, hamogimalola säi

3

(Agedu Desalonaiga 3)

Godea nili ugila negemäia adolasimalola säi

1 Nie nedoo nalifila dili-e, na ado säla wagahalea gomalä säla iahago. Udia dolö sege odoadi nefolalebe amolia nabuäiaë, Dafidilo Geloie ado mala aabela säla daidomäiage, amase, dilia ado mala gauia adogoi amo gadola, iliage gauia adogomäiage, dilia nilile Godema adolasisa namialo.

2 Ado elö goweiege adolasimalo. Dofä nafade hamolo nefolalebe amobilä neëgi, Godea nili damula mosäia, dilia ema adosa namialo. Mida, udia dolö sulubadela asigi besui mademu nefolalebe amea.

3 Amai gaso, mugabe Saidani nafadea dili made digalasimäia, Dafidilo Gelo eda mogoi neebe amea, ea dili neala gelolasila idihë nea sigi namolömelë.

4 Dafidilo Geloia nilile asigigi helëselasisebegi, nilia dilima hamomola säse amo hamosa nebego gadola, hobealage dilia hamosamu namolö gabula helësesa neawe.

5 Dilile iso asigia Godeie boba hamolomadige, Gelesoë aso maadela, gelola namolö malamadige, Dafidilo Geloia sigi mosäia hamesa neawe.

Udia dolö sulubadelaea hamoi hamomolö dialea

⁶ Nie nedoo nalifila dili-e, nilia Dafidilo Geloi Yesu Gelesoë ëigila dilia gomalä hamomalola sähaleada, nedoo nalifi odoa hamoi hamomolö bobogole, nilia gomalä hamomolö dialeala säsegi hamolo made nefolalebe amolibäläge, dili gedola namiabiola sähä.

⁷ Nilia hamolo amo gadola, diliage amo gadola hamomolö dialeala dawadigi neagomelë. Nilia dilibälä nelo amogi neada, hamoi hamomolö habola made, hamosa nelo.

⁸ Amala hamosa nebegi, dilia niligali molö i amoda, memälä made naala, bidia neala naha nelo amomelë. Memälä made naala, nilia naaboea hamoi baagi sei yoba gasigige hamosa neada, diligi afädëa yöi made gaumäia, nilia hamoi hamosamu nelo amomelë.

⁹ Ugila negemola sämolöi made made, sämolöi nea gaso, nihilii hamoi amoie mida, dilia nilia hamolo amo gadola bëgëla hamomäia amala olela hamoimelë.

¹⁰ Afädëa hamoi made hamolo nea galëda, amogali molö made imalola nilia dilibälä dafidi nelo amogi nea, säla i amomelë.

¹¹ Nilia ado säi amoie mida, dihiligi odoa neebe amolia hamoi hamomolö bobogolo nea, ilia hilile hamoi made hamola, odoaea hamoi hamose amomu memele nawesa nelolahilä, adomu adosamelëla säi amo nabalahilä sähamelë.

¹² Dafidilo Geloi Yesu Gelesoë ëigila gelola sähago. Udia dolö amoli geleä sau sagala nea, hilile hamoi hedabola hamola, nelebo hamoi hili hamose amea molö mualola sähago.

¹³ Amaimo, nie nedoo nalifila dili-e, dilia mala hedabi hamomolö amo habobala fisimabio.

¹⁴ Nilia dilima ado galone beba gogi dëdëla iasisego, afädëa made bëgëla hamoseda, eda gowe gadoi neala helësëlahilä, hi e hewamäia, dili ebalä gedola namiabio.

¹⁵ Udia dolö amo gadoi neebe amoli nilibälä ado nii neala helësëla made, nili sosogo neala helësëlahilä, ili asigi gäwimäia ado säla iala hahamogisa namialo.

Ado säla wagai

¹⁶ Dafidilo Geloi hi emu dalulasilo mi neebe amea segeyo sulubadelagige, nelebo elö elöla gausiala digasolo amo galage, dili neala dalulasimäia hamesa neamelë. Dafidilo Geloi eda dili sulubadelabalä namiäia hamesa neawe.

¹⁷ Neda Folo, na dili hawiola säla nihile naaboea dëdësago. Na beba dëdëse sulubadelagi wagahalea go gadolamu dëdëlomelë.

¹⁸ Nilile Dafidilo Geloi Yesu Gelesoë ugila negelasilo dili sulubadelabalä diamäiamelë.

Hä amo.

Foloea Filimonoma Beba Dëdëla İasi Amo Ado Dëdëi Dibe Amoie Neala Olelo Oboba

Filimono eda dolö edefade afädë nelo. Eda gaamu Golosi ami fii Geleso sosogo nefolalo amogi afädëda e nelo. Dolö afädë, ie galabaia hamoi gadoi hamolasilo, ie ēida Onesimus nelo. Eada, ie beaha aligilo neebe amo digila awäla, gaamu elögi namolö asi. Gaamugi ami nea, Onesimus ea Folo galabaia neebe amobalä damelë hamola neada, Onesimus e Gelesoma asigi afädë negei.

Segeyo amo gala Folo e galabaia negei nelo ameada, e Filimono neebe moholö uli nelo. Amai gabugi, Onesimus i ie beaha aligilo neebea obögämäia, Foloea beba gowe dëdëlahilä, Onesimusima i. Foloea Filimonoma gomalä säla beba dëdëla iasi. ie galabaia hamoi gadoi hamolasilo amoma habobala made, eda walio Geleso sosogo ameada, Filimono eda ie edoo gadoi hamola, e neawela helegela namolöla sämalola säla dëdëla iasi.

Filimonoïe galabaia hamoi gadoi hamolasilo nelo bahüla asi amo, hobeala bu oböla Geleso sosogo nebegi, Foloea e Filimono neebea bu obögämämalola säi

¹ Neda Folo. Neda Geleso Yesuïe galabaia dolömelë. Nilile nedoo Dimodi alia nilile damelë hamoi gaalu hamolo Filimono dima beba gowe dëdëla iasisago.

² Amase, alia nilile nalifi Abia dimage, nihiligila nudusa aligilo Agibasa dimage, Geleso sosogo Filimono dia mosöa gedosa aligilo amolimage, beba gowe dëdëla iasisago.

³ Nilile Naado Godeage, Dafidilo Geloi Yesu Gelesoeage, dilima ugila nege-lasiloge, neala dalulasiloge imäia hamesa neawe.

Filimonoïe mala hedabia Folo neala obeägilasi

⁴⁻⁵ Dia Dafidilo Geloi Yesuma asigi bogia adogola nea, Godeëie udia dolö sulubadela boba hamosa neala säi nabi amolegi, na nïe Godema adosaleada, di helësëla Godema nesegesamu aligilomelë.

⁶ Dida nilibälä nea, nilia Gelesoma asigi afädë negei amoïege, asigi afädë negei amomadila Godeëie dawa hedabi dima bäumäiäge, nilia nelebo hedabi Gelesomadila nii amoli sulubadela dia hedabola helësämäiäge, na Godema adolasisa aligilomelë.

⁷ Ae, nedoo. Dïe boba hamolo dibe goeada, Godeëie udia dolö sulubade-laïe iso asigi gelolasilomelë. Amala hamolo ameada, nïe iso asigige neala obeägilasila gelolasimelë.

Filimonoea Onesimus i ie edoofalï gadoi hamola neawela namialola säi

⁸ Dia hamomäia na hame se amoda, Gelesoïe eigi nea, dofea dia hamomola dofä ulufala sämolöi neawe. Gasoda, dia mala hedabi hamolo amoli na dawa ameada,

⁹ na dima gelola sämolö made helësëi. Boba hamolo mala dibe ameada, na dima geleä säha. Neda Folo, ado mala gaula aulo momaeai, Geleso Yesuïe galabaia dolö nea sähago.

¹⁰ Na dima, nïe malö Onesimusima mala hedabi hamomolölëla nabaha. Onesimus e ne galabaia neebea ami maasebegi, ea Gelesoma asigi afädë

negemäia, na ema säla oleleimelë. Ne galabaia nea, neda ïe eedo gadoi hamola nelo.*

11 Dafidida, ea di fidila negemolöi made nelo gasoda, oböla walioda, ea alii haligila ugila negemolöi nea.*

12 Na hä, e walio di neebea obëgëmalahago. E maasebegoda, dofä näi bobafalî fisiga gahagomelë.

13 Ado Mala Hedabi olelelo amoïe galabaia neebea ami neëgi, dia ne ugila negelo amo gadola, Onesimusia hamomäia e haligila neala sämolö helësëi.

14 Gaso, dia dofeala made säseda, nada e made gauia idogomolö. Dia hamomolö amoda, na dima gomalä hamomala made sämolö. Be, dia hamese amo gadola hamomäiamelë. Dia nema hamoi hedabi hamomolö helësëeda, dilih hamese amo gadola hamomalo.

15 Na helësësaleada, ea di dígila salele ede made aliga gala nelo ameada, e obëgëla maala, hä, dibalä namolöi namolöla helësëamelë.

16 E obëgëla maala dibalä namolö amoda, e galabaia hamoi gadoimu hamolasilo neala helësëmabio. Dofä, eda ïie hamoi hamolasilo gaso, walio amo baagila awäla, eda didoo obeägïfälî namolömelë. Na e dofä boba hamolo gaso, dia ema obeägïmolö amoda, ea galabaia hamoi gadoi hamolasise amogimu made, Gelesomadila e didoo fali neebela beala, na e boba hamolo neebe amo baagila awäla, dia e dofä boba hamomolömelë.

17 Dia alii dila neala helësëeda, ne maasegi obeägila gauia idogolo amo gadola, Onesimus emage amo gadola wäla hamomalo.

18 Amase, ea dibalä asiala hamoi galëge, bidi negei galëge, nema negesimalo.

19 Neda Folo, nihile naaboea ado we dëdësamelë. Bidi goda na idülä. ïie namolö nebalä bidi negei dialeala sämolöi gasoda, na ado go sämolö habosebe.*

20 Nedoo, dia nabualo. Dafidilo Geloïie ëigi nea, dia mala hedabi na säse amo gadola hamomäia hamesa. Ali Yesu Gelesoïe neebe ameada, dia mala hamosebe amea, näi iso asigi neala obeägilasimäia hamesameli.

21 Na dima beba dëdëla iasisegoda, dia hamomolöla helësësa. Na helësësaleada, dia hamomolö ameada, na dima nabasewe baagila moholöla helësësamelë.

22 Amase elöda, dilia adoi amo Godea nabala, ne dili neebea fisiga gamolö gabula helësësamelë. Ameada, ne maala midilöie dia mosö hogoli afädë daiala negesimalo.

Folobalä hamoi gaalu hamolo nefolalo amolia Filimono hawioi

23 Ebafolasa eege, Geleso Yesuïe hamoi hamosa nebegi galabaia negei nebalä neebeweage, di hawiosebego.

24 Dolö odoa nebalä gedola hamoi hamolo Magaeage, Alisadagusaeage, Demasaeage, Ulugueage, ilia di hawiosebego.

25 Dafidilo Geloï Yesu Gelesoïe ugila negelasilo dilile gesamibalä diamiäiamelë.

Hä amo.

* **1:10:** Onesimus eda Filimonoïe galabaia hamoi gadoi hamolasilo nelo. Hobeala, e fisala awäla Folo neebea besela galai. Amalahilä, Folobalä neada, e Gelesoma asigi afädë negei. Segeyo amo gaalu ilile malaeada, hamoi hamolasilo fisala awäsedä, beaha aligiloea ami dolöma nufudala baagomäiala säla ìmolöi dialeala säla negei dilo. * **1:11:** Onesimus, Giligi adoeada, hamoi hedabi hamolola sälo amo gadoi. * **1:19:** Ado Age Golidi 16.21gi diibe amo bimalo.

Yameesea Beba Dëdëla İasi Amo Ado Dëdëi Dibe Amoie Neala Olelo Oboba

Yameesea ie beba gowegi dëdëi dibe amoda, Godeëe udia dolö sege elogi afufui nefolalebe amoli sulubadelaea mala hedabi dibe amo begëla hamomäia dëdëla iasi. Beba egowegi dëdëi dibe amea Godeëe mala nilile isogi nogila digala, asigi falagasemäia ado yafie dëdëla negei dialea.

Geleso sosogoea udia dolöbalä nea, mala mogoi hamola ulufadigila hamomolö dialea. Ado odoa dëdëi dibe amoda gowe. Nagadaia neebewegi neada, dafidilo namolöge, busadäoi namolöge, neala nafademolöge, hedabi hamomolöge, mogemolöge, asigi afädë negemolöge, hamoi hamomolöge, eli sigi namolöge, habobala gëgësadiala made sämölöge, asigi nagadaiala namolöge, gugusäla bimäia made namolöge, fologola made, aso maadela namolöge, Godema adomolöge, amo gadola hamosa namolö dialeala säla dëdëla negei dialea.

Yöi diëgi gelola nelolahilä, hobeä nili Godebalä hedabola namolömelë

(Yameese 1.1-18)

1 Neda Yameese, Godeëege Dafidilo Geloi Yesu Gelesoëege hamoi hamolasilo neebewe nea. Isilale sosogo giwilasi sege elogi afufui nefolalebe dilima go gabiola säla, beba gowe dëdëla iasisago.

Yöi amoliada nili gelolasilo dialea

2 Nie nedoo nalifila dili-e, neala sëlasimolö elö elöla dili neebea gui dië bease amogi, obeägisamu namiyal.

3 Mida, dilia Godema asigi afädë negei neëgi, fedogola bease ameada, dofea, aso maadela namiäia, gelolasilo. Amoda dilia dawadigi.

4 Gufula namolöi nea, aso maadela, gelola nebegoeadä, asigi falagasei hedabi, dofeafalii dofea nea, Godeëe mala hamolo dibe amogi, afädë maadeda, made namolömelë.

Afädëa asigi falagasela helësëmolö amo ema maade galëda, ea Godema nabulö dialea

5 Amaimo, dili neebe gogi afädë asigi falagasela helësëlo amo maade galëda, Godea imäia ea Godema edëgëmolö dialea. Gode eada, nemola gëla made, udia dolö sulubadelagali nelebo baala ilo neebe ameada, egali imolömelë.

6 Amai gaso, imola edëgësa neebe ameada, asigi äudä negela made, asigi afädë negelahilä edëgëmalö. Asigi äudä negelo amoda, foëa ödä aidagula afu mafusalea aidagula sadia galo amo gadoi neamelë.

7 Amo gadoiada, Dafidilo Geloi egali afädë imolö gabula helësëmabio.

8 Ea asigi äudä negei nea, ie mala sulubadelada hï sigi aligilo made neamelë.

Yameesea busadäoile nelegeiyafie negelolema ado säi

9 Amaimo, Geleso sosogo afädë e busadäoi nea galëda, e Godeëe siigi ilibia neebe amogi, obeägimolö dialea.

10 Gaso, afädë e nelegei yafie negelo dafidilo dolö nea galëda, e nagadaia neebe amogi, obeägimolö dialea. Mida, e mama gadoi nea, eege baago molömelë.

11 Mama hedabi hido eloi difolalegi, eso neela galala hegise amea, odolola dufigila didigafulo amo gadola, nelegei yafie negelo dafidilo dolo nefolalebe amolida, hilile hamoi hamosa neegi, baagomolomel.

Nilia nafade hamomäia helésélasila made, Godea nili neala hedabolasilo nea

12 Udia doloea yoi gaula, aso maadela, gelola aligisebe amoliada, obeagisa nea. Mida, ilia fologola made, gufula aligiseda, namolö gähe bidi amo nimolomel. Godea e boba hamoi nefolalebe amoligali bidi imolomelela sää amo imolomel.

13 Amaimo, dolo afädëa hile iso asigigi nafade hamomolö heléselhilä, Godea na nafade hamomäia helésélasimelela sämolöi mademel. Nafadeada Godea nafade hamomäia helésélasimolöi mademel. Amase, Godeada udia doloea nafade hamomäia helésélasilo nea mademel.

14 Amalo made, nili sulubadela hido hidolaë asigigi gesami awäla nafade hamomolö heléselo. Nihilile hameloeada, öhooe fädämäia salëgi wale yaala gosalo amo gadola, nili neala dusugalasila nafade hamolo dialea.

15 Amaimo, gesami aulo ameada, udiaeä malo fagulo hagui gadoi sulo-lahilä, malo giisi mosöa aulo amo gadola, hobeala hä, nafade hamoi amo ulufadigila besela galala neegela ägülo. Amalahilä, nafade hamoi amo edelahilä, baagomolö amo neegela ägülomel.

16 Nie nedoo nalifi obeägilola dili-e, mala amo gadoia dili dahila neloeamel.

17 Gode eamu nelebo hedabi hido eloi difolalebe amo sulubadela mudaiala ilo nea. Gode eda eso aube gasumili mudaia yo digalo neebe amo sulubadela Eedo nea. Naado eada, mala hamomolö amo bedefa bedefalo made nea. Eda nelebo afädëa eso hagula digi, neela digilo amo gadoi made nea, eda sedadelahilä, oböla, obobagilo made neamel.

18 Hile hameamu e nilile Naado namolö besela galai. Nelebo ea hamoi dibe amogi, nilida abulumi gadoi namiäiala helésela, ie ado dofä dibe amea ea nili neegela ägülasmel.

Nilia dofä Godema asigi afädë negeseda, mala hedabi amo hamolomel

(Yamese 1.19-5.6)

Nilia ado mala nabala bëgëla hamomolö dialea

19 Nie nedoo nalifi obeägilola dili-e, dilia gowe hedabola helésämäiae. Dili sulubadelaado säsebe amo hä, fodolofalï gëhe sagala nalabomalo. Ado sämolöieda hä, fodolofalï sadia gala made, geleä sämalo. Amase, aabela mihalähäabio.

20 Amoë mida, udia dolöie mihalälo dibe ameada, Godeëe mogoi hamomolö dibe amoda, hedabolo made dialea.

21 Amaimo, nafade hamolo dibe amoli sulubadelage, mala nafade yafie elö elöla besela galalo dibe amoge, fisisa maademalo. Amalahilä, dihili dili nagadaiala nea, Godeëe ado mala dilile isogi sagasi amo nimalo. Amala hamoseda, ado amea dilile gesami sigi obégemolöimel.

22 Amaimo, dilia ado mala nabala waeaseseda, dili dihilimu gadiabosa neagomel. Nabala hamomalo.

23 Afädëa ie ado mala nabala bëgëla hamola made, waeaseseda, eda doloea ie odagi ödösöea melëlo amo gadoi nea.

24 Ea ie odagi ödösöea melëlo gasoda, e awähalea ie odagi abodo gadoidula aabela asusugaha aligilo nea.

25 Godeie ado mogoi hedabifali säla negei ameada, udia dolö fisigäla fisigisilo. Ado säla negei amo, elabola made, afädëa hedabola bebeahamu aligila dofä hamomolö dibe amo gadola bëgëla hamoseda, Godea dolö amea hamosebe amo sulubadela neala hedabolasi molömelë.

26 Amaimo, afädëa helësësalea, neda Geleso sosogo dofea neawedalahilä, ea ie nafi made sigi aligiseda, e hïmu gadiabosa nea. Ea asigi afädë negei nkeebe amoge, mala nabaha nkeebe amoge, memälämelë.

27 Nilile Naado Godeie siigi nafade made baai, Geleso sosogoea hamolo mala dibe amo gadola hamolo nea, mogola nkeebe ameada, malö guluba sefolalebe amolige, udia didalo sefolalebe amolige, yöi gaula nkeebe amo ugila negelo, amase, Godeie siigi nagadaia mala nafade dibe amea ema baaloea, hedabola beala sisigaha aligilomelë.

2

Dilia udia dolöbalänofela made, afädëdila hamomolö dialea

1 Nie nedoo nalifila dili-e, Dafidilo Geloi Yesu Geleso e yo digalo hïdo elöi nkeebe amoma asigi afädë negelahilä, udia dolöbalänofela made, afädëdila hamomalo.

2 Dolö äudä, elöda, naabogi gälo ulini goloea hamoi amo gäla, fagulo hedabifali salugala, amase, elö busadäoi amoda, fagulo nafade nulibaiai hamolahilä, ele dili gedosebea ami maasegi, hamolo amo helësemalo.

3 Dilia fagulo hedabi salugala misi amoma guwi samolö misiäla säla, filo hedabi olelo. Gaso elö fagulo nulibaiai salugai amoma sähalea, Dihii nneebea gui aligisale, ma, maala nie emo mia gudogoi fisalela säseda,

4 hä, dili dihilimunofela, dilia asigi nafade negela, gudi mogelo gadoi nea, mogesa nea madele.

5 Nie nedoo nalifi obeägilola dili-e, dilia hä, nabualo. Nagadaia udia dolöie siigi busadäoi nefolalebe amolia asigi afädë negese amoëe, nelegei negelo gadoi namiäia, Godea ili memelei madele. Amase, Godea siiba säla negesalea, udia dolöea e dofä boba hamoi nkeebe amolida, ea beaha maadela sigi nneebea ami sigi moholömelëla säla negelahilä, ea busadäoi nkeebe amolige ami namiäia memelei nea madele.

6 Gaso, dilia busadäoi nefolalebe amoli gagadelomelë. Dili nowëa hewala yölasila gudisadialo nea. Amoda, nelegei yafie negelo dafidilo dolö amolia amalo madele.

7 Dilia Yesu Gelesoë ei hedabi salugala nkeebe amogi, ilia ei amo gagadelo nea madele.

8 Nilile Gini Gode nkeebe amoëe bebagi ado säla negei dibe amea sähalea, Dihidi boba hamolo amo gadola, odoa dibalä nefolalebe amolige boba hamomalola säla dëdëla negei dialea. Amala säi dibe amo gadola bëgëla hamosa nea galëda, hedabola hamosa neagomelë.

9 Amai gaso, dilia udia dolönofela nea galëda, nafade hamosa nea. Amala hamosa nkeebe amea ado säla negei dibe ameada dilia hä, mala damulomelëla olelomelë.

10 Amaimo, dolö afädëa Godea ado säla negei dibe amo hulu sulubadela bëgësalea gaso, ado amogi holöfali holöbö afädë damuseda, ea ado säla negei dibe amo hulu sulubadela damusagomelë.

11 Udia fa nimabiola säi ameada, udia dolö baagomäia nufuabilage säi. Dia udia fa made nelo nea gaso, baagomäia nufudaseda, dia hä, mala säla negei dibe amo damulomelë.

12 Godeëe ado säla negei nili fisigälasi amo, oböla, nili mogemolömelë. Hä, ado adomolömadige, amase, mala hamomolömadige, amo helésäla hamomalo.

13 Mida, afädëa udia dolö odoa neeve amoli made bobasëseda, Godea mogela gudisolo amo gala, eege made bobasëmolömelë. Amai gaso, bobasëlo amea gudi mogese amo nufuda salalahilä, baagila aulomelë.

Asigi afädë negei amea mala hedabi hamola ulufamolö

14 Nie nedoo nalifila dili-e, afädëa neda asigi afädë negei neawelahilä, mala hedabi made hamola ulufadigiseda, ameada e ugila negemolöle. Ea asigi afädë negei ameamuda e damula moholölle.

15 Nedoo nalifila ili neeve amoligi faguloge molöge maade neëgi,

16 amolima dili afädëa sähalea, Gögi fagulo salugala, molö mualola säla, nelebo afädë dofä made iähalea, memalä hawioseda, dilia amala hawiose ameamuda, ili abeahäla ugila negemolödu.

17 Amo gadola wäla, asigi afädë negeida nea gaso, mala hedabi hamola made ulufaseda, asigi afädë negei badu gomuda, hä, baagoi gadoimelë.

18 Amaimo afädëa sähalea, Dolö gomoda asigi afädë negei nea. Amase, dolö odoa gomoeada mala hedabi hamosiola sälo nea. Amala sälo neeve amoma na gomalä säla obögësago. Afädëa ne asigi afädë negei neawela säla, mala hedabi ulufadigila made hamoseda, e asigi afädë negei neala na abeahäla helësemolödu. Nage nihü mala hedabi hamosebe amea, ne asigi afädë negei neawela ulufala olemolömelë.

19 Dilia Gode afädëfali neeve amo helësësegoda, hedabolafali helësei gabu. Mugabe neeve amoliage amala helësäla, fudugila bedäha dialea.

20 Asigi maadela dili-e, asigi afädë negei nea mala hedabi hamola, made ulufaseda, asigi afädë negei neeve gomuda memalämeli. Amo dilima oledule.

21 Nilile naado Abalahamaea ie malö Aisaga gobela ilö aulidaia negela Godegali i ameada, Godea ea hamoi amo bealahilä, eda dolö asigi mogoi neala säi madele.

22 Ea asigi afädë negei nelo amore, mala hedabi hamosa nelo amore, helegiba afädëdi nelo go beasebele. Ea mala hedabi hamoi ameada, ie asigi afädë negei amo hä, dofealasimelë.

23 Amala hamosebegi, ado säla negei dibe amo gadola gausiala digai amoda gowe. Abalahamaea Godema asigi afädë negei nebegi, Godea dida asigi mogoi neala säila säla dëdëla negei dialea. Amase, Abalahamada Godeie damelë neala säimelë.

Mi Gäwi 15.6; Aisaea 41.8

24 Amaimo, afädëa asigi afädë negese ameamu made, mala hedabi hamose ameage, Godea di asigi mogoi nebegola sämolö go beasebele.

25 Amo gadola wäla, idigi nawela susugu hamolo udia Elehaba sulo amea, desega mosäia Yasuaea fisiga gai äädä amore ie mosöa sigi nelolahilä, ele idi elögi obögëmäia idi olela fisiga gasebegi, Godea Elehabama dida asigi mogoi udialia säi madele.

26 Amaimo, afädë e hame doala asi galëda, ie domalo amoda hä, baagoi dialea. Amo gadola wäla, afädëa asigi afädë negeida nea gaso, mala hedabi hamola ulufalo made galëda, asigi afädë negei badu amomuda hä, baagoi gadoi dialea.

3

Nilia ado sigi namolö dialea

1 Nie nedoo nalifila dili-e, dili sulubadelaea nili säla olelelomu namolöila helësemabio. Amoë mida, Godea udia dolöea hamoi amo gadola mogemolö

segeyo besela galasolo amo gala, odoabalä gudimolö amo gadola made, säla olelelo neebe nilibälä Godea hedabolafalii memelela gudimolö amoda, dilia dawadigi.

2 Nilii sulubadelaea asiala idi elö elöla hamolo. Amaimo, afädäe ado asiala made sälo nea galëda, eda hedabifalii nea. ïe domalo asigige hedabola sigi aligimolöi galea.

3 Nilii sugua hosiïe nafigi aeane fisiga gala, ëfë begei amogi gaulahilä, nilia hamese amo gadola mosäialhilä hosi sigi aligilo. Ameada, nilia hosiïe domalo sulubadela sigi namolöie amalo.

4 Amase, sibia ödägi aulo dibe amo helësëdelä. Ödä sibida edefademalä, amase, fo gelola guula maala bobadelä hamosegi gaso, sibi gaulo amea helësëse amo gadola duhuludabodo mosäia, sibi edefade amo i aeane baledei holöfali amea hamogilomelë.

5 Amo gadola, elida holöfali gaso, hamoi edefade elö elöla yafie hamomolöla sälo nea. Amase, nulo iso holöfalimelëa sege ilo sulubadela naha maadelo dialea madele.

6 Elida nulo gadoi galea. Nafade hamomolö dibe amo sulubadelada elümadilamu besela galaha. Eliada domalo sulubadela nigime baaha maadelo nea. Ameada nilile iso asigigi mala nafade elö elöla besela galasebe amoda, nulo söa fedalo amo gadoi galea. Eliëe söa fedalo mida, heli segeala mulo.

7 Sugua ilaba elö elölage, haea elö elölage, nuba elö elölage, ödägi fii elö elölage sefolalebe amolida, udia dolöea aeaseda, aeamolöi. Amoli aealo

8 gaso, elida dofä aeamolöi mademelë. Elida sigi aligimolö ulimelë. Dofä nafadefali nafade galea. Elida baagolo nuba se gadoi nobai galeamelë.

9 Nilile elia Dafidilo Geloi nilile Naado neebe amoëe ëi gauia adalo. Amalahilä, eli ameamu, oböla, Godea hï e gadoi namiäia hamoi neebe amoli neala nafademalola nafadela sälo nea.

10 Nafi idi afädë amogila Godeie ëi gauia adogomolöge, amase, odoa neala nafademäiala sämölöge, besela galaha. Nie nedoo nalifila dili-e, mala amo gadoida, dofea mademelë.

11 Ödä gü afädëgila hedabige gamogaige besela galalole.

12 Nie nedoo nalifila dili-e, äfääoeada silama gägä negelole, ma, mahabu ëfë gadoi gelebi ëfëada äfääeo gägä negelole. Amo gadola wäla, ëbï ödä dibe ameada, bu oböla ödä hëdäi besela galalo mademelë.

Dolö asigi falagasei neebe ameada mala hedabi hamomolö dialea

13 Dili neebe gogi asigi falagaselä hedabolala helësëla hamoloda nowë neebe. Amo gadoi hamolo neebe ameada, hedabimu hamola, e asigi falagasei amea ea hïle ëi gauia adogola made, nagadaiala nea, mala hedabi hamola ulufamolö galea.

14 Amai gaso, dilile iso asigigila odoaea nelegei dibe amo dofä negali negemolöila helësëla, nelebo hamosalea odoaea dilile ëi gauia adamäialamu hamoseda, dilile asigi dibe amea ne dofeala made helësëmalo. Dilia mala amo gadoi hamosebe amea dofä sälo dibe amo fisiloeamelë.

15 Asigi amo gadoida mudaiala digalo mademelë. Amoda nagadaialage, dolöfämätilage, mugabemätilage mulomelë.

16 Odoaea nelegei dibe amo dofä negali negemolöila adabala helësëlo mala amoge, nelebo hamosalea odoaea dilile ëi gauia adamäialamu hamolo mala amoge dibeä amida, asigi afädëdi madege, mala nafade sulubadelage die bimolömelë.

¹⁷ Amai gaso, asigi falagasei namolö mudaiala misi gowe gadoi nii neebe amoliada, mala gowe gadoi hamomolömelë. Mi gäwilada, ilile asigi gagadelai namolöge, amase, aealo mala bëgëla hamomolöge, odoabalä hame negela namolöge, odoaea säse nabala hamomolöge, bobasëlolea gägä hedabilea nobai namolöge, nofela made udia dolö sulubadelabalä afädëdi namolöge, ado äudä sälo madea namolöge, aligilo nea.

¹⁸ Aealo neebe ameada, aealo hawa amo sagamolömelë. Bäuseda, hï emage udia dolö odoamage asigi bobagila namolö amoë gägä negemolömelë.

4

Nagadaia mala boba hamosa neebe amoliada, Godebalä ado nii neala säi

¹ Dilia gëgëla nudusa nebegoda, abidila besela galahadu. Amoda domaloea gelola hamelo amoli dilile isogi dibe amila gëgëla nudula besela galaha madele.

² Dilia nelebo odoa dibe amo nimolöila helësöhilä gaso, made nelomelë. Amahaleada, baagomäia nufidelö. Amase, odoaë nelebo dibe amo asigia negalimu negemolöila adabala helësöhilä, made neala, gëgëla nudusa aligiloge nea. Amala hamolo nea, Godema ïmola made edëgëlo ameada, made neala nebegomelë.

³ Dilia nimolö helësëla edëgësedä, made nelo. Amoë mida, dilile asigi mogoi made nea, edëgësebe ameamelë. Dilia nelebo nimolöila helësëse amoda, dihili dilimu helësëla, domaloea gelola hamelo amo gadola waeasemolöie edëgëlo.

⁴ Udiaea egoa dëgila dolö elöma aulo amo gadola, Gode dëgila asi nefolalebelä dili-e, nagadaia galu dibe amobalä damelë hamola neebe ameada, Godema bimolö habobaha neebe amoda, dihili dawa made neale. Dilia nagadaia galu dibe amobalä damelë hamola neebe ameada, Godebalä ado nii neamelë.

⁵ Godeëi begagi ado gowe säla negei dibe amoda, memälä säla negei dialeala helësëale. Godea gesami nilile isogi ifosi neebe ameada, ea helësësebe amo gadola hamoabelamu helësësa neamelë.*

⁶ Amai Godea nili hido elöla ugila negelasilo. Amai amea, Godeëi ado säla negei dibe amoda gowe. Asigi dalagaia galu neebe amolida, Godea nagadaialasilahilä gaso, nagadaialo neebe amolida, oböla, ea ugila negelasilola säla dëdëla negei dialela.

Malai 3.34

⁷ Amai gabugi, dilia Gode hawa nagadaiala namialo. Mugabe busama habobaseda, ea dili dëgila fisäla moholömelë.

⁸ Dili Gode neebea ga madela aligiseda, eege dili neebea ami ga madela aligimolömelë. Nafade hamolo dili-e, dilile naabo nigime hëmalö. Asigi äudä negelo dili-e, dilile iso asigigi nafade dibe amo sulubadela fisisa maadela, asigi gagadelai namialo.

⁹ Didigaomalo. Asigi säosäola, bobasëla edefadela düimalo. Ösa nefolalebe dilida, bedefala didigaomalo. Amase, obeägisa nefolalebe dilida, oböla, bedefala asigi säosäoia idogola düimalo.

¹⁰ Dilia Dafidilo Geloëi siigi, dihili dili nagadaiala namialo. Amala hamoseda, ea dili neala gauia adogolasimolömelë.

* **4:5:** Damo gowegi dëdëla negei dibe go gadoida, beba odoagi maademelë. Amase, Giligi adoeada hedabola ulufala made dëdë. Dolö odoaea helësëla sähaleada, Godea gesami nilile isogi ifosi neebe ameada, segeyo sulubadelagi mala nafade dibe amobalä gesami awäla siia nufudaha nea. Diliada ado goda memälä gabula helësëlela säi.

Oodoa neebe amoli baagido sämabiola säi

¹¹ Nie nedoo nalifila dili-e, oodoa neebe amoli baagido sämabio. Afädëa edooma baagido säla mogeseda, ea Moseese nebegi Ado säla negei dibe amo baagido säla mogelo nea. Amaimo, dia Ado säla negei dibe amo mogeseda, ado amo bëgëla hamolo made nea, dida oböla, amoëe mogelo gadoi neamelë.*

¹² Gode afädëfali eamu ado säla negei amo iloge, amase, gudi mogeloge e hidomu nea. Ea hidomu namolö iloge, namolö nea neloge e nea. Dia oodoa dibalä nefolalebegoli mogesegoda, di nowë neala heléslahilä, mogelo wäla mogesa nea.

Na gomalä hamomolöla daiala negela sämabiola säi

¹³ Aiyo gahada gogi galë, ne hä, gaamu afädëgi awälähilä, gäheo i afädë gadoi ami nea, bisinesi hamose ameada, na muni nimolöla sähä nefolalebe dilima sähago. Nabualo.

¹⁴ Dilia aiyo besela galamolö amoda dawa mademelë. Dilile namolöda abodo gadoi. Gelë galähilä, aabelä hogosa helelo amo gadola, dilile namolö goda amo gadola hogosa helemolömelë.

¹⁵ Dilia sämölö dibe amoda gomalä. Dafidilo Geloia hamei galëda, hä, nili namolö neebewegi, gomalä hamomolöla sämölöda.

¹⁶ Amala säla made, dilia dihili dili ilibialahilä, asigi dalagala neda hamoi edefade gowe gadoi hamomolömeläla sälo. Ado amo gadolada asiala sälomelë.

¹⁷ Hä, afädëa hedabi hamomolö dibe amo hü dawadigilahilä gaso, made hamola fisiseda, nafade hamosa nea.

5

Nelegei yafie negelo neebe amoëe ado säi dialea

¹ Nelegei yafie negelo dafidilo dolö nefolalebe dilia nabualo. Neala nafademolö dilile dië bimolö amogi gäia güsäla dëisa namialo.

² Dilile nelegei amo sulubadela gäalimusa maadeimelë. Amase, dilile fagulo hedabi difolalebe amoda, hä, gasiämoea damusa maadeimelë.

³ Dilile golo silibage negei amoda hä, asömalö gaisa baaha maadeimelë. Asömalö gaisa baai ameada, dilia nafade hamoimeläla neala ulufamolömelë. Nuloea wiло amo gadola, golo silibage asömalö gaisa baai ameada, dilile domalo nuloea molömelë. Aligila wagamolö ga madese gaalu, dilia nelebo sulubadela gafedela negei gabugo.*

⁴ Nabuo. Sagaia hamoi hamolasilo amolia dilile sagaia hamoi hamolasisa nebegi, dilia ili dahila neala, bidi made iala dofogai. Dilia dofogai amea, Gode wesegi, dilia asiala hamoi amoëe budi nimolömelë. Hamoi hamolasilo dilia gadiabolo amolia ado säsebe amoda, Dafidilo Gelo sulubadelaïe geloi neebe amea nabaha nea.

⁵ Dili nagadaiaawi nea nagadaia nelebo hedabi amomu gaula nea, domaloiemu hamela mi hamosalea, dihili dili obeägïsa nea. Domalo besolomäialahilä, molö badoia naha nebego gaso, dihili dili nufudala baagomolö segeyo hä, besela galai dialea.

* ^{4:11:} Yameesea damo gowegi Ado säla negei helésela dëdëi dibe amoda Gobela ilo 19.18. Amase, Yameese 2.8ge bimalo. * ^{5:3:} Uidia dolö amolibalä Godea mogela gudisolo amo galada, uidia dolö amoli nagadaiaawi nea hedabi hamoi afädëge, iligi hedabi afädëge, dofä maadefali maade himolömelë. Iliada nelebo nafademolö amomu gaula namolö. Ameada, ili nagadaia nelo amogida, mala hedabi made hamoi amo olemolömelë. Nuloea molömeläla säi amoda ilia budi nafade nimolömeläla säi.

6 Nafade hamolo made nefolalo amolima dilia nafade hamoimelëla sälähilä, ilia nudumolö helësëi made neëgi, baagomäia nufidelomelë.

Gelola nea Godema adosa neada, Dafidilo Geloi misiäia beaha namolö

(Yamese 5.7-20)

Nilia iso asigia fologola made, aso maadela nea, Dafidilo Geloi misiäia beaha namolö

7 Nie nedoo nalifila dili-e, Dafidilo Geloi misiäia fologola made, aso maadela beaha namialo. Dolö sagai sagalo neebe amea, ie sagai sagai amo hedabola bäumäiala beaha aligilo amoda, dilia dawamelë. Ea ie iso asigia, aso maadela, gelola nea, i båu giiloie segeage, bobagiloie segeage hamoi hamomäia, fologola made, aumala aligilo amo helësämalo.

8 Amaimo, diliage fologola made, aso maadela, gelola namialo. Mida, Dafidilo Geloi obëgmolö segeyo hä, ga madefalî galeamelë.

9 Nie nedoo nalifila dili-e, Godea dilia hamosebego mogeloea, dilia dihilimu habobala gégësadiamabio. Memelela gudimolö dolö amoda, hä, mosöa nogila digamolöie, idi galo baagido neamelë.

10 Bea sålo dafidi nefolalo amolia së na ha nea, aso maadela, Dafidilo Geloiie ëigi ie ado mala såla olelesa nelo amo helësämalo. Nie nedoo nalifila dili-e, amo helësähilä, diliage amo gadola wäla hamosa namialo.

11 Bimo. Ili së edefade na ha nea gaso, aso maadela, gelola nea, obeägäsa nelomelëla nilia sålo amoda dilia dawadigi gomelë. Dilia Yoboie sedaluge nabelo amomelë. Yoboea yöi amoli gaula nea, aso maadela, gelola nebegi, Dafidilo Geloa hobeala ema hedabi hamoi amoda, dilia dawa amomelë. Bobasëloge, ugila negelasiloge, Dafidilo Geloina nobai nea.

Migalia diigila sämabiola säi

12 Nie nedoo nalifila dili-e, dilia dofä gomalä made hamomäia såla iahago. Selesaia mosöie ado sähaleage, nagadaiaie ado sähaleage, nelebo odoaie sähaleage, migalia diigila ado gelola sämabio. Godea dia asiala hamoila säloea, ü, ailemu sämalo.

Dolö asigi mogoi neebe amea Godema adose amoda geloi dialeala säi

13 Amaimo, dili nebegogi afädë yöi gaula nea galëda, hä Godema adomolö dialea. Amase, afädë obeägisa nea galëda, Godeie ei gauia adogola gë udämolö dialea.

14 Dili nebegogi afädë olio galëda, ea Geleso sosogo udia dolö Godea wela ifosisi dolö asigi gäwi dafidilo amoli wemolö dialea. Ilia dolö amoie Godema adosalea, Dafidilo Geloiie ëigi ie busagia susu gadoi weli negemolö dialea.

15 Ilia Godema asigi afädë negela nea adose amea e wahilasimolömelë. Olio dilo amo Dafidilo Geloa neala wahila nowelasimolömelë. Ea nafade hamoi galëda, amoge hëla fisimolömelë.

16 Hä, dili hädolæna nafade hamoi amo odoalima såla sisiaha maadesgi, ili helësela Godema adolasimalo. Dili wahisa maademäiaie, amala hamomolö dialea. Asigi mogoi neebe amea Godema adose amoda, geloifali, dofä udia dolö ugila negelomelë.

17 Elaiada dolöfä nili neebewe hä gadoi nelo. Ea sege made digamäia Godema gelola adosebegi, gäheo i ohodoaie aube gafeiagi sege made digala esouim dilo.

18 Oböla, hobeala ea Godema bu adosebegi, mu dusuia gala sege digalahilä, sagai bu hedabola besela galai.

Afädë e idi asiala asi neëgi, nilia sigi obëgëmolö dialea

¹⁹ Nie nedoo nalifila dili-e, dili neebe gogi afädëa ado dofä amo amilahilä digïla idi asiala awäsegì, edoo afädëa e oböla bu sigi obëgësedä,

²⁰ gomalä helësëmalo. Afädëa nafade hamolo e asiala asia amila sigi neala obëgësedä, ea e baagomolö dibea amila sigi obëgëla, nafade yafie hamoi amoge Godea hësa maadeila helësëmalo.*

Hä amo.

---

* **5:20:** Beba gowe dëdëi goda, Yamese hü helësësaleada, edoolaligi odoaea Godeëe ado dofä amo digïla asi amo hamogimolöie dëdëi gadoi galea.

Yonea Mi Gäwila Beba Dëdëla İasi Amo Ado Dëdëi Dibe Amoie Neala Olelo Oboba

Yone eda Yesuie damelë. Eda Yesu begëla aulo dolö giwilasi amogi. Hobeafali edëi sali hamosalea ea ado go dëdëla Geleso sosogo nefolalo amolima i. Dëdëla i amoie mida gowe. Godea nili boba hamoi amo gadola, amase, niliage udia dolö odoa boba hamomalola säla dëdëla negei. Amase, ea elö sähalea. Wäfali säsäla olelelo moholömelë. Hedabola beaha namialola säla dëdëla negei. Ilia sähalea, Godeie malöda dolö namolö misi mademelëla sämölömelëla Yonea beba gowe dëdëi. Ado Mala Hedabi Yone dëdëi amoge Yone eamu dëdëimelë.

Namolöi namolö Ado e ulufadigila misi

¹ Nelebo sulubadelia maadeia, nelo misi amoie ado nilia nabala, siia beala, naaboea diigilalahilä, nilia dilima namolöi namolö Ado e misi amoie säla iahago.

² Namolö dofä ulufadigi amo bealahilä, nilia meli amo dilima sähä. Namolöi namolö e siiba Eedobalä nelo ulufadigila misi amoie säla iahago.

³ Dilia nilibälä dila namiäia nilia meli nabi amole dilima säla iahago. Eedo, ie Efege Yesu Gelesolebalä nilia dila neamelë.

⁴ Dilimage nilimage obeägilö nobamäia, nilia dilima beba dëdëla iasisago.

Gode eda yo digalo nea

⁵ Ea ado säi amo nilia nabalahilä, dilima säla iahago. Gode eda yo digalo nea, gasimi sagalo gadoi nafade ema madefalimelë.

⁶ Nilia ebalä dila neala sähä nea, gasimi sagalo gadoi nafademu hamosa aligiseda, wäfali sälo nea, dofä sälo made gaula neamelë.

⁷ E nafade baai made, yo digalo neebe amo gadola nili nafade baai made, yo digalomadi nawesa aligiseda, odoa neebe amolibalä dila neage, ie malö Yesuie healea nafade hamoi amo sulubadelia hësage neamelë.

⁸ Nilia sähalea, Na nafade hamolo madela säseda, nili nihili gadiabola sähä, dofä sälo nilile isogi made neamelë.

⁹ Amai gaso, nilia nafade hamoi amo säla sisaseda, Gode mogoi nea hëmolömelëla säi amo gadola hëmolömelë. Nilia mala nafade hamoi amoge sulubadelia hësa maademolömelë.

¹⁰ Nilia sähalea, Na nafade hamoi madela säseda, Gode eda wäfali sälo neala sälöge, ie adoge nilima mademelë.

2

Gelesoda nilile ugila negelo nea

¹ Nie malöla dili-e, nafade made hamomäia na dilima beba gowe dëdëla iasisago. Gasoda, nili afädëa nafade afädë hamoseda, nilile Ugila Negelo Eedobalä nea, Yesu Geleso e asigi mogoi neebe amo neamelë.

² Nilile nafade hamoi amo hëmäia ea hile namolö amo odala iala baagoi. Nililemu hëmäia made, udia dolö sulubadeliae nafade hamoi amo hëmäia amala hamoi.

Gode dawadigi neebe ameada ie mala begëla hamosa neala säi

³ Amaimo, nilia ea säi dibe amo gadola hamosamu aligiseda, nilia e dawadigila helësësamelë.

4 Afädëa ea säi amo gadola made hamosa nea sähalea, E dawadigila säeda, eda wäfali sälo nea, dofä sälo ema mademelë.

5 Afädëa ea säi dibe amo gadola hamoseda, Godema boba hamolo amo dofä fädäi neamelë. Nilï ebäla dila neada gomalä helösëdelä.

6 Afädëa ebäla dila neala säeda, Yesuea hamosa nelo amo gadola hamosa namolöi galea.

7 Ne damelë obeägilola dili-e, na dilima hamomalola säla negei amo dëdëla iäsisce amoda hädamade negei made, siiba negei.* Amoda mi gäwia amila dilo. Siiba negeila säi amo dilia nabaha maadei.

8 Amai gaso, hamomalola säla negei amo dëdëla iäsisbegoda gähemelë. Gelesoie namolöea hamoi amoge dilile namolöea hamoi amoge dofä gabula melëlo. Mida, gasimi sagalo amoda usila, yo digalo dofä amoda yo digaha neamelë.

9 Afädëa ie edooma bimolö habobala nea ea sähalea, Yo digalo neebea ami neala säeda, gasimi sagaia ami neamelë.

10 Afädëa ie edooma boba hamosa neebe amoda yo digalomadi nea. Ie isogi yo digalo neebe ameada nelebo afädëa e digalasimolöi mademelë.

11 Amai gasoda, afädëa ie edooma bimolö habobala nea galëda, gasimi sagaigi nea. Ami nawesa nea. Gasimi sagaloea ie si dofogasegi, idi gowegi awähala helösëla made, nagubaia nawesa nea.

12 Malöla dili-e, dilile nafade hamoi amo Gelesoie eigi hëla fisi amoëe, na dilima dëdëla iahago.

13 Asigi fädäi naadola dili-e, Afädë siibafalï siiba neamu nelo dilia dawadigi amoëe, na dilima dëdëla iahago.

Malisäfalië, dilia nafadelasiloë busa neebe amo nudula salolela baagila asi amoëe, na dilima dëdëla iahago.

14 Malöla dili-e, dilile Diado neebe amo dawadigi amoëe na dilima dëdëla iahago.

Asigi fädäi naadola dili-e, Afädë siibafalï siiba neamu nelo dilia dawadigi amoëe na dilima dëdëla iahago.

Malisäfalië, dilia geloi amoëege, Godeëe ado dilile isogi dibe amoëege, nafadelasiloë busa neebe amo nudula salolela baagila asi amoëege, na dilima dëdëla iahago.

Nagadaia galu boba hamomabiola säi

15 Nagadaia galu amole nelebo nagadaia dibe amole boba hamola nambio. Afädëa nagadaia galu dibe amo boba hamoseda, Naadoma boba hamolo amo ema mademelë.

16 Nagadaia dibe amo sulubadela Naadomadila mulo made. Amoda gowe. Domaloea gelola hamelo amoge, siia beala gelola hamelo amoge, afädëa nelegei yafie negelo ameage hamoi hamolo ameage gugusäla bimäia hamolo. Amo sulubadela Naadomadila mulo made, nagadaia amila mulomelë.

17 Naga föige nagadaia hamelo amoge hogosa helesalea gaso, uidia dolöea Godea hameise amo gadola hamolo amoli namolöi namolömelë.

Gelesoie ado nii misi nea

18 Nie malöla dili-e, nilida hä segeyo aligila wagamolö fumadi neamelë. Dilia dafidi Gelesoie ado nii moholömelëla säi nabi amo walioda hä oodoa

* **2:7:** Yone 13.34 gomalä säla dëdëla negei dialea. Yesuea sähalea, Na dili boba hamoi amo gadola dilia dihilimum boba hahamola namialola säla dëdëla negei dialea.

Gelesoie ado nii malei misi neamelë. Ameada nilida hä aligila wagamolö fumadi nea gabula helésedelä.

¹⁹ Ilia nili dígila bahila doadigila afiaha maadei. Amolia nilibälä dila made nelo. Dofä dila nelo galebeda nili gedola afädéfali neégi, amalabio. Ili afiaha maadei amea ili sulubadela nilibälä dila made nelo amo oleimelë.

²⁰ Amai gaso, dilima Gelesoea Godeie Gesami i. Dili sulubadelaea dofä sälo dawadigi nebego.

²¹ Dilia ado dofä amo dawadigi madela helésela dëdësa maade. Dilia ado dofä amo dawadigi ameage wäfälä sälo amo ado dofä amila mulo made amo dawadigi ameage na dilima dëdëla iasisago.

²² Wäfälä sälo amoda nowë. Eada sähalea, Afädë Memeleida Yesu madela sälomelë. Efegele Eedolema baagi ilo amoda Gelesoie ado niimelë.

²³ Efegema baagi ilo amabalä eedoda nea mademelë. Efegema asigi afädë negelo neebe amabaläda eedo neamelë.

Ado dofä Eleloi Gesamia oleesa nea

²⁴ Mi gäwia amila nabi dilile isogi dibe amo amalasi namialo. Amalasi aligiseda, dili Efegele Eedolebalä namolömelë.

²⁵ Ea niligali ïmolöla daiai amoda gowe. Namolöi namolö ïmolöla daiai.

²⁶ Ilia dili dahila nimolö helésesa neebe amoë na dilima beba dëdëla iahago.

²⁷ Amai gaso, dilima Gelesoea Godeie Gesami i amo nea. Ameada afädëa dili olelemolöi made. Gesamia nelebo sulubadela dili olelesaleada wäfälä made, dofä sälo nea. Dilima olelei amo gadola, Gelesobalä dila namialo.

Nili Godeie malö nea

²⁸ Amai gabugi, nïe malöla dili-e, hï e ulufadigisolo amo gala ie siigi nili hewaloea bedäla made gelola namolöie ebalä dila namialo.

²⁹ Amai dilia eda mogoifali neebe amo helésesebe amea gomalä helésëmalo. Sulubadelaea mala mogoi hamosa neebe amolida Godeie malölali nefolaleala helésëmalo.

3

¹ Wae! Naado Godea nilüma sähalea, Dili nïe malölali nebegola säla abodo gadola boba hamosa neadu. Dofä gelola nilida ie malölali neebe amo. Nagadaia nafade hamolo neebe amolia Naado dawa made neebe amea nilige dawa made nea.

² Ne damelë obeägilola dili-e, nili walio Godeie malölali neebe amo hobeäa nili abodo gadoi namolödu dawa made nea gaso, nilia afädéfali helésesebe amoda gowe. Geleso ulufadigisolo amo gala, e abodo gadoi maase bimolödu, amo nilia siia beahalea, e neebe amo gadoi namolö gabula helésësamelë.

³ Ea nili hï e gadoi namolö gabula sulubadelaea asigia sisiläfusa nefolalebe amolida nigime baai made, hï e nigime baai made neebe amo gadoi namolö gabula hehelésesa neamelë.

⁴ Nafademu hamolo nefolalebe amoli sulubadelaea Godeie ado säla negei dibe amo neadigilo nea. Mala nafade dibe amea ie ado säla negei dibe amo neadigilomelë.

⁵ Nafade hëla fisimolöie e ulufadigila misi amoge ema nafade afädë baai made amoge dilia dawadigi.

⁶ Amaimo, afädë ebalä dila neebe ameada nafade hamosamu aligilo mademelë. Afädëa nafade hamosamu neebe ameada e made beagolei, e dawa made nea.

7 Nie malöla dili-e, afädëa dili dahila neloea idihë namialo. E asigi mogoi neebe amo gadola afädëa mala mogoi hamolo neebe amoge asigi mogoi nea.

8 Siiba mi gäwilafalï mugabe busaeada nafademu hamosa nelo. Amo gadola afädëa nafademu hamolo neebe amoge e sosogo nea. Ea nafademu hamosa nebegi, Godeëie Malöea mugabe busaea hamoi amo haila digimolöie ulufadigila misi.

9 Amaimo, afädë Godeëie malö neebe ameada nafade hamosamu aligilo made nea. Amoë mida, ie namolöie gägä negela hi e gadoi bedefai nea. E Godeëie malö neebe amea nafade hamosamu namolö uli nea.

10 Amo helësëlahilä, Godeëie malö neebe amoge mugabe busaie malö neebe amoge nowëie walebelela mogela melélomelë. Mala mogoi hamolo made neebe amoda Godeëie malö made nea. Amase, ie edooma boba hamolo made neebe amoge Godeëie malö made neamelë.

11 Mi gäwia amila ado säla i nilia nabi amoda gowe. Nilia nihülimu boba hahamosa namialola säla i.

12 Nafadelasiloie busaie sosogo nelo Geinia ie eo baagomäia nufi. Nilii e gadoi namiabio. Nufi amoda mi edogi. Mida, ie eoea hedabimu hamosa nebegida, Geiniada nafademu hamosa nelo.

13 Amaimo, nie nedoola dili-e, nagadaia nafade hamolo neebe amolia dilima bimolö habobaseda, fudugimabio.

14 Nilia nilile nedoo nefolalebe amolibalä boba hamosa neebe amea nilia helësësaleada, nilida baagomolö dibeä amila namolöi namolömadi dëgëla asi nefolaleala helësësa. Afädëa boba made hamoseda, eda baagomolö dibeä ami nea.

15 Afädëa hüle edooma bimolö habobaha neebe amoda udia dolö baagomäia nufidelo nea. Baagomäia nufidelo neebe amolia namolöi namolö gaula made neebe amoda dilia dawadigi.

16 Gelesoea hüle namolö amo niligligi fisiga gala i amea, nilia boba hamolo amo helësësa nea. Amai gabugi, niliäge nilile nedoo nefolalebe amoligali nilile namolö amo fisiga gala imolöla.

17 Afädë nelegei negelo neebe amea ie edoo nelebo maade neebe amo bealahilä made bobaseseda, Godeëie boba hamolo amo ebalä abeahälä neadu.

18 Nie malöla dili-e, nilia adoeamu boba hamolo gadoi namiabio. Dofä hamoi hamosa nea boba hamola namialo.

Godeëie siigi neebe amea gelola namolö

19-20 Amala hamolo amea nilida dofä säloie sosogo neala helësëmolömelë. Nafade hamosebe amoë së molö dialeala iso asigigi säla iaseda, ie siigi asigi sigi namialo. Mida, Godea nilile iso asigi baagilla awäla, ea sulubadela dawadigi amea amala sigi namolöla.

21 Ne damelë obeägilola dili-e, nilile iso asigigi së molö dialeala made säla iaseda, ie siigi bedäi made, gelola neamelë.

22 Elöda, nilia ea hamomalola säi amo gadola hamosebe ameage, e obeägimäia hamosebe ameage nilia ema afädë nabaseda, ea imolömelë.

23 Godea hamomalola säi amoda gowe. Nilia ie malö Yesu Gelesoei eigi asigi afädë negela nea, nihülimu boba hahamosa namolöla. Ea amala hamomalola säi.

24 Amaimo, afädëa ea hamomalola säi amo gadola bëgëla hamoseda, eda Godebalä dila nea. Amase, eege dolö amolibalä dila neamelë. Godea ie Gesami niligligi i ameada nili Godebalä dila neala helësësamelë.

4*Dofä sälo Gesamile wäfälä sälo gesamile mogemolö*

¹ Ne damelë obeägilola dili-e, wäfälä bea sälo yafie amoli sege sulubadelagi nawesa nea. Amai odoaea Gesami nema neala säseda, sulubadelaea dofä säsebla helësemabio. Ili Godemadila walebelela bimolöie fedogola bimalo.

² Ilima Godeie Gesami neebelela fädäla bimolö amoda gowe. Afädëa sähalea, Yesu Geleso eda dofä dolö domalola digaila säha neebe amomada Godeie Gesami nea.

³ Amaimo, afädëa sähalea, Yesu amala made digaila säha neebe amomada Godeie Gesami nea mademelë. Mala amoda Gelesoie ado niimadila misi dialea. Dafidi mala amo moholämélä säi dilia nabi amoda walio hä nagadaa misi dialea.

⁴ Nie malöla dili-e, dilida Godeie malö nea. Wäfälä bea sälo neebe amoli nudula salolela baagila asi nebego. Mida, dilibalä dila neebe ameada nagadaa nafade hamolo amolibälä dila neebe amoda baagila asi neamelë.

⁵ Amolida nagadaa dolö neebe amea ilia nagadaa galu säha neebe amoda nagadaa nafade hamolo amolia nabelo nea.

⁶ Amaimo, nili Godeie sosogo nefolalea. Ado nilia säsolo amo gala udia dolöea Gode dawadigi nefolalebe amolia niliye ado nabelo nea. Amai gaso, udia dolö Godeie sosogo made nefolalebe amolia niliye ado nabelo made neamelë. Amo gadola dofä sälo Gesamige wäfälä sälo gesamige mogemolöi galea.

Dolö afädëa Gode boba hamoi neebe ameada odoage boba hamomalola säi

⁷ Ne damelë obeägilola dili-e, boba hamolo amoda Godemadila mulo amea nilia nihilimu boba hahamosa namolöla. Afädëa odoa neebe amo boba hamosa neebe amoda Godeie malö nea, ea Gode dawadigi nea.

⁸ Amaimo, afädëa odoa boba made hamosa neebe amoda Gode dawadigi made nea. Mida, Gode eda boba hamolo nea.

⁹ Godea ie Efege afädëfälä amo nagadaa digamalai. Ea amala hamoi amea nili namolöi namiäia amai. Amala digamalai ameada Godea nili boba hamosa neebe amo olei.

¹⁰ Boba hamolo amoie mida gowe. Nilia edale boba hamoi made, eadale nili boba hamolahilä, nilia nafade hamoi amo hämäia ie malöea hile namolö amo odala iala baagomäia e digamalai.

¹¹ Ne damelë obeägilola dili-e, Godea nili amala boba hamoi amea nilia nihilimu boba hahamosa namolöla.

¹² Afädëa Gode made meli nea gaso, nili nihilimu boba hahamosa aligiseda, Gode eege nilibälä dila nea, niliye isogi ie boba hamolo amea hamese amo gadola hamosage neamelë.

¹³ Amaimo, Godea ie Gesami niligali i amea nilia ema dila neebe amoge, amase, ea nilima dila neebe amoge nilia dawadigmelë.

¹⁴ Naadoea ie malö nili sege föi sulubadelagi neebe amo sulubadelagali damula aulo namiäia fisiga idai. Fisiga idai amo nilia siia bealahilä, ulufadigila säla iahago.

¹⁵ Afädëa Yesu eda Godeie Efege neala säla ulufadigiseda, Godeda ebalä dila nea, amase, eege Godebalä dila neamelë.

¹⁶ Amaimo, Godea nili dofä boba hamosa neala nilia dawadigi nea. Gode eda boba hamolo nea. Afädëa boba hahamosa aligiseda, e Godebalä dila nea, amase, Godege ebalä dila neamelë.

17 Nilia amala aligiseda, nilile isogi ie boba hamolo amea hamese amo gadola hamosa nea. Amala hamosa neebe amea, nili nagadaia nea hi e gadoi aligilo amea, aligila wagala gudisolo amo gala nili bedämölö made, geloi namolömelé.

18 Afädëa boba hamomolöge bedämölöge balagula gaula namolöi mademelé. Boba hamolo dofä fädäi amea bedälo amo nesila digilo. Mida, së molömadi neebe amea bedälo. Afädë bedälo neebe amoda Godeie boba hamolo amea hamese amo gadola made hamosa neamelé.

19 Godea dafidi nilidale boba hamoi amea nilia boba hamosa nea.

20 Afädëa ie edooma bimolö habobaha nea sähalea, Na Godema boba hamosa neawela säseda, eda wäfalï sälö nea. Ea ie edoo amoli siia bealahilä, ili boba made hamosa nea galëda, Gode made meli neebe amo ea boba hamomolö amo uli nea.

21 Ea nilia hamomalola säla i amoda gowe. Afädëa Godema boba hamosa nea ie edooma boba hamomolöi galeala säi.

5

Geleso sosogoea nafade sulubadelada nufuda salelo nea

1 Afädë Memeli amo dofä Yesu e nealahilä asigi afädë negei neebe amoli sulubadelada Godeie malö nea. Edo afädë amoma boba hamosa neebe amoli sulubadelaea ie malö amomage boba hamosa nea.

2 Nilia Gode boba hamolahilä ea hamomalola säla negei dibe amo nabala hamolo amea, nilia Godeie malölali neebe amo boba hamolo neala helësëmolö dialea.

3 Mida, Godema boba hamolo amoda gowe. Ea hamomalola säi amo nabala hamolo. Amoda iliawai made, hamomolöi dialea.

4 Mida, Godeie malö nefolalebe amoliada nagadaia nafade hamolo elö elöla dibe amo nudula salolela baagila aulo nea. Yesu Gelesoma asigi afädë negei neebe amea nagadaia nafade hamolo dibe amo nudula salolela baagila asimelé.

5 Nagadaia nafade hamolo dibe amo nudula salolela baagila aulo neebe amoda nowëa. Amoda gowea, Yesu e Godeie malö neala sälähilä, asigi afädë negei neebe ameamu baagila aulo nea.

Godea ie malömadila namolöi namolö i

6 Ödäeage healeage misi amoda Yesu Geleso.* Ödäeamu made, ödäeage healeage misi. Gesamia dofä sälö amea dofä amala misi amo säla iha nea.

7 Ohodoa ilia dofä amala misila säla iha nea.

8 Gesamige, ödäge, healege amolile adoda afädëdimu säla iha nea.

9 Udia dolöea siia meli amo dofä säsebela asigi afädë negelomelé. Amai gaso, Godeie ado dofä sälö dibe amea udia dolöe ado sälö amo baagila asi dialea. Mida, e Gode nea. Elöda, hile efegeie säsisa nea.

10 Amala säla i amo, afädëa Godeie malöma asigi afädë negei neebe amo ie isogi ie malöea hamoi Eedoea säsisa neebe amo neala gaula nea. Amai gaso, elöea Godema asigi afädë made negei nea, Gode eda wäfalï sälö neala helësölo nea. Mida gowe. Ie malöea hamoi säla i amo dofä gabula asigi afädë made negei amea.

11 Amaimo, ado säla i amoda gowe. Godea niligali namolöi namolö i. Ie malömadila namolöi namolö amo i.

* **5:6:** Giligi adogida ulufadigila dëdëi made, ödä heale elemu säi. Dawadigi odoa neebe amoliada, ödäla säi amoda Yesu ödägi gei amo helësëi. Healela säi amoda Yesu baagoi amo helësëi.

¹² Afädëa ie malöma dila neebe ameada namolö amo gaula nea. Afädëa ie malöma dila made neebe ameada namolö amo made gaula nea.

¹³ Godeie Malö amoë eigi asigi afädë negei nefolalebelä dili-e, dilia namolöi namolö gaula nebego dawadigmäia, na dilima ado gowe dëdëla iasisago.

¹⁴ Nilia Godea helësei dibe amo gadola ema adosa nea, nilia afädë nabaseda, ea nilia sái amo gadoi ïmolömelë. Ameada nili ie siigi bedäla made, gelola neamelë.

¹⁵ Nilia ema ado afädë nabasegi, ea nabulö gabula dawadigi nefolalebe amea ema nabi amo ïmolö gabula dawadigi nefolalea.

¹⁶ Afädëa ie edooea nafade hamosa neë beaseda, nafade amo gadoi hamose ameada baagomolöi made galëda, Godema nabaseda, Godea ema namolö ïmolömelë. Amo säsebe amoda, nafade ameada ili baagomolöie made sähä nea. Amaimo, na gomalä sähä, nafade hamose ameada baagolo dialea. Nafade amoie dilia adolasimalola sähä maade.

¹⁷ Asiala hamolo sulubadelada nafademu. Amai gasoda, nafade hamose ameada baagolo made, nafade odoa amo gadoi dialea.

¹⁸ Nilia helësësaleada, afädë Godeie malö neebe ameada nafade hamosamu aligilo made neala helësesa. Mida, Godeie efegea e sigi neëgida, nafadelasiloie busa neebe ameada e diigimolöi made nea.

¹⁹ Nilida Godeie malö neebe amoda dawadigi. Nafadelasiloie busa amea nafade hamolo neebe amoli sulubadela beaha neebe amoge nilia dawadigi.

²⁰ Godeie malö nagadaia digai amo nilia dawadigi nea. Nilia Gode dofä neebe amo dawadigmäia ea dawadigilo amo niligali i. Nilia dofä Gode neebe amoma dila, ie malö Yesu Gelesomage dila nefolalea. Gode eda dofä nea. Namolöi namolö amoda hii e gelola nea.

²¹ Nie malöla dili-e, wäfali sälo gode neebe amo helëselahilä, gasi gala sigola namialo. Hä amo.

Yonea Bu Agedu Beba Dëdëla İasi Amo Ado Dëdëi Dibe Amoie Neala Olelo Oboba

Yonea beba agedu gowe dëdëi amoda ado holöbö obobala säi amo gowe. Geleso sosogo dihilimu boba hahamosa namolö dialeala säi. Amase elöda, wäfälï säsäla olelelo neebe amolia dili neala golila dahila neloea, hedabola idihé namialola dëdëla i.

1 Neda édëi sali dafidiloea udia Godea memelei ie malölalima dëdëla iahago.* Na dili dofä boba hamosa neamelë. Namu made, ado dofä dawadigi ili sulubadelaeage dili boba hamosa nea.

2 Ado dofä nilile isogi dibe ameage amo nilibälä diamolöi dibe ameage dili boba hamosa nea.

3 Naado Godeage, ie malö Yesu Gelesoeage dofä nili boba hamola, elea ugila negela, nili bobasëla, aealasiloea nilile isogi gelolasimolömelë.

4 Naadoea niliä hamomalola säi amo gadola die malö odoaea ado dofä amo bëgëla awähala säi amo nabalahilä, na edefademälä obeägimelë.

5 Amai gabugi, udia-o, nili nihilümu boba hamodi. Hamomalola säla negei dëdëla iäsise amoda gähe made, mi gäwia amila nilibälä dilo amo.

6 Boba hamolo amoda gomälä. Ea hamomalola säla negei amo gadola bëgëla awäla hamolo. Ea hamomalola säla negei amoda gowe. Dilia mi gäwia amila nabi amo bëgëla hamomalo.

7 Mida, dahila nelo yafiea Yesu Gelesoda dolö domalola digai madela säsäla sege elö elögi afiaha maadei. Amolida dahila nelo, Gelesoie ado nii nea.

8 Amai gabugi, dilia hamoi amoie bidi nimolö amo made neala dabadigiloea, idihé namialo. Bidi amo sulubadela nimolöie amala namialo.

9 Afädëa Gelesoea säla olelei amo hedabola gaula made, ado odoa balagula gaula neebe amoda medelala baagila asi neebe amobaläda Gode e nea made. Afädëa ea säla olelei amo hedabola gaula neebe amobaläda Efegele Eedole nea.

10 Afädëa dili neebea maala, Gelesoea säla olelei amo gadola made, elö gaula maaseda, e säla olela gausiala mosöa maala fimola sämabio.

11 Afädëa e säla olela gausiaseda, ie nafade hamosa neebe amo ebalä dila hamosa nea.

12 Na dilima ado yafie säla ïmolö gaso, bebagi dëdëla iase amo dofea made. Ne dili neebea söfë mudulä. Maala nea dilile odagi beala säla idulä, nili obeägia maademolöie.

13 Dilile dialifi memelei amoie malölali dilima ilia hawioila säsisago.* Hä amo.

---

* **1:1:** Udia Godea memelei amo gadoida Geleso sosogo. * **1:13:** Agedu Yone 1 bimalo.

Yonea Bu Osoda Beba Dëdëla Īasi Amo Ado Dëdëi Dibe Amoie Neala Olelo Oboba

Yonea beba osoda gowe dëdëi amoda udia dolö Godea wela ifosi amoli beaha aligilo ēi Gaiusama dëdëla ī. Dëdëla īahalea, Yonea Gaiusaea Geleso sosogo sigi nea ugila negesa nelo amoie nesegesamelëla säla ī. Nesegelahilä sähalea, Dolö afädë ēi Daiodelefisia asiala hamosebe amoie hedabola siia bealahilä, sigola namialola säla dëdëla ī.

1 Neda ëdëi sali dafidiloea, nïe damelë obeägilo Gaiusa-o, na di dofä boba hamosa nea dima dëdëla īasisago.

2 Nïe damelë obeägilo-o, nelebo dia hamosa nebegoo hedabola hamosa namiäiage, di olola made hedabola namiäiage, die gesami hedabi neeve amo gadola namiäia helësësamelë.

3 Dofä sämölömadi namolöi nelo amo gadola, asigi falagasei nea dofä sämölömadi namolöi neamelëla nedoo odoa maalahilä nema säla ī amo nabalahilä, na edefademalä obeägimelë.

4 Afädëa sähalea, Dïe malësä dofä sämölömadi asi namolöi neala säse nabalahilä, na edefademalä obeägisa aligilo. Na obeägilo ameada, obeägilo sulubadela baagila asi dialea.

5 Nïe damelë obeägilo-o, di asigi falagasei nea. Didoolali ugila negela digi, odoa ilia di dawa made nefolalebe amoli ugila negela digisa nebegoda hedabola hamosa nebegola säha.

6 Amolia udia dolö Godea wela ifosi yawe nefolalebe welima dia boba hamolo amo säla ïmelë. Amala säla ïlo amoli nelebo gaula nawesa namolö awäsebe amo gadola afiasebea ami Godea helësëe amo gadola dia ili ugila negemalo.

7 Mida, ili Yesuëe ëigi awähalea, Godema asigi afädë negei made nefolalo amolile nelebo afädë iligali ïmäiala made helësëla, bahila asi gabio.

8 Amala hamolo amoie nilia ilibalä dofä säloie hamoi gedola hamomolöie dia ili ugila negemolö dialea.*

9 Na beba dëdëla udia dolö Godea wela ifosi di neebea nefolalebe amolima ī. Amala ī gasoda, Daiodelefisia e busa namolöila helësëlahilä, na ado säi amo fisi gabio.

10 Ea nilile ēi säla udia dolö odoama ado nafadefali nafadege wäfali sämölöge säha neeve amo ne dili neebea maalahilä, ea nafade hamolo amo dilia nabuäia na säla ulufadigmolömelë. Ea amomu hamolo made, edoolali odoa maasegige dili misigolela säla obeägilo mademelë. Amala hamolo made nea, udia dolö odoaea dili maase amoma mosöa firäia fu ïmolö helësëi neeve dilia udia dolö Godea wela ifosi odoabalä seëge ili segea doadigila mosäia eada nesila digimolömu helësëlomelë.

11 Nïe damelë obeägilo-o, nafade hamolo neeve amolia nafade hamolo amo gadola hamola oodo bibila hamola made, hedabi hamolo neeve amolia hedabi hamolo amo gadola hedabi hamola oodo bibila hamosa namialo. Udia dolö hedabi hamosa neeve amolida Godeie malö nea. Nafade hamosa neeve amoliada, e meli made nea.

12 Udia dolö sulubadelaea Demediliasa eda gowe gadoi neala säha aligilomelë. Eada dofä sämölömadi nea ea dofä sämölö gaui neeve amo gadoi

* **1:8:** Dolö amolia Gode mala säla iïa wage nawesa namolö asi.

neala olelo nea. Niliage e siia bealahilä, eda gowe gadoi neala sälomelë. Dia nilia säsebeweda mogola säsebela dawadigi.

¹³ Ado sämolö yafie gaulea gaso, dima bebagimu dëdëla ïmolö habosebe-melë.

¹⁴ Holöfalï nelolahilä, haligila odagi beaha nea sämolöie ne di neebea mudulä.

¹⁵ Aealo dima diamääiamelë. Damelë odoa amolia dima hawiosebegola säsisago. Alile damelë di neebea neebe amoli hido hüdolama hawioila säila säla ïmaloo. Hä amo.

Yudia Beba Dëdëla İasi Amo Ado Dëdëi Dibe Amoie Neala Olelo Oboba

Yudia dëdësaleada, Geleso sosogo nefolalebe dilia, ado mala dofä amobalä ado nii neebe amolile ado, made nabualola säla dëdëla negei. Amase, Godea ie udia dolö amolima. Ado Mala Hedabi säla iaha maadei amoie, afädëa ie ado mala bedefamolöi mademelë. Ado nii maase amolibalä gelola säla obögämäia, beba gowe dëdëla iasisagola säla dëdëla negei dialea.

Beba gowegi dëdëi dibe amoda Agedu Fidagi dëdëi dibe amo gadoi dialeamelë.

Dilia Ado Mala Hedabibalä ado nii neebe amoie ado made nabala, auaula neada, dilile asigi afädë negei nebego idihë namialo

¹ Neda Yudi, Yesu Gelesoie hamoi hamolasilo, Yameseie edoomelë. Naado Godea boba hamola, Yesu Gelesoea sigi neebe, udia dolö Godea wei dilima

² bobasëloge, daluloge, boba hamologe, bäula nobamäia hamesamelë.

*Sesigi ado mala dofä amobalä ado nii misi neala säi
(Agedu Fida 2.1-18)*

³ Ne damelë obeägilola dili-e, Godea dilige nege nilü sulubadela damula asi amoie, na beba dëdëla imolöila gelola helësësamu nelo gaso, walioda fodolo dëdëmolöi dialeala helësëa neawe. Godeëie udia dolö nefolalebe amolima mala hedabi säla iaha maadei amoie, ado mala dofä amobalä ado nii neebe amolima dilia gelola säla obögämäia, beba gowe dëdëla iasisago.

⁴ Mida, odoaea geleä musügä maalahilä, dilibalä gegoala neamelë. Dolö amolida, Gode made helësëla baagi ilo nea. Ilia mala nafadefali nafade hamosebe amoda, dofœa hamosala sämölöie, nilile Godeëie ugila negelasilo dibe amo neala bedefalo nea. Amase, nilile Busa Dafidilo Geloi Yesu Geleso emu neebe amomada, ilia oböla, habobalo nea. Amala hamosa neebe amolibalä gudila, asiala hamoila säla, së molömelëla siibafalä dëdëla negei dilo amo dialeamelë.

⁵ Galone goweda, dilia dawadigisa maadei. Dafidilo Geloiya ie udia dolö damula awäla, Isibi segeala sigi doadigila asi gasoda, hobeala amoligi odoaea asigi afädë made negesebegi, nufudaha maadei amoda, na dilima bu oböla helësëlasamü namolö asigisa.

⁶ Selesaia fii ilima Godea hamoile geloile i amo hamosalea, hedabola aligila made, ilile sege amo dígila asi. Amasebegi, segeyo edefade besela galasolo amo gala, Dafidilo Geloiya ilibalä gudimolöie, igi efä damumolö uli amea nafodolahilä, uli gasimi sagai dibeä ami negesi dialea.

⁷ Amo gadola wäla, Sodomo Gomola fii udia dolö amoliage, udia dolö gaamu ga madela difolalo amogi fii amoliage, domaloea nafade hamomolö amomu helësëla, gesami awäla nafade elö elöla hamosa nelo. Amala hamosa nebegi, Godea ili së muäia, nulo wisamu neebea ami ifosi nefolalea. Amoda nilü sulubadelaea helësämäia, ulufala negei dialea.

⁸ Amase, amo gadola wäla, dolö dilibalä gegoala neebe amolia simasia melölo ameada, susugu hamola ilile domalo nafadela nigime baaloge, beaha aligilo nefolalebe amolima auaula baagi iloge, amase, yo digalo hido elölibä aligilo nefolalebe amolima gagadeloge nea.

⁹ Gaso, selesaia fii nefolalebe amoë busa Maigoloea mugabe busabalä Moseseie domalo nimolöie elewalosolo amo galada, ea ie asigia gagadela, asiala hamoila made säla, Dafidilo Geloia dima nemomäiala säimelë.

¹⁰ Dolö amoliada, nelebo dibe amo mi fädäla dawa made neada, nelebo ilia dawa made amoma nafadela säla gagadelo nea. Ilaba elö elölaea helësëse amo gadoi hamolo amo gadola, dolö amolia helësëse amo gadoi hamose ameada, hili ili neala nafadesa neamelë.

¹¹ Dolö amoli gadoi amogi asigii gabu. Ilida Geini aulo idi amogi asimelë. Balamaea asiala hamoi amo gadola, ilia muni nimolöie, ea asiala hamoimadi baluluia asimelë. Amase, Golaea Godele Mosesele ba beasebegi, nufudadigi amo gadola, iliage ba beasebegi, nufudaha maademolömelë.

¹² Dilia gegedola Geleso sosogo odoama boba hamolo olemolöie, molö nasolo amo gala, dolö amoli maala ilile mala hamolo ameada, molö gegedola nülo amo holöbö nigime baai gadoi hamolo. Molö giae nülo segeyo edefadegi gabula helësela hewala made neada, ilia sugua sibi sigi aligilo hili ilimu helësela nülo nea. Gelë odoa sege gaula mulo made, foea doala gaula aulo amo gadoida, dolö amoli nea. Amase, i gägä negelo segeyogi gägä negelo made amo gadoige, i soomo beselala fisi bausoi amo gadoige neeve amolida, bu äudäla baagoi gadoi neamelë.

¹³ Ilida ödä edefadela aidagula mulo amo gadoi nea, mala nafade hewai hamose amolida, ödä södaia dibu ulufa negelo amo gadola ulufadigilo nea. Ilida gasumilä odoa muugi fudufuduia aulo neeve amo gadoi nea. Godea ili sege nafadefali nafade, gasimi sagala fisi dibe amimu namolöi namiäia diaala negesi dialea.

¹⁴ Inogo eda Adamaie yaua mi näba gifalädalü amea, dolö nafade hamolo amolile siibafalä bea säla negesaleada, Nabuö. Dafidilo Geloi e, ie selesaia fii dausini yafiebalä maala,

¹⁵ udia dolö sulubadelabalä gudila mogemolömelë. Gode made helësëlo amolia Gode made helësëla nafade hamosa dilo amoëge, amase, Gode made helësëla asiala hamolo amolia ado nafade sulubadela ema säha nelo amoëge, ilibalä gudila mogemolömelëla bea säla negei dialea.

¹⁶ Dolö amolia segeyo sulubadelagi adoea elewalola säloge, gadiabola elö elöla säloge, amase, domaloea gelola hamelo amoë idigi bëgëla auloge, ilia hili hamoi amo gugusäla bimäia, ado yafie gelola säloge, ilia helësëse amo bëgëla hamomäiae, odoama säfe negela säloge nea.

Gelola idihë namialola säi

¹⁷ Amai gaso, ne damelë obeägilola dili-e, nilile Dafidilo Geloi Yesu Gelesoie abosolo dolö amolia dafidi säla i amo helësëla obëgëmalö.

¹⁸ Ilia dilima säla iahaleada, segeyo aligila wagamolö ga madese gaalu, gadiabolo dolö amoliada domaloea gelola hamelo amoë idigi bëgëla mo-holömelëla säi.

¹⁹ Dolö amoliada, udia dolö mogelasila, dolöfääe mala dibe amomu bëgësalea, Godeie Gesamida ilima maademelë.

²⁰ Amai gaso, ne damelë obeägilola dili-e, Eleloï Gesamiie geloigi nea, Godema adosa neada, dilia asigi afädë negela, Godeie mala eleloï hedabifali amo gaula mogosa nebego, bäula edemäia neala dabilibaha namialo.

²¹ Amala hamosa neada, dili Dafidilo Geloi Yesu Gelesoea bobasëla dilima namolöi namolöi imäia beaha nebego neada, Godeie boba hamolomadi namolöi namialo.

²² Udia dolö asigi afädë negei gaso, asigi äudä negela asusugai nefolalebe amoli, dilia bobasësa namialo.

²³ Udia dolö odoa nulo gobeia neëda, aabela nabelela nimalo. Odoa bobasësaleada, dihili dilige bedäha nea, hamogisa namialo. Ilia mala nafade hamosa aligilo amea, Godeëe siigi fagulo nigime baai gadoi salugala neebe ameeda, fagulo amolima habobaha namialo.

Nilia Godema nesegesa namolöla

²⁴ Dili emo dauala digaloea, dili sigi namolöi neebe amomage, dili nigime baai made, obeägïsa nea, e mia ie yo digalomadi, dili neala ifosimolöi neebe amomage,

²⁵ amase, nilile damula aulo afädëfali Gode neebe amomage, Yesu Geleso nilile Dafidilo Geloïie aulodaiala, yo digalo hido elöige, ëi ilibia namolöge, geloige, busa nea sigi namolöge, mi gäwiafalï amila, Gode hülemu dilo amo walio dibe wege, hobealage, amalasimu diamiaäia.

Amala gelola hamomäiamelë.

Hä amo.